XVII-3404

C.

44

1693.

PSALTERIVM
SIVE ROSARIUM
CHRISTI,
ET MARIÆ,
CVM SVMMA PRIVILEGIORUM
CONFRATERNITATIS
EIVSDEM.

BIBLIOTECA
Cádiz
PROVINCIAL

AVTHORE B. M. Fr. ALANO DE RVPE,
ORDINIS PRÆDICATORVM ROSARIJ
RESTAVRATORE;

ELVCIDATVM PER R. P. M. Fr. IOANNEM
Coppenſtein Maldenſem: & nunc de nuo auctum, &
à quam plurimis mendis purgatum,
& correctum
PER R. P. Fr. FRANCISCVM SOLIS
EIVSDEM ORDINIS.

ILLUSTRISSIMO P.
D. D. JOSEPHO BARCIA
ET ZAMBRANA,

OLIM CVIQVE SCIENTIARVM, CVIQVE virtutis, cuique Eccleſiaſticæ dignitatis apto: & nunc poſt infulas Epiſcopales in Gaditana, & Cathedrali Eccleſia Epiſcopali Sedi Præfecto.

GADIBVS Anno M.DC.LXXXXIII.

Sumptibus CHRISTOPHORI DE REQVENA Typographi.

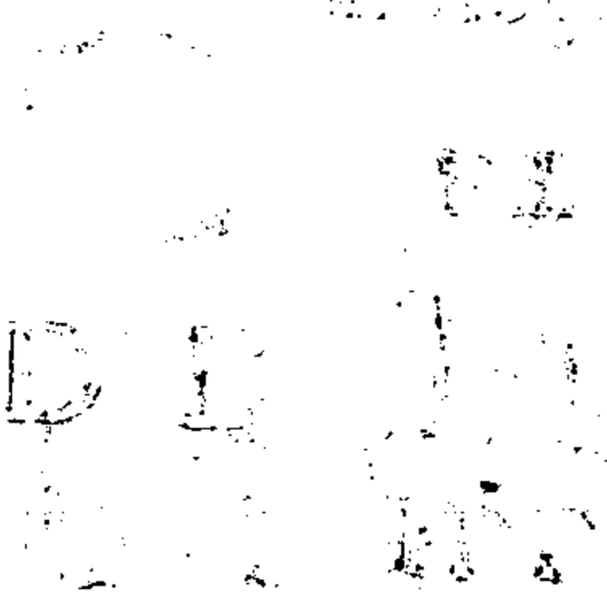

ILLVSTRISSIMO

D. D. JOSEPHO BARCIA

ET ZAMBRANA,

EPISCOPO GADITANO.

Epiſtola Dedicatoria.

Ypis mandaturus opera Beati Alani Rupenſis ex Ordine Prædicatorum, Illuſtriſsime Præſul, non ſemel prælo mandata, nec Epiſcopo dedicata; licet nunc denuo ſitibundo corde à quam plurimis expetita: vt devotioni eorum ſatisfacerem properè quidem eduxi, & hoc velut publicæ hilaritatis decore, devotio multorum in Mariano Pſalterio in propatulo radicitus fundaretur. Reſtabat vnum, quod ſolet animos dedicantium vrgere, quonam libri nunc exorientis initia ditarentur. Occurrebant proceres, inſtigabant Dynaſtæ, fervebat condecoratorum illuſtrata caterva. Sed quia in illo velut in alio, Sanctorum Sanctorum non ſolum eſt prætioſum Manna, Marianæ Virgæ [illegible] progenies; tabularumquè Domini indeficiens conſtātia. Nemini miſi Summo Sacerdoti adijcienda putaui, cui ſi patebantur ingreſſus, ab illo propulſaret rabidorum congreſſus. Nexille violarum hoc purpurearum Roſarum altiſculum, albicantium hocque liliorum orarium in tali mar[illegible] repponens. Ubi nec illis inderiſſum eſſet, & deuoti I[illegible]nem hunc filiorum impertitum haberent, ducens fas eſſe mi[illegible], qua Dij vocabant eundum, quam alio ſiſtere pedem, ne pænas darem amentiæ numini Diuino ne attenderem. Nam quid melius ſi in trivio ſumus, vt Alciatus olim dicebat, ne ſalamur Dei miſerentis viam vocantis ſequamur. Ideo tibi per Illuſtris Domine, Hyerarchaque eximie adijciendum putaui. Congrua hæc mun[illegible] congruo dominatori ſacrans, vt Seneca olim dicebat. Sequa[illegible]ur alij ductus ſuos, propriæque dictamonis ſortem. At ego ti[illegible] libruum ſico, volumen offero; vt pote-

Emb. 8. *ſati.* 3.

De benef.

congruo dominatori, qui de libris, & in libris tractat disputat, discutitque vices eorum, & ad quem, quia talis : Magus ille Apolonius, si nunc esset, veniret ab Oriente mundi: vt Hyeronimus ad Paulinum refert; vt docentem videret non insabulo; sed in medio Ecclesiæ os apperientem, tantoque omnium plausu prædicantem, vt illum magno conatu aspectent, amantes, & admirantes illudque Claudiani clamantes.

De laud. Stilic. paneg. 3.

Quem Populi plausu, Procerum quem voce petebas
Aspice Gades virum, iam tempora desine longa :
Totus adest oculis, aderat qui mentibus olim
Spe maior, fama melior, venerare cululem
Os Sacrum, quod inære colis, miraris iu auro,
Cerne libens, hic est pro te bellator vbique
Deffensor patriæ; terræ pacator, & maris.

Hinc est quod Patrem, & Episcopum omnibus omnia factum te amant, cuius laudes iuxta nomen tuum terra decantat vbique, & meritò nam pro Stemmatibus nihil aliud in te videtur lucere quam quod vtriusque testamenti pagina, de illis tuo denomine dicti resonat; quod strictim proclamabo non sententiarum floseulis, non lenocinijs verborum, quæ magis clamorem, quam stuporem movent; sed stylo brevi, & qui meum erga te demostret affectum. Si enim ad primum Josephum Egiptiorum Protoregem aspiciam, virtutis prudentia adornatum, & rectorem Fratrum, stabilimentum populi, firmamentum gentis ac Spiritu Sancto proclamatum. In te similem talem invenio cum rector in fr[illegible]es, stabilimentum populi, & firmamentum gentis datus sis [illegible]adibus à Domino Jesu Christo. O quanti tua prudentia in [illegible]ia velut Cardinali virtute fulges per te in temporalibus, & spiritualibus sunt recti, firmati, & stabiliti, scripto, verbo, & opere! quæ omnia visitatiræ gratiæ ossa tua post mortem, sicut alterius Joseph non parvam conjecturam ostentant. Si ad secundum Josephum respiciam in illo specialis iustitia attestante Matheo effulsit. Sicut tu quia Ioseph; videris speciali iustitiâ elucere, non palpo, nec fraudulentus hoc dico: cum omnes per te, & per tuos, quod iustum est videant ad impleri. O! quoties quantos, & quantas à recto tr[illegible]ite deviatos reduxisti: vt in vijs iustitiæ firmarent[illegible]edes, [illegible]stabilirent corda. Si ad tertium Joseph venio; nobi[illegible]a Decu[illegible]onem conspicio (hoc

Eccle. 49

est

est vt ex textu Greco Lisbonensis doctissimus notauit tom. 3. lib. 8. q. 2.) quasi honestum moribus, & vita; plenus grauitatis, authoritatis, ac dignitatis. Et vt ibi Chrisostomus ait: non ignobilis erat; sed ex consilio vnus atque insignis, vnde eius maxima fortitudo admiranda est. Quid de tali nobilitate dicam in nostro Josepho? cum potius regulator, quam assecla grauitatis, authoritatis, ac dignitatis videatur, omitto aliam nobilitatem quam parui facit, qui pro stemmate ponit *sola virtus difert*; *cum homo homini sit par*. Ac de tua fortitudine quid loquar: non es tu vnus ex Concilio Regio, qui taliter cor tuum confortas, vt omnes sub te custodias, illosque defensos, veluti crucifixi membra suo loco reponas? Si ad quantum Josephum accedo: illum scilicet qui cum Mathia positus in conspectu Domini, nō ministerij sortitus est nomen, specialem in illo temperantiam invenio, siquidem ad dignitatem assumptus: solum, quod Domini est desiderabat. Fugiensque alta dignitātum fastigia, non â Domini voluntate fugiebat. At de te quid dicam? Nisi quod quamvis ad dignitates assumptus: alias supernens, alias assumēs; velut alter Barsabas à voluntate Domini non recessisti; temperans mundana gaudia solum gloria Domini, qua solum orbis cæli, & terræ repletur. Omnes Dominum benedicentes qui nostrum Josephum tam prudentem, tam iustum, tam fortem, tam temperantum ad nostra adduxit. Quapropter illustrissime Princeps hoc tibi adijciendum putaui. Nam si Nasonis quondam fuit connatus ad Princem dicare libellum. lib. 1. de Ponto

Accipe quodcumque est, dummodo non sit amor.
Sub lare priuato tutius esse putant.

Quare ego talem non tibi dicabo? tum ex materia, quæ ipsi cordi est: tum quia est, quod tibi dicatur Regalis matrimonii Virginis ad Ordinem Prædicatorum, quam supra Episcopalis infulas ducis: & quia hoc Josepho velut firmissimo muro, prudenti, iusto, forti, & temperato: vt pretiolo margaritarum cortice ipse liber exornatur. Vltimo tamen de te, & ad te verba Hieron. Epist. 46. dico, & applico pro tua benevolentia capianda: vt te cogn[illegible]det mihi lector amica manus (loquitur cum Exuperio Ep[illegible]copo Tholosano) Audio te in valle lacrymarum ascensiones in corde tuo disponere in loco, quem Deus po-

potuit ad certamen : vt vincentibus coronam daret ; ireque de virtute in virtutem, & imitari Domini paupertatem : vt cum illo dines fias & in te recli net caput , & per singulos dies susciptatur, visitetur, alatur, vestiatur : & præcipue in Sanctarum Scripturarum lectione feruere , facereque amicos de iniquo mammona , & preparare æterna tabernacula , in quibus si passer invenit sibi domum : cur tu , qui Pontifex Domini es, & calcas in fine mundi torcularia : vt sitientibus populis sanguinis Christi vinum tribuas non libere proclamabis? cor meum, & caro mea exultaverunt in Deum viuum: tuæ ergo benevolentiæ erit,non eruditionem nostram , quæ in hoc nulla est;sed pronam in te suscipere voluntatem.

Tuæ dominationi addictissimus D. S. O.

Christophorus de Requena.

SVM-

SVMMA DE LA LICENCIA.

TIene licencia de los señores del Real Consejo de su Magestad Christoualde Requena para imprimir vn libro intitulado: *Psalterio, ò Rosario de Maria Santissima*, su Autor el B. M. Fr. Alano de Rupe, del Orden de Predicadores, como mas largamente consta de su original, que por aora queda en este oficio, à que me remito. Y para que conste de pedimento del dicho Christoual de Requena doy la presente en Madrid à treinta y vn dias del mes de Octubre de mil seiscientos y noventa y dos años.

Joseph Francisco de Aguiriano.

SVMMA DE LA TASSA.

TAssaron los Señores del Consejo Real este libro intitulado: *Psalterio, ò Rosario de Maria Santissima*, compuesto por el B. M. Fr. Alano de Rupe, à seis maravedis cada pliego, como consta de la peticion, y decreto original, que por aora queda en mi oficio, à que me remito. Y para que conste doy [illegible]ente en Madrid à diez y ocho dias del mes de Agosto de mil seiscientos y nouenta y tres años.

Joseph Francisco de Ag[illegible]iano.

LICENCIA DEL ORDINARIO.

NOs el Licenciado Don Diego Agustin de Roxas Conte, Prouisor, y Vicario General desta Ciudad, y Obispado de Cadiz, por el Ilustrissimo, y Reuerendissimo señor D. Joseph de Barcia y Zambrana, por la gracia de Dios, y de la Santa Sede Apostolica, Obispo deste Obispado, del Consejo de su Magestad, &c. mi señor. Por la presente por lo que toca á nuestra jurisdicion Ordinaria Eclesiastica, damos licencia à Christoual de Requena, Impressor, vezino desta Ciudad, para que pueda imprimir vn libro intitulado: *Psalterio, ò Rosario de Christo, y Maria Santissima*, compuesto por el B.M.Fr. Alano de Rupe, Religioso del Orden de Predicadores, que sacò à luz el R. P. M. Fr. Juan Andres Coppenstein, de dicho Orden, atento à que el dicho libro ha sido expurgado de nuestra Orden, y no tiene cosa que se oponga à nuestra Santa Fè Catholica, y buenas costumbres; antes si serà muy vtil, y prouechoso à las personas que lo leyeren, de que se puede esperar mucho fruto al mayor agrado de la Diuina Magestad, y por dicha impresion no se incurra en pena alguna. Dada en la Ciudad de Cadiz à veinte y nueue dias del mes de Nouiembre de mil seiscientos y nouenta y vn años.

Lic. Roxas.

Por mandado de su [redacted]

D. Francisco de la Cruz, Not. may.

AD

AD PIVM LECTOREM,

AVE MARIA.

BEnevole, & amice Lector vltimò Beati, & illuminati Doctoris Fr. Alani de Rupe prodit ex optatus libellus de Psalterio Christi, & Mariæ. Quid mirum? ab omnibus tam avidè expectetur: si volentes nares suaviſſimo odore ſopire, nil niſi hoc Roſarum ſertum congrue, & bellè ipſis adaptari debeat. Diverſis temporibus prælo fuit mandatus attamen iniuria temporis (quod omnia obliteraſcit) vel deperditus fuit, vel quod eſt magis credibile factus in pace locus Alani, & ſi memoria eius erat in veneratione: liber tamen, & opus eius plane deuotum deſiderabatur. At volente Deo votiſque tantorum favente; theſaurum hoc inventum in publicum, ante quam funditus periret, ex cogitavi prodere: vt ſic & devotioni omnium ſatisfacerem: & vt videatur quot, quantisque favoribus totum hunc orbem, radijſque humanitatis voluerit B. Virgo reſpergere medio ſuo nouello ſponſo B. Alano. Nam ſi probatio dilectionis eſt operis exhibitio, per hunc conſtabit quantum noſtrum humanum genus diligat B. Virgo Maria, ſpecialiterque ſuos deuotos pro quibus tot talia que faciens humanitatis, & deuotionis iura rependit. Bene verum eſt lector abundare opus quamplurimis mendis, quæ vel originalis deffectu, vel alibi accidens, nam licet fuerunt correcta adhuc perſeverarunt errata, horum partim ſuple erratorum mendis, quæ hic habes, partimque latinitatis propria peritia. Nam magis eſt tibi propinare opera ſpectanda, quam propinata ab aliquibus offenſare, & corrigere. Hæc eſt perpetua ſcriptorum querela, q[illegible] nec à Zoilis nec maledicis potuerunt proprios vindicare labore[illegible] niſi propria modeſtia, animique moderamine tuto. Habes hic materi[illegible] copioſam, quæ Alani eſt. Formam venuſtam, quæ Ioannis Coppeſtein, ſuperaditum laborem in hac impreſsione qui Franciſci eſt. Finem tandem, qui eſt gloria Dei, & matris eius Virginis Mariæ. Vt omnia hæc tibi fructum ſempiternum acquirant. Forma divitur in quinque partes. Prima continet Apologiam B. Alani. Secunda, relationes, revelationes, ac viſiones. Tertia continet Se[illegible]ones P. Dominici. Quarta, Sermones, ſeu tractatus Beati [illegible]ani. Quinta, exempla quibus totum opus ſtabilitur, deuotioque [illegible]u Beatiſſimam Virginem ſuadetur. Et

vt tanti viri cuius est tota forma habeas, & si brevem, notitiam aliquam. Scito Beatum Alanum fuisse in partibus Holandiæ Religiosorum ex Ordine Prædicatorum, quotidie occupatum in saluberrimis concionibus deuotè ad populum habendis. Vir erat Apostolici pectoris, & ad imitationem P. sui Dominici salutis animarum sitientissimus, ob quod Dei, & hominũ dilectus expectabatur; quia inculpabilis vitæ innotientia omnes in admirationem rapiebat. Donec á B. V. Maria vocatus in visione, Rosarij Doctor pene obliti constituitur, nam iniuria temporis plantationes Dominicanæ in partibus Tolossarum deperierant, præcepit illi B. Virgo, vt deuotionem suam in Rosario à terra penitus profligata restauraret, & populis tam salutare præsidium intimaret. Desponsans sibi illum intime, insignumque desponsationis dedit ipsi anullum ex ipsis crinibus Virginis conflatum. Euanuit visio, & celans hunc fauorem B. Pater per se, & per alios cum magno fructu, & miraculis cæpit Rosarij deuotionem fuadere. Quoad vsque vocante Deo ad superos, plenusque Marianis donis lætus vltimum clausit diem vigilia Assumptionis; vt acciperet in Cælis, quæ tanto labore, & fatigatione feminauerat in terris. Morti eius sequta sunt prodigia, quæ tanti viri vitam præclaram commendabant. Scripsit opus in cantica, & copiosam materiam huius libri, quem Ferrico de Cluniaco Episcopo Tornacensi dicauit. Faciunt mentionem tanti viri Sixtus Senensis. V. Alanus. Lopez tom. 3. Chron. Ordinis Prædicatorum, cap. 20. lib. 3. & Alva tom. 3. Bibliotecæ Marianæ fol. 551. Hic est Author libelli redivivus indigitatus, quia pene mortuus, in libro, revixit & in littera opera Coppe stein. Illum susci pe, & venerare, qui pro te hæc scripsit. & me, qui tibi hæc propinaui, invidus ne venenato dente laceres. Si vis cum illo à iusto iudice in illum diem in Beatum Coelorum deputari, Valeas.

F. Franciscus Solis.

INDEX PARTIVM, ET CAPITVM.

PARS PRIMA.

APOLOGIA B. ALANI DE RVPE.

Cap. I. Cur hoc Pſalterium dicatur Chriſti, & Mariæ. fol. 3
2. Cur dicatur Pſalterium in Ordine ad Chriſtum, & Mariam Virginem. 4
3. Suffragium hoc an conuenientius nominetur Pſalterium, an Corona, an ſertum, ſive Roſarium? 6
4. Cur in Pſalterio 15. Orationes Dominicæ diſponantur. 7
5. Cur in Pſalterio Chriſti, ac Mariæ ponantur C. & L. Orationes Angelicæ. 8
6. Vtrum præ altero ſit, Pater, an Ave. 15
7. Quomodo ſcripturæ Veteris Teſtamenti poſſint ad hoc Pſalterium aptari. 13
8. De Ortu, progreſſuque Pſalterij Chriſti, & Mariæ. 14
9. Quomodo potuit res ea diu tan miranda, & glorioſa in oblivionem dari. 19
10. De Pſalterij renovatione ex Deipare revelatione facta. 21
11. Vtrum dignitate, & virtute preſtet Pſalterium Dauidis an Deiparæ? 25
12. De vtilitate, fructuque multiplici Pſalterij. 26
13. De indulgentijs ad Pſalterium promerendis. 27
14. Quis ſit modus orandi Pſalterium. 28
15. Quod prædicari, ac publice privatimque doceri debeat Pſalterium. 29
16. De Fraternitate convenienter ſub Pſalterij nomine inſtituta. 34
17. De inſcriptione in fraternitatis nomen datura facienda. 37
18. De multiplici, in ſpiritualibus, item ac temporalibus vtilitate, ex inſcriptionis ritu dimanante. 42
19. Quid horum melius: Pſalterium orare voce, vel mente? an vedicare? dictare? propugnare id defendendo. 46
20. De Geſtatio[ne] Pſalter[ii] 48

De

21 De Psalteriorum distributione facta vulgo. 52
22 De objectionum resolutione. 52
23 De Psalterij, & fraternitatis promotoribus Patronis. 56
24 De Psalterij detractoribus, ac depravatoribus, deque Fraternitatis eiusdem vituperatoribus. 57

PARS SECVNDA.

De Relationibus, Revelationibus, & visis.

Cap. 1. Prologus encomiasticus. in Psalterium Sponsi, & Spōsæ Iesu Christi ac Deiparæ Virginis Mariæ. fol. 60.
2. De Psalterij Origine, vsu, reuelatione, & propagatione 63.
3. De S. Dominico Psalterij Prædicatore atestata narratio. 66.
4. De B. Alano Deiparæ desponsato Psalterij innovatore, atestata narratio in Apol. Cap. 10 73.
5. De Monilibus 15. B. Alano Sponso à Sponsa donatis. 76
6. De modo considerandæ B. V. M. interorandum: revelatio Mariana ad Alanum. 79
7 Revelationes breves B. Alano à Deipara factæ. 82
8. Visio Beato Alano facta de Assumpta B. V. Maria. 85
9 Monarchicæ Misericordiæ conflictu cum iustitia. 90
10 De Angelicæ Salutationis excellentijs Sponso Mariæ à Iesu reuelatis. 94
11 De signo prædestinationis, vel reprobationis revelatio. 98
12 De Iesu Christi passione ineffabili revelatio Iesu. 99
13 De pœnis inferni revelatio ad Sponsum Mariæ. 105
14 Ad Christum passum compassionis visio extatica. 106
15 Cur 15. Orationes Dominicæ in Psalterio. 107
16 Cur Psalterio C. & L. Salutationes sint. 107
17 De Fraternitatis ortu, Statutis, fructibus, & statu revelatio Mariæ ad Sponsum. 109

PARS TERTIA.

De Sermonibus S. P. Domini B. Alano revelatis.

Cap. 18. De Oratione Dominica a Christo Iesu Toloſæ revelata

lata S. Dominico: & post Nouello Sponso Mariæ. 119
19 De Salutatione Angelica â Deipara S. Dominico olim revelata: nuper ab hoc iterum novello Sponso. 125
20 Psalterium seruat à succubis, vt revelat Spōso Maria. 133
21 De 15 lacunis, seu bestijs: cum attestatione visionis. 138
22 De 15 Reginis virtutum visio populi Britanniæ: revelata per S. Dominicum sponso nouello Mariæ. 159
23 De 15 Reginis virtutum. 162

PARS QVARTA B. ALANI.

De Sermonibus eiusdem.

Cap. 24 Sermo auspicatorius in 3. sententiarum Fr. Alani de Rupe, Ordinis Prædicatorum Prouinciæ Franciæ, nationis Britannicæ: in promotione sui Bachalaureatus, in Alma Vniuersitate Rostochiensi anno 1471. in octaua S. Augustini. 185
25 Sermo 2. Doctoris Alani, de iudicio. 219
26 Sermo 3. eiusdem, de excellentijs Sacerdotum. 245
27 De excellentijs Sacerdotum. 250
28 De Sacerdotali Psalterio Iesu Christi. 279
29 Scala Religionis B. Magistri Alani, ad quendam Carthusianum in domo legis Mariæ. 281
30 Speciales gratiæ, & præconia Angelicæ Salutationis. 282
XXX. Excellentiæ Religionis B. M. Alano reuelatæ. 283
32 De modo meditandi Psalterium Sancto Dominico revelato. 285
23 De Ariditate in orando: deque punctis meditandis ad Psalterium. 287

PARS QVINTA COPPENSTENIJ B. ALANO DE RVPE REDIVIVI.

De Exemplis.

Cap. 1. De Adriano Archidiacono lapso: sed erepto par vsum Psalterij. 305
2 De quodam Rectore Scholarium mirabillter è carcere liberato. 307

De

3 De quodam Bellatore Britone fortissimo. 309
4 De quodam Episcopo heretico per Psalterium Mariæ conuerso. 313
5 De Jacobo quodam vsurario. 315
6 De quodam Pagano Eliodato, per glorioſæ Virginis Mariæ Psalterium mirabiliter conuerso. 317
7 De Cardinali quodam deuoto. 319
8 De Alano Britano milite deuoto 322
9 De Bartholomeo Comite Iraliæ. 323
10 Quam vtile sit solum portare Psalterium Virginis. 325
11 De R. P. Fr. Petro Carthusiano Priore. 326
12 De Carthusiano vidente Iesum iratum orbi telis feriendo, nisi B. Virgo interceſſisset. 327
13 Gratum Deo cælitibusque vsui esse Psalterium, attenditur. 140
14 Pulchra visio Beato Alano Sponso novello Mariæ Virginis facta. 141
15 Exemplum de Monacho facto repente docto. 142
16 Fructuosum est orare Psalterium Virginis glorioſæ, cum receptione disciplinæ. 143
17 Schemata Psalterij eius meritum designantia in cælis. 137
18 Breuissima miracula moderna circa Dominicam orationem. 339
19 Exempla quindecim breuissima circa Ave Maria. 342
20 de Petro Barone. 344
21 Quidam Franciæ Comes flagitioſus conversus virtute Psalterij Virginis Mariæ. 346
22 De nobili prodigo converso. 347
23 Psalterium seruat Pyratam à familiari Spiritu. 349
24 De Fratre converso, solum Ave orante. 349
25 De Principe Alphonso. 350
26 De Catharina pulchra prodigium Romæ factum. 352
27 Speculum peccatricis Benedictæ Florentinæ. 357
28 De Benedicta Hispana. 365
29 De Alexandra Virgine. 376
30 De Prænobili Lucia Hispana. 378
31 De Maria Comitiſſa Hispaniæ. 380
32 De Moniali conservata, & Monasterio reformato per Psalterium. 382
33 De Helena Anglicana meretrice per Psalterium Virginis Ma-

Mariæ couuerſa. 385
34 De Maria Comitiſſa nobile exemplum. 387
35 Coniugatas decet oraret Pſalterium Virginis. 389
36 De Virgine â Lupo diſcerpta. 390
37 De tribus Sororibus vita Sanctè functis. 390
38 De Maria Itala, nolente Pſalterium, & Confraternitatem Roſarij, 391
39 De quadam deuota Moniali, & merito Salutationis Angelicæ. 395

ANIMA TOTIVS OPERIS B. Alani pro memorabilibus inueniendis.

Memorabilia primi Roſarij Sæculi. 410
Memorabilia ſecundi ſæculi. 423
Memorabilia tertij ſæculi. 433
Memorabilia quarti ſæculi. 447

Finis Capitulorum.

ANTILOQVIVM DIDASCALICON

R.P.Fr. FRANCISCI DE SOLIS, ORDINIS Prædicatorum: pro ſuadenda deuotione Mariani Pſalterij; illis qui omnia ſugillantes: non vacant Cantico Domini.

DOlens, & gemmens Iſraeliticus Populus ad flumina Babilonea graui compede detentus: inter ſalices, hæderaceiſque Chorimbis omnia conſita, ſolum ſuſpenſis organis, modulis canoris poſthabitis; lauriſque pulcherrimis violis obſpectum iactatis, raucedine vocis; intimo præcordiorum ſinguitu; lacrimiſque certatim ab oculis in longum ſingulis diebus diffutis dicebat: quomodo cantabimus Canticum Dominum in terra aliena (Regio Plalte atteſtãte) terram alienam vocantes illã, vbi non explicito ore, & ſine intervallo poſſent laudes Domini decantare: nam inimicorum timore detenti illi, nec thimiãma, nec hymnos poterant adolere. Sed heu decidia! Væ dolor, & noſtrorum temporum calamitas gravior illorum, qui non in aliena terra conſtituti: nec inter idolatras cooptati non ſolum non cantant; immo potius diſſuadent cæteros cantare, & in propatulo clara voce Pſalterium Domini proclamare: obmurmurantes, quod illi facere pro minimo ducunt. Cum neque terra aliud ſit nobis datum, paternaque prouidentia porrectum in quo oporteat nos ſalvos fueri; preterquam in Ieſu, & Maria toties in hoc Dominico Cantico repetitis. Erubeſcant certe, vel confundantur, qui ob ignaviam talia dicunt: & ne hoc tiniat potorum animas ſtudent. Neſcientes eſſe cunctarum animarum tutelam, atque medelam Ave Maria. (Sancto Ephreno Syro atteſtante) nec munimem fidelium, & in quo vel in Dauidica Turri ſolum quod ad ipſorum armaturam, & propulſionem inimicorum eſt expectatur. Velint nos inſidiatores noſtri perdere, & machinamento proprio ſpicula, & tela ignea eiaculenter in nos. Nam nulla ipſorum dominabitur iniquitas: ſi nos contentos in Ave Maria ſumma nos protegit æquitas: vt ex ſequentibus patebit exemplis. Armabat contra Eſau inimicum, & primum prædonem Populi Iraelici conſolator ille Jacob,

quem

quem ſolum vſque ad necem perdere ſatagebat; quid in illo videtur? niſi baculum, quo tranſiens Jordanem Crucis, & miſteriorum Chriſti vmbraculum pro ſe habebat: vt pugnaret, & vinceret imbellis homo non ſolum homines; ſed & Angelos. Et ad vlciſcendum populum ſum per illuſtris ille Barac quondam Iſraelitici populi anteſignanus: quid niſi Deboram hoc eſt Mariam in ſuis myſterijs ſecum portare ſategit? Niſi quia previdebat certam victoriam futuram Debora Comitiſſa favente. Et ad quid tripudiat, & geſtit occurrenti Holoferni Bethulianus populus, parvus in conſpectu millium ſe circumdantium? niſi quia in Judith a Maria victoria, melioreſque partes preſtolabatur afflante. Et ad quid Gedeõ, vt capeſſeret de inſidiantibus populo Dei expectat vellieris repetita dealbati functionem, lucidum, & admirandum tropheum? niſi quia in illo, & per illud Incarnationis Dominicæ in Mariano vtero, & in cantico noſtro ſignatæ duplicia ad vlciſcendum ſe inventurus erat ſpicula, & flammarum globos mortem inſidioſis minitantes. Et de cælo quid referam? Nonne Pſalici illi Cælites ſpiritus repetitis vicibus concrepando pſalunt gloriam, quæ Arcæ teſtamenti data, Mariani favoris in Roſario ſuadebatur proficua deuotio: & colentibus ſecuros expectare ſucceſſus: ſicut habebant iam illi, quide acculatore Fratrum Michaele ſignifero perendie iam obtinuerant. Ore Apocaliptico affirmante. Siſtam in exemplis gradum: nam deficeret tempus, ſi vellem percurrere ſeriem omnium; & ſic conſulto omittens, per viſcera Miſericordiæ diuina in quibus orifer vir in nomine viſitavit in tenebris com, de detentos peto, & efflagito: vt tam ſaluberrimo exercitio omnes ſtudeatis, omnes vos quibus vita eſt in poſſeſſione, & beatitudo in expectatione, & propter vos; & ob ipſum met Deum, quia nihil illi ſuavius quam Pater, & Ave repetitis vicibus in Pſalterio Mariano prolatis: certe non gaudet in mactatione cudis, non in ſanguinis bobinæ effuſſione, nec hircinarum carnium crematione; niſi cultro in caniſtro ſervato laudationibus his honorari, & coli: Hecatombeque poſpoſito Sanctus, Sanctus, Sanctus alterna conſonantia laudari. Tum propter vos: nonne videtis quanto connatu inſigentes lactanei infantes labia vberibus ſugunt, quod ad vitam nutrit mortalem? Quare: niſi quia hoc ad profectum ducit; ad augmentum provehit; ad granditatem conducit? Simile, & vos inſigite labia: ſi vultis ab vberibus conſolationis ſatiari. conamineque toto Pſalterio

Mariano ſtudete; quod in vita, & morte vos habebit defenſos. (Mariæ ſententia eſt in Alano) nolite ergo ob parvulam diei moram in Pſalterio Mariano ſumendam, vos omnes, qui tanto â Chriſto empti eſtis, & à fidelium turma ſegregari : & à beatorum ſorte privari. Si vultis vitam; quid cæci eſtis, & cæcorum duces? qui negotiationi ſolum ſtudentes meremini: vt à vobis vacent æterna tabernacula; voce, corde , & animo non ſemel digna cupitu.

REVELATIO B. MARIÆ Sponſo ſuo B. Alano de ſigno predeſtinationis, vel reprobationis ex cap. 11. 2. p. fol. 98.

Scias, & intelligas, quod, & ſine mora alijs patefacias:

1. Quod ſignum probabile eſt, & propinquum æterna[redacted]tionis; horrere, & attediari, & negligere Salutationem Angelicam totius mundi reparativam.

2. Habentibus verò deuotionem ad hanc, ſignum eſt ordinationis, & predeſtinationis ad gloriam.

3. Propter hoc, qui teneat me in hac Salutatione ſemper me teneat: donec ad me in Paradiſum perveniat.

ALIA

ALIA REVELATIO eiusdem B. Virginis Novitio Ordinis Minorum.

DVm hic esset sæcularis habebat deuotionem super imponere capiti B. Mariæ sertum, seu Coronam ex floribus, quos tempus dabat: hoc servitio colens eius imaginem, quæ est peccatorum, Mater, & Advocata. Iam Religiosus cœpit quodam die affligi, quod per Religionem obsequium suum implere non poterat, consuetæquè pietatis pensum soluere. Cogitanti igitur illi de dimittendo habitum Religionis, de redituque ad sæculum apparuit B. Virgo in huncque modum reprehensum illum solatur. Verba sunt B. Mariæ: *Omitte fili mi, omitte ista limina, neque hinc effer pedem. Caue si te amas, nedum frivole gratiam meam affectas, eo cont a proruas; idque agas vide me grauiter offendas, & in odium tui armes. Si tibi tanti est, vt me sertо corone; illud deinceps ex meris Salutationibus Angel cis mihi contexe, quod gratius multo mihi illo erit, cuius caus de transfugio, & reditu ad tuos c gitas; idque fac isto modo: princip o semel orationem Dominicam recitabis, n memoriam voluptatis illius, quam tunc ca- redibilem cum me Angelus salutauit & dicto fiat citius in vterum meum filius & Dominus meus Jesus Christus ex me nasciturus illabi dignatus est. Gratias tum agendo, quod me immerentem sic affecit, um è tam multis vna m iu suam Matrem elegit: & lecta oratio e Dominica eges decies Angelicam Sa utationem animo repetens gaudium, quo affecta sunt: cum Elisabetham cogn ta n meam vidi, audiui, & intellexi, eam Diuini Verbi Incarnationem Spiritu Sa Doctore didi isse. Tertio easdem præculas repetens an i volutans sacrum meum puerperium, quo incorrupta, & sine dolo e idi mundo salvatorem. Quarto idem pr stab s in memoriam revocans gaudium animi mei, um Filium meum vidi à Magis prostatis tam reuerenter adorari Quinto eisdem præcibus recita dis, recordaveris gaudij, quo affecta sum, reperto Templo Filio meo, post triduanam il ius pervestigationem. exto r rabi dem orationes, & cogitaueris quantam caperim vol ptat ex fili mei Re urrectione; cum redivivus me*

...omnium visitare dignatus est, eandem & in gaudij gloriæ
que illius memoriam, quam tunc cæpi, cum in Cœlum translata sum,
recitabis semel Pater noster, ter Ave Maria, sicque explebitur nume-
rus septem Orationum Dominicarum; & sexagintatrium Salutatio-
num Angelicarum. Hunc orationum numerum, si vellut quoddam pen-
sum mihi obtuleris quotidie, habeto sic; fertum hoc mihi fane acceptis-
simum fore: tibique multo utilius illo, quod olim in sæculo exhorti
tui floribus mihi contexebas. Et his dictis evanuit. Quem Novi-
tium vidit Magister suus in hac deuotione aliquando detentum;
& admiratus Angelum Rosas colligentem ex suo ore interroga-
vit, vt sub Sacramento obedientiæ diceret quid nam tale illud
esset? (Respondit Novitius) *Nihil aliud quam quod Rosarium in*
Cælorum Reginæ hon re recitabam, eo modo, quod me uti voluit ipsa,
meque docuit.

ALIA REVELATIO DE EODEM à B. Virgini D. Bernardino Senensi, ex Ordine Minorum.

REcitabat Rosarium; cum Virgo Beata faciens se illi conspi-
cuam dixit: *Hoc deuotionis tuæ genere valdè dilector, fili mi,*
in cuius rei fidem effecit: vt à filio meo crearere concionator in-
signis, & polleres gratia miraculorum, ac propterea do fidem, confore
tandem; vt consors in Cælo fias gaudiorum illorum, in quorum contem-
platione tam serio in terra, studio honoris mei, vitæ te versan-
bentur hæc 1. tom. Bibliotecæ Virginalis, fol. 291. in tractatu
nominato, Ars pie amandi, & collendi Deiparam, opus
plane deuotum collentibus deuoto animo
B. Virginem.

AVE

AVE MARIA CVM GLOSSIS.

Ave noſtræ Spes ſalutis,
Et humanæ ſervitutis,
Removens opprobrium.
Maria Spes deſtitutis
Vitæ munus, & virtutis,
Confert beneficium.
Gratia tu ſingularis,
Stella maris, lux ſolaris,
Dei paris Filium
Plena fluis, immo pluis:
Vnde tuis, piè luis
Peccati contagium.
Dominus, qui cuncta regit
Trinitatis te elegit
Aulam, & Triclinium.
Tecum manens hoſtes fregit,
Infernales, & ſubegit
Per carnis commertium.
Benedicta quæ præcellis,
In matronis, & puellis
Tenens privilegium.
Tu fons roris, vena mellis
Tota dulcis, nullum fellis
Habens Seminarium.
In te nihil in[illegible]corri,
Glori[illegible]ntur [illegible]te Chori,

Su-

Supernorum Civium.
Mulieribus honori
Tuus gaſter eſt amori
Nationi gentium.
Et quis tuæ puritatis,
Proſequatur dignè ſatis,
O Virgo præconium.
Benedictus, qui te gratis
Nobis dedit; vt peccatis
Afferret remedium.
Fructus pulcher, ex colore
Fructus dulcis ex ſapore
Reflectivus cordium.
Ventris tui natus flore
Sed complutus Cœli rore,
Contra fructum noxium.

Fructus recitandi cum devotione Ave Maria.

IN Chronicis Ordinis Prædicatorum legitur fuiſſe quemdam Patrem dictum Franciſci Romei denomine. Qui [illegible] opere, & Sermone quotidie infuniculo mille nodis conterto: totidem Angelicarum Salutationum ſeriem recitabat, adeò cum nec morieus è manibus funiculum caderet, quotieſque vivens illi Sermo eſſet: de aſſumptæ Carnis â Chriſto miſterio memoriam faciebat; verſumque Dauidis cum dederit dilectis ſuis [illegible]num quotidie repetebat. Ergo cum tempus adeſſet mortis eius, quidam quem artior ſomnus oppreſſerat: ad crepitumque tabularum expergefactus non fuerat; audiuit Angelicum concentum verſum illum decantare: pari a deuotis rependens Virgo Maria. Deffoſoque eius tumulo propter crebra ad eum miracula; corpus quod in corruptum ſervaverat ante ſuum altare voluit humari cum hac ſcriptione ad eius ſarcophagum.

Caſtillo lib. 2. c. 65.

Hac ſunt in foſſa fratris vox ſa ilis oſſa
Dicti [illegible]omei, qui fait [illegible]ia Dei.
Hic Ieſum atque pi[illegible]dilexit [illegible]lde Mariam.

PARS

PARS PRIMA

Apologia B. M. Alani de Rupe pro ſua Prædicatione de Chriſti Pſalterio, & Mariæ: eiuſque Roſarij Fraternitate.

EXHIBITA

AB IPSO B. ALANO:

IUBENTE SIC, & POSTVLANTE

D. D. FERRICO DE CLUNIACO,

Epiſcopo Tornacenſi, ſub annum Domini 1460.

R. P. Fr. IOANNE ANDREA COPPENSTEIN Maldenſi, Ordinis Prædicatorum manuducente.

DISTICON PRO ROSIS MARIANIS.

Ah quam forma Roſas cito deficit inclita pulchras!
Non ita Cæleſtis, quas Paradiſus habet.

PRÆ-

PRÆFATIO

B. M. ALANI DE RVPE AD FERRICVM EPISCOPVM Tornacensem.

Audate Dominum IESVM CHRISTVM, & S. V. MARIAM in PSALTERIO, cum Fidelibus vestris ouibus, sic vt tandem sine fine, cum Angelicis Spiritib. facie ad faciem Beatissimam in æternum Trinitatem mercamini, ouium in Beatarum fruitione, magnificare.

I. *Reuerende in Christo PATER ac DOMINE*; S. Augustinus *ait* lib. de doctr. Christ. *Pastores ouium Christi ducere eas debent ad virentia virtutum pascua; & ab incursibus luporum, raptorumque protegere: rationem reddituri summo ouium Regi Christi de animarum sibi commissarum perditione. Quod intelligi secundum S. Gregorium debet* lib. de Cura Pastorali: *si Prælatorum negligentia, aut doctrina mala, vel exemplo pereant, seu scandalo.*

II. *Hinc, Fidelissime ouium Christi*, in Episcopatu Tornacensi Pontifex, *& firmissime in cunctis virtutum Fautor: quia pro meritis inibi Curam geritis Apostolicam: congruum est Paternitati vestræ, quæ subditis vestris salutaria fuerint, cognoscere: Et vero in primis, quæ sub Prædecessore vestro (sciente ipso, & approbante) deuotius per acta sunt, varijs in oppidis huius Almæ Diocæsios; hæc eadem cum gaudio magno approbare.*

Hoc autem est de PSALTERIO *Inviolatæ semper Virginis, Genitricis Dei* MARIÆ.

III. Propterea etiam placuit vestræ Potestati super hoc QVÆSTIONEM *ad me habere Paternam.*

Idcirco multarum pro animarum salute, postulatione vestræ ac intentioni humilius satisfaciendo, sub paucis verbis, ut potero, super materia Psalterij Virginis gloriosæ aliquod lumen, ceu patebit per ordinem, intelligentiæ vestræ offerre conabor. Non (quod absit) sublimem vestram Apostolicam scientiam imbuendo: sed scita melius ac perspecta ad memoriam, & ut S. Anselmus ait, ad operosam efficaciam reducendo.

* *
*

CAPVT I.

Cur hoc Suffragium dicatur PSALT. CHRISTI & MARIÆ?

AMoſiſſime in Chriſto Pater, & Domine, *Peccatoribus præſtas pœnitentiam* Trinitas Altiſſima, per Pſalterium Virg. Mariæ.

1 Dicitur autem Pſalterium *à pſallendo*. Inde ſentientes in illo Deo, & Mariæ Virgini, dicuntur Pſaltæ. Sic dictum à Pſalterio Dauidico; quod figura Angelicæ fuit Salutationis. Cantica enim veteris Legis figura nouæ fuerunt: ſecundum S. Ambr.

2 Si cui placuerit: ſic dictum videri poteſt quaſi *à ſale* diuinæ Sapientiæ: quod Oratio Dominica, & Salutatio Angelica ſint quaſi duæ ſalinæ Dei ſapientiæ; quibus Fidelium mentes ſaliuntur.

3 Niſi quis maluerit illud rectè ſic appellari *ab Organo*: quod Hebræi *Nabalum* vocant muſicum inſtrumentum ex OL. fiſtulis compoſitum: ad quod Pſalmi Dauidis totidem ſolebant decantari.

4 Grammaticè ſimul & Theologicè; quia Pſalterium excellentes *Effectus decem* importat: quos per Chriſtum ac Mariam Virginem deuotè illud pſallentes conſequuntur. Nam

1. P. *Peccatoribus Præſtat Pœnitentiam.*

2. S. *Sitientibus Stillat Sanctitatem.*

3. A. *Alligatis Adducit Abſolutionem.*

4. L. *Lugentibus Largitur Lætitiam.*

5. T. *Tentatis Tradit Tranquillitatem.*

6. E. *Egenorum Expellit Egeſtatem.*

7. R. *Religioſi Reddit Reformationem.*

8. I. *Ignorantibus Inducit Intelligentiam.*

9. V. *Vitis Vincit Vaſtitatem.*

10. M. *Mortuis Mittit Miſericordiam* per moduni ſuffragij.

11. Et de his omnibus ſenſibilia & vera expertus ſum, aſſi-

que plures signa & prodigia. 1. Vt meritò Psalterium hoc sit COELVM SIDEREVM, cum CL. Stellis : apud Astrologos potissimis. 2. Vt sit velut PARADISVS voluptatis Dei, Rosis, ac rosaceis sertis CL. adornatus. Salutationes enim istæ sunt velut quædam Rosæ Angelicæ : vnde quinquagena Virginis Rosarium siue Sertum nuncupatur. 3. Vt sit ARBOR VITÆ & scientiæ cum CL. fructib. angelicis: propter totidem Eminentias, quas in Christo & Maria Virgine credimus fuisse : prout aliquando ipsa revelauit.

CAPVT II.

Cur dicatur Psalterium in ordine ad IESVM CHRISTVM, & MARIAM Virginem?

A EXcellentissime Præsul. *Sitientibus Stillat Satiationem.* Trinitas Beatissima per Psalterium Virg. Mariæ inviolatæ.

I. MARIÆ Virgini Psalterium aptatur, & ab ea nominatur: quod pijssima Dei Genitrix Maria virtuosas habuit conditiones Psalterij, Synagogæ, Cytharæ, & Organi nam Psaltæ Virginis Mariæ sunt eiusdem Reginæ cœli Musi Angelici, ob decem causas, & operationes. I. Intemerata Dei Genitrix virgo diabolum expellit: sicut Dauid 1. *Reg.* 16. per *cytharam* à Saule dæmonem depellebat. 2. Quia Deipara Arcam Dei, idest, verbum omnipotens ad nos deducit : ceu Dauid, 2. *Reg.* 6. in *Organus* armigatis coram arca ludebat.

3. Quia eadem victoriam nobis contra inimicos obtinet: sicut post victoriam Maria, soror Moysis, *Exod.* 16. in *Tympano* præcinebat.

4. Ipsa prophetiam Sanctis tradit : sicut Helisæus per *canticum Psalterij* Spiritum Sanctum prophetiæ accepit. B

5. Quia Spiritus Sanctus per ipsam Matrimonium inter Deum, & creaturam humanam, in thalamo Virginali, effecit: vt *Beda* docet.

6. Quia S. Mar[illegible]rum cœlestis iubilationis ad diuinas secum laudes trahit: sicut filiæ Ierusalem, quæ cantabant, 1. *Reg.* 18. *Saul percussit mille, & Dauid decem millia.* Orig. serm. de virg. Maria.

7. Quia pax facta est per Mariam Virg. Filius enim ipsius *fecit vtraque vnum*, tanquã *Lapis angularis.*

8. Quia immensam orbi festiuitatem attulit Virgo Maria, quæ fuit Dei, hominum simul, & Angelorum.

9. Ipsa ea Deo Patri pro mun[illegible] pretio btulit immensi ho-

holocauſtum, Verbum ſcil. Incarnatum.

10. Eadem Alma Virgo Parens diuinum cecinit Canticum poſt Incarnationem, *Magnificat*, & Angeli, nato Domino Angelorum, *Gloria in excelſis*. Quorum ſuauitate placatus eſt Deus generi humano, & huic angelica natura eſt confœderata.

Hæc autem decem repræſentant, olim in Pſalterio Synagogæ: vt S. Auguſtin. enarrit ſermone de Pſalterio Synagogæ, qui incipit: *Laudate eum in Pſalterio*. Vbi hæc omnia (vt melius experiendo) videbitis ad immaculatam Dei Genitricem adaptat.

II. CHRISTO IESV adaptatur hoc Oraculum, & ab eo nominatur, ob dictas decem rationes: [redacted] longe aptius & amplius Chriſto, quam Virgini Mariæ conueniunt. Chriſtus enim in immenſum potior eſt & potentior Maria: quamvis peccatoribus Mater Miſericordiæ Maria ſit quodammodo clementior, eiſque familiarior, quam Chriſtus; ſecundum *Bern.* *Ipſa enim eſt Mediatrix ad Mediatorem.*

Nihilominus aliæ quædam ſpeciales ſuppetunt rationes hac in re pro Ieſu.

1. Quia Chriſtus eſt Pſalterium Reſurrectionis, iuxta illud Pſalmi 56. *Exurge [illegible] mea: exurge Pſalterium & Cythara.* Cum igitur in Pſalterio Chriſti ſint 15. Pater noſter pro Chriſto; qui exurgit in nobis per pœnitentiam & deuotionem; ſecundum Theologiæ veritatem; ea cauſa merito Suffragium hoc Pſalterium Exurrectionis dici poteſt.

2. Accedit. Quia Chriſtus ipſe eſt Pſalterium decem chordarum; S. Hieron. teſte, tanquam decem Dei mandatorum completor, & retributor; idemque tranſgredientium ea ſeueriſſimus eſt condemnator.

3. Quia omnes ad Chriſtum ordinantur prophetiæ, velut ad ſuam cauſam efficientē, formalem, exemplarem, & finalem. Quocirca merito ipſe eſt in Pſalterio Dauidis tanquam ipſum Pſalterium præfiguratus: iuxta Gloſſam Magiſtri.

4. Quia reparatæ ſalutis Pſalterium eſt ipſe, ob reparationem noſtram, & ſantificationem. Ideo in Templi dedicatione, fundatione & reparatione glorioſe in Pſalteriis cantabatur.

5. Denique Dominus Ieſus ipſe noſtra eſt iubilatio, ſpiritaliſque lætitia & exultatio; habens quinque portas, ait S. *Anſelmus*, ideſt, quinque vulnera; quæ ad ſolius ſuavitatis palatia ducunt. Hinc in Pſalmis

mis 46.97. propheta: *Iubilate Deo in &c.*

Ex quibus congruenter apparet Psalterij & ratio, & ad Sponsum IESVM, Sponsamque Mariam singularis adaptatio: & illi debita laudatio.

CAPVT III.

Suffragium hoc an conuenientius nominetur Psalterium, an Corona, an Sertum, siue Rosarium?

A REuerendissime in Christo Pater, & reorum refugium pium ac singulare, *Allegatis Adducit Absolutionem.* Trinitas Clementissima per Psalterium V. Mariæ.

1. Conantur quidam, licet rem eandem, varijs nominare vocabulis; horum tamen semper vnum est aptius: iuxta B. Alberti Magni Logicam. Quocirca Oraculum hoc, quamvis varia nomina sortiatur; PSALTERIVM tamen aptius appellatur, multiplici de causa.

B 1. Ob figuram Dauidici Psalterij. Figura enim & figuratum eodem nomine; etsi non eodem significandi modo, nominantur. Ita Christus dicitur Leo, vermis, lapis, &c. Similé ad modum nomina hæc; *Corona, Rosarium, Sertum*; significé proprio longe distant (vt vul-

parata, & diuersa) à genere Orationis: Psalterium autem Ecclesiæ, quod huius est Psalterij fundamentum, & figura, vere, & vnivoce Oratio est.

2. Vocabula: *Corona, Rosarium, Sertum*: metaphorica sunt ex similitudine dicta: *Psalterium* vero à psallendis Deo laudibus nomen habens, proprie est oratio.

3. Nomina illa vulgaria sunt, sapiuntque sæculi vanitatem: quod sic à sertis puellaribus dicantur: at *Psalterium* est Ecclesiasticum. Ideoque religiosius ab Ecclesiæ filijs amplectendum est, venerandum, vsurpandum, ac prædicandum.

4. *Psalterium*, vox est Divina, biblica, & vtriusque testamenti stylo consona atque conformis, at nomina cætera ex hominum nata [illegible] & intellectu, & affectu; neque abs ratione similitudinis. C

5. Coronæ, rosaria, serta, geruntur à viris, fœminis, puellis iuxta bonis ac malis: Psalterium vero in S. Scriptura tantum in vsu bonorum est, inque Dei solius cultu.

Quapropter hæc Oratoria duo, *Pater*, & *Ave*: cum sint supremæ ac Principes Noui Testamenti orationes, vocari nomine Psalterij debuerunt, quod ipsum hoc in præcipuo Synagogæ cultu diuino præcipuum semper fac[illegible]que fuit Musices in-

instrumentum. Id quod P. *Fr. Ioannes de Monte in suo Marial* declarat.

D II. Sed noui noua adinuenium nomina ia'n dicta, parumque congrue auferunt laudes à Virgine Maria, ac immmunt, cum pro C. & L. angelicis salutationibus, iam diu per Ecclesiam consuetis; tantum hunc eidem offerũt quinquaginta.

Quod autem à per antiquo Psalterium vocabatur oratio hæc, ratio constat: quia ab Ecclesia Canonicis in horis Dauidis Psalterium canebatur. Quod S. Hieronymus ter translatum, & ad limam revocatum, Romanæ obtulit Ecclesiæ. Primum ad Romanam: alterum ad Gallicanam: tertiũ ad Hebraicam proprietatem: idque ad instantiam Sophronij.

E III. Atque inde populus Ecclesiam constanter, & ardẽter imitatus, ad eam conformavit illud, vsurpauit ac appellavit Iesu & Mariæ Psalterium. 1. In cuius signum hodie que in Alamannia frequentissima, tali cum numero C. & L. circumferuntur Patriloquia. 2. Quin & in Flandria, nouerunt seniores memorant plurimi, quod sponsæ, dum aliq[uando] desponsabatur: in virginali zona, cum bursa simul suspendebatur, & Psalterium. 3. Velut & in Prædicatorum Ordine, præsertim in Anglia, cuiquis aut investitur, aut professetur: ex peruetusta consuetudine ad hanc vsque diem, vna cum habitu & zona, Psalterium Matris, & Reginæ Prædicatorum apponitur.

CAPVT IV.

Cur in Psalterio XV. Orationes Dominicæ disponantur.

A REligiosissime in Domino IESV animarum Pastor: *Lugentibus Largitur Lætitiam* Trinitas dulcissima per Psalterium Triclinij eiusdem immẽsæ Trinitatis. Super quo denuo pia mens fidelium movere potest dubium: *Cur inibi ponuntur XV. Pater noster?*

I. Ad quod respondeo: I. Propter visionem S. Bernardo factam. Qui ex diuina didicit reuelatione: quod, qui in dies singulos, per annum totum, xv. Pater noster dixerit: is numerum Christi passi vulnerum adæquarit. Quæ pro merito cunctis sunt co[m]mendissima Christianis, & adoranda.

B II. Eo, quod in Dominica passione puncta sint quindena præcipua Christianis cum religione contemplanda. 1. Cœna dolorosa. 2. Comprehẽsio pœnosa. 3. Collaphisatio probrosa, in Annæ dom[o]. 4. Illusio, &

& condemnatio, in Cayphæ domo, odiosa. 5. Raptatio Christi ad Pilatum clamorosa. 6. Illusio Christi apud Herodem contumeliosa. 7. Flagellatio spinosa. 9. Irrisio à militibus blasphemosa. 10. Condemnatio flagitiosa. 11. Baiulatio Crucis ærumnosa. 12. Crucifixio vulnerosa. 13. Elocutio Christi in cruce virtuosa. 14. Mors IESV luctuosa. 15. Sepultura Domini glorioſa.

C II. Tanti vero singula hæc puncta sunt: vt (sicut Dominus IESVS aliquoties reuelauit S. Bernardino, & S. Brigitæ) quodque eorum omne pretiũ mundi totius, creatæque naturæ procul excedat. Quo iustius ac sanctius eadem à Christianis commemoranda sunt, & veneranda ad xv. Dominicas orationes in Psalterio. Quippe 1. Cum hæc Oratio per Dominum IESVM sit Apostolis mandata, *Matth.* 6. 2. Cum & iam olim in primitiva Ecclesia ad eandem vnicam sacrum Missæ fuerit patratum: vt iura testantur Canonica ex S. Gregorij Registro. 3. Cum inde etiam Ecclesia singulis horis Canonicis isthanc præponat orationem, velut Ecclesiasticarum orationum caput ac fundamentum.

* * *

CAPVT V.

Cur in Psalterio Christi ac Mariæ ponantur C. & L. Salutationes Angelicæ?

ILlustrissime Pater pauperum, orphanorum, & pupillorum. *Tentatis Tradit Tranquillitatem* Trinitas Æterna per Psalterium Virg. Mariæ. De quo exinde grandis mouetur quæstio cur C. & L. AVE in Psalterio frequentetur? A

I. Non cuiusquam id superstitionis est, sed imitationis Ecclesiæ, cuius Psalterium Psalmis totidem constat. Quo sane plebs fidelis in numero hoc biblico, minimique vano, pie confirmatur Ecclesiæ.

II. Ratio PROPHETICA: Quia CHRISTVS, & MARIA glorioſa prohetantur in psalterio Dauidis, secundum virtutes in eis totidem & eximias Excellentias passim à SS. Patribus celebratas: atqua in totidem Ang. Salutationibus venerandas.

III. Ratio MYSTICA: Cõsonat istis mysterium multiplex eiusdem obseruati numeri CL. tum in constructione Arcæ, tum Tabernaculi Moysi, tum Templi Salomonæi, tum in visione Ezechielis, qua noua Templi ratio faciesque diuinitus ei delineabatur. Atqui

Ve-

verò numerus in figura, vt rem aliquam figuratam designet, necesse est, & quidē sacer rem sacram, biblicus biblicam item rite numeratam. Quare isthic in Psalterio IESV & MARIÆ numerus veritatem, recte sui in Dauidico continet adumbratam.

IV. Ratio PHYSICA. Constat iuxta Philosophos inter & Theologos, cœlorum orbem vndenos esse. 1. Empyreum. 2. Primum Mobile. 3. Crystalinum seu Aqueum. 4. Firmamentum stellatum. 5. Cœlum Saturni. 6. Iouis. 7. Martis. 8. Solis. 9. Veneris. 10. Mercurij. 11. Et Lunæ. Adhæc Elementa sunt quatuor: atqui hisce vndenis omnem viuere homine necesse est, admodum quidem naturalem. Huc accedit, quod humana vita in quolibet dictorum XV. decem distinctis modis aliter atque aliter se habeat affecta, scil. secundum Categorias decem, quæ sunt *Substantia, Qualitas, Quantitas, Relatio, Actio, Passio, Situs, Quando, Vbi, & Habitus*. Quare plane liquet, si 10. in 15. per multiplicationem reduxeris, quod omnis homo necessario habeat in se se CL. Habitudines naturales. Quæ omnes ac singulæ cum sub dominio CHRISTI ac Patrocinio Dei paræ stent, aut varient: par quoque esse, vt quisque pro sui in istis conservatione, & malorum oppositorum aversione, IESVM & Mariam pari numero Salutationem laudet ac veneretur.

5. Ratio MORALIS euincit idem. Virtutes enim principes Christianæ XV. numerantur istæ: Theologicæ tres: *Fides, Spes, Charitas*: Septem Capitales: *Humilitas, Largitas, Castitates, Benignitas, Abstinentia, Patientia, Deuotio*. Cardinales quatuor: *Prudentia, Iustitia, Temperantia, Fortitudo*, quæ eadem est cum Abstinentia. Restant duæ, *Religio, & Pœnitentia*. Ad istas vt omnes aliæ, rerumque omnium creatarum vsus reducitur, sic ipsæ ad DEI Mandatorum decem obseruantiam referuntur. Iam rursus per 10. multiplices 15. & reperies in quolibet Christiano C. & L. Morales habitudines omnino necessarias. Cum autem *omne bonum de sursum* sit, perinde quoque necessarium esse, pro & bonis istis à Deo obtinendis, & Malis contrarijs fugiendis, vt pari in numero Salutationum apud Deum Deiparamque pie instetur. Nam per quam Deo placuit mittere Salutem & Salvatorem, per eandem quoque gaudet & gratiarum dare pluviam salutare.

6. RATIO item Moralis stat contrario vitiorum XV. seu peccatorum: quæ sunt *Infidelitas,*

tas, Desperatio, seu Præsumptio, & Odium. Superbia, Avaritia, Luxuria, Inuidia, Gula, Ira, Acedia: Imprudentia, Iniustitia, Pusillanimitas seu Diffidentia, Impietas, Impenitentia. Quæ cum Decalogo adversentur, facile in in numerum C L. multiplicantur.

Vtrisque vero par quoque numerus respondet præmiorum virtutibus, in cœlis; pœnarum delictis, in gehenna. Et sæpe etiam plagarum, in vita hac mortali. Quo iustius ac sanctius ille numerus preculatorum in Psalterio custoditur.

E 7. Ratio NATVRALIS idem vel ex homine repetita declarat. Nam in quovis nostrum potentiæ naturales insunt XV. & quini sensus exteriores noti. Interiores quini, vt *Sensus communis*, *Imaginatio*, *Phantasia*, *Æstimatio*, & *Memoria*. Superiores potentiæ quinæ, vt *Motiua*, *Sensualitas*, *Intellectus*, *Agens*, *Passibilis*, & *Voluntas*. At per hæc tū Christus, tum B. Maria pro se pro-nobis in Decalogo seruiere Deo & p[l]acuerunt: atque ita per formales in eis habitudines quindenas, in Decalogo multiplicatas, actus meritorij C L. colligantur oportet. Quibus sua quoque præmia totidem in terris ac cœlis vtrique concessa, sancte Credere necesse est Fideli. Et quisquam eos pari in in numero colendos rite adorandosque dubitarit?

Quid quod & nos ipsos quædam Religionis necessitas plane constringat: Quippe eisdem præditos potentijs, eidem obstrictos Decalogo) Deo Deique paræque, aut deseruire pro pari sorte præmiorum cœli, aut deperire in pari numero tormentorum inferni. Totidem enim nos hinc dona gratiarum inuitant inde monstra vitiorum infectantur.

8. Ratio Sacra. Hanc offert quinquagenæ, in Psalterio trinæ, Iubilæus annus quinquagesimus quisque: qui pacis fuit, requieti, & libertati sacer. Iesus autem & Maria, sicut rerum omnium, sic & iubilæi sunt Rex & Regina: idque cū in *lege naturæ*: tum & Moysis data in Sinai monte, die ab exitu Israel de Ægypto quinquagesima: tum in *lege Gratiæ*, dita complete in Pentecostes die ab Resurrectione quinquagesimo. Accedit, quod & in cœlis triplex Iubilæum, *Visionis*, *Fruitionis*, & *Comprehensionis* vniuersa doceat, colatque Theologia Christiana.

F

Et quid in meritissimo vtrique Iesu ac Mariæ pro ijs tres Quinquagenæ precum in Psalterio offerantur. Iure ingratum: Nam quis tam ingratus Deo, suique immemor reperietur, cui non de quatuor & viginti horis diei vnam in di-

vi-

dine cultui Quotidie horulam esse impendendam censeat? At qui iuste eam tres in Psalterio Quinquagenæ occuparint. Quo par & æquum est magis, quin & prope debitum dixerim, vel tantillum tempusculum in tanto comprecandi genere indies consecrare Deo.

G Dices: Re quauis in bona, maior numerus minor est meliori: proinde nec iste CL. precium, maiori præstare potest. Sed istum vltra definitum trãsire precandi, quasi vetat illius dominio certa. O turrim, sed carneam. Ecce tibi, Dauidem illi, Sap. 11. *Omnia in numero, Mensura, & Pondere posuisti.* Quod si *omnia* in re alia quacunque, quanto magis in pertinentibus ad latriam, cultumque diuinum? In his autem Psalterium Iesu, ac Mariæ locum sibi facile principem vendicat eundem, qui Orationi Dominicæ, Angelicæque Salutationi debet. Et adhuc absque numero certo vagari illud oportere quisquam sentiet? Vel Cato ethnicus reclamauit dicens: *Omnibus adde Modum: Modus est pulcerrima Virtus.* At Psalterium nec prolixitate, nec breuitate peccat in modum iustum: sed in mediocritate extremorum inter vtrumque cõsistit. Quocirca sicut fixo p. cum *Numero*: sic & *Mensura* sufficientis deuotionis, & meriti *Pondere* sibi recte constat.

Denique legisse me memini, rationes iam dictas à gloriosa Virgine reuelatas proinanasse. Quod tametsi non foret: ipsæ tamen sufficientes sibi põdere suopte stant.

Vidi quoque virginem quandam, quæ post Dominicam Communionem diuino contuitu vidi Almam Matrem Virginem corona triplicata Quinquagenæ coronatam: in quarum hac Rosæ L. ista Lilia totidem, in tertia gemmæ item quinquaginta cernere videbatur. Nec dubito Virginem hanc veram vidisse: eo, quod Deiparæ tales à fidelibus essent oblatæ Cõronariæ Quinquagenæ.

CAPVT VI.

Vtrum præ altero sit, Pater, an Ave?

CLarissimæ in scientijs intelligentiæ Pastor ouium Christi: *Egenorum Expellit Egestatem* Trinitas felicissima Psalterium Virginis felicium felicissimæ. De hoc curiosa quærit sæcularium auiditas: vtrum nobilius: Dominica oratio, an Salutatio Angelica? Hi, si nossent istud Philosophi: *Odiosæ rerum sunt comparationes*: digitum ori imponerent. Verum ego neutri contrarius pari, *media tutissimus ibo*: duoque

docebo.

I. PRIVS. *Dominica oratio quinque modis antecellit Dominicam Anuntiationem.* 1. *Autore*: Nam eam Christus: at Aue, dictauit Archangelus, 2. *Forma* orationis: verius enim habet rationem orationis, quam salutatio. 3. *Contento*: Complectitur enim expresse & bona petenda omnia, & deprecanda mala: at salutatio tantum implicite. Teste *B. Alberto Magno, super Missus, ex Aug.* 4. *Fine*, Oratio Domin. manifeste fuit Ecclesiæ data ad orandum, *Math. 6.* Non sic autem Salutatio. 5. *Adiuncto*, Dominica Oratio, magis aptatur humanæ affectioni, intelligentiæ, vtilitati, & necessitati. Vt septem ipsæ petitiones testantur: Salutatio vero potius Christi ac Mariæ attinet personam, quam miseriam nostram.

II. ALTERVM: *Angelica Salutatio quinque dictis antecedit Dom. Orationem.* 1. *Obiecto*, quia Salutatio est ad Deiparæ personam: quæ sola, dignior est Ecclesia militante, ad cuius gratiam Dominica data est oratio. 2. *Materia*: Resp. Dom. Oratio solis conuenit peccatoribus, vt quibus necesse sit orare: *Dimitte nobis, &c.* Christo autem, & Mariæ, vt ab omni puris peccato, conuenire nequit: nisi quatenus in persona Ecclesiæ eam oraverint: at Ang. Salutatio à Iesu, & Mariæ recitari sancte potuit. 3. *Fines seu forma.* Quia, in Incarnatione terminus formalis, diuinum erat suppositum, & non humanum: At hic est infinitus formaliter, cum sit Deus. Dom. orationis autem terminus est finitus, vtpote collatio bonorum creatorum, & auersio malorum, quæ formaliter sunt finita. Quo salutatio præstantior est Dom. oratione. 4. *Effectus.* Quia Anunciatio est index Christi, autoris Dom. precationis, simul est Noui Testam. principium, quorum neutrum est Domin. oratione: ac summæ quæque Excellentiæ Christi & Mariæ sicut in ea continentur, ita & ab eadem dependere censentur. Minime vero à Dom. oratione, quæ opus est effectus Christi.

III. TERTIVM, *Vtri in Psalterio partes deferendæ potiores?* Respondeo: Equidem hic ordinem necessitatis vllius minime posuerim, sed meræ congruentiæ. Congruum namque est quæ sunt Sponsi, præire illis, quæ esse Sponsæ censentur.

Quæris: *Cur igitur in Psalterio denæ Salutationes ponuntur, ad vnicam Domin. orationem?* Vni, inquam, istæ denæ postponuntur, illi subiunctæ: quippe oratio Domin. fundamentum est Ecclesiæ, cunctorumque bonorum: fundamentum vero sem-

semper vnum sit oportet, cui plura inædificari conclauia aut ædificia queunt.

Instas: *Cur non potius C. & L. Pater, & solum* XV. *Ave dicũtur?* Ratio est, inquam: Quia Deipara non est basis prima, & potissima Fidei, sed Christus: quocirca nec Psalterium ab Angel. Salutat. inchoari condecet. 2. *Adde*: Quod CL. Pater, nimia prolixitate orantibus è vulgo tœdium forte paritura foret. 3. *Tum denique*: Quia vt omnium aduocatus est ad Deũ Christus: ita mediatrix ad Christum est Maria, Mater Misericordiæ specialis peccatorum pijssima Patrona.

CAPVT VII.

Quo modo Vet. Testamenti Scripturæ possint ad hoc Psalterium aptari?

VEnerabilis defensor, & veritatis indagator secretorum S. Paginæ Dei, *Religiosis Reddit Reformationem* Trinitas Gloriosissima per Psalterium Mariæ. De quo quæritur: *Ecqui Psalterio B. V. M. queant S. Scripturæ verba applicari.*

I. Solutio sat ex iam dictis liquet. II. Iuxta 1. Corint. 10. *Omnia in figura contingebant illis.* figura sc. Christi venturi: cuius sola fuit vmbra lex vetus. III. Quoniam Incarnatio Christi est quasi effectus quidam Legis antiquæ: effectus autem per causam exponitur.

IV. Licet non cuius sit fas S. Scripturam exponere, sed solis Theologiæ Doctoribus, ex autoritate Pontif. Max. his tamen ita est data potestas declarandi, interpretandi, definiendi, pronunciandi S. Scripturam vbiq, vt S. Ecclesiæ Doctorib. repugnare non debeant. Atq tametsi Doctores non sint æquales Sãctitate, vel scientia: æquales tamẽ sunt docendi licentia, vigoreque Magisterij. Sicut Sacerdotium eiusdem est speciei in omnibus: etsi non meriti paris aut scientiæ. Est ergo Doctor in glossando Scripturam, Doctorum Catholicorum imitator.

Et ita factum est in Psalterio Iesu & Mariæ, ad Dauidicum comparatio, & vobis ostenso, in quo Doctores expresse nominantur, & eorum dicta apponuntur.

Nota de lib. Psalterij Mariani, & Dauidici non autẽ extante.

Verum etsi non ad litteram omnia Dauidici, possunt ad Mariæ Psalterium aptari; possunt tamen allegorice, aut tropologice, aut typice. Sic B. Albertus Magnus super *Missus est*, adduxit totum mundum, omnemque scientiam ac virtutem in comparationem.

Nec abs ratione: cũ in Verbo Incarnato sint omnia: vnde sicut hoc vere infinitũ est; sic & Ang. Salutatio dignitate, ipsu ac virtute, vt per quam *Verbum Caro factum est*. Quocirca

circa neque vniuersi orbis Doctores vnquam notuerunt, Mysterium Angel. Salutationis siue Incarnationis æternæ, aut etiam temporalis, sat mente complecti. iuxta illud, Isaiæ 53. *Generationem eius quis enarrabit?*

Denique, cum Incarnatio Christi sit Davidici causa Psalterij: causa autem finalis vere per effectus suos exponi possit, eumque manus Domini non sit abbreuiata, omnino Spiritus Sanctus quibus voluerit, S. Paginæ dare potest intellectum. Inde permanat, quod nec S. Doctores eodem omnes modo eam sint interpretati: & quodque hodieque crescit, ac crescet fides, & scientia biblica: vt volumina commentatorum etiam num prodeuntia testantur.

CAPVT VIII.

De Ortu, progressuque Psalterij Christi, & Mariæ.

SApientissime famulorum Christi Præsul. *Ignorantibus Imprimit Intelligentiam* Trinitas honorabilissima per Psalterium Virginis Almæ Matris. Vbi quæritur de Autore, & tempore inventionis, ac promulgationis. Quam ad quæstionem vtinam mouerentur plerique deuotione magis, & curiositate. Timeo, ne atten-

sent, ad nouitates plus, quam veritates, intenti. Quid enim interest percunctari, quis castrum, aut librum, &c. fecerit, cum experientia constet, esse bona valde. Neque vero etiam referret talibus in rebus, malum fuisse principium, dummodo effectus sit bonus. An non Prælati, Principesque mali bonas condere leges, & instituta relinquere possunt: sed ad rem.

Ang. Salutationem confecit S. Trinitas, Archangelus Gabriel, eam Diuæ Virgini proposuit: auxit S. Elisabetha, perfecit Ecclesia. *Domin. Orationē* Christus docuit discipulos, ac in eis Ecclesię toti præscripsit, *Mat.* 6 B

Inde porro S. Bartholomæus Apostolus quaque eam; & die centies, & centies nocte frequentasse proditur cum totidem adgeniculationibus. Quo in numero quatuor insunt Quinquagenæ, quarum tres sic oratæ, Psalterium Christi Iesu constituunt, ex C. & L. Dom. Orationibus constans: sicut illud ex totidem Angel. Salutationibus dictis Mariæ efficit Psalterium. Quartam vero Quinquagenam adiecit Apostolus ob deuotionis causam, ipsi Deoque notam.

II. Communitas autem Fidelium, id est, Ecclesia, quo commercandi in Synagoga imitaretur exemplum, quod C. & C

L.

E Psalterij Dauidici psalmos decantabat: eundem sibi numerum Orationum Domini repetitarum delegit, quas in vicem Psalterij Deo ab se recitatas offerrent Christi Fideles.

III. Verum, quod non omnibus tandem aut vacabat, aut adhibebat ad eam tot orationū Dominī. prolixitatem: (nam successu temporum fidei decrescere feruorem contigit) hinc simul & Psalterium Christi magnam quoque partem decreuit. Sicut à B. Virgine Maria reuelatum legitur.

IV. Deinde Psalterij Mariæ sic rarescentem vsum popularem S. Patres, in vastis eremi solitudinibus Monasticem colentes, exceperunt. Hisce desertas Orientis compleuit eremos sæuientium primos necessitas persecutionum; deinde vero pia cuiusque voluntas. Quorum adumbrat vitã Apostolus, Hebr. 11. *Circumierunt in melotis, in pellibus caprinis, egentes, angustiati, afflicti: quibus dignus non erat mundus: in solitudinibus errantes, in montibus, & speluncis, & cavernis terræ. Et hi omnes testimonio Fidei probati, &c.* Horum omnis *vita super terram* cum esset *militia* contra mundum, carnem, dœmonem, 2. Cor. 10. *In carne ambulantes non secundum Carnem militabant:* Verum carnis, suique victores, mundum facile contemnentes; Ephes. 6. *Aduersus insidias diaboli, & contra spiritalia nequitiæ in cœlestibus: arma militiæ suæ, non carnalia, sed potentia Deo,* vibrare cogebantur. Cumque aliquando nimium quam sæue, & pertinaciter infestarentur, communi omnes consilio in irremissas sese ad Deum Deiparamque preces coniecerunt, opem, tentationumque remedium orantes. Et exorarunt denique. Reuelatur diuinitus, comprecantibus; vt si à tentationibus se liberatos, contraque eas vindicatos vellent, intepescentem iam diu per vulgus Christianum Psalterij Iesu & Mariæ vsum feruentius exciperent, & constantius frequentarent. Vt factum haud secus, ac dictum: continuo tentationum modus, finisque est subsecutus: simul eremitica illa Monastice numero mirifice creuit & sanctitate, vtroque in orbe toto, viris & prodigijs celebrata. Postquam vero, (vt rerum sese dant omnium vicissitudines) etiã eremitici habitus Instituti feruor denique remisisset: sensim deuotionis, sanctimoniæ, exercitiorumque collapsa disciplina, & in ijs Psalterij vsus, tantam illam in eremis asceticam Monasticem, in parem secum ruinam pertraxerunt, deuastatore Mahometa. Quorum autor fit Ioannes quidam Græcus, qui pleraque San-

Sanctorum Patrum vitas conscriplit.

V. Post hos V. BEDAM excitauit ibi Deus, qui tota Anglia, Britannia, & Francia longe lateque Psalterij Mariani intermissam frequentationem, prædicationibus suis instaurauit. Atque ex eo gentes illæ: in primis Anglicana, in hanc vsque diem eo Psalterium hoc amore, & honore complexa est, vt passim in Ecclesijs videre esset suspensa, fixaque *Oraria* complura, publicum ad vsum omnibusque communem, quibus templum ingressis ad ea suas fundere preces, Deoque libare, placuisset. Tenuit ea sat diu religio, sed & ipsa demum labentibus annis, vsuque tritis & deperditis in publico, vt vocabant, *Patriloquijs*, raritatem, ac sui tandem in vulgus oblivionem accepit.

E VII. S. BENEDICTVS porro, Sacri Ordinis amplissimis Patriarcha dignissimus, ea cura & religione sanctum in Psalterio salutatorio cultum Dei familiarem sibi perpetuūque voluit, & obseruavit sic, vt eo tam diuinæ Monasticæ Institutionis Fundator & autor fieri mereretur. Tanti Patris ab exemplo facer mox chorus Fratrum vniuersus per orbem late secum circumtuli Psalterium: & cætera præter consueta Ordinis exercitia di[illegible] istud quoque velut priuatum quisque in delitijs suis secretioribus deamavit interius, & in eo Almam Virginem Matrem Sponsam Sponti sui, sancta quadam familiaritate, cordialius dissuauiauit. Doctor quidam *Ioannes de Prato* traditum reliquit.

In illa exercitatus, perfectusque schola sanctus OTTO, in Ecclesiæ præsidium, ac fidei proferendæ incrementum à Deo ad Episcopatum, adeoque Apostolatum euocatus, Selauia tota, cum fide Christiana, Psalterium prædicauit, quo novella plantatio ad Christum, Christique Matrem precum suarum, velut debitum pensu reddere docta consuescebat. Quibus prædicabat; orare, & sic eos orare condocebat: quos baptizabat eos & Psalteria secum quaqua versus, ad orandi assiduitatem capescendam, circumportare iubebat. Quæ cœpta pia consuetudo ad omnem retro valuit posteritatem: vt hoc ipso etiam tempore vtriusque sexus viri ac fœminæ, cuiusque gradus & ætatis, è collo suspensa, torquis instar, gerant Psalteria.

VIII. S. MARIA OEgniacensis vna, sanctum hac in re cæterarum Virginum Deo Sacratarum morem, in cœnobijs per frequentem, suo satis testatur exemplo. Proditur de ea, quod

quod in dies singulos totum Dauidis Psalterium Deo recitaret isto cum ritu, vt Psalmis singulis singulas quoque Salutationes Angel. subijceret: quarum, vt istorum, numerus demum illum Psalterij Mariani C. L. rite complebat.

IX. S. DOMINICVS Loricatus (quod sibi cognomen inuenit à Lorica, qua super nudam constricta illigatus vitam exegit.) Is, inquam, scribitur à S. Petro Damiano, quotidie nouies isthoc aut decies peroraſſe Psalterium, cum ferratis disciplinis.

S. BERNARDVS, specialis Mariæ sponsus, mirifico zelo idem hoc Psalterium, propagauit, & exemplo illustrauit, & ad Psalmorum Dauidis numerum sententiamque concinnauit, sicut & vidi, & tenui. Fuit id viro diuino certum instrumentum ad tantam vitæ sanctitatem, quantum vidit orbis, invidit orcus, hodieque veneratur Ecclesia.

F X. S. DOMINICVS post eum, primus idem sacri Ordinis Prædicatorum Dux & Pater inclytus, vel tenera ab ætate Christo & Deiparæ, in hoc precandi ritu, deuotus adeo fuit, vt assidue Psalterium oraret, versaret, gestaret. Robustioribus vero annis, in cæteris suæ Religionis, ac prædicationis exercitijs, ad illius recitationem, inflictam sibi ferrea catena disciplinam, ter ad minus omni die repetitam, constanter vsurpauit: Et ita frequenter quoque, vt aliquando per diem octona, aut dena etiam Psalteria dictum ad modum orando persoluisse tradatur.

Iste est Apostolus ille Psalterij, de quo Alma Dei Virgo non semel ei facta revelatione, mandatum formamque dedit eiusdem prædicandi. Et vero prædicauit, circumque tulit per omnem Hispaniam, Italiã, Galliam, Angliam, & Alamaniam. Prædicauit, & Psalteria publice in summos, imos, mediosque distribuit: quo cum illius vsum Christianam munire religionem pietatem accenderet, Ecclesiam propagaret. Et par fructus respondebat. Nec minus zelose suos ille Patrit Sanctissimi Prædicatorum ordo & frequentavit domi Psalterium: & foris à vulgus prædicando commendauit, tanti exemplo Patriarchæ, & Magisterio, & quandiu istud in Ordine hoc *Suffragium* mansit, tam diu Religio hæc in scientia, virtutibus & miraculis efflоruit. Inde floruerunt eximij, vt Albertus Magnus, S. Vincentius, & quid numerem innumeros?

G XI. S. FRANCISCVS, Patriarcha Minorum Fratrum [illegible]illimus, ille Signifer Stig-

matum Christi Cherubinus, hoc Psalterium orauit,& inaudita cum in seipso , tum in S. Ordine suo per idem designavit. Ordinique pignus hoc devotionis præcipuæ reliquit vsurpatum. Certus sum me vidisse de signis manualib. Psalterij ipsiusmet S. Francisci.

Certius quoque comperi, quod S. Lugardis, S. Christina Colonienſis, Sancta Christina Vaga & mirabilis, plurimique Sancti alij atque Sanctæ Psalterium istud sedulo triuerunt, & orarunt. Equidem Credo, omnem Religionem,& Ecclesiæ Sanctæ statum ista nomaxima semper habuisse devotione. Sicut idem inster *Ioannes de Monte in suo Mariali* prosequutus scribit.

XII. Viciniora nobis commemoro. Est Sacrarum Virginum Monasterium Gandaui: in quo annis fere ducentis istud habent Psalterium quotidie, in Canonicarum Horarum vicem, persolvendum: inde vsque à maioribus sic traditum, & acceptum.

XIII. Sed & peruetusti codices evidentissime testantur ipso facto; me vera memorare: sicut in Gandensis Ordinis nostri Conuentu, alijsque multis terrarum in locis doceri potest. Neque pene est natio vsquam Fidelium, vbi non virorum innumerorum ac mulierum tiqua Patriloquia vtantur, dictum ad modum numerumque dispositа & collecta.

XIV. Verumenimvero, pro dolor, abhinc annis LXX. vel LXXX. per quendam, mihi bene notum, ex deuotione ipsius singulari diuinum hoc Psalterium fuit detruncatum , & ad solam Quinquagenam redactū. Idque ea de causa, quod homines iam tum , etsi Psalterium totum portarent : nequaquam tamen perorabant, vti par , & oportebat. Quare vt desitum revocaret, inque vsum paulatim restitueret pristinum , à parte faciliori statuit inchoare: dum vsus assuetudininem acquisisse orandi, & ab hac Quinquagenæ, suavius homines ad veterem Psalterij consuetudinem velut manu ducerentur.

Quibus ex omnibus de plano liquet , quod docere , vel prædicaret Psalterium Virginis Mariæ, minime de vlla nouitatis nota iuste suspectum haberi, culparique possit. Adeo ritus est antiquissimus, laudatissimus , & honoratissimus in Ecclesia, tametsi per incuriam hominum, & temporum iniuriam subinde torpuit neglectus.

CA-

CAPVT IX.

Quonam modo potuit res ea, diu tan miranda & gloriosa, in oblivionem abire?

DEuotissime in Christo Pater, *Viuis Vincit Vastitatem* Trinitas iustissima, per Psalterium Virginis innocentissimæ. Pro quo turbantur imbecillorum mentes eo, quod fieri vix posse videatur, tale Psalterium in talem incidisse desuetudinis foueam obrutum. Verum cesset, & facessa ista pusillorum infirmitas.

I. DEVS enim ab initio mundi, ac de inceps per multa annorum sæcula, præclare fuit mortalibus vniuersis cognitus, cultus à paucioribus: & eo tamen vsque in altam apud omnes demum homines obliuionis, ignorantiæque tenebram deuenit, vt sub Abrahæ tempora vix vlli, præterquam ipsi, notus fuerit, & adoratus. Adeo vniversam terram, velut diluvium quoddam, inundarat idolatria. Quod ipsi Deo ter Optim. Max. inter homines euenisse nouimus, id Psalterio nostro contingere poruisse mirabimur? Et quisquam vel extitisse potius illud negabit, quam in parem cum ipso Deo potuisse recidere oblivionem sibi persuaserit?

II. DE LEGE MOYSI quid dicam: Quanta fuit hæc olim, & quanti? Quoties vero, & in quantam vel apud ipsos Hebræos, desuetudinem, contẽptum, & oblivionem decidit? Idque tunc quidem ex culpa gentis; nunc autem ex causa iusta Nominis Christiani, in orbem introducti, ceremonialia eiusdem, & iudicialia quotus quisque, dicam pernouisse? imo vel recogitare animo dignatur?

III. IVRA, Canonesque sacros Ecclesiæ quis nouit, non ignorat idem, quanto cum vigore olim ac rigore observantiæ Ecclesiasticæ culta fuerunt, & ipsa tamen magnam partem diu per contrarium vsum neglecta iacuerunt; hodie vero antiquata etiam, & prorsus abiecta, vix scirentur quidem, nisi pallentes quædam & Veternum redolentes charthæ obscuram eorum memoriam custodissent.

IV. Quo mirabere minus eodem ignorantiæ corruisse Leges Imperatorum multas in imperio, multa iuris ciuilis placita, & sanctiones.

V. Quot Doctores olim, gentiles inter, Iudæos, ac Christianos, & quanti, iam diu pie vel de nomine solo cognoscũtur? quod ne fando quidem indoctiuntur? Quot, quanti, quãque invicti Heroes, Duces, Re-

Reges, pariter cum rerum ab eis gestarum memoria : Quot mirabilium inventores; operūque mirandorum mirabiliores artifices, quanta maxima quōdam celebritate decantati, lippisque & tonsoribus noti, æterno silentur nunc volumine ignorantiæ involuti.

VI. Quo tot abierunt regna Chaldæorum, Medorum, Græcorum, Resquepublicæ? Regnarunt, floruerunt: Defluerunt, exaruerunt : corruerunt, euanuerunt.

VII. Modus, ratioque, & ordo vitæ Ecclesiasticorum sanctissimæ iuxta, & cultissimæ, addo in oculis, inque animis orbis Christiani totius positæ, quo recidit ? Quantum hic mutatus ab illo ? Ex omnium erasus ille foret notitia, ni veterum in monumentis adhuc spiraret.

VIII. Sacrarum Religionū Obseruantiæ prima facies omnium, iam nunc, proh dolor, peruetusta, si vel in obscura transpareat vmbra, videtur perquam venusta Religio. Quæ ad instar olim stetere Cedrorum, nunc humi repunt ceu steriles rhamni, humilesque mericæ. Vigor ille eviguit obriguit rigor, fervor intepuit, obseruantia, si non caliget, connivet. Si quæ iam reformationes fiant: heu! nouitates, & à nemine phantasiæ appellantur.

Adeo, vt multi magna & plurima sciant alia, & propria nesciant regularia.

IX. Quid igitur amplius mouebit corda hominum dicta ruina Psalterij? Præsertim cum ipsæ Dominus de sua ipsius Religione Christiana prædixerit: *Putasne Filius hominis veniens, inueniet fidem in terra?*

X. Ita nostra fert natura nouerca, Platone & Aristotele testibus; quod ea sit ipsius conditio, rerumque omnium sub sole ratio, vt post processum generationis, & augmentationis decurrant ad finem decisionis : ac deinde rursum altero cursu repetito, innoventur ad statum generationis, & reparationis, non in numero quidem, sed in specie.

Quapropter dictorum ratio par luculente probat de Psalterio : potius id olim floruisse, quam nunquam extitisse. Sique tot inter rerum ad tantarum vicissitudines, solum hoc Psalterium nullos item manes suos perpessum doluisse; hoc verum miraculum iam cum ipsa Ecclesiæ nauicula commune sibi prædicare posset. Ipsius igitur occasus, argumentum est prisci status. Eiusdem reformatio docet, qualis eius prima fuerit institutā informatio.

* * *

CA-

CAPVT X.

De Psalterij Renouatione, ex Deipara reuelatione facta.

EXimie seruorum Christi Pastor, & Rector, *Mortuis Mittit Misericordiam* Trinitas Misericordissima per Psalterium Mariæ Matris Misericordiæ. De quo nolo Reuerendissimam Paternitatem vestram latere, quod Diuina clementia hisce fieri temporibus noluit.

1. Orator quidam Psalterij Mariæ Virginis, toto septennio horrificis dæmonum tentationibus, aliquoties sensibiliter, & aliquando visibiliter tentatus fuit. Et ille pene annis istis omnibus nullam, aut parvam habuit consolationem. Deo tandem miserante apparuit ei Regina clementiæ, quæ quibusdam comitata Sanctis eum interrisens, discussa tentatione à præsenti eum periculo liberavit: simul suo ipsum vbere virgineo lactauit. Adhæc eundem, annulo ex virgineis capillis suis ipsius Mariæ Virginis facto, sibi desponsauit: Mandauitque eidem, sub inuitabilis mortis periculo & vltionis pœna diuinæ, Psalterium hoc prædicaret.

II. Hæc autem credere frequentius non volui, humanis ductus rationibus. Tandem verò altiore quadam, & interiore vi coactus sum isti revelationi assentiri. Idque ita, vt non solum ea esse vera credam.

1. Sed sciam quoque personã

2. Et per signa infallibilia idipsum cognoui, non semel duntaxat, verum persæpe.

3. Et hoc verum confiteor: Et quantum scio, & quantum credo, sine vlla falsitate iuro, hæc esse vera, coram toto mundo. Imprecans à Domino nostro Iesu Christo pie potius mori omni hora, morte corporali, quam fallere in dicto, vel falli.

Credat mihi, qui voluerit: qui autem non vult, in Domino quemque relinquo. Sæpius hæc prædicaui, & docui.

4. Et non ego solus hoc scio de illa persona, sed plurimi viuentes certissime de illa cognoverunt, non humana, sed sola Dei revelatione. Quo confidentius dicere audeam, quæ dixi. Verum quia persona hæc viuit adhuc, non possum eam nominatim manifestare, ob periculæ vanæ gloriæ, mundanæ varietatis, ac etiam tribulationis. Talia enim abscondi debent in vita, & post mortem laudari.

III. At DVBIVM tamen vide-

de-

deri poterit: *Quomodo lac Virginis Mariæ tam glorioſum libere potuit?* Quia ſic in corruptionem, & digeſtionem naturalem tranſijſſet.

Reſpondeo: I. Friuolum eſt iſtud. Sic enim potuit lac Virginis, aut verum de Mariæ Virginis vbere; aut certum aliquod Eliquatum reale, & corporale, pro tempore cauſatum in ore eſſe vber ſugentis. Sicut lumẽ cauſatur in aere, manente ſẽper in ſole intrinſecolumine. Horum vtrum fuerit, ignoro. Illud ipſa illa perſona cognoui, quod fuerit ſuauiſſimum, candidiſſimum, & influxerit in os eius, ſeque maximis cum gaudijs diffuderit per omnia ipſius membra corporis, vel in ſubſtantia, vel influentia.

2. Nec etiam impoſſibile eſt D. Mariam Virginem etiã nunc habere lac, alijſque communicare. Cui lac non ſit de eſſentia corporis glorioſi, ſed accidens. Sicut & corpus illud, quod viſcera Sanctorum imbibit, ne ſint vacua, ſecundum S. Thomam.

3. Imo dictu mirum foret; vber B. Virginis impotentius eſſe, quam vbera mortalium ſint mulierum: quæ habent, & generant in ſec lac ex interiori corpore, & id inde communicare poſſunt. Nolo equidem hic adeo coarctare, vel claudere diuinæ viam potentiæ.

4. Quod ſi non eſt verum lac in vberib. Dei genitricis Mariæ (quod durum dictu eſt) ſaltem ibi eſt aliquod corpus admirabile, ſupplens vicem lactis: ex quo poterit diuina virtute aliquod cauſari, & per influentiam quandam corpus aliud in ſimilitudinem mutari.

5. Quod ſi nec lac, nec corpus aliud lactis loco, ibidẽ fuerit (quod eſt dictu nimis ſingulare) nihilo tamen minus quiſquam Virginem Mariam privare audebit potentia communicandi ſeſe ad ſugendum: ad minus per affluentiæ, ſi non per modum ſubſtantiæ credibile eſt ergo talem Sponſum lac fuxiſſe Virgines glorioſæ, ad modum aliquem ſupra dictum.

IV. Sed QVO id MODO in ſingulari; ignoro.

1. Nam, *quæ ſunt in terris, vix cum labore agnoſcimus: quæ autem ſunt in cœlis, quis inveſtigabit?* inquit Sapiens, cap. 9. Nemo enim nouit, quæ ſunt, vel quæ eſt gloria Beatorum, niſi Spiritus Dei, & cui Dominus voluerit revelare. 2. Inde accepimus Sanctum Bernardum, Mariæ Virginis vbera fuiſſe. 3. Inde lac Mariæ Virginis in terra, cæteras inter reliquias, multis in Eccleſijs reperitur. 4. Paria que modo S. Catharina Senenſis

de

de fonte lateris Christi copiose bibit. 5. Et Sanctorum quidam etiam de SS. Vulneribus Christi biberunt: vt adusque inebriationem spiritus, cum inenarrabilibus gaudijs tracti exuliarint: Quis autem ausit affirmare, isihæc meras fuisse vanasque phantasias? Præsertim cum Ecclesia refutet phantastica & condemnet, vt qua dæmonis subiaceant potestati. Secundum Theologos.

V. DVBIVM alterum de crinibus occurrit B. Virginis Mariæ: *Quo ea modo decapillare sa posuit cum ad gloriam eius capilli & decorem pertineant?*

DICO 1. vel CRINES fuerunt diuina potentia, modo insscrutabili Virginis Mariæ sic formati. Vel iamdiu sic vspiã in mundo conseruati. Vtrum autem horum fuerit, ex persona tali non cognoui. 2. Credimus tamen firmiter Mariam Virginem, in corpore nunc assumptam, & crines verissimos, & pulcherrimos habere: qui non sunt de substantia corporis glorioſi, sed tantum de decore. quocirca possunt citra gloriæ imminutionem Beatissimæ Virgi. remoueri. 3. Credendum est etiam: Quod si corpus glorioſum habeat potentiam ad crines gerendos; producendos etiam ex sese crines habebit ampliorem, & potentius, quam vllum corpus naturale.

VI. Singulare est autem illud de ANNVLO. Qui quidem optime sentitur à quibusdam; rarius autem videtur. Quod supradictis vniuersis est mirabilius. Eo, quod ibidem quædam quodammodo gloriæ subtilitas appareat. 1. Et quantum ad me, hunc Annulum tetigi, non sine magno gaudio, nec humano, sed longe altius maiore.

2. Credant mihi, qui voluerint: quia Iureiurando hoc affirmo. Si autem noluerint; quid ad me? Hæc, quæ dico; aliter, quam dicam, probare non possum, nec audeo. Plurima tamen cognoui huiusmodi facta admiranda.

3. Posito etiam casu, quod huiusmodi, quæ narro, omnino sint falsa (quod nequaquam credo) nihilominus tamen remanet ac consta dignitas & veritas Psalterij Virginis Mariæ, ex dictis hucusque capitulis, ac porro producendis.

VII. Vnum tamen dicam: 1. Quod *carnalis homo non sapit ea, quæ Dei sunt, vel qui spiritus*: iuxta Diuini Verbi sententiam: Et *Nemo nouit* de hisce Donis, *nisi qui accipit*. 2. Imo, qui acceperunt ista, lumine reuelationis decedente, reuelata vix aliquando credere possunt. Sic Propheta Ieremias adueniente spi-

ſpiritu Dei, & myſteria noua reuelante, credit & prædicavit. Sed deferente eum lumine diuinæ reuelationis ad tempus, ait humano modo, capi. 20 *Seduxiſti me Domine, & ſeductus ſum.*

3. Idcirco, quamuis hæc credi poſſunt, humana tamen apprehendi ſcientia non poſſunt, multoque minus diabolica ſapientia. Cuius ratio eſt apud D. Thomam, Quia diuinæ reuelationis lumen, naturalis cognitionis lumen totum excedit. Eſt enim tale, de quo in Pſalm. 35. *In lumine tuo videbimus lumem.*

Quare tali carentes lumine, de reuelationibus diuinis iudicabunt, ſicut cæci de coloribus. Atque ideo tali deſtituti luce viri quoque boni ac deuoti, in cæleſtium reuelationum iudicijs errare poſſunt, vt ſæpe compertum eſt. Niſi luminis loco ſigna, aut prodigia, aut miracula habeant euidentia.

4. Iam vero nec exempla ſanctorum deſunt annulo deſponſationis ſubarratorũ Chriſto. S. Catharina Martyr annulum tulit deſponſationis à Chriſto, ſimiliterque S. Catharina Senenſis, cuius cor inſuper modo quodam admirabili, ſoli Deo noto, in cor Chriſti fuit tranſmutatum. De quibus pari modo poſſe dubitari quod materiam, & de qua fuerint ſubſtantia.

VIII. Itaque huiuſmodi cauillationis ſoli humanæ prudentiæ, ac ſcientiæ innituntur. 1. Ac ſi Deus, in cuius poteſtate cuncta ſunt poſita, facere non poſſet, quod per naturam creatam tranſcendant. 2. Adhæc eum iſti in errorem impingunt, quod conſequenter negare debeant eſſe miracula: contra Fidem Eccleſiæ, & experientiam, de qua equidem certiſſimus ſum. 3. Illam quoque in collecta profitetur Eccleſia, qur dicit: *Deus, qui Eccleſiam tuam nouis ſemper tribuis coruſcare miraculis, &c.* 4. Miraculum eſt, peccatorum conuerſio, quam in maximis Dei miraculis numerat ex S. Aug. S. Thomas. Ita quoque S. Euchariſtiæ trãſubſtãtiatio ſummum eſſe Dei miraculum ſemper habitum fuit: quod haud dubie, citra comparationem, quibuſcumque maius eſt revelationibus. Qui igitur operatur talia, nihil eſt, cur patrare mimora non queat.

Quapropter agnoſcant huiuſmodi Hæſitantes; quod, tametſi diuinæ revelationes credi poſſint, nequaquam tamen demonſtrari poſſint. Niſi illis, qui habent idem lumen revelationis.

* * *

CA-

CAPVT XI.

Vtrum dignitate, & virtute præstet Psalterium Dauidis, an Deiparæ?

COlendissime Rector animarum, *veritatem dat* Trinitas laudatissima per Psalterium Virginis, quæ Mater est veritatis. De quo vanitas quorundam curiosa magis, quam docta quærit: Vtrum nobilius, Dauidicum, an Psalterium Angelicum: Ad odiosam hanc comparationem sub distinctione respondeo.

I. Pro DAVIDICO. 1. Vbi maior est *deuotio, & charitas* in orando, ibi & maius est meritum: huius namque pondus ex charitate descendit. Per hanc minusculum opusculum bonum altioris est meritis, quod prægrande citra ipsam. 2. *Causalitate* præcellit Dauidicum. Nam id causa fuit disponens ac præfigurans Angelici. 3. *significatione*: quæ expressior inest Dauidico, quam Angelico. 4. *Antiquitate*. 5. *Orandi labore* pœnali. Nam Dauidicum quo prolixios, eo, quam Angelicum, est & decursu laboriosius; sed meriti quoque maioris, in charitate pari. 6. *Intelligentia planiore*. In eo enim pleraque pluribus docentur & explicate. 7. *Autoritate*: Quippe ex antiqua Lege, nova probatur, non è diuerso. 8. *Deuotionis vsu* & frequentatione per Ecclesiam, vt qua idem Diuini Cultus partem haud minimam, publicam, Ecclesiasticam, & quotidianam inde vsque ab origine venit. 9. *Extensione* maius est, vt quod ad plura pateat vsu, adque plures. 10. *Voluminosa prolixitate* ac mole maius est.

II. Pro ANGELICO. Hoc antecellit. 1. *Fine*. Hoc enim illius causa finalis erat. Finis autem nobilior est his, quæ sunt ad finem. 2. *Perfectione effectus*, qui fuit *Verbum caro factum*. 3. *Temporis gratia*. Est enim noui Testam. initium, quod præ vetere est nimium quantum. Vivus homo picto quanto præstantior? At vetus Testam. pictura fuit & figura Noui. 4. *Efficiente*. Nam Angelicum fecit SS. Trinitas, Archangelus attulit Mariæ, auxit Elisabethi, compleuit Ecclesia. Dauidicum à peccatore factum est, & traditum Synagogæ. 5. *Veritate*. Nam docet de præsenti, Dauidicum de futuro: suo pactum in vmbra, istud in luce fuit. 7. *Effectu*: nam est consummatio, perfectioque Dauidici: hoc enim absque illo vanum extitisset. 8. *Exitu*. Nam in Cœlum inducit: Dauidicum vero ad infernum seu Limbosum transmittebat. 9. *Efficacia*. Quia per Ang. facta

pax est vniuersalis. 10. *Euentu.* Quod Iesus & Maria per Angelicum diuiniora sunt indepti, quam ex altero. Christus quidem, homo Deus factus: Maria autem Deipara Virgo facta fuit, quibus maius facere Deus nequit. Quæ causæ isthuc quoque valent apud Iesum & Mariam, quod coronariæ preces eis tanto gratiosiores accidant, pondusque ad flectendos maius habeant, quanto pretium illis inest diuinius.

III. DICES. Non vox Angelica annunciationis, sed illa virgineæ consensionis: *Ecce Ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum*: illa, inquam, rem confecit, vt substantialis effectus ad eam fuerit consecutus. RESPONDEO: in Salutatione Ang. duo sunt attenda. 1. Nuda verba sonusque vocis: Et sic illa Mariæ efficacia fuerunt, non Angeli. 2. Intentio Dei omniumque Cœlitum formalis, quæ verbis annunciationis inerat, ad incarnandum verbum, Deiparamque imprægnandam. Et ista effectus intenti fuit productiuã. In qua ipsa tamen vox Virginis continebatur virtute, vt quæ nihil penitus esset ab intentione Dissensura, quo annunciationis incarnatio sortitetur effectum. Eandem ad mentem ac modum Ecclesia capit Annunciationem, etiam annuum de ea festum agitat, Rem intentam atque paratam recolens potius, quam mera verba, quæ mediũ Rei fuerunt, ac instrumentum.

CAPVT XII.

De vtilitate, fructuque multiplice Psalterij.

LAudatissime ouium Christi Medicæ, *Iustitiam donat* Trinitas misericordissima per Psalterium Virginis iustissimæ. Notum illud *Date, & dabitur vobis.* Si igitur quotidie Rosas diuinæ excellẽtiæ quindenas obtulerimus, spes est premij fructusque referendi paris, iuxta illud Christi: *Centuplum accipietis.* Rosas appello, sacras voces Salutationes, qua Rem intentam peractamque recolunt, & spectant, debita cum deuotione ad coronarium Psalterium quinquagies supra centies singulæ pronunciatæ, oblatæque Deo per Aduocatam Diuam, Diuorum Reginam Mariam.

1. AVE: quasi sine Væ, fructus est, liberari à Væ peccati. II. MARIA i. e. Illuminatrix, vel Illuminata, fructum profert illuminationis in mente. III. GRATIA, meretur in Christo fructum gratiæ diuinæ. IV. PLENA: ditat bonorum cœlestium abundantia. V. DOMINVS: facit inimicis posse dominari.

VI. TECVM: mentem vertit in SS. Trinitatis ſedem ac Tẽplum Dei. VII. BENEDICTA: dat benedictionem in donis ſpiritalib. ſingularem. VIII. TV: eximiam in Deipara dignitatẽ demonſtrat, vt eidem olim confirmati mereamur. IX. IN MVLIERIBVS: miſericordiam provocat. X. ET BENEDICTVS: attrahit benedictionem in orationes noſtras.

XI. FRVCTVS: Bona Spiritus S. confert. XII. VENTRIS: Caſtitatem adiuuat & cuſtodit. XIII. TVI: Virgini Matri proprium orantẽ dedicat. XIV. IESVS: Saluat. XV. CHRISTVS: i. e. Vnctus: Meretur devotionem ad SS. Chriſti Sacramenta. Iſtaque ſingula ſacræ ſunt conſona Scripturæ, & nihil adverſa. Sunt autem piæ cuidam virgini reuelata. Similes quindeni fructus Orat. Dom. poſſent aſſignari. Et tantorum inſtrumentorum meritorũ Pſalterium quiſquam Chriſtianus minoris iuſto æſtimarit? Quod ſi ex Collecta, aut quacumque precatiuncula, in honorem cuiuſcunque Sancti recitata, fructus pie ſit ſperandus: quanto magis ex oblato Pſalterio incõparabilium duarum precularũ: in quibus nihil, niſi pure diuinum in eſſe credi debet. Quod ſi etiam honeſtæ cuicunque matronæ CL. munuſcula dones honore dignus & fauore cenſearis eiuſdem: quãto ſuis Deipara Coronarijs diuiniora refundet? Velut ipſa deuoto cuidam reuelauit.

CAPVT XIII.

De Indulgentijs ad Pſalterium promerendis.

VIcarie Chriſti veneranditſime cum Apoſtolica dignitate. I. Pont. Max. Ioannes XXII. indulgentiam 24. annor. 34. hebdomadum, & 2. dierũ conceſſit orantibus Pſalterium Mariæ: quod CL. Salutationib. Ang. conſtare definit. Bullæ tranſumptum vidi: autographum Auinione in Conventu noſtro aſſervatur, vt audij. Idem 60. dies indulget ad clauſulam cuiuſque Salutationis addentibus voces IESVS CHRISTVS. Centies vero & quinquagies 60. dies indulgẽtiæ additi ſupradictis ingentem numerum conficiunt. Alias complures condonationes factas prætereo.

Monuiſſe ſat fuerit orantes, vt intentionem formẽt ad promerendas datas indulgentias, vt in gratiæ ſtatu eſſe ſtudeant, vt penſum operis integre præſtent à Pont. præſcriptum, atque ſic pie ſperent.

CAPVT XIV.

Quis modus sit orandi Psalterium?

NObiliſſime animarum Chriſti nutritor. Modus hic referã aliquos, tum extraditione maiorum acceptos, tum ex reuelatione Virginis Almæ. I. Modvs. Directa ad Chriſtũ orare. Et ſic *Prima Quinquagena* oretur ad honorem Chriſti incarnati. *Secunda*, Paſſi: *Tertia*, Reſurgentis, aſcendentis, Paracletum mittentis, ad dexterã Patris ſedentis, & venturi ad iudicium.

II. Modvs. Mediantib. ſanctis ad Chriſtum orare. Et ſic *Prima* offeratur per ſalutatos B. Mariæ ſenſus, aut membra quinque honori Ieſu Chriſti. Vt per oculos Mariæ, quæ Ieſum viderunt, labia quæ oſculata ſunt Ieſum, &c. Quo ſervit, imaginem Deiparæ obieciſſe oculis mentis, aut corpo-
[illegible]. *Secunda*. Ad quina Chriſti vulnera ſingula ſingulas in orbem, vel ad membra omnia, Salutationem Ang. dicere: quo confert, iconem Chriſti intueri. Neceſſe eſt ſenſum cogitare verborum, ſed vulnerum dolorem, meritum, &c. deuote meditari. *Tertia*. Ad memoriam Sanctorum, quorum libuerit. Huc co[illegible]ducitur per[illegible]taria Templi obire animo ſingula, ibique ſibi imaginari Angelos, Patriarchas, Prophetas, Apoſtolos, Martyres, Confeſſores, Virgines, Viduas, Coniuges ſanctos, &c. perque horum honorem ac merita Chriſto Deo litare preces coronarias.

III. Modvs: In ordine ad virtutes vertere intentionem. Vt pro obtinenda Fide vnum Ave, aut decadem fundere: pro ſpe item, &c. Similiter in ordine ad vitia deprecanda.

IV. Modvs. Cum ſit oratio pro proximis, vt pro Eccleſia, Papa, Clero, &c. pro Imperatore, Magiſtratu, &c. parentibus. Item, & pro inimicis vtriſque ijs tam viuis, quam vita perfunctis.

V. Modvs. Cum oratur in ordine ad humana officia, vt pro Pontificatu, Imperio, Sacerdotio, Militia, Iudicij, &c.

Hoſce modos reperi *in Mariali* noſtri *Fr. Ioannis de Monte*, vbi hiſtoriam de Maria Comitiſſa conſcribit. De qua *part. 5. c. 64.*

***

CA-

CAPVT XV.

Quod prædicari, docerique privatim ad publice debeat Psalterium.

ILlustrissime Præsul, Apostolorum imitator. I. Dicitur Marc. vlt. *Euntes in mundum vniversum, prædicate Euangelium omni creaturæ.* Atque Psalteriū B. V. Mariæ est Euangelium; constat enim ex duobus, quæ implicite, quicquid vsquam est in Euangelio, complectuntur. Ergo prædicari debet *omni creaturæ*, i.e. omni statui Ecclesiæ, ab ijs, quibus prædicandi necessitatem imperat Officium. Nec Psalterij numerus repugnat Euangelio, sed in maiorem huius laudem meritumque ea credit repetitio tam sancta & salutaris.

II. ORDINIS autem Fratrum Prædicatorum proprium est planeque peculiare, Psalterium ist hoc ptædicare. 1. Ique ex professione, nomine, instituto, exemploque S. Patriarchæ Dominici, qui (vt nuper revelatum est ab ipsomet) maximam suorum laborum, consiliorum, exemplorumque partem hanc in cura precipua consumpsit. 2. Idem cum ex traditione accepimus, tum ex relictis scriptorum monumentis, vt legi. Quo temere magis Dei mandato resistunt, qui tali prædicationi obsistunt. 3. Accedit, cum prædicandi officium sit propter fidelium ædificationem ad salutem: quid vtilius in medium afferri poterit isto Psalterio, cuius preculis orbis summam vtilitatem ac salutem collatam esse constat?

III. OFFICIVM Prædicationis, & operationem Psalterij, inuicem componamus. 1. Cum prædicatio sit ad faciendam animalibus *medicinam*: hæc autem Euangelia duo Dei sunt beata apotheca: ergo prædicanda. 2. Prædicationis est, *illuminare*? Ecce luminaria duo hæc. 3. Est, ad *virtutes* Ecclesiam promouere? En adiumenta hæc & incitamenta. 4. Est, extirpare *vitia*? Ecce instrumenta sacra duo hæc. 5. Est, *Fidem corroborare*? Ecce duo hic Fidei fundamenta prima. 6. Est, *accendere* animos aduersus dæmonem, mundum, carnem, erigere ad Deum? Ecce faces, & ignes cœli duos hic. 8. Est, *auertere* à malo mortis, damnationis, &c. Ecce duo gladij hic flammei, & plusquam Cherubini. B. Prædicationis est, Honorē Christi extollere & proferre? Ecce præconia duo, quibus simile nil vsquam, nil vnquam extitit. Quid plura? *In his vniversa lex pendet, & Prophetæ.*

IV. DICES. Ex tali prædicatione, esse despicatui poterit

terit Prædicator: 1. Hæc, *inquam*, vana eſt, & veſana ſuperbia concionatorum. 2. Si quærant alta, ſi magna, ſi ſancta, quid præ duobus iſtis? 3. Si noua, ſi docta, ſi copioſa explicatu, hæc ipſum ſunt Teſt. Nouum, ſcientiarum ſcientia, diuitumque diuitiæ ac theſauri. In ijs Trinitas SS. eminet; Incarnatio reſidet, Fidei documenta continentur vniuerſa. Quo zeloſius prædicanda ſunt ab omni illo, qui eſſe Dei, qui coli, adorarique Deū deſiderat.

V. ORATIO cum princeps in Eccleſia *medium* ſit, à Deo datum Fidelibus, ad omne ſeu bonum obtinendum, ſeu malum avertendum. 2. Cumque *vna* ſit partium *pœnitentiæ*, ad ſatisfactionem ſpectans: vtroque autem ſummopere Chriſtianum vulgus indigeat, omnino neceſſe eſt concionatoribus, ad orandum Deum exhortari populum. 3. *In veteri Teſt.* cuius rei frequentior aut ardentior occurrit cohortatio, atque orationis & pœnitentiæ. 4. Neque ſecus *in nouo*, vel à Chriſto vel Apoſtolis aliud periunde inculcatum reperitur. 5. Neq; *Eccleſia* habet quicquam, quod pari inſtantia irremiſſa frequēter, ac eadem illa duo. 6. In omni *Religione* vel Ordine nil ijſdem maiori eſt curæ, vel operæ. 7. *Iura* ipſa Sacra, & Ciuilia pariter illi præcipiunt, adque ea compallunt. Et prædicator ad ea mutus, tarduſq; torpeſceret? 8. *Sancti* demū quo vel perfectiores, vel admirabiliores extiterunt, eo familiariores freqæentarunt orationes, vt nec abſque his miracula deſignarint vnquam.

VI. PSALTERIVM vero is talis eſt Orandi ritus, qui continet, docet, & eam frequentat Orationem, quam ſolam ſolus docuit IESVS, Salutationem eam, quam cœlo delatam accedimus. Nihil hæ ex homine, nihil alicunde, ex Deo ſolo habent omnia. Cum autem diuinis ſub Officijs Eccleſiæ, fidelibus ſit orandum cæteris, quid orationum diuinius reperire vſquam poſſunt, Pſalterio Dominico & Angelico SS. Trinitatis? Quod etiam prædicandi commendandique argumentum par iſti adinuenire concionatores valebunt?

Conſtanter affirmo: Prædicare Pſalterium, nihil eſt aliud, quam inducere populum ad deuotionem, pœnitentiam, mūdi contemptum, Eccleſiæque reverentiam. Enimvero amorem, vſumque orationis huius in homine, citra mutationem dexteræ excelſi, verſari non poſſe exiſtimo. Quocirca dicas infidelibus operationes facto ipſo pene neceſſe fuerit ſeſe declarare. Quæ vera eſt populi emendatio, vitaque Chriſtia-

tiano digna.

VII. EFFECTVS igitur Psalterij is est, vt proclivis in pessima quæque mundus per illud reformetur, dante Iesv, interpellante Matre Iesv, cooperantis Psaltis, & Prædicatoribus zelotis magis quam pomposis. 1. Scimus istud testibus multis, multis in nationibus, sic eveniſſe: Et multa ipsi vidimus idem experientia: Et audiuimus multos Pastores eum gaudio idipsum expertos commemorare. 2. O si huc proles suas ad Psalterij vsum assuefacerent parentes, quod ad omnia tractabiles est & habiles foret experturi? Quantis domum, posteritatemque suã benedictionibus Dei mactam bearent? In exemplum nominamus solum Dominam Iohannam ex Brittania oriundam, Commitissam in Hispania Gusmannicam, quę huic suum filiolum Dominicũ innutriuit disciplinæ. 3. Ad eandem si patres, matresque familias servilia sua cohortarentur, obsequentioribus, fidisque magis vterentur. 4. Rem famam omnino salutarẽque Confessarij facerent, si pœnitentibus suis Psalterij persuaderent vsum; aut in vlteriorem satisfactionem pœnitentiæ iniũgerent, non per obligationem, sed ad deuotionem pro cumulo meritorum. Id quod S. Domico perquam erat familiare, peneque solemne. Nac absque eximo animarum fructu.

VIII. Vtinam, & Plebani facilem hanc pietatem, rudique vulgo per commodam, paroquianis inculcatam pervulgarent: alium pecoris sui vultum, morumque faciem essent aspecturi. Quod in regno Daciæ, quidam nomine Christianus, animarum Curio celebris, expertus didicit, & libenter fæpius commemorare solebat. Exercui ipse, inquiebat, meque annis iam retro multis exercuit prædicandi officium pastorale: diuersas omnis argumenti materias, generaque dicendi in medium proposui, ad omnem modum illas formamque orationis versaui; nulla earum parte rerum omissa, quæ ad docendum, mouendumque mihi facturæ videbantur. Sed in ventum omnia, vt aiunt: Et maris in vndas ferebam. Demum postquam multi & anni steriles mihi cederent, & labores perirent inanes, & vires adhebescerent labentis ætatis, nec fructus inter subditos vllus responderet: illud experiri statuebam argumentum prædicandi, quod isthuc vsque adeo negligebam, vt vix dum in postremis ponerem: Orationem alias quidem persæpe fuaseram, ad Psalterij orationem nunquam, vt nec cathedra vlla dignam, aut parem eam æsti-

EXEMPLVM.

æstimarem. Psalterium denique commendare instituo: Almæ Virg. Matris Mariæ patrocinium, in vota per illud vocãdum, prædico: serius aut citius, actæ iupremum vitæ periculum, & exatæ iudicium, instare cuique denũncio. Nihil huc salutarius Oratione Domin. & Ang. Salutatione, nilque vsurpatu facilius excogitari posse perantiqua illa ad Psalterium Christi ac Mariæ pietate prædico. Cœpto insistebam proposito, repeto; ingeroque idem, & sic annum occupo dimidiatum, Affirmo; maior inde animorum morumque consecuta est mutatio, quam me videre vnquam memini. Hæc vis ab vsu Psalterij est.

Quid bene Pastor agis? Tenus; an Christum prædicas? Quæ vix ipse capis, ea tamen prædicando consectaris: quid agis, nisi vt nihil intelligaris? *Altiora te ne quæsieris*, Eccles. 3. *& fortiora te ne scrutatus fueris: Sed quæ præcepit tibi Deus, illa cogita semper, & in pluribus operibus eius ne fueris curiosus. Non est enim necessarium ea, quæ abscondita sunt, videre oculis tuis*, &c. Manibus tu pertracta tuis, tractareque doce Psalterium Christi ac Mariæ. Hinc fructum speres animæque tuæ, proximique saluti. Istud ad omnium actum cadit intellectum & captum. Memineris Pauli: *Tanquam paruulis in Christo lac vobis potum dedi, non escam.* Quæsita longius, alijsque prædicata, hac influunt, effluunt alia. Quid alios volare doces, qui vix reptare potes? Castrum in luto struis hac, illa destruis. Non sic: non. Neu placere magis quæras, & aures hominum demulcere, quam salvare animas. Sinus tuopte peris iaculo.

Psalterio nitere, vtere, fruere. Tuta tenet, qui alta timet. Altus est in humili, clarus in obscuro, qui exalta humilia, & obscura illustrat. Obscurum & humile videbitur, Psalterium prædicare, sed sapientibus sibi, non Deo: qui item exaltat humilia, & humiliat alta.

Quamobrem, Pastor bone, *consilium meum placeat tibi*: misce prædicandi materias, aut cum Psalterio alterna. Salutare agnoscitur, & pronis accipitur aurib. ac animis, quod facile factu, & esse familiare posse intelligitur. Hoc Psalterium est, hoc prædicari amat, *non in doctis humanæ sapientiæ verbis, sed in ostensione spiritus ac virtutis.* Crede, Psalterium talis tantæque plenum est ostensionis, & dives exemplorum; miraculorum dives.

IX. Dices. Summorum quorumque virum, & Doctorum monimenta forte nihil de isto meminerunt, aut ipsi nescierunt de Psalterio.

Mi-

Mirum, *inquam*, satis videtur, quemadmodum (cognitis illis penitusque perspectis, quæ hucvsque dixi) summi in Ecclesia viri virtutem Psalterij potuerint ignorasse, cum agnorint tamen vim, & efficaciam orationis Dom. & Angel. Salutationis. Cum tanta spiritus vehementia, & frequentia ad Deum, sine intermissione orãdum ac deprecandum docuerint plebem, & compulerint? Cum nec de alijs hodie pervulgatis, precularum formulis, quicquam meminerint, nec forte sciuerint (præter Canonicas.) Vt enim sacræ picturæ & sculpturæ præstabant plebi vicem historiæ; ita globuli præcarij instrumentum erant illi vulgaris Psalterij. De nomine vane, & curiose quæritur, cum de re sancta consentitur. Quod si igitur prisca Patrum, & veneranda antiquitas, Psalterij rem agnouit, vsurpauit, prædicauit, quo sub cumque nomine: quis sanu, ac pius, vt ignotum ac ignobile ausit ducere, vel dicere Psalterium Christi, & Mariæ?

X. REVELAVIT vero etiam aliquoties glorioſa veritatis amica Virgo Maria. 1. Quod Ang. Salutatio in maxima semper fuerit reuerentia, idque vel in incunabulis Ecclesiæ Christianæ. Hoc ita docebat Apostoli Dominicæ Annunciationis virtutem, acceptoSpiritu S. multo præclarius, quibuscumque posteris, pernoverunt: simul, & agnouerunt, se per ipsam primitias Spiritus accepisse. Quippe fonti veritatis propinquiores ac luminis. Addo: Cognouerunt etiam, quod Diuorum Diua Deipara in Test. Nouo causa rerum sacrarum fuerit secunda, Filius prima. Ex quibus clarissime perspexerunt, nihil sese donorum gratiæ habere, nisi Virgine Maria mediante. Addebatque Maria: *Apostoli vtebantur hac Oratione*, sc. vtraque Dom. & Ang. Salutatione: hac, inquam, vel ipsa adhuc viuente? Verum sic, vt eam referrent ad Mariam subesse gratiæ, & futuræ gloriæ, ac Diuinæ prouidentiæ, prout ab æterno B. Maria in Deo Idæam sui habuit existententem. Quæ ratio est mundi reparati.

3. Addebat porro Virgo Maria: quod ipsa sciens virtutem Annunciationis Dominicæ, deuotius eam dixerit. Nam secundum esse humanum naturale, colebat Mariam secundum aliud esse diuinum gratiæ & gloriæ.

4. Adiungebat: Quod Dominus Iesus, qua homo in hoc mundo frequẽtissime orabat, non necessitate, sed ad exemplum.

Subiunxit item: Angeli,

Sanctique in cœlis etiamnum aſſidue illam Deiparæ offerunt Salutationem, mente, non voce. Sciunt enim quod mediante Salutatione futura, Angelorum ruinâ ſit reparata, munduſque renovatus.

Hæc vero ſunt admiranda multumque valere debẽt Pſalterium. Noui perſonam, cui hæc breviter dicta, multoque plura ſunt revelata.

CAPVT XVI.

De Fraternitate convenienter ſub Pſalterij nomine inſtituta.

AMantiſsime Fautor, & Defenſor Communitatis filiorum Chriſti. I. Societas ſervientium Mariæ Virgini in Pſalterio, iam olim per ſanctos Patres fuit inchoata: qui Dei nutu virtutem illius & efficaciam cognoverunt.

Præſertim vero S. Dominicus, Prædicatorum Ordinis Patriarcha inclytus, diuino fretus auxilio, ad multarum ſalutem animarum, ſpecialiter ad hoc electus à Deo fuit, & in orbem miſſus cum ſignis, & portentis. Is iam olim inchoatam, ac ſenſim denique, collapſam Ftaternitatem Mariæ, ab interitu vindicauit, ac reſtitutam ita illuſtrauit, vt ad nouam lucem orbis deſtupuerit Chriſtianus. Teſte Ioanne de Monte in Mariali.

II. Conſiſtit autem Fraternitatis illius Inſtitutum in tribus. I. Quod operum merita Sanctorum omnia communia ſunt, tam poſtvitam in æternum, quam in vita. Idque non communicatione ſolum vniverſali, ſed illa quoque particulari. II. Quod Fratres, & Sorores orare conſueuerint indies integrum Mariæ Virginis Pſalterium. Et ſi quando illud quis omiſerit, pro illa die, ſeu diebus, privatus meritis cenſeatur, in particulari, & ſolummodo quo ad coronarias preces. Sin' omiſſa reſumpſerit die poſtmodum alia, in eorundem communem redit participationem. III. Quod in ea Fraternitate nulla rei cuiuſquam, ſub diſcrimine metuve peccati, mortalis, aut ven. agnoſcitur obligatio.

Sciendum eſt autem, duo' ipſius genera eſſe meritorum. Prius, ex ſolo Pſalteriorum penſo diurno perſoluto. Et huius omiſſio priuat pro tunc in pœnam omiſſi penſi merito. Alterum eſt ex aliorum operum bonorum vſu, & exercitio, vt orationum, meditationũ, dictorum, factorum, ieiuniorũ, &c. Et talium meritis non deſtituuntur Pſalterium omittẽtes Fratres, aut Sorores: Niſi contẽptus mortalis, aut affecta-

ta

malitia, aut pura, & ſupina interveniat negligentia: ſecus, ſi cauſa fuerit rationabilis; vt infirmitas, labor, occupatio, temporis humanus, obliuio, aliudve tale. Hæc vera eſt fraternitas charitatis, benedictioque Omnipotentis. Nam eſt in myſtico ſpiramine, nõ carnali ſemine

III. DICES: Omniũ Chriſti fidelium merita ſunt communia, iuxta illud, Pſalm. 118. *Participem me fac Deus omnium timentiũm te, &c.* fruſtra igitur iſta fuerit communio.

RESPONDEO. I. Tametſi merita fidelium ratione totalitatis ſint communia, quatenus vnum omnes corpus ſumus in Chriſto; non tamen ratione propriæ partialitatis: ſicut viſus non eſt in pede per proprietatem, ſed per directionem. II. Etſi in Eccleſia ſit communio ex parte cauſæ meritorum, Dei ſc. & charitatis, ac finis gloriæ; non tamen eſt ex parte perſonarum vel actuum ſingularium & ſingulorum, per modum ſoluti pretij debiti, aut meritorum augmenti pro illis in ſpecie certis, & non alijs. 1. Sicut Miſſa pro defuncto, etſi omnibus valeat purgatorijs ad lætitiam; illi tamen perſonaliter valet ad debiti perſolutionẽ aut liberationem, per modum ſuffragij, pro quo nominatim intendebatur. 2. Quia cætero quin orans non magis fruí, quã alijs mereretur, cum pro ſe orare ſolo intendit. 3. Nec, cum datur eleemoſyna, aut Sacrum Miſſæ patratur pro quodam nominatum; plus illi, quã cuiquam alteri, conferret. Quod repugna rationi Iuſtitiæ. 4. Nec Pont. Max. aut Epiſcopus vni maiores, aut magis dare poſſet indulgẽt. quam alteri, aut omnib. Quod eſt erroneũ. 3. Nec alijs alij eſſe ſanctiores poſſent. Quæ hæreſis eſt. 6. Male, iritoque effectu cuncti Religioſorum Ordinem vnum aut aliquos ad beneficia vel ordinis vniuerſi, aut monaſterij admitterent potius, quam cæteros, vel omnes. 7. Sequeretur item, quod nihil operans in parem tamen ſortem partẽq. communionis veniret cum bene multum operantib. Quocirca non omnia ſemper merita in particulari ſunt æqualiter cõmunia cunctis.

IV. QVÆRES: *An particularis communicatio dicta minuat proprium bene operantis meritum, vt participatio tua mihi cedat in detrimentum.*

DICO. Spiritalia iſta differunt à corporalibus bonis ac fortunis, quod hæc communicatione minuantur: at iſta ſpiritalia, in ampliore pluriũ participatione ipſi operanti ad ampliorem quoque cumulum meritorum excreſcunt. 1. Sicut, quanto diutius impenſiuſ-

que doces alios; tanto illustrior tibi crescit scientia. 2. Quare si vlla, hac certe in re, verissimum illud est Domini, Luc. 6. *Date, & dabitur vobis.* Et Math. 20. *Centuplum accipietis, & vitam æternam possidebitis.* Si in terminis daris id contingit; quanto magis spiritale meritorum donum, ipsa donatione tali, tanta in charitate, ad vsuram piam, & auctatium meritorum danti valere debebit? Hinc S. Dominicus tanta hac exæstuabat charitate? itemque & Sancta Catharina Senensis, vt vel infernum inuadere nil dubitasset, ad maiorem suam, proximorumque salutem Zelator Christi, imitator Pauli, Rom. 9. *Optabam ego ipse anathema esse pro Christo*: & Moysis pro Israele ad Dominum clamantis, Exod. 32. *Dele me de libro vitæ, quem scripsisti.* Verus hic est fratrum amator, & pastor ovium, qui etiam ponit pro ovibus, ac fructibus adiuvandis. V. DICES aut dubitans, aut præsidens: Per memetipsum, nemine conscio, eandem cum alijs constitutam mihi communicationem in publico per nominationem pactumque publicum.

RESPONDEO. 1. Esto: possis ita mereri tibi interiore merito, at exteriore non potes; hoc enim per charitatis exemplum altius habet publicæ ædificationis meritum. Tu vero in candelabro luces, & velut tuæ lucis fulgorem alijs inuides: nec laudem Dei publicam exauges aut coronas, nec quenquam exemplo vel doces, vel moues, aut ducis, qui tibi soli viuis. 2. Age, si cunctis eadem, quæ tibi, mens foret in Ecclesia, ecquæ ex conuento, & communicato consilio, auxilioque mutuo exercitia agerentur: quę cum vlla solemnitate celebrarentur Christiana? Omnino voluit, vultque Deus non mẽte solum in occulto, sed voce etiam ac ópere in publico laudari, adorari, prædicari.

3. Quid? Si, quod ais, bene faceres in mente tecum tacitus, quid opere publico inque communi defugeres idem? Vel ipsius opera Dei perfecta sunt & manifesta: & charitas, bonumque, sui est diffusivum, ad proximi vtilitatem, non amat vnius intra mentis latibulum obscurari & & squalere; sed *qui bene agit, amat lucem: odit, qui male.* Audi Dom. Matth. 5. *Sic luceat lux vestra coram hominibus, vt videant opera vestra bona, & glorificent patrem vestrum, qui in cælis est.*

4. Aspice Ecclesiam, ecce habet ea Apostolos, Prophetas, Martyres, Confessores, Virgines, Prælatos, Religiosos, &c. non mente sola tales, sed facto & opere manifesto. *Ratio* liquet.

quet. Nec enim ſolo ſpiritu conſtat homo, ſed & corpore: qui circa etiam opera neceſſe eſt hominum ſint qua ſpiritalia, qua, & corporalia. Quale quid vel in ipſis Sacramentorum inſtitutis conſpicimus.

6. Eccl.4.*Ve ſoli, quia cum ceciderit, non habebit ſubleuantem ſe.* At Prou.18. *Frater, qui adiuuatur à fratre, eſt quaſi ciuitas firma.* Omnino enim Eccleſ. 4.*Funiculus triplex difficile rumpitur.* Suis igitr meritis confidat, ſibique placat:quia 1.Petr. 4. *Iuſtus vix ſalvabitur,*

VI. Ad hanc igitur Fraternitatem deuotionis, & liberæ voluntatis, non vllius neceſſitatis veniant *Peccatores.* Quia nativo ligna ſucco virentia,aut aquis oppleta, ignem haud facile capiunt ſola,niſi iam ardentibus adijciantur. 2. Veniant *Iuſti:* quia carbo vivus emoritur ſolus ; alijs iunctus viuis, gliſci ardentius. 3.Veniant *Religioſi:* quia vnum in pomario pomum, roſa in roſeto vna,tritici granum vnicum nihil æſtimatur: adiectum vero ad cuniculum, hunc auget ipſum, & vnum augetur numero plurimorum. 4.Veniant *Mechanici:* Vnus enim lapis, trabs vna caſtrum haud conſtituit, ſed multa. 5. Veniant *Peregrinatores:* quia comes facundus in via,pro vehiculo eſt. 6. Veniant *Prælati:* quia Sol abſque ſtellis noctem luce non afflaret. 7. Veniant *Infirmi* iuxta & *Sani:* hæc enim fraternitas eſt ſcala cœli, & deuotionis. 8. Veniant *pueri;* ac *mortui* quoque inſcribantur: & eorum vel cognatus, aut amicus, aut alius quicunque pius, indies aliquid, etſic nec, quam vnum Pater noſter, aut Ave, plus comprecetur pro ijs, ad modum ſuffragij, faciatve eleemoſynam, &c. nomine Confraternitatis: Sentient tamen omnes, & experientur illud Pſalm. 132. *Ecce quam bonum & iucundum eſt, fratres habitare in vnum.*

Quibus de cauſis Diua Maria ſuo ſponſo mandauit graviter,& ſingulariter, iſthanc ſuæ laudis Confraternitatem, dudū collapſam, rurſus ad obſervantiam priſtinam inſtaurare, ad maiorem Dei Deiparæque gloriam, ſalutem mundi,& vitiorum extirpationem.

CAPVT XVII.

De inſcriptione in Fraternitatis Nomenclaturam facienda.

CVltor Dei, & Eccleſiæ Sponſe colēdiſſime. Convenit ex æquo & iuſto, vt nomina Fratrum, ac Sororum in Confraternitatis Album inſcribantur ob rationes Theologicas, Politicas,& Tropologicas.

I. Theo-

I. THEOLOGICA RATIO 1. *Ob librum vitæ.* Quia cultores Christi, & Mariæ *in libro* vitæ *tuo omnes scribentur*, Psalt. 68. *deleantur de libro vitæ, & cum iustis non scribantur.* 2. RATIO. *In signum peregrinationis*, & deuotionis salvaturæ. Ita filij Israel & Ægyptum intrantes, & exeuntes inde in desertum sunt descripti. nu. 26. 3. RATIO. *Ob professionem* quandam, quasi quisque specialem Christi ac Mariæ servulum, in Psalterij cultu, esse, censerique velle profitetur, ad participandum omnium Fraternitatis meritorum, in vita & post mortẽ, communicationem. Ita Leuitæ à Moyse, nu. 11. numerati sunt atque descripti. 4. RATIO. *In signum diuinæ punitionis* deuitandæ. Sicut, qui signo Thau signabantur, ab occidione servabantur, Ezech. 5. RATIO THEO. *In signum electionis diuinæ*, dilectionis, & conservationis. Sic *Apoc.* 7. recensentur descripti ex omni tribu Israel 144000. signatorum, qui a plagis Angelorum quatuor præservati fuerũt. Atque Psaltæ Christi ac Mariæ haud pauld digniores sunt censendi, quã Iudæi, nec Moyse minor est Maria, nec Ang. Salutatio, scripura Moysis est inferior.

II. POLITICAS rationes quinas assignamus, ob quas ritè inscriptiones in Rebuspubl. frequentantur.

1. RATIO. Heroum & nomina in tabulis, & in historijs res fortiter gestæ consignari volunt, vt ætatem ferant ac memoriam, gloriamque tueantur. Quanto iustius coronarij Psaltæ Dei in piorum nomenclaturam inscripti obseruantur? 2. RATIO Ciuilis vsurpat cõfraternitates alias rectas, & licitas, atque pro his nominum inscriptiones, ad hasce etiam pecunias certas dependendas. Vt sunt Fraternitates sancti Antonij, Sebastiani, Annæ, &c. Nec absque Pont. Maxim. approbatione. Quibus & statæ pœne in certa quædam sunt decretæ & pendendæ. Quo admirabilior Psalterij est Fraternitas, quæ istorum quicquam nescit, vel admittit: atque idcirco tamen inscriptionis tanto obseruantior. 3. RATIO. Magistratuum, Dignitatum, Officiorumque gradus ac ordines in Ecclesia perinde ac in politia diligenter, magnifice ac solicite conscribuntur, in spem fidemque memoriæ. Matriculas item obseruant complurium instituta, vt Academica, Cathedralia, Parochialia, Baptismalia, &c. Et vero Marianæ laudis officium, quanto sit præ iis talibus humanæ dignitatis, nemo non planissime videt. 4. RATIO. Codices sunt ac iudices reddituum, donationum,

num,&c. in Curijs, Collegijs, Vrbibus,&c. Quæ par autem donatio, vel redditus, &c. meritorum communicationi Fraternitatis noſtræ. 5. RATIO. Tyrones, ac veterani milites iuxta vnum in librum militiæ ſub ſignis inſcribuntur, vnde & luſtratur exercitus. At Confratres noſtri profitentur militiam ſeſe militaturos bonam, ſub ſigno Pſalterij Ieſu ac Mariæ, adverſus Carnem, Mundum, & Cacodæmonem. Quid eſt igitur, quod tali tantæque Confraternitati permiſſum minus, aut laudabile quidam cẽſeant Ariſtarchi ac Momi; quã cuiuis alteri communitati, quod in Album inſcribendi Fratres ac Sorores pie receptũ more cuſtodiant?

III. TROPOLOGICÆ, ſive MORALES rationes ſuppetunt plures, quæ ad eminentiorem virtutum perfectionem Inſcriptiones amant & obſeruant.

1. RATIO. *Ob Fidem Receptionis.* Viris enim pene innumeris in Album relatis deuotio creſcit inſcriptis, & admiſſionis ad communionem dubium ceſſat.

2. *Ob ſpem ſalutis* certiorẽ. Hæc enim cum peccatoribus vacillare poſſet, mirifice roborantur ij cognito, tot ſibi Confratrum merita in ſubſidium eſſe parata, quæ cum pœnitentibus inuita patrocinentur ad ſatisfactionem: tum vita perfunctis ſuffragentur ad liberationem, aut maiorem ad gloriæ cedant coronam. Verum namque Gregorianum illud opinor: impoſsibile eſt, multorum preces non exaudiri. Quod ſi inſcriptionis liber non ipſis ſubijceret oculis tantum numerum inſcriptorum; multis forte is ægre ad fidem accideret, quamque pene deſertam à pleriſque Fraternitatem putaret, ipſe quoque tanto minoris duceret, deſereret citius. Litera ſcripta magis, quam vox audita, mouet. Expertus loquor.

3. *Ob exemplum:* quod ſolus inſcriptorum numerus inſpectus de ſe præbet, præſertim tepidis, aut peccatorum nauſea adoppletis, vt ſolo viſo hoc albo tanto ſui ſimilium multorum, diſſimiliumque, vel rubore, vel terrore, vel ſpe, & amore frugis melioris afficiantur.

4. *Ob animi demiſsionem* inſcriptorum, qui gaudent promiſcuo maximorum, medioximorum, infirmorumque numero permiſcerit humilitate pari. Non parua demiſſio eſt, ſe ſervum inter conſervos Iesv & Mariæ confiteri; ſe aliorum etiam minimorum merita expetere, ſe humiliter ſupplicem Deo eſſe velle, ſe tumores arrogantium, inuidorumque

rancores floccipendere ? &c. Digni tales, qui se humiliarunt, vt exaltentur.

5. *Ob Iustitiam*: q.d. inscripti: profiteor æquum, iustum, debitum esse, vt Christo ac Mariæ, in isto præsertim ac singulatim diuino cultu Psalterij, sancte deserviatur. Citra enim opem istorum iustus fieri, esse, perstareque nemo valet.

6. *Ob Religionis cultum* exteriorem in Ecclesia. Qui cum publicus sit in exemplarem ædificationem, publica quoque solemnique inscriptione velut contestandus est. Neque tam ẽ possessæ religionis normam tibi formãque isthic inesse persuaseris, sed communis quædam deuotionis ac pietatis Christianæ.

7. *Ob Obedientiam*, Dei, & Ecclesiæ mandatis exinde sanctius exhibendæ, in quod propositum sua velut nomina deponunt inscripti.

8. *Ob Prudentiam*. Prudens enim ad incertos in futurum casus ac euentus, horum occupat iniuriam, hacque inscriptione sibi tot parat amicus, quot in confratrum sese resignat, & commendat societatem sanctã talium, quorum *cor vnum est, & anima vna*.

9. *Ob Charitatem fraternitatis* diligitur attentius, & inscriptio sit diligentius, quæ lut quædam est ad mutuo diligendum, ac perseverandum compromissio. Quibus enim semel fuit decretissimum, dare sua tantilla, & accipere tot aliorum merita tanta, per mutuam communicationem, quid opis isti, quid auxilij consilijque inuicem alijs in quibuscumque rebus præstaret sese paratos affirmare ipsa videntur inscriptione? Atque ea ex causa arctius est vinculum fratres inter spiritales charitatis, quam carnales sanguinis fratres. Quis tam barbarus ab omni humanitate remotus, non illius memoriam animæ incideret suæ, à quo libente volente mille auri talenta dona abstuliſſet? Quid igitur? Non ir inter fratrum album mihi æternum cõsignatus numeraretur; qui suam mihi animam, animæque corporisque merita sua dedisset, & quicquid posset, æternum sese debere mihi vltro profiteretur? At hæc mens est, hæc vox inscriptionis.

10. *Ob misericordiam* confratribus, si opus, exhibendam prius, ac promptius, quam alienis. Quocirca si in pari certarent agone duo, hic confrater, ille non frater, & hic mille aureos offerre mihi vt adsisterẽ sibi agonizanti: spretis aureis ad confratrem aduolarem potius, pari in articulo constitutum. Quia sua is merita mihi com-

communicauit: *Quæ sunt super millia auri, & argenti*, *Psalm.* 118. 11. *Ob pacem* : quæ per inscriptionem, damnata capitali discordia, coalescere in tãto constantiorem potest concordiam. Quis enim illi foret noxiæ vel damno, cum quo in eodem se Deo velut deuouit meritorum consortio? S. Dominicus sane vel sioc hoc præcipuo vsus medio, non priuata solum dissidia simultasque rescidit, cumque fibris elisit, sed bella quoque publica, & inuertata composuit, adeoque orbem quasi vniuersum animorum facta immutatione vertit in melius, ac reformauit.

12. *Ob cumulum meritorum.* Inscriptos enim manet præmium non personale duntaxat, sed etiam vniuersale omnium æque ac singulorum. Eo, quod orbi toti de se spondeãt exemplum in Psalterio seruiendi Christo ac Mariæ. Ad extremum cum tot ac tales sint, tantæque causæ Inscriptionis; par est, & ad exemplum illustre, si quot annis semel, in Oratorio Fraternitatis, aut Paroecia, inscriptorum Fratrum, ac Sororũ publico exque libro recitarentur. Id quod olim in festo Annunciationis Mariæ Virginis consueuerat obseruari, quod est princeps festum ac proprium institutæ Fraternitatis de Psalterio. Locis tamen in alijs alijs, id festis agebatur: per Hispaniam, & Italiam ipsa festivitate Sancto Dominico sacra & solemni ea fiebat proclamatio: vt qui tantæ Confraternitatis innouatæ reparator ac mirificus illustrator extitisset.

Prodit *M. Thomas de Templo*, haud vane obseruatum esse, quod quandiu ista floruit per orbem Fraternitas, ipsum omnium bonorum affluentia, ac prosperitate vsum fuisse. Ipsa quoque Dei Virgo Maria nonnullis reuelauit, se se per eandem Ecclesiæ innumera bona collaturam. Quo ea cuique & Fraternitas colenda sanctius est; ritusque in eam inscribendi religiosius obseruandus.

Narrat *P. Fr. Ioannes de Monte in Mariali*, de celebri quodam eximiæ scientiæ viro, qui nostra, inquit, memoria (cum S. Dominicus, & S. Franciscus suis orbem prædicationibus, pariter exemplis, & miraculis illustrarent) Dei clementia raptus in cœlestibus prægrande volumen ostenderit, quod clara in luce, ad instar solis, circum radijs effulgentibus corruptum, resplandebat, in quo Confraternitatis de Psalterio Fratrum, & Sororum nomina, pereleganti forma visebantur perscripta. Scriptores autem S. Dominicum, & S. Franciscũ assidere visos: quippe qui omni conatu, & zelo in

defeſſo, ſuæ peregrinationis ac prædicationis tempore, quam plurimos ad idem Diuini cultus ſtudium vocare & accendere certatim adlaborabant. Ritum vero inſcriptionis S. Pat. Dominicus omni cura diligentiaque obſervabat, & ipſe, quotquot erant præordinati, conſcribebat.

CAPVT XVIII.

De multiplici, in ſpiritalibus item ac temporalibus, vtilitate, ex inſcriptionis ritu, dimanante.

O Vigilantiſſime ouium Chriſti Cuſtos, & Paſtor. Quot, & quanta in Eccleſiam, inque orbem Chriſtianum, divina humanaque donorum commoda, ex inſcriptionis ritu: & inſcriptæ Fraternitatis Marianæ Cõmunicatione deſcendant, nemo ea ſatis enumerare, minus pro dignitate commendare poteſt. Poterant illa tamen, velut aggeſta quædam cumulatim inſpici, in divinis iſtis Pſalterij oraculis duobus, Oratione inquam Dom. & Ang. Salutatione.

Et, ſi recte colligamus, adque ſumma velut capita reuocemus omnia: Illorum dena e[illegible] Oratione Domini: è Salutatione vero quindena huc proponamus licebit. Quæ duo Euangelica cum omnem Pſaltarum Chriſti ac Mariæ certatim exerceant conatum, ac induſtriam ſibi vendicent: parem quoque & infinite maiora laboribus præmia eſſe repoſita, nemo eſt quem ſacra Fides dubitare citra nefas concedat. Nam *recipit vnuſquiſque, pro vt geſsit in ſuo corpore.*

I. ORATIO DOMINICA quidem ſuis ipſa verbis, queis conſtat, dena Dona optima inſinuat, quibus ita merentes gratia Dei Pſaltas mactos donare dignatur. 1. Inſcriptæ Fraternitatis bonum eſt: *In filios Dei adoptatio*: Quia, *Pater noſter*, orant Pſaltæ. Qui enim proprijs culparum demeritis fuerant reprobi, Fraternitatis conſortio tantæ Dei efficiuntur filij. 2. *Cæleſtis Societatis imitatio* per gratiam. Quia orãt: *Qui es in cælis*: id eſt, Beatis ipſis, per gratiam, & gloriam,

3. *Sanctificatio* Nominis Dei in Eccleſia: quod orent toties: *Sanctificetur*, &c. Sic enim nomen Dei, & Mariæ vno in Pſalterio quinquagies ſupra centies ſanctificatur. Quoties in ore, in corde Fratrum omnium, atque Sororum? Et vero hi, orationis vi, ſancti fiunt ipſi.

4. *Regni Dei aduentus*, tum in

in politiæ, tum in Eccleſiæ, tum in gloriæ diuinæ regnum: Quod orent, *Adueniat regnum tuum*, Atque ita, qui ante ſerui fuerant, nunc liberti Dei in ipſius regno fiunt.

5. *Dei voluntatis impletio.* Quod orant, *Fiat voluntas tua, &c.*

6. *Temporalium ſufficientia* magis, quam abundantia: Quod orant, *Panem noſtrum, &c.* vitæ neceſſarium mortali, & ſpirituali in Sacramentorum digna vſurpatione. Hæ quinque bonorum cauſæ generales omnium, tantum, ceu par, apud multos Deique diu ſuique immemores, valuerunt; vt nulla eis cederet dies; quin tremendo S. Miſſæ Sacrificio ſupplices prius adſtitiſſent: quam ad ſuæ concederent officia vocationis.

7. *Dimiſsio peccatorum.* Quod orent: *Et dimit. &c.* Hinc ò quanta peccatorum facta eſt, fitque conuerſio, ſtupentibus Angelorum choris, & exultantibus.

8. *Fraterna charitas, & pax* intus & foris, qua publica, quà priuata. Effecta ea teſtantur lucunte non niſi orbi vniuerſo: Quod orent: *Sicut & nos di. de. no.*

9. *Ab tentationibus liberatio*: Quod orent, *Et ne nos, &c.* Et hoc experti ſumus in multis; qui poſt ſui in Fraternitatem tantæ communionis euaſerunt in Samſones, Dauides, &c.

10. *Liberatio à malis* tum culpæ, tum pœnæ. Quod orent *Sed libera nos, & c.*

Atque hinc vidimus, vt notorium, infirmos multos, contribulatos ac tantum non pene deſperatos, redditos ſibi, Deo, vitæque nouæ; vt primum ſeſe in Fraternitatem hanc conſcribi conſenſerunt, & Pſalterium pie frequentare inſtituerunt.

Vnde Pſalterij merito mulierem cœcam vidi illuminatam: aliam malo dæmone obſeſſam ac rabidam, perfectè liberatam.

Iſta aliaque talia, & efficacia Domin. Orationis obtineri poſſe, nos Fides Chriſtiana docet, inde, ex quo eandem diuinam nos Orationem Chriſtus docuit: ſimul quoque in eadem bona petenda omnia, & quæcunque mala deprecanda, comprehendit: tum denique, & conſecuturum effectum velut promiſit iſtis. Matth. 7. Luc. 11. *Quærite, & inuenietis: pulſate, & aperietur vobis: petite, & accipietis. Omnis enim qui petit, accipit: & qui quærit; inuenit: & pulſanti aperietur.* Et ne rerum quicquam petendarum excepiſſe videri poſſit; addidit, Luc. 11. *Quicquid orantes*

tes petitis, credite, qui accipietis, & fiet vobis. Atque prædicta capita dena in ipsis verbis Dominicis expressa esse, sat ipsa loquuntur.

II. SALVTATIO ANGELICA nunc qua ratione quindena Bona in sese contineat, petentib. rite parata; quæ Psaltis Mariæ tum pro Salutationis dignitate, tum pro merito Virginis, clementer à Deo concedantur; pari via modoque declarabo. Quindenis ea voculis constat plane diuinis: ne quis vel apicem in ea vacare mysterio putet; ecce tibi FRVCTVS seu *Effecta* illius totidem perinde diuina. Recensebo duntaxat. Bonum primum est, *Liberatio à Væ* maledictionis Enę: per AVE. 2. *Mentis illuminatio*, per inspirationes, scientiarum informationes, & gratiam: per *Maria*. 1. Illuminatrix. 3. *Gratiæ donatio* singularis servis suis peculiaribus conferenda: Quia *Gratia*, orant. 4. *Abundantia gratiæ* per plenitudinem Spiritus Sancti. Quia *Plena* orant, & singularem Mariæ plenitudinem prædicant. 5. *Dominium libertatis*, Galat. 4. *qua libertate nos Christus liberauit.* Quia in *Dominus*, Dominæ Mariæ Dominationem singulariter extollunt.

6. *Assistentia Dei* in hac mũdi vita. Quia, *Tecum*, orant famuli de societate Mariæ. 7. *Benedictio Angelica.* Quia, *Benedicta*, orantes Mariæ benedictionem venerantur Angelicam, item & ipsi ab Angelici benedicendi. 8. *Priuilegij specialis* possessio, præalijs danda Psaltis; quod in, *T V* Deiparæ demonstrent præcellentias alias supra mulieres. 9. *Misericordiæ impetratio*: quod, *in mulieribus* eximiam Matrem misericordiæ eminere confiteantur. 10. *Benedictio specialis*: quia in dies centies, & quinquagies Dei Filio dicunt, *& benedictus*, qui benedicentes se benedicit.

11. *Fructus naturæ, gratiæ & gloriæ.* Quia in, *Fructus*, fructuum Fructum Mariæ certatim cohonorant IESVM. 12. *Perfectio corporis* in natura, moribus, & fortuna, quantum saluti expedierit. Quia in, *Ventris*, voce laudant nobilissimum & purissimum, Virginitatis templum, & Trinitatis Triclinium. 13. *Familiaritas Mariæ* specialis in vna donorum aliqua: quod in, *Tui*, specialem Mariæ proprietatem quandam designant, quæ illa cumque fuerit. 14. *Salus gratiæ, & gloriæ*: pro qua orant in IESVS. Math. 1. *Ipse enim saluum faciet populum suum à peccatis eorum*: præsertim tales suæ salutis præcones & Psaltas, Nominis sui cultores perpetuos. 15. *Dignus honor Sacramentorum*: quem dum viuunt illis præstabunt, & à qui-

quibus muniti digniùs è viuis decedent; vt confessi, contriti, Viatico cibati, & inūcti. Quod Christus, id est, Vnctus, toties frequentent pio corde & ore Psaltæ coronarij Christi & Mariæ.

III. DICES. Non video, quem admodum ex Ang. Salutatio dicta quindena bona promanent.

DOLO cœcitatem: Et quia cœcus es, in foueam cadis. Audi igitur, si videas minus. 1. Christiano addubitare nefas est; quin ista, pluraque & maiora Bona diuinæ insint Salutationi, atque eadem in *Maria gratia plena* extiterint. 2. Cum igitur huiusce plenitudinis confessio, & laudatio digna, ab Psaltis quotidie fiat, ac toties; cumque in diuinis Salutationis voculis eadem contenta quoque pie ac rite memorentur, & Virgini, ex ipsiusmet accepta thesauro hoc offerantū in ijsdem voculis, ceu phialis à Deo fictis ad id factisque. 3. Cum denique veritas Christus spondeat, pro dato reddendum danti centuplum, vel in hoc etiam mundo, fore: Ecquis esse Christianus potest, quem sancta fides & Spes iuste sinant vel *Deo* discredere, vel *Bono* diffidere, quin possit, & velit, vt Verbi hæc sua sint *Verba vitæ*, sintque res ipsa illius, *qui dixit, & facta sunt.*

Ex quib. duo admiranda & adnotanda se fecerunt. Prius Dignitas, & vis & Potestas, Opulentia diuina, & sanctitas Salutationis AVE, &c. Alterū felicitas Psaltarum, quibus eam inspirare mentem dignatus est Deus, vt sibi adlubescere sinerent ad eam tantam Fraternitatem Psalterij adque ipsum Diuinum, non iam solummodo Dauidicum, Psalterium: In & cum quo versantes; velut in *Fluminis impetu*, qui *lætificat Ciuitatem Dei*; quique *sanctificabit tabernaculum eius*; quomodo vel mente capi potest, quin penitissime ab eo non permadescant?

IV. Qua propter ecce tibi, quisque Psaltes Mariæ corollas quindecim offert quotidie, sed generis eas triplicis: Vnam in Quinquagena prima, *Rosarum*, & liliorum: alteram in secunda, *gemmarum*: tertiam in postrema, *stellarum*. Quis autem voces salutatorias non intelligit longe vincere rosas suavitate; gemmas, pretiositate; stellas, claritate? Denique *hæc* VIDIT, & AVDIVIT *à Virgine Maria supradictus Sponsus eiusdem Mariæ Virginis? Et plurima de similibus mirabilissima.*

* * *

CA-

CAPVT XIX.

Qui horum melius : Psalterium Orare voce, vel mente ? An Prædicare? Dictare? Propugnare id defendendo?

DOmine seruorum Christi fidelium metuende. Humana non quiescens auiditas, sæpius multa quærit impulsa leuitate, quã deuotione ducta.

I. QVÆSTIO. *Vtrum præstet: Orare mente, an voce Psalterium?*

DICO. 1. Scienti mentaliter id orare, haud necesse est vti voce. Augustini vox est: Oratio mentalis sine voce valere potest, sed vocalis, nequaquam est meritoria, sine mente deuota. 2. Vocale simul & mentale Psalterium melius est, quam alterum solum, quod ei duplex insit bonum; pœnalitas maior ab corporis actu, & ab contentione mentis. 3. Talis Psalterij vsus esse potest æternæ vitæ meritorius, vt pote pure voluntarius, nullo Ecclesiæ præcepto mandatus, & ex se bonus, vt supra patet.

II. QVÆSTIO. *Vtrum melius: Orationem isthanc orare ad sensum Verborum: an rerum?*

DICO. 1. Meditationes Christi Incarnatione, Passione, Gloria; deque Sanctis, de virtutib. & vitijs pluris sunt in Psalterio, quam ad verborum sensum attentio: quia rerum alia atque; alia nouitate me-

tatarum tollit fastidium. 2. Psalterium hoc potius est institutum ad se se sub Deo colligendum, quam ad publice orandum idem in Ecclesia: cum liberæ sit deuotionis, & non necessitatis. 3. Oportet vt Psaltes Mariæ saltem intendat orare attente, tametsi actu non oret attente. Attentio actualis ad merendum necessaria non est, in hoc præsertim orandi modo libero: qui ideirco potest orari inter ambulandum, &c. modisque alijs ouibuscunque libuerit, potest addere, demere, diuidere partes Psalterij ad placitum.

III. QVÆSTIO. *Vtrum melius: Psalterium prædicare, an Orare?* DICO (cæteris paribus) prædicare præstat. Nam illud, quanto est communius bonum, ac vtilius; tanto & melius. Quanquam, quoad fervorem priuatæ deuotionis. Orare potest alteri præstare.

IV. QVÆSTIO. *Quid istorum melius: Confessiones excipere, & in pœnitentiam iniungere Psalterium: an idem contra oppugnantes propugnare: an orare tantum.* DISTINGVO. 1. Quoad bonum proximi, prædicta præcellunt isti soli *Orare*. 2. Quoad vero bonum suum proprium; ipsum *Orare* posset ijs antestare. 3. Quanquam, Reconciliare, id in pœnam dare, de-

defenſare, ſunt quaſi orare S. Aug. enim, *Omne opus bonum eſt oratio*, & vere.

V. QVÆSTIO. *Vtrum melius: Dictare quædam calamum de Pſalterio: an idem prædicare?* Dictare, inquod: 1. Quia dictator, eſt Doctorum doctor; qui inde ſimpliciores ad prædicandum erudiunt. 2. Et quia in dictatione maior eſt contemplatio, ad vitam contemplativam proprius, accedens; quam prædicatio, quæ activam pertinet. 3. Scriba eſt tanquam Moyſes quidam; Verbum Domini reuelans Aaroni. Prædicatores vero ſunt velut Aaron in verbo ſubiectus Moyſi. 4. Quanquam reſpectu laboris, charitatis neceſsitatis, ipſum *Prædicare*, altioris eſſe meriti poteſt, quam *dictare*.

VI. QVÆSTIO. *Vtrum melius: Scribere ſub altero dictante: an orare, prædicare, reconciliare? &c.* DICO. 1. Scribæ Doctorum Sanctorum, ſi fuerint in gratia; merentur Aureolam Doctorum, & gloriæ ſocietatem, etſi non paris cum Magiſtris. Quia vero iſti per magnam quotidie pœnam habent in mente ſubinde invita, inque corporis labore; item tentationis ſæpe diaboli pulſantur de omittenda ſcriptione, de valetudine ſibi inde lædenda, &c. ideo quoad hæc talia, maioris eſſe meriti queunt, v. qui in pœna maiore verſentur: præterquam quod cauſa ſalutis ſint multis, ex eorum ſcriptorum vſu procurandæ. Verum ex pura deuotione ſcribant oportet, non auiditate lucelli.

3. Magni item ſunt meriti, qui conſcripta communicant aliis ac evulgant. Iſti enim ſunt velut aurigæ, quibus vaſa doctrinæ ſancti Spiritus deferuntur in orbem. Et tales par eſt vt in Fraternitate Pſalterij recenſeantur: qui etſi minus facto, at voto tamen id orant, & offerunt: quin etiã in æquivalenti Chriſtum & Mariam colunt.

VII. Denique vnum hic referam, ab ipſa Virg. Mariam cuidam ſibi deuote reuelatum infra annos quatuor, quæ aiebat: EGO *impetraui à Filio meo, quod omnes in iſta Confraternitati habere poſsint in Confratres ſuos totam Curiam cœleſtem, in vita, & in morte. quoad omnium meritoram cum ſanctis communicationem, ac ſi ipſi Beati in hac mortalitate vnam eademque cum ipſis haberent Fraternitatem.* Admirabatur ille, nil credens dicto Cui illa: *Cur non creais eos ſodales eſſe: cum Pſaltæ mei in mundo in agunt, quod Beati in cœlis omnes ſemper faciunt?* Vnde S. Gregorius infert: Homines venire ad Angelorũ Ordines, quorum tenuerunt in vita actus officiorum.

CA-

CAPVT XX.

De Geſtatione Pſalterij.

EPiſcope Chriſti famulorum Epiſſime. I. Quæritur: *An ſit conueniens ad zonam, vel manum, aliterue circumferre ſecum Patriloquium, ſiue Coronam roſariam?* Dico: Id decet, & expedit: ob humanæ memoriæ labilitatem: Ob paratiorem vſum in promptu: Ob exemplum bonum, quod in vtroque Teſt. omnibus eſt mandatum.

II. *An exemplum iſtud ſit meritorium?* Dico: ſi fiat citra hypocryſin, & cum pietatis augendæ intentione, ad alios in eundem Dei cultum pertrahēdos; hoc vero non poteſt non eſſe meritorium. In ſimili caſu quid legitur in reuelationibus S. Brigittæ, quæ & ipſa mirifica cum deuotione Pſalterium hoc triuit & ſanctificauit. Et ego de hoc certiſsimum ſum.

III. *Vtrum vtilius; Portare in manifeſto: an non portare, ſed orare tamen in occulto?* Dico: 1. Quod exemplum ædificationis, maximè externum, neceſſarium Eccleſiæ, vtilius eſt *geſtare*. At quo ad efficiam impetrationis, vtilius eſt *Orare*: cæteris paribus. Quia Charitas vtriuſque menſura eſt ac pondus. Si ex maiori charitate pro Salute plurium, quis gerat tum, & non oret; ſine dubio magis meretur. Sin' autem ex minore charitate, minus promerebitur: Æqualiter, ſi cum æquali. 2. Verumtamen ex parte laboris in orando, & fructus; orare, quam portare, fuerit ſalutarius.

IV. *An conueniat ſæcularis Dominos Dominasque id geſtare?* Et vel maxime: Quia tenetur ex officio recte factorum exēplum minoribus de ſe ſe præbere: hocque magis, quia alijs bonis operibus ſubinde minus vocare, aut ſeſe impendere valent, aut nolunt.

V. *An Eccleſiaſticos, Plebanos, Religioſos id geſtare conueniat?* Quid obſtat? Ipſi, plenus laicis cæteris, ad Chriſti Mariæque cultum obligantur? Ipſi, vi ſtatus ſui, exemplo eſſe bono, quacunque in re ſacra, laicis eſſe tenentur: At conſtat, quod Laici eos immitari nō ita poſſint invictus temperantia in veſtitus modeſtia: nec in Scientia, Doctrina, Diſciplina, nec in Orationibus publicis Eccleſiæ, &c. ob diverſitatem ſtatus altioris: Verum in comprecando gerendo que Pſalterio hoc imitari populus Cleru ſacrum, ceu patres ſuos filij, poſſunt.

VI. En Exemplvm. Legitur, apud M. Thomam de Téplo, S. Dominici ſocium in prædicando Pſalterio: Per id æta-

ætatis in Hispania Episcopum quendam maximum, plebis suæ sibi commissæ deprauatos mores haud quaque ad frugem bonam reducere valuisse: quicquid diu, per que sæpe, quin assidue attentaret. Demum multis irrito expertis euentu, ipsius sedet animo, per Psalterij commendationim, sibi hactenus intentatam, experiri. Igitur ipse primus grandem satis precariam Coronam, & singulo suspensam gerere aspectabilem, nouo id loci exemplo. Nouitas spectaculi admirationem primum dedit in vulgus. ad spectaculum vero mox vt accessit prædicatio: iam huius clausi aures subditorũ reserabat: huius claua animos ob duratorũ pulsabat: huius vi & gratia, crudà ac dura virum pectora sensim subruebat, partim effringebat; dum denique robustam inueteratæ obstinaciæ molem funditus euersam, cõminutamque dissiparet. Inter cætera, fuit ista Pastoris boni vox pro concione: *Ecce*, inquit, (suum illud spectabile rosarium elatâ manu præferens ostentui præbebat) *ecce, tanta dignitas est, ac plena salutis vtilitas Psalterij Virg. Mat. inclytæ Mariæ: vt ego: qui & Põrifex sum vestr & Sacræ Theologiæ, simul vtriusque Iuris Doctor: illud in zona mecum quaqua versus, domi foris circumgeram: velut Sacri Pontificatus mei, Doctoratus, omniumque honorum gloriam summam, gloriæque coronam.* Dixit: simul tela sub eorum animis fixit ignita. Exinde ligna porro similia foro subijcere perexit: collapsæ, emortuæque pietatis sensum sensim induxit? vsuque ipso ad Psalterij orationem assuefecit; denique iacentem pietatem ac honestatem publicam sic erexit, vt velut ab anteactæ vitæ inferis existentes, in luce noua sese mirarentur. Itaque in alios repente viros mutati, vitam pariter moresque commutauere.

VI. Addo 2 quod vidi. 1. Tres vidi in Alamania Episcopos, & hos ex collo suspensa ferre nuda, & conspicua Psalteria. O nobiles torques! 2. Et ipse ego compluribus Episcopis, diuersis in locis, dedi Psalteria, quæ & ij manifesta cum gaudio & consolatione sua interiore, pulcherrimo cum exẽplo atq; spectaculo gestabãt.

3. Apud nostrum P. M. Thomam de Templo legere me memini, ea in veneratione, S. Dominici ætate, habitum fuisse Psalterium, vt, qui vel novum vitæ statum ordiretur, aut officium auspicabatur: ipsum protinus cum Psalterio, pietatis indice, comparare in publico fuerit necesse, nisi de viri boni nomine periclitari vellet? Quid? Sponsum, vel

sponsam ab Psalterio vidisse nudos monstrum aut ominis mali portentum fuisset creditum.

4. Qui vel adiscendo mechanico opificio applicabatur, vel ad nauandam literis operam ludo includebatur; is vna cum Psalterio addito in tyrocinium tradebatur. Nullus cuiusquam artis, vt artium liberalium capessere Magisterium sinebatur, ni cum Psalterio insignior comparuisset. Religionem ingressuri, mercaturam peregre secuturi, castra sectaturi, in hostem infesta signa illaturi, per mare vela daturi, aut quod aliud tale aggressuri, inauspicata censebantur omnia, ni Psalterij comitante freti tutela sibi consuluissent. Atque ea mentes religione imbuebantur cum alibi late; tum vero per Hispaniam præsertim ac Italiam omnem. Nimirum ita sibi persuasum habebant pie; Psalterium gestatum esse Dominici iudicium istius ac testimonium, quod sibi cordi sumeret quisque: *Primum quærite regnum Dei, & iustitiam, & hæc omnia adijcientur vobis.* Enimvero Dei regnum & iustitia eius per Angel. Salutationem introiuit in orbem, perque Dom. Orationem tenetur.

Vidi ego fessæ ætatis cum veneranda canitie viros, anusque decrepitas, qui cœpto exemplo, & ex maiorum memoria repetito sermone ipsis, iam superius recitatis, similia testabantur.

VII. Qvæstio. *Cuiusmodi esse deceat coronas precarias?* 1. Nvmero, sint decadum quindecim; totidemque hæ globulis interstinctæ, vel signis grandioribus. Aut, sit Quinquagena vna sic disposita, quæ ter in orbem repetita precando conficit Psalterium. 2. Materia, sint qua libuerit pulchra tameu esse præstiterit: tum quod pulchra delectent, vt alacritatis irritamenta: tum quod pulcherrimarum sint precularum instrumenta, & indicia. Nec is delectus formæ adscribendus vanæ est gloriæ, sed laudi potius diuinæ: cuius incitamentum, & augmentum, & ornamentum laudabiliter rerum ad Dei cultum spectantium pretio, ac pulchritudine, & magnifica subinde cũ pompa quæritur. Ita amat Ecclesia celebrare Diuina omnia, quanta licet ampliſſima cum maiestate. Quæ sordida sunt, sordescant adhuc, pulchris pulchra quadrantque, placentque. Qua causa imagines Christi, Mariæ, & Sanctorum, & picturas, Ecclesia consectatur insignitiores: adesas carie, deformes ve statuas abruit humo, quæ picturarum tabulæ ducto situ marcuerunt, vt offendicula renouet ocu-

oculorum. Signa igitur rebus signatis conformia iunto.

1. Credo talia B. Virginem cuidam deuoto sibi aliquando reuelasse. 2. Hoc scio: Sæpius apparuit Augusta Diuorum Diua Regina, cum illustrij in manibus Psalterio. Dixitque; etsi quandoque indigni sint mortalium quidam speciosis, aut pretiosis Psalterijs: ego tamen, cui deserviunt, eis digniissima sic designor.

VIII. ENCOMIA nunc TYPICA S. Script. Psalterium pauca quædam congeramus. Calculi precarij. 1. Sunt *Lapides*, de monte contemplationis excisi, *Dan.* 2. 2. *Lapides grandinis*, *Ios.* 10. in hostes fidei de cœlo grandinantes. 3. Sunt *Lapides Adiutorij* 1. Reg. 4. contra Philistæos mundi opitulantes. 4. Sunt *Lapides fundæ* Dauidis, 1. Reg. 17. Satanicum Goliam prosternentes. 5. Sunt *Malogranata*, Exod. 39. in cæteris Aaronici cultus sacris ornamentis insignita. 6. *Ansæ velorum Tabernaculi*, Exod. 26. & 36. Item 7. Sunt *Gradus* in scala Iacob. Genes. 28. 8. Sunt *Lapides*, 3. Reg. 6. Templi Salomonis, & *Apoc.* 21. murorum Ierusalem. 9. Sunt *ansulæ thuribuli* Domini. Exod. 26. 10. Sunt annuli catenæ, qua reuinctum Angelus ligauit in abysso.

Istud sciendum, nec obiter: venerandam sic antiquitatem consuesse, adque nos transmisisse morem sanctum, vt vsquam Oratio Domin. absque Angelic. Salutatione diceretur.

IX. QVÆRES denique: *Sig- Psalterij qualiter significent?* Sicut, inq̃ scriptura & voces signa sunt rerum ad placitum: ita Psalterium hoc in Nouo Test. 1. De pervulgato ritu signorũ præcariorum in Vet. Test. narrant Rabbi Moyses, Salomon, & Rabbi Andreas; quod *vterque sexus Hebræorum*, in manibus, inq̃ zonis gestare signa cõsueverit, pro orationum numero, iuxta orantis cuiusq̃ deuotionem plura, seu pauciora: vt velut mensuram proposito terminumq̃ suo ponerent, infra quem nollent oratum. Hoc imperare sibi est, atque tẽpori. 2. Vnde non incredibile videri debebit, vel ipsos *Christi Apostolos* precationum signa tulisse, quo latius ordine numeroque precarentur. Testem se exemplo fecit S. Bartholomæus, quaternas die nocteque persolvens Quinquagenas, totidem cum humi postrationibus, vt supra retulimus.

3. De S. Eligio proditũ accepimus, parasse eum cathedrã sibi, visendam ab CL. clauis aureis, & argenteis: itemque alijs XV. maioris notę interfertis. Secundũ quæ sic fixa signa Psalterium Virg. orasse legi Wismarię Ducatus Magnopolẽsis, in libro de mirabilibus mundi.

CAPVT XXI.

De Psalteriorum distributione facta vulgo.

AVtor singularis, Promotor, ac Protector famulorum Christi ac Mariæ. I. Distribuere Psalteria bonum, decorum est, & salutare. Rationes sibi constant. 1. Quia elargiri eleemosynas, maxime spiritales quale istud, bonum esse quis negarit? 2. Dare in Ecclesias Sacros Diuinorum Officiorum libros, est saluti: quid in & manualia Psalteria: quia laicorum libri recte appelantur, quin & Doctorum, ac Principum? 3. Cuique mãdatum est de proximo suo, vt eum ad maius vsque bonum prouehere adlaboret: Ast id talibus fit donariuis: 4. Quia bonum est diffusivum, & communicativum sui. Forma autem ratioque Fraternitatis nostræ in mutua communicatione consistit. Quare cum ea in spiritalib. salutaris sit; in isthoc quoque genere largitionis insigniter meritorium esse, non erit, opinor qui inficias ea. 5. Opera misericordiæ corporalia in cœlis certa corona manet, & laut in terris: an in ijs dona coronaria, facta indigis, haud in postremis accenseo. Quippe, *quod uni ex mihimis meis feciſtis, mihi feciſtis*: ait Dominus, itemque Domina Virgo parens dixerit.

II. EXEMPLVM propono S. Dominicum, qui verus Prædicator S. Euangelij fuit, & vero huius plantator Psalterij, ac largissimus inter innumeros distributor. Sauos ille Rosarierum plenes subinde circumuectabat; quos ei Principum, Baronum, procerumque pietas suggerebat distribuendos.

2. Ipse vidi iuxta copiosos, ac inopes, queis tanti esset donativum Psalterium, quanti nec pecuniam æstimassent.

3. Legi quoque de late celebri viro, & ab flagitiorum infamia insigni, cui, post vitæ, ad saniora conuersionem, istud potissimum saluti dabatur, ac inter Cœlites post facta gloriæ extitisse, quod tam grauiter, quam liberaliter in hoc vtrum diribendorum psalteriorũ studium incubuisset.

CAPVT XXII.

De obiectionum resolutione.

DEfensor inuictissime fratrum Christi. I. Dicta hactenus & declarata subire calumniam poterunt vel à maleuolis, aut imperitis, aut ab horum vtrisque. Nec mirum, vel nouum. 1. Per quam vtentes enim hyemes, tempestatesque

que ſæuas, granum tritici in calamum ſurgit, culmumque progreditur. 2. Aduerſis Eccleſia; creuerunt & adverſis Pſalteria. 3. Vere S. Auguſtinus. Falſitas, malitia, ignorantia, & curioſitas non ceſſarunt ab initio mundi. Veritatem impugnare, nec ommiterent. 4. Quanta tulit ſacra Pagina ab hæreticis, Iudæis, Ethnicis?

1. Verum, ait Philoſophus: Qualis in vita quiſque fuerit, talia & iudicat & loquitur. 2. Vnde mali, & qui ſunt de mundo, Diuina ſemper iudicant humano modo, & male: ſicut de miraculis medici modo naturali: de Eccleſiaſticis iuriſtæ iuxta leges humanas. 3. Quare ſicut per humanam rationem attingere Fidem poſſibile non eſt, ita nec ad miraculorum, aut prophetiarum, ac revelationum diuinarum notitiam. 4. Iuſte igitur contra tales, ſupra ſe ſapiẽtes, cæcos, & notuas exclamat Iſaias, cap. 6. *Excæca cor populi huius, & aures ipſius aggraua, vt non intelligant, & non videant.* 5. Ex eo manauit error Phariſæorum, ac Iudæorum circa Chriſtum eiuſque miracula: Neque Apoſtolis credidernt. Veruntamen *hactenus de Pſalterio in medium alia, ſoli haud nituntur revelationi. Poſito autem; de illa non dato, quod nulla de ijs vnquam contigiſſet reuelatio: dictorum tamen verita: ſuis, ipſa ſtat conſtatque rationibus, quæ nulli ſint ratione pari refragabiles.*

Proinde obiectiunculas, inanes velut calumnias, ſecura aſpernantur veritas. Proponam tamen non nullas, vt ex earum potioribus reliquarum æſtimetur vanitas.

1: OBIECTIO: *Pſalterij Fraternitas eſt mera nouitas.* 2. Nec *approbata.* 3. *Et ſuperſtitioſa.* 4. *Et præſumptuoſa.*

De I. DICO: Noua eſt quoad reſtitutionem: at inſtitutione peruetus eſt.

De II. Negatur falſum, 1. Nam Pſalterij Confraternitas eſt non niſi Ang. Annunciationis quotidiana feſtiuitas: Annunciatio enim eſt idem quod Angel. Salutatio: & huius ac iſtius eadem eſt ſicut vtriuſque repetita commemoratio. Quis vero non approbatam eſſe in Eccleſia Annuntiationẽ? dixerit: 2. Quis plurimas coire paſſim Fraternitates in ſolemnitate Annuntiatione ignoraret ſolus: quod orbis & hic ſol teſtis contuetur, & exultat Eccleſia? 3. Si die Annunciationis congregantium ſe ſe in Miſſis ſolum paucis communicatio permiſſa, & adprobata recte laudatur: tanta ex omnibus pijs operibus meritorum quanta per omnes orbis oras patet, coalita, florens, vigenſque

qne Fraternitas cuiquam minus adprobata videbitur. Hæcve sciens volensque cœca est ve maledicendi libido, ac destinata malitia.

De III. *Superstitiosam* vocas? Parca tibi Deus de iniuria, & forte blasphemia adversus charitatem Christi, Mariæ, totiusque Communitatis piæ.

De VI. *Præsumptuosam* appellas? Tua est præsumptio nō ferenda: qui tam sanctam, & salutarem, multisque claram ex Deo miraculis, Communionem ore sic impuro proscindis. Elymæ Magi, *Acto* 13. ea est impietas, vbique D. Paulo resistentis: quem vindex denique percussit cæcitas.

II. Obiectio. *Per istas Cōmunicatas orationes populus iunctas omittet pœnitentias; Clerus Horas Canonicas posthabebit.* Præclare sc. Huic rationi, seu deliratione, si quod vllum inesset pondus, iam ipsa Dom. Oratio, & Ang. Salutatio ex corde, ex orbe Christiano procul eliminaro cessarent, in solis pœnitentijs ac Horis duntaxat reservarentur. Non intelligis eas preces in hisce teneri ex præcepto necessitatis: at in Psalterio frequentantur ex libero instituto piæ voluntatis. *Voluntarie autem sacrificabo tibi.* Vnde pulcre Boetius: Omnia suadent vltra necessarias orationes habere privatas. Ratio S. Bernardi est: Quia orationes priuatæ nos adiuvant, vt sanctius & vtilius oremus publicas Ecclesiæ. Et Apostolus: *Sine intermissione orate, vt non intretis in tentationem.*

III. Obiectio. *Si Fraternitates in templo ff. Prædicatorum, aut ff. Minorum, seu quorumcunque religionum congregari solum debeunt: tam parochiæ desertæ nudabunt, iura earum & emoluenta imminuentur, &c.* 1. Hic rancor est, subestque auaritia. Age, sanabere: tantum si ad laboraveris, id quod orate, vt in parœcia tua Fraternitas Psalterij frequentissima fiat. (*Id ætatis necdum inhibuerant illud Pontifices:*) Equidem iam nunc vltra quinquaginta millia hominum ex omnibus hisce circum locis, & omni ordine ac statu. 2. Deinde querelis tuis contrarias è Plebanis accepi commendationes: quod, ex quo, Fraternitatem Psalterij Fideles acceperunt; cœperunt restitutiones fieri: executioni testamenta dari, frequentari Missæ, donationes conferri in Ecclesiam, &c. Hæc tuo procul metui dissonant.

IV. Obiectio. *Coiens ad Fraternitatates vulgus, etsi nō modo sed occasione quondam se dante, ad factionum conspirationes suis conuenticulis abuti possunt tutius.* Quid dicam hic, nisi, *Narrauerunt mihi iniqui fabulationis.* 1. Ta-

Talia 8 malignantium flabella iusti dare possunt animorum dissidia. 2. At vero charitas fraternitatis dissidentes vnit, vnitos in concordia servat, & omnem detestari: proculque fugere discordiam docet, si consonare non valeat. 3. Qui cum Christo, & Matre Christi colligit, non dispergit. 4. Vnionem quoque inscriptio stabilit & confirmat. 5. Non ita servos suos peculiares Christus & Maria amant frigide, vt confœderatos zelosa pietate, ad infandas, prælabi temere sinat factiones. Vah, quam istud est male interpretari charitatem Christi? Horrent aures piæ blasphemiam.

V. OBIECTIO. *Somnia, phãtasias, anilesque, fabulas pro miris & magnis, & Reuelatis vendit ea fraternitas.* Hisce cum omni pietate & compassione respondeo: 1. Quæ mira de Psalterio ex Dei Deiparæque misericordia, revelantur, & tacito nomine, ad ædificationem & instructionem commemorantur, ea credere nemo attinetur. Qui vult, & potest, capiat. Sed viderit, qui temere contempserit. Bene S. Basilius: Maleuoli iustis iniuriari possunt, sed veritatem, etsi occulere, opprimere tamẽ non possunt. Atque istud Prophetæ, Apostoli, Sanctique viri spernentes sese murum pro veritate constantea opposuerunt.

2. Deinde: Fac esse nullam vnquam Deus reuelationẽ de Psalterio facere sit dignatus: Ea tamen est substantia Psalterij, materies, & forma, ratioque certa, vt ad veritatem suam nil opus habeat fulcimento reuelationum. Dixi: seipso firmo stat Psalterium: *& porta inferi non præualebunt aduersus* Dom. Oration. & Ang. Salutat. Euangel.

3. Ad hæc, quas *nouas ac nuperas revelationes* commemoro, sicut scio, illas non affero adhuc ab Ecclesia esse probatas, sed tanquam pias cuiusque deuotioni, & libertati audientium ac legentium relinquo.

4. Esto: nondum habeant approbationem, approbabiles tamen sunt: nec minus, quam earum similes, quas probatorum scriptorum passim monumenta loquuntur, nec ipsas adhuc solemni attestatione canonica approbatas, & tamen non idcirco reprobatas, neque Doctrinæ, Disciplinæque, aut Canonibus Ecclesiæ quicquã repugnantes.

5. Psalterij quoque id est, orationis Domin. & Angel. Salutation. Diuinam dignitatẽ quid obstat, quo minus Deus glorioſis revelationibus, & miraculosis operationibus dignari velit, aut valeat? Cum earum finis, & vsus nostra sit sanctificatio, & salvatio.

CA-

CAPVT XXIII.

De Psalterij, & Fraternitatis promotoribus, Patronis, & protectoribus.

ALtissime his in oris Præsul Ecclesiæ. Prædicatores, Patroni, propagatores, & propugnatores Psalterij debita ipsis laude sunt minime defraudandi.

I. Hi enim sunt *maiores Angeli* Dei, qui minores lumine collustrarunt in Cœlo, vt in amore ac honore Dei creatoris perstarent. 2. Sunt, vt *bonus Abel*, Dei cultum promoventes, vt Seth, nomen Domini inuocantes, *Genes.*4. 3. Sunt *alter Noe*, *Genes.*7. in arca Fraternitatis animas multas ab diluvio peccatorum conservantes: Nam fœderis arcam pro reis, in signum pacis, erigunt; ad tentatos sŒmiti precantur columbam cum oliuæ ramo diuinæ pietatis. 4. Sunt Abrahami, captiuos eripientes de manu gentis peccatricis, *Genes.* 14. 5. Sunt, *vt Isaac*, fodientes puteos aquarum gratiæ & benedictionis, *Genes.*26.

II. 6. Hi cœli scalam erigunt, cum Iacob, *Genes.* 28. qua ad Deum peccatores redire possunt. 7. Hi fœminant cum Iacob, *Genes.* 26. agros gratiarum, & vberrimam in horreis messem condũt. 8. Horum surgunt, vt Iosephiani manipuli, *Genes.*37. bonæ gratiæ & famæ, & ab alijs in admiratione pariter ac veneratione habentur. 9. Hi, vt Ioseph Ægypti, *Genes.*41. quidam sunt orbis Saluatores, quem suis Psalteriorum comprecationibus sustentant. 10. Hi, tanquam Moyses, fideles pascunt oves precibus, qui per Virgam pœniteutiæ mira & magna designant ad peccatorum conversiones, sanctioresque conversationes, ad multas & graves dæmonibus plagas infligẽdas: ad liberandos è servitute in conscientia vinctos: ad devocandum vel è cœlo manna gratiæ, & Eucharistiæ, ad evocandum è petris lachrymas pœnitentiæ, ad perducendos fratres in montem supernæ & æternæ quietis.

III. 11. Sunt, *vt Iosuæ*, siccos per mundi Iordanem medium traducentes confratres; dum exemplo merito, & eloquio iuxta probos improbosque ad Dei cultum formant, ac reformant. 12. *Sunt Samuelis*, 1. *Reg.* 8. populi instructores, & ad omnem vitæ honestatem Duces. 13. Sunt *Dauides*, 1. *Reg.* 17. in funda Psalterij, & quinque limpidissimis lapidibus Quinquagenæ Goliam sathanæ prosternentes. 14. Sunt *Helia*, 3. *Reg.* 19. zelantem zelum

lum Legis, ad contumacium internecionem, & resipiscentium salutem. 15. Sunt *Helisæi*, in signis & prodigijs mira multa virtute Psalterij perpetrantes.

IV. 16. *Ecce inuictos Ieremias*, catenam Psalterij ex collo, ad prædicandam reis iniquitatem simul & pœnitentiam circumferentes. 17. *Ecce Daniele*s, per fenestram vulnerum Christi versus domum Dei multum orantes. 18. *Ecce Zorobabeles*, educentes è Babylonica plurimos captiuitate. 19. *Ecce Isaias*, incarnationē Christi, passionem, & doctrinæ fontes orando, menditandoque sedulo perscrutantes & prædicātes. 20. *Ecce Esdras*, *& Nehemias*, defossum ac putiscentem ignem charitatis suscitantes; legem omissam restituentes, & Ecclesiæ Ierusalem reædificantes.

V. 21. Hi sunt *Gabrielis socij* in Ang. Salutatione mundo sæpius annunciantes. 22. *Angelorum confratres* sunt, pacem confraternitatis hominibus bonæ voluntatis imprecantes cum diuina laude Christi nati salvo vtero Virginali. 23. Isti sunt *Discipuli imitatores Christi*, & sequaces; sunt Apostoli Euangelium Salutationis, & orationis orbi commendantes. 24. Sunt *mediatores* gentibus, & ægris vt ad Christum sanandi perducantur. 25. Sunt *Spectatores* Dominicæ Transfigurationis, agonizationis in horto, crucifixionis in monte, & ascensionis testes, & prædicatores.

Hæc inueni & legi *in Marial i Ioan. de Monte*, Prædicatoris, & in prædicatione individui comitis S. P. nostri Dominici.

CAPVT XXIV.

De Psalterij detractoribus ac depravatoribus, deque Fraternitatis eiusdem vituperatoribus.

DVlcissime ouium Christi Pater & Pastor. Non desunt, qui Psalterio Filij & Matris Dei, ac earundem in Fraternitate famulis, ex certa partim malitia, & invidia diaboli; partim ex ignorantia, sed affectata aut supina, detrahere nihil vel erubescunt, vel ex horrescunt. Maledicētiam vero stringunt virulentam in prædicta non sine graui pusillorum scandalo, & perturbatione deuotorum. Quales isti? In Typis sunt agnoscendi.

I. Hi sunt *Draco magnus, faciens bellum contra mulierem* Virginem, Apoc. 12. qui cauda sui erroris trahit tertiam partem stellarum cœli, id est, deuotorum; & mittit eas in terram

scandali. Heu! Pestilens lingua viperæ in momento plus vno potest afflatu inficere, quã omnis medicorum ars & industria ad restitutionem valetudinis conatu longe proficere. Adiuvat eam humanæ ad malum naturæ procliuitas. 2. Illi sunt, *vt Serpens*, *Genes.* 3. protoplastarum seductor. 3. Sunt, vt *Eua* fatua; qui per sapientiam carnis eijci multos faciunt è Pãradiso deuotionis in Psalterio Virginis. 4. Hi sunt *Genes.* 37. *fera pessima* invidiæ, qui deuorant Iosephos iustiores se & persequuntur. 5. Sunt, *vt speculatores* terræ promissionis, falsa Israelitis de ea nunciantes, *Deuter.* 2. vt eorum sicophantia populus in deserto moriatur.

II. 6. Sunt *viri magni*, terram promissam S. Scripturæ agnoscentes, sed vulgus verbis, & exemplis à vera vitæ via auersum ad portem pertrahentes. 7. Isti sunt *Achan* Ierichũtini anathematis cupidi, per dolum, ideoque, *Ios.* 7. omnem populum Domini perturbant. Væ ijs ab euentu lapidationis, & combustionis? 8. Isti sunt, vt Phenenna, vxor Helcanæ, 1. *Reg.* 1. deuotam orationibus prophetizam Annam irrisui habentes: at demum maledictione puniendi. 9. Isti sunt Heli orantem S. Annam Fraternitatem æstimantes ebriam, filiamque Belial. Væ istis à morte præcipite. 10. Isti sunt *vt Manasses*, Prophetarum traducidator, & diuinæ Legis subversor 4. *Reg.* 21.

III. 11. Sunt, *vt Nabuchodonosor*, euersor ciuitatis sanctæ, & templi Dei. Væ! Quærent olim pœnitentiæ spatium, & invenire non valebunt. 12. Sũt, *vt Herodes*, infanticida, parvulos rudis vulgi scandalizantes per linguæ detractricis mucronem sæuum. Fugant illi Iesum ac Mariam in Ægyptum, dum à deuotione recta plebem ad profana pertrahunt. 13. Isti sunt *Pharisæi* calumniatores doctrinæ Christi, ac vitæ illius insidiatores. 14. Ijdem sunt irrisores pendentis in cruce Domini, proque salute mundi exorantis. 15. Isti sunt *Puteus Abyssi*, *Apoc.* 9. fumo suæ vanitatis mundum opplentes, & ex eo locustas errorum & scandalorum in Dei seruos emittentes: *Væ mundo à scandalo!* Ab isto, alijsque VÆ liberat Liberatricis AVE, per IESVM CHRISTVM.

Quare, Psalm. 150. *Laudate eum in Psalterio.* Psalm. 32. *In Psalterio decem chordarum psallite illi. Cantate Domino Canticum nouum.* Ang. Salutationis: *Cantate Domino omni terra*, id est omnis homo, Roman. 16. *Salutate Mariam* Deiparam, *quæ multum mecum laborauit in vobis.* Cantate sicut Cantores in Taber-

bernaculo Moysis, & Templo Salomonis, vt cum Angelis Sanctissimam Trinitatem & Sanctorum Reginam in æterna felicitate laudemus, per IESVM CHRISTVM. Amen.

* * *

FINIS APOLOGIÆ.

PARS SECVNDA
COPPENSTEINIJ
ALANI DE RVPE
REDIVIVI.

De (Relationibus. (Reuelationibus. (Visionibus.

CAPVT I.

Prologus encomiasticus in Psalterium Sponsi ac Sponsæ IESV CHRISTI, *ac Deiparæ Virginis* MARIÆ.

I. DEVS *Canticum novum, cantabo tibi: in* PSALTERIO, DECACHORDO *psallam tibi*, Psal. 143. Quo, & cultores Dei adhortatur idem Psaltes, Psal. 97. *Cantate Domino Canticum novum, quia mirabilia fecit*; nimirum in Filij sui Incarnatione, Passione, & Resurrectione. Quæ cum in cæteris à Deo profectis in nos beneficijs locum facile principem sibi vendicent, vt pro ijs totam quisque Deo animam debeat Christianus: omnino est necesse, vt animas quoque nostras ante conspectum Dei in ipsius laudes corde toto, & ore, ac opere certatim effundamus: neu quod ingrati animi lethale nobis crimen inhæreseat. Quo magis obsequendum est Psaltæ monenti: *Cantate Domino Canticum novum.*

II. NOVVM: Quippe quod, si D. Bernardum audimus, diuinum illud Sponsi est ac Sponsæ Epithalamium, geminum

Noui

Noui Euangelij, datum ex ore Dei Oraculum. Quorum alterum Dei Sponsæ Mariæ Paranymphus Gabriel; alterū Sponsus Ecclesiæ suæ Christus reddebat. Vnde & illud Angelica Salutatio : hoc, Dominica Oratio : vtrumque ex reipsa nomen, prænomen ab Autore, acceperunt.

2. NOVVM quoque idem Canticum, id est, Dei Deiparæque rite tolédæ Modulum, velut diuinis in auribus gratiosissime symphoniacum. 1. Alterum, quia Noui Testamenti principium, voxque Euangelij prima extitit; in qua tanquam seminum minimio Sinapi grandis arborum Arbor Euangeliū NOVUM vniuersum virtute residebat, adeoque partes illius singulæ minutæque dein perscriptæ, velut semina plurima vno in capite papauerino, continebantur. 2. Alterum, quia eiusdem Sacri Instrumenti novi Euangelici Primus, & Vnicus fuit DEVM orandi colendique ritus novus, Formularis, ac vniuersalis, ab ipso Domino traditus Discipulis: cæterarum exinde subsecutarum in Ecclesia nova prædicandi formularum factus ipse Parens, fons, & caput. Ad quod proinde omnes reliquæ: sicut è mari progressa, in idem mare terrarum flumina demum redundaret; sic ex vna hac Oratione Dominica deriuatæ ad eandem retro referantur oportet.

3. Deinde NOVVM : quia novum è cœlo datum id hominibus est remedium, ad condonationem delictorum nostris etiam, diuinis eatenus, precibus impetrandam. Et vero ipsum est Potestatis inexplicabilis, inque Deo infinitæ, vtilitatis ac virtutis inenarrabilis; suavitatis quoque inæstimabilis. Diuinorum ist ad solatiorum est donativum, revelationum sacrarum procurativum, & miraculorum maximorum operativum. Enimvero Salutare illud Angelici novum Euangelium, hoc est, Verbum Caro Factum, donorum Donum est ter Optimum Maximum, revelationum omnium est Magisterium illuminatissimum; miraculorum est summorum summum, omniumque summa.

4. NOVVM denique : quod nova ex vtroque Oraculo progenita extitit Ecclesia, sugensque creuit aumentata, & vniversorum gratiæ charismatum spiritu, succo & sanguine corroborata consistit, succussata quidem ad nihil vnquam labefactata.

III. IVCVNDVM igitur Christiano cui non accidit vtrumque illud Christi ac Mariæ, sponsi sponsæque diuinum Epithalamium, & canticum; qua-

quaſi caſtus quidam Hymen, ſive Hymenæus Hymnus cœleſtis? In ijs namque beatum eſt Angelorum gaudium, Chriſti ac Mariæ iubilæum & iubilum; in ijs tota cœleſtis Curia triumphans exultat, & Eccleſia militans in acie fortiter dimicat. O iucundum Deo, Angelis, & hominibus factum ſpectaculum! Ab hoc tali quis oculum, quis animum, quis ſtudium, & amorem deflectat vnquam vel ad puncti vnius momentum?

IV. Ex vtroque vnum quoddam coaleſcit & concordat *Canticum nouum*. 1. Quod ad Dauidici Pſalterij Decachordi modum rite concinnatum, & per quindenas ordine, repetitum decades, & compoſitum, aduſque repetitionis numerum CL. completum; ab antiquiſſima retro maiorum noſtrorum memoria conſueuit Pſalterium Chriſti & Mariæ appellari.

2. Cuius quidem in Ordinis ac muneris Pſaltici MYSTERIO, ſi recte & penitius intuemur, tria quædam conſpicari licet magna, & admirari Sancta, planeque Diuina venerari, & vniuerſalia Iubilæa: *Naturæ* reparatæ, *Gratiæ* collatæ, & *Gloriæ* promiſſæ. Quibus accedit ter & amplius Salutare Iubilum Perſonale Incarnationis, Paſſionis, & in gloriam Reſurrectionis Chriſti.

3. Quinquageſimum ex Legè Moyſis annum fuiſſe iubilæum, ignorat nemo: Nemo, quinquageſimo quoquo anno Romanas in orbem Chriſtianum Indulgentiarum pleniſſimarum Condonationes, è Pōtif. Max. diſpenſatas, Iubilæum eſſe, & vocari: Neſcit nemo, tranſactis annis quinquaginta in Sacerdotio, iubilæum ſolemniter agitare Sacerdotem, in officio, Magiſtratum, in Religione, Profeſſum ad factum ſibi, per ipſius vitalis temporis gratiam, priuilegium, ab conſuetis occupationibus gaudere Iubilæo. Velut olim, vel ab ipſo tempore decuſſo. Leuitis quinquagenarijs, quin & ipſis ſeruitijs, & agris etiam campiſque ipſis, ex lege Moyſis, requies indulgebatur Iubilæa, eorum completo tempore Iubilæo.

V. Chriſtus autem & Maria cum dictorum nobis Iubilæorum, ſeu Canticorum, cauſa fuerint & origo, dignum quoque & iuſtum (quid ſi & pro merito neceſſarium?) erat, ſolemnem ipſis in Eccleſia, ſacrum ſanctumque ac perpetuū annum celebrari Iubilæum. Neque hunc ab vno aliquo ſeruorum Dei ſtatu, ordine, graduque duntaxat: verum ab vniuerſo Fidelium Nominis Chriſtiani genere, communem, per omnes orbis oras vniuerſa-

salem, omni qua diurnarum, qua nocturnarum horarum ac temporum momento continuũ ac irremissum annum duci Deo Iubilæum oportebat in Ecclesia Dei.

Atque vero diuinam hanc muneris, cultusque generalis Spartham & prouinciam diuina prouidentia, velut in Angelica Salutatione, & Dom. oratione fundatrix condidit : ita & in Psalterium Christi, ac Mariæ, dicti Cantici quinquagies supra centies repetitivum, Spartham eam detulit, & mirandorum depositum operatrix. Et hoc in spiritu præuidit David, cum exclamauit, Ps. 143. *Deus Canticum Novum cantabo tibi, in Psalterio Decachordo psallam tibi.*

CAPVT II.

De Psalterij Origine, Vsu, Revelatione, & propagatione.

I. ORigo en Ter Sanctissima Trinitas ex diuina mente sua conceptam produxit Salutationem: Archangelus Gabriel acceptam detulit & pronunciauit ad inclytam Virginem Mariam: Spiritus Sanctus per & Elisabetham expressit particulam tertiam, & adiecit: clausulam subiecit denique S. Mater Ecclesia.

Orationem vero Dominicam Autor Iesvs Christus orare Discipulos docuit, ac mandauit ijsdem : qui totam tunc Ecclesiam vt constituebant, sic & repræsentabant. Hic ortus.

II. Vsvs porro. 1. Traditur in exemplo S. Bartholomæi Apostoli: vt narrat quidã S. Doctor: cui solemne fuit & perpetuum, per quamque diem centies, totiesque per noctem, nixis humi genibus, vtramque Deo supoliciter orando offerre. Quo in numero ter quinquagenario Psalterium Christi & Mariæ, ex illis CL. Oraculis vsque repetitis cõstat. Quartam vero Quinquagenam S. Bartholomæus, ex suapte devotione, ob causam ipsi Deoque perspectam, velut auctarium adijciebat.

2. Inde Ecclesia seu congregatio Christi Fidelium, cupiens imitari exemplum orandi Synagogæ, ad modum Psalterij Dauidici, quod CL. Psalmis completur: eundem ad numerum totidẽ Oration. Dom. & Angel. Salutationes iunctim suis in comprecationibus vsurpauit. Verum quia temporum progressu Fidei decrescebat fervor, à suo illo remittit & Psalterij huiusce vsus, quod plerisque longum nimis, per Dom. Orationis, & Ang. Salutationis continuatam coniunctionem eorum ac Psalterij, in minutionem accepit.

III. Revelatio igitur, ex singulari diuina clementia, sanctis in eremo Patribus facta traditur, de Psalterio solius Virginis Mariæ. 1. Cum enim dæmonum fatigarentur tentationibus, diu multumque molestis, nec abesset periculi metus sævioris: communi habito inter eos consilio, visum in Domino fuit, continuas indici cunctis preces supplices, quibus & priuatim per se quisque impense deditus, & publice vniuersus sacræ totius Monastices Ordo, coniunctim votis communibus, vigilijs, ieiunijs, & pœnitentijs apud Deum, Deiparam, Cœlitesque Diuos instanter incumberet, exorandæ ab Sathanicis tentationibus liberationi, aut certe remedio ipsis aperiendo præsenti, quo eas ferendo forent, & vincendo.

2. Neque nihil exoratum. Nam rite coniprecantibus facta revelatione fuit consultum, vt elanguscentem Psalterij vsum Mariani, præter illum Dauidici assumerent, ad que Deo, Deiparæque laudes gratissimas quotidie dicerent, simul efficaciter optima quæque cœlitus impetrare possent. Continuo ab omnibus communiter certatim factum haud secus, ac iussum, toto animi affectu & religione sese Psalterio deuouent: hi nunc illud Christi, Mariæ, nunc alterum isti vicissim, iunctimque frequentant, sed Mariæ, vt brevius, ita & crebrius.

3. Et conatui par sese tulit euentus. Dæmonum licentia restringitur, remittente procacia vis frangitur, tentationum restinguitur æstuatio: & facta est tranquillitas magna. Hæc super accedit virtutum & gratiarum auctu magno secutus in eorum plerisque profectus. Nimirum ea se gratiæ rosa, & vis illis aperuit Coronæ rosaceæ: ea precum sanctissimarum fragrantia Deo adspiravit, deprecatrice Virgine Matre, vt mirifico nominis, religionis, & Sanctitatis incremento, gloria quoque miraculorum cunctis gentibus Eremitarum ordo ac natio fieret admirationi, & venerationi.

4. Demum, & huius posteritati, cum Patrum suorum lapsa memoria, pene iam ex animis quoque fuisset elapsa, vsusque simul Psalterij refrixisset: sensim Eremitarum nomē, Institutum, & numerus item eo decreuit vsque, vt rarescens in contemptum, ac tandem ad interitum corrueret. Cecidit, heu! Arbos Ecclesiæ tantæ, Mahometis icta, extirpataque securi: *Ioanne Græco* teste, & eodem de vitis Patrum scriptore. Verum non obrui Psalterium

Deus

Deus permiſit, ſed tranſplantauit.

IV. PROPAGATIO eiuſdem id loquitur, paſſu pari cum tempore inſecuto progreſſa 1. Nam poſteaque S. Baſilius Magnus in Oriente diſperſos per deſerta, & eremi luſtra monachos incolas, inde euocatos, intraque cœnobiorum ſepta collectos aggregaſſet, ac nouis inſtitutis formaſſet, in Occidente quo S. Bened. Monaſticam viuendi rationem, iam olim ijs locis inuectam, quam maxime inſtaurauit, ac illuſtrauit: Nouique factus Inſtituti Patriarcha inclytus, cui ante diu inſueuerat, Pſalteriũ Mariæ ſimul & inter ſuos, non tam præcepto vllo, quam vſu ipſo in ſanctam conſuetudinẽ introduxit, quæ in Religionem dein vertit, ac inſedit, teſte ipſius, et ſi longe poſt, filio Bened. *Ioan. de Prato.*

2. Ven. BEDA Anglicanus interuallo ſucceſſit, qui Vir, & quantus? tota Pſalterium Mariæ Anglia, Britania, Francia, plantauit, prædicauit: Vnde ſuus idipſum ſaluberrimus vſus per alias procul oras differebat ac diſſeminabat. Nec vt vnam duntaxat ætatem ferret; verum ad hunc vſque diem ſui cultum, in Anglia præcipue, cuſtodierit: vt minus in vigore; at in trunco, ramiſque aridis. Nã indicie hodieque ſuperant eorum, quæ inde ab V. Bedæ ſanctitate, deuota Roſarijs antiquitas, in templis paſſim cõmunes ad vſus ſuſpẽderat Oraria ſiue Coronas precarias.

3. Bedam excepit S. Bernardus, qui & ipſe Pſalterium propagauit. Ecquid aliud zeloſius egiſſet ardentiſſimus ſponſæ Mariæ ſponſus? Neque hic ipſius ſteti ardor. Ad Mariæ Pſalterium aliud ipſe iuxta numerum, & ſententias Pſalmorum concinnauit. Id quod vidi, manibuſque his pertractaui. Inde vir tantus tantam apud Deum ſibi gratiam adinuenit, vt vel in terra multis altior Diuis, merito Pſalterijs Ordinis ſanctiſſimi ampliſſimique Autor fieret & Fundator. Prætereo magnos & multos.

4. S. OTTO, Patris ſui S. Benedicti imbutus ſpiritu, & diſciplina formatus eodem in Ordine ſacro, Sclauorum dein Epiſcopus factus & Apoſtolus, cum Fide Chriſtiana pariter eam per gentem plantauit quoque Pſalterium hoc. Itaque inſtillatum ea Diæ Roſæ ſuccum animis alte imbibit, vt in hoc vſque tempus gens illa, viri fœminæque promiſcue, pendula de collo gerant Pſalteria.

5. S. MARIA de OEgniaco pro more ſingulos in dies Pſalterium ſolidum Dauidis recitans, cuique Pſalmo Salutatio-

nem Ang. ſuijcicbat : quibus & Pſalterium Mariæ rite cõplebat. Vnius hoc exemplum eſt,& ſimilium ipſius ſacrarum Virginum indicat exercitium: at hoc conſuetudini plurium fidelium præbet argumentum.

6. De S. DOMINICO capite ſubiecto dicemus , & alibi: S. FRANCISCVS vnus, de plurimis teſtatur , qui Pſalterium Mariæ accepit traditum , non excogitauit nouum. Qui vt accepit, ſic & S. Ordini ſuo ferendum tradidit , & vſu ipſo commendauit ita,vt ſcripto nihil opus eſſet. Certus ſum, me de ipſius vidiſſe roſarijs vnum, quo vſus fuiſſe tenetur. Quid hic ego de vtriuſque ſacri Ordinis ſucceſſoribus viris illuſtribus memorem ? Quid de alijs innumeris, vt S. Ludgarde, S. Chriſtina Colonienſi, S. Chriſtina Vaga dicta ſeu mirabili, plurimiſque alijs , quid numerando tempus conteram, aut longum faciam? Ad altiorem retro me refero memoriam

7. S. AVGVSTINVS , Eccleſiæ Doctor incomparabilis, Pſalterium Mariæ vſurpavit. Ecquis enim dicere audeat,vel cogitare, tantum virum Pſalterium tantum ignoraſſe,quod nos ſcimus,quod Eccleſia prædicat, & frequentat?

8. Scimus, vt B. V. Maria revelauit ; ſcimus S. HIERONYMO dictum orandi ritum ad calculos numero CL. ſingulare extitiſſe refugium tum adverſum hæreticos; tum vt in omnibus ſcientiarum genere tantum præſtaret ſtylo , quantum orbis admiratur.

9. Scimus, vt item ter benedicta Mater Dei revelauit, S. AMBROSIVM , & S. GEORGIVM huiſce Pſalterij ſanctiſſimam ſciuiſſe dignitatem, idque in ſubſtantia, in quantitate, & qualitate. Et eos quiſquam de vlla eiuſdem orandi negligentia, & omiſsione ſuſpectos habere, vel cogitatione poterit?

10. Sancti CARTHVSIANI , digniſſimi in Pſalterio Chriſti & Mariæ famuli , qui multum orant pro populo Dei; idem vel in principe loco ſecretæ ſuæ priuatæque deuotionis coluerant ſemper & colunt Pſalterium. Id quod exemplis ſuo loco docebitur.

CAPVT III.

De ſancto Dominico Pſalterij Prædicatore atteſtata narratio.

I. SAnctiſſimus Dominicus parentum illuſtrem proſapiam illuſtriore vitæ ſanctitate, ad omnem retro poſteritatem, eo vſque nobilitauit, vt ipſius gloriæ ſplendor in Eccleſiam vniuerſam redundarit. Cuius quidem ſanctitatis lumini

Pueri devotio coronaria.

mini pares erant primæ ipsius pueritiæ igniculi. Vt cætera omnia sileamus. 1. Suum ipse in Christum, inque Matrem Iesu pietatis affectum, simul ac studium vixdum natu maior decennii, & exinde continuo, sua in Psalterio Mariæ, nõ in manibus versando solum, delectatione, sed ad ipsum quoque sedula orandi deuotione; luculente domonstrauit. 2. Neque orare tantum, sed & è zonula secum gestare pendulum, plus quauis aurea gemmataue torque, delectabatur.

Gestat Ps.

Hausisse illud cum paterno lacte potuit, ab Ecclesiastico, dato eius pueritiæ rectore atque magistro, imbibisse: verum altior homine indoles pueri, altiore digna Deo visa fuit disciplina magistra. 3. Itaque *Maria Virgine hoc ipsi revelante*, cum adhuc circiter decem esset annorum, Psalterium semper portauit, & orauit. 4. Ætatis autẽ robustioris factus, & S. Augustini disciplina regulari perfectus; *terna* in dies singulos *psalteria*, horis subseciuis, Deo sacrabat recitando; *aum disciplinis* totidem ferrea sibi catena inflictis. Neque tot sese illi tantæue dare occupationes in animarum procuranda salute quibant, vt à gemino isto precationis, & castigationis sacrificio retardaretur. 5. Quin magis, si quando ab istis paullo maiorem vel impetrasset, vel surripuisset sibi remissionem; subinde *nouena*, ac etiam *duodena* quandoque Psalteria fundebat. In quibus noctes, nec raro, pene totas exigebat insomnes.

Reuelatur ei. Orat cũ flagris.

6. Vnde mirandum minus accidere debet, in tantam Virum tantum sese apud Christũ ac Mariam insinuare, plane dicam, familiaritatem posuisse, vt in secreto miras, magnas, & multas ab ijs cum diuinarum aliarum, tum rerum Psalterij *Reuelationes, visionesque* acceperit, in publico autem tot ac tanta patrare admiranda prædicationibus, & miraculorum designationibus, valuerit.

Familaris Dei.

Prædicator Psalterii.

7. Præter hæc vero plura ipsius in prædicando zelum proferendoque inter vulgus Psalterio adiuvabant: vt huiusce *ab instituto*, Sanctitas, Origenis prærogativa, dignitas quoque ac propè diuinitas: *ab vsu* orbis Vniuersitas, orandi facilitas, breuitas, commoditas; Domini mandatum, Gabrielis exemplum, Ecclesiæ præceptum: *à Fructu*, effectus mirandi in rebus quà spiritalibus, quà corporalibus, vt exẽplorum testari volumina possunt.

Et Distributor.

8. Neque sat ardori fuit Prædicatoris, psalteria orasse ad hauriendum spiritum, commendasse conionibus ad ip-

ſum propagandum per populum ; ex cingulo geſtaſſe ad exemplum: verum etiam ſibi piorum largitione ab plurimis prouidebat Coronis,quas inter plebem pro concione *Diſtribuebat*: atque ita doctrinis , roſarijs , miraculis vndique loca omnia peragrando ,complebat. Suo item exemplo , ſuaſuque nobiles, & copioſos viros fœminaſque ad diſtribuenda Pſalteriorum donativa cohortabatur.

9. Experientia ipſi compertum erat, atque à non paucis obſervatum, quod, ſi quando minus alijs doctrinarum, in medium allatarum,prædicationibus ſeſe ad animarum fructum proficere ſibi videbatur, continuo ad Pſalterij commẽdationem ſpiritu totoque conatu excurrebat: atque eo dicendi argumento recta ſentiẽtes orthodoxos mirum ad modum accendebat , roborabat hæreticos verſabat, exagitabat, confundebat: vtroſque ſuſpenſos, illos veneratione , hos admiratione ſui ab ſeſe dimittebat. Signorum vero & prodigiorum miraculis quot quantis locoſque animoſque omnium complerit obſtupefactos,adque Deum reductos, dicere huius loci non eſt.

Vnicum tamen ipſa ſingularitate ſua facti qubdam iure locum hunc ſibi vendicat proprium, Tholoſanæ converſioni enarrandæ , inſtituendæque ibidem tum Fraternitati , tum & ordinis religioni fundandæ.

HISTORIA.

II. Tholoſa(vrbs eſt præ-nobilis Galliarum , quondam etiam Principatus ſceptro inclyta)hæreſin Albigenſium pro aris ac focis ſumma vi ac ope propugnabat. Vitam , quam perfidiam, citius proieciſſet.S. Dominicus ſua prædicatione, miraculis Deus Pſalterium tota Italia, Hiſpaniaque; iam diu celebrarat, mira cum animorũ morumque mutatione (teſte Gregorio IX. in Bulla Canonizationis ipſius:) *Quo* , ait , *ſagittante delicias carnium, & fulgurante mentes lapideas impiorum , omnis hæreticorum ſecta contremuit: omnis Eccleſia Fidelium exultauit.* Neque tamen vnquam vel in vrbem , vel in animos Tholoſanorum penetrare ſeſe Beatus Dominicus vabebat.

2. Ergo zelo exæſtuans ac dolore, in cavernoſa proximæ ſylvæ abdita ſeſe aliquando ſolum conijcit , ad Deiparæ ſuæ impenſius opem imploranda. Ieiunia precibus iungit, corporiſque diras caſtigationes. Inter hæc triduum tenuerat,pœnas de ſe pro Tholoſanorum culpis repetens,diverbe-

berare corpusculum sibi rubis ac sentib. non desinebat, dum viribus defectus semianimis corruisset.

3. Collapso, cruentatoque adest athletæ Patrona sua Cœli Regina potens, ac vultu, affatu, amplexuque iacentem excitat velut rediuiuum. Diuæ Reginæ Cœlitum tres: aliæ, vultu cultuque per similes, nisi quod inferiores, astabant comites Reginæ: quarum quamque, sicut assequæ, Virgines quinquaginta circumsistebant: forma omnes supra hominem augustiore, armis illustres. Obstupuit viso in medio S. Dominicus.

4. Ad quem Alma Virgo parens: *Dominice*, inquit, *fili ac sponse intime, quia aduersum inimicos fidei, inspirante* IESV, *meque opitulante, depugnasti fortiter, ecce tibi ipsa, quam invocas, adsum auxilio.* Dixit: simul Reginæ tres humi leuatum, quasi seminecem, piissimæ sistunt Mariæ. Quem illa in virgineos acceptum amplexus Osculo fixo dissuauiabat; & apertis castissimi pectoris vberibus aprè pressum lacte suo potauit, integreque restituit. Tum his affatur. *Intimis visceribus dilectissime fili Dominice, nũquid pro be nosti, quæ & qualia arma Trinitas ter sanctissima vsurparit, cum orbem totum reparare statuisset?* Cui ille: *O Domina mundi, tu te nosti me præclarius: per Te namque Salus mundo venit, per quam, te Mediatrice, mundus reparatus est, ac redemptus.* Quæ arridens familiari sponso: *Trinitas*, ait, *beatissima ad orbis expugnanda scelera vniuersa, præcipua sibi inter arma delegit Angelicam Salutationem, quam nostrũ constat Psalterium, totius Noui Test. fundamentum. Quocirca, si vis quem optas, in prædicando fructum, meum prædica Psalterium: & mox per senties ter Max. Trinitatis auxilium.* Simul addidit tale ei.

SCHEMA PSALTERIJ.

III. *Istius in signum*, ait, *ecce* tres *mecum* Reginæ *sanctissimam Trinitatem repræsentant.* I. *Harum, vt cernis*, PRIMA *Candidissimo nitens cultu*, Patris *designat* Potentiam; *quam in Filij sui, ex me nati Sanctissima* Incarnatione *manifestauit. Hãc pene quinquaginta Virgines, item candore venerabiles, designant; primum Iubilæum gratiæ & gloriæ, in & ab Patris esse Potentia.* SECVNDA *Regina, æstro & purpura Rubens* Filij *denotat* Sapientiam; *quam in mundi per Passionem suam redemptione declarauit. Illius Comites quinquaginta, pari insignes purpura Virgines admonent; alterum quinquagesimi anni Iubilæũ gratiæ & gloriæ ex ortu Christi ab si descendere.*

re. TERTIA *Regina conuestita stellis*, Clementiam Sp. sancti *demonstrat, quam in redempti orbis sanctificatione misericorditer ostendit. Assistrices ei quinquaginta Virgines, stellis vndique coruscæ, spondent; Iubileũ tertium gratiæ & gloriæ, in & ex Spiritu sancto promanare.*

2. *Porro noueris: Ego, vt trium Reginarum; sic & Iubilæorum, sum Regina, Trium in Via & in Patria; nimirum Legis Naturæ, Scriptæ & Gratiæ. Quæ totidem in Beatorum felicitate perennant. Quæ causa est, cur beatissima Trinitas isthunc mihi nuperum C.L. santificatum dicauit, & consecrauit in Psalterio meo. Cuius idcirco.*

I. QVINQVAGENA, *de Incarnatione, pura candet.* II. *De Passione Filij purpurata rubet* III. *De eiusdem Resurrectione, Sanctorumque gloria, stellat coruscat.*

3. *Age nunc igitur; mecum hoc capesse Psalterium, & constãter id prædica. Vrbem, hostiumque fidenter inuade cuneos, & vbi frequentissima conuolarit multitudo, hoc lauda, commenda; Orationem suade: & crede, maxima protinus diuinæ Potentiæ mirabilia videbis.* Dixit: seque super astra recepit.

IV. Promisso fidit, dicto paret S. Dominicus: apparet in vrbe Tolosana: simul Ædis summæ æs omne campanam, diuino agitatu, summis in turribus consonat, sonitu prorsus peregrino, & nouo. Terror animos, metusque cunctorum, ac stupor incessunt, pariterque cupido, factum cognoscere visu, quod audiebant, & discere causam. Ad paroeciam eam principem ciuitas aduolat pene tota: Et ecce, videtur, ante cunctis perosus, auditur intrepidus, diuinus suspicitur Psalterij prædicator S. Dominicus, cordium sentitur malleator. Stuporem ex pulsu campano, maior ex prædicatione excipit. Illius memoriam inter, & sensum huius atque præsentiam, medij stant omnes pariter atque defixi: Neque dum hæretica cedebat peruicacia. Itaque altior de cœlo, horribilisque fit vis.

2. Virtutes cœlorum moventur, mugiunt tonitrua, fulgura certatim volantia micant, resonant elisa fulmina: quatitur vrbs fragoribus orbis vterque successus intremiscit. Illapsurum metuisses, aut terram cœlo, ignibus vndas miscendas fore. Parum hoc: etiam quasi *terra* leuis suspensa motu libratur succussorio; iam iamque hiatu immani videbatur cunctas absorptura. Neque *aquæ* cursum tenuere suum, retroactæ feruntur; & suffundunt omnia: omnisque *ventorum* vis effusa murmure horrendo frendit

dic ac fremit.

Immania hæc & mirãda: at mirabilius, quod in his omnibus vox vna prædicantis Psalterium nil coderet Dominici, quominus integra ad aures audientium accideret. Ista, quæ vincebat omnia, vincebat & hæretica pectora. Hæc frangit, hæc mollit, hæc mutat, tum inter alia sic fatur. *Hæc dextera excelsi: irati hæc vis numinis est, ô Ciues. Date locum Deo: ad ostium cordis vestri stat, & pulsat. Deus enim est, qui fulminat in nubibus. Terret; vt corrigat: non ferit, ne occidat. Plaga tamen capitibus imminet: si vultis declinate proniam, & vltimam, aeternam exhorrescite. Exemplum ab obstinatis Christi* IESV *crucifixoribus, per similia terrefactis ostenta, capessite: & ex* IESV, *Matreque* IESV *propitiam sperate salutem. Agite, Salvatoris Genitricem Virginem, Matrem misericordiæ poscite omnes Advocatam, Matri piæ pius Filius nil abnuit. Vtriusque precem amate, vsurpate Psalterium. Secundum* DEVM MARIAM *colite, execrati hæresim eiurate. Et fidite: salutem spondeo. Sponsionem hanc meam affirmabit gratam Deiparæ, Deoque ratam, subita ab hisce quies terroribus, & tranquilla securitas.*

Credite: Cerno coram centum & quinquaginta Potestates, Angelos, vindictæ Dei administros, à Christo, & à Christi Matre Virgine cœlitus in vos immissas, pœnis scelerum vestrorum exposcendis.

4. Has voces Sancti, aliæ blattarum intersonant voces infaustæ, confusique eiulatus cacodæmonum eduntur tales: *Væ, væ nobis! Ab Angelis, per vim maxime Psalterij, catenis ignitis religamur, & procul ex orbe hoc relegamur in barathrum, heu, infelices!* Horum tanta intendebatur vociferatio, vt de Psalterio Prædicatoris vocem pene obscurare viderentur. Obruissent illam, ni Deus voci eius vocem virturis dedisset.

5. Ostentum istis accessit denique horribile æque ac mirabile. Prostabat forte in Ecclesia maiore, Deiparæ statua, loco edito atque conspicuo. Hæc visa cunctis fuit, dexterã in cœlos porrectam extendere: vice minarum tertium repetita, ac si diceret: Nisi iussa facessatis, peribitis. Ita enim gestum statuæ mox interpretatus est S. Dominicus: *Non plaga*, inquit, *non horidæ monstra remittent, ni ab pertinacia remittentes, salutem per Aduocatam misericordiæ in Psalterio quæsieritis. Ergo sacris ipsi precibus in Psalterio placate iratam, & elatum minaciter brachium ea flectet ad misericordiam.*

V. Iam fibras cordis omniũ percusserat Deus, percusserat Dominicus. Videres abiectas hu-

humi vniuersos, supplices ad Deum Deiparamque palmas tendere, pallere vultus, artè tremere, & corpore toto inhorrescere: Audisses imis ductos pectoribus gemitus, fractos ructare singulatus, obscurum mugire rugitus; vlulatus virumque mulierumque planctus resonare promistos: madere lachrymis, sordidatos squalere cunctos, pectora tundere, spargere pulverem, lacerant genasque; capillosque, misericordiam vocare vniuersos, haud secus, quam si viuentibus sibi videntibusque funus duxissent.

2. Hoc flexus miserabili spectaculo S. Dominicus, vultu ad Deiparæ statuã verso, humi genua supplex ponit, & orat: *O Domina; cœli terræque potens Virgo, aspice pœnitentes, supplices audi, præteritorum pudor ac dolor præsens; defuturis meliora spondet. Iras pone, remitte minas, brachiumque repone in tuæ sinum clementiæ.* Audijt pia parens, suæque brachium statuæ contractu composuit. Pariter venti, tonitrua, terræque motus, & cuncta resederunt.

3. Terroribus hisce periculisque perfuncti Tholosani, dedunt manus, animosque singuli in vnius manum Dei, & ductum S. Dominici. Fit pax & alta quies; admiratio pariter, & perfecta animorum mutatio. Errores suos dimittunt, hæresum tenebræ remittuntur & lux Catholicæ fidei apperitur.

4. Die posteri nouum cives spectaculum tale dederunt. Super iectis sibi camisijs, ardentes manibus cereos prætendentes, eandem ad Ecclesiam mane primo supplicatum conveniebant. Ad quos S. Dominicus catecheticam de Psalterio instituit concionem, quantum satis videbatur, sequentibus signis, quæ plurima tunc ibidem, ac deinceps, Deus per servum suum operari dignatus est.

VI. Hæc ita gesta euenerunt tribus circiter annis, aut quatuor, ante S. Ordinis Prædicatorum institutionem. 2. Et in perpetuam rei memoriam, Fulco Tholosanus Episcopus S. Dominico eiusque Fratribus, libera donatione facta, decimarum Ecclesiæ suæ partem sextam perpetuum donauit. 3. Atque ibidem prima S. Ordinis ff. Prædicatorum id temporis incunabula poni cœpta fuerunt, in Ecclesia, dicta Sancti Romani; fundata tamen ac dedicata Sanctissimæ Trinitati, & beatissimæ Virgini Mariæ. 4. Neque Ordinis solum, verum & Psalterij porro plantandi ista origo prima extitit. Atque ea quoque via Psalterium in hunc Ordinem intrauit, & in eo hucvsque perseuerauit. 5. Ex cu-

ius

ris veriusque Institutione, & Ordinis in Ecclesia, & Psalterij in hoc ordine, quanta Deus semper Deiparaque sint operati, se ipso liquet, & in orbe fructus constat, quousque nomen patet Christianum.

ATTESTATIO.

Et hæc omnia pijssima Dei Genitrix V. Maria cuidam, quem desponsauit per annulum, & psalterium mirandum, ex crinibus ipsius Virginis Mariæ, in collo sponsi pendens; narrauit visibiliter, & sensibiliter, esse verissima.

CAPVT IV.

De B. ALANO, Deiparæ desponsato Psalterij innovatore, attestata narratio in Apolog. cap. 10.

1. CLementissimus Deus Misericordiarum, & Deus totius consolationis, ex sua dignantissimæ miserationis abundantia, & perpetua charitate, Psalterium Christi, & Mariæ, iam diu in desidiosorum hominum obliuione sepultum, benignissime dignatus est revelare cuidam Patri Fratri Ordinis Prædicatorum. 1. Per quod, gratia Dei cooperante, inaudita & innumera per acta sunt miracula; & vero præsertim per prædictum Fratrem Prædicatorem, in Psalterio specialiter Deo, Deiparæque deuotum.

2. Ante autem dictus Pater, quam ad eam admirandæ prædicationis gratiam vocatione diuina perueniret; Psalterium Mariæ sedula deuotione quotidiam Deo per aduocatam Dei Matrem Mariam offerre diu, consuevit; quo ab tentationibus diaboli, carnis ac mundi liberatus, vel imminem ab ijs, aut securam Deo vitam in suæ vocationis exigeret Instituto. Et quidem à quibusdam est liberatus; verum aliarum per molesta importunitate eo vehementiore, pugnisque sæuioribus afflictus fuit, & debuit conflictari.

3. Nam Deo (ô permittéte (vtis, qui solus potest, eum faceret ex tentatione prouentum) quem experta dein Ecclesia cognouit, hodieque sentit) ecce septem ipsos annos à diabolo fuit crudelissime tentatus, verberibus contusus, & flagris diriter vapulauit. Adeoque sæva ea fuerunt subinde verbera; vt ipsi vitam sæpius extorsissent, aut eum ad desperationem adegissent, in Alma Dei Virgo, miserata sic afflicto quandoque opem tulisset

ac medicinam.

4. Quodque amplius, tanta vi occulta, impetuque tortore sæpius exagitabatur à desperationis spiritu nequaquã ad mortem sibipsi violentis manibus illatis consciscendam; vt dudum ferro animam cum sanguine hausisset, aut quo aliocunque necis genere vitam proiecisset: idque semel decretissima desperatione steterat animo, in ipso quodam sacri Ordinis sui templo: nisi visibilissime S. Maria eum seruasset, ex improuiso apparens, dissipatrix tentationis.

5. Iam enim, eheu, manus tentati tracta ad ferrum expediendum adigebatur; iam, ipso nolente, brachium inflexum, cum mucrone stricto, ad guttur proprium intorquebatur, ictu tam valido atque necem certo, vt citra moram ac dubium sibi grlam præcisam abruisset: Sed misericordissima ad fuit seruatrix Maria, ictusque impetu in medio brachium hac involat, distinet, ista desperanti alapam infligit, & ait: *Quid, ò miser, quid agis? Tu Meam si orasses opem, vt alias fuesti, in tantum istud periculum haud quaquam incurrisses.* Dictoque euanuit.

II. Solus ita relictus miser, post pauxillum grauissima, & humanitus incurabili arripitur infirmitate; vt, quicumque eum cognouit, certus iudicarit, ipsum vicinæ mortis filium aliquando fuisse.

2. Omissa Ecclesia perreptat in cellam, vbi rursum dæmonibus vndique exagitatus, conturbatus conscientia, infirmitate noua gravatus, cum miserabiliter iaceret, ardentissimis cum suspirijs ad Virginem Mariam hunc in modum orans clamabat: *Me miserum mortis filium! E heu! quid miser agam? Cælestia mihi aduersantur: cælũ mihi ferreum est. Infistant infera; humana me destituunt. Quid cogitem, quid dicam, quo me vertam, nescio. Sperabam Tua me, ò miserum opitulatrix Maria, & fortiorem & securiorem fore præsidio: & ecce, prò dolor, in grauiorem decidi maledictionem. Heu me! ad quæ natus sum? Cur lucem hanc infelix adspexit? Cur Religionem hanc ingressus sum ac professus? Quid mihi contulit tam longum & durum Vocationis seruitium? Vbi quæso Veritas illa dicentis; Iugum meum suaue est, & onus meum leue. Vbi, illa; quod non sinat tentari vltra, quam possumus. Vere: Salua Dei reuerentia, & offensa: mallem potius non esse, aut lapis fuisse, quam sic vitæ dies decurre-*. Sic ille cum Iob & Ieremia clamans deficiebat: hæsitabatque anceps, defereretne de cetero Domini seruitium, an prosequeretur cœptum.

III.

III. Cui deliberationi fluctuanti, ecce de repente media interuenit Diuarum Diua. 1. Nam ipso multa secum animo voluente, & in vtramque inclinato, intempestæ noctis fere medio, decimam inter & vndecimam horam, in cella iacentis subita coorta luce resplenduit claritas Dei : astititque in ea beatissima Virgo Maria conspicua, salutans ipsum suauissime. 2. Post multa diuina colloquia, Virgo lacte suo purissimo lethalia dæmonum vulnera plurima perfudit, & mox integerrime consanavit.

3. Simul hunc famulum suum, Domino Iesu Christo præsente, multisque Sanctis circumsistentibus, sibi despõsauit : addiditque ei annulum Virginitatis suæ Virgineis de crinibus ipsiusmet Mariæ cõcinne factum. Qui annulus gloriæ est inexplicabilis, & inæstimabilis ; quem indutum digito gerit desponsat modo mirabili sic, vt nemine videatur. Ipse autem presentit in eo certa aduersus omnes diaboli attentationes auxilia.

4. Pari modo benedicta Virgo Dei Genitrix simul iniectans ei è collo suspendit & tenuem ex crinibus Virgineis contextam: in qua inserti hærent centum, & quinquaginta lapides pretiosi, ac quindecim, iuxta numerum Psalterij sui.

5. Quibus ordine peractis, dixit illi: vt sic spiritaliter, & inuisibiliter faceret dicentibus deuote suum Psalterium. Idem numerus gemmarum, & in annulo continetur, sed longe alio modo minore.

6. Post hæc eadem suauissima Domina osculum ipsi impressit; dedit & vbera sugenda Virginea. De quibus ille sugens avide, videbatur sibi cunctis in membris, ac potentijs irrigari, & transferri ad cœlestia. Et sæpius postmodum Alma parens eandem ipsi gratiam contulit lactationis.

IV. Vnde cunctis mortalibus admiranda narro. 1. Hæc vtriusque orbis Regina, post desponsationem, eidem sæpius apparens velut deficienti robur addidit diuinitus, quo confortatus ipse alios item animaret Deiparæ in Psalterio deuotos. Ad cum vero sic aliquando fata: *Dilecte sponse*, inquiebat, *ex hoc deinceps non debes. Me vnquam à te alienam existimare, nec te vel à confidenti in me, vel ab seruitio meo separare: cum Me inter & te coniunctio sit tanta, vt si per sanctam corporalem desponsationem fuissemus desposati toties, quod in orbe existunt fœminæ, non tamen sic forem astricta tibi, & addicta; veluti nunc sum per spiritalem desponsationem tibi copulata: & hoc non vlla carnali*

copula, quæ vellis eſt ac nihili, ſed in ſpiritali planeque diuina. In qua virginalis ineſt generato, & cæleſtis animarum fœcundatio: Quam nemo vel ratione, vel ex libris ſat intelligit, niſi qui accepit.

2. *Eia, age agilis, dilectiſsimæ, ſponſæ, oportet nunc, vt ſecundum iura ſponſalitia, ſint cuncta inter nos communia. Quocirca volo, collatas mihi Gratias, iure matrimonij ſpiritalis, tibi quoque communicare.*

3. *Scias autem: quod corporale Matrimonium in Eccleſia Sacramentum ſanctum eſt, prout eſt figura & ſignum Matrimonij Spiritalis, inter Chriſtum & Eccleſiam.*

4. *Quia vero per Angelicum Pſalterium, te Mihi deſponſauit, ſicut & Deus Pater Me per idem in Ang. Salutatione ſibi deſpōſauit, ad filij ſui generationē: Ita quoq; (volente ſic Deo) ad Eiuſdem Filij Regenerationem in mundo, per Sacramenta & Virtutes, tibi iuncta ſum, puriſsima Virgo & intemerata.*

5. *Nec veniat in cuiuſquam mentem de hac immundi quicquam. Hæc enim ſpiritalis generatio ſole purior eſt, ſtellis mundior, amplexum continens Trinitatis infinitæ, vt in qua conſumatur hæc diſpoſitio. Quoniam Ipſa eſt, in qua omnia, ex qua omnia, & per quam omnia.*

6. *Gaude nunc, & lætare, ò Sponſa. Gaudere enim me feciſti toties, quoties me in Pſalterio meo ſalutaſti. Et quidem me gaudente ſæpius tu contriſtabaris, graviſsime torquebaris, ſæuiſsime affligebaris, ſed cur? Dare tibi dulcia decreueram, ideo multos per annos præbebam amara. Eia gaude nunc. Ecce tibi, ex donorum meorum abundantia,* MONILIA XV. *dono iuxta* LILIA XV. *Virginalis mei Pſalterij.*

CAPVT V.

De Monilibus XV. B. Alano Sponſo à Sponſa donatis.

I. MONILE: Eſt remiſſio Finalis peccatorū. *Impetraui tibi, ò ſponſa, omnium peccatorum, quantumcunque grauium, remiſſionem: Nec inreatu peccati morieris, ſed ſi offenderis, in mundo hoc punieris. Quia Me ſæpius ſalutaſti per* AVE: *quaſi ſine* VÆ. Quod ideo dedit: quia diu iſte magnus peccator fuit, ac diuerſis multiſque peccatorum irretius generibus degerat. Nimirum in exemplum cæteris, vt confidant peccatores. Idcirco enim Maria innocentem non elegit: ſicut & Chriſtus Magdalenam ſibi gratiſſimam deſponſauit, ad fiduciam in pœnitentia ponendam. Quæ & ipſa Magdalena hic quoque deſponſationi, tanquam illius paranympha & promotrix, intererat, cum ſua ſua Catharina Martyre, & ipſa Chriſti Ieſu ſponſa.

II.

II. Mon. Præsentia Mariæ Ecce, *quia sæpius obtulisti mihi*, Maria: *quæ est* Illuminata: *Id circo hanc tibi do cælestem chatitatem, vt lucem quamdam semper habeas præsentem, in* Me *simul habebis, & videbis Assistricem me, & adiutricem tuam. Idque longe præclarius & verius, quam si Me videres oculis, & tangeres sensibus corporis.*

III. Mon. Impetrandi gratia Petita. *Quia obtulisti mihi sæpius*, Gratia, *per quam & Deo placui; & pro mundo commerui: Idcirco do tibi Gratiam impetrandi omnia, quæcunq; orans rite petieris, ac subinde maiora etiam, quam desiderabis.* Et sæpe id ipsum re vera sic idem expertus est.

IV. Mon. Influentia cœlestis. *Quia sæpius mihi donasti lilium hoc.* Plena: *plena quippe repletæ in cunctis potentiis meis, & operibus meis ac gratiis: dcirca ecce tibi concedo, vt à capite ad usque pedes, intus & extra, non sit pars in te, vel potentia, quæ non sentire possit cœlestem Influentiam siue ad gaudeum, siue tristandum, aut ad operandum.* Nec factum secus. Persentit enim sæpissime omnibus in membris lucem quándam sub intran[illegible]m,& inexplicabili [illegible]do i[illegible]am pertrahentem ad co[illegible]nitatem voluntatis beatissimæ Trinitatis.

V. Mon. Præsentia Dei. *Quia mihi sæpius obtulisti lilium*: Dominvs, *quod est ipsa beata Trinitas*: Ecce *tibi impetraui, vt Dominus Deus sit tecum semper præsentialissime.* Hinc videt in se semper beatissimam Trinitatem, seipsam absorventem, vt iam se non videat, sed illam. Suntque ibi tres personæ distinctæ; & nihilominus vna est in alia tota, & tota extra illam: & quicquid videtur in vna, totum videtur, & in alia. Sed nec visio ista est imaginaria, nec corporalis, sed est Fidei, sub lumine altiore, quã sit lumen omnis scientiæ creatæ. Ita tamen sentit, aut videt secundum maiorem in sese vel minorem præparationem, ac deuotionem. Si quando enim est indeuotus, aut mundanis occupatus, vel otiosus diffugitiva visio:& aliquantisper deinde vix redit, sicut antea in se prævia cum deuotione,& pœnitentia.

VI. Mon. Præsentia Sanctorvm. *Quia tu obtulisti mihi sæpius*, Tecvm: *eo quod Tabernaculum fui SS. Trinitatis: Ecce tibi do, vt videas in te, & sentias totam curiam cælestem: imo & totum mundum distincte & clare.* Et fit ita. Vidit in se Sanctos, Sanctas, & Angelos. Nominatim, ad quos singulari fertur deuotione. Quodque speciali est: ita sentit cum sensu, & luce quadam illuminante,

te, non ſigne magno gaudio: aliquoties etiam cum magna contritione.

VII. Mon. LOQVELA Sanctorum. *Quia obtuliſti mihi*, Benedictus: *eo quod benedictum fait meũ eloquium. Et ecce, dono ſibi Eloquiũ meum, & Sanctorum, vt noſtram audias loquelam.* Et ſit ita. Audit in ſe pene ſemper vocem aliquam, vel Patris, aut Filij, aut Spiritus Sancti, aut Mariæ, vel Sanctorum: neque vox ea eſt, imaginaria, aut corporea, ſed quædam alia clara, & diſtincta, mentem afficiens, & erudiens: cuius in rerum natura ſimile neſcio.

VIII. Mon. OMNISCIENTIA quædam. *Quia mihi obtuliſti ſæpe*, TV: *quæ eſt vox demonſtrantis, & referentis, & ſupportantis*; *Doctorum vero ſunt hæc, docere, referre, ſuportare populi infirmitates*: *Idcirco ecce dono tibi Scientiam non humano acquiſitam ingenio, ſed mea gratia datam.* Hinc ab omni ſcientia diuina, morali, & humana verſatus eſt & paratus: nec libris indiget, vt inquirat. Plus orando reperire poteſt per breui tempore cum B. Maria, quam die tota in optima bibliotheca verſando. Eidem quoque B. Virgo revelavit Scientiarum origines, & ſubtilitates: quas ſi homines ſcirent, humanas ſcientias, ob harum imperfectionem maximam, contemnerent.

IX. Mon. INNOCENTIA ab mulieribus, *Quia obtuliſti mihi lilium hoc*: IN MVLIERIBVS, *ſcilicet ſanctis*: *Non enim eſt laus inter malas eſſe benedictam*: *Idcirco ecce dono tibi hanc gratiam vt numquam mulieres tibi noceant, vel nimium. Sed & quia me in Sponſam aſſumpſiſti, addo tibi Domicellarum mearum, id eſt, Sanctarum omnium præſentiam, auxilium, & obſequium.* Vnde ſæpius videt S. Annam cum filia Maria, S. Magdalenam, S. Catharinam Virg. & Mart. & Senenſem, & Agnetem aliaſque plurimas, non ſine magna deuotione, & Angelica delectatione.

X. Mon. ELOQVENTIA. *Quia ſæpius obtuliſti mihi iſtud.* Et BENEDICTVS, *qui eſt Verbum Sapientiæ*: *idcirco ecce dono tibi Benedictionem*: *inque ea videas Magnalia Dei. Quod enim vides in te toto, videbis & in Lingua.* Et ita vide ac ſentit. Quia SS. Trinitas ab illo tota videtur in ipſo toto, & tota in qualibet eius parte, æque potẽs, & æque perfecta. Adhæc ait B. Virgo: *Iſtam habebis gratiam, vt Orando, vel docendo; ſi attenderis debita, cum fide & deuotione; ſentias in te Chriſtum loquentem ea, quæ dedi, & Me quoque reſpondentem tibi ſiue oraris, ſiue docueris, ſiue legeris.* Et ſit ita. 1. In lingua enim ſentit gaudia perſæpe inexplicabilia: non guſtu ſenſus, ſed

sed alio modo, quem exprimere non valet. Idque præsertim post SS. Eucharistiæ sumptionem. 2. Mirabile istud: Crebro sentit sensibilissime quasi aliquem hominem imbibitum & infusum sibi, habentem caput in capite suo, & brachia in brachijs suis; sic que de mẽbris alijs. Iuxta illud S. Augustini: *Nec tu Me mutabis in te, sed tu mutaberis in Me.* 3. Et iste homo imbibitus est in eo, quasi omnia faciens, loquendo, ambulando, &c. Iuxta illud: *Non vos estis, qui loquimini, sed spiritus Patris vestri, qui loquitur in vobis.* Hic tamen modus est difficilis & pœnosus, maxime cum deuotio deest, & Fides magna.

XI. Mon. PRÆSENTIA CHRISTI: *Quia obtulisti mihi Virginitatis lilium hoc;* FRVCTVS, qui est *Filius meus, in quo omnis inest Spiritus sancti fructus; qui in primis cor animãque sibi vendicat: Corde enim magis, quam carne concepi: hanc Deo reddidi, Deum corde recepi, qui ex mea se carne vestiuit. Idcirco ecce in corde tuo, hanc tibi dono benedictionem; vt sentias. ibi distincte totius Filij mei vitam.* Et factum est ita. 1. Nam in corde suo quasi quendam ĩdum sentit, intra quem Domi- Iesu vitam intuetur, scilicet incarnationem, Passionem, & glorificationem. Et secundum istud, vel ad gaudia, vel ad cõpassionẽ cor eius movetur. 2. Iterũ in imo cordis sui lucẽ persentiscit mirabilem, qua mirifice confortatur ad bona quæque agenda; aduersaque perpetienda, & ad mala iræ, acediæ, cæterarumque passionum repellenda. 3. Si quando lux ea recesserit, iam tum continuo, se ad omnia experitur impotentem. XII. XIII. XIV. XV. Monilia præfatus Sponsus non scripsit. Causa nescitur: Creditur, quod adeo secreta fuerint & sublimia, vt mortalibus ea non iudicari manifestanda.

CAPVT III.

De modo considerandæ B.V. Mariæ interorandum: Reuelatio ad Alanum Mariana.

I. ACcidit, vt B. V. Mariæ nouello suo sponso appareret petenti: *Ecquo meliore modo Deipara, Cœlitesque Diui coli possint.* Cui sponsa: sponse mi: Imaginem mei tuæ mentis oculis obijce, & apprehende eam, non secundum esse humanum pure, vel naturæ, quod minimum est, sed secundum esse aliud quadrũplex. Adverte.

I. Esse gratiæ. Cum sim Templum vniuersarum Dei gratiarum, quarum quælibet omnem Sanctorum gratiã longissime antecellit. II. Esse gloriæ

riæ meum per Chriſtum, eſt præ omni omnium Sanctorum gloria. III. Meum eſſe Dei quadantenus. Nimirum qua in idæa eſt mea SS. Trinitas per eſſentiam, præſentiam, potentiam: ſicut & in cæteris creaturis. Sed altiore modo eſt in me per gratiam: qua facta ſum Triclinium ſummæ Trinitatis, quoad eſſe naturæ, Gratiæ, & gloriæ. IV. Eſſe, quo ſum Mater Filij Dei.

II. Cum itaque in Deo rerum ideæ ſint omnium proprijſſimæ; mea quoque ſimilitudo ineſt eidem pariter proprijſſime. Quæ idæa, vt eſt in Deo, aliud non eſt ſecundum rem, quam ipſe Deus, ſed ſecundum rationem diſtincta, ſc. quatenus à vobis in Deo concipi mente poteſt. Quocirca me ſi in patria cerneres: eſſe naturæ humanæ, Gratiæ, Gloriæ, & Trinitatis in me contuereris. Quorum quodque prius à poſteriore inæſtimabiliter ſuperatur.

Hinc in idæa eſt Mater item quadruplex: naturalis; quoddã præpulcrum: Gratioſa, quid pulcrius? Glorioſa: quid iſto diuinius. Diuina denique, quæ eſt SS. Trininitas in me eſſe ideale exiſtens.

Et hæc Maria eſt omnium Domina, quæ mundum fecit vniuerſum, & quæ in eo ſunt omnia conſeruat, & gubernat, tanquam primum in perfectione idæatum inter omnes creaturas. Et iſta eſt Maria, quam primo intelligo, cognoſco, & amo: voloque à meis famulis intelligi, cognoſci & amari. Ea enim potiſſimum eſt Mater Dei, Verbi Incarnati, vti fuit in me per ſuam eſſentiam. Ad illam primo referatur Ang. Salutatio. Quia natura mea humana nullam habuit benedictionem, niſi propter Mariam Deiparam in me exiſtentem. Et hæc idæa mei, potior & prima debet mente apprehendi. Similiter & imago Chriſti & Sanctorum. Hinc aduerte.

MODVM ORANDI.

Ad membra Chriſti, & Mariæ conſiderata.

Ad QVINQVAGENAM I.

III. In Capite meditare maximam 1. in eſſe Dominationem Regiam, ratione & meritorum, & Præmiorum, & SS. Trinitatis, in eo ceu Triclinio ſuo, exiſtentis. 2. In viſu meditare omnium ſcientiarum illuminationem, idque in merito, præmio, & Deitate. Vbi & tui eſt viſio clariſſima. 3. In Odoratu meditare omnium gratiarum fragrantiam. In me enim eſt omnis gratia vitæ & veritatis. 4. In Ore me-

meditare summam omnium donorum Dei abundantiam, suavitatem, saporem, & eloquentiam. 5. In Gutture meditare eloquentiæ, vocisque sonum ac modulationem, quo Deus cœlitesque omnes mirifice delectentur.

Ad II. QVINQVAGENAM. In AVRE meditare, quod vox tua sonet, irremisse in auribus meis, omniumque Sanctorum harmonia, virtutum & charismatum. 2. In Stomacho meditare quasi apothecam omnis suauitatis & delectationis. 3. In Vberibus meditare omnem in esse consolationem & dulcedinem. 4. In Brachio sinistro: Omnem contineri gratiæ naturalis & gloriæ benedictionem. 10. In dextero, omnium gaudiorum infinita genera.

Ad III. QVINQVAGENAM. 1. In Vtero, mediteris potentiam filiandi immensam, & materiam reuerentiam quantam maximam. 2. Ad Fœmora; fortitudinem summam. 3. Ad Genua, salvandi gratiam, & à malis liberandi indefessam. 4. In Tibijs, Vnctionem, plusquam omnium Sacramentorū. 5. In Pedibus, meditare domū agilitatis, constantiæ, &c. Atque ista alia in corpore beat.

IV. In Anima vero longe maxime & proprie, meditari potes & orare simul, eundo per Intellectum, Voluntatem, Memoriam, Irascibilem potentiam & concupiscibilem: *Item* per Sensum communem, Imaginativam, Phantasiam, Æstimativam, & Reminiscentiam. *Item* per potentias quinque sensuum interiorum. In singulis istis veneraberis spiritalia, in esse rebus creatis in mundo hoc infinities meliora, digniora, veriora, sanctiora, puriora, clariora, &c.

V. Cogitanti Sponso: *Quomodo possent illa esse vera idæa, & imaginata?* Domina respondit: Tripliciter esse vera possunt. *Ratione* ostendo. Nam SS. Trinitas est vbique per essentiam, potentiam, & præsentiam: ideo est & in qualibet imagine creata, præsertim in idæa S. Mariæ, quæ ab æterno fuit in mente diuina concepta, Deoque desponsata. Et ita SS. Trinitas præsentialius est in qualibet re creata, quam forma insit materiæ, aut locatum in loco. Ibi enim est esse diuinum, in quo non inest falsitas.

2. *Exemplum*: ecce visibile. Continuo Sponsus ille intuebatur in Sponsa Deipara, & in omni etiam sui parte, totum mundum: mundosque alios innumeros, & esse quodlibet in quolibet videbatur. Hæc visio corporis. 3. *Quoad Animam*: videbatur sibi Sponsus mente & voluntate in B. Mariæ mentem omnes animæ partes illabi, &

absorveri, & mutari; sic, vt iam non esset, qui prius; sed quasi ipsa Maria omnia videns, sentiés, potens. Hic quale reperit Osculum sponsus, qualia suxit vbera Diuina, &c. ipse, cui revelatum est, scit. Et nemo scit, nisi qui accipit.

VI. Deinde pari modo, Deipara mediante, vidit eadem in imagine Christi: itemque & Sanctorum: Et videbãtur quodammodo Sancti abhorrere coli & idæari in humanis nostris mentibus, secundum puram naturam humanam, quam nihili reputant. *Quod tamen ita se honorari patiantur, id faciunt in ordine ad SS. Trinitatem.*

Gradum autem & differentiam aduerte istam. 1. Adorãdum quod est, honorari tamen cupiunt in ordine ad SS. Trinitatem in Christo, Me, & Sanctis, est duplex. 1. Principale SS. Trinitas est, cuius intuitu fit adoratio. 2. Minus principale, siue secundarium adorationis: in hoc Christus excedit Me in infinitum: ego vero item alios inæstimabiliter antesto. Ratione primarij, æqualis est adoratio, inæqualis est ratione secũdarij. Vnde SS. Trinitas, quo ad idæam Mariæ, est spõsa omniũ Beatorũ, & Christi: ita & Christus, qui est omnium sálvandorum sponsus.

Et ad istum modum quelus ille sponsus frequenter habet colloquium cum Christo & Maria prorsus familiare.

CAPVT VII.

Reuelationes breues B. Alano ab Deipara facta.

SS. Trinitati nil gratius accidit ab hominibus, atque las in Psalterio, tum illo Dauidico, in cuius quolibet psalmo implicite continetur *Pater*, & *Ave* totum: tum isto nostro Christi, aut Mariæ. Quare *Laudate Dominum*, & Dominam *in Psalterio*. 2. Hoc autem perplacare Deo, revelavit Deipara quondam V. Bedæ, S. Dominico, S. Catharinæ Senensi: & nouissime cuidam suo nouello sponso: qui Psalterium orare iam diu consuevit. 3. Psalmos quoque sic in choro psallere, vt sibi, ad aræ dexterã stare Christũ, ad sinistrã aræ B. M. imaginaretur, ad quos alternatim psalmos intentione dirigebat. Sic etiam S. Dominicus psallere solebat. 4. In Psalterio Mariæ autem precipue persentit sponsus ille iubilationem cum inexplicabili gaudio admirandam. In tali accidit aliquando, vt B. Sponsa Virgo Maria pre breves revelationes plures facere dignaretur.

I. S. MARIA, quicquid à Deo

Deo petierit, protinus impetrabit: quicunque, quantumcunque, quoties, & quantumcunque obstiterint petendo contrarium. II. Sic ordinauit Deus, nulli se' misericordiam facturum, nisi ad plenum votum S. Mariæ. III. Mundus iam pridem defecisset, nisi B. Maria suo eum sustétasset patrocinio. IV. Adeo deamat salutem cuiusque peccatoris, vt parata esset, si vellet Deus, quotidie poenas mundi V, & inferni perpeti (absque peccato) pro cuiusque satisfactione. Ideo nemo despiciat peccatores, qui tanti sunt Deiparæ. V. Minimus B. Mariæ cultus exhibitus vel vnica Salutatione, plus est, quam mille cultus maiores alijs Sanctis impensis (in comparatione Sancto, ad ipsam facta) quanto cœlum maius est quauis stella.

VI. Tanto etiam plus misericordiæ inest eidem, præ omnibus Sanctis. VII. Nulli fuerunt in Nouo Testam. Sancti, quorum opera maxima nõ spectarint ad laudem Genitricis Dei. Vnde S. Dominicus, S. Franciscus, S. Vincentius, S. Bernardus; &c. vixerunt ei Psalterij cultu devotissimi. VIII. Qui ei seruierint in Psalterio constanter, accipient specialem gratiam aliquam. Ita S. Dominicus, S. Franciscus, &c. meriti sunt fieri Sacrorum Ordinum fundatores. S. Dominicus dici meruit Filius Dei, Frater Christi, Filius & sponsus Mariæ. IX. Dominus Iesus post sumptionem SS. Eucharistiæ, & specierum consumptionem non desinit esse in sumente, gratia permanente. Imo melius est in anima pura, quam sub speciebus: quia huius esse sui sub speciebus finis & causa est istud esse in anima. Et hoc tanto & melius illo, quantum anima est præ nudis speciebus. Sed aliter tamen est in hisce, aliter in anima. Nouellus sponsus post Synaxin, sensibiliter, & spiritualiter, persentit in se se Christum. Sicut & sancta Catharina Senensis multique Sancti. X. Advocata nostra plus nos diligit, quam quisquam quemquam possit vnquam.

XI. Vnicum Ave dictum, pretiosius est, quam sub cœlo quicquam aut quam vllum donum corporis, animi, vitæ, &c. temporale. XII. Cultus Sanctis præstitus est quasi argenteus, factus mihi, aureus; Christo, gemmeus, SS. Trinitati, quasi stellatus. XIII. Sicut in mundo plus stellis cunctis Sol potest: sic ego plus Sanctis adiuvo seruulos meos. XIV. Servitia Sanctis facta quasi nihili sunt, nisi meis sint meritis & lumine, post Christum, viuificata. XV. Vos Psaltæ mei

morienturSacramentis prę-muniti: nec ante perdent loquelam, aut vſum rationis.

XVI. Præſtitum mihi ſervitium, Sanctis vniuerſis præſtat gaudium. XVII. Hæc Nomina IESVS, & MARIA, duę ſunt fornaces charitatis, quibus torrentur & diſtorquentur dęmones: at piorum mentes ijs purgantur, accenditur deuotio, caro caſtigatur. XVIII. Sicut ad generationem Filij Dei, & reparationem mundi, Deus ſalutationem elegit: ita, qui ſpiritaliter alios generare, & reformare zelant, oportet Me per Ave ſalutent. XIX. Sic per me Deus vt per viam venit ad homines: ſic & hos item per me ad virtutes & gratias ire, poſt Chriſtum, neceſſe eſt. XX. Scias, quod me Deus Pater accepit in Sponſam, Filius in Matrem, Spiritus S. in Amicam SS. Trinitas in Triclinium: & ſic amo coli.

XXI. Veri Pſaltæ mei pleroſque in gloria antecellent: communiter ponentur in prima hierarchia, dicta Epiphania. XXII. In corporibus glorioſis vnio Sanctorum & ſpiritalis, & per imaginem quilibet in quolibet etiam corpore: in me vero maxime: Hic amplexus ſunt ſpiritales, & quilibet eſt cuiuslibet ſponſus & ſponſa caſtiſſimo cum gaudio charitatis. XXIII. In dies alios è Purgatorio eripio. XXIV. Si homines caperent & cogitarét de viſione beatifica, ad ſummam charitatem, fidem, ſpem, timoremque Dei breuiſſime peruenirent. XXV. Mi ſponſe, volo cogites Chriſtum totum eſſe in te, caput eius in tuo capite, pedem in pede, & ſic de membris cæteris. Talem te cum videre non poſſum quin te intime complectar, & tu omnia ſuperabis adverſa.

XXVI. Miſſa eſt memoria Paſſionis filij mei, velletque adhuc pati pro Miſſam audientibus toties, quoties, ſi poſſet: ſupplet autẽ merito ſuo infinito. XXVII. B. M. quoties videt Nouellum ſponſum ſibi induiſſe Chriſtum, dulciſſime & reverenter eum appellare gaudet nomine Sponſi. Atque tum ille ſentit mirabilem in membris ſuis influentiam. XXVIII. Celebrantes Miſſam eſſe tantæ charitatis debent, vt vellent crucifixi pro ijs, pro quibus ſacrificant. XXIX. Sæpius quaſi concipio, & pario Chriſtum, ratione virtutum, per meos famulos: & ipſum, & hos amplector, &c. XXX. Deuotionis actus pijſſimus eſt, ad articulos fidei, quaſi ſcalam, mẽte aſcendre in Deum, & imaginari ad ſingulos, ac ſi re ſignificata eſſe reuera præſens.

XXXI. Angelos inter & homines ſpiritalis eſt deſponſa-

fatio: idcirco magna eis debetur reuerentia: sunt n. custodes singulares, ego custos omnium vniuersalis: & sic mei, sicut oculi Domini, sunt super bonos & malos. XXXII. Deus est omnium piorum, & cuiusque Sponsus ardétissimus præsentissimos. Desponsatio autē fit, æstimando sese nihili, & maximi semper Deum: & Deo se resignando, quoad esse, intelligere, velle, agere, pati, posse, & omnia. XXXIII. Sponse, nouelle, peccátor eras magnus, ego oraui pro te, cum desiderio sustinendi pro te, fieri si posset, omnes pœnas, vt salvareris. Quia peccatores conversi, sunt gloria mea.

CAPVT VIII.

Visio B. Alano facta, de Assumpta B. V. Maria.

Pars prior Visionis.

1. PSalterium Mariæ cunctis diaboli, carnis, & mundi machinamentis adversatur, & inquinamentis: Quia per salutationem Dei *Verbum* ad hoc *Caro factum*, venit in mundum. Vnde S. Hieron. ait: *Merito Maria est omnium Regina, quæ Verbum Dei generando, omnia regenerauit in mundo.* Id quod in Assumptæ præmio declaratur.

Nouellus quidam Mariæ Sponsus, in ipsa B. V. Mariæ in Cœlos Assumptæ festiuitate, post cœlestium Sacramẽtorum præceptionem, breue per spatium graditur ad supernа, & admirandam Virginis Mariæ Assumptionem intuetur; velut tum gesta fuerit, cũ Ierosolymis ea in circumstantium corona Apostolorum obdormiuit. 1. Vidit Animam illius, septies clariorem sole, de corporis templo progredientem, & inter Filij Sponsi IESV CHRISTI brachia mira celeritate prosilientem, præsente Ecclesia Triumphante, ea præsertim Angelorum choro, hominum custodiæ destinato. Vt ad cœli ventum portas erat; vox audita IESV fuit: *Attolite portas principes vestras, & elevamini portæ æternales; & introibit* REX & REGINA *Gloriæ*: simul intrabat idem *Dominus fortis, & potens in prælio* cum Sponsa, innitente super Sponsum suum. 2. Hic effusa cœli gaudia pariter & agmina se obuiam ferunt, flexisque poplitibus, Angelicam ei Salutationem dissona Symphònicæ concordia acclamant, ineffabili cum triumpho, reverentia, lætitia & maiestate. Núllus Cœlitum vi-sebatur absque Psalterio aliquo musico, nihil nisi puram Ang. Salutat. resonante, mira cum spe-

ſpecialis melodiæ ſuavitate.

3. Inter cætera ecce.

SCHEMA PSALTERIJ.

II. Organi ad inſtar prægrandis: quod vnum alia centum & quinquaginta contineret Pſalteria: quorum quodque fiſtulis item C. & L. conſtabat: ac rurſus in vnaquaque fiſtula, modo admirabili, C. L. modulationes reſonabant, in tanta conſonantia, vt nil ſupra. Muſurchus eo ludebat S. Archang. Michael; quem circum C.L. concentores ſtabant: adſtabat hiſce Chriſti Angelus Cuſtos, cuin Viator fuerat. Concentu videbantur poſſe vel morui ſuſcitari. Auditor talium Sponſus in mirificum Chriſti ac Mariæ ſeſe rapi ſentiebat amorem.

4. Chori autem ſic alternabant; vt, poſtquam illuſtre illud Pſalterium ceciniſſent, *Aue Maria, gratia plena, Dominus tecum*: reſponderet vniuerſa cœlorum curia: *Benedicta tu in mulieribus, & benedictus Fructus ventris tui* IESVS CHRISTVS. Cuius ſolius mera fiebat repetitio, ſimul & molodiarum variatio alia vſque, & alia: neque vnquam eadem reddebatur vocum ſententia & intelligentia. Iſto Pſalterio infinita Dei Sapicapi videbatur.

5. Audiui porro ab Auctore ſuo Sponſus ille ſibi dici: *Omnis mundus per hoc Eulogium eſt redemptus, & Rex cœlorum incarnatus, & reparatæ Angelorum ſunt ruinæ. Ea cauſa Angelici Spiritus hoc Nouum Canticũ Deo reſonabunt æternum.* Accedentes autem Cœlites ad Mariam omnes diuerſis ordinibus (in quorum ſingulis non plures C.L. memorabantur) iſtud ei Pſalterium quiſque ſuum offerebat.

6. Admiranti nimium ſpõſo, quidam aſſiſtentium aiebat: *Quid miraris? Numerus iſte ſacratiſsimus eſt, figuratus in Arca Noe; In Tabernaculo Moyſis; In Templo Salomonis: idque per varios denarios numeros ſæpius ſub hoc myſterio iteratos; In Ezechielis q3quo novo templo viſo commenſuratos. In Dauidicis Pſalmis hoc numero CL. per Eccleſiam vſitatis: qui omnes de Chriſto, & Matre Chriſti præcinuerunt. Hæc enim verum & viuum eſt SS. Trinitatis Pſalterium; adeoque totius vtriuſque Eccleſiæ. Ideo imparis numeri Pſalterio præces offeruntur hominum, lætificantur Cœlites; honoratur Deus. Quæ vt vniverſis prædicares Deo eſſe gratiſsima, idçirco hic nunc audire & videre te tanta voluit idem Deus.*

III. PRÆDICARE autem *Pſalterium grandis poſtulat orbis neceſsitas; ob inſtãtia mala. Quisquis id arripuerit, ſentiet vim ex eo & præſidium: qui ſpreuerit, ventu-*

mis malis inuoluetur. Vastitas imminet orbi miseranda: cui solũ, quod orbem reparauit olim, etiam nunc mederi potest Psalterium Angelicum.

Audijt ista sponsus, & oculos forte ad subiectum sibi mũdum deflectens, videbat. Tria immanissima per eum de bacchari. 1. Ab Aquilone cernebat barathrum immensæ profunditatis, de quo fumus obscuro igne permistus euolans mundo vastitatem inferebat. Et vox quasi aquilæ volantis audita est, & clamantis: *Væ, væ carni & sanguini, quorum incendio mundus totus succensus flammis.*

2. Parte diuersa conspicabatur horrificum belli apparatum circumferri, ac detonare per orbem cum immensa clade, tempestatesque, tonitruaque, fulminaque interuenientia mundum omnem quatere. Quæ inter mulieris vox ab aere vociferabatur: *Væ, væ, væ mundo à malis.* Et alia occlamabat: *Quia non est misericordia in mundo: non petas amplius clementiam in cælo. Nam Finis venit, venit Finis.*

3. Parte alia cernebat idem innumeras cacodæmonum catervas duabus plagis orbem penè omnem præcipitantes in fundum inferni: ab CL. fornacibus horrendi; cum infinitorum diuersitate cruciatuum. O clamor! ò horror! quantus inde prodibat.

Dictas tres plagas audiuit deberi tribus mundi malis, Luxuriæ, auaritiæ, superviæ, & contra hæc valere Psalterium.

IV. Interea Reginam cæli Rex IESVS choros super Angelorum euectam, sic affatur: *Mater mea Sponsa, & Virgo Regina: TeSS. Trinitati par est præsentari, tuaque per merita mundo subueniri. E terris huc qui inuehuntur, protinus S.S. Trinitati sese deuouentes, sua ipsi meritorũ offerunt dona. Tuus Ipse Ductor ero: Acceptura es namque Regnorum cælestium possessionem.* Dixit: dictoque citius, ecce, coram adstare videbat nouellus Sponsus nouum.

SCHEMA PSALTERIJ.

REGINÆ XV. supra mortales augustissimæ apparebant: & suæ singulis pone stabant Domicellæ. 1. Priores quinæ suis cum L. puellis, Rosas totidem miræ pulchritudinis præferebant: quarum primæ aureis visebatur, inscriptum, *Aue*: secundæ, *Maria*: tertia, *Gratia*: quartæ, *Plena*: quintæ, *Dominus*. 2. Alteræ quinque cum puellis L. quinas GEMMAS deferebant maximi pretij: harum primæ incisum videbatur, *Tecum*: secundæ: *Benedicta*: tertiæ, *Tu*: quartæ, *In mulie-*

lieribus: quintæ, *Et benedictus.* 3. Poſteriores quinæ cum L. puellis Deiparæ præferebant quinque STELLAS. Quarum inerat primæ, *Fructus*: ſecundæ, *Ventris*: tertiæ, *Tui*: quartæ, IESVS: quintæ, CHRISTVS.

Tunc ſuus Matri Filius aiebat: *Dulciſsima Genitrix, Sponſa chariſsima Tria cælorum ſunt Imperia ſumma: tria que Vnum ſunt: Paternum, & Ftliale & Spiritale. Et ſua horum cuique Regna ſunt quinque. Te cælorum Reginam, non participem ſolum & Conſortem, vt omnes ſunt Cælites, verum imperiorum etiam Potentem eſſe par eſt. Age: Ecce tibi.*

I. IMPERIVM PATERNVM.

V. *Huius* REGNA *ſunt quinque Patris couenientiæ.* 1. Paternitas. 2. Vnitas. 3. Potentia. 4. Æternitas. 5. Creatio. *Singula, & omnia Tremenda, Adoranda, Dinina.*

Hic ergo Diua Virgo Parens, PATRI imperatori ſupplex Omnipotenti ſic humillime fatur. AVE PVTER: *Ens* ENTIENS ES. *Ecce pro Me, proq; omnibus Meis, hanc offero Roſam, tua mihi dudum gratia donatam.* Simul de manu Reginæ primę Roſam, *Ave*, inſcriptam, accepit; obtulitque Patri pro Imperiali Regno Paternitatis. Accepta Roſa Pater inſit: *Digna, glorioſaque Roſa hæc? Ob hanc æternum eris Regina regni* PATERNI, *tanquam* MATER *Entium omnium ſingularis. Quia per*, AVE, *genuiſti Creatorem omniũ Filium meum.* Sponſo videbatur Curia cœleſtis tota hanc libro inſcribere donationem, Mariæ, eiuſque Pſaltis factum.

II. VNITATIS Regi, regnoque præſentata, Roſam offerens MARIA, ait: AVE *Rex* LVMINVM. *Ecce Vnitati infinitæ, ex qua cuncta manant*; *Roſam*, MARIA, *pro me, meiſque offero, vt ſcis, & vis.* Accepta, Rex ait: *Benedicta! Tueris Regina in regno vnitatis meæ: Entiumque cunctæ Vnitates ac ſingulæ tuæ ſubeſſe volo poteſtati.*

III. POTENTIÆ Regi, regnoque ſiſtebatur. Quæroſam GRATIA offerens aiebat. AVE *Rex gratioſiſsime: Ecce donum hoc pro me, proque ſervis meis Pſaltis. Placeat oro, & Placet.* Cui Rex: *Placet & Placat, placabitque. Eſto meæ tu Regina Potentiæ: ſubeſtoque tibi omnis in cæloterraque potentia. Quia tu genuiſti Potentiam Patris Filium, qui mundi eſt gratia.*

IV. ÆTERNITATIS Regi, Regnoque adducta, ſupplex aiebat: *Accipe meam, ſeorum meorum roſam*, PLENA. Cui Rex: *Tu Genitrix Æternitatis: Plena, promeritum Regina capeſſe Æternitatis regnum hoc.*

V.

IV. Creationis Regi, regnorum lam super vfferens, Dominus: idem recepit regnum Regina creationis, quia genuit Creatorem Filium. Hic quanta omnium gaudia?

II. IMPERIVM FILIALE.

Huius regna Gaudiorum sunt quinque iuxta Filij attributa. 1. Verbum. 2. Salus. 3. Redemptio. 4. Prouidentia. 5. Gubernatio. Singulorum Regi regnum fulgida Virgo humillima Ductorem sequebatur. I. Ergo Regi Filiationis Regno Filiorum Dei, quos suis, rite præfacta, Deum offert. II. Liberationem, Benedicta, Regi regno Verbi Incarnati dat, & id recipit Regina. III. Pro regno Sapientiæ Regi donat germanam Tui Reginaque Sapientiæ. IV. Pro regno Redemptionis Genitrix dat Liberatorem Reginaque Sapientiæ. V. Pro regno Prouidentiæ dat germanam, Et Benedictus recipitque regnum. Hic rursum noua Cœlitum gaudia laudesque mirificæ consonabant.

III. IMPERIVM SPIRITALE.

Huic regna sunt item qui-

na, vt & Spiritus Sancti Attributa. 1. Spiritus Sanctus. 2. Dona. 3. Missio. 4. Bonitas. 5. Conservatio.

I. Regi SPIRITVI Sancto supplex stellam, FRVCTVS, offert. Cui Rex: *Amica charissima: possideregnum omnium Spirituum: de hisce fiat voluntas tua, Quia Fructum de Spiritu Sancto concepisti volens.* II. Pro DONORVM regno stellam, VENTRIS, offerenti Rex ait: *Esto regina Donorum Dei; nec vllum donum naturæ, morum, gratiæ, seu gloriæ, cuiquam dabitur, nisi te cooperante Comediatrice.* III. Pro MISSIONIS regno stellam, TVI, offerenti Rex ait. *Sicut per Ventrem tuum benedictum bona omnia data mundo sunt; ita per factam adue Missionem Filij immanuit summa Processionis meæ missio. Quare tu esto Regina omnium in vtroque orbe missionũ, nec vllus fiat motus tuo sine motu.* IV. Pro BONITATIS regno stellarum IESVS donanti Rex ait: *Tu Regina Bonitatis esto. Nec vllam ego boni quam, nisi te mediante, communicabo.* V. Pro CONSERVATIONIS regno stellarũ, CHRISTVS, danti Rex ait: *Nihil ex hoc, vel in natura, vel gratia, Te sine, conservari volo. Tu enim genuisti Servatorem orbis Regina Conseruatrix* gaudia hic rursus immensa.

Ecce hunc CORONIDEM.

VI. Denique SS. TRINITATI præsentat offerebat SE IPSAM, pro Se; seruulisque suis Psaltis. Cui DEVS: *Facta tibi dona aternum esse rata Volo, Iubeo. Tu nobile Triclinium esto SS. Trinitatis. Ego sic ero tota in te, & tu in Me tota mutat: Non assumptione; sed glorificatione singulari. Tuæ Voluntati nil abnuam unquã.* Adhæc: *Quia* DONA *illa XV. ordinasti: ad mea X. Præcepta: ad meas X. Virtutes potissimas: contra X. Vitia mundi: ad Naturæ X. prædicamenta instauranda: Idcirco volo, cælis in terris hoc sub numero laudaris in Psalterio.*

Ad vltimum versa ad sponsum inquit., Sponsa: Quæ vidisti, audisti: prædica. Nil timueris: Ego tecum sum; te adiutabo, cunctosque Psaltas meos. In Restitantes tibi, Ego vindicabo: Disperibunt; ceu expertus, multos iam vidisti mala morte extinctos, C. 13. 4.

Nunc porro advertis

CAPVT IX.

PSALTERA VISIONIS.

De Monarchica Misericordiæ conflictu eum Iustitia, &c.

NOTA.

Sic Monet sub finem capitis Alanum B. Virgo: In cœlo pax summa; discordia nulla; nec Dei mutatio est: sed humano captui sic repræsentatur diversitas temporum Legis & Evangelij; iræque Dei ad Gratiam versæ.

I. CLavis, aut vas Misericordiæ est Psalterium Mariæ: qualis, *Genes.* 24. Hydria Rebeccæ; Viatorum refocillatrix de Fonte Matris Misericordiæ. Sic visionis pars altera docet: docetque in Psalterio Deprecari Mala: sicut prior, Bona petere.

Sponsi igitur novelli Visionem illam serenissimam sequitur alia illinc severissima: hinc Misericordissima. Ecce novum

SCHEMA PSALTERII.

Instituta iam æternorum trium in cœlis Imperiorum Im-

Imperatrix & Regiorum XV. Regina Maria erat, eratque Diuum Misericordiæ Imperium auspicatura. Felici! Iter ò, & ampliùs. Ecce, parte alia, è diuerso, *Tria Noua Imperia*; indè iam ab homine dilecto lapso, in orbe vsurpata Dea, motu grandi se mouent, ac veluti Aduersum Nouæ Deæ, Deique Misericordiam insurgunt. Res ita geri visa fuit. Ipse Deus, lapsu protoplastorum indolatus, velut omissâ Clementiâ, regem subiectum cœpta-uit in Anglia terreà suæ *Potentiæ, Iustitiæ, & Veritatis*. Nunc, accepto ab Filio satisfactionis, placatus, sui in orbem Imperij frena laxauit *Misericordiæ*: cui ibi Imperium triplex nouum hoc antiquari necesse fuit Deus vsurpatum. Imperium trinum. Itaque Trinuna istius Imperatrix *Potentia, Iustitia, & Veritas*, habitis velut Comitijs, *Iran*, aiunt, *Dominã Misericordiã Vniuersum regendi, peruertissimum, Perditi lex de mulieris essentiæ Dei Potentiæ & Iustitiæ contra eosdem & Veritatis sententiã de malorum damnatione. Ergo belligerare placet?* Perplacet cunctis.

Res miranda! Apparebat Sponsa visibilissime, ac si coram oculis cerneret talia.

I. POTENTIA Imperij Paterni.

II. Imperatrix hæc ingenti mole mouet se, primaque graditur in acie. Reginæ eam sequuntur Quinæ, truces: 1. *Maledictio*. 2. *Ignorantia*. 3. *Obduratio*. 4. *Inopia*. 5. *Seruitus*. Similes his turbæ minaces aderant innumeræ, ordine nullo, & multo cum murmure mistæ. Hinc que stabant.

Stabat at inde Monarcha Mariæ Misericordia cum Potentia. Hæc armis freta Misericordiæ, Virtutum, & Meritis Christi, suis, & Sanctorum, albis equis insidentium; illatis in turbam aduersam signis felicibus, Venit, Vidit, Vicit. Seueram illam paternam Potentiam capit, cum Reginis eius, & Copijs vniuersis. Omnes gigantææ magnitudinis erant, & fortitudinis hactenus inuictæ.

Ad eas, manibus post terga reuinctas, Monarcha Maria sic fatur: *Domina potentissimæ: Iustum est, vt Dei voluntas impleatur, Sapientia perficiatur, Bonitas conseruetur. Cum igitur hic placuit me indignissimam singulari gratia sua dicere Imperatricẽ Misericordiæ; plane necessarium erat, totis à me viribus Imperium meum defensare. Vos ab annis iam retro quater millenis cominatæ, Misericordiam absorbe profligasti*

solis, *conclusam cœlis*. *Nunc* (*ita visum* DEO) *Ego*; *vestrique omniumque Potens*, Autoritate SS. Trinitatis vos absoluo; absolutosque pronuncio. Simul Misericordiæ Reginas instituo; quin imo restituo regnis.

I. *Quare*: *Tu*, MALEDICTIO, *cede*: *succede mea* BENEDICTIO *in regno* AVE! *quod est sine Væ*. II. IGNORANTIA, *diu nimiũ mundo grauis*; *abscede*: *Succede huc* ILLVMINATIO *in* MARIA *regnum*. III. *Tuque* OBDVRATIO, *dura nimis fuge*: *Accede bona* GRATIA, *ad regnũ* GRATIA *dictum*. IV. Vah FACVITAS *gigantea*, *bonorum hucusque omnium evacuatrix*; *abscede*: *Tuque sufficientiæ* PLENITVDO *succede*, *& regna in Regno* PLENA. V. SERVITVS *dira quid urges*? *Cede*. *Accede tu* LIBERTAS *Filiorum Dei*, *& regna in regno* DOMINVS.

Audite nunc: *quæque remotæ regnis*, *quæque promotæ*, *& sufFectæ regnatis*; *quique Psaltæ mei subditi famulamini Christo*: *& mihi*: *audite*, *Iura capessite vestra*. *Volo*, *vt Psaltæ mei in vita*, *in morte*, *& post mortem*, *habeant* Benedictionem, Illuminationem, Gratiam, Plenitudinem ac Libertatem: *immunesque*, *secumque regant ab* Maledictione, Cœcitate, Obdurationne, Inopia, & servitute. *Quia parent mihi in Paterna Potentia iam misericordis*, *gnis dicti* Ave Maria, Gratia, Plena, Dominus.

II. IVSTITIA Imperij Filialis.

III. Imperatrix hæc, cognita sororis captivitate, inarmauit, vocatque suas in arma sodia Reginas quinas. Aduolant hæ sæuæ, sæuorum cum turba malorum. 1. *Peregrinatio*. 2. *Infamia*. 3. *Seueritas*. 4. *Immisericordia*. 5. *Fortuna mala*.

Conferunt inferuntque signa infesto in aciem Deiparæ Misericordissimæ Monarchæ. Fit vis; vimque vis melior vincit Mariæ: & reuinxit iustitiam: capitque eius copias. Vulnerata caput ac pedes iustitia, reuinctaque manus, sic infit ad Mariæ Misericordiam Dei: *Vulnerasti cor meum*, *soror mea*: *Sagittæ enim tuæ acutæ*: *cum carbonibus desolatorijs*, *Penetrant*, *Incedunt*.

Cui contra Maria clementissima: *Diu*, *dureque nimis in Adæ filios es dominata*. *Finem tibi impero*, *modumque statuo*. *Volo* (*sic namque diuinæ placuit Sapientiæ Filij*) *ex hoc Imperare Misericordiam volo*. *Tuæ hinc facessant Dominatrices truces*. *Et tu*.

I. PEREGRINATIO, *cessa exules*, *cœloque extorres ab re miseros mortales inque terris peregrinos & limbo*. *Cede*. *Accede*

Re-

Regina mea HOSPITALITAS, *capesseque regnum*, Tecum. II. INFAMIA, *infanda, infensaque nomini humano*: *Cede*: *Succede* FAMA BONA: *cape regnum*, Benedicta. III. SEVERITAS, *desævito nunc: abcede regno: Fugasti diu Mediatorem, vel retardasti*. Tu, MEDIATIO, *cape regnum*, Tu. IV. IMMISERICORDIA: *cede, fuge, Regna tu*, O PIETAS *in regno*, In mulieribus. V. MALA FORTVNA, *cede*: *Accede* BONA, *ad regnum*: Et Benedictus.

Hic Maria. *Audite Edictum omnes. Volo, vt in Psalterio meo Psaltæ habeant in me Triclinio SS. Trinitatis*. 1. Hospitalitatem. 2. Famam apud Deum bonam. 3. Mediationem Filij, meam, & Sanctorum. 4. Pietatem: & 5. Fortunam bonã: *Vacentque à contrarijs omnibus. Quia parent mihi in regnis*: Tecum: Benedicta. Tu. In Mulieribus. Et benedictus.

III. VERITAS Imperij Spiritalis.

IV. Hæc, istis cognitis: in arma se, quinasque socias, regnumque totum inijcit: molitur omnia: excogitat noua: vetera exaggerat: invadit Mariam, pugnat: At expugnatur ab ima, Spiritu Sancto adiuvante: Capque cum suis, tribunali sistitur SS. Trinitatis. Vbi, Maria sic infit ab alto. *Hæc est, quæ filios Adæ hactenus Patriæ veritate priuauit, tenuitque atra sub umbra vinctos. Abstine nunc: & exue imperium. Et suæ quoque cedite Dominatrices*: 1. Infructuositas. 2. Infœcunditas. 3. Paupertas. 4. Captiuitas. 5. Mors mala. *Regnis hisce nostris abscedite dictis*: Fructus, Ventris, Tui, Iesvs, Christus. *In hæc vero succedite felicet vos reginæ, Spiritus Sancti*: 1. Fructuositas. 2. Fœcunditas. 3. Abundantia. 4. Libertas. 5. Sanitas, & Vita beata. *Volo, vt Psaltæ mei hisce gaudeant: careant contrarijs*

CATASTROPHA.

V. SS. Trinitas tanti spectatrix conflitus, ab Potentia, Iustitia, Veritate captiuis implorata, respondet: *Filiæ charissimæ: mea vos inter filia* PAX, *esto Arbitra. Ipsam audite*.

Hic stabat pulcherrima Pax: & ait.

Detur cuique, quod suum est: & fiet Pax in Virtute tua. O ter SS. Trinitas. Geminam decerno Sententiam. Priorem: MARIA *sibi optimam partem elegit, quæ est*, Misericordiæ, *in Regnis XV.*

Quare *Quicunque in Psalterio Christi seu Mariæ hisce fideliter in XV. regnis deseruierint hi ceterarum esse iam deuinctarum sub imperio non debent obnoxij:*

sed

ſed in ſolius Mariæ Monarchia gauderi beati. Annuit Omnipotens; ratumque iuſſit: totaq; cœli Curia acclamauit.

Rurſum nox voce terribili, PAX proclamat.

Alteram ſententiæ partem pro captivis. *Dominentur porro potentia, Iuſtitia, & Veritas: Verum ſuper eos durum iugum ſuum imponant, qui Miſericordiæ regnis ſub ſigno Pſalterij Chriſti aut Mariæ ſubeſſe recuſant; idque vel ex contemptu, ſuperbiæ vel acediæ neglectu: aut alio quo vitio ſuo.*

Ad hæc SS. Trinitas aiebat, FIAT, & ÆTERNVM *ſic Fiat.* Voxque Cœlitum vna concinabat: *Fiat, Fiat. Amen, Amen.*

VERITAS SVBRIDENS ſubijcit:

VI. *Certe, ò ter beata Maria, Imperatrix digniſsima: Regnum tuum erit minimum: noſtrum, maximum. Quia pars minor dabit ſe ſub ſigna Pſalterij orandi, portandi, propagandi. Arcta enim via eſt, quæ ducit ad cœlum, & pauci intrant per eam. Pars potior noſtro ſub iugo gement, ſeruient, luet, etiamnumque luet.*

CAYTELÆ ADMONITIO.

Denique ad Sponſum verſa ſuum Diua Maxima ſic monet. Caue, putes, in cœlis bella geri, ſeri diſcordias. Caue, ſic putes. Pax ibi infinita eſt. Verum tua, hominumque à te docendorum cauſa, hæc quaſi geſta vidiſti, vt factam ab ira in gratiam mutatione quaſi Dei, & Pſalterij gratiam prædices ad hominum captum.

Dixit, ſimul oſculum ei affixit: & Vbera ſugenda præbuit: in ſignum veritatis. Tantoque delibutus gaudio exundavit; vt ad humana terrenaque omnia ſibi videretur Stomachari. Sic ille ſponſis redditus humanis, & homini ſuo, veriſſime intellexit, Viſo iſti conforme illud eſſe, quod in Aſſumptione canit Eccleſia: *Hodie Maria cœlos aſcendit*, GAVDETE: *Quia cum Chriſto* REGNAT *in æternum.*

CAPVT X.

De Ang. Salutationis Excellentijs Sponſo Mariæ revelatis ab IESV.

VIdit: Audiuit notatus Mariæ Sponſus immerita, vt ſequitur: Iesvs ait Matri: *Dul-*

Dulciſsima mater ſponſa: Perplaceat, te ab Angelo ſalutatione laudari. Ideò in hac præconia, tua Dignitatis contenta, Sponſa reuelare tuo placet. Ad quem verſus, ait: *Fili mi, viſibiliter apparens tibi, pendo; quid Matri meæ offers neſcius; cum* AVE *dicis ei deuotius.* Sponſus. *O cordium Amor, & Gaudium dulciſsime* IESV: *de Tua ſumma gratia, & pietate, qua me indigniſsimum peccatorem dignatus es viſitare, gratias non, vt debeo, refero; ſed vt valeo: ſimul humillime rogo; docet quæ neſcio,* IESVS. *Fili mi, Audi per ſimilia mundi magnalia: quæ in Matre* DEI *ſunt Excellẽ-*

LXXII. EXCELLENTIÆ SALUT. ANG. PSALTERIVM.

I. EAeſt *Paradiſus*, in quo Hortus Adam & Euæ; Christus & Maria ſunt ad regenerationem hominũ poſiti. Bern. II. Eſt ea *Cœlum ſidereum*, ſtellis Virtutum, Gratiarum, Scientiarum, & Meritorum ornatũ. Aug. III. Eſt *Solmundi*, quo is reſpicitur, illuminatur, incaleſcit ignis charitatis. Anſel. IV. Eſt *Fons* in Eccleſia, quo' lauantur ſcelerati, ſanantur infirmi, potantur ſitibundi, ſcientia imbuuntur, rigantur. Aug. V. Eſt *Arbor Vitæ*, ſuſcitans mortuos: ſanans infirmos, conſeruans viuos. Hieron.

2. QVINQV. VI. Eſt *Arbor Scientiæ boni & mali*: cuius guſtu docentur mei bona facere, fugere mala. Anſ. VII. Eſt *Hortus amœnitatis* cum virtutum floribus, è quibus vnguenta conficere eſt in ſalutem viuis & defunctis. Anſ. VIII. Eſt *Minera metallorum*; ad meos ditandos & armandos, depellendis hoſtib'. Alb. IX. Eſt *Lapiſodina* gemmarũ, id eſt *Virtutum*, ad ornandas animas. Bern. X. Eſt *Stella Maris*, in mundi fluctibus, & peccatorum tenebris, qua dirigamur & illuminemur, vt portũ intremus. Bern

3. QVINQV. XI. Eſt *Corona gloriæ*, conſtans gemmis meritorum, & auro charitatis: quâ Mater mea coronatur, quoties ſalutatur. Aug. XII. Eſt *Veſtis Regia* Mariæ, qua peccatores conteguntur, ornantur iuſti. Bern. XIII. Eſt *Caſtrum Trinitatis* Sidereum, non lapideum. Bern. XIV. Eſt *Viridarium amœnitatis* cum fructibus gratiæ & virtutum. In eo columba Spiritus Sancti requieſcit, pullus gratiarum enutrit: philomela ſolatij ſpiritalis meditatur: fragrat fama & virtus. Bern. XV. Eſt *Ciuitas gemmis auroque conſtructa* militantis Eccleſiæ. Bern.

II. PSALTERIVM.

I. QVINQV AG. XVI. Ave est *Templum salomonis*, in hostiæ, Vota, Sacramenta Deo offeruntur; peccata delentur; tribulationes pelluntur, auxilia impetrantur Sanctorum, melodiæ beatorum audiuntur; Dei Filius incarnatur. Aug. XVII. Ave est *Vitis Engaddi*, quæ Balsamum mundo protulit, quo sanantur ægri, illuminantur cæci, viui vtuntur, & mortui vnguntur. Aug. XVIII. Est *Scala*, & *stella Iacob*: qua itur, redituque cœlo. Ieron. XIX. Est *Arca Testamenti*, in qua sunt tabulæ legis sapientiæ Diuinæ, & manna consolationis. Bern. XX. Est *Arca Noe*, qua mundus à peccatorū diluvio liberatur: & ab inundatione tribulationum protegitur. Anselm.

2. QVINQV. XXI. Ave est *Iris clementiæ*, dantis veniam superbiæ, auro avaritiæ, incenstantiæ, &c. Aug. XXII. Est *Mons Dei*, quo terrena deseruntur, cor surgit, Sodomæum incendiū effugitur. Ieron. XXIII. Est campus seminum virtutū. Basil. XXIV. Est *Organum* lætificandis cœlis: *Cythara* excitandæ in Ecclesia lætitiæ. *Symphonia*, peccatis fugandis. Arnb. Beda. XXV. Est *sylua solitariæ devotionis*: vbi feræ sub iugo stant pœnitentiæ, cursuque veloci fugiunt mundum. Damas.

3. QVINQV. XXVI. Ave est *Pratum amœnitatis*, in quo pascuntur greges Christi. Anselm. XXVII. Est *Flumen suavitatis*, fertilitatis, quo Ecclesiæ terra fouetur, rigatur. Basil. XXVIII. Est *Mare diuitiarum*, absque procellis, quo tute itur ad astra. Albert. XXIX. Est *Domus & hospitium Trinitatis*, & Triclinium. Rich. de S. Vic. XXX. Est *statera operum* humanorum. Damasc.

III. PSALTERIVM.

I. QVINQV. Ave est *Bibliotheca scientiarum* diuin. & hum. Amb. XXXII. Est *Gazophyl. & thesaurorum Dei*: vnde bona cœli, Christi, &c. egenis nobis dispensantur. Damian. XXXIII. Est *fabrica mundi* reparati. Aug. XXXIV. Est *Vallis*, qua humilitatem reperimus Haymo. XXXV. Est *Horreum Misericordiæ*, è quo animæ nutriuntur.

2. QVINQV. XXXVI. Est *Altare* Dei, viuentis nostræ requies. Orig. XXXVII. Est *Thymiama* sanctæ fragrantiæ, cum quo opera nostra offerimus in odorem suauitatis. Bed. XXXVIII. Est *Liber Vitæ* sanctorū. Dam. XXXIX. Est *Via* qua ad patriam; & patrimonium peruenitur. Ansel. XL. Est *scutum*,

tum, quo ignea tela nequissimi extinguuntur ; vincuntur aduersa. Bern.

3. QVINQV. XLI. Ave est *Arius, & sagitta* hostibus vulnerandis, vt ad triumphum Imperatoris perueniatur. Bas. XLII. Est *Camisia Castitatis*, Velum honestatis, Zona dignitatis, Annulus cœlestis desponsationis. XLIII. Est *Serta florum*, beatis coronandis, Aug. XLIV. Est *Ianua Cœli*, saluandis animabus. Albert. XLV. Est *Clibanus*, vbi cætus est Panis Angelorum, dans vitam mundo. Bern.

IV. PSALTERIJ.

1. QVINQV. XLVI. Ave est *murus, & sepes* ciuitatis, cõtra hostes. Ansel. XLVII. Est *Nubes rorida*, vnde mundus rigatur; floret, fructificat. Aug. XLVIII. Est *Apotheca charismatum*, morbis medendis. Bern. XLIX. Est *Speculum puritatis*, in quo ætherea contemplamur. Ans. L. Est *Microcosmus*, quo exterior macrocosmus est reformatus.

2. QVINQV. LI. Ave est *Vas* potentiæ Patris, sapientiæ Filij, Benignitatis Spirit. Sancti. Bern. LII. Est *Seraphina ciuitas* beatorum. Aug. LIII. Est *Ineffabile thronus* Thronorum sanctorum, ad quem pax facta est, Estque Dominium Dominationum. Bas. LIV. Est *Potentia Potestatum*, contra potestates tenebrarum. Dami. LV. Est *Directorium Principatuum*, quo ad cœlum ducimur. Blesens.

3. QVINQV. LVI. Ave est *Prouidentia maxima*, qua Prouinciæ ad magna bona disponuntur. Aug. LVII. Est quasi *Inspiratio prima Angelorum* pro humanitate Christi exaltanda, contra Luciferi superbiam. Bern. LVIII. Est *Spes prima Patriarcharum*, conferens ad incarnationem. Aug. LIX. Est *Regina Prophetarum* : ad quam causæ Prophetiæ sunt ordinatæ. Hieron. LX. Est *Fides Apostolorum*, qua mira sunt operati. Amb.

V. PSALTERIJ.

1. QVINQV. LXI. Ave est *Martyrum fortitudo*, qua cuncta devicerunt supplicia. Albert. LXII. Est *Doctorum scientia*: per quam se regulant & iudicant. Dion. LXIII. Est *Potestas Pontificum*, quam super Ecclesiæ Sacramenta acceperunt: quatenus incarnationem continet. Albert. LXIV. Est *Confessorum perseverantia*, in tribulationibus, dum ad regnum pertingerent, Raban. LXV. Est *Vita Religiosorum*, qua mundo moriuntur conformiores Deo. Cassiod.

2 QVINQVAG. LXVI. Aue est *Gloria Sacerdotum*: per quam

quam acceperunt in Corpus Domini veram & mysticam potestatem. Beda. LXVII Est *Puritas Virginum*, qua Deo desponsantur, voluptates respuum cæteras, angelice conuersantes. Hieron. LXVIII. Est *Mundi principium & regula*: qua ad pauperes, diuites, nobiles mẽsurare discitur. Ber. LXIX Est *Tolerantia pœnitentium*, per eam enim innumeri pœnitentias peregerunt, & saluati sunt August. LXX. Est *Auxiliatrix Incipientium*. LXXI. Est *Robur proficientium*. LXXII. Est *Contemplatio perfectorum*.

Sponsus, cessante Iesv, supplex agit gratias pro his cunctis; fateturque, vidisse Iesum, esse tanti, vt pro eo sit martyrium continuum vsque ad iudicij diem non defugiendum.

Speciales agit gratias dicenti Iesu: quod eadem illa S. Iacobus Maior olim reuelarit S. Domino, quando in Hispania pene ad mortem vsque decumbebat: verum ea ex revelatione sic sui spiritu & corpore recreatus: vt protinus conualuerit.

CAPVT XI.

De Signo Predestinationis, vel reprobationis Reuelatio.

SPonsi nouelli modus dicẽdi Ang. Salutation- eculiaris erat iste: *Ave Maria, ò misericordissima: pro nobis Virgo Mater Dei facta: gratia plena*: Dominus tecum: *benedicta tu in mulieribus. Et benedictus Fructus ventris tui Iesus Christus homo verus, & verus Deus: pro peccatoribus natus, passus, resuscitatus, & Sacramentis honoratus: Quem virgo concepisti per Spiritum Sanctũ, cum Gabrieli respondisti hoc verbum humillimum: Ecce Ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum Amen.* Apparens ei aliquando B. Maria dictam formulam commendat, sibi esse per gratam: quod totidem pene excellentias Deiparæ eximias & singulares in ea continerentur, quot categorematicæ voces. Denique his Diua concludit, dicens:

Dulcis Sponse: secretum iam pandam sibi diuinæ prouidentiæ.

I. *Scias, & secure intelligas; quod & sine mora alijs patefacias*: Quod signum probabile est, & propinquum æternæ dãnationis; Horrere, & Attœdiari, & neg ligere Salutationem Angelicam, totius mũdi reparatiuam.

II. Habentibus vero deuotionem ad hanc, Signum est Ordinationis, & Predestinationem per magnum Dei gloriam.

III. Propterea, qui tene

me

me in hac Salutatione; ſemper me teneat: donec ad me in Paradiſum perueniat.

CAPVT XII.

De Ieſu Chriſti Paſsione ineffabili revelatio Ieſu.

I. PSalterium SS. Trinitatis mirifice conſcientiã trepidantem confortat: errantem dirigit, & perficientem confirmat, Merito Domini noſtri Ieſu Chriſti, & beatiſſimæ V. Mariæ: qui conſcientias fidelium floribus virtutum ornant, & fructibus donorum Spirit. Sanct. fœcundant. Vnde ſuaviſſimum, & mirabile, temporib. noſtris revelatum, narro Exemplum.

Quidam ad Pſalterium Chriſti, & Mariæ, cum aliquando deuotius oraret. Raptus eſt in Spiritu, non naturaliter, nec phantaſticæ: ſed per veram Dei virtutem, & Poteſtatem. Quod in raptu ſentiebat ſe à Chriſto eſſe totaliter abſorptum: & quaſi in ipſum inutatum. Sentiens in capite Coronam ſpineam: in manibus, & pedibus ſenſibiliter Domini Ieſu Stigmata. Propriuu[illegible]le, & noſſe auferebatu[illegible]o eo; dabaturque ei velle & noſſe Chriſti: vt, ſecundum hoc, iam in cœlo ſe eſſe videret: & ſeipſum tamen etiã orante in terris intueretur. Quod mirabile eſt homini: ſed non illi, qui facit mirabilia magna ſolus.

II. Illi Dominus Ieſus, in Spiritu, ſic aiebat: *Tu, alijque complures, te maiores, dicere ſoletis: Ecce Dominus IESVS-CHRISTVS tantum per medium diem ſuſtinuit paſsionem: Et, cũ Deus eſſet, facile id factu erat. Quin grauiora longe ſuſtinere potuiſſet, ſi voluiſſet; non tamen fecit. Nos vero ſerui eius, annis multis grauiſsime tribulamur à mundo, carne, diabolo: nec ſumus Deus, aut ferrei. Cur ergo tanti lli tanta, tamque diuturna patimur: cum Chriſtus exiguo ſpatio paſsionem complerit? Veni ergo, & vide, quæ tibi oſtenduntur.* Dixit.

Et ecce ſubito erant in regio palatio: inque cubiculo regali. Hic aderat puella ineffabilis ab decore, modeſtia, omnique virtute: & coram ea Angelus Gabriel, reſpondente: *Ecce Ancilla Domini, fiat mihi ſecundum verbum tuum.* Eodem inſtanti verborum completorum, ſuis ille ſponſus oculis, ſole tunc clarioribus, intima Virginis Mariæ viſcerum penetralia perſpiciens ſubito factum puellum vidit minimæ qualitatis, inſtar aviculæ parvulæ, ſe à cunctis membris abſolutiſſime perfectum hominem.

Momente Ieſu *vide diligen-*

ter: Videbat in qualibet puelluli parte totum in esse mundum: Ac rursus in mundi parte qualibet intra puellum esse Ierosolymam vrbem, in qua passus fuit. Atque tunc & exinde cõtinuo puellus tantillus aliter nõ est passus: quam sub extremum vitæ patiebatur. Et aiebat: *Sic à principio meæ conceptionis ad horam vsque mortis, continuè cruciatus pertuli pro te, & cunctis Adæ filijs. Vide porro diligenter.*

III. Et illico videbat puellum Iesvm in Cruce suffixum: quæ ad arboris instar immensæ stabat, spectaculo tam miserando, vt ex crucifixi compassione omnis creatura, non solum naturalis, sed & cœlestis amoveri posse videretur. Tunc ea spectanti aiebat IESVS: *En quanta pro te pertuli. Scias, alijsque prædices*: 1. *Ego pro quolibet peccato particulari continuè & distincte sic passus sum: Tamque acerbe, vt si vitæ mihi fuissent tot, quot in terris animata degebant tot omni momento potuissent mortibus extingui, nisi Deus vitam mihi sustentasset.* 2. *Patiebar item ea pro omni bono tuo; virtute, & ordinatione per Ecclesiam instituenda.* 3. *Item pro quolibet dono gloriæ singulis promerendo tanta sustinebam. Vt si, quot sunt arenæ vsquam, quot in cœlo stellæ, tot vitæ mihi suppetissent; & singulæ tamen vitæ fuissent, sicut Angelorum immortales: extinguibiles minus potuissem quouis instanti: ni me Dei potentia conservasset.* RATIO. *Quia verbum Dei in me Quãtum erat, tantum amabat, Salutem: & dolebat perditionem singulorum, & maxime offensam Dei Is tamen ingens dolor fuit ligatus sic, vt non redundaret in corpus meũ, nisi quantum ad assũptos à me communes defectus: & quantum sinebat Diuinitas. Sicut enim gloria mea erat ligata, ne in corpus meum redundaret: sic & pœna. Vtque gloria, sic & pœna illi æquabatur, itemque Merita mea, & Virtutes.*

IV. Interea, videns hæc, & audiens, tametsi intra se Christum sentiret. Simul tamen & se intra Christum sentiebat: Sed sicut regulatum, & motum. Ad arborem crucis accessit proprius: & ecce in momento sensit, nesciens quomodo, se esse intra B. V. Mariæ Clavstrum, ceu templum: Hic totus mundus clarior, & pulchrior cernebatur, quam in se ipso. Audijt Puellum in cruce clamantem: *Miseremini mei, ò filij Adæ: pro quibus sic patior.*

Nunc oro vniuersos hæc audituros, per Domini Iesu Christi passionem; vt, quæ subijcientur, sinceris mentibus capiant, contra mala præsentia & proxime instantia; ne improvisi obruantur. Ecce

SCHE-

SCHEMA PSALTERIJ.

Arbor stabat infinitæ magnitudinis, omnibus plena fructibus, & in ea Beati omnes. Trifurcata vno è trunco diuidebatur triramis. Quisque triũ ramus, erat rursum quinque ramis: & in singulis Puer crucifixus: Qui sic spectanti loquebatur.

Ecce, qua, quantaque patiar. Sed intellige, quæ carnis Incarnationi meæ TRIA *inerant* INFINITA: 1. *Essentia, seu Dei verbum.* 2. *Vnio hypostatica naturæ finitæ ad infinitam.* 3. *& Potestas gratiæ, ac gloriæ. Secundum quodque horum, ab instanti Conceptionis meæ, erant tres crucifixiones infiniti Cruciatus,* 1. VERBI, *quo ad desiderium & voluntatem infinitam satisfaciendi Patri, ex infinito in homines Amore: adeo, vt, si Deus esset mortalis potuisset, mori infinities voluisset. At quia Deus mori non potuit: ideo vel sic in Me voluit mori, quantum licuit, amore vestri. O homines, talem nec agnoscitis amorem? Vos igitur pij omnes attendite, si est dolor, & amor, sicut dolor & amor meus?*

I. QVINQVAGENA. Ad infinitatem Passionis omnipotentiæ ex VERBO ortam colenda.

V. ARBOR hæc magna est Oratio Domin. & Ang. Salutatio: Rami quinque sunt: vtriusque priores quinæ dictiones.

I. RAMVS. AVE. Quia pro liberatione vestra ab omni *Væ maledictionis Euæ* ecce SIC morior in cruce inde à conceptione. Morior *Pater vester* per & creationem, & hanc recreationem. Iam omnium patrum, qui fuerunt, sunt, erunt, amores coniungantur; mei tamẽ affectus partem nec minimam attingent. Et eum sceleribus adhuc crucifigitis, cui oratis, PATER NOSTER.

II. Ramus. MARIA. Quia & pro Mariæ salute, & pro mundi *Illuminatione*. Sic patior crucifixus. Quis: *Ens entium*: cui oratis QVI ES, existent in omnibus per essentiam, præsentiam, potentiam, verius quam anima vestra in vobis existat. Iam mors corporis fit dolorosa, quanto plus animæ? Et mea infinities acerbior est. Et vbi vestra compassio?

III. Ramus. GRATIA. Quia ad gratiam orbi impetrandam crucifixus sum SIC dolorose, & amorose. Quis? Lux & gloria cœlorum: cui oratis IN COELIS. Qua morte? Si cœlorum mors esse posset: Omnia viuentia extinguerentur: Ego plus vitæ sum vestræ necessarius: Ego plus igne amoris in vos exæstuo: quam, si creata omnia vnus ig-

nis

nis forent, æſtuare is poſſet. Et quæ veſtra redamatio?

IV. Ramus. PLENA. Quia pleniſſima cum infinitate doloris, amoris ac meriti crucifixus patior, ad remouendam veſtram *inanitatem à bonis*, atque donandam *plenitudinem* meam gratiæ, & gloriæ. At quis? Sanctus Sanctorum, cui oratis, SANCTIFICETVR. Qua morte? Iungite omnium martyrum, omnium viuentium mortes, cruciatus & cruces in vnam: nulla tamen erit ſimili a l infinitum comparatio. Beſtiæ diſcruciatæ, & morienti cõpatimini: vbi compaſſio mei?

V. Ramus. DOMINVS. Quia ad hominum *liberationem à ſervitute diaboli; ad acquiſitionem regni, & dominij.* Sic patior. Quis? Dominus veſter nobiliſſimus, liberaliſsimus, amabiliſſimus: Cui dicitis: NOMEN TVVM: cui omne genuflectitur: in quo & baptizati eſtis, & nomen habetis ac donum Chriſtianum; & inſcriptionem in libro vitæ. Qua morte? Nullis vnquam effabili etiam Angelorum omnium linguis. Et eos me in cruce lamentantem non auditis? Miſeremini mei, ſaltem vos amici mei. Videte cruciatus & mortes vna in morte, & cruciatu meo innumeros.

Numerate tamen aliquos. Pro decem præceptorum Dei violatione veſtra, & impletione mea ſic in quolibet quinque ramorum crucior: Ecce quinquaginta cruciatus ac mortes, infiniti amoris, doloris & meriti. Cur igitur ad minus. Angel. Salutationibus quinquaginta me in Pſalterio dignamini: Sic me redamatis? Sic, mihi condoletis: Ita mecũ commeremini vobis? Et quomodo mecum conregnare, & congaudere poteritis?

II. QVINQVAGENA. Ad infinitatem Paſſionis Dominicæ ex Vnione hyp.ortam, oranda.

VI. Attende nunc modos & fines meæ crucifixionis ex vnionis factæ modis.

I. Ramus. TECVM. *En Verbum Incarnatum* hic crucifixũ: Vt mundus haberet *Secum Dcũ*, fixum, profugato Diabolo. Quod verbum? Cui oras: ADVENIAT REGNVM TVVM. Rex Regnum eſt. Qua morte morior? Ineffabili, inæſtimabili, inceſſabili vſque ad finem mundi. Si ſeruus morti Domini aut Regis non compatiatur; proditor æſtimatur; & mihi quis debite cõmpatitur? plerique adhuc me denuo ſæpius crucifigunt.

II. Ramus. BENEDICTA. Hic patior ratione *Vnionis Hypoſtaticæ Hominis cum Deo*: Vt genus humanum reciperet *benedictionem*. Sed quis? *Dominus libertatis*, à quo

quo recepiſtis libertatem filiorum Dei naturalem, Moralem, Spiritalem. Cui oratis : FIAT VOLVNTAS TVA. Qua morte? Quantam velle non poſſent omnes creatæ omnium voluntates coniunctæ in vnam. Væ ijs, qui liberatorem ingrati non honorant? Qui ex honorificam In gehennalub dæmonibus æternum ſeruient.

III. Ramus. TV. Hic patior ratione *Vnionis factæ Dei cũ homine*: Vt Diuinitas hominibus clare *demonſtrata* innoteſceret. Quis homo patior? Motori vnitus primo, danti omnibus motum: quo ceſſante perirent omnia. Cui oratis: SICVT IN COELO. In quo primum eſt motor omnium mobilium. Qua paſſione? Si cui ab orbis initio ad finem forent omnia cœli fulmina, tonitrua, tempeſtates ſuſtinendæ; nil tamen ad meæ id pœnæ minimum foret.

IV. Ramus. IN MVLIERIBVS. Hic patior ratione *humana natura cum Diuina vnita*. Vt amabilem miſericordiam mererer mortalibus. Quis? Qui terram ſupportat, è terra omnes format: cui dicis: ET IN TERRA. Qua morte? Si quam à ſingulis, quæ in terra ſunt, pati oporteret, aſſigne exuſtionem; bmerſionem ab aqua, &c. arroſionem à coruis, dilacerationem a feris, &c. idque ad finem orbis : nihil ad paſſionem foret meam. Ideo immites, non compaſſi iponte mihi, deuorabuntur cum Dathan, & Abyron ; incendentur cum Sodoma, &c.

V. Ramus. ET BENEDICTVS. Hic patior *Homo Deus quaſi maledictus* : Vt cunctis *Octo Beatitudines* commererer. Quis? Mundi totius nutricius, & ſingulorum: cui oratis : PANEM NOSTRVM QVOTIDIANVM: Qua morte? Si omnes omnium fames, ſiteſque vna forent animabus perpetiendæ aduſque finem mundi, nil ad meum ſitis cruciatum. Et non compateris nutritori tuo?

Tu igitur mihi pro ijs alteram Quinquagenam : infinitoſque cruciatus meos reduc minimum ad eum conſiderationis numerum ac modum : Quia in ijs quinque modis ſinibuſque crucifixionis paſſus, ac mortuus ſum, ad promerendas hominibus *Decem virtutes* : ſcil. Theologicas tres: Fidem, Spem, Charitatem. Cardinales quatuor, Prudentiam, Iuſtitiam, Temperantiam, Fortitudinem. Morales tres alias, Humilitatem, Lætitiam Spiritalem, Liberalitate in Deum & egenos.

III. QVINQVAGENA, Ad infinitatem Paſſionis Dominicæ, ex ANIMA CHRISTI ortam, oranda.

VII. Ecce fili: Triſtis eſt anima mea vſque ad mortem: mortem autem crucis; idque inde

de à conceptione mei, *in parte inferiore: nam superior semper in Visione beata fuit, contrarij incapax.* Causa doloris mei infinita erat charitas, gratia, & virtus: Pietas, & odium peccati. Voluit autem Anima mea se per omnia conformare *Verbo, & Vnioni*: quibus contendebat cõpati, *quantum possibile erat voluntari.* Vnde vicissim à Verbo causabatur in anima dolor infinitus, quem infinita capiebat voluntas mea, plura vel maiora vsque pati appetens. Iam fines Passionis intellige plures.

I. Ramus. Fructvs. En passum *ob acquirendos mundo Fructus* XII. vt sunt: Gaudium, Pax, Patientia,&c. Quis? Largitur omnium: cui oratis: Da nobis hodiè. Qua Passione? Si omnia tyrannorum omnium ingenia conflata cruciatus varios excogitarent & diros: ij tamen ad meos nihil forent. Corporale enim nil ad Spiritale æquari potest. Si dato pomo, aut pane vitam servare posses vilissimo; non negares: & animæ meæ nil de tua affectu, effectuque das?

II. Ramus. Ventris. En passum: *Vt omnes regenerarentur in filios Dei adoptiuos.* Quis? Qui habet clauem Dauid ligandi & solvendi,&c. Cui oras: Et dimitte nobis debita nostra. Qua pœna? Tanta pro singulis delictis: vt si mimus animæ cruciatus verteretur à Deo in corporalem, creata omnia interirent corporea. Si pro dæmonibus sic doluissem, salvari potuissent; & omnia in mei gratiam perpeti nil dubitarent.

III. Ramus. Tvi. En passum: *Vt homines à captiuitate peccati & inferni eriperem.* Quis? Rex Misericordiæ. Cui oras: Sicvt et nos dimittimvs debitoris nostris. Qua iustitia? Maiore; quam omnũ sit damnatorum. Vt, quantum gloria Christi, essentialis excedit creatam omnium beatorum: tantum superet animæ meæ tristitia aliam quamcunque. O ingratæ hominum animæ: & nil compassione mihi respondent?

IV. Ramus. Iesvs. En passum, *vt salvetur mundus per me.* Quis sum in[illegible]? Liberatur in omni tentatione, tribulatione, &c. Cui oras: Et ne nos inducas in tentationem. Qua morte? Collige omnes, quæ fuerunt, sunt, erunt tentationes, tribulationes, mortes, &c. nil, omnes ad hanc vnam meam. Mea enim est secundum maiorem potestatem, notitiam, amorem, &c. *Quibus nec mensura, nec modus est vllus.*

V. Ramus. Christvs. En passum, *vt ex me haberetis Sacramenta. Sacramentorum.* Quis? Fortis, & potens in prælio cõtra

ra omnē malū. Cui oras: SED LIBERA NOS A MALO. Qua morte? Immortali. Quia infinita est voluntas, & amor, dolorque moriendi pro quolibet peccato, & peccatore, & mundo. Et tam parua hominum est compassio mei: qui in omnibus adsum omnibus, rego, posco, servo, saluo. O ingratos!

Ecce quæ in Quinque his ramis crucis patiar, ad nquos choros Angelorum reparandos ex decimo hominum. Et non deuotius, ac frequentius in Psalterij Quinquagena, quinquagies salutarer?

Angelica Salutatio initium fuit Passionis meæ, sicut & Incarnationis, & Euangelij. Nec de potentia Dei ordinaria esse maior potuit sensibilis passio mea.

VIII. His dictis, ecce videbat ille ab inumeris dæmonibus innumeras animas è mundo raptari in barathrum: Audiuit horribiles vociferationes. 2. Vidi iustitiam diuinam equo rufo vectam cursō incito volare ad orbis devastationem: Dictumque ei est: eam iam iam instare mundo. 3. Ideo Dei clementia ostendit remedia, in Psalterio Christi ab oratione sus acquirenda, per medi[illegible]icem Dei Matrem, cui [illegible] Deo negatur. 4. Demique [illegible]erribilissima vox intonuit his verbis: *Per Ang. Salutationem se-*

mel omnia reparaui, per Filium: Per eandem & nunc deprauatum mundum reparare volo in ijs, qui voluerint me laudare in Psalterio: & puras conservare conscientias.

CAPVT XIII.

De pœnis inferni Revelatio ad Sponsum Mariæ.

I. QVia oratio, iuxta S. Ambros. est potissimum homines cum Deo reconciliandi remedium; & regina orationum est Psalterium: quare vim ei inesse ad idem maximam oportet: præsertim cum vim ex Christi hauriat Vita, Passione, & Gloria, Deiparæ accedentibus Sanctorum meritis.

II. Vnde quidam deuotus in Psalterio Christi, maxime circa Passionem; in corpore suo sentit sæpius veriſſime Passionem Christi. Ille, cum Sacrum Missæ celebraret; vidit in Sacra Hostia Iesum Crucifixum: & hunc audiuit ita dicentem: *Tu me iterum crucifigis.* Et ille: *O Domine Iesu Christe: quomodo scelus tantum infelix patrare possum.* Et Dominus: *Tua peccata me crucifigunt: malo crucifigi, quam Deum ijs peccatis offendi, quibus ante eum offenderas. Sed etiamnum me crucifigis, omissione, si non commissione. Habes scientiam, scientiam:, &*

offi-

officium prædicandi: reus malorum es, quæ prohibere potes, si Psalterium meum prædices. At factus es canis mutus, non valens latrare; cum luporum plenus sit mundus. Ni te emendaris, in Patre Omnipotente iuro, de salso prandio mundanorum comedes.

III. Ad vocem hanc, ecce, videbat infinitum quasi barathrum hiare; inque eo Ecclesiasticos, Religiosos, Principes, Dynastas, turbasque discumbere: & ignis, grando, nix, glacies, & spiritus procellarum pars calicis eorum erant: item serpentes, quæque orbis habet abominabilissima. His ingurgitabantur ad summum inuiti, immane vlulantes. Circumstabant dæmones, specie mulierum, quibus turpius nil excogitari potest: quæ monstra telis ignitis discumbentium genitalia igniebant pertusa: ignitosque serpentes aspidas, bufones, &c. in nuda eorum corpora immittebant. Et aliæ alijs sæuiores succedebant cruciatrices. Nouerat is multos ante in viuis agentes.

IV. Ad quem Iesus: Ecce tua hæc requies; prædicare si diutius cesses. Prædica Psalterium meum; Iuro: Ego pugnabo, cum tota Curia cœlesti, contra omnes te hac in re impugnantes, & dic quod prædices. Et cum his discumbas, quos vidisti; qui dicunt, & non faciunt. c. 8. 6.

CAPVT XIV.

Ad Christum passum compassionis Visio extatica.

I. VIdit aliquando præfatus Mariæ Sponsus quasi omnes creaturę in cœlis ac terris, Christo passo compaterentur luctu, plantuque admirando: haut secus quam si omnia cum Deo essent commoratura. Et, qui hæc vidit, sic attonitus hæsit; vt sibi moriendum esse putaret. Sed manus Domini cōfortauit, & eleuauit eum: factaque vox dixit: *Tantum compatimur Domino: non quidem vllius doloris; sed voluntatis ac desiderij compassione.*

II. Visàque ei SS. Trinitate, quasi profusse fleret; hæc dixit ei: *Vides hæc; non vt credas inesse tristitiam, dolorem ve mihi: sed vt intelligas; si corpus mortale mihi foret par Diuinitati; isto pariter flerem, doleremque dolorem eundem cum Filio passo, in immensum. Et tu me si vt Beati, contuereris: præ compassionis excessu tu te ipsum te non caperes, perusque condolores passo Iesu, quam sua ipsius Mater cum stabat cruce staret lacrymosa.*

III. Dein ad Iesum, pia quadam versus confidentiæ familia-

fixaritate, quærit ex eo. O Iesu; *tuque doles?* Cui Iesus: 1. *Non facto: nam semel hoc transijt: sed voto, & desiderio vellem, præ amore infinito, infinities, pro peccatoribus pati, vt saluentur.* 2. *Deinde, tametsi carne crucifixus non sim, at sum tamen in membris, & Ecclesia, & in quotidianis scelerum peccatis: quibus grauius afficior, quam illa crucifixione in Caluaria. Sed affectio est voluntatis, non sensus: scilicet sic vellem dolere, si mortalis in corpore tenerer.*

Quod si tamen Psalterium meum frequentarent miseri, & mea sic participarent merita: Aduocatus peccatorum facile Iustitiam placatem diuinam.

CAPVT XV.

Cur XV. Orationes Dom. in Psalterio.

SAnctus Bernardus, lectissimus Iesu Mariæque Spõsus, postquam diu multumque orasset Iesum; vt cognoscere posset; ecqua in re vel maxime conformari Christo valeret, passoque compati is, quod ipsius se deuotissimum esse vellet obsequio? Contigit ipsa Dominica Passionis, vt per raptum in excessu mentis videret ea Christum facie, cuique qua fuerat, cum duceretur ad necem. Miserabile spectaculum; saxisque luctuosum! Et vero, collamen tante cunctis S. Bernardo, vox accidit: *Bernarde mi; adiuua me, tanta patientem pro te.* Is accurrens crucem succollebat; *Patere*, ait, *hoc Domine, vt patiar.* Cui Dominus: *Quisquis amat mec portare Crucem: is in dies mihi passo recitet XV. Pater & Aue, per annum solidum: & complerit numerum Vulnerum meorum.* Forte numerus foret 5475.

CAPVT XVI.

Cur in Psalterio C. L. Salutationes sint; reuelatio B. V. M.

ID à B. V. Maria audire gaudeamus, rationibus XX. allatis. I. Quia in DAVIDICO Psalterio sunt CL. Psalmi; inquis Pater & Aue typice continentur; vt in flore fructus II. Quia GAVDIA CL. potiora habui in conceptione & gestatione Filij, mentalia per raptus, visiones, reuelationes & inspirationes. III. Quia Gaudia habui ex Filij natiuitate, & enutritione. IV. Quia CL. Gaudia habui in Filij prædicatione ex eius delictis, factisque. V. Quia CL. Dolores diuersos potiores ex Filij Passione pertuli. Quantum enim amaui, tantum compassa dolui. VI. Ob CL. Dona, *præcipua*, quæ mundo Christus contulit

ab ſuo in eum ingreſſu ad exitum vſque. VII. Ob CL. Dolores Chriſti patientis, quorum quilibet decem habuit reſpectus: 1. Ad Deum. 2. Animam ſuam. 3. Corpus. 4. Sanctos. 5. ad Me. 6. Ad Diſcipulos. 7. Iudæos. 8. Iudam. 9. Gentes. 10. ad Purgatorios. Deinde in XV. eſt ſumme paſſus, ſcilicet in ſenſibus V. interioribus, V. exterioribus, V. potentijs ſuperioribus: vt in intellectu, voluntate, appetitu concupiſcibili, & iraſcibili, & motrice potentia. VIII. Ob CL. Gaudia Filij & mea per eius reſurrectionem nata. IX. Ob CL. FRVCTVS *Paſsionis Dominicæ*. X. Ob CL. *Virtutes* ad ſalutem proficuæ: vt ſunt theologicæ, Cardinales, Capitales, Morales, octo beatitudines, &c.

XI. Ob CL. VITIA *virtutibus* ijs oppoſita. XII. Ob CL. MISERIAS *mundi*: vt ſunt fames, ſitis, algor, æſtus, nuditas, infamia, iniuria, morbi, diſcordia, ignis aquæ, beſtiæ, ſeruitutes, ignoratia, &c. & horum partes. XIII. Ob CL. TERRORES *mortis*: Vt infirmitas, triſtitia, terror, timor, hæſitatio, dæmonum inſultatio, remorſus conſcientiæ, dimiſſio bonorum, priuatio vſus membrorum, impatientia, ſtupor. Et horum partes, XIV. Ob CL. TERRORES *Iudicij*: Qui ſunt Horror Iudicis, Terror aſſiſtentium, Inſultatio dæmonum, reuelatio peccatorum, infamia infinita, timor, pavor conſcientiæ, deſperatio, malignitas, deſiderium mortis, Creaturarum ira iſurgens: & horum partes. XV. Ob CL, POENAS *inferni potiores*, contra vitá totidem: & ſimiles purgatorij quæ ſunt immenſæ ex parte animæ, corporis, dæmonum, Dei, loci ignis, ſenſuum, gloriæ perditæ, æternitatis, damnationis.

XVI. Ob CL. GAVDIA *Beatorum potior*. XVII. Ob CL. GAVDIA. *B. Mariæ & Chriſti* in cœlis generaliora. XVIII. Ob CL. AVXILIA Pſaltis danda præcipua. XVIX. Ob CL. DIES aut horas præmonitionis de morte Pſaltis pijs faciendæ: intra quas diſponant domui ſuæ animæ. XX. Ob CL. GAVDIA ſpecialia quaſi danda Pſaltis nomine cultus in Pſalterio præſtiti: quibus paria erunt gaudijs & præmia coronaria.

Ad hæc Sponſus. O dulciſſima cordis iubilatio Mariæ: qui iſta perpenderet, tuis in Pſalterio laudibus ſe totum impenderet. Cui Sponſa: *Dico tibi: Beati in gloria irrenti te Patrem & Auem eum miris gaudijs decantant, gratias agentes Deo pro gloria data, & orantes pro mundo.*

CA-

CAPVT XVII.

De Fraternitatis Ortu; Statutis, Fructibus, & Statu, reuelatio Mariæ ad Sponsum.

I. APparens aliquando beatissima Maria Spõso suo nouello, sic loquebatur. *Dulcis Sponse, diligenter aduerte: pulcra tibi aperiam, varia, vtilia: & scitu quadam necessaria: quorum quadam alius Beatissimo Patri tuo, Sponso meo* DOMINICO, *in ipso* E. ANNVNCIATIONIS DOMINICÆ *reuelaui, magnis cum prodigijs.*

Atque vt istius, Illi facta, reuelationis, Modus; cunctis per orbem sit manifestus: fac vniuersi audiant Matrem Veritatis narrantem de Sponso meo dilectissimo Dominico; & de Confraternitate, per eundem sub nomine meo, de Psalterio, inchoata: Cuius Confraternitatis Confratres dicebantur FRATRES IESV CHRISTI & VIRGINIS MARIÆ, *sub forma Psalterij Angelici orandi.*

II. NARRATIO.

De ortu primo Frat. Psalterij.

I. Sanctus Dominicus, [illegible] dutus virtute ex alto, [illegible]ir factus vere Apostolicus, Hispaniarum terras, (in quas [illegible] iam ante Saracenus nominis Christiani hostis infuderat;) late prædicando peragrarat, suisque doctrinis saluberrimis informatas complerat: cum ecce iam ad exteras circum nationes spectaret; contingit (annis ferme quindenis ante glorioſum obitus sui diem; nondum auspicato sacri Ordini Prædicatorum Instituto: sed ipse sub Regula S. Augustini professo Canonico:) vt, non procul ab S. Iacobi Compostellæ, in pyratarum manus, cũ Fr. Bernardo, peregrinationis comite, incideret. Qui vtrumque raptum ad suarum nauium classem, nobilem prædam abducunt. Hic multis prius quæstionibus excussos, ac plagis etiam tortos, vilissima inter servitia ad remos addixerunt. Illi ceu feros inter lupos agni, Christi nomine freti fidentesque omnia, Spiritu supra hominem altiore, ferre fortiter, & nihil à suetis sibi diurnis nocturnisque Dei laudibus remittere: quamvis barbara inter fidelium capita præmiatorum.

2. Iamque timestre ipsis remorum duros inter labores cesserat, mira cum patientiæ constantia exantlatos: cum ecce Ego (quæ Diuæ sunt verba:) *misericordiæ Mater dilectum hunc meum intuens Sponsum, totis visceribus charitatis super eo commouebar. Iratam igitur sceleritatis, non volente, nec mandãte, ipsis ma-*

mare pertolitantibus, cœlum omne vertitur, & atris nubibus inuolutum, noctem fert horrificam; emissique rauni & immane praliantur venti: fit sæua tem pestas. Fulgura coruscant; tonant æthera; fulmina volant; maria vertuntur; horrescunt omnia. Densus super improbos effunditur imber; dixisses, cœlum ruere. Interea feruet inferius quoque pontus, & rabide tumet in immensum. Quicquid agant perduelles contis, remis, omnique contra nisu: nihil agunt: denique desperati fata complorant.

3. Solus hæc inter cum socio S. Dominicus turbatus nihil, nihil afflictus: masculo animo mactus, erectusque Spiritu, profanorum desperatione visa, animos ipsis solita prædicatione revocare conatur. *Fratres*, ait, *irato Deo res agitur. Tantæ inferorum superorumque minæ; ventorum ac undarum iræ tantæ, non sunt sine Numinis ira. Placandus Deus est: & placabuntur cætera. Dexteram Dei vindicem vestra concitant scelera, maria turbant. Illa animis execrati damnando; veniam orate Deum: Deiparam Mariam, maris stellam, implorate suplices opitulatricem: Credite; mirabilem in aquis Dominum, ubique propitiū, erit experiri.* Dixit: sed in ventos.

4. Desperatorum barbaries hisce fit rabies: sæuiuntque hi animis in recta monentem; isti, vt fatuum, sanuis proscindunt: alij flagris etiam concidunt: &, quod sancto grauissimum accidit, Deum, Diuamque Cœlitum diris impetyt & blasphemijs: ac vnde impios, pœnituisse opportuit: sese sacrilegiosius impiant. Pars namque œstro cæcati Saracenico damnarant Fidem: pars obruti flagitijs proiecerant pœnitentiam. Fustuarium Vir diuinus acceptum, & opprobria, gaudens pro Christo, facile posthabeba; verum ad Deum animo votisque versus, blasphemias impiorum deprecabatur.

5. Nox interea, procellarum additur nocti (erat autem beatissimæ Annuntiationis præcedens diem insequentem:) quæ ipsa Dominici stimulabat zelum, vt ad reverentiam tantæ miserationum Reginæ cruda, iam funus suum plorantia, improborum pectora detorquere rursum molli sermone attentaret. Animarum zelator, & salvator perditorum, dictis aggreditur mansuetare feros: humillime, & devote, vt licuit, admonet: Deum optent orenque propitium in rebus deploratis certum servatorum, Iesum, ac servatricem Mariam.

6. Suauissimorum auditus Nominum desperata efferat pec-

pectora: vt, quam ante, trucius ferocirent, aç Iesum Mariamque infandius blasphemarent. Atque quo minus ijs vltima inferre Dominico vacaret, maior ab decumana irruẽte vnda horror omnes obruens præsentem interitum minatur. Prælia ventorum per, & ruinam nimborum, fremitumque fluctuum, & noctem geminam auferuntur incerti: ipse gubernator excussus in vndas perit; remi dissiliunt, abrumpitur clavus: quassata & fessa carinæ latera fatiscunt: ipsaque mortis mora more est acerbior desperatis.

7. Dum ij perludibria procellarum sic iactantur, quasi vndis eos absorvere dedignantibus: parthenicæ instabat Annuntiationis festiua solemnitas, surgente & obscurum transparente iam sole: S. Domiuicus autem impense precibus ad Annuntiatam insistebat. Vitæ licet securum, sui tamen immemorem, infelicium pyratarum cura salutis habebat solicitum: pro hac dum orat, sua ecce Aduocata Maria soli apparens, diaque in luce coruſca Sponso adest; & talibus alloquitur: *Eia Dominice: felicitas. Certas viriliter: Possent ceteri: tu seruas vnus. Age, serua seruatas vis indignos aura hac: tuis Ego velificabo votis: parcam; amore tui nihil Filio, nihil mihi, tibi nihil parcentibus sacrilegis. Vindicta pars est, suspendisse vindictam: vt irruat grauior. Optionem offero; vel æternum dispereant: vel Psalterium meum accipiant; & vitam viuant saniorem inita invicem, te autore Fraternitate,* IESV *& Mariæ nuncupanda. Si adplacebit improbris: place, vt signo crucis obiecto tempestatem ponas placatam. Ipsa Filiumeis placabo. Sin: tute solus cum fratre super gradiens exibis ab vndis: ceteris ponto & orco absorbendis hæc illis ex me certus denuncia.*

8. S. Dominicus haud secus, ac iussum, mandata facessit: minas iraſque prædicat, intentat mortẽs, contumaciam arictat ea vi spiritus ac oris; dum pectora adamantina rumpat, expugnet, victaque constringat. Affatu demum meliore, de Iesu, de Maria, vtriusque de Psalterio, de Fraternitate rudes informat, pœnitentiam edocet, ac persuadet: Deo sensim intimis gementium penetrabilius illabente. Huc plurimum adiuuat; quod solo crucis, vocisque obiectu, tempestas tanta momento resedisset. Est vox, suntque vota vna omnium supplicum; mandata se facturos: tantum ipse imperet. Perfidiam, scelera, vitam anteactam, seque ipsos detestati, pœnitentiam eiulatu magno spondent; Psalteria de manu seruatoris sui accipiunt; accep-

acceptant, coeuntque Fraternitatem omnes vnam ac novam, ſub auſpicio Ieſu & Mariæ, tituloque Pſalterij. Vidiſſes humi prouolutos, infuſos fletu, ſqualore ſordidatos, ad pedes inter hauſtas aquas arreptare Dominici, veniamque opemque precari.

9. Nam poſtquam ad hanc vocem: *In nomine Ieſu Chriſti, & Mariæ Matris eius pijſsimæ, quieſce*: foris quidem facta quies erat & ſecuritas: at intus in ipſa naui mors admiſſa obnatabat. Adeo prora rupta latera, fundus impactu ſcopuli diſruptus, totis tot hiatibus vndas hauſerant exundantes; vt in naui, velut in mari, hi natarent, illi ſuper tabulata ſtarent. Omnes tamen ſuper omnia prodigia, vnum iſtud prodigioſius obſtupeſcebant: quod tantos inter & nubium imbres defuſos, & illiſos fluctuum nimbos, & ingurgitatas hiatib. aquas: ſolum Domini cum mador nullus attingeret ſiccum, & medium. Quo ſecuriores apud talem Sanctum & ſibi depericulo nauis non mergendæ quaſi ſpondebant: orare tum opem non omittebant. Verum ex improuiſo, ecce, diuinius conſpicitur: cunctis ſpectaculum.

10. Auguſtiſſima Dei Virgo Mater Maria ſupra aſtitit omnes, multa manifeſta in luce & maieſtate admirabilis amabilis gratia, vultu cultoque aſpectabilis. Fit ſtupor & horror: ſpe, metuq́; palpitant corda dum ſtant intenti ora, oculiſq́; defixi: ſic fatur ab alto Diua. *Fortunati in fortunio hoc viri! Fidite: meum audiſtis Dominicum: me Midite. Ab vno, ecce, diſcite Dominico fiduciam in* IESVM, *ſic inque me Mariam: ſic pietas virtuſque viri meretur Sic ſervo: quos ſub Pſalterij mei ſigna recipio. Ante ſoli conſpiciebar, indignis occulta vobis: quod in cognita ac infenſa: nunc aperta vobis, ſit à me dignatis & placata: vt credatis: vt imperata paratius, vt promiſſa deuotius, expleatis.* Dixit, & inæthrā recepta receſſit.

11. Simul omnes, ſibi velut redditi, in arena, ſuper vndas eminente, ſe nauemque ſtantem conſpicantur: mirantur exhauſtam aquis: prius ruptā, lacerā, fœdam, nunc vndique integram, ſanā ac ſolidam. Dum ea in ſtatione & admiratione attoniti, mutique velut in portu, cœlum & pontum vndique circumſpectant: ſuggrediens ſuauiter placida vnda nauim ſubleuat, datque natatui.

12. Tunc Sanctus Pater Dominicus, ſecreto conſponſæ monitu, ad ſilentia alta tenentes neque ſeipſos ſat nouentes, ſic loquitur: *Viri fratres: hæc eſt mutatio dexteræ Excelſi: hæc gratia Saluatoris* IESV

hac

hæc misericordia, Matris IESV: *Maria est. Laudate Deum: glorificate* IESVM: *Magnificate Mariam: Salutate Mariam, quæ mecum laborauit in naufragio. Cantate Domino Canticum Nouum Psalterij: quia mirabilia fecit. Equidem Psallam Deo meo, Diuaque quandiu fuero.*

Ecce, spondet Maria Patrona nobis: quæ vasa quas merces, quæque alia ex naui alleuanda, iactu facto & iactura proiecistis: cuncta simul & salua Britanico in litore cumulata, recipietis: medias tantum fugite terras; & fatis ac ventis date vela secundis.

13. Fauces, vocemque viris pavor, amor, stupor, honorque Dei ac Diuæ velut obligata tenebant: altius tamen animi clamabant tacitorum. Vix pauca hæc reddebant omnes, actis pro se quisque gratijs; O IESV, *o Maria: ita voueo:* DEVS, *Canticum nouum cantabo tibi: in Psalterio Decachordo psallam tibi. Laudabo Deum in vita mea: psallam Deo meo, quamdiu fuero.* Et quæ talia promiscue.

14. Mox, velut procul in obscuro, circum horribiles se tollunt vlulatus, & ploratus cacodæmonum: *Væ, væ,* vociferantur: *Væ vobis!* *Hic Dominicus nos seruat, & immortali enecat. Heu, nostram harpagat prædam; nostros euinculat mancipia; captivos nostros in suos vindicat lebertos: Nosque, heu, nos in neruum dat suum Psalticum: hoc nos flagro nerueo diflagellat; inque neruat vinctos, & religatos procul in tartara relegat. Væ nobis!*

15. Interea cursum tenuere rates, portumque propinqui in Britannicum sese penetrabant: & cunctis ordine periculis perfuncti, felix psalticum Celeuma cantabant. Hic, vt prædictum, eiecta reperiunt vniversa: ac vina etiam, quæ cum vasis plurima eiecerant: nunc quam prius, pretiosiora. Confraternitatem, in alios mutati viros, sanctæ colunt: seque in Psaltetio ad diuersa pœnitentiæ deuouent instituta.

III. STATVTA FRATERNITATIS PSALTERII.

EOdem simul tempore cõtinuo Regina Psalterij, & Patrona Fraternitatis, hanc ipsam certis legum terminis definiuit. Quas, vt sancitas esse peremnesque voluit: ita S. Dominico revelatas dictauit, ista sub formula tali.

I. Hæc mea Confraternitas Psalterij, in Nomine Iesu-Christi, & Virg. Mariæ esse fundata debet. Fratres autem & sorores esse quicunque ex omni statu Ecclesiæ possunt: & subiectas obserbabunt ceremonias siue Statutas: facta prius sui declaratione, semel de perseuerantia in ea Fraternitate: da-

datoque simul nomine in Albū inscribendo. Quæ nomina, vt & defunctorum, semel in anno publice leguntur.

II. Caput huius Fraternitatis est, vt omnia piu cuiusque & omnium merita suique sint ac omnibus communia.

III. Decreta hæc seu Ceremoniæ, minus obseruatæ. nullam penitus culpam importabunt: sed priuationis pœnam: qua pro sola parte omissionis careant partæ satisfactoriæ Cōmunicationis: idque in solo precumpenso: stante interim cæterorum meritorum Communicatis participatione.

IV. Ad receptionem & ingressum Fraternitatem hanc nulla vnquc pecunia pendetur directe! vel indirecte: nisi libera sponte ad Ecclesiæ ornamenta, ad luminaria, cæteraque diuino cultui necessaria: pro cuiusque deuotione.

V. Quilibet Sacerdos anno quolibet tres Missas dicet: Vnam de S. Cruce: alteram de Domina: tertiam pro defunctis in Fraternitate. Non Sacerdotes qualibet hebdomada vnum dicent Psalterium: die autem festo solemni, præter hebdomadarium; Filiò, Mihique integrum præsentabunt Psalterium. Pro infantibus autem, infirmis, aliterue impeditis, quotidie vnum Pater & Aue, à quocunque licet offeratur. Et tantundem pro defunctis, qui nos dederit inscribendos, sic per modum suffragij participaturis.

VI. Ad ingressum quisque primum rite confessus SS. Eucharistiam sumet: ipso die, alioue posti tempore oportuno. Dicentque ad sui oblationem, Filio Mihique factam, septies Pater, & Ave, contra 7. peccata capitalia pro Fratribus, ac sororibus.

VII. Vltra paschalem Confessionem, ter in anno confitebuntur, sc. in Pentecostes; S. Dominici, & Natali festis.

VIII. Pro defuncto, vel defuncta in Fraternitate quilibet vnum Pater & Ave dicet. Aderuntque exequij illius: si commodo poterint: sicque honorabunt se invicem, vt salventur.

IX. Hæc Confraternitatis formula, habeatur propalam in tabula, vt cuivis esse cognita possit.

X. Denique: vti prædicta: non mando, sed moneo: 1. Qui voluerit omni die offerre *Missus Psalterium Mariæ*, cum CL. Ave, & XV. Pater: bene fecerit: 2. Melius: qui *Maius Psalterium Christi*, cum CL. Pater, & XV. Pater & Ave super addiderit. 3. Optime fecerit: qui *Maximum Psalterium Christi, & Mariæ*, cum CL. Pater, & Ave, cumque L. Credo, Pa-

ter & Ave, obtulerit. 4. Longe is optime: qui cum *totidem puncturis, seu disciplinæ ictibus* quorum aliquod quasi litarit. 5. Iam verò omnes is explerit numeros: qui prædictis addiderit Animam velut ac vitam, nimirum MEDITATIONEM *Vitæ, Mortis, ac Gloriæ Christi.*

Istis (post Missæ Sacrificium ter Sanctissimum) haud mihi gratius quicquam est aliud.

Quo certius Filij præsidiũ, meumque patrocinium constabit Psaltis nostris. Ego illis Mater ero, Magistra, & Amica: in primis autẽ Filius meus, Pater eis, Magister & Amicus erit. Et si volo de vtroque sentiant, sperent, & confidant.

IV. FRVCTVS FRATERNITATIS CORONARIÆ.

PORRO Charissime Dominice: quo cordi magis sit illa tibi Fraternitas: & plus liquido cognoscant omnes eiusdem eximios Fructus: horum paucos tibi manifesto.

I. PSALTERII. I. Quinquagena. 1. Vacare culpa avaritiæ, simoniæ, & sacrilegij. 2. Cœlestis proximorum. 3. Pax Regn[illegible]am, Rerump. Ciui[illegible]tum & illarum. 4. Communicatio orationum inutua, cum Christo, & mecum. 5. Offensarum remissio, & reconciliatio. 6. Elemosyna. 7. Recte consulere proximo. 8. Fraterna correctio. 9. Conscientiarum puritas. 10. Satisfactio pro peccatis plenior, per Communicationem.

III. Quinquag. 11. Animarum è purgatorio liberatio. 12. Vita magis Angelica, & Christiana. 13. Corroboratio spei certioris, ob peculiares tam multorum preces. 14. Cuiusque meritorum augmentatio. 15. Consolatio afflictorum.

III. Quinquag. 16. Religio; quod enim monastica potest inter Fratres Communicatio: idem & hæc fraterna. 17. Dispositio melior ad maiora bona. 18. Facies & forma Christianitatis Christo & Apostolis, & Ecclesiæ primitivæ conformior. 19. Fortitudo cõtra tentationes. 20. Gaudium spiritale de tam gratiosa societate.

II. PSALTERII. I. Quinquag. 21. Securitas conscientiarum, quod non obliget, non grauet: sed subleuet. 22. Infantiæ, pueritiæ, adolescentiæ formatio, & manúductio ad omnem honestatem. 23. Præsidium contra communes vitæ, ac mundi calamitates, & miserias. 24. A mala morte præservatio. 25. Excellentia huius Fraternitatis præ alijs quibuscunque particularis alicu-

ius inſtituti.

II. Quinquag. 26. Facilitas gratuita adeam ingrediendam. 27. Amor fratrum ſpiritalium, quam carnalium, maior. 28. Timor Dei caſtior, magiſque filialis. 29. Perfectio vitæ actiuæ quoad proximum, maior. 30. Deuotio vitæ contemplatiuæ promotior eleuatu ſui, & aſcenſu cordis. *Plurium ipſa dies erit & experientia magiſtra. Hæc & plura Sponſo meo Dominico reuelaui.*

V. STATVTVS FRATERnitatis reuelatus Sponſo nouello.

NVnc & tu, tanti Patris fili, nouelle Sponſe mi, audi diſciplinam matris tuæ. 1. Poſt ſponſi mei Dominici obdormitionem, graſſante per orbem peſte ſæuiſſima: & quã hæc, ſæuiore alia regnante, Auaritia, Acediaque tam in Clero, quam populo: ſimul perierunt ſenſim Pſalterium, & Fraternitas, & conſcriptio fratrum. 2. Huius tamen prima fundationis facies & imago per Hiſpaniam, & Italiam inſcripta in tabulis, in parietibus, & vel in ipſis inuſta vitris paſſim cuſtodita, ad poſteritatis memoriam, ſuperauerunt. 3. Quodque amplius: Ordo S. Dominici, de Pœnitentia dictus, ab hiſce progreſſus initijs exiſtere cœpit. 4. Quin & exemplo, monituque S. Dominici cuncti Fratres & Sorores Ordinis ſui infallibiliter, & inceſſabiliter ſumma cum deuotione mihi famulabuntur, & Filio meo in hoc SS. Trinitatis Pſalterio, vt minimum quiſque Fratrum, velut diurnum debitum, indies integrum Pſalterium offerret. Atque ideo:

5. Quamdiu durauit hoc Pſalterium in tali Ordine Sancto; tandiu ſcientia, ſapientia, obſeruantia, Miraculis, Fama, & Gloria, apud Deum & homines in immẽſum floruerunt. Quando vero defecit hoc Pſalteriũ; Ordo Prædicatorum in quã plurimis defecit: vt iam parietes, picturæ, libri & epitaphia defunctorum produnt; etſi linguæ hominum id dicere nollent.

6. Quin imo iſtis in primitis ſpiritus, ea communis omnium erat perſuaſio: Si quis vna die Pſalterium omiſiſſet: ſe diem perdidiſſet putabat.

7. Per idem Pſalterium tot ac tanta deſignata miracula & prodigia compleuerunt Hiſpaniam, Italiam, Franciam, ac orbem pene totum: vt ſu[illegible] quentia euaſerint communia: & ſi litteris mandanda forent,

plura

plura inde gtandeſcerent volumina.

8. Per hoc peccatorum, & peccatricum admirandæ ſunt perfectæ conuerſiones: vulgo in templis, in angulis fletus, gemituſque ciebantur: pectorum tunſiones reſonabant: fervebant pœnitentiæ, etiam vel in pueris, teneriſque puellis admirabiles; hodie incredibiles. Credidiſſes fere de pleriſque, Angelos in terris verſari.

9. Quid? Fidei ardor quãtus aduerſus hæreticos optimũ quemque terrebat? Pro Fide, vel vitam diſpondiſſe: lucrum, vt eſt, ſummum ducebatur.

VI. Simon Monsfortius, inuictus heros, toto cum exercitus Magiſtro Dominico meo Pſalterium condidicit, & vſitare ſueuit: perque id hoſtes vicit, fudit, fugauit, extirpavit. Fidem pene hominum & hiſtoriarum ſuperant, quos cœlitus abſtulit ab hoſte triũphos. 1. Ad Albigium cum quingentis, decem hæreticorum millia ſtrauit, fugauit. 2. Alias cum ſuis triginta trium millium victor erat. 3. Alias denique cum ſuis tribus millibus, Regem Aragonum eiuſque plus viginti millium exercitum ad Toloſam interne[illegible]ne deleuit, prælioque ſimul & [illegible]no victor debellavit. 4. Con[illegible]igit quandoque vt improuiſos ac inermes hoſtis irrueret: & vi diuina Pſalterij, quod famᵢliariter gerebant, erant tamen invulnerabiles. 5. Imo non plures centum aliquãdo Monſfortiani videbantur adverſarijs omnem pene terram inundare; verum ex Angelorum meorũ aſſiſtentia.

Hæc vis Pſalterij erat, & deprecatio S. Dominici, hæreticorum malleᵢ. Hæc militia terra, marique, in pace, inque privato domi nihilo minora, & plura.

VII. Pſalterij fructus & opus eſt plurium reparatio, aut nouorum conſtructio, ac dotatio templorum, noſodochiorum, altarium: Multarum & magnarum reuelationum: Signorum, & prodigiorum deſignatio: Sanctitas vitæ, morum honeſtas, & candor animorum: mundi contemptus: honor & exaltatio Eccleſiæ: Principum iuſtitia: Æquitas Communitatum, pax ciuium, domuum diſciplina.

2. Nec operarios, ſeruitia, mercenarioſque filebo: Tu vel ex vno de cæteris æſtimes licet. Hi manum non prius ad opus applicaſſent, quam me Filiumque in Pſalterio ſalutaſſent: Nec indormiſſent prius, ni flexis humi poplitibus in eo diem Deo cultum delibaſſent. Multos ſcio, cum in lecto veniebat in mentem de ſueto ſuo ad Pſalterium penſo non per

ſo-

ſoluto: vel de latere coniugis ad illud profilijſſe.

3. Ea Pſalterium apud iuxta bonos, & improbos in exiſtimatione fuit: vt, ſi qui eſſent devotiores: ſequela fieret talis: ſunt Fratres Mariæ de Pſalterio. Qui licentior moribus, aut improbrior videbatur, ex probervio: Non eſt de Fraternitate Pſalterij, dicebatur.

4. De Ordine meo & tuo ſic habe: Si quis alia in re negligentior notabatur, quam primum audiebat: Frater, aut non dicitis Pſalterium Beat. Virginis, aut indevote oratis. Certe citius in choro Fratres ad Pſalterium orantes reperiebantur abditi, quam in dormitorio, vel ſtudio.

5. Audiam nunc cuncti, quanta gloria mea tunc honorabatur in iſto Ordine. Videãt, quanta nunc eſt diſtantia? Vbi non priſca miraculorum in eo frequentia? Vbi ſanctorum par copia virorum? Vbi diſciplinæ vigor, & rigor vitæ? Vbi zelus & tot ſalutes animarum? Quãtum Ego & Filius amamus perfectionem, & ſalutem veſtram; dolemus tantum nunc in Pſalterio teporem & acediam. Dico hoc, ſi dolere poſſemus humanitus: ſed nunc imber abijt & receſſit.

Sed caueant ſibi, quî ſic Me, & Filium meum prauabunt honore Pſalterij. Studeant per me Reginam pietatis, Miſericordiæ & Prædicatorum, reſurgere, & ad priſtina Patrum antiquorum, ac Sororum citius & deuotius redeant Pſalteria.

FINIS PARTIS SECVNDÆ.

Plures ſeſe ferent in Sermonum occaſione revelationes Partibus ſubiectis.

PARS

PARS TERTIA
COPPENSTEINIJ
ALANI DE RVPE REDIVIVI.
DE
SERMONIBUS S. P. N. DOMINICI:
B. Alano revelatis.

CAPUT XVIII.

SERMO I.

De Oratione Dominica à Christo Iesu Tolosæ revelatus S. Dominico: post & Nouello Sponso Mariæ.

PSalterium SS. Trinitatis scientiam confert illis, qui ipsum amans; & amando laudant Sponsum ac Sponsam, in ipsorum tam iucundo Cantico. Vnde istam in sententiam S. Hieronymus: Grandis Dei bonitas nostris refulsit in habitaculis, cum diuina Maiestas habitavit in Virgineis latibulis. Arctata latebat in parvulo Diuinitas, cuius dein nato parvulo prædicabatur Trinitas. Et ille, qui per Ang. Salutationem concipitur: postmodum prædicans docuit orare, non propheticam, sed Orationem Euangelicam.

Quo sanctius vtraque cunctis est colenda, & vsu frequentanda: vt in periculis ignorantiæ tenebrarum, habeatur scientia Dei viarum. Quippe *totus mundus in maligno positus est.* Et de hoc Nouellus Mariæ Sponsus ita S. Dominici sermonem accepit sibi revelatum à Sponso ter benedictissimo sicut eundem & sibi revelatum olim Tolosæ prædicarat S. Dominicus, in Maiore Ecclesia.

HIS-

HISTORIA.

II. Prædicatorum Ordinis Patriarcha Prædicator Christi S. Dominicus, cum Albigensium Zizanioſum agrum, terraſque circum late ſpinis ac tribulis hæreticæ maledictionis obſitas ac horrentes obiret bonum ſeminando ſemẽ Chriſti: etſi ad prædicandum eſſet & vſu exercitatiſſimus, & facultate paratiſſimus, & ſcientiarũ copia inſtructiſſimus (quam vel abſque libris ad nutum votumque promptam ſemper habebat) perſepe tamen de omnibus in corde ſuo nil capiebat ſapidum, aut placitum: quod ei alubeſceret afferre in mediũ. Id quod Deo dilectiſſimis quibuſque prædicatoribus euenire aſſolet: nimirum vt humilientur: & à Deo ſermonem bonum petant. Animarum namque conuerſio per Diuinam potentiam fit, non per humanã ſcientiam. Illa *dat verbum bonum euangelizantibus in virtute multa.* Vt prædicatores, ceu Samſones, per mandibulam aſini Philiſtæos cædant, id eſt, peccata, dæmones, & appetitus inordinatos.

II. In ſuorum itaque laborum conatu S. Dominicus, ad vnum intentus lucrum animarum, forti magis, quam ornata prædicatione, eam apud famiſliarem ſibi ſervatorem animarum gratiam inuenit; vt accepta ab Ieſu non conſolationis ſolum, ſed in prædicandi modo, inſtructionis vſura gaudere mereretur. Vt cum, in cæteris, aliquando ſervator apparens ei, ſalutaria plus, quam ſutilia; & mirifica, quam magnifica, magis aperiebat. *Dilectiſsime Dominice*, inquiens, *gaudium meum eſt; humilitate potius ardes ſaluare animas: quam placere hominibus:* Non *amo, alta appetentes: & negligentes humilia: quos admirabilia potius, quam vtilia prædicare delectat.* Non *hæc ægrorum eſt animorum præparatiua; vt eis eſſe proficua poſsit medicina.*

Ante docti, indocti, clari obſcuriq; ad Orationis inducendi ſunt deuotionem: & præſertim ad angelicum Pſalterium meum: ad quod Gabrieli meo dictaui Salutationem: & ipſe docui mandauique vnam ſeptiformem Orationem. Iſtud oportet eos pro concione commendare; qui ad animarum ſalutem quærunt fructificare. Quia diuinæ clemen-tiæ pietas gaudet deuota audientium pietate? Et hæc vera eſt prædicationum vtilitas.

Me prædica Dominice, id eſt, Orationem meam. Sic volo: Vt humilitate ſuperbiam frangas hæreticorum: & pietate, duritiem peccatorum: vtroque ad me laudandum indicas. Huc oſtendo tibi VTILITATES XV. *in Oratione*

mea

mea comprehensas. Tu auditores interrogabis: ipsosque iudicis facies. Dico; conscientias stringes. Accipe modum. Locum & tempus aperiet finis capitis.

SERMO S. DOMINICI.

Thema. Matth. 6.

III. *Orantes nolite multum loqui, sicut Ethinici faciunt. Sic ergo vos orabitis: Pater noster qui, &c.*

I. QVINQVAGENA PSALTERII.

I. QVæro charissimi: In terra deserta ac horrida filijs parvulis, vix ambulare valentibus, numquid foret necessarium habere patrem comitem, & eos diligentem? Noui; affirmatis. At nos ij sumus parvuli, in deserto mundi; nec valemus ambulare, nec operari quicquam ex nostra sufficientia: nam ex Deo hæc tota est. Quocirca oportet arripere Dom. Orationem, per quam habebimus Patrem nostrum præsentem, cum dicimus: PATER NOSTER.

2. Quæro: Si qui Viatores pertransirent terram, vbi à serpentibus omnes, aut draconibus acti morerentur: an non hisce foret necessarius Ductor fortissimus; qui à bestijs lædi non posset, ac ipsas macutare valeret: quique viatores humeris suis succollatos per flumina quæque & invia transportaret? Nemo negat. At nos in terra viuimus Draconum inferni, omniumque peccatorum: Christus vero Pater noster est & Ductor, idemque fortissimus, & ter Maximus gygas ab alto; qui morti mors est, & inferno morsus, & iam non moritur, mors illi vltra nõ dominabitur. Quãre nobis eum assumamus, confiteamur ei & dicamus: QVI ES, sc. ENS entium, immortalis per essentiam *Exod.* 3. QVI EST, misit me ad vos.

3. Quæro. Si per tenebrosas Ægypti terras nobis ambulandum esset; an non maximopere indigeremus claritate Solis, Lunæ ac stellarum? Assentitis haud dubie. Atqui nos iam nunc degimus in terra tenebrosa, caliginis & vmbra mortis peccatorum omnium: Quo magis opus nobis lumine cœli est. Quod vt spiritale mentibus nostris impetremus, sæpius oremus istud IN COELIS. Quia Christus cœlum est cœlorum, & cœlorum omniũ claritas. Ipse Sol est iustitiæ, & Stella ex Iacob oriunda.

4. Quæro: Si quis degeret, vbi omnes in pec. mortali deprehensus morti continuo addiceretur: nunquid illi, ne periret fraditus, fuerit necessum

vel ipsum pollere sanctitate, vel in Sanctorum stare consortio,qui à morte eum tubari,ac liberare valerent ? Inficiabitur nemo. At nos tali in terra degimus. Nam simul ac anima peccauerit peccatum ad mortem, debitor morti , quo ad gratiæ privationem sempiternæque obligatur. Feramus,teramus igitur Psalterium , in hoc oremus : SANCTIFICETVR. Nimirum vt & ipsi sanctificemur, & à Sanctis Dei adiutemur.

5. Quæro. Ignoratæ sibi Linguæ regionem peragraturus; nonne hanc vel condiscat oportebit, aut interprete fido vtatur? Abnuit nemo. At qui nos ij peregrini sumus super terram alienam; & futuram ciuitatem inquirimus;vbi lingua Angelorum loqui necesse est. Hanc ergo vel addiscito , vel exsorris ac tor patria. Scholæ vero duæ huc apertæ patent, vbi eam est discere linguam, sc. Oratio Dom. & Salutatio Ang. Frequentemus igitur vsu continuo illud in ea NOMEN TVVM. Hoc enim est Verbum Dei, per quod creata sunt omnia: vel assumus nomen Iesus, qui per callet linguam. Vnde Bern. Bone Iesu,Nomen tuum Nomen dulce, Nomen sanctũ, Nomen forte, Nomen terribile atque pijssimum.

II. QVINQVAGENA.

6. Per Tyranni regnum iter habiturus; sueti quoscumque necem abripere , an non opus ei fuerit Regiam alicubi implorare potentiam , qua tutus vim tyrannidos euaderet? Dabitis id vltro. Atqui mundus hic, ille tyrannus est : ille ad seruitutem , ad necem quo suis raptat cunctis ante spoliatos, solum vile relinquit linteolum , cadaueri involvendo. Nobis hic transeundus est exteris, ad patriam tendentibus: quid restat quidque præstat, quam vt Dei ipsius potestatem imploremus supplices : Domine ADVENIAT REGNVM TVVM: Regnum omnium poteris regnorum , Filij regnum Victoris omnium. Vnde Christ. Regnum tuum , Iesu Christe vniuersa Mundi regna deuincit, & quosque fideles secure facit transmeare ad regna superna: quoniam tu es Rex Regum, & Dominus Dominantium, *Apoc.* 19.

7. Per hostilem tendenti terram, ab rapinis, mancipationibus, ac latrocinijs infamem, quid per inde necessarium , ac novus conductus , ab præpotenti exoratus Imperator? Nihil abnuitis. At vero nos terrarum hostilitatibus cincti tenemur medij,ad prædã, ad ser-

vi-

vitutem, ad necem pertrahendi: ni quæ vis altior Imperij nos servarit. Imperialem igitur salvum conductum nobis circumspiciamus libertatis, velut libertis Domini dominantium, cuius sola voluntas nostra esse potest securitas & libertas. Illi oremus : FIAT VOLVNTAS TVA. Enimvero summa est libertas, ait S. Aug. diuinam facere voluntatem. Seruire Deo, regnare est.

8. Si cui peragranda foret aquis superfusa regio, an non ille naui, aut curru, aliove opus habuerit subvehiculo? Assentitis id mihi. Atqui nos sumus ij, qui præsentis vitæ miserijs circũfundimur : quippe, inquit sanctus Basilius, hic mundus non est, nisi diluvium peccatorum. Quare in Cœlo sit refugium nostrum, dicamus orantes: SICVT IN COELO: In cœlo currus est astrorum, via lactea, stella maris Maria: hanc salutemus in Psalterio. E cœlo in terrena labitur influxus.

9. Quod si autem terra peregrinationis tuæ aspera mõtibus, & saltibus horrida foret, at in via, seu cavernosa, aut lutosa, terr[illegible]ve montibus quateretur; si non alterutrum fuerit necessarium, vel vt vltima perpessus pereas, aut quæ via tibi esse ostendat, qua evadas? Age nunc, teque aspice. Tali in terra tuimet corporis tua peregrinatur Anima, infirmitatibus circumdata, spinosa tribulationibus, timores inter, rerumque vicissitudines varia, interque spem & metum dubia. Invade igitur cœlestem tramitem Domin. Orationis, & dit : IN TERRA. Ex hac in cœlos via est Oratio,

10. Fac ita esse: In terra sterili vita trahas miseram, vbi mera fames, & egestas rerum sit omnium, & plurima mortis imago contabescentium ; an non à victu potuque tibi providendum est? Quid ni, inquis. Ah, vbi vitam viuimus? Et quã miseram ? Sumus in terra deserta, ait S. Gregor. & in loco horroris, & vastæ solitudinis, famis ac mortis: Oratio autem, ait S. Basilius, vitæ panem at potum præstat. Quin arripitis igitur Psalterium, ad quod orantes petatis, PANEM NOSTRVM QVOTIDIANVM.

III. QVINQVAGENA.

11. Si qui sese Principi adeo totos deditios deuovissent, vt aliunde, nisi è solius ipsius manibus, nutriri non possent; is autem nulli quicquã elargiri, vellet alimeti, nisi quĩ regale suum gestaret insigne, tesseramque exhiberet: an non extremæ foret dementiæ, hanc negligi, vellet? Plane dubitatis

nihil. Nos, nos sub potenti manu Domini agimus, quam is aperit, & implet omne animal, sed, si data ab ipso tessera exhibeatur. Cum ergo, iuxta S. Chrysostom. Oratio Euangelica signum sit verum diuinæ bonitatis & potestatis: plane pars est, dicamus sæpius in Psalterio: DA NOBIS HODIE.

12. Qui Regi severo essent grandi obstricti debito, neque huic solvendo, sed capite luendum foret æterna sub morte: Rex autem omnia dimittere paratum sese offerret; tantum, vt pro remissione rogetur: an non demens ille & infelix censeretur, qui tantillum ipsi deferre nollet submissionis & obsequij? Omnino confitemini. Atqui nos debitores Deo facti sumus, æternis mancipandi nexibus, & catastis includendi, tortoribusque tradendi: & parvulis prece evadere possumus: sic enim ait Rex ipse, si clamaverint ad me, exaudiam eos, & ero illorum Deus. Quid est igitur; quod non clamitemus sæpius in Psalterio: Domine DIMITTE NOBIS DEBITA NOSTRA: Nam Oratio Domin. ait Remig. est rogatio filiorum ad patrem, ad sublevandam humanam miseriam bonorum collatione, & ablatione malorum.

13. Qui tanti à Principe & nexi, essent vltimo perdendi supplicio, ob immania sua facinora; ni leuiusculis proximorum offensis veniam ipsi libentes dederint: hoc vero illi præfacte nollent; an non prorsus infelices ij ac maledicti forent æstimandi? Assentimini omnes id mihi. Hæc autem fit ad proximos remissio, cum orantes dicimus: SICVT ET NOS DIMITTIMVS DEBITORIBVS NOSTRIS.

14. Si tentationibus dæmonis, carnis ac mundi, mœroribus ac miserijs agitati, ab hisce vnius lapilli gestatione esse valerent immunes: ij vero velut tantillum parere aspernarentur, aut optare dedignarentur, penitus insani, & verè miseri, nec miserabiles vlli, essent habendi. Atqui gemma talis est Dom. Oratio, præservans, ait S. August. à cunctis illusionibus, & documentis. Quocirca iure merito sæpius in Psalterio orandum est: ET NE NOS INDVCAS IN TENTATIONEM.

15. Si denique foret navigandum nobis, ac mare transmittendum infestum à balenis, submersis à rupibus, à vorticibus, à Charybdi, à Sirenibus, à Gryphibus, & tempestatibus ac pyratis; starent vero in portu Rex & Regina, offerentes par gemmarum, quibus ineas vix ex omnibus istis eripiendi malis: nos autem eas despica-

tui

tui duceremus, ecquis non vt vesanos plane abijceret? An in hoc mundi freto sunt dæmones, sunt publica occultaque scelera, luxuria, gula, &c. Inde Christus suam Orationem, & Salutationem suam Maria offerunt. Quin igitur acceptamus, inque Psalterio dicimus: SED LIBERA NOS A MALO.

HISTORIÆ PROSECVTIO.

IV. Hæc talia ad S. Dominicum apparens illi servator Iesus. Ille ergo haud mora cōtinuo succinctus in Euangelium pacis, gaudio, spe, spirituque, vir Diuino plenus, die posteri (qui Deiparæ Virgini sacer, præcipua festiuitate solemnis agebatur) in vrbis Tholosanæ Maiora Ecclesia, frequentissimo Clero, populoque Tholosano concurrente, ceu iussus ab Domino, præscriptum prædicat sermonem. Fuitque tanta verbi ipsius vis & efficacia, vt omnes pene à maiore ad minimum, sic compūcti fuerint, sic ad Psalterij amorem honoremque inarserint, vt protinus sub illius signo servire Deo Deiparæ plerisque fuerit decretissimum.

2. Id quod citra moram ipso facto declarauerunt orthodoxi, tum vero, & hæretici, errore suo damnato, ad Ecclesiæ gremium sese transtulerūt.

3. Inter quos viri tres præcipui nominis, acerrimique hæretici, sese ad Catholicos palam sunt professi, eiurata hæresi: videlicet *Magister Norbertus de Valle*, Iuris Canonici Doctor: *Magister Guelrinus de Fracmo*, in Artibus Philosophiæ eximius: *Magister Bartholomæus de Prato*, experientissimus Medicus, pariter & Theologus profundissimus. Hi tres, præter alios complures, de manibus S. Dominici humiliter susceperunt Psalterium: idemque protinus vna cum S. Dominico cœperunt late circum prædicare, Institutum secuti Prædicatorum S. Dominici. 4. Ex quo tempore mirifica hæreticorum est conversio consecuta, & Religionis sacræ devotionisque studium in coronario Dei cultu ad Psalterium maximo cum fructu & Ecclesiæ incremento profecit.

CAPVT XIX.

Sermo II. De Salutatione Angelica, ab Deipara S. Dominico revelatus olim: nuper ab hoc iterum nouello Sponso.

SAnctus Dominicus cuidam Religioso Prædicatori, sibi valde familiari ac deuoto, Mariæ novello Sponso revelare dignatus est, vt sequitur.

HIS-

HISTORIA.

I. *Tu Frater*, aiebat apparens ſubito S. Dominicus, *tu prædicas, ſed attende tibi, & ſolicite caueto; ne humanam potius laudem, gloriamque vanam aucuperis, quam ſalutem animarum ſectaris ac zeles.* Equidem, quidaliquando mihi contigerit, olim degenti Pariſijs Lutetiarum, minime te zelatum volo. Maior iſthic Eccleſia, Metropolitana, eſt, eademque Dei Genitricis ac intemeratæ Virginis Mariæ honori ſacra, & dicata. In hac, pro Vocatione, prædicaturus, accurata me cura, & curioſitate etiam ad dicendum me comparabam. Nō vlla ſtimulante ad iactantiam vanitate, ſed ob Auditorum facultatem doctiſſimorum, ob ampliſſimi conſeſſus dignitatem, ob frequentiam omnis ordinis ac ſtatus ornatiſſimam, & vero multo maxime ob manifeſtiorem ſolidioremque veritatis evidentiam demonſtrandam, animiſque ſic imprimendam, vt optatus inde fructus Deo conſtaret. Cum igitur, pro more meo, ante concionem, ad vnius horæ ſpatium, quodam in ſacello, poſt altare maius, in orationem me conieciſſem, in Pſalterio meo perſolvendam; ecce, confeſtim extra me factus per raptum, manifeſto in lumine contuebar me coram, Amicam meam, quam mihi quæſiui à iuventute Sponſam chariſſimā, Dei Genitricē: hæc quē manu libellū præferebat, mihi offerens ait: dilectiſſime ſponſe Domine, etſi bonū eſt, quod prædicare diſpoſuiſti; ſermonem tamen longe melioré, mihique gratiorem ad te affero. Aſpectus me affectuſque notus miro delibatum gaudio rapiebant: librum capio, lego reverenter & conſtanter, neque ſecus, ac dixerat D.ª Maria, comperio. Illa, iactis à me gratijs, quantis quam demiſſiſſime valebam, à me tum quidem conſpicari deſijt.

Iamque hora perorationis inſtabat habendæ, adſtabatque Pariſienſis Vniverſitas tota, Antiſtitum, Procerum, Dynaſtarum, Senatus, populuſque frequentiſſimus, & celeberrimus conſeſſus. Omnes quippe Ordines præteritorum fama prodigiorum ad audiendum ſpectandumque exciverat.

Ea autem Lux ſacra fuit S. Ioannis Euangeliſtæ feſtiuitate ſolemnis.

Vt igitur ambone conſcenſo in altum ſurrexi; omiſſa vitæ hiſtoria, & eximijs Apoſtoli ac Euangeliſtæ præcellentijs, ex eo duntaxat per pauca eum commendaui; quod tantus tamque ſingularis eſſe cultos meruerit cœlorum terrarumque Reginæ Dei Matris ac Virginis Mariæ. Quæ quinde-

na habuit efficaciſſima, eademque facillima cunctis. Antidoque facillima cunctis. Antidota, contra vniuerſa diſcrimina mundi. Tum deinde huic inſiſtens propoſito, talia prædicabam.

SERMO S. DOMINICI.
Thema. Luc. 1.

II. Ingreſſus Angelus ad eam dixit: AVE *gratia plena, Dominus tecum: Benedicta tu in mulieribus, &c.*

I. QVINQVAGENA PSALTERII.

CHriſtianiſſimi Auditores, &c. Magiſtri eximij. Hic locus, & aures veſtræ eruditiſſimæ exquiſitis elaboratiſſimiſquè orationibus aſſuevérunt. Verum iam nunc ego, non in doctis humanæ ſapientiæ verbis, ſed in oſtenſione Spiritus & virtutis, loquor. Audite me, oro, Chriſtiana cum deuotione.

1. Si hoſtilis eſſet terra vobis peragranda; num quem Salvum conductum optaretis; & de eo nunquid parum ſolicite circumſpiceretis. Noui, communem eſſe ſenſum, & conſenſum omnibus vnum. Mihi vehementer illud aſſentiuiſi. Atqui vero in medijs hoſtibus agimus, & Salutatio Angelica ſalutis eſt ſymbolum. Quid enim AVE eſt, niſi abſque væ omni Euæ? Vox gaudij, GAVDE, novum ac primũ re & nomine eſt, AVE, Euangelium, hoc eſt, bonum, fœlix, fauſtumque Nunciium. Quare hunc ſalvum conductũ aſſumamus exules filij Euæ, illo hoſtica omnia euademus liberati: quippe orbis liberatus eſt omnis à maledictione Euæ per AVE.

2. Eundum fuerit per cavernarum fauces, obſcuraque locorum antra? Nonne Lucernam quærimus, præferimus? Et vero anxia cum circumſpectione, inquitis. Recte. At omnes nos per humanæ mortalitatis latebroſas tendimus vmbras atque cavernas ſerpentinas. Quid ni igitur properamus dictam, MARIA, lucernam comparare nobis? Hanc in Salutatione Angel. pie repetita igne deuotionis accendamus, & illuminabimur. Ipſa enim eſt Stella maris, & illuminatrix Maria.

3. Fac ita eſſe: Regem Franciæ diris facinoribus tuis habeas offenſiſſimum; an non ſummopere gratia Reginæ gauderes, Regis ad offenſam reſtingendam? Mecum, ſcio, ſentitis omnes. Nos vero ſumus, qui in multis offendimus omnes Deum. Nunc Regina Cœli, Cor Miſericordiæ valet, & vult placare nobis: Tantum illius à nobis in Pſal-

Psalterio sæpius recolatur GRATIA, & debite honoretur. Vehementer suadeo, vel hodie arripiatis Psalterium: crastinum forte non omnes superviuetis.

EXEMPLVM.

III. Vocem ecce propheticam, cogitationum perspectricem. Nam haud secus, ac dictum, euenit. Artium studiosi quatuor, moribus sat improbis, Virum Dei, vt perorauit, despicatui habentes, aiebant: Magna quædam expectabamus: & ecce, lectionem puerorum audiuimus. Nocte proxima perpotant ijdem atque scortantur. In ipsis amplexibus scorti, iram extimulante libidine, ad rixam, ad arma ruunt: duo internecione occiduntur: alijs duobus ad mortem vulneratis. Ab Vigilijs hi ambo in carceres retrusi, post pauxillum ibidem inter blasphemias animam exhalant obscœnam, & infelicem.

4. Qui iter cogitant per loca vsola per incultas terras, & humani victus egentes: nunquid plane cauebunt necessariũ, vt aliunde sibi plene de commeatu circumspiciant? Id nemo sanus mihi infitias iuerit. Nostræ hæc peregrinationis terra deserta, inuia, & inaquosa, cœlestium inops bonorum est, inanis & vacua. Quid cessamus igitur, quid restitamus; quin protinus de illius plenitudine accipiamus omnes, quæ est PLENA? Da illi in Psalterio vocem hanc, remque recipe.

5. Turbat bellis terra ferocibus, aut infestam habent latrunculi, vt nulla sit vsquam tuta salus, præterquam vno in castro inexpugnabili: ad hoc quis, nisi contemptor vitæ, non confugerit? At terra talis est, in qua mortales agimus, & Dominus est refugium nostrũ. Et quid est igitur, quod minus frequenter, & ardenter eum in Angel. Salutatione appellamus. Qui in ea Psalterium persæpe dicere dubitamus: DOMINVS?

IV. Hic Sanctus Dominicus apud Nouellum Mariæ Sponsum facti narrationem interponit ad Exemplum.

Hæc cum prædicarem, Alma Patrona Maria continuo lateri hærebat meo assistrix: ipsa, velut ex libro, verba mihi singula prælegens suggerebat dictatrix. Ipsa vires, animumque spiritumque sufficiebat confortatrix, & voci dabat vocem virtutis. Neque aliter dicta cadebant ad aures ac animos auditorum, velut ignea tela. Sentiebant plerique carbones vastatores scelerum in conscientijs suis, & hasce igniti intus ac gliscere flammas ad Dei timorem iuxta, & amorem.

Demum velut epilogicans pri-

primam dictionis partem ita finiebam: *Præclare nobis est perspectum, decem Mandatorum Dei reverentiam, ac obedientiam ab humana sen improbitate, seu fragilitate consuesse, hea! temerari: id quod à nobis auertat Deus. Vnumquodque autem de periculis iam emuneratis, per omnia Decalogi capita cum scelere versari, & animæ mortem pergrassari potest. Quocirca ad quinquies dena deprecanda mala, prohibendaque certissimum. Et cuius paratissimũ est remedium Psalterij Quinquagena prima: quæ totidem præsidiorum quædam est veluti panoplia, Corona Mariæ.*

II. QVINQVAGENA.

VI. Sit necessitas subita, quæ vel intempesta nocte quẽ exturbet in inter, idque ab trucibus insessum feris, fœdisque monstris infestũm: quid illi perinde foret, atque armati cordatique Comites propugnatores eius? Negabit nemo. Nos sumus in & mundi tenebras extrusi, & fera hominumque vitiorumque monstra tendimus iter iniquum: offendimus omnes, & egemus gratia. Væ soli! Ductoris egemus & defensoris. Adstat ecce para pia Mater Virgo: Ora Dominam, & assume eam TECVM da cum cætera Angelic. Salutationis comitiva, quæ quanta in Psalterio?

VII. Sit casus, qui compellat inire domos aut loca, quæ obscœna scelerum omnium infamia notavit insignis: num quisquam honesti amans nóminis solus pedem intulerit? Dubio procul testes comitesque plures Viros Sanctos, vitæque famæque integros adducet secum. Locus nullus præmundo hoc est insigniori infamia: & permeandus est omnibus: Fœlix à tergo quem nulla ciconia pinsit, qui sequacem trahit infamiam nullam. Nullam ex omnibus traxit, quæ sola BENEDICTA est per excellentiam: hæc qui comes ierit tutus honoris erit. At ijs sese vltio associat, à quibus in Psalterio familiarius Benedicta consalutari gaudet. Hæc vitæ famæque testis & fidissima custos est.

VIII. Si quam in scholam vestra vos ingenua cuiuspiam Artis combibendæ cupiditas inclusisset, ac ea scientia linguа peregrina traderetur, quid honestissimæ cupiditatis, vestræ ardori foret perinde necessarium, atque Magistra linguæ? Quis hic? quæsitaretis omnes, & amabimus eum? Demonstretur autem, quit ita ab sese abierit, qui ipsum non adierit, audierit? Nos hic talem terimus ludum, cupidi cœlestis condiscendæ artis, ignari, sed

sed linguæ. Quem magistrum quærimus? Ecce ipsus adest, solo verbo docere potens. Angelica eum demonstrat Salutatio Psaltis in vocula Tv demonstrante. In ea Spiritus inest Deiparæ Theodidascalus. Ipsum tute precibus require, Maria eum tibi conciliabit.

IX. Ponamus ita esse: Simus nationem ingressi, in quã dulli quicquam inferre, nec efferre liceat: in qua & mera stipe corroganda sit victitandum, in qua immites viri calybem circa præcordia, barbarie rigẽtia gerant: at Mulierum tanto sit mitior ad benigne faciendũ natura: illud sane studium esset omnium nostrum, vt de mulierum nobis misericordia demerenda laboraremus. Atqui Diua Maria est Mater misericordiæ, vt Angeli, Diuique omnes per nostra in Deum peccata alieni à nobis forent ac adamantini: Illa tamen nunquã nisi bona Mater est. Quare eam iure suo meritissimo benedicamus IN MVLIERIBVS.

X. Cum, teste S. Gregorio, ipsaque experientia, quotidie ambulemus vias mundi amaritudine plenas, an non gratissimus is comes fuerit nobis, qui à cõsolatione suavissimus? Atqui hic is est, adesseque nobis optat, cui orantes dicimus: BENEDICTVS. Quin igitur cum deuincire nobis studemus in Psalterio? Quapropter cum per dicta iam quina pericula, in salutis nostræ perditionẽ, grassentur immane dira decem scelerum præcipuorum portenta; nimirum Capitalia septem cum perfidia, præsumptione, ac desperatione: equidem ita existimo, neminem sibi tam inimicum reperiri, qui, ista cognorit certa salutis præsidia, sit ea despecturus. Sin; nemo talem non aut insanum, aut desperatione deploratũ dixerit. Quare adversum quinquies dena ea pessima monstra, vestrum vobis placeat azylum in Psalterij altera Quinquagena.

III. QVINQVAGENA.

XI. Porro: Quid in itinere positis, laborere fessis, fame sitique exhaustis, suique subsidio recreandi destitutis, quid inquam his euenire gratius queat, quam vt in fœlicem Arborem, optimis plenam fructibus, & manantem sub ea frigidæ fontem, contingat incidere? Atqui nobis in hac vitæ via in aquosa B. Virgo occurrit, Arbor ter benedicti FRVCTVS, cum Fonte vitæ: Fructum igitur, Arboremque patiter in Psalterio consalutemus.

XII. Fingamus: quid obstat? Ex nobis vnum aliquem illi regno dandum esse Regẽ,

in

in quo ſteriles vniuerſi degerent, nemo pater, mater nemo fieri poſſet: Gemma tamen Regi nouo demonſtraretur, cui vis ineſſet omnes fœcundandi. Num eam, ſi quidem ſapuerit, aſpernabitur? Melius ille regnum amabit ſuum. At in ſuo quiſque corporis regno Rex eſt. Sed in terra ſitum maledictionis eſt, & ſpinarum, vbi infelix dominatur ſterilitas. Hac pulſa regnum fœlicitare poteſt & fœcundare, quiſquis illam in cæteris Angel. Salutationis Gemmam VENTRIS dictam, pie vſurpabit: adeo certe fœcunditatis eſt ex obũbrante Spiritu Sancto. Quæ enim Virgo Parens omnem ab orbe ſpiritus abſtulit ſterilitatem, quo amplius carnis reſtituet fœcunditatem eadem rite invocata?

XIII. Dictum nobis haud ignoramus: Negotiamini, donec veniam. Sed dicere quiſque poteſt, Mendicus, & pauper ſum ego, aurum, & argentum non eſt mihi: vnde igitur negotiabor? Sit igitur Regina potens, quæ te copioſe donare velit pecunijs; non illius omni via ambires gratiam? Maria eſt, cuius proprium illud eſt poſſeſſiuum, TVI: Tua; O Virgo, tua totius orbis vtriuſque, ſuperi, iacentiſque medij, poſſeſſio: verum tibi illa poſſidet: tu tantum illi in Pſalterio famulare.

XIV. Si quis nexus vinculis, & retro carcere clauſus detineretur; oblatamque nollet Clavim, qua reſolvente manicas pedicaſque, & carceris fores omnes referante, evadere licite glorioſeque valeret, cum is demens, tum in ſeſe foret iniquus. Et nos vincti ſedemus in mendicitate & ferro? Quin ergo Clavim David arripimus; qui eſt IESVS. Hic vero per quam fuit conceptus, per eandem ſalutationem & accipitur. Et arripere, orare, geſtare, ex oſculari, plane venerari Pſalterium, Salutationis Palatium, omittemus?

XV. Degenti ſuper terram peſtilentem, & tabificam, quid perinde cenſebitur neceſſariũ, ac certum antidotum vnguentarium, quod omnem adverſus luem præſtare valere? Miſeri nos mortis filij hac in mũdi peſtilentia aura animamque trahimus, & id, quod vivimus, & morimur, ad certam tamen immortalitatem conditi: quam quidem hauſta hic peſtis æternum infelicitare potis eſt. Qui amuleti? Quod balſamum ſupereſt? Vnguentum ſupperit Chriſtianis Chriſtus, id eſt, vnctus, cuique ſicut vnguentum effuſum nomẽ eſt: huius pigmentaria eſt Maria, quæ Chriſtum dedit orbi peſtifero: dabit & tibi; tantum Ang. Salutationem ipſam rite venerare.

Quid tot inter funera, præſentemque mortem, vitæ capeſcere tardamus remedium? Ecce pericula quinque proxima, dire venenata & venenantia: atque ea ipſo cum ſpiritu haurimus. Quia igitur per ſenſus denos, quinque ſcilicet exteriores, interioreſque totidem ſorbere peſtem tam eſt pronũ, quam periculoſum: ſaluberrimam agimus rem: medicinamque paramus nobis, ad Pſalterium quinquies denas repetendo Salutationes Angelicas.

Hiſtoriæ continuatio.

XVI. Iſta, mi fili (ad Spõſum nouellum inquiebat S. Dom.) prædicabam tunc, ceu Divarum Maxima Diua iuſſerat Maria noſtra: eoque ſermone, velut iniecto reti Retiarius, pene totam Vrbem Pariſienſem comprehendam; tanto cum fructu, vt permagnæ ſint animorum conſecutæ mutationes apud incolas & exteros; vſus, cultus, veneratioque Pſalterij paſſim omni regno creſcere cœperit, perque ſingulas pene populi familias ac domus pervulgari. In primis autem lectiſſimum ſtudioſæ iuventutis florem illius fervor prædicationis ita mature fecit, vt flante Spiritu Dei ad altiora novi Inſtituti Prædicatorij evolaret. Itaque abdicata ſæculo iuventus plurima Ordini ſe dicavit: S. Dominicum ſecuta vitæ Magiſtrum. Quo ſimul tempore Conuentus ibidẽ noſtri Pariſienſis fundamenta iaci prius cœpta; eam in molem excreuerunt, quam hodicque videre eſt: Epiſcopo, Rege, vrbe, in primis autem Academia tota huc me, ſecundum Deum ac Deiparam, plurimum adiuvante.

CAPVT XX.

Pſalterium ſervat à Succubis, vt Revelat Sponſo Maria.

I. EXemplum legitur: quod etiam Beatiſſima Virgo Maria cuidam devoto ſibi novello Sponſo mirifice revelare dignata eſt. 1. Chariſſimus Spõſus meus (inquiebat Sponſa Dei Maria) S. Dominicus ex vrbe, per Germaniam, iter Pariſios inſtituerat, Fratribus ſex alijs, eiuſdem ſecum Inſtituti, ipſum comitantibus: & vbicunque divertebat, præſertim in Monaſterijs, & Collegijs, perſæpe vero etiam ad populum, exhortationes, concioneſque habere conſueuit. Ac tameſi per interpretem vt plurimum ad exteras nationes prædicaret: frequenter tamen etiam Hiſpanice loquans, huiuſce ignaris linguæ ſua patrita lo-

locui visus, recte intelligebantur.

2. Demum illud peculiare ipsi Donum à Deo gratis fuit conceſſum, vt loqui nosse ac posset omnem linguam cuiuscunque nationis. Quod quidem Donum linguarum singulariter ipsi conveniebat impendi; *Tum quod* viri virtus, spirituſque Diuinus, in salutē orbis infusus illi, & erumpere gestiens, constringi nequaquā debebat, & quem operari fructum datus fuerat, ab eo per vllius linguæ ignorantiam retardari. *Tum quod* ipse Dux primus erat, à quo per omnes orbis oras, gentiumque nationes destinari Prædicatores volebat Deus.

3. Neque vero ex mero soloque dono solius Dei linguas loquebatur peregrinas; verum etiam ex aliquo ipsius quandoque merito: vt cum spiritus impulsu singulatim ea pro gratia Deum impensius oraſſet. Sicut quando in Francia cum quibusdam Alamannis bene multos per dies Alamannica sermones miscebat.

4. Ego tamen Sponso meo, mea apud Filium gratia potissimum eam facultatem impetravi, qua tum vti libere valebat, cum ad salutē animæ, aut plurium, interat. Hinc in quamcunque exteram nationem inferebat pedem, gratia prædicandi, eiusdem continuo gentis lingua callebat. Et merito: nusquam enim sese conferebat, nisi vt Apostolus Domini: quo eum spiritus agebat. Missus enim fuerat, velud ad mūdum iam refrigescente charitate moribundum: vt ipsum resuscitare.

II. Nunc vero audi Historiam facti, ipsa sui singularitate memorabilem.

Est in Alemmaniæ terra castrorum natura loci, & arte, manuque munitissimum; quod miles quidam habitabat bello, & armis potens; cui similes sui erant quatuor supra denos tribuni, manu prompti, robusti viribus, & prælijs exercitati; insuetique prædis. Quo atrocior spiritus singulorum pectora quandam ad barbaram immanitatem efferarat; vt actis quotidie prædis per nefas, plus delectarentur; quam iusto Marte quæsitis. Nec raro per latrocinia mistas sanguine prædas cruentare, floci pendebant. Impia virum erat immanitas. Dicti quatuordecim vno sub principe singuli, plures ductabant sub signis, non tam militari dicto sacramento deuotos, quam scelerum societate facinorosa coniuratos. Hi longe late, per omnes circū terras excursionibus factis, rapinis, prædis, cedibusque omnia infestabant: innumera cæsorum

rum

rum corpora transcurrenti data flumini, (Rhenus id fuerit, aut Danubius) demergentes.

1. Cum igitur ad infame illud à prædonibus castrum nō procul adesset S. Dominicus, & mane primo ante Diuinus operaretur ad aram, quam pergeret iter; ecce sub Missæ Sacrum sua ipsi familiaris Beatissima Deipara me spectabilem soli dabam, talibusque monitis informabam. 1. *Mi Dominice, fiete Deo, pede adhuc inofenso, iter tenuisti secundum: non tamen hodie, vt hesterno eveniet. Sed sortes tuæ in manu Dei. Sævis ab prædonibus incursavere, nec, me sine, vitæ securus.*

2. *Age, disce: quid facto opus Vbi captus ab feris traheris; vltro sequitor: Sed eorum Principi te sisti postulabis: habere te, quæ nosse ipsum, eiusque principilos, saluti omnium interfit: dictaque factis continuo probatum iri: adeoque ipsorum tibi manus inijcientiam capita in præsenti futura discrimine: ni tuis fuerit monitis consultum. Addes: Visuros, auditurosque ipsosmet: quæ in viuis nunquam vel fando cognouissent. Dabunt id barbari tibi.*

3. *Istud autem habeto certum: In dicto castro quindecim incolunt mulieres eximia corporis forma, habitu, cultuque spectabiles, & vero elegantia vultus admiraculum visendæ carnalibus. Hæ Principum Tribunosque eius militares præstigijs suis fascinatos ita dementarunt, vt earum instinctu nullum non patrare nefas exhorrescant. Nimirum quantum viris ea dominentur armatis! Neque enim homine: sunt mortales, nisi ementiti: sed ex Orco ipso cacodæmones veri: & quidem vah! succubi. Ita autem Quindecem viris ijs persuasissimum est: ipsas esse Deas, quas fatales vulgo placet vocitari. Earum familiaritas, creditur in rebus gerundis certa esse prosperitas: consilia, putantur oracula. Pro! Quantis hisce refertus est orbis? Dulces sunt furiæ: inescant melle: viperco sævius felle necant. Prorsus versant, miscentque orbem.*

4. *Quare, istud age. Hinc in viam tecum adsumes sacrosanctam Dominici corporis particulam: sic vsum posciturum: nec absque Stola, quam Sacerdotali ritu propalam gestabis. Tuis Eventus respondebit causum Fratribus. Nam præda factus prius ipse prædonibus: hosce dein omnes in piam es Deo prædam habiturus: captivos quoque triumphaturus demonas; qui infelices modo præmiatores captivos ducunt.*

5. *Tu porro captus vbi ad latrunculorum Ptincipem ad missus steteris: accersi pote cunctam domus familiam: suas ijs scelera nefanda cordate ingere: intenta pericula, ipso illo die per quas cunctos ad interitum pertrahendos, eis denuncia: Malignos pro-*

prodito Spiritus; evadendi ab hisce viam aperi, prædicato viris Psalterio. Animarum auferes lucrum. Prætium hoc præmiumque periculis est. Dixit, & abscessit.

III. Ex ordine, vt prædicta, iussaque, se & dant omnia, & geruntur à S. Dominico. 1. Viam sic ille capessit, comitesque fratres pariter. Ad castrum vt propius ventum (locum de nomine appellare non audeo: neu quam in præsentiarum incolam notam infamiæ sibi intorqueri conquerantur: nam etiamnum ibidem forte nefanda geruntur) iam in eo erat; vt eruptione facta prenderentur. Ecce rursum adest Deipara, soli manifesta suo Dominico, dicit: *Ecce mitto te ad gentem peccatricem: nec enim ab annis retro triginta eorum plerique vel scelera confessi expiarunt, aut vlla audire diuina voluerunt: Magi omnes, dæmonibusque deuoti. Insta, Psalterium prædica; Dona quindecim seu medicinas adversus peccata totidem ex diamcto commõstra. Vinces cum Deo.*

2. Illi dum carpunt iter, ecce, advolat furiata manus, prẽsos, nexosque raptant, versant, plagisque mulctant; & S. Dominicum cæteris immanius dæmonis in sanctum is furor erat iam diu perosum. Ad castrum ducunt captos, certi, dira cæde mactandos; ni Deus prohibuisset. Vir Sanctus, secretos petit affactus Principis. Admissus vix pauca fatur; iam animo Dynastæ illapsus eum ad mitiora flexerat. Itaque interiora ipsi ad aurem soli sua revelat, quæ monstra domi foveat, edocet, promittit facturum sese, vt bestias tartareas oculis contueatur.

3. Pavore conterritus hæsitabat Princeps: Tribunos accersit; quibus coram ex Sancto percunctatur. Eccunde talia nosset, quæ monstra loquebatur? Quid facto opus, ne in pernitiem ruerent ipso die illi paratam? Cui Sanctus: *Agite, Factis loquar magis, quam verbis: auribus simul & oculis dicta dabo: Tantum, Princeps; iube accirĩ huc cunctos, adesseque coram, quos castro hoc tuo contines.* Dictum, factum: Adstant omnes, solas præter domicellas: quæ nimias excusabant occupationes suas, quas fingebant, Vocantur: renuunt. Tunc S. Dominic. *Ite, dicite, Dominicus in Nomine SS. Trinitatis, perque ipsius virtutẽ Psalterij: quod prædico, sic mando cunctis, huc se protinus sistant.* Interim coronæ circumstantium inquit: *Sed vos state viri: S. Crucis signo frontem muniatis & pectus. Credite, horrifica Orci monstra spectabitis.*

4. Etiam excussus fertur ad aures clamor eiulanitum, seque in alia omnia vertentium nequicquam; vi occul-

ta

ta trahebantur. Adſunt: Deum, Ieſum, Deiparam, Cœliteſque dire execratæ blaſphebant, limphatis ſimiles furiatæ. Imperato laruis ſilentio, rurſum ad cæteros ait: *Signo ſe quiſque crucis ab armet.* Parent cuncti; at illæ nequaquam: quin auerſæ magis ſæuiebant.

IV. Hic Vir Dei ter SS. Hoſtiam de ſinu producit manifeſtam; & ſic infit. 1. *Adiuro vos oblaruatas furias inferni, per iſtum, quem cernitis coram; hiſce in manibus: Palam edicite, & confeſtim: quæ, vnde, cur huc adeſtis: tuque nominatim prima harum, ſuperbiſsima beſtia eloquere.* Illa furens, ineffabiles iras vultu minaſque ſpirans, truces in diuerſa oculos diſtorquet, dirumque infrendens vociferatur: *Maledicta dies, quæ huc te ſtitit. Maledicta ſit illa cum filio; quæ huc te miſit. Sic, heu, vna hora tot annorum conatus noſtros corrumpet? Cogor, heu, heu, prodere ſecretum cogor veſtrum, ò mundi Principes! Nos, nos infandi cacodæmones ſumus: hoſce aſtites annis iam plurimis dementauimus; vaſtitatem late cædeſque per eos fecimus: & eheu! hoc ipſo die hos in Aquas præcipitaturæ fueramus, in Orco nobiſcum cœnaturos. Sciunt: ſtant paratæ naues, ad oppoſitam cis aquas terram hoſtiliter à quingentis iſtis depopulandam. At hodie noſtri erant, deditique nobis, medijs in vndis ſubmergendi.*

2. Cur, quærit Sanctus, *non id citius patraſtis?* Et illa: *Facultas, heu, non voluntas defiebat.* Sciſcitanti: *Ecquid ita?* Subiecit. *Sat audiſti: quinos torques amplius?* Cui, *volo*, inquit, *& iubeo per virtutem Chriſti: edicito.* Furia, *heu, heu*, eiulabat: *Falſa illa Cantilena Mariæ Mulieris Iudaicæ ſemper hoc impedivit. Hi enim omnes, iuſſu Principis omni die ſalutabant illam.* Et Sanctus. *Quantum orabant?* Illa: *Quantum tu prædicas Pſalterium inimicæ noſtræ.*

3. Inſtanti S. Dominico: *Vnde iſtud didicerant?* Reſponſat: *Noſti. Qui quæritas? Heu, per id antiquum eſt oraculum, orbe toto receptum olim: at arte noſtra pene ſopitum. Tu nunc in pernicem id noſtram inſtauras. Portant id quidem, hodieque ex antiquo geſtant, & demuſsitant multi: verum quid faciant, ignorant. Parens iſtius Principis, inimicus noſter, eum à puero garrire id coegit: vnde illi inſuevit; quantiſuis ſeſe facineribus obſtringeret: nec vllum voluit commilitonem, qui non idem portaret ſecum & oraret. Hodie vero, ob apparatum in procincti neceſſarium, orare nondum valuerunt. Sic nobis patebant inermes: Hauſtu vno, hic vbique, flammaſthic, periſſent.*

Ad quæ S. Dominicus: *Extorta hæc veritas eſt. Securi credite viri: ego affirmo. Sed aduertite: Si vis ea Pſalterij fuit apud ſcelera-*

leratos : quanta apud iuſtos pollere Pſalterium exiſtiman-dum eſt?

4. Illæ multa frementes ac quiritantes contendunt, vt dictis contentus hinc eas face-ſere ſinat: ſimul genua humi demiſſa ponunt, abitum preca-tæ. Neque tamen adhuc mu-liebris formæ larvas, a duſque miraculum formoſiſſimas, po-ſuerant: niſi quod cedere com-pulſæ tan miſerandum induiſ-ſent vultum; vt aſpectu, geſtu, miſtoque gemitibus planctu, virorum quamvis ferrea pec-tora, ad commiſeratione ac fle-tum quoque emollirent. Hi enim ipſi ad terram ſupplices S. Dominico facti, deprecan-tur: eas ſacra Numinis præſen-tia tam immaniter cruciatas, pœnis abſolveret, abſcedere permiſſas, *Sunt tamen*, aiebant, *res bonæ, & valde amabiles: & viris ſupra humanam æſtimatio-nem ſolatioſæ, & obſequioſæ.*

VI. Hiſce vero S. Domini-cus nimium quanto Dei zelo ſuccenſus exclamat: *O vos in-ſenſatos, & ſtultos corde ad cre-dendum, parumne adhuc pericula agnoſcitis veſtra? Parum adeo ſcelerum vos pœnitet veſtrorum, pudetque vt criminum, & diſcri-minum tantorum machinatrices peſſimas nondum Diris dirus exe-criminis? Ego faxim cum Deo, vt continuo veſter ille adverſum eas amor animuſque in vobis ſtirpitus elidatur.*

Quapropter vobis in Nomine Ieſu, eiuſque Matris Pſalterio præcipio; ſtate viri, nec cedite lo-co, dum conſpecta oculis horum immani monſtruorum obſcænitate, ſortem ipſi veſtrum miſeremini.

Vos autem tartarea portenta, feræ peſſimæ, laruis ocyus poſitis in ſua quæque figura, hiſce, quales eſtis malitia, vos aſpectabiles ex-hibete. Ita, inquam, vobis in vir-tute Domini noſtri Ieſu Chriſti præſenti, & Pſalterij ſui, præci-pio.

2. Et ecce; dicto citius adſtant beſtiarum monſtra, or-co ipſo tetriora. Ac niſi Diui-na virtus ſingularis ſpectanti-bus robur ſuffeciſſet; præ hor-rore ſpectorum, clamore, ac fœtore exanimes corruiſſent, *Nunc*, vrgebat vir Diuinus: *Di-cite, iubeo, eccur, & quænam eſtis quindenæ? Tuque princeps ſuper-biſſima beſtiarum, edic prima.* Illa rigitu immani excuſſo, tantum non animas è corpori-bus pene evulſiſſet: *Nos*, erugit, *heu! ſumus quindecim inferni Re-ginæ, orbis ſeductrices: & cuius in primis inſidiatrices Principis: vt qui ſanguinis eſt regij vir, ac Imperialis: opportunum noſtris conatibus inſtrumentum, ad ge-tes plures noſtram in naſſam per-trahendas: fidei Chriſtianæ dimi-nuendæ.* Neque infeliciter: ſed hac-tenus. Ipſis tamen Magis, eorum-que ſimilibus præſtigiatoribus im-peritamus. Neque Aſtrologi nos ig-

ignorant, vel aſpernantur. Quæ prognoſtica ſe fari vera eſt aſtris fingunt: ea noſtris ab illuſionibus comminiſcuntur. Multaque effutiebat alia, quibus faſcinent Principes, bella ſerant, malaque ſexcenta machinentur.

3. Stabant interim cæteræ tales forma, quales malitia, ſcelerum magiſtræ. Ad quas S. Dominicus: *Auferte vos hinc protinus, inque ima ruite tartara.* Illæ in fumum, inque tetrum abiere fœtorem, incitæ ocyus: ſimul arreptas è ſtatione naues cum armis; merſas ſub vndis condunt has, illas flammis excitatis hauriunt: reliquarum exercitu copiarum illuc adſtãte, ad ſpectaculum prope expectorato.

VII. Dux aut ipſe, omiſſa excurſionis faciundæ cura, ictus horrore, vna cum pro donum manu (quod plures quingentis adeunt:) Sancto accidunt ſupplices: Sibi, quæque vellet, imperari orant; addereteque monita ſalutis; & cœpta firmaret: imperata ſeſe facturos omnia. 2. Verum ille hoc tantum: *Sacra vox ex homogeſi arpiate viri: male ſuetis inſtincte flagitijs, aſſueſcite bonis. Cæterum laudate Dominum* IESVM, *& Matrem eius Virginem, ipſorum in Pſalterio.*

Sicque converſos reliquo diei reſpirare permiſit. Stabant enim attoniti, tremefactique omnes, nec animi, vel corporis ſat potentes. Et ſat erat Dominico, tantum vno vidiſſe die, audiſſe reos, ac peregiſſe Deũ.

3. Die poſteri rurſum convocati adſunt frequentiſſimi ad S. Dominicum: qui ſermone longo, ſpectatorum inferni monſtrorum ſpecies, partes ac proprietates exponit: vt ſubiecta docent. Quorum ſub finem fit atteſtata viſio.

CAPVT XXI.

SERMO III. S. DOMINIC. De XV. Lacunis ſeu Beſtij inferni, ac vitijs: cum atteſtatione viſionis.

THEMA PSALM. CL.

Laudate Deum in Pſalterio, &c.

FIlij Dei, bellatores mundi: heu! diu filij diaboli, velut luce clarius oculis veſtris conſpicati fuiſtis. Sed veſtrapte ij voluntate fraudeque dœmonum extitiſtis: natura tamẽ & creatione; Redemptione & conſervatione, filij Dei. Date nunc aures mihi, animoſque precor: qui neſcientes Principi veſtro obediſtis, ad Pſalterium Deiparæ Virginis quotidie perſolvendum: & me nunc, in nomine SS. Trinitatis ac Mariæ ad vos informandos huc miſſo, diſcite: quemadmodum

&

& quibus malis deprecandis, idem rite peroretis.

Hoc primum ſcitote velim: Summa ſcelerum eſſe omnium capita quindena: quibus adhuc mancipati ſerviſtis. Nunc vero (quæ Dei miſerentis eſt gratia:) per Mariæ Pſalterium, ex ijs vos eieciſtis; de cætero, ſi volueritis, immunes futuri.

Atque ea quidem, vt quindecim ſunt numero: ita quindenis quoque fontibus gratiæ, ex Ang. Salutatione promanantibus, adverſantur. Ter quinas ordine terno proponam, & exequar, cum Deo.

I. QVINQVAGENÆ in Pſalterio.

I. *Lacunæ Beſtia, Leo* SVPERBIÆ *eſt.*

In hac oberrat mundus per arrogantiam, vanam gloriam, & excellendi appetitum, mente, voce, & operatione. Contrarius illi fons gratiæ Pſalticus in Ang. Salutationis conſiſtit voce: AVE. Superbi enim ſunt maximo cum VÆ maledictionis. Quæſi in Cœlitum quemquam, cadere poſſet: de cœlo ea continuo proturbaret in Orcum. Cui ſi vel pars minima turpitudinis, ac immanitatis cernit oculis poſſet: horrorem inquam? quin præſentem mortem cuivis, orbique totiinferre valeret.

Beſtia Lacunæ huius, dæmon eſt SVPERBIÆ. Quam mon eſt LEONIS igniti ſpecie eſtis cõſpicati: flammas *Oculis* ſpirantem ſulphuream dentibus ac *Vnguibus* ferreis ſæviter armatam. *Alas* ea vibra ſerpentinas: vt cuius *pennæ* ſingulæ ſinguli ſerpentes eſſent virulenti & igniti. Pennarum autem *flocci* quilibet lacertæ eſſent totidem, tam acris veneni, vt ſolo viſu, quamvis procul videntem enecarent. *Halitus* eius ſcintillas cum ſulphure proflabat: quarum ſingulæ tales ac tantæ: vt quævis correptam prouinciam totã miſcere flammis & haurire poſſet. Nemo videt eam: & viuit: ni quæ Dei ipſum virtus tueatur. Experti noſtis. Neque tamen ſat vel peruidiſtis, aut pernouiſtis monſtrum hoc. Et vero quis potis eſt? Nam Auguſtino teſte, mortale crimen minimum, quodcunque ſupplicium temporale excedit in immenſum. Nimirum quanto corporea ſpiritalibus ſuperantur vniuerſa. Quare *Laudate Deum in Pſalterio*, vt ab iſta ſuperbia liberi viuatis Deo, humilibus conſentientes.

II. *Lacunæ, Canis* INVIDIÆ *eſt.*

Hæc per Odia, ſuſurrationes, detractiones, de alieno dam-

damno gaudium, triſtitiam de bono, &c. mundum inficit vniverſum. Hanc contra Fons patet ſecundus in Ang. Salut. dictus MARIA. Hæc enim, teſte S. Maximo, charitatis Mater eſt & Domina: fons & ignis amoris, illuminans pariter & accendens. Ipſa eſt Seraphin maximus. At Invidis tenebræ inſunt quantæ item maximæ. Quarum ſi vel pars minima in orbe hoc corporaliter exiſtere poſſet: ſolem & aſtra ablata oculis prorſus obtenebraret: Nihil ad eas Ægyptiæ tenebræ, ſeu Cymmeriæ. Illa eſt, quæ tartaro noctem affert ſempiternam.

Beſtia Lacunæ huius, dæmon eſt INVIDIÆ: quæ ſpecioſiſſimam diu prius mentita puellam, poſtea vobis apparuit inſtar montis. Canis atterrimus. Cuius *Aures* tetrum vomebant fumum; ob auditum detractionum: *Lingua* furua nimis, putrisque vermibus ſcatebat ob ebulliétes diffamationes: *Dentes* vero præacuti: ob improbam mordacitatem. *Poſteriora* ab fœtore & obſcœnitate abominabilia: hic pars impij glabricie nuda, iſthic pilis obſita ſpinoſis: acculeata omnia. His lacerat fædatque famam inſontum. *Crines* eius ſetoſos ſpectaſtis: ſingulos ad inſtar gladij. His ò quot, quamque acerbas mortes clam palamque vulgat omniaque funeſtat? *Cauda* rurſum arcuata intorquebatur: & eius pili ſinguli ſagittæ viſebantur: ſc. ad ſagittandum in obſcuro rectos corde. *Pedes* ipſa immanitate immanióres, ac perinde ab *vnguibus* horribiles erant: quorum quilibet gerebat baliſtam; in obvium quemque excuti paratam. Bene Ambroſius. Greſſus invidorum ſunt ad interficiendum corpora & mentes: ad Deum Sanctoſque maledicendum. Quare, vt ab hac belua liberemini: *Laudate Deum in Pſalterio.*

III. Lacunæ, Sus ACEDIÆ *eſt.*

Hæc in Diuinis eſt triſtitia; qua mundus ad Dei iuſſa tardus, in orando mœſtus, ſeſe deteſtatur ipſum, fugitans myſteriorum ſalutis.

1. Hanc contra Fons gratiæ tertius eſt, *Gratia*, dictus. Gratia enim S. Fulgentio teſte, homines in Diuinis lætos reddit ac promptos. Servire namque Deo, regnare eſt; ait S. Gregor. 2. Quæ vero quantorumcunque ſervitia Regum nobis præ vno Dei eſſe deberent obſequio? At obſtitit acedia, cuius tabe corruptus iacet, torpetque mundus totus ad vſque mortem. Neque vita vivere quiſquam in orbe poſſet; ſi vel pars minima triſtitiæ, &

gra-

vedinis acedioſæ in corporalem verſa qualitatem, vlquam in mundo exiſteret. Nec mirum: quippe æterna infinitaque debetur, acediæ triſtitia pœnæ.

3. Beſtia itaque Lacunæ huius viſa fuit vt Svs immanis, in abyſſali cœno conſiſtens. *Aures* gerebat arrectas, enorme latitudine patulas: ad vana quæque captanda. *Seta* vibantur ardentes lanceæ: queis pigri Deum; Cœliteſque lacerant: *Roſtrum* prælongum, & hians, cum ordine dentium triplice ferreorum: quod acediã bona triplicia, Gratiæ, Naturæ, & Fortunæ deuorare doceat S. Chryſoſt. Cæterum Sus ille obſitus *Pilis* erat, qui ſinguli ſingulos æthiopes, fœde monſtroſos, referebant: Nimirum quod, S. Baſilio teſte, otiũ puluinar ſit diaboli: & piger dæmonum locus ac receptus proprius. *Caude* denique obſcœnæ Pili ardentium inſtar tentionum erant: inter quos è poſterioribus flammam fœtidiſſimam exprimi cernebatis: acedia enim genitrix eſt luxuriæ. Quare vt ab hac belva viuatis immunes: *Laudate Deum in Pſalterio.*

IV. *Lacunæ Draco eſt* IRÆ.

Hac innumeri tumores gerunt, rixas, blaſphemias, & vindictas exercent. 1. Contrarius ei fons quartus eſt Patientiæ in Ang. Salutatione, dictus, PLENA. Nam, vt bene S. Gregorius, plenitudo virtutum eſt plenitudo patientiæ; quæ opus perfectum operatur: neque eſt dignitate minor multum martyrio. Hanc S. Maria tenuit clam in omni vita: tum in Filij Paſſione vel maxime. 2. Huius vero lacunæ tantum flagrat incendium: vt qui minimum quid de mortalis iræ flãma cerneret, & viſo tamen ſuperviuere; maius foret miraculum, quam ſi in orbe deflagrante ſolus remanſiſſet intactus & ſuperſtes. Quia S. Hieronymo teſte, incendium culpæ citra comparationem gravius eſt quovis corporeo naturalique incendio: ſcil. quando gravior eſt offenſa Dei terreno quocumque detrimento.

3. Beſtia idcirco viſa hic quarta fuit DRACO, & is flammeus tantus quantus. Huius vaſtitatem cernebatis immenſam: vt qui terras monteſque intra ſe completi videretur. Verum hoc tamen ſcitote: loci ſpatiolo in ſe paruulo monſtrum id circum ſcribebatur quidem: oculis autem veteris immenſa locorum ſpatia videbatur occupare.

VISIO *ea non erat pure naturalis; ſed me rogare, diuinæ adfuit potentiæ moderatio.*

Si-

Sicut enim basiliscus est corpore pusillus; at veneni vi, & penetratione potens est, lateque fundit virus ad & inficiendum, & interficiendum: ita Draco is loco moleque parvus: ad volente sic Matre Dei, vastitatis immensæ belua cernebatur. Et quidem Flaminomus: quod ira, testante S. Basilio, merus sit ignis inferni. *Dentes* eius plurimi, & præacuti: quod, vt Aug. inquit, ira gladius est furiosus. *Ore* fœtorum, vah, quanta memphytis exhalata procul omnia corrūpebat. Ira quippe, ait S. Ambros. venenatas fert secum cōtumelias in proximum, & in Devm blasphemias. *Caudam* gerebat qua longissimam, qua horribilissimam. Adeo, a it Chrysost. iracundorum longus & terribilis ardet appetitus vindictæ, cuncta vel secum in ruinam involvere eandem concupiscens. *Alas* sine modo vibrabat: sic enim ira volatque furitque vaga per orbem: Principibus, terrarumque rerumque Dominis vel maxime dominata, vocat in arma viros, & omnis furiarum omnia miscet. Alas horrificabant; inspicatæ Vnci igniti, tridentesque prælongi: quia hæc talia furor arma ministrat.

At *sibilo* suo fumicrepo tantis vos terroribus ac caligini inuoluit; vt, velut in ipsum vos tartarum prolapsi, exhorresceretis. Et vero animas reddidissetis; nisi vis Dei vos tutos præstitisset. *Oculi* beluæ, prò, succens instar fornacis globos flamarum voluebant: cui ab horrore simile vix aliud extat. Eo, inquit S. Ambros. quod in oculis ira sedens efflagret, omnium appetens exitij. *Pedes* ipsi innumerabiles, tot vias ira capit, vt vindictam conscisçat. *Vngues* pedales lanceis militaribus similes visebātur: cruorem sitientes, tabeque manantes. Heu, qualis homo est, ab tali invasus belua? Aqua vt sitis immunes: *Laudate Deum in Psalterio.*

V. Lacunæ, Bufo, Avaritiæ *est.*

Hæc furtis, rapinis, vsuris, simonijs, sacrilegijs haurit vniversa.

1. Fons gratiæ contrarius illi Ang. in Salutatione dictus est Dominus. Nam vt S. Hieron. inquit, avarus est divitiarum seruus: atqui liberalissime misericors Dominus est. Qualis & Maria Misericordiæ Regina est.

2. Hæc Lacunæ vere abyssus est, fundoque caret, mergens suo & immergens omnia barathro. Quoniam, ait S. Gregor. Niss. avarus non impletur, nec satiatur pecunia. Isti

vo-

voragini parum eſt regna tota, quin, plures ſi forent, mundos abſorvere: Nunquam dicit: Sufficit.

3. Beſtia iſta hic idcirco viſa Bvfo fuit: quia hic nunquam terra exſatiatur. Opplето licet ventre: appetitu tamen, vt inani, metuit naturaliter vnum hoc, neu quando ſibi terra deficiat, *Coronam* is gerebat: Maledictionis ſc. ambitioſæ. Semper enim coronas ambitionis ſectatur avarus. Amplitudo coronæ montium præferebat ſpeciem: quorum inter valles profundas, ceu in habitaculis, avari tenebantur concluſi, iuſtiſque inibi pœnis addicti.

Quæ quidem non omnia ſic in ſpeciem imaginari ſed vere poterant exhiberi & videri: infernum quippe ſecum quoquo verſus fert damon; itemque avarus, quilibetque damnatus; S. Greg. teſte.

Pedes vncatis immaniter vnguibus ferreis ſibi videbantur & habere cupita: & tamen egere: Ita, ait S. Ambr. Quod habet avarus, non habet: & ſemper eget. Solam ſemper cupiditatem habet: & hanc avidam. *Os* bufonis tam lato faucium dictu hiabat: vt caſtra, templa, fundos, regnaque ſolida haurire valuiſſet. Quo rectius S. Aug. avaritiam ori gehennæ comparat: quod nunquam dicit, ſufficit. *Ala* ei, ad modum veſpertilionum, erant ſubtiles: ob ſubtiliſſimas cupidorum cautiones ac fraudes: quibus in avaritiæ nocte vario pervagantur volatu. Talis omnis avarus eſt.

Epilogvs I. Quinquagenæ. Ecce vobis iam monſtra quina: totidemque Lacunas; in quib. mancipali beluis infeliciſſimo ſordeſcebatis ſervitio. Ecce, quæ coluiſtis: Qualia veſtras in animas intromiſſa circumferebatis ignari. Iam nunc vero ſic habetote. In lacunis iſtis quinque volutati: cum beluis hiſce quinque cõverſati, Decalogum Dei mãdatorum flagitioſe violaſtis: numen iratum in veſtram concitaſtis perniciem: periſſetiſque niſi fuiſſet miſericordia Dei præſtabilis ſuper omnia.

Quapropter ad quinque Fontes Gratiæ in Salutatione patentes Angelica peccatoribus cunctis perinde ac iuſtis, feſtini adproperate. Ex quolibet decies haurire licet, & admiſſa in Decalogum ſcelera eluere, conſanare vulnera: animæ deliquia ad robur pietatis ac ſanctimoniæ reparare. Atque ita primã Pſalterij Mariani Quinquagenam Deo Deiparæque rite & ordine litaveritis. Laudate ergo omnes Mariam in Pſalterio ſuo. Nec dubitate; quod ſi vos in tanta poſitos malitia, Pſalterij vſus ſaluti reſer-

ſervavit: quanto magis in gratia repoſitos, & in hac conſervabit: & ex hac ad gloriam prouelret certã ac ſempiternã? *Hic curſum orationis incidebat audientium eruptus imo pectore ſingultus, & miſtus cum flectu planctus, ciulatuſque virum: cum de peccatis contritorum; tum gaudentium de ſua periculorum, malorumque tantorum euaſione, Dei dono Deiparæ beneficio, & Pſalterio adiuvante, eficaciter procurata Feliciter.*

II. QVINQVAGENA.

VI. Lacunæ Lupus GVLÆ *eſt.*

Hæc ventrem ingurgitat, corporiſque curam accurat. 1. Contrarius illi Fons in Salutatione eſt iſthoc, TECVM. Quia Dominus cum ſobrijs eſt, ait S. Ambr. cum guloſis diabolus. At B. V. Maria ſua abſtinentia abſtinentium eſſe Regina promeruit? Cuius quidem abſtinentiæ quanta bonitas: tanta gulæ eſt immanitas. Quã ſi corporali ſpecie Deus in rerum exiſtere natura faceret: omnia & res animatas exanimare, omnes, & in anima deuorarent, ipſumque adeo mundum abſorbere valeret. In hac lacuna, heu! quoties animas ſubmerſiſtis, & obruiſtis corpora: & eius in vos beluam receptaſtis? Quam? Qualem? Vidiſtis.

LVPVS erat vorax, & ventrem abdominoſus: hiabat fame, *ore* ſpumante cruorem cũ tabo commaſticabat. *Dentium* in ore ſepta quino ſtabant ordine: ob gulæ ſpecies quinque: & ij haſtilium longitudine calibei. Quid enim non gula vorat? *Vox* vaſta ſic, vt orbis ab ea remugiens intremiſceret. Quid enim clamoſius gula eſt?

Fœtor fautium plus quam ponticus: qui terrarum oras omnes inficere, cunctaque interficere valuiſſet. *Pilis* ſub villoſis, perticarum ferrearum ſimilibus, guloſorum nidi, & cænacula condebantur, quæ vertebant eis in officinas pœnarum, heu, quantarum! *Genitalium* teſtes retro binorum inſtar monticulorum extuberantes propendebant, æſtuantibus circum flammis ſulphureis, cũ intollerabili fœtore. Talis luxuria eſt, gulæ filia: quæ, quibus peccat, ijſdem & punitur. At *Cauda* recurva ſurſum medabat obſcæno ſpectaculo nates: tanto cum aſpicientium horrore, quanto maximo. Vah monſtrum infandum. Cuius vt rabiem effugiatis: *Laudate Deum in Pſalterio.*

VII. Lacunæ Hircus eſt LVXVRIÆ.

Hic fornicationes ſunt, & adul-

adulteria, incœſtus, ſtupra, raptus, ſodomiæ, & infanda talia. 1. Contrarius illi fons in Salutationis eſt vocabulo BENEDICTA. Quia vt Maria Virginũ Virgo eſt: ſic & Luxuriæ fœditũ ſcelerum parens cæterorũ eſt: ineſſabilis vtraque. 2. Ex ſimili æſtimate. Si fœtorem ſpiritalem luxuriæ in corporalem verteret Deus, momento ſuffocaret omnia, & in anima corrumperet. Neque mirum. Quia inquit S. Aug. ob luxuriæ fœtorem omnis inferno debetur fœtor, & is æviternus. Nec in cœlis beatorum quiſquam eſt, qui non perpeti malet inferni cruciatus, quam luxuriæ tolerare memphitim.

3. HIRCVS idcirco eam repræſentabat, immaniter furnus & vaſtus: qui innumeros gerebat propendula in aluo damnatos. *Cornua* ſurrecta præferebat decem, arboreæ ſingula magnitudinis, alijs innumeris ramoſa corniculis: quorũ quodque par eſſe quibat orbi devaſtando. Adeo nimium potens eſt luxuria ad decem præcepta Dei contemeranda. *Lanita* videbatis ſingula. Nam, vt ait S. Greg. ignis origo libidinis eſt. *Pili* eius ſinguli ſibilantes erant angues & ſævi tactu, viſuque mortiferi. *Genitalium* obſcœnitas erat, quanta nec debet, nec fando poteſt explicari. Spectaſtis ipſi: & horrore perriſſetis in momento, abſque Dei adiumento. Bene S. Ambroſ. Horrore luxurię quid fœdius: quidue horribilius? *Torrens* ignitus & ſulphureus, de genitalibus ſeſe prorumpens, fumum totum orbem tenebrabat. *Rictus* late hians prope cunctas orci pœnas gerebat, flammas fumoſque proflans: quæ turpiloquia referebant. Et hanc extremam infelicitatem in vos toties recipiſtis: quotidies libidine vos taminaſtis. Vt fugiatis porro: *Laudate Deum in Pſalterio.*

VIII. Lacunæ Vrſus eſt. INFIDELITATIS.

Hæc orbem infeſtarat per ſortilegia, diuinationes, magias, hæreſes & errores. 1. Cõtrarius eis Fons Fidei ſalit in voce: Tv mire emphatica & ad demonſtrandum energica. Nõ illa ſidem in Chriſtum demonſtrari mereretur: quæ Virginis Matris fidem integram monſtrat? Ab hac ſola maximum planeque ſingulare B. Maria extitit miraculum. Sic Spiritus eam Eliſabethæ monſtrarat, cum dicebat: Beata, quæ credidiſti. Vbi S. Hieron. O Maria, magna eſt fides tua! Tv enim mundo Fidem monſtraſti: Tv Verbum Dei ad nos deferens, Eccleſiam in montibus ſanctis fundaſti per Filium. Et

sic quidem vniversi ex te fident accipiunt; per quam Domino placens promeruisti, vt Mater Dei fieres. 2. Istius infidelitatis malitia præcedentiũ malitiam omnem longe superabat.

VRSVS idcirco illius imago fuit, cæteris monstris, & mole vastior, & immanitate sæuior, & voratior. Quia. ait Aug. Infidelitas est maximum peccatorum Os eius, inferni porta est, de qua dicitur: A porta inferi erue Domine animas eorum. *Dentium* in ore trabalium ordines duodecim stabant: & hi præacuti: ob subtiles, vt sibi videntur, rationes errantium contra XII. artic. fidei. Sub vrsi *aluo* innumeræ furebant beluę, animarum carnifices. Est enim S. Ambr. teste infidelitas criminum mater cæterorum. *Clamor* ore tonabat labefactans orbem. id enim blasphemia immanius? Et clamor cum *torrente* flammarum ruebat omnia obruens improuiso. *Pedes* vt maximi, sic tantis ab vnguibus erant horrifici, quanti dentes: & tabo vtique spumabant: indices infidelium sævitiæ. *Ala* vultureæ plumas ex colubris ignitis gerebant. Ait enim S. Fulgentius in serm. Infideles per scientias falsas dum volitant; orbent, venenant. Huic vos beluæ in se quisque domicilium solvistis. Vt porro eam effugiatis: *Laudate Deum in Psalterio.*

IX *Lacunæ Balena est* DESPERATIONIS.

Hæc deserto Deo: præsentibus, vt potest, fruitur mundi solatiolis. 1. Contrarius ei Fons bonæ spei in Salutatione hic statuitur: IN MVLIERIBVS. Nam B. Maria, inquit S. Hieron. Mater Spei est. Quæ ipsa, in speciem, passa repulsam istis: Mulier, quid mihi & tibi: nondum, &c. à spe tamen nihil excidit; quin erecta certior stetit, iubens ministris: quod dixerit, facite. 2. Est autem desperationis mors tanta: vt, si omnium viuentium mortes in vnam conuenirent, hanc tamen illius pars minima vniversas anteiret. Adeo ictu certo vitam æternam præscindit: vt asserit S. Remigius.

3. BALENA idcirco eam referebat: cæteris iam dictis immanior mole, sævitia, & aspectu. Quia desperatio est peccatorum prædictorum vltimus apex ac supremus: Draco maris, seu Leviatham dictus apud Iob. In Ore eius quasi innumeri *Dentium* ordines frendebant: cæterarum dentibus bestiarum tanto maiores: quanto ipsius cœte maior erat cunctis. His cœlum, terras, creataq; omnia perturbabat. Quia des-

pe-

peratio dum, vt inimicum ſibi, Deum fingunt : quam eſſe, Deum non eſſe mallet: id quod rerum vniuerſo quam maxime adverſatur. Os eius ad inſtar Charybdis erat, abſorvens omnia. In ore *Carcer* frenabat vinculis deſperatos. Heu! quæ hic furiæ?

Oculis ſcintillæ, quanti mõtes ſunt, & flammæ obſiſtebant evibratæ : par *flumen* ore vomebatur cum fœtore ſulphureo. Talia enim deſperantium verba ſunt & voces: quibus, ait Haymo, verba ſalutis averſantur : vt viuentes ſint mortuis : velut alter infernus. Hanc igitur vt de cætero arceatis: *Laudate Deum in Pſalterio.*

X. *Lacuna* Gryps PRÆSVMPTIONIS.

Hæc è contrario deſperationis peccat in exceſſu adverſus Spiritum Sanctum, ſuper Dei miſericordia ſola citra pœnitentiam conſequenda. 1. Cõtrarius ei Fons gratiæ in Salutatione ſe dat ibi: ET BENEDICTVS. Nam, ait Anſelm. Filius Dei benedictionem dedit mũdo: ſed cum ſua ineffabili pœna pro mundo : docens, nos quoque pariter agere pœnitentiam. 2. Illius tanta gravitas ſceleris eſt: quanta non ſatis in æſtimationem, taceo cõparationem, venire poteſt. Quod enim finitum cum infiniti minimo (ſi dari poſſet,) contenderit? Quæ mortes corporum vni pares ſint morti rationalis animæ? Cum huius vnius vitæ omnium corporum vitis ſit potior? Idque etiam vel ſecundum eſſe naturale: taceo illud gratiæ ſupra naturam.

Ex eo vos ipſi æſtimatote, quod oculis vſurpaſti: quando, licet corporibus in caſtro hic aderatis: at mente tamen in tartaro verſabamini.

3. GRYPS à vobis cernebatur, qui antea Harpya, ob volatum præſidentiæ, & ob ſuperbiam videbatur : retro Leo erat, vaſtitate corporis, & immanitate feritatis par : ſolique ſibi ſimile monſtrum: nec alteri. Adeo, ait S. Greg. Nyſſ. præſumptio plus cunctis peccatis, Dei iuſtitiam violat, eam, vt inuiſam, aſpernando. *Roſtrũ* eius aduncum, è ferro candenti, hiabat in prædam, halitu fulmineo plurimos afflans. Sic conſuetudo, inquit S. Maxim. peccatum hoc pervulgavit. *Vox* eius turbabat omnes orbis oras. Quia præſumptuoſorum voces elevant vilique pendunt Dei & Scripturæ minas, iuſtitiam enervant, Eccleſiam, increpantem vitia, non audiunt, experientia teſte. Venter beluæ vaſtarum plenus formaciũ erat:

vbi

vbi in vna colliquefacti, in aliá atque aliam traijciebantur, & alias ad pœnas vsque renovabantur, morsibus infinitis mortui simul & rediuivi; & semper morientes. Idque ob vanissimam præsumptionis præfidentium.

Alas in monstro obstupuistis innumeras, grandes minutulis remistas: indices eæ sunt phantasiarum, quas volatiles habent temerarij illi, vagas, & varias: quo sese in peccatis excusent ac confirment, de misericordia Dei sibi blandientes. Hæ alæ *motu suo ventos* ciebant, quib. infernum succendebant: quo omnium damnatorum maledictiones in præsumptuosos ingerebantur. *Pedes* horribiles conterebant, & vncis discerpebant præsumptuosos, atque vt pisa comminuebant: Eo, quod se invicem confirmarint in impœnitentia: & reformationes aliorum quoque impediuissent.

Consistebat vero bestia super *gelidum flumen*, quod scatebat præsumptuosis: quæ, vt Iob ait, transibant de aquis niuium ad calorem bestiæ nimium. In hoc colliquefactæ, & alias iterum, iterumque in formas trãsfusæ, demum per beluæ posteriora ad modum ardentis fluminis rapidi in gelium subiectum exonerabantur, humanam in formam reparatæ. Rursum ab Gryphe vngibus corraftratæ, cumulatæ, contritæque vorabantur. Hic infernus ille est, qui nunquam dicit? Sufficit.

Plerique hic potentes, aut Clerici visebantur à vobis, opulenti quoque, robusti, iuvenes: inaniter præfisi in nobilitate, potentia, opibus, robore, ætate, &c. Vidistis hæc, & optastis medio in viso, nunquam vos natos apparuisse: pluraque & immaniora quam effari fas sit, conspexistis.

Et quidem corporibus in castro degebatis isto: verum oculo mentis & imaginationis, diuina rapti & protecti virtute, ipsi in tartaro cõsistebatis. Est tamen naturale quid, ex quo æstimare de spectro potestis: Nam cuius est, ob oculos visu naturali posse bestiam intueri, vti est; at pene infities maiorem eamdem sibi fingere in imaginatione valet. Ita vobis accedit diuinitus.

Tales portentosas in sese recipiunt beluas, qui dicta suscipiuut facinorosa delicta: adeoque ipsi in earum monstrosas formas induuntur: vt necessario dicere olim Iudex eis debeat: Nescio vos. Quas vt evadatis securi beluas, agite: *Laudate Deum in Psalterio.*

EPILOGVS *in prædicta.* Quapropter cum diuini tam fontes dicti quintuplicis gratiæ, vna in Ang. Salutatione salientes, fidelibus sint apertæ: qui sedulo eos frequentarint, ac digne,

vitam

vitã haurient ſempiternã. Permaneant autem atque dimanãt eorum hauſtæ aquæ denos per ſenſus, externos quinque, internosque totidem: ſimul eoſdem ab omni prædicta noxia eluunt & expiant; & ſua eos beatitate perbeant. Quem in finem quinquies denas Salutationes in altera Pſalterij Quinquagena libare ſancte Deo Deiparæque ſtudeatis.

III. QVINQVAGENA.

XI. Lacunæ Monoceros eſt ODII.

Hoc deteſtatur Deum vel in ſeipſo, vel in potentia, aut providentia: Fide, Sacramentis; aut alijs in operibus diuinis. Quæ Diuina omnia ideo parvi æſtimant, raroque vſurpant oſores Dei: rerum pereũtium ſuique ardentiores amatores. Tam ſcelus immaniter malum eſt: quam ſummme Bonus Deus eſt: quem odit in ſe, vel alijs. 1. Fons Charitatis illi contrarius in Ang. Salutationis voce FRVCTVS conſiſtit. Inter fructus enim Spiritus Sancti princeps eſt iugiter eo manans charitas. Et vero eum ſuo cum Fructu ventris Deipara dedit.

2. Efferata odij enormitas, & informitas tanta eſt: vt ſi caduerũ vniverſorum abominandiſſima fœditas in vnam congeſta cerni poſſet: nec tamen vel minimi odij particulam adumbrare poſſet. Malitiæ cauſam infinitæ accipite liquidam. Mortale crimen eo tale eſt, non quod naturam occidat: ſed animam æterna nece mactet: in anima vero, qua Dei eſt imago, quantum in ſe eſt, Deum ipſum occidere velle cenſetur. Hinc revelavit non ſemel Deus: malle ſe, fieri ſi poſſet, morte temporali interimi; quam lethali peccato vel tantillum fauere.

3. MONOCEROS proinde ſcelus Odij repræſentabat: quod is omnium brutorũ ac belluarum commune ſit odium: oderitque omnia immanius vt nec ſuæ ſpeciei parcere norit. Eſt ei vnico in cornu vis tam valida, vt incurſu facto vaſtos arborum truncos, vt muros penetrare queat: quod facilius quicquid beluarum attigerit, ictu leui tranſadigit Aſtu ſolius & arte virginis, decipitur & capitur. Pariter odium, ait S. Gregor. Nazianz. & habet, & habetur, odio: ſoloque trucidat cogitatu. Sed ipſum Deiparæ Virginis arte in Ang. Salutatione charitatis plena vincit, vincirique poteſt.

Vidiſtis huius bellux vim ſeſe longius porrigere, quam cuiuſquam aliarum atque ſubtilius lactiſſime ſ citiſſimeque

que diffundere. Par vis odij eſt mentalis. Quod ſi enim naturæ vel maxime eſt conforme, Amare Deum,& ſimilem ſui hominem : neceſſe eſt eidem maxime repugnare naturæ, odiſſe Deum,& proximū. Ita odium ipſam transfedit naturam : & ipſummet Deum petit.

Cornua potenti erat,quantum erat, quantum vix emetiri viſu poteratis: ſeque in ramos ignitos & harpagatos ſpargebat latius, vt ſylvæ ſpeciem denſitate referret. Sanie omnia, cruore taboque fœdata horrebant, & mortibus ſeſe mutuis immaniſſime confodiebāt. Eæ odientium ſunt furiæ.

Os illi rictu diductum immenſo pateſcebat,quo vrbes & agros vorare de facili quiuiſſet. Quia odium, ait Oroſius, omnium ianua malorum eſt. *Venter* intus innumeris ſcatebat ſcelerum formis, ſeſe corrodétib. ac imorum ſummorumque roratu volentibus. Monſtrum vero continue , magis magiſque & iuveneſcebat & augeſcebat: ſicut odia ſeſe in dies renovare aſſolent, & gliſcere. Quia autem toto orco nuſquam pari cum diritate iactatæ audiebantur tot in Deū blaſphemiæ, atque in hac vna beſtia; idcirco inferis nominatur, Mors Dei.

Pedes & dorſum cornibus, admodum ericij , horrebant: ſingulis cornibus ramoſis plurimi inſidebant tyranni, iuſtorum, & Eccleſiæ perſecutores: ſed alius alio corporis membro fixus inter cornua hærens vndique lacerabatur, diſpunctuſque cruciabatur : dum ex acie ſuprema ſubiectum in feræ dorſum delapſus, *à crinib.* exciperetur: Qui ſurrecti , velut lanceæ flammicantes, ſtabant. In hiſce alias ad pœnas renovati tutiores, rurſus à cornuum harpagonibus rapti,vltro citroque traiecti, ſus deque volutati, iam exenterati,mox tormētis ingeſtis ſuffiacti: iterumque eviſcerati infeliciſſime frendebant: nulla vſquam requie data.

Noſtis,me vix vmbram eorum, quæ vidiſtis , exprimere verbis. Quo infeliciores eſtis: qui dicto immaniores in vobis fouetis beſtias : dum odijs ardeſcentes clam palam vos exagitatis. Scio , odiſtis nunc odia omnia, voſque ipſos : nec vixiſſe malletis: quare vt cum delicta expietis: tum deteſtantes vetera caveatis : *Laudate Deum in Pſalterio.*

XII Lacuna Corvus eſt CONSVETVDINIS.

Hæc, iuxta Theologos,non eſt certum genere, vel ſpecie, aut numero peccatum aliquod: ſed

sed conditio peccatorum; quæ recidiuæ (vt coruus suum cras, cras, frequentantur irremisse: quæ est in peccatis perseverantia seu impœnitentia.

1. Fons ei contrarius in Salut. Ang. in voce VENTRIS continetur. Nam suis quisque fere moribus ab natura fictus formatusque nascitur; tum quod mores plerorumque sint, quales, corporum humores; quorum affectionibus, animorum feres pares solent affectiones respondere; tum quod quidam liberis sint mores velut ab parentibus hæteditarij, vt truces trucibus generentur, mites à mitibus, à tardis tardi, morbidi à morbidis. Vnde diverbium: lupi omnes vlulant, latrant canes, &c. Et Patrem sequitur sua proles. Deipara vero pravam ventris Evæ consuetudinem sua benedictione correxit, vertique in contraria omnia.

2. Consuetudinis autem prauæ ea est malitia: vt nullis, quæ vnquam extiterunt, linguis queat explicari. Nihil enim corporeum & temporaneum potest: æquare dicam? nedum vel attingere spiritale sive bonum illud, sive malum fuerit.

3. AVIS eam vobis in visione repræsentauit; non certa quidem aliqua: quod similis extet nulla: attamen visa, tareis vocari assolet CORVVS INFERNI. *Molis sua vastitate* cæteras bestias longe superabat: Quia, inquit S. Hieronymus (cuius hodie celebratur Octava) peccandi consuetudo malum est omnium iam dictorum peccatorum maximum: vt quod quanti suis sceleribus superadditum ea in suam trahat parem magnitudinem. O malum, vt minus in culpa: at in sequela, maximum! Nutrix ea malorum & propagatrix infernum complet. Malum Iurisperitis per quam familiare.

In ventre corui clamitabant corui similes, auxilium, auxilium: verum coruorum hic corvus responsabat, cras, cras, idque peremniter. Corvum hunc circumstabant aues aliæ carnivoræ & rapaces: ibi autē animarum voraces, & eæ ventricosæ in immensum. *Rostro* animas dilaniabat: rictibus vero hiantibus plurimis multa pandebat in sese guttura avida, etsi animabus referta. Per singula cuique transeundum erat pœnis: traiectæ *in ventrem* denique in fera bruta vertebantur, aviumque formas omnes: mox rursus è ventre imo ejectatæ reddebantur ad guttura crocitantia, cras, cras, clamoribus horrificis: mox iterum in ventrem resorbebantur: sicque in orbem eadem orsa torquebantur.

bantur: ad ritum Consuetudinis perpetuatæ. Quare qui peccandi consuetudinem mordicus tenuistis adhuc, ea damnata, corvum ex vobis excutite; & *Laudate Deum in Psalterio.*

XIII. *Lacunæ Meretrix est* APOSTASIÆ.

Hæc violatur Fides Ecclesiæ, aut Professionis, aut concordiæ ab horum aliquo desciscendo, dum quisque quærit, quæ sua sunt. 1. Fons ei contrarius in Salut. Ang. voce. TVI: Salit. Tuus enim tunc maxime es, ait Sanctus Hieronymus cum Dei es, redens Deo, quæ Dei, & Ecclesiæ, Cæsari, & suum cuique: Et quidem Dei Virgo Maria sit tota fuit sua. Qui autem, ait Petr. Damian. bene est suus, omnia alia ipsius sunt: & is eos inter numerandus est, qui sunt nihil habentes, & omnia possidentes. Enormitas Apostasiæ iam dicta fere omnia superat: non apostatantis solum, sed & eorum, qui favent apostatis, vos ij estis, qui nulli non faviſtis impietatis. Et adhuc vestrum quidam nō continuā obstinasti. *Hoc diccbat eos, qui attriti erant timore, sed rendum contriti amore charitatis.*

MVLIER ideam retulit Apostasiæ: sed immanis gigantæa: vt capite inter nubila surgeret. Quia S. Gregor. ait, Apostasia magnitudine sua peccata omnia transcendit: latitudine, sed ad maligna quæque extendit. Mulieres autem, ait Sapiens, apostatare faciunt sapientes. Proinde sicut Mulier est omne malum, ait S. Hieron, sic & Apostasia, est Aquilo exsiccans gratiam Dei, euellens arbores: Nam ab Aquilone panditur omne malum. Tolle, dicitur, mulieres, & Sanctæ manebunt diuinæ Leges. Recte igitur dicitur illa *Mater inferni.* Apostasia enim à Deo, fecit dæmones & infernum.

Capita erant ei plus mille: & singula quouis monte maiora: *oris rictus* immensum barathrū videbatur: ad tantas adeo blasphemias hiabat, & periuria. *Dentes* plusquam baleares erant aut trabales: vt quisque tres alios in se dentium ordines contineret. Hi animas laniabant, conterebant, masticabant per vices, cum seviore vsque cruciatu. Quia Apostasia fidei desciscit a Fide, Spe, & Charitate: professionis, à votis tribus. Immane quanta hic tormenta in apostatas exerceantur! Quos Dira deuorarat, intus inconsumptos comprimit pserat, revomitos torserat, ac retorbuerat; eos per vtrumque meatum effusos, ac maiores cruciatus retrahebat: vt mater osculis, amplexibus, vberibus, in-

inque sinu cruciabilissime fovebat sæpius regenerati renascebantur ex eadem. A qua vt liberati servemini : *Laudate Deum in Psalterio.*

XIV. Lacunæ Monstrum est Belli.

Bellum, ait S. Maximus, est omne malum : ab eo nullum abest peccatum : bello favere, vix absque salutis periculo potest consistere: nulla salus bello. 1. Fons ei contrarius est in Sal. Ang. Iesus : qui Rex ex pacificus : qui sese propugnaturo Petro dixit : Mitte gladium tuum in vaginam. Omnis enim qui gladio occiderit, gladio peribit. Vbi Glossa: gladio temporali , aut damnationis, aut vtroque. Istum orbi fontem reserauit Maria ; quæ, ait Augustus. nobis pacem genuit: Deo mundum reconciliauit; & fecit vtraque vnum.

2. Quo & damnosior, & damnabilior eorum est infelicitas: quo potius imitandos sibi proponunt damnatos Hectores, Achilles, Julios Cæsares , Alexandros Magnos , horumque similes, quam Iesum pacificū. Non bellum iustificat victoria: sed causa. Non quæsiti gloria nominis bellatorem cōmēdat: sed iustitiæ Religionis propugnatio. Famam quæris? Istam Angelorum ama: In terra pax hominibus bonæ voluntatis; non bellicosæ. Ita Rex pacificus est magnificatus super omnes Reges terræ. Ecce Rex tuus venit tibi mansuetus.

1. Quam igitur Pax pulchra, grata Salus: tam abominandum est bellum, non maxime necessarium: tam inimicum Deo, & perditissima perditio. 2. Fac, illius esse penicillo pictorio adumbrandam abominationem: convenirent pictores, quod vnquam extitere celebratissimi, aliusque super aliū addat aliam atque aliam abominationis turpitudinem picturæ, non tamen vnquam valebunt vel vmbram reddere abominationis quæ bello inest iniusto, eiusdemque sectatorū animabus. Nam corporalium, finitorumque ad spiritalia & infinita esse nulla comparatio potest: et si aliqua [illegible] declaratio.

3. Vnde Pythagoræ tales sunt Monstra hominum: Dydimo sunt dœmones, non homines. Nam dœmones non, nisi nolentibus nocent; isti inuitis: illi post mortem, hi ante di[illegible] mortis ad orcum innumeros præcipitant. Illi suggerendo clam tentant: Hi vim inferendo cogunt. 4. Feræ sui similibus parcunt; nec lupus lupum devorat, &c. at in bello homini homo plusquam lupus est. In-

5. Infames cenſentur carnifices: at iuſtitia adminiſtri ſunt: quid de cruentis belli ſequacibus iniuſti cenſendum erit? quæ apud Diuos in cœlis erit ſub extremum iudicium futurum eorum infamia? Væ apud Dominum ſic diffamandis nequam ſeruis: manus pedeſque vincti intenebras exteriore proiicientur: qui per nefas gloriam mundi præpoſuerũt gloriæ & iuſtitiæ divinæ.

Nimirum hoc erat, quod vos prorſus exanimaſſet, oblato belli monſtro veſtris obtutibus; ni virtus Dei vos ſuſtẽtaſſet. Ex horruiſtis viſu, nunc auditu quid fiet?

MONSTRVM vobis erat viſum ſpecie varium, vt nomen ſortiri nequeat. Quæcumque enim vſquam ſcelerum ſunt informes formæ, omnes in vno eo viſebantur permixtæ, Vnde Inferorum [illegible]ſernorum recte dicitur nobis: inferis autem Paradiſus mundi appellatur: quod multi bellum eſſe paradiſum ſuum putant. Idem opinor: ſed per antiphraſin. Sicut S. Hieronym. ait: Bellum ironice dictum pulchrum, quaſi minime bellum; cum orbis nil viderit monſtruoſius. *Molis* tantæ mõſtrum vobis eſt viſum, quaſi hoc mundo maius: nec abs re: cunctas enim mala in ſe mundi continet, quo cætera vincit mala, quanta mera partibus to-

tum eſt: mors præ morbis.

Pœnarum igitur eius quanta moles fuerit & congeries, malorumque ſummorum colluvies? Quis explicet fando? Quis cogitatu complectetur? Recte ijs, qui diuinitatem mẽte comprehendere contendebant, dictum: Et mentita eſt iniquitas ſibi: Mentietur, quiſquis huius monſtri monſtroſas pœnas ſe explicare poſſe confidet. Ecquid enim bellantes ſunt, niſi beluantes, ferarum ritu furentes in genus humanum, cum Deum attingere non queant, per Theomachiã: vt de gigantibus fingitui, cœlum expugnare conatis. Spectaſtis in Monſtro, quem ad modum, & quæ in arma induebantur Cain, Nembroth, Saul, Holofernes, Decius, &c. Væ, væ!

Dicent. Bellum ſequimur. 1. Pro iuſta cauſa. 2. Ad Dominorum imperium. 3. Proba communi. Quid? 1. Nunquam eſt iuſta belli cauſa: vbi ſe homo pro temporali bono, mortali exponit vel peccato, vel peccandi periculo. 2. Obedire plus oportet Deo, quam hominibus, & excidere gratia, terreni, quam cœleſtis Domini præſtat: maxime vbi vertitur Eccleſiæ vaſtitas. 3. Bonũ commune politicum ſolum raro tantum eſt in ſe ſe vere: vt animarum damno ſit par illi, quod

quod plerumque ad cædes prę-liorum consequitur. Dein opinione est sæpe & affectu plus quam reipsius veritate bonum.

Quia vero ad bellicosos mihi est oratio: audire desiderabitis: Ecquod iustum sit bellum censendum? Illud inquam: 1. Si autor belli iuxta pollea autoritate. 2. Si alia via nulla obtineri pax queat. 3. Si fuerit ex causa iusta defensivum: non offensivum. 4. Si non ob privatum bonum vis inferatur communi: Maiori, ob minus. 5. Si malum armis propulsandum liquido maius fuerit sanguine Christiano profundendo. Cum enim homo inter naturæ bona sit nobilissimum; sane mors eiusdem violenta maius esse malum naturæ censerit debet: quam vlla sint bona fortunæ. Cuius enim facinoris fuerit, pro ranis ac bufonibus filios Regis parricidio sustulisse! At homo Dei est filius, vt minus gratia, certe natura. 6. Si fuerit pro Ecclesia bellum, pro fide, pro iustitia, aut alia virtute, &c. Ordine charitatis observato, graduque bonorum: hoc est, pro meliore bono. Quæ quia raro in bellum conveniunt; & pauciſſimi quique animas rite comparant ad incertos eventus: hinc Sanctus quidam diuina revelatione cognouit, quodam in bello: non prælio, inquam, circiter quadraginta hominum millia fuisse desiderata: atque ex ijs non plures, quam sex, damnationem æternam evasisse. 7. Cuique nomen militiæ danti necesse est nosse, quod à iusta stet causa. Quæ nisi manifesta fuerit, de plano plus obedire oportet Deo, quam suo etiam Principi. Nam huius potentia non attingit forum diuini iudicij, & conscientiæ certæ. 8. Neque etiam ob incertum bonum, adiri certum belli malum oportet. 9. Si liquida fuerit belli causa: tum quisquis Sacramentum dixerit: Sacra Cõfessione animam expiare studeat: nec temere se periculis obiectet. 10. Omnibus [illegible] & ordine constitutis, edicto, &c. iniustas rapinas, aliaque scelera prohiberi necesse est. Et illa sit cuiusque mens ad Deum & oratio actu sæpe, semper habitu: *In te Domine speravi, non confundar in æternũ: in iustitia tua libera me, & eripe me.*

Capessendi igitur belli consilia ab Theologis, virisque opinione sanctis ac iustis capessi oportet. Causa enim iusta belli & pro fide, & charitate defendenda, proferendaque hanc aut ex omni parte cognoscere, non tam est Principũ, aut sæcularium: quam alta scientia & diuina discretione pollentium virorum. Quare ò

viri bellicosi, *Laudate Deum in Psalterio.*

XV *Lacunæ Draco est* SACRILEGII.

Hoc vniverse, est omne, quod ad fidei sacræ designatur irreverentiam: sub triplici tamen specierum differentia, iuxta triplicem rationem sanctitatis: scil. Personarum, Locorum, rerum Sacrarum: vt sunt Sacramenta, & Sacramẽtalia, sive ad horum ministeriũ consecrata, vel applicata: huc spectant simoniæ apertæ & paliatæ: Ecclesiasticæ libertatis violationes.

Fons ei in Salut. Ang. contrarius est vox Christus, id est, vnctus: ex quo vis omnis, sanctitasque Sacramentorum dimanat: sed Deiparam, ceu canalem. Hæc, ait S. Ansel. tantorum est Thesauria Mysteriorum.

2. Væ: quos hac in re Alchinos, Iasones, Menelaos, Antiochos esse delectat! Hoc infandum nefas adeo in cœlum atrociter clamat; vt si corporalem sonum Deus illi parem daret, tantus is foret, vt per infinitos tonare mundos posset. Dei scelus tam est amarum: vt si per infinitis mundis (si essent) amarissima omnia naturalia in vnum coissent: ad illius minimam amaritiam longissime non aspirarent. Deo malum tam est rabidum, vt omnis omnium rabidorum rabies, ad istius malitiæ rabiem nihil: ducenda sit. Vertantur licet à Deo creaturæ omnes in Dracones: Sacrilegij, & blasphemiæ tamen virulentia minutula proculetur inferiores.

3. DRACO idcirco nefastũ scelus hoc repræsentabat vobis; similis apocalyptico: habens *capita septem*, contraria VII. Sacramentis; & *cornua decem*, contra Decalogum. 2. *Trahebat* autem tertiam partem stellarum cœli: tot sacrilege abutuntur Sacramentis. 3. Et draco iste *faciebant bellum contra B. V. Mariam*, & Filium eius: tot se offerunt ingeruntque simoniaci, &c. aut vivunt scandalose. 4. *Et mittebat Draco flumen* sulphureum post Matrem & Filium: illud sunt fœtulentæ orationes, indigne celebrationes Clericorum, & Religiosorum, aut laicorum: velut istis Iustiam Dei vindicem demersuri. 5. Verum *terra flumen absorbebat*, id est, orcus, nõ cœlum. Quia opera eorum omnia sunt terrena. Væ, qui Diuina sic pessundant, ac in terrena convertunt & profana. *Faciunt bellum contra Michaelem, & Angelos eius*: quia malignantur aduersum bonos & rectos. *Oculi* solo necabant aspectu: ita scandalo sacrilegium.

Oris

Oris fames plus mille dentium ordines habebant: quia sacrilegi maxime ore polluto Diuina percipiunt. *Ora septem.* Plusquam septies millena exercere in sacrilegos tormentorum genera distincta, audistis, & alia plura præter superius adumbrata. *Ventres* quoque septem Dracones, item cornua decem innumeros cruciatus ingerebant, & repetitos æternant. Quod à nobis avertat Deus. *Ideo laudate Deum in Psalterio.*

NOTA.

XVI. EXAMEN THEOLOGICVM VISIONES explicatæ.

QVæritis. Ecquo modo potuerunt ista sic videri; cum nullæ insint inferno bestiæ? RESPOND. *Cur inquiritis, quod vidistis? Ista præcipua inferni dæmonia sic apparent animabus discruciandis, visione nunc Mentali, aliàs imaginaria, aliàs in assumpta specie: Præsertim vero speciei corporeæ tali dæmonia per diuinam potentiam sunt alligata: tum vt solo spectaculo plus torqueantur animæ: tum vt ipsi dæmones, ea coactione assumptionis, Diriùs patiantur æternum: Denique vt animæ, quibus peccauerunt, his & torqueantur: ea autem hisce informarum laruis belle animabus damnatis representantur.*

2. Porro Quæritis. Quomodo sic ligantur? RESPOND. *Diuina potentia, & infinita iustitia sua, vim & speciem intelligibilem mentibus damnatorum impræsit: quæ cuncta intelligibilia semper eis præsentabit ista sub cruciabili specie; idque sic, vt anima se ab ea nunquam avertere possit:* Neque *dæmones, ad eam aligati, aliter possint. Quanto autem vis spiritalis, quam corporalis, est maior, tanto & pœna est grauior; quam si esset res vere naturalis: Vnde anima patiuntur supernaturali passione. Quam vt euadatis salui:* Laudate Deum in Psalterio.

HISTORIÆ CONTINVATIO.

XVII. Ad extremum nunc ego quæro? Aliterne vidistis atque dicendo exposuit: *Et omnium vox vna fuit:* Domine, nil verius scivimus vnquam. Item S. Dominicus. Et vero vos omnes, nondum vere contriti, sed timore solo conterriti: bestias, vt vidistis, sic vestris in animabus adhuc circumferis. Ad quod eorum multi: O Pater: hoc videtur impossibile. Et ille: O tardi corde ad credendum in omnibus, quæ vidistis, & audistis! Iterato conspicietis. Simul ad SS. versus Hostiã orabat clara. Bone Iesu: hoc verum esse, rursus eis ostende:

de: vt perſpectam ſuorum ſcelerum immanitatem agnoſcāt. *Et vox ad eum ſuperne accidit:* Viſum, ſatis, vt credant. *Ac rurſum S. Dominicus.* Domine, ſatis quidem pro iuſtitia tua: at tua pro miſericordia, & horum peccatorum miſeria, ecce nondum ſatis.

Ecce protinus quiſque in ſe, & alijs eadem XV. monſtra tanto conſpicabatur horribiliora, quanto cœlum â terra abeſt diſtantius: vt iam eis, viſa prius velut ſomnium viderentur, aut pictura fuiſſe. Ac niſi manu Dei protecti vixiſſent: periſſent. Tam dirum eſt, ſuorum videre, peccatorum fœditatem, quanto dirius in tartaro?

Ratio docet: Nam quanto poſitivum eſt nobilius: tanto privativum eſt deterius: at peccatum privat gratia & gloria; inferni autem pœna per ſe privat bono ſenſibili: & vt inſtrumentum, non per ſe, privat bono gloriæ; idcirco pœna damni diſcruciabilior eſt, quam pœna ſenſus. Et rurſus: Sicut humanitus comprehendi nequeunt, quæ Deus præparavit diligentibus ſe: ita nec, quæ intelligentibus ſe. Solum ſcit, qui accipit.

XVIII. Vniverſis his viſis, in luctum, in fletum abiecti, in lachrymam diffluentes toto corde pœnitentiam, reſipuerunt. Atque ex eo nullus eorum ridere viſus ſcitur: mundo eiurato ſeſe omnes abdicarunt, præter paucos, ordines religioſos ingreſſi varios cœptam cū vita duxere pœnitentiam. Alij Prædicatorum, Minorum alij, complures Carthuſiæ ordinem profeſſi vixerunt: quidam eremis ſeſe incluſerunt. Per eos, vt præpotentes, multi Religioſorum Conuentus paſſim collocati ſunt: Dynaſtæ item, ac etiam Principes ad meliorem ſe frugem, iſtorum exemplo ſeſe receperunt.

Simile quid legi S. Dominicum, & Hiſpanijs deſignaſſe.

ATTESTATIO VISIONIS SPONSO FACTÆ Novello.

Certus autem ſum, nuper quendam B. Mariæ Sponſum novellum omnes iſtas ſingulaſque pœnas veriſſimæ, & realiſſime vidiſſe: qui & prædicta conſcripſit: *De quibus continue aliquam habet portare pœnam pro ſuis, & aliorum peccatis.* Legi quoque S. Dominicum in Toloſanis partibus quid tale domicellis hæreticis oſtendiſſe; ſed modicum, in ſpecie catti dœmone apparente. Et alijs ſimilia viſa legi; ſed non tam diſtincta, & grandia.

6. Dominicus quoque illa XV. monſtra ſic, vt iſtis oſtenderat, depingi curauit: quæ hodieque pictura perdurat, licet abierit in obliuionē origo.

C.A-

CAPVT XXII.

De XV. Reginis virtutum visio Populi Britanniæ: revelata per S. Dominicum Sponso novello Mariæ.

PSalterium SS. Trinitatis per varia charismatum ac virtutum dona coornat mundum: Ecclesiam in primis, velut rosis, lilijsque vernantibus condecorat. Cum autem *Gratiarũ diuisiones sint*: eas trifariam ibidem S. Hieronymus distinguit: *in Morales, Theologicas, & superexcellentes.* Harum vna radix est Incarnatio Christi: per quem divisiones sunt factæ. Vtque porro fieri peremnent: vim idem suis ididit verbis, vt dona eadem in his contenta velut asseruentur: & per eorum vsum verborum vitæ, Bona præcibus, obtenta possideãtur. Illa autem verba in duobus sunt oraculis seu precandi Deumque colendi formulis, scil. Oratione Dom. & Ang. Salutatione. Vnde S. Ansel. ea *hortos* appellat *vniuersar. Dei virtut. & charismatum Apothecas.* Et Chrys. *Qui est boni*, ait, *quod plane nouit continet Oratio, à Summo Bono edita.* Et S. Aug. *Mira Dei clementia, quæ in paucis verbis incomprehensibilem Diuinæ Sapientiæ Bonitatem miro modo comprehendit: cum in Dominic. Oratione vniuersam salutem salubri modo depinxit.*

Sunt vero in singulis partes illustriores quindenæ, totidem indices virtutum. Quæ, quales, quantæque sint, subiecta declaravit.

NARRATIO FACTI.

I. S. Dominicus, novus orbis Apostolus, Euangelij prædicationem cum Psalterij virtute in Britaniam quoque inferebat: Et quod mater eius, cuiusdam Britanniæ Ducis filia, indidem oriunda fuisset; tanto audiebatur attentius, velut cognato sanguine Ducis Magni propinquus. Fama multo maxime ob amplissima sanctissimi nominis famam: & parem miraculorum designationem: quæ per eum Deus patrabat, vt per Assertorem mundi flagitijs pessundati: perque noui Ordinis Fundatorem, Dei, Deiparæ, Diuorumque specialiter eximij Prædicatoris. Et iure id quodam vel ordine factum: nam par est, S. Ambr. teste, vt Deus primis Autoribus in quolibe statu dona largiatur ampliora, quam requirãtibus eorum: quippe cum hos ab istis moueri, illuminari, proficique opporteat.

Quia autem optima cuiusque prædicatio, vt Aug. placet de virtutibus, ac vitijs, ac horum

rum pœnis, præmiis istorum instituí debet: inculcanda S. Dominicus toto spiritu, conatuque incubuit. Quo magis eum abs Dei bonitate collustrari oportuit: lumini plurimis inde futurum. Id quod euenit in cæteris vna quadam miraculosa ipsius de Psalterio prædicatione:

Quem admodum ipse Pater, suo cuidam Filio devoto Sponso Mariæ nouello, nuper apparens reuelare dignatus est.

II. S. Dominicus ante, quam ad dicendum sese comparatum accingeret, pro more secretas [illegible]s ac suetas Psalterij sese dabat, impensius orans numen; vt eum menti conceptum infunderet, daretque sermonem bene sonantem in ore suo: qui populo salutatior, magisque necessarius accideret.

3. Orationem coronariam excipit Sacrum Missæ officiũ (quod vix vnquam absque raptu, vel revelatione patrabat:) Iamque in dimidiatam fuerat prosecutus, ad vsque solemnem priorem que pro viuis memoriam faciundam. In hac, [illegible]luina patiens, extra se per rapt[illegible]m factus, pure nescius, ad vnius horæ spatium, aut qui vltra, in[illegible]mobili adorata vestigio fixus adstabat, vultu rubens toto [illegible]lut igneus; adeoque etiam, vt caput vndique multo surgente fumo vaporaret: indicio haud obscuro, de Sancti Spiritus ipsum igniente præsentia. Fit stupor & admiratio apud omnes Diuinæ rei adsistentes Regni proceres: qui ipso cum Duce Magno, populoque plurimo intererant præsentes; viri fama ac reverentia exciti, cupidique ipsius audiendi.

3. Cumque in longius duceretur mora, & dux cum cõiuge teneretur: visum est circumsistentibus nonnullis, esse submonendum Sanctum. Dũque vellicari ad vestem tentaretur iterum ac sæpius, à diversis, ab eorum nemine vnquam vel tactu quibat adpalpari. Hoc vero maiores priore concitabat animorum & admirationes, & opiniones, ac etiã mussitationes secretam ad aurem cuiusque proximi mutuas. Stupori mistus pavor multa animis monebat? incerti omnes, quid agerent, ac sulpensi quo res euasura foret. Vnum certum erat cunctis prodigium.

4. Tenebat autem vniuersos Divinorum spectatores ac testes, insueta quædam, ac non satis effabilis, perfusa mentium cuiusque intus delib utarum suavitas, & cum cœlesti ambrosia attemperata consolatio: cuius vi pro dulces viris fœminisque sponte sua per genas vber-

vbertim ibant lacrymæ silentio. Vt nec sese nossent sat ipsi: nec dignossent plane, sua animi sensa illa magis, an visa mirarétur viri Sacerdotis Magni. Quid agerent? Stat manere exitum: astareque silentes. Inter hæc redditus sibi vir Divinus Diuina cœpta prosequitur.

III. Iam pronunciata rite super Hostiam transubstantiatam simul sacra solemnique verborum forma, pro institutione Christi, Verbum accesserat ad elementum, & erat Sacramentum. 1. Id dum elevatum supra facientis verticem præbetur adorandum, & in vnam ter SS. Hostiam cunctorum versi fixique latreuticos hærerent oculi Fidelium: Ecce tibi manus inter Sacerdotales ipsum Dominum Iesum mundi servatorem, non iam specie velatum panis solum: sed puellum pusillum: ætatulæ, qua ab Diua Matre lactatus fuerat vberibus de cœlo plenis, manifeste conspicantur suis ipsis oculis vniversi.

2. Simul in eodem vno cõtuitu cernebant clare, distincte, vere in solari quasi luce, mulierem amictam sole, & XII stellis coronatam; qualem in Apocalypsi S. Ioannes conspexit. Visa Dei Mater pendente ad vbera parvulum, & omnino speciosum forma, præ se filijs hominum lactare: eademq̃ Domina pietatis, manu Filij accepta, etiam renitentis, popolum signo Crucis consignare.

3. Posthæc ter SS. Hostiam Mista in sacrum Linteolum reponente, vt fit: Calici benedicit. In ipsa Benedicti elevatione, ecce iterato & manifestè omnes vident mundi Salvatorem Iesum ea prorsus specie, qua in Cruce pependerat, crucifixum ipso in Calice Benedictionis. Vident S. Mariam adstantem: Sanguinem Filij excipientem, eumque super mũdum aspergentem, in ipsius salutionem, ac salutem.

IV. Vtraque in prodigiosa visione aliud quoddam eodem modo iterum conspexerunt. 1. In Sacra Hostia prius, dein & in Calice sacro cernebant Reginas XV. infinitæ pulchritudinis, gratiæ, & glo[illegible] medio in visu præclare intelligebant, Virtutes esse principes quindenas. 2. Hactenus vt mira, sic læta omnia: verum istis in virtutis sua quisque delicta singulatim omnia, cum cuiusque mensura gravitatis, & animi terrore horroreque pari conspicabatur. Mœstum spectaculum, læto permixtum!

3. Hinc vero gravissima ictis compunctione ibant suspiria sursum, singultusque imo sub pectore pressi, lacrymæ quatic-

tiebant. Teſtes oculi, vultus ac ſinus lacrymis infuſi. Ea vero nonnullis interior contritionis æſtuatio pectus oppletum, fibraſque cordis tumefacti diſtintas, vrgebat, vt nihil abeſſe proprius videretur præſentanea morte. Sed metum refutavit, diſcuſſit periculum, gratia Dei præſentior.

4. Patratis igitur rite & ex ordine cunctis Miſſæ ſolemnibus, S. Dominic. ad ſolita ſibi receptum capit per brevem, continuoque in altum ambone conſcenſo: ſe, populumque ſigno Crucis conſignans, ſic ordiebatur concionē.

CAPVT XXIII.

SERM. IV. S. Dominici. De XV. Reginis Virtutum.

THEMA PSALM. XLII.

Cantate Domino Canticum nouum, qui mirabilia fecit.

DVCES, Principes, Populique fideles: Auditores amantiſſimi. Quod hoc in hodierna SS. CORPORIS CHRISTI Solemnitate, prædictum Thema Dauidis Pſaltæ vobis proponō: velut a præſenti alienum. Aut in ea inſolens Feſtivitate aliqua forſam non nullorum animos ſubit admiratio. Enimvero probe tenetis, & perfecte ſentitis; quæ & quanta Dominus noſter IESVS CHRISTVS, in SS. Euchariſtia, inter vos hodie mirabilia multa & diuina deſignare dignatus eſt. Hodie vos & aſpectaſtis his occulis veſtris, totiſque animis agnoviſtis, ac plena Fide crediſti ſpectaſtis, inquam, ſpectaculum novum, Noui Teſtamenti miraculum, & Myſterium. Spectaſtis, & agnoviſtis mundi Redemptorem Ieſum Chriſtum Filium Mariæ Virginis Dei Matris, pro nobis natum, Crucifixum ac Rediuiuum. Agite igitur, ſi quæ ſit in vobis Scintilla Spiritus IESV: ſi quæ fibra hereat vobis Nominis, honoris ac amoris Chriſti: Dicite grates, date Laudes Deo, Dei Magnalia celebrate: *Cantate Domino Canticum Nouum quia Mirabilia fecit.*

Non iſtud ſciuit aliunde. S. Dominicus, quod talia vidiſſent ipſi Domino noſtro IESVCHRISTO *poſt miſſam reuelante. Ille vero liquidiſsime peruiderat cuncta.*

Si quæratis: Quod illud ſit Canticum Nouum: Illud, inquam, quod ego vobis nunc prædico, geminum Teſtamenti Noui Oraculum: Alterum, quod Angelus primum annūciauit Mariæ: AVE *gratia plena*: alterum, quod IESVS *Chriſtus* mandauit Apoſtolis, ac prædi-

cauit: PATER *Noſter qui Es, &c.* In his *Laudate* Sponſum & Sponſam: & eorum ipſos in proprio Pſalterio *Laudate*. Neque laudare ſolum iure meritiſſimo; ſed amare tota mente: adeoque ad zonas ſuſpenſa, vobiſcum quaqua verſus circumgeſtare Pſalteria vos oportebit.

Nimirum vt ſitis, voſque prorſus animi Signatos. I. SIGNO. *Regali.* 2. *Signo Imperiali.* 3. *Signoque cæleſti ac plane diuino: Signo inquam SS. Trinitatis ac Noui Teſtamenti.*

Verum, cum in huiuſce SS. Trinitatis triclinio, iuxta cum Ea accumbant *Reginæ ter quinæ principum virtutum*; de iis diſtincte mihi dicendum vobis eſſe exiſtimor vt cognitis illis, Deo per ipſas tanto ſeruire deuotius, ac placere impenſius contendatis. Eæ namq̃ vobis datæ ſunt: ac, ſi vultis, deſpõſatæ: fermoſiſſimæ omnes, gratioſiſſimæ, ſimul & glorioſæ. Eſſe eæ veſtri Cuſtodes affectant, Duces veſtræ, ac ſecundum Deum cum Deipara, Seruatrices: donec in beatorũ XV. Regnorum thronos vos introductos, hic per gratiam, ac in futuro per gloriam, conſtituant coronatos.

Ea illis, qui per dueles ita per ſcelus vitæ rationes inſtituerint; vt earum vna pluribuſque nefarie violatis, in crimen læſæ Maieſtatis apud Deum incurrerint. Ze-

lotes Deus ac fortis aut ſinet impunitum. Quiſquis exijs vnam extinxerit: reus parricidij peractus certiſsimam æterna damnationis ſubibit ſententiam. Tum autem Regina Virtutes contrucidari cenſendæ ſunt; cum oppoſita ipſis flagitia improborum ſtudia conſectantur, ac patrant.

Sed nunc ſingulas nos eas oratione proſequamur; ſicut ipſas vobis DEVS *aſpectabiles eſt exhibere dignatus. Quarum tres ordines cõſpexiſtis: & ſingulos eos quinque partitos.*

Quatenus apparere virtutes poſſint: ſintqũe collendæ, docebitur infra poſt quintam decimam Reginam.

PSALTERII.

I. QVINQVAGENA

I. REGINA HVMILITAS.

I. VIRTVTVM hæc omniũ baſis eſt ac fundamentum: quam in B. V. Maria Dominus ardentiſſimo dilexit amore. Sic ab humo dicta, ait S. Anſ. & Ibid. quod humilo ad vſque humum ſeſe dimittant, poſtponant cunctis: omnes ſibi, amore Dei, poſtponãt. In ſe enim propriam naturæ ſuæ infirmitatem intuentur: rebus autem & cæteris Dei præſentiam venerantur.

Hæc virtus ad aliorum exultat laudes: fugit proprias: nisi quæ hisce Dei laus versetur, & magnitudo prædicanda. Hæc nesciri amat: odit in sublimi ambulare: corda pacifica petit, & mansueta. Si enim ait S. Hier. ipsa SS. Trinitas eo sese dimittit: vt in re qualibet, sua adesse virtute dignetur: quid supra humum se tollat homo puluis & vmbra vilis? Quid immemor suique, Deique, parum suam vilitatem, & Dei in se merita ac Maiestatem agnoscet? Superbia ipsi inimica ad internecionem insidiatur.

II. Thalamus ei regali stat apparatu; in Dominicæ Orationis Palatio Pater Noster. Nam SS. Trinitas, per humilitatem, ex gratia Pater noster est cunctorum: & nos filij eius summa cum humilitate ei deservire ac parere: ti[redacted]n, amare, ac venerari tenemur. Quid? ex humo creati, non, vt filij creationis, coram Creatore nos humiliemus? Sic Ambros.

Forma atque venustas Reginæ huius effatu maior est.

Nouello Mariæ Sponso talem Dominus ostendere est dignatus. Ducebat Virginem candidis indutam, [redacted]ronam de gemmis X. coronatam, [redacted]ingulo miri decoris succinctam, [redacted]lis quindenis interstincto; cum [redacted]orque XII. margaritis effulgentibus, insigni. Destera Crucem præferebat, humilitatis Christi passi iudicium. Palla ex stellis eam gemmisque visenda totam conuestiebat, multa in luce coruscantem. Digitos annuli signati cruce insigniebant, testes desponsationis eius cum Christo.

II. Talem quoque S. Dominicus prædicarat addens:

Ad pretij eius præstantiam cunctarum decor valoique stellarum nec ad spirare potest. Quo circa illius dignior est possessio ducenda: quam solis, lunæ, stellarumque dominium obtinuisse. Ea enim *ait Cyril.* est de primis Dei filiabus, in beatis regnans animabus. Ideo Deus quoque, *August. teste.* minimam in hoc orbe gratiam plus amat, quam naturam totã. Et vos per vanissimam superbiam quasi interfeciftis eam. Testor ex numero hoc vestro plures trecentis, qui eam præclariorem sunt oculis contemplati: quam oratione cuiusquã mentis oculis subiecta valeat adumbrari. Quare *Cantate Domino Canticum Nouum.*

Hæc in rapto suo S. Domin. aliaq; de Virtutum Reginis cæteris, perspixerat, dato ei mandato, sub pœna mortis; vt continuo prædicaret. In cuius publicæ omnium Visionis memoriam Vir Sanctus easdem XV. Virtutes tum in Aula Ducis, tum in Ecclesia Maiore, ad viuum depingi curauit.

II. REGINA, AMICITIA.

Concordia hæc mutua est amicorum vnio, vna in voluntate: qualis, ait August. membrorum vno in corpore existit. Hanc catenam vocant auream S. Remigius: qua fideles coornatur & constricti redduntur invicti. Hæc invidiæ, detractionum, odiorumque expultrix, ait Macrobius, multis ex hominibus Vnum quendam efficit inexterminabilem. Hæc res parvæ crescunt: discordia maximæ dilabuntur: vt Salust. inquit. In natura rerum, concordia inducit corruptionem mundi: at in regno gratiæ, quod hominum est à Deo cõstantiam & gloriam producit Concordia. Illi infesta est hostis Invidia.

1. Thalamus in Orat. Domini: stat ea dignus in, Qvi Est: scil. Ens per essentiam: dans esse cæteris per participationẽ, ait Boetius: Id quod ex Dei in nos amicitia promanat. Et sic Amantem, non redames? Sic amatos ab eo; non amplexaueris? 1. Dic age esse tuum, tuum ne est? Negat Devs: qui suum Esse per omnia distribuit Entia. Et hæc Deus amat: tu oderis? Homines vero suos esse voluit filios diuersos: & nec vel vt fratres agnoscis & amas? Quem igitur; aut quid amabis; si eum: qui esse vnum vno à Patre tecum accipit, non ames?

2. Bene Cassiodorus sic ratiocinatur: Si natura fratres eodem ex patre mutuum sibi debent amorem, iure sanguinis: quid non iure Dei, iure Spiritus, iure tot Sacramentorũ & Charismatum debebis fratri Christiano? Vah hominem: qui, quam mente, carne ne plus amat proximum.

3. Quid est, & vnde illud, quod amas? S. August. respõdet: Anima è solius Dei est creatione: non ex vlla carnis traductione: Et germanum amas ob carnis cognationem: ob Spiritus commun[illegible] minus amas Christianum. In illo, si contra feceris: te peccasse credis: in hoc, ne quidem te peccare, sentis. O stuporem! O amorem! Stupor palpatur: amor nec sentitur.

4. Naturam anteferre spiritui, cuiusnam est? Certe bruti esse nequit: quare in eodẽ, homo à se ipso desciit, & hominem ex homine exuit: vt nec vel bestiam induat. Hoc vero dedecus naturæ est: Deique cõtemptus. Hoc totius Pulc[illegible] quod in humanis inesse oportuit, eversio est atq; corruptio. Vnde alterius generationis, esse necessario debet vltima deformatio.

Quo amabilior diuinæ est Ami-

Amicitiæ piæ pulchritudo. Quid? Penna pro Helena sc. formosula, orbis depugnabit fere pars tertia: pro Concordia, bonorum omnium matre, ait Ambr. laborabit parum vel cuiusque anima vel cura publica.

II. Notatæ, quo eam cultu conspexeritis. Stabat ceu filia Dei, cum corona gloriæ: vestitu aureo vernantibus redimita lilijs: decem rosarum fasciculo in manu: maiore, quam solis, claritate.

Recogitate Comites, velut Angelos Dei, stipantes ipsam: & has item denas. Quis decor illis formæ? quis honor gratiæ? quis splendor gloriæ? Recordatio? estis: effari nequo. Idē de studio eiusdem solicitaque cura, ad pacem orbi procurandam, affirmo.

Pretium eius quis stimaret? Orbis in vnum congesti æstimentur divitiarum thesauri: quia in anima ad rationalem hanc vnam: cuius gazæ sunt spiritus, anima, ratio, vita, &c.

Quo infeliciores censendi sunt: qui inimicitas clam coquunt, palamue ferunt ac gerunt.

2. Perdidisse regnum, est [illegible] magnum: maius excidisse concordia. Hæc enim Regnum perditum recuperare potest: at huius sine præsidio Regnum perdurare non potest.

3. Dixit Qui charitatem: idem & Deum perdidit. Quid? Regnum mundi mors eripit: at Amicitiæ regnum mors hominis stabilit, atque gloriam intromitit.

4. Quam homo felix, qui in pace diem suum obit: tam infelix, in quo pax moritur. Illa mors carnis est: hæc spiritus animæque extinctio est. An non, quo nobilior persona fuerit: eo immanior eiusdē recte censentur tyrannica contrucidatio? Ita quidem S. Basilius disputat, & affirmat.

Iam si illius, quod Bonum est, iactura sit mala: sane omnino pessima istius esse debet: quod bonorum est Summum quale quid est Charitas, Pax, & Concordia. Nam Dei sunt ista. Date Deo, quæ sunt Dei: ideoque *Cantate Domino Canticum Nouum in Psalterio.*

III. Regina, Lætitia SPIRITALIS.

Hæc diuinis gaudet Officijs & Seruitijs: estque fructus Spiritus Sancti.

1. Thalamus Reginę huius est IN COELIS: Hic enim pura est lætitia spiritalis, & nuptialis. Ita Paulus: Nostra cōversatio in cælis est: quando alē ibi S. Hieronimus mens cuiusque nostrum in diuinis operibus cum gaudio requiescit: vt sic iam viuat in terri, quasi esset in supernis.

Pul-

Pulcritudo huius sereniſſima eſt: Ad ſtatuam conferant omnes artifices artem & materiam omnem pulcherrimam: ad illius tamen nec vmbram acceſſerint.

1. Quia ait, Auerr. Ars nil poteſt melius, quam natura, vere: apparenter poteſt: At lætitiæ artifex eſt naturæ Autor.

2. Ea parit Spritus Sanctus: æternam, Viſio beatifica. Vere Auguſt. Ars defecit omnis ad Virtutum picturam: cum non ſtylo ſed Spiritus Sancti pingantur digito.

3. Vidiſtis eam vultu roſeo, cultuque purpureo: Quia ait Auicenna, rubedo ſignum eſt lætitiæ triſtitiæ pallor. Corona illi ex auro, expreſſa ſigno ſanctitatis rubeæ Crucis Chriſti. Quia ait S. Anſel. Sanctorum lætitia maxime in paſſione eſt Chriſti. Intexta coronæ lilia erant X. aurea ob Decalogi obſeruationem hilarem Comites eius X. in omni genere Muſices concinebant: inde tacita vobis gaudia lachrymas cierunt.

Hæc, vt Reginæ omnes, manibus gerebant Pſalteria: Quia Ang. ſalutatio omnis gaudij veri eſt initium.

Hæc Deum ipſum capit, inque ſe prouocat: Nam hilarem datorem diligit Deus. Hæc, ait Hieron. bonorum cælestium vniuerſas in ſe fert diuitias, quarum minimis conferт terrenas maximas; & noctis erit ad tenebras collatio, luti ad aurum.

Quocirca ea in ſua vel cuiuſquam anima extinxiſſe; tãto immanius eſt parricidium: quanto ea cœli Regina eſt præ quouis regno terreſtri. Sit, qui peſtem in regno excitet, qua totum exhauriatur: quot necibus talem dignum duxeris? Et vili pendis cuiuſquam iuſti corrupiſſe lætitiam ſpirtus? quæ animæ vitæ eſt & corona: & flos etiam decorque corporis. Itaque illius in gratiam, *Cantate Domino Canticum Nouum.*

IV. Regina Patientia.

Hæc profugat omnem iram, blaſphemiam, & timorem tetrum; conciliatque pacem cũ Deo; ſuperior cunctis & hominibus, & humanis: cœlos triumphatrix inuadit. Inimica ipſi Ira eſt.

1. Thalamo gaude: in iſto, SANCTIFICETVR. Et merito; Quia, ait Cypr. Patientia peccatores ſanctificat: perficit virtutes: victoriam obtinet; fortium eſt armatura corona Sanctorum. Verbo; In patientia veſtra poſſidebitis animas veſtras.

2. Pulchritudo eius tanta eſt; quantam, ſi omnium hominũ

corda concupiscerent, sibi tamē nec fingere animis posset. Ad eam, pulcritudo Sacræ Rachelis, Iudithæ, &c. sunt tenebræ. Per eam quæ non adierunt, quanta non peregerunt Apostoli, Martyres, Cōfessores, Virgines? Vis omnis tyranica contra ipsam: at supra, nulla. Illa passionis Dominicæ extetit: diuinæ bonitatis, ait Beda, est speculum: & permanet in æternum.

3. Vidistis illam, cum denis comitissis, purpuratam, gemmatam, stellatam, coronatam: & sic ornatam: vt supra vix aliud esse queat. Nec enim oculos vidit, nec aures audiuit, [illegible]us præparauit diligentibus eum sic, vt etiam animas pro eo ponant. Qua cum maiorem charitatem nemo habeat: aliunde quoque maior nō existit pulcritudo & gloria. Ideo Angola specialis manet Patientiam.

4. Eam perdidisse, est summis, medijs, imis excidisse. Quanti est præmij, tenuisse eam: tanti est damni, abiecisse: Prorsus vero in sese velut [illegible]igulatam extinxisse: sceleris [illegible] infandi; & nullis vnquam [illegible]ortibus expiandi. Age; cui[illegible]am Regis filiam dilaniato, al[illegible]nque super aliam millies: ea[illegible]men sceleris enormitas; ad vi[illegible]us Patientiæ extinctionem [illegible]nti fuerit, quanti mortales reginæ omnes, ad hanc immortalitatem planeq; diuinam: id est, nihil: & tamen quantæ in eam cædes designantur in animis hominum? quoties fœle profligatur? Quā à raris colitur, & conservatur? An quia pro ipsa Rex patientiæ non oratur? Quare *Cantate Domino Canticum Nouum.*

V. Regina Misericordia.

Hac, ait V. Aug. miserijs aliorum compatimur, tanquam nostris. Et iure: quia eiusdem sumus conditionis fratres, & hospites. Quippe, ait Seneca, natura est omnibus communis: Fortuna cunctis frequentius est similis. Proin timeant Reges: multi enim è solio rapti ad vincula sunt, & cunctis exacti. Illa dat alijs sua liberaliter, ablata restituit; pauperta-tem spiritus suavissime amplexatur: at inimica eius Avaritia sacra omnia sus deque habet profanatrix. Eius sunt rapinæ, sacrilegia, simoniæ, &c.

Thalamus Misericordiæ est in: NOMEN TVVM. 1. Quia nomen Domini, ait Amb. totius naturæ fons est; vt idcirco illi omne genu flectendum sit. Quid enim fidelibus est vsquam boni: quod non ita, & ex eo detur Ecclesiæ? 2. Vnde, quæcumque petieritis in Nomine meo, fient vobis: Adeo, qui-

quicunque invocaverit Nomẽ Domini, salus erit. O Nomen diues in omnes : quia misericors! Ideo Rex Regum est Iesus, Magnus Dominus , & laudabilis nimis. 3. Deus potentia terrificat , at misericordia magnificat se : quia ex hac sanctificat & glorificat. Ex illa viuimus, movemur, & sumus. Per illam redempti speramus; & non est in cœlo aut in terra, qui se abscondat à calore eius. 4. Hæc Dei filia Fratrem suum è cœlis deduxit in terram; ait Bern. 5. Illa parens est operum spititalium & corporalium : vnde misericorditer docet ignorantes , dubitantibus consulit , &c. pascit esurientes,nudos conuestit,&c 6. Illa Regem cœli fecit servum, vt nos servos proveheret in Reges: ait Ambrosius.

Creet lucem corporalem ipse Deus, quantam quantam:ad spiritalem tamen misericordiæ procul abesse debebit quantum præ corpore spiritus est.

Vidistis eam indutam bysso nivea , perseipsa Nominibus, Iesus, & Maria, vndique:quod ea totius misericordiæ sint nomina,ait Bern. Psalterium manu gereba: quod in Incarnatione cœpit misericordia eius à progenie in progenie. Corona triplici insignem vidistis: quod misericor. Dei sit in cœlo,terra, & sub terra. Diuitant mineræ? At terrenis : diuinis vero bonis misericordia dirat. Quo miseriores sunt immisericordes: eo crudeliores ij , qui illius sunt persecutores,ac trucidatores quoque: quales sunt duri omnes ac barbari animis.

Cum igitur in dictis quinque Reginis, singularumque denis comitissis,spectare vobis licuit primam Psalterij Quinquagenam ; cumque in Iesv , ac Maria easdem eminere, atque in Ang. Salutatione residere cognoueritis: quid restat , nisi vt, ac Decalogi sanctam observationem, per quinque Reginarum gratiam opitulatricẽ, Deo, Deiparaeque in Psalterio ipsorum *Canteris C[illegible] Novum.*

II. QVINQVAGENA.

VI. Regina Abstinentia.

Hæc licitis, & superfluis se abdicat in victu ac potu:necessarijs vtitur parce: cum gaudio misto dolori. Dei liberalitate gaudet : dolet de necessitate; procul refugit à voluptate. Carnem edomat : vt Spiritus regnet; vtriusque inter comitatum & exercitum , medstat. Dum hinc obarmat spitales : inde exarmat carnales. Quin, vt Seneca, ait , niversorum ea frenum est tiorum. Aug. Suavis , eleansque es

temperantia. Tu enim vitam ducis Angelicam, brutam spernis: nutrix custosque virtutum es. Cypri Regina sole pulcrior, lunæ elegantior, & super dispositionem stellarum suauior, inimica ipsi Gula aduersatur.

Thalamo Regis illo sedet: ADVENIAT REGNVM TVVM. Et iure. Quia Abstinentia perducit ad regnum Dei: ait Ambr. Merito. Nam qui per eam regnat corpori: ijdem, persistunt quoque in Virtutum regno; quibus illud cœli permissum debetur.

Pulcritudo huius est prorsus Angelica: proinde nulla humana, vel terrena par ei vel in [illegible]sse potest. 1. Nam speciem suum numquam transcendit genus: ita mortale omne, & corporale stat procul infra immortalia & spiritalia. 2. Quid non agunt, & patiuntur vani; vt reddantur venusti? Vt sese comunt, colunt, alunt, pingunt, stringunt? At abstinentia ieiunio pinguior & formosior euadit. Recole tres pueros, mero pane, legumine, & aqua, & his parce, victitantes. 3. Cum igitur victrix sit vitiorum: & viquam regna vincere, sit gloprius: gloriam abstinentiæ q[illegible]dicendo exprimat. 4. Alij Hero[illegible]. Reges, Hectoras, prædicent: nunc ego Reginam istis antefero cunctis: quos vel ipsius esse servos non est dignatus Deus; vt quorum gulæ nil satis fuit. 5. Pascant se alij, cibisque suffarciant: onerantur his & debilitantur: Abstinentia minimo seipsa fit robustior. Inedia, vrbium expugnatrix illius nutrix est conseruatrix.

Vidistis hanc manu scetrigeram hac, illa Psalterij gerulam: caput gemmis coronatum: vestitu suppallido, sed coronis vndique pertexto, nulli grauitate secundam: Comitatu virginum denarum illustrem. Etenim absque hac nullus sanctitatem attigit, vel in Sanctorum societate pervenit.

Abstinentiæ hostes in sese eam iugulant ebrioſi, & guloſi. Est enim gula, Seneca teste, rationis & virtutum ſufocatio omnium. Cum enim neceſſaria virtutum ſit connexio; par quoque ſors eſt omnibus: quare adſtragem abstinentiæ, cæteras fundi fugarique necesse est.

Dices: illa sic fieri non cernuntur. Quia, inquam, oculos non habes, queis fieri cernas: Ergo non re vera gerũtur? Geri sic in anima videt Deus, Angeli, Sanctique vident, videbis & ipse: at serius. Quare nunc, nunc *Cantate Domino Canticum Novum*.

VII. Regina Continentia.

Hæc carnis est integritas: in-

inque ipso matrimonio servari sancta non solum potest: sed debet. Vt ab eo Virginitas absit: adsit tamen castitas necesse est. Et ea triplex, mentis, oris, operis: vt S. Hieron. vult: & recte.

1. Inde S. Gregor. Naziáz. Pulcrorum omnium est pulcerrima, suavium suavissima, & gravissima morum gravium: in quam Deus, & Angeli prospicere gaudẽt. Hæc sexum amãt alterum: sed cauet, fugitque consortium: odit iram, fastum, luxumque omnen. Amat, ait Haymo, vigilias, ieiunia, orationes, cilicia, castigationes, & aspera omnia. Vnum quærit: cor mundum, vt facie ad faciẽ Deum videat. Beati mundo corde, &c. Adversaria eius luxuria est.

2. Thalamo ea regnat in isto: FIAT VOLVNTAS TVA. Quia 1. Thes. 4. Hæc est voluntas Dei, Sanctificatio vestra. Atqui castitas quærit placere Deo, vt sit sancta corpore & spiritu.

3. Pulcritudo igitur ipsius digna Deo, Deum capit, trahit, sibique deuincit, ac propria desponsat. Deus Euam formarat, & omnium formosissimam; quia perfecta Dei sunt opera, neque sibi eam tamen, sed Adæ desponsabat. Nimirum iam hanc Virginitas, & huic proxima castitas præ-

venerat cum Deo nuptias. Hæc enim spiritalis, illa corporalis erat, atqui non est põderatio digna continentis animæ. Eccles. 26. Beati, qui cõcupiscunt eam.

4. Vidistis illam supra hominem augustissimam forma; Coronatam lilijs ac rosis; floribus ornatam; candore niueo conspicuam; iure incomparabili effulgentem; denis cinctã domicellis cultu simili, prorsus Angelico; dignam Deo ipso Sponsam, ait Chrysost.

5. Væ, qui Regis sponsam violarit; morbis reus turpissimæ foret. At illa Dei templum est: quod qui violarit, disperdet illum Deus. Violare Castitatem, trucidare est: medium non est. Heu cauete; horrendum est incidere in manus Dei, easdem, quarum in amplexibus Sponsam fouet. Christum genuit Virginea castitas: ex eadem Christus generat Christianos: vt ea plane mater sit Ecclesiæ Christi appellanda. Vnde pars Ecclesiæ castior est melior, proindeque maior dignitate, etsi non numero. Pars ea sacer est Clerus, Religiosorumque chorus, professione: ex voluntate, requus continentium numerus. In istis viuit, regnatque castitas: nec non & in matrimonio casto. Ergo Sponsa, nec Christi mater est Christianorum:

qui non ex voluntate carnis; sed ex Deo nati sunt. Nam, ait S. Hieron. Carnis generatio est castitatis mors & corruptio. Cuius autem rei præstantissimæ corporalis destructio par esse virtutis destructioni potest? Castitatis igitur conservationi nil terrenum, sed cœlestia omnia debentur. Quare Matre castitatis Mariam laudate in Psalterio, & *Cantate Domino Canticum Novum.*

VIII. Regina Prudentia.

Hæc S. Bernardo est auriga virtutum, & moderatrix, & gloria morum.

Thalamo residet isto, SICVT IN COELO. Quia Sol est virtutum, ait Varro, & cœlum sidereum, illustrans noctem ignorantiæ. Cæteræ Virtutes, ait Hieron. vt rosæ sunt & lilia: prudentia cœlum est, super omnia micans. 2. Arbori vitæ suavis & laus inest merito maxima; at solis pro futuris corporibus: prudentia tanto dignior est, quod animabus vitam, & summa quæque conferat spiritalia.

3. Vidistis id circo ipsam velut in stellato palatio residentē Reginā; cuius decor, reuelante Deo, cerni: cæteroquin nec mente sat comprehendi potest. Vidistis coronatam stellis, stellis conuestitam: suique similibus decem stellatis Virginibus stipatam.

1. Istius minimam habere gratiam, maius est, quam Philosophorum omnium scientiã acquisisse; vt S. Aug. recte sentit. Est enim omnis virtutis schola: qua sine tenebræ sunt omnia. 2. Quantis impensis & conatibus ad hanc comparandam contenderunt olim plurimi, vt humana ac naturali pollerent: diuiuam tamen nescierunt. Idcirco euanuerunt in cogitationibus suis: quia Deũ non glorificauerunt. 3. Omnis enim peccator, stultus est: idque volens; quod sciens prudens veram in sese extinguat prudentiam. Videns, cæcus est, ac viuens, mortuus. At vere prudens media in morte immortaliter viuit. Quare *Cantate Domino Canticum Nouum.*

IX. Regina Iustitia.

Hæc reddit cuique quod suum est obedientiam maioribus; minoribus disciplinam & exemplum: æqualibus amicitiam fidam; ita Seneca. Ideo Regina est virtutum, decus morum, limes operum, Imperatrix omnium: sine hac, omnia sunt mera tyrannis. Beata regna, in quibus regnat iustitia. Ita Macrob.

1. Thalamus est illi vox: ET IN TERRA. Terra, ait S. Basil.

Basil. est corpus nostrum: in hoc ratio dominari debet; dictante sic iustitia. Iniustissimũ enim est, ait S. Bern. servos dominari, & dominos famulari. O quam iniustum multi vsurpant dominium in se, & alios, & res alienas?

1. *Audite nunc me: cras aliqui vestrum audire non poterunt*: Nam scio; qua[illegible]or morte extinguentur ante quam sol oriatur, qui nunc præsentes, sunt incolumes. Et euẽtus respondit. *Quatuor enim iusti rapteres Dynastæ, ad crastinum non superuixerant.*

3. Obsecro, resipiscite; sectamini iustitiam. Iustus in æternum non commovebitur; quia iustitia eius manet in sæculum sæculi. O vesaniam! Ob humana, pereuntia, terrea excidere diuinis, æternis, cœlestibus? Non sic iusti in perpetuum viuent, & apud Dominum est merces eorum.

4. Vidistis Reginam hanc omni colori insignem vestitu; hac sceptrum, gladium illa tenentem: denis cinctam domicellis: quæ dictas elegantia formæ longe antestabant: omnes administræ virtutes diuinæ iustitiæ. Quam vt propitiam habere valeamini: *Cantate Domino Canticum Novum.*

X. *Regina Fortitudo.*

Hac stat homo in aduersis inconcussus: in repentinis imperterritus. Hac frenantur timor & audacia; mandata Dei, Consiliaque fortiter executioni dantur; dissipantur tentationes: tyrannica sceptra confringuntur: excutitur torpor: vitium eliditur; virtus colitur, & honestum.

1. Thalamus est ei in hisce: PANEM NOSTRVM QVOTIDIANVM. Nam vt cor hominis confirmat: sic animam, spiritumque fortitudo.

2. Vidistis eam velut regali in palatio Augustam, sceptricam, & denis coronatam stellis: dextera laurum præferentem, altera clypeum cum lancea, cuius in vexillio Christi radiabat. Mira vultus eius est gratia, formæque decus sic, vt virtutem masculam, heroycamque spiraret. Robore præstans: at prudentia & consilio præstantior: ferendo promptissima auxilio. Denas eius domicellas videbatis à panibus & esculẽtis instructas.

3. De quarum singulis ita existimetis oportet; Sit hominum brutorumque robur omne corporis, in vnum congestum corpus: cum sit accidens corporeum, transcendere summinime potest subiectum, vnde quoque finitum sit, & cesse est. Illius igitur vis summa, nec infimam attigerit spiritalis fortitudinis partem. Itaque in-

fir-

firmissimis dat robur immensum: robustissimis suum illud solius flatu spiritus, eneruat ac prosternit. Ergo nolite timere pusillux grex: Infirma mundi elegit Deus, vt confundat fortia.

4. Nihilo tamen minus etiam ipsa in homine extingui extirparique potest: sed ipso volente per summum nefas. Væ! tales quam potenter tormenta patientur? Non iam vt parricidij rei, non vt qui robur omne naturæ in creatis cunctis confregerint: sed qui diuinæ gratiam fortitudinis contempserint, inque seipsis extirparint. Vnde illud consequi ne[illegible] vt deserti à Deo, sus deque per omne scelus à cacodæmone volutentur. Non sic ij, qui in Psalterio quotidie sæpius *Cantate Domino Canticũ Nouum.*

5. Quapropter, cum omnis virtus, Aug. teste, ad decem Mandata Dei exequenda dirigatur; etiam dictas iam quinas singulatim eodem omni studio atque conatu convertere contendatis: Et quinis sic per illa decem ductis, altam iuste Quinquagenam coelestis? Quo vt gratiam vobis sufficiat DEVS, Deiparaque praesidium: in Psalterio *Cantate Domino Canticum Nouum.*

III. QVINQVAGENA.

XI. *Regina Fides.*

Hæc est substantia sperandarum rerum, argumentum non apparentium. Hæc ait S. Hier. Diuina terrenis iungit, Patriarchas instruxit, Apostolos fundauit, & Eccles[illegible]n. Hæc ait S. Ambros. credit quæ non videt; æstimat, quæ non scit. Est ea charitatis regula, lucerna Spei, prudentiæ norma, scientiæ forma, SS. Trinitatis nuncia & Sanctorum Sponsa. Est ea scala viuentium, turris pugnantium, nauis periclitantium: Secura dux ad gloriæ portum.

1. Thalamus ei in hoc est: DA NOBIS HODIE. Nam Eucharistia Mysterium Fidei, Panem quotidianum dat nobis vel spiritaliter semper, vel Sacramentaliter quandoque. Datur is autem fidelibus, filijs: non canibus, qui foris sunt.

2. Fides Reginas forma & gloria ante dictas superat vniuersas: Quia Theologica est: at morales istæ.

3. Vidistis idcirco eam cultu tricolorem: ab imo candidã, in medio purpuream, hi summo, auream: scil. ob fidem de Incarnatione, Passione, & Resurrectione, ac Sanctissimi Trinitatis gloria. Triplici augustam corona, Argentea, Gemmea,

rea,& Stellata: ob dictas cauſas. Deſtera Calicem cum SS. Hoſtia ; quam fidelibus porrigens, eos vitæ reddebat; Siniſtra Crucem Domini cum Paſſionis armis deferebat.

4. Pulcritudo eius maior eſt, quam naturalis pulcritudo nouem ordinum Angelorum. Et iure merito. Nam diuinius illa Bonum æternæ gloriæ promeretur, quam tota ſit angelica natura. Vnde gratior eſt Deo anima conformata fide, quam totius Hierarchiæ natura ſola.

5. Verum neceſſe eſt, minimum Fidei punctum credere, quod verius ſit, quam maximum in natura inteligibile. Quia lumen naturale nimium quam longe eſt ſub lumine fidei. Ita vero res habet; vt imũ ordine ſuperioris multo ſit perfectius, quam ſummum Ordinis inferioris.

6. Vnde æſtimari non poteſt iactura animæ ſi vel in minima fidei particula dubitet, aut diſcredat: præter quã quod rea omnium conſtituatur. Quod ſi igitur Dominus dicat: Petre ego oraui pro te, vt non deficiat fides tua: quo impenſius ſupplicare nos oportet?

Quare, *Cantate Domino Canticum Nouum.*

XII. *Regina Spes.*

Hæc eſt expectatio certa futuræ beatitudinis: ex meritis præcedentibus. Nam ſine his, foret præſumptio. 1. Thalamus ſpei eſt tibi: DIMITE NOBIS DEBITA NOSTRA. Nam per ſpem in Deo peccatorum fit remiſſio. Sic Dauid ſperauit: deſperauit vero Cain. 2. Spem concepit, qui credit, minimum diuinæ potentiæ plus poſſe ad ſaluandum: quam mundi innumeri peccatorum valeant addamnandum. Quantumcunque igitur peccaris: necdum adhuc nimium punctum Clementiæ Dei exhauſti. Quicquid in Deo eſt, id Deus ipſe eſt. Blaſphemaſti Cain, dum aiebas; maior eſt iniquitas mea, quam vt veniam merear. O gloriam Spei vere magnam! exclamat S. Maximus.

2. Vidiſtis ipſi Reginam in Rege IESV CHRISTO: denas inter comites Virgines, cicladibus amictas aureis, poſitiſque genibus cum Regina ſuppliciter pro genere humano depræcantes Deum, ſolis propicium ſperantibus. Regii quoque conſpicati eſtis electi Vitæ libro inſcribentem.

Pulcritudo eius atque præſtantia pene par Fidei videbatur: certe quanta nulli eſſet effabilis queat. Hac mercemur, Deũque

que mereamur ira volentem, ſeque donantem nobis, atque eo mirifice delectatur, ſic eſſe cum filijs hominum Quoque circa de facili iſthinc æſtimare eſt deſperationis immanitatem: quæ odium Dei inducit animæ deſperanti. Quod vt à vobis prohibet Deus, *Cantate Domino Canticum Nouum.*

XIII. Regina Charitas.

Hæc omnia credit, omnia ſperat, omnia ſuſtinet: non eſt ambitioſa, &c. omnium eſt anima virtutum, & forma, ait S. Aug. abſque hac nihil in virtute, nil in merito eſſe valet: [illegible] auſto frigidæ cœlum; Deuſque ipſe emitur. Ea eſt meritorum vita & par pretiũ, Sanctorum eſt ſanctitas, animarum flamma veſtis nudorum, & nuptialis. Ipſa vniuerſa diſponit: eſt, qui ſe abſcondat a calore eius.

1. Thalamus habet in hiſce: ET DIMITE NOBIS DEBITA NOSTRA: Teſte Chriſto ad peccatricem: Dimituntur ei multa, quoniam dilexit mul[illegible]m. Et Apoſtolus, Multitu[illegible]dinem delictorum operit Cha[illegible]ritas. Sed qua menſura menſi fue[illegible]is in Deum & proximũ: eade[illegible] remitietur vobis: ergo dim[illegible]ite & dimittetur. Serui nequa[illegible] metuatur exemplũ. Et vero [illegible]uid ni? Nunquid omnes vos fratres eſtis? Et in omnibus nunquid ineſt Deus per eſſentiam, potentiam & præſentiam? Quid igitur diligere omnes, & dimittere proximis, in quibus adeſſe Deum agnoſcimus. Quod hac in re negatis proximo, Deo negaſtis. Audite S. Anſelmum. Deus, ait, omnia in omnibus eſt: vt ens entium; ideo omnibus quoque eſſe regula debet intima. S. Greg. Nyſſ. ait, O homo, cum amas aliqua: cur minus amabis Deum: à quo ſunt omnia? Si amas datum, & minus bonum? Summum cur non ames bonum, & omnia dantẽ? Proximum quoque diliges, vt te ipſum: Quia ait S. Greg. eiuſdem eſt naturæ tecum: eiuſdem gloriæ particeps, & vnum ens tecum in Deo, in quo viuimus, mouemur, & ſumus.

2. Vidiſtis hanc Reginam tricorem: ob tres dictionis modos, Dei Sui, Proximi: In veſtitu deaurato quaſi flamas iaciente: Eſt enim ignis, ait Greg. diuinæ dilectionis. Omnium opitulatricem, vt ſui: X. domicellis circumlatam.

3. Pulcritudo eius & prætium æſtimari non poſſunt nili inde, quod Sanctus Maximus ait: Amor charitatis eſt amor Diuinitatis increatæ. Quo immenſior eſt amiſſæ charitatis iactura, lethali admiſſa

ſſa peccato. Dicis: Iſta in anima nec viſu, nec ſenſu percipio. Nec cor; inquam, vides, nec animam ſentis, & ſi per ipſam ſentias; vere tamen ipſã in te habes Atque vt vere diligatis in charitate perfecta. *Cantate Domino Canticum novum.*

XIV. *Regina Pœnitentia.*

Hæc eſt dolor voluntate ſuſceptus ſatisfaciendi pro peccatis, & porro cauendi peccata. Atque ita eſt ruina vitiorum, reparatio virtutum: confuſio dœmonum, lætitia Angelorum, & mundi medicina. Et ſi ait S. Greg. Naz. cæteræ virtutes ſint hominibus amabiles: at iſta peccatoribus eſt amabilior.

1. Thalamus eſt illi in hoc; ET NE NOS INDVCAS IN TENTATIONEM. Nam; ait S. Hieron. Per pœnitentiam à tentationibus liberamur dœmonis, mundi & carnis.

2. Vidiſtis eam triplici corona venerandam: ob tres eius partes: Cum veſte omni colori: quod Pœnitentiæ omnes habeat comites virtutes. Siniſtra flagellum gerentem, idq; floribus coronatum; dextera pateram ſuaviſſimi liquoris: quo pœnitentibus propinato eorum deformitas omnis in admirandam formæ gratiam vertebatur. Sane Deo tantum ineſt odium peccati, vt, ſi foret poſſibile, ad illud ex anima hominis elidendum, etiam mortem ipſe ſubire nil dubitet. Quod cum non poſſit per ſe; id in aſſumpta natura humana perfecit. Hinc fidelium pœnitentiæ vis omnis dimanat: vt in Sacramento, aut quamdoque etiam voto ſolo nullo non peccata, vt nubes, deleantur. Omnis vis Regum eſt fortunæ: at pœnitentiæ efficacia eſt gratiæ, cui in natura par nihil eſſe poteſt.

Ea tamen exoſa eſt plurimis ijs, qui oderunt ieiunia, confeſſiones, ſcelerumque fugam conſuetorum; quique [illegible] le fecerint, exultant in rebus peſſimis. Væ his, qui in venenum ſibi vertunt pœnitentiæ remedium! Quod vt à vobis malum auertat Deus, *Cantate Domino Canticum Novum.*

XV. *Regina Religio.*

Hæc duplex: Communis Chriſti fidelibus, in Mandatorum Dei obſervatione; & Peculiaris, in Conſiliorum Euangelicorum obſervantia profeſſa conſiſtit. Eſtque per vetus vt pote in Moyſe & Sacerdotibus populo Sanctioribus adumbrata: Ab Samuele & Prophetis continuata: ſub Helia, & Heliſæo ſingulariusfrequentata & culta

culta viguit: Denique ab IESV perfecta, confirmataque efflorescere glorioſæ cœpi: Nec alia fuit altior vnquam Religio ea, quam Chriſtus & Apoſtoli duxerunt in humanis. Aqua quidem illa Chriſtianorum Communis haud paruo abeſt interuallo. Quantum ſcil. afferre diſcrimen vitæ poteſt ac ſolet profeſſa in rerum communitate Paupertas, Obediẽtia perfecta, & integra Caſtitas. Quam illa Communis eſſe omnium debet: tam hæc paucorum eſſe dumtaxat poteſt: ab eminentes eiuſdem Excellentias. Quas numero quindecim Reginarum vobis item [redacted]as recẽſebo. Hæc vnita enim quinta decima, ſuprema cæterarum, in ſeſe harum continet perfectiones: quas inſuper peculiari ſua, velut coronide, auguſtius condecorat. [redacted]em iſtæ.

I. QVINQVAGENÆ. *Prima Excellentia ſummæ perfectionis in Religione eſt: Incipientium Diſpoſitio ad perfectionem.* 2. *Proficientium Continuatio.* 3. *Maiorum exemplum & ordinatio ad [redacted]iores, informandos.* 4. *Malorũ [redacted]luſio.* 5. *Vitæ puritas ſecurior.* [redacted]. QVINQVAG. 6. *Vitæ Co[redacted]platiuæ commoditas & perfecti[redacted]clarior.* 7. *Contemptus mundi ab[redacted]lutior.* 8. *Debellatio & depulſio da[redacted]onis fortior.* 9. *Corporis morti[redacted]catio, & immolatio perfectior.* 10. *Fernor Ordini, deuotior.*

III. QVINQ. 11. *Conuerſatio fratrum Sanctior, & quaſi angelica.* 12. *Pœnitentiæ auſteritas ordinatior & durabilior.* 13. *Hominis totius ſacrificatio, quoad iudicium, & voluntatem, & facultatem plenior.* 14. *Voluntatis abnegatio pene infinita. Nam & pro obiecto habet infinitum quaſi bonum, quod ſi fieri poſſet, ſemper vellet. Poteſt enim bona infinita nolle aut velle: tam quam libera: ſed habere, vel perſequi non poteſt.* 15 *Habendi quodcumque renunciatio facta in manus Domini proprij, ſcil. Dei, vt ad Vnum omnia redeant, vnde promanent. Iuxta iſtud: Qui non renunciauerit omnibus, quæ poſsidet, non poteſt meus eſſe diſcipulus.*

Atque ex dictis quindecim, liquido patet diſcrimem inter Religionem ſpecialiter Apoſtolicam & communiter Chriſtianam. Velle affirmare: hanc illi parem eſſe perfectionem aut ſuperiorem; manifeſta eſt hæreſis. Religioſi enim Deo redunt omnia vniuerſim, ſæculares vero tantum hoc vel, illud, pro liuitu ſuo. Quim & Epiſcopi tametſi in altiore ſint perfectione Poteſtatis; non tamẽ in maiore Virtutis, quam Religioſi: & id ſæpe, etſi non ſemper.

2. Thalamus Religioni eſt in iſto: SED LIBERA NOS A MA-

MALO. AMEN. Et recte. Quia Religio, iuxta Aug. sic religat ad bonum: vt soluat ab omni malo: Sic vnit Deo, vt dissolvat à mundo sic priuat sensu proprio, vt donet hominem angelico. Adeo etiam, ait S. Hieron. tenent homines in terris cum difficultate summa: quod in cœlis Angeli cum facilitate.

Duo autem in Religione eminent eximia. Prius, quod actus eius sit, offerre Deo Latriam: Quo omnes transcendit morales virtutes. Alterum, quod consiliorum Euang. obseruantiam profiteatur; Quod Fidei, ac Spei superaddit.

3. Vidistis eam coronã triplici extructam, ob trĩa Vota; vestitu discolorem, ob Ordinum varietatem: Dextera crucifixũ: nam Christo crucifixi, & mortui mundo sint Religiosi: Sinistra libellum gerebat: quod religio ad contemplationem ordinetur. Sub pedibus draconem proterebat: hoc enim religionis est proprium, subiugare diabolum. Decem eius comites, Reginæ per similes, perfectioni aduigilant Decalogi obseruandi.

Cum igitur Religioni seu Christianæ, seu Religiosæ par nihil sit, vel in pulcritudine formæ, vel gloriæ amplitudine, vel magnitudine præstantiæ: Omnino qui violauerint eam per apostasiam; porro enormitatis scelerum ruant; reliquum sibi non fecere; nisi desperati è mortali vita sese in immortalem mortem eiecerint. Ab istis proximo sequuntur interuallo: qui necessariam Religionis retardarint reformationem. Tales isti existunt sæui Pharaones & Herodes: & cum hisce sors illorum erit. Quorum pœnis neu quando consortes inuoluamini: *Cantate Domino Canticum Nouum.*

EPILOGVS.

Repetite nunc animis, & memoriam colligite; simul audita cum visis cõparate. Deinde nobiscum ipsis rationes inite: actus actæque modã[illegible] ad formam, & normam Reginarum harum parumper exigite, atque tum demum, futuram prouidentes æternitatem, Beatam aut damnatam; vobiscum statuite.

Equidem in præsens illud commendo, Psalterium inquã Christi ac Mariæ: Cuius quindenas Orationes Dominicas Reginæ totidem; quindecies vero denæ Domicilla Angelicas Salutationes C. & I. designabant: quis iustum completur Psalterium: in quo cuncta Sanctissima sunt omnia & verba, & significata: Reginis illis sunt quoddam Augustissimum dignissimumque à Deo positum esse Palatium est existimandum. Ve-

Verumenimvero iſtud vos munitos etiam atque etiam velim, nihil hic de reginis, earumque comitatu, humanum cogitetis, inane nihil, aut confictum. Quod facilius equidem pateret; Si eadem ex me ſolũ auditu cognouiſſetis.

1. Verum iam ipſi veſtris oculis conſpexiſtis: & eo in diuino tremendoque Myſterio conſpicati eſtis: in quod cadere fictio nulla, nulla ſuſpicio poteſt.

2. Ea quoque talia contuiti eſtis: quæ ſacra ſunt, ſancta ſunt, planeque diuina.

3. Neque vno, aut paucis eadem ſunt videri cõceſſa: ve- [illegible] pluſquam trecentis hic congregatis.

4. Teſtor veſtros ipſorummet animos, animorumque motus, mire lætos triſtibus permiſtis.

5. Ipſam teſtor ſummam veritatem IESVM, in quo mirabilia ea magna conſpexiſtis.

Quæ illa & qualia? *Humilitatem, Pacem, Lætitiam Spiritus, Patientiam, & miſericordiam. Hic primus Reginarum chorus. Alteræ in corona ſtabant: Abſtinentia, continentia, Prudentia, Iuſtitia, & Fortitudo. Summa tenebant: Fides, Spes, Charitas, Pœnitentia, & Religio ſancta.* Quibus quid altius habet Eccleſia Dei vniuerſa?

XVI. Quapropter iſtæ animis veſtris altiſſime inſideant Reginæ Virtutes; earumque in Pſalterio quotidianã recolite memoriam. Atque ſi vultis, me nunc audite. Iſtud vehementer ſuadeo, vt dictis quiſque virtutibus dies ſibi feſtiuos decernat: quibus ordine ſingulas rite cultas veneretur. Altaria quoque vel deſinet, aut collucet iiſdem ſacra & dicata: in quibus veluti cõſtitutas, aut erectis in ſtatuis effigiatas menti repreſentet. Atque Virtutes eas haud inferiore loco quam ſanctas Diuorum reliquias: quin altiore quoque honore dignifſimas exiſtimate.

Ac ne quis error hac in re cuiuſquam ſubrepat animo: cauſas conſilijs diſcite. Feſtis ariſque rite coli VIRTVTES affirmo. 1. Quia, cur Sanctos colamus, cauſa ſunt Virtutes. 2. Deinde: In Diuis ipſæ altiſſime ſuper eminent Virtutes, & per has magnas, ipſi ſunt magni. 3. Accedit gloria Sanctorum admiranda eſt, & venerandа! at glorioſi euolant per Virtutes. 4. Si vero etiam ad Virtutum originẽ animos referaris, eas ab æterno, à diuina Prouidentia dimanare, velut regulas quaſdam diuinæ prædiſtinationis cognoſcetis, ad quas regulari ſaluando diuinæ placuit Bonitati.

Iam

Iam vero, 1. Qua ab æterno exiſtum in Deo, & exiſtent, quid ab ipſo Deo re ipſa diſtent, niſi ratione mera, non video. Quare ea tenus verum eis Latriæ cultum, vt vnis, ijſdemque cum Deo, deberi nemo dubitabit. 2. Qua vero ju Humanitate Chriſti, inque Deipara Maria eminēt conſpicuæ, planeque beatæ; Hyperdulice venerationem depoſcūt. 3. Qua denique in cæteris Sāctis eædem reſidēt; Duliæ obſeruantiam ſuo quodam iure ſibi vendicant.

Neque ijs nos Virtutibus humanam aſſerimus naturam, ſed duntaxat Figuram tribuimus: & hanc non iuxta vllam earum ſubſtantiam aliquam, ſed ſecundum vim & efficatiam ſimilem. Ea inquam ratione modoque dicetis Orationem Domini vnam, & decem Angelicæ Salutationes ad memoriam & honorem Humilitatis; Pacis totidem &c. ſicque porro per ſingulos euntes, pie & ſancte Pſalterium per ſoluetis. *Cantate igitur Domino Canticum Novum quia Mirabilia fecit. Hucuſque Sermo S. P. Dominici, quem ipſe Sponſo Mariæ novello reuelauit.*

APPENDICVLA.

Et hoc addo ex me, ſcribit idem, ad S. Dominici dicta confirmanda. Ita facere ſolitam Sanctam quandam legi. Et multos Sanctos Noui ſic oraſſe: qui & viderunt has Dominas in ſpecie ſupra omnem æſtimationem pulcherrimas. Sicut S. Ioanni Eleemoſynario viſa fuit Miſericordia Dei: alteri Gratia Dei. Et vero ſacra Scriptura, ſecundum DEVM, *tota eſt in laudibus Virtutum, ac vituperijs vitiorum, & S. Gregorius adnotauit.*

HISTORIÆ CONTINVATIO.

XVII. Sermonem iſtum S. Dominicus, non eodem tempore continuum, ſed trina vice diuerſa recitauit, die tamen eodem. Nimirum mane primā partem continuo poſt Diuina peracta: alteram de [illegible] tertiam hora veſpertina.

Quod autem S. Dominicus inter dicendum illud ſæpius monuiſſet: omnes quotquot in Dei gratia exiſterent, eaſdē in ſeſe ipſis Reginas habere quinas, pariter & CL. Domicellas: hoc vero non paucis admirationem mouit, ad hæſitationem. Idque ijs, qui eaſdem in ſacroſancto Sacramento conſpirant. Quare Die poſtero conuenitur à percunctantibus Ecqui fieri poſſit, etiam iuſtos tanta in ſeſe habere dona & ſuos ea latere poſſeſſores? Rebantur rem impoſſibilem.

Adhoc obſtupuit Pater Sanctus: & principio inquit: *Sunt in vobis cor, viſcera & anima, qua*

quæ nunquam tamen vidistis. Sunt in multis vobis peccata multa, immania; nec tamen videtis: Quæ si clare intuereminì, omnes simul moreremini. Ita nec Virtutes videtis in iustis, nec ipsi conspicantur præsentes. Excedunt namque omnem visibilem imaginationem indecore, gratia, vi & efficatia.

Deinde secreta in oratione ad Deum versus tacite & impense obsecrabat vt duritiam populi miseratus, faceret, quod diuinæ suæ clementiæ expedire videretur. Eodem momento Dominus IESVM eum protinus ita sensibiliter eum alloquitur: *Confide noli timere, Dominice, si velint intra quindenam in ieiunijs, orationibus, alijsque pijs exercitationibus pœnitere, ac per sacrã exhomologesin expiati, SS. Synaxin adire sumendam; fore vt ipsa illa in sese mutuo contuerentur.* Illi pronte spondent, ac præstant. Plurimi ipse Sanctus Dominicus à confessionibus fuit. Ipsa die quinta decima, vtriusque sexus, omnis pene status & ordinis, SS. Eucharistiam ex ipsius S. Dominici manibus accepe-[illegible]nt; (EPISCOPO RODONENSI NOLENTE: cum Potestate Regulari.)

Et clerique, dum SS. Corpus Domini sumerent, videbantur sibi carbonem ignitum recepisse: luxurioſi in contriti, lapidem auari, massam publicam indeuoti: Idque ita, vt nullatenus valuerint. Illud vel ex ore emittere, vel per fauces transmittere. Quocirca protinus, mortis vicinæ metu, attriti animis purius sunt confessi & integrius, sicque confestim sacrosanctam Eucharistiam summa cum consolatione intra sese recipere valebant.

Quam plurimes quoque prædicta Visio sese oculis reddidit aspectabilẽ, tum cuique in se ipso tum & in alijs sancte Communicatis. Simul tanta benedictionis diuinæ gratia delibuti adspirabantur, vt ex visionis vehementia extra se rapti, & à sensibus essent abstracti. Cernebant autem Reginas inter, Virginesque alias Dominum IESVM CHRISTVM, quem susceperant, Sponsum Virtutum, Maria semper Virgine assistente. Neque mirum: quia in Deitate Eucharistiæ mundus est verius, quam in seipso. Ea causa, qui rite SS. Eucharistiam suscipiunt, hi Deum, & quæcunque in Deo sunt, recipiunt.

Et quod est mirabile: non in Communicatis solum, sed in infantibus quoque, puerisque innocentibus eadem illa conspexerunt, & pariter totam pene Curiam cœlestem. Causa liquet: quia sicut Deus in Beatis est omnia in omnibus,

per

per gloriam sic & in viatoribus est omnia in omnibus per gratiam.

Ex eo tempore omnia omnium studia in vnum versa sũt Sanctum Dominicum. Dux ipse, Cleruſque totus, vniuerſaque natio, beatos seſe prædicabant, ſi in Præſulem Britaniæ Summum, illis habere cõtigiſſet Sanctum Dominicum. Quem honorem ipſo conſtantanter recuſante, vim ſine vi facta per artem excogitauit istã, inque executionem perduxit, vt per omnes oras Britaniæ ſevere mandaret neu quiſquam Sanctum Dominicum pedem afferre, patriaque ſineret excedere, quo vel ſic ad Præſulatũ adigeretur ſubeundum.

Sed fruſtra iacitur rete ante oculos pennatorum. Nam S. Dominicus in Dei ſeſe voluntatem dedit, & ecce ſub oculis circumſiſtentium factus inuiſibilis, eripitur ex oculis vi diviniore; eripitur Britaniæ: & ipſo eo tempore eſt in Hiſpania repertus vnde Pater eius fuerat oriundus.

Dux in alteram diem iam omnem fieri apparatum mãdarat, vt in dolenſem Pontificem crearetur. Is enim id temporis vacabat. Anteuertit autem ad Ducem rumor certus; Sanctũ Dominicũ comparare in momento deſiſſe, neque dum apparere vſquam. Hic Dux movere omnia emittere quaqua verſus indagatores, totaque Britannia perſcrutari omnia; nec cœpto deſiſtere. Iam ſolidum menſem accerrima tenuerat inveſtigatio, cum ecce per Hiſpannos certum nunce per Hiſpannos certum nunciatur, Sanctum Dominicum iam ab menſe ipſo per Hiſpaniam prædicaſſe ſequentibus ſignis.

Hic vero ſumma cunctos inceſſit admiratio, comperto S. Virum per Agilitatis, ac Subtilitatis donum, eodem die ex Britania procul in Hiſpaniam diuina potentia tranſportatum fuiſſe. Ergo ſpes, animiſque incolis reuertit prior. Frequentamur Regnes aliæ ſuper alias ad Sanctum Dominicum exorandum in Præſulem. Quibus ille: *Euangelizare miſit me Dominus, non Epiſcopari. Ite, dicite veſtris; meminerint eorum, qua viderunt, & receperunt; inque Dei gratia, & timore perſiſtant. Nam ſi infideles eam gratiam cognouiſſent, relictis erroribus in Dominum* IESVM CHRISTVM *credidiſſent.*

Simile idem Sanctus Dominicus Compoſtellæ feciſſe proditur vt narrat noſter F. IOANNES DE MONTE, qui fuit Magiſter Vtriuſque Theologiæ Bacalaureus formatus; Sancti Dominici Socius ante fundationem ordinis Prædicatorum: quando prædicta

cta contigerint, Sancto Dominico solum tunc Canonico Regulari agente.

EXAMEN VISIONIS THEOLOGICVM

XVIII. *Quemadmodum autem fieri potuerit, vt prædicta cerni oculis valuerint, an Imaginatione: an simplici Intelligentia; an Corporali Visione, de facto dubito.*

Hoc scio; Personam viuẽtem Nouellũ Mariæ Sponsum, similia sæpius vidisse. *Corporali Visione* sic carni Omnia posse fuisse, haud opinor: de aliquibus tamen excelentissimam visionem aliquam non diffite[illegible] Neque in toto *Imaginaria* esse *visio* potuit; quando Imaginatio non transcendit quantitatem, vt ait Auicenna. Quin tamen decoris apparientia ipso hoc mundo maior fieri in imaginatione queat, negarit nemo. Quare potissimum existimo, accedisse illa Intellectuali visione, cum adiuncta forti imaginatione. Quia intelligentia potest quid sine comparatione maius formosius & excelentius comprehendere, quam quod in corporea esse rerum natura putetur. Decor enim mirabilis animæ rationalis excelentior est, & omni exceptione maior quam totius orbis corporei ornatus vniuersus.

Si quæratur: *Quomodo igitur Virtutes apparuerint humana specie, cum habitus intellectuales non sint substantia sed accidentia? Et cur fœminea potius, quam specie masculæ?* Respondeo: 1. Animæ, seu mulierum, siue virorum, Christi sunt sponsæ, at mulier tamen est ratio desponsationis: ideo in specie muliebri apparebant. Vnus enim omnium Sponsus est solus IESVS CHRISTVS. 2. Accidens vero spiritale habere corpoream potuit figuram, colorem, & lineamenta: Quia, secundum Dionys. Hilar. & August. Sicut Prophetis in Visione imaginaria, per velamina rerum sensibilium, infinitus diuinæ intelligentiæ, & perprouidentiæ radius manifestabatur, quẽ radiũm Imaginatio Prophetarum non intelligebat quidem, diuina tamen phantasmata cõspiciebat. Sic & istæ Visiones imaginatiuæ, erant corporeæ, vt existimo, sed & intus fuit lumem diuinæ illuminationis quod ista videntium mentes, eleuabantur ad immensa quædam, ac diuina dona contuenda, eas tales per imagines repræsentata. Sic Daniel, sic Iacob, &c. Mens tamen eorum haud quaquam infra corporea remanebat, sed à Deo ad altiora euehebatur. Vnde quamuis imaginationes visæ, quoad decorem suum, essent secundum imaginationem finitæ; quasi infi-

infinitæ tamen erant, respectu corporum, secundum mentem; Idque ex diuina desuper irradiatione.

Et hæc S. Dominicus, se fecisse, alicui personæ, scilicet Nouello Mariæ Sponso, satis mirifice demonstrauit.

* *
*

FINIS SERMONVM S.P. DOMINICI.

PARS QVARTA
BEATI
ALANI DE RVPE
REDIVIVI.
DE
SERMONIBVS ET TRACTATVLIS
EIVSDEM.

CAPVT XXIV.

Sermo I. Auspicatorius in Tertium Sententiarum F. ALANI *de Rupe, Ordinis Prædicatorum Prouinciæ Franciæ, Nationis Britanicæ: in Promotione sui Bacalaureatus, in alma Vniuersitate Rostochiensi, anno* M.CCCC.LXXI. *in Octaua S. Augustini.*

De admiranda Salutationis Angelicæ Dignitate.

THEMA.

Qui conuertit petram in stagna aquarum, & Rupem in fontes aquarum. Ps. 113.

HOnorande Do. Doctor, sacræ Paginæ Professor emerite, ac Almæ Theologicæ Facultati Rostochiensis Decane colendissime; Præceptor, Tutor & defensor: Singularissimi Magistri, Doctores; Bacalaurij tam Religiosi quam Seculares, cæteris Graduati tanquam fontes Viui in Petra & Rupe Christo fundati, semper mihi manutissimi.

Lector hunc sermonem accura-

tiore cura conscriptum ab B. Alano reddimus ad verbum: cæteros tolerabiliore stylo contraxi, nisi quod exempla subiecta explicatius enarraui.

EXORDIVM.

Doctor Petrus Blesensis ornatissimus, in sermone quodam de Virgine Mariæ, inquit: Illa est petra, de qua peccator fugit *Mel*: quin immo & *Butyrũ* ad animæ & corporis saluificũ medicamentum: *aquarum viuã* ad macularum siue criminum facilimam purgationem, satis satiationem, & totius hominis prouentum; salire faciens post hanc miseriam in vitam æternam.

A *Alan. fit Bacal. reus.*

Vt ergo *ego frater Alanus de Rupe*, de Rupe theologica in hoc principio Tertij sententiarum pro mei Formatus indigni forma Baccalaureatus valeam aquam sapientiæ proferre auditoribus, mundare immundos ab immunditia, satiare sitim in sitibundis, & sanare infirmitatem in ægrotis; (Quoniam teste *beatissimo Augustino*, patre nostro: cuius hodie octaua agitur.) Aquam sapientiæ salutaris doctrinæ meæ quos viuificat, infirmos sanat, mundat immũda, & sanat ægrotos in pœnitentiarum ad istam clarissimam Rupẽ Virginẽ Mariã recurro (quæ nobis fontem sapientiæ Filium Dei genuit, de quo dicitur: *Ego fons sapientiæ in altissimis habito*) Salutatione Angelica eam salutãdo, mente pia & sermone iucundo, *Aue Maria gratia plena Dominus tecum, benedicta tu in mulieribus, & benedictus fructus Ventris tui Iesus Christus homo verus & verus Deus, quem virgo mater concepisti per Spiritum sanctum, cum Gabrieli respondisti hoc verbum saluificum: ecce ancilla Domini fiat mihi secundum verbum tuum, Amen.* Da mihi hic gratiam salubriter auspicandi, & istis potentia virtuose audiendi. THEMA. *Qui conuertit petram in stagna aquarum, & Rupem in fontes aquarum.*

Eiusdem singulare Aue c. 11

Metuentissime do. Doctor, petra mihi fundens oleum ex riuulis sapientiæ tuæ, cæterisque Domini & Magistri, lapide prætioso Rupis sapientiæ adornati.

Explicatio themæ tis quadruplex.

1. Trinitas beata in deserto per Moysem durissimam petrã conuertit in flumina aquarum, & rupem aridissimã, loquendo *ad literam*, cõuertit in fontes viuos aquarum.

2. *Allegorice* aut ipse Christus est petra, de quo Apostolus *Petra autem erat Christus*. Quæ petra (secũdũ gl. ordinariam) conuersa est in stagna aquarum per conuersionem populorum multorum saluificam. Et ipsa re-

rupis essent conuersa in fontes aquarum secundum 7. fontes Sacramentorum, iuxta Ambr. de sacramentis.

3. Sed moraliter Christus cũ Virgine Maria conuertunt peccatores duros, vt petra & rupis, secundum Basil. in stagna viua & fontes aquarum lamentationis & pœnitentiæ veræ munditiæ & perfectæ sapientiæ.

4. Quinimo & loquendo *naturaliter*; semper de montibus altis (cuiusmodi sunt rupes) fluunt flumina & fontes, secundum Isid.

5. Deinde *anagorice* Petra, Christus & rupis diuina in gloria, conuertitur in stagna & fontes aquarum; quando facit sanctes aquarum; quando facit salire animas secundũ Chryso. in vitam æternam, quæ significari habet per fontem aquæ vivæ paradisi, prodeuntem de throno Dei, vt Ioannes vidit in Apoc.

Propositio generalis. Domini præstantissimi quintuplici medio thema assumptũ volui pertractare, *Qui conuertit petrã in stagna aquarum & rupem in fontes aquarum.*

Attamen domini carissimi, quia secundum *Albert. Magnũ*, petra habet quatuor proprietates. Nam *primo* habet laudabilẽ firmitatẽ non de facili mobilem, sed adversis resistentẽ. *Secundo* habet potestatẽ alia super se fundantem & constãter sustinentem. *Tertio* habet atritionem per sui humiliationem & pedum atritionem. *Quarto* habet eminentiam in ædificiorum extollentiam & diuitiarũ absconsionem. Propterea & in hoc præsenti actu, rupe Christo fauente, & petra Angelica: ego frater Alanus de Rupe tam quam Christianus à Christo post consumationem primi & secundæ sententiarũ; quatuor sunt facturus, more solito formandorũ sacræ Theologiæ Baccalaureorum.

Partitio. I. Ostendã Theologiæ laudabilem firmitatem; præconia eius quindecim ponendo; mirificas rupis Dei atritionis angelicæ excellentias.

II. Disputatur, præmittã potestationem fieri solitam tamque fundamentalem, in rupe Christo potestatem totam præsentis operis & operationẽ sustinentem. III. Recitabo quorundam magistrorum eorũ opinionem, rupis istius ponẽdo atritionem & conculcationem. Rationem ponam, eminentem super salutationis Angelicæ rupem fundatam: ex qua cunctæ mundi diuitiæ eminentiæque similiter fiunt exortæ & delitiæ *secundi Esdræ*.

Primo igitur est Theologiæ laudabilis firmitas cuncta super se fundans, præter suam immobilitatem. Quod, vt clarius

tius fiat ex Rupis proprietatib. hoc ostendemus. Quæ, *secundum Isid. in lib. Ethic.* quatuor habet proprietates. *Primo* habet altitudinem firmissimam, versus cœlum protendentem: & quoad hoc, est primus liber sententiarum, qui est de Rupe altissima Deitatis & infinita potestate Trinitatis, de qua dicitur ad Romanos 11. *O altitudo diuitiarum sapientiæ & scientia Dei, quæ incomprehensibilia sunt iudicia eius, & inuestigabiles viæ eius.*

1. *Quia est alia. Vt* 1. *sẽtentiarũ est.*

2. *Lata.* Secundo Rupis habet stationis latitudinem, ciuitates, & oppida fundantem, templa & castra & palatia sustinentem, [illegible] accessibilem. Et quoad hoc est liber secundus sententiarum: qui est delata mundi creatione, eiusque sapientissima gubernatione, & conservatione: nec non de viciorum omnium destructione. Et hoc tangitur cum dicitur: *In stagno aquarum.* Per quæ, *secundum Christum* intelligitur vniuersitas creaturarum, vt merito dicatur in proposito, quod in Iob reperitur, *Latior mari longitudo eius.* Et in Psalmo: *Latum mandatum tuum ni-*

Vt 2. *sẽtentiarum est.*

[illegible]rtio Rupis admirabilem habet [illegible]charitatem astrorum: primo lucem susceptibilem ex hoc in alios refundentem, gemmarumque in se obtinens re-

3. *Specula astrorum.*

fulgentiam. Quod fit in tertio libro sententiarum, de quo est ad propositum. Quod tangitur cum dicitur: *Et Rupem*; Quæ Rupis, *secundum Augustinum & Isidorum.* Primo à sole illuminatur, & ob hoc varijs affectibus cœlestibus, *secundum Prælationem*, motu lunæ & influentia fœcundatur. Vnde in Iob dicitur, quod *Aquila habitat inaccessibilib. Rupibus*, quæ tamen Aquila semper petit clara, *secundum Albertum & Bartholomæum.*

Vt 3. *Sẽtiarum est.*

Quarto Rupis mirabilem habet vbertatem plantarum omnium: habet etiam amœnitatem herbarum diuersarum, medicam DEI vim habentium aromatum, & fructum inefabilium copiosam abundantiam *secundum Ambros.* Cuius ratio est *secundum Albertum*, quia trahit ad se terræ circumiacentis virtutem, & materiam habet magis digestam, amplius subtilem, vi astrorum deputatam. Ob hoc fructus ibi sunt suabiores, quam in campestribus, & herbæ virtuosiores, vinaque saniora, *secundum Auicennam.* Quod tangitur cum dicitur, *In fontes aquarum.* Et hoc in quarto sententiarum magistri Lombardi Parisiensi dignissimi Episcopi. Vnde merito pro quarto dici potest, quod scribitur Iudicum decimo octauo. Inuenimus

4. *Ferox est Rupis.*

Vt 4. *sẽtẽtiarum*

ibi

ibi terram opulentam & vberé. Vnde Ezequiel dicitur *In pascuis vberrimis pascam eos* Duobus igitur partis in primo & secundo libris expedit, nunc tertium pro tertio libro sententiarum in nostro formatu, vt cumque absoluendum restat.

Tertij sententiæ partis.

Quod de claritate Rupis illuminatiua, purgatiua, & perspectiua? *secundum sententiam Dionysii.* Quæ claritas, secundum *B. Anselm.* est triplex Interna, superna & humana.

Claritas Rupis triplex.

Prima claritas, Rupis est interna, & hæc est fœcundatiua, & variorum lapidum prætiosorum; scilicet bonorum operum, generatiua.

1. Internafœcundans ad bona opera.

De qua in 15. Psalmis distinctionibus tertij, quæ sunt de claritate Christi incarnationis Beatissimæ. In quæ *secundum Augustt. Lux in tenebris lucet, & tenebræ eam non comprehenderunt*, Ioh. 1. Per quam sol iustitiæ est factus homo illuminans totam nostræ mortalitatis deficientiam. Iuxta illud; *Illuminas omnem hominem venientem in hunc mundum.*

2. Externa de Christi pass. resurr. glor. &c.

Secunda autem claritas Rupis, secundum eundem *Anselm.* & *Isidorum* est externa siue humana, qua homines illuminantur, quæ suis in ædificijs commorantur, & à longe cuncta videntur non solum prospera, sed etiam aduersa.

De qua agitur in secunda parte tertij sententiarum, quæ est de claritate Rupis Christi septena in septem distinctionibus, quæ sunt de passione, resurrectione, glorificatione, & Christi ascensione, à distinctione sexta decima vsque ad distinctionem vigesimam secundam inclusiue. De quibus quantum ad passionem, gloriam Christi & ascensionē dicit *Bernard.* Doctor ille mellifluus. Quod sol iustitiæ Christus Dominus noster mane ortus est in natiuitate, sed passus in meridie, totum mundum flamma suæ charitatis inflammando; & sero occubuit moriendo. Iterunque, tertiæ diei aurora resurrexit, tantis mullieribus apparendo.

3. Suprema virtutum omnium.

Tertia autem claritas Rupis est superna, quæ est omnium virtutū comprehensiva in fœlicitate amæna & iucunditate æterna. De qua agitur in decem & octo vltimis distinctionibus tertij sententiarum, à vigesima tertia distinctione inclusiue vsque ad quadragesimam tertiam finalem. Ista autem claritas, cum sit de virtutibus tam Theologicis quam humanis quibus peruenimus ad superna, *secundum Hieron.* quia illa promeremur vnde insupernis præmiamur, merito tertiæ claritati Rupis nostræ deificæ est aptanda.

De prima autem trium claritate

tate dici poteſt, quod ſcribitur Sapientiæ; *O quam pulchra eſt caſta generatio cum claritate*; vt habet alia translatio. Et in Exodo habetur: quod filij Iſrael videbant montem fumigantem cum igne & voce & lampadibus, &c. *De ſecunda* claritate dici poteſt quod ſcribitur, *Claritatem non accipio ab hominibus.* Et Macchabæorum: *refulſit ſol in clipeos aureos, & reſplenduerunt montes ab eis*, Id eſt, Rupes, quia Rupes ſunt montes altiſſimi, *ſecundum Iſidorum & Bartholomæum*, libro de naturis rerum. *De tertia* vero claritate dici poteſt, quod ſcribit; *Dedit illi Claritatem æternam.* Et in Euangelio vbi dicitur, quod *Dominus transfiguratus eſt in monte Thabor, & quod Charitas Dei circumfulſit illos.*

Propoſitio ſpecialis de XV. Claritatibus: Sententia.

Duobus igitur membris vltimis cauſa breuitatis dimiſſis, hunc primum eſt abſoluendum: quod eſt de claritate interna Theologię, ſecundum quindecim claritates, quæ ſecundum quindecim primas tertij habentur diſtinctiones; generationem Filij Dei temporalem comprehendentes. O igitur honorande domine Doctor, cæteriquę facræ Teologiæ auditores amātiſſimi: quam magna & excelſa eſt ſanctiſſimæ Theologiæ? eminentia reſpectu noſtræ indigentiæ! O quam neceſſaria noſtræ nunc eſt miſeriæ! O quam eſt amabiles, optabilis & concupiſcibilis mortalibus vniuerſis! Sed cur hoc? Quia docent inuenire, in quindecim primis diſtinctionibus. Tertij Rupem vnam infinitam, cunctas diuitias habentem, omnem claritatem continentem, omnem virtutem poſſidentem, quam cū habuerimus cunctis bonis abūdabimus male procul pulſis vniuerſis.

Sed *quæ eſt præclara hæc Rupis tam magnifica*? Audite quæſo, audite ſapientes, audite intelligentes, docti pariter & indocti.

Hæc inquam, eſt *Salutatio Angelica*, quæ eſt, Rupis altiſſima, Rupis latiſſima, Rupis clariſſima, Rupis vberrima Sua altitudine ſublenans cunctos ad cœleſtia: ſua latitudine ſuſtentans vniuerſa: ſua claritate illuminans abſcondita ſingula: ſua vbertate recreans & reficiciens omnia. *AVE eſt Rupis laudatiſſima.*

O ameniſſima Rupis, ad te confugiemus, & à malis liberi erimus! In te ſtabimus, & in tribulatione in conſtantia & mutabilitate grauati nō erimus. Te aſſidue videbimus, & vndique tanquam ſtellæ matutinæ fulgebimus. In te requieſcamus cognoſcendo, amādo, operando, & vbertate domus Dei abudanbimus, & conuerſatio noſtra non in terris ſit, ſed in cœlis.

Cui concordant verba Auguſ-

Cōparamēcū mōtibus V. T. salutatior est.

gustini in sermone pulcherrimo de Salutatione angelica dicentis, *Quid dicam de montibus, quos sacra mihi nominat pagina?* 1. *In monte Sinai data est lex antiqua, sed in monte Salutationis angelicæ data est lex noua.* 2. *In monte Garisym & Hebal terrestres sunt datæ maledictiones: at in Rupe benedictiones.* 3. *In monte Hor Aaron sepelitur, sed in hac Rupe benedicta Dei Filius nascitur.* 4. *In monte Lybani aromata cuncta pullulant, sed in Rupe ista virginea cœlestia continentur totiusque mundi medicamina.* 5. *In monte Maria Templum Dei fundatum est, sed in hac Rupe benedicta filius Dei est homo factus.* 6. *In monte Thabor apparuit gloria Trinitatis, sed in hac Rupe benedicta facta est primitus in humanitate assumpta gloria Trinitatis.*

Quid mihi ergo de alijs montibus in quibus cum difficultate ascendo, cum timore sto, cum esurie & siti plurimum deficio, atque in quibus infirmatus, tandem morior cum Moyse & Aaron me in immensum maioribus? Sed in hac angelica Rupe proficio, fatigatus reficior, infirmatus sanor, mortuus suscitor, sitiens & esuriens reficior; & sicut per scalam Iacob cœlestia contemplaturus & ibi in æternum commoraturus gaudenter, & potenter & secure conscendo, nunquam postea damnum passurus. Hæc ille.

Ista autem Rupis clarissima Salutatio scil. Mariana, quindecim habet principalia verba Categorematica; & tria sincategorematica, scil. tecum: in, & ex: quibus datur intelligi quod ter quinque debent ibi poni *Pater noster & quindecies decem Aue Maria*, quæ faciunt centum & quinquaginta secundum numerum Psalmorum Dauid Psalterij.

Cur tres Quinqua g. In Aue sunt XV. Voces categoricæ: tres syncatego. Ratio Numeri CL. In hac Rupe sunt XV. lapifodinæ.

Hæc igitur est Rupis Trinitatis dignissima, in qua sunt quindecim lapifodinæ; secundum quindecim genera potissima lapidum præcioſorum. Quia dictum est de Virgine Maria *quod ornata est omni lapide præcioſo.*

Modus Ps.

Et ita in Psalterio Angelico sunt centum & quinquaginta Aue Maria: id est tria serta; & quorum primum est respectu Deitatis, quia *Dominus tecum.* Secundum est respectu Incarnationis, cum dicitur, *In mullieribus.* Tertium vero sertum est respectu passionis; cum dicitur, *& benedictus fructus*, qui scil. est appensus in ara-re crucis. Quæ tria serta habentur per tria præhabita syncategorematica. Nam primū, *tecum* dicitur respectum Deitatis; quia sibi Dominus iungitur. Secundum scil. In respectu Incarnationis; quia mullieribus generantibus apponitur: Tertium autem scil. Et, accipi-

pitur respectu passionis; quia ei benedictus fructus additur. Quæ benedictio & fructificatio non est facta completive nisi in Passione.

Itaque cum (vt dictum est, ibi sint tres Quinquagenæ & in quolibet Aue Maria illarum quinquegenerarum sunt XV. verba id est lapides precioſi) sc. *Aue Maria gratia plena; Dominus tecum, benedicta tu in mulieribus; & benedictus fructus ventris tui Iesus Christus. Amen.* Ibi erunt quindecies decem, id est centum & quinquaginta Rupes Angelicæ: quæ in quolibet Psalterio offeruntur Matri Dei, quæ simul sumptæ continent in se bis mille, ducentos, & quinquaginta lapides precioſos. Tot enim sunt verba principalia in centum & L. Salutationibus Angelicis. Quorum quilibet lapis precioſus deuote oblatus Virgini Mariæ, plus valet omni lapide precioſo totius mundi. Quinimo domini præstantiſſimi, seruique Virginis Mariæ deuotiſſimi: cũ in quolibet Ave Maria sint quindecim, id est ter quinque lapides precioſi, quodlibet Aue Maria coronã facit Virgini glorioſę coronam ex quindecim lapidibus precioſis. Et ita erunt centum & quinquaginta coronæ Regales in quodlibet Psalterio.

Quarum quælibet, etiam minima, plus valebit, quam vniuersæ Regum & Reginarũ, Imperatorum, & quarumcumque bonarum coronæ; vt non immerito seruientes Virgini Mariæ in suo Psalterio sint Reges & Reginæ, qui tantis coronantur in dies coronis Reginam gloriæ.

In Aue sunt XV. voces.

In Psa. sunt 2250. voculæ.

Aue est corona.

Præstantia Psalterij.

Hinc Coronarij sunt Reges.

Parenesis ad Ps.

Nõne igitur dulciſſimi Psaltes Virg. Mariæ, magnum est laus Theologiæ. Imo maxima, docens nos inuenire tantam Rupem, in qua sunt XV. tantæ lapisodinæ, inuentamque offerre Genitrici Dei Beatiſsimæ, & cum oblata ipsam Dominam Mariã, centies & quinquagies in die coronare, coronatamque adornare duobus millibus ducentis & quinquaginta lapidibus præcioſis; quorum minimus plus valet toto iſto mundo corporeo.

Sed quia significationes in vniuersali minus proficiunt, *primo Ethnicorum*, nunc in speciali per singularia sunt cuncta verba declaranda, q̃ verba quindecim lapidibus Theologiæ admirabilibus, vtilliſsimis, & summe neceſsarijs sunt conſumanda. Merito ergo Deus *conuertit petram in stagna aquarum & Rupem in fontes aquarum.*

I. QVIN-

I. QVINQVAGENA pro

1. Adamante Innocentiæ. 2. Carbunculo ſapientiæ. 3. Margarita gratiæ. 4. Iaſpide Plenitudinis. 5. Saphyro Dominationis.

PRIMA igitur omnium, laus, ò amantiſſimi amatores diſcipuliqueVirginis Mariæ, ſacræ paginæ eſt; quod in prima diſtinctione tertij ex innocentia conuenientiſsimæ incarnationis Filij Dei, tam ex parte Dei, quam hominis docet nos Virgine Mariæ Reginæ innocentiæ; primum lapidem offerre precioſum primæ lapiſodinæ Rupis Angelicæ, ſcil. *Adamas Innocẽtiæ.* AD AMANTEM. Qui lapis dicitur lapis INNOCENTIÆ, qui offertur, cum deuote dicitur Virgini Mariæ AVE. Nam *Aue ſecundum Auguſt.* dicitur quaſi *ſine væ* maledictionis vel culpæ, in quod innocentia declaratur preclare Mariæ. Secundum *Iſid.* Adamas nulla materia frangitur à nullo vincitur, nullo polluitur vel commiſcetur. Solo autem ſanguine hirci frangitur.

Et puritatis. Eſtque lapis maxime amoris, & fugatiuus dœmonis; quem quidam vocant *Dyamantem*, quaſi duorum amorem metentẽ ſiue menſurantem: Amantiſſima autem Virgo Maria gloriosa *ſecundum Anſelmum* eſt illa, quæ tanta puritate debuit nitere, qua maior ſub Deo nequit inueniri. Vnde in Canticis; *Tota pulcra eſt Amica mea, & macula non eſt in te.*

Debet B. V. M. offerri. Sed ratione manifeſta oſtenditur omni iure quod tanto lapide à cunctis debeat honorari. deuote; qui habet ſummã innocentiam in ſe & in vniuerſos diffuſiuam & diffuſe conſeruatiuam; & conſeruate gubernatiuam; omnium, inquam, iure diuino, naturali, & humano: Sed Virgo Maria eſt huiuſmodi: Quia, vt inquit *Ambroſ. in Sermone de Aſſump.* Quid referimus tibi laudis, ò innocentiſſima Virgo Maria, per quam mortua reparata eſt innocentia & viuificata? tu eſt enim arbor vitæ, extra quam rami omnes ſunt ſine fructu & in morte. Hæc ille.

1. Obſuũ pretium. Sed fortaſſis quidam veſtrũ dicent; *Quantum valet hic Adamas dictus Aue?* 1. Ad quod indubiè reſpondeo: quod plus valet omnibus lapidibus precioſis oblatis in deſerto à filijs Iſrael pro tabernaculo (quo multum mirabile eſt.) 2. Immo plus valet lapidibus precioſis Salomonis, quos dedit in templo Hieruſalem: vel habuit in theſauris ſuis: quod immenſum eſt. 3. Quinimò plus valet cunctis lapidibus precioſis, quos habuit Arcturus Rex Britonũ, Carolus Magnus, Dauid, Ciſ-

quales sitis Reges, primum vos & quemcunque fidelis hyperdulia quam habuerunt: & templa & reliquias Sanctorum dederunt.

2. *Obsua magnitudinem.* Sed de nouo petitis: *Quanta maior est hic iudex a vobis, tanto maior est & gratia a vobis immensis ipsi dicta.* Ad hoc constanter respondeo: quod tanto maior est, quanto totum cœlum vna stella: quia infinitum *secundum Augustinum* cœlestium bonorum maius est, maximo corpore eorum.

3. *Ob meritū apud F. M. V.* Origitur vos omnes filij deuoti Virginis Mariæ audite, & prece interrogationi respondete: Nonne dabitur vobis quilibet die centuum? & quinquaginta Ad hanc constanter respondeo: quod tanto maior est, quanto totum cœlum vna stella: quia infinitum *secundum Augustinum* cœlestium bonorum maius est, maximo corpore eorum.

Simile. Origitur vos omnes filij deuoti Virginis Mariæ audite, & prece interrogationi respondete: Nonne quilibet die centuum? & quinquaginta Adamantes, quantumcunque essetis inuincibiles mihi placaturi, & ad vota mea essetis parati? Quanto magis Nonne etiam assumptionis amaretis omnem noxam dimitteret dolo & gratiam vestram benigne communicando? Quod si ita est. Sequitur manifeste: quod Virgo Maria quolibet Psalterio sibi deuoto [illegible] maiora donauit? Quæ est Adamas amicitiæ, pelagus omnem vim deuotionis, & fructus sanguinis Christi, & cœlestium miraculi, quanto animam sua conscientiæ gladius pertransiuit. Ubi quæ dubio labi mihi ad maius quæ animatio conducere oportet? Quid inscriptum est? *Date & dabitur vobis.* In Nazareth diuinum Originem, [illegible]

Quod immensum.

mundanis dabitur centuplum, in [illegible] ma decies millies, in morte centies millies, & post mortem mille millies.

Quis ergo vultis ditari, & in brevi [illegible] placate Mariam, & facite vobis Reginam pretiosam & in mundo per gratiam, & in futuro per gloriam. Accedite ad Ruperistam Salutationis Angelicæ, offerendo Virgini gloriosæ quodlibet die quinquagies ad memoriam innocentiæ, scilicet Ave. Quoniam sic offerendo, salutabitis Imperatricem totius mundi multo magis amatam: quemlibet peccatorem, & multo amplius quemlibet digne eam salutantem: quam quæcunque Imperatrix vel Regina mundi quamdilexerit mortalem quemcunque viventem. Imo plus uno toto mundo Imperatricum tanto possit naturali amantissima Quia charitas Virginis gloriosa *secundum Augustinum* excedit amorem totius mundi naturalem in tantum quod corporeum, & veritatem Angelicum. Ergo quanto nouies maius vinculum amoris Mariæ sæpius offerte Adamantem pretiosissimum. Merito peto *Deus, quæ vestrum in petra viua sagenæ* [illegible] virtute bonorum rapidum pretiosorum monile mutuo [illegible] Secunda laus sacræ paginæ, Quibet virginis filij Virginis Mariæ ex [illegible] Quod in secundum dat

abiſſi inuſtabiles tertij cœli ſapientia modum facientes ſi diuinis cognitionibus ſuperhumanæ & diuinæ ſapientiſſimæ Virginis Mariæ & Imperatricis ſapientiæ; ſecundum lapidem pretioſæ ſecundæ dignitatis ſuæ ſecundæ dignitatis, ſalutationis, *Carbunculus ſapientiæ.* Videlicet CARBVNCVLVS; cui dicitur MARIA. Vt ſapientiam habeamus; & illuminationem amplius obtineamus à Virgine gloriosa; quam ſcilicet imperatricem ſapientiam nos habere oportet, & de nobis ſcire credimus, faciendo eam ſapientiſſimam. Quia mirabilis oratio de proceſſu *ſecundum Bernardum* Beatiſſimus Maria Virgo, magiſtra ſapientium; magnus eſt ſapientiarum, tantus quantus Philoſophorum, &c. *Debet offerri B. V. M.* Ratio autem huius oblationis eſt: Quia Maria *ſecundum Rupertum & Hieronymum* digna quaſi illuminatrix vel illuminata quaſi ad illuminationem pertinent, *ſecundum eoſdem* ſunt. Huius ſapidi auricum carbunculi quia ardentis, lucentis, terrores fugando, & illuminationem, & diſcretionem conferendo in agendis; & in habitis in memoria adhibendis; & certa diſcernendo; adhibendis diſcernendo; poſtremo, *ſecundum Iſidorum & Lapidarium.* Propterea lapis hic apud Reges pretioſus fuit in coronis, & in ſigillis ad ſignandum. Quia ſecundum dignitates ſuas ad plenum

dabitque Maria Virgo gloriosa. Quoniam beatus *Bernardus* genuit ſapientiam: ideo ad ſapientiam amandam & ſapientiam ad deſtia deſtit charitatem. Noluit ſapientiſſimus Abigail uxor Nabal Carmeli; ideo in immenſum ampliius. Sed ratione manifeſta panditur, à toto mundo, ſed iam debet ſalutatium Pſalterio Angelico. Quia quicunque inquirebant habere ſpiritum ſapientiam & latitiam, & conſeruationem debet conſeruationem totius mundi, & cunctis debet honorari, ut patet teſtimonio *Senecæ.* Sed Beatiſſima Virgo Maria eſt huius modi teſtium. *Bernardus* Vnde dicitur laudeamus Eccleſ. *Mater pulchræ dilectionis & timoris & agnitionis & ſanctæ ſpei.* Sic ergo vultis habere ſapientiam illuminationem, ſæpius ſalutate Mariam. Quia *teſte Ambroſio* declaris lucet hæc ſtella huius ſæculi deliciis membris, & recipiet eos ecclipſim, in præſenti. Quia minimum, ad mentem orationis, *ſecundum Anſelmum* valet tota mundi corporea claritate & humana prudentia inferi mais. Sed forte inter vos dicitis: 2. *Quia Quanti ponderis eſt iſte carbunculus? eſt maximus.* Via. Ad quod reſpondeo, Maior eſt virtus, quia non ſolum offerre ſuis Virginis gloriosæ, pro qualibet vice totius carbunculos, ſed omnes quos habemus eſſent ſtellæ firmamento debitæ, meritorum bonorum *magnitudinis*

1. *Quia genuit Sapientiam ideo, &c.*

centis:

centis; Minimum lucis gratiæ maius est tota mundi corporea luce. Et non solum iste carbũculus MARIA æque magnus est vel modicum maior istis; verumetiam tanto excellit omnes hos, quanto totus mundus excedit minimum mundi carbunculum.

3. Quia est maximi meriti. Simile.

O Igitur benedictissimi filij Mariæ; intra vos redite & respõde mihi: Quid si quolibet die quis vestrum daret centum & quinquaginta carbunculos alicui dilectissimæ Reginæ se amanti vt filium incomparabilem: numquam non in dubie sperare deberetis omni modo gratiam & amorem apud hanc Reginam inuenire? Sic procul dubio. Ergo cum Virgo gloriosa magis vos amet offerentes sibi talia, quam si omnes mundi creaturæ essent conuersæ in Reginas amantes, & qualibet vos intimum amaret, quantum istud præpositum, (Quia secundum *Albertum Magnum*, charitas minima Mariæ maior est tota charitate mundana. Imo tiam infinita naturali amicitia.) Indubie credere debetis ad maiora suscepturos, gratiam quę sapientia. Virgine ista sapientissima obtenturos. Alias perire ius naturale, & ius charitatis & ius diuinæ iustitiæ per regulam à minore ad maius affirmatiue. Quia si minus diligens, secundum *Boecium*, dat tanta bona: procul dubio plus diligens dabit maiora.

B. V. amor erga nos.

At igitur cẽties & quinquagesies corone mini in præsenti & in futuro corona sapientiæ carbunculorum: in Psalterio Angelico dietim salutate Mariam. Quare sequitur quod merito virtute istorum XV. lapidum precioforum, *Deus convertit petram in stagna aquarum.* H

Tertia laus Theologiæ ò Clarissimi Rectores & Doctores huiusmodi almæ facultatis & stellæ præfulgentis, est, quod in tertia distinti one tertij ex sanctificatione gratiosa Virginis Mariæ & Christi docet totum mundum offerre Virgini gratiosæ tertium lapidem tertiæ lapisodinæ Rupis Salutationis Angelicæ. Secundum *Margarita gratiæ.* preciosissimã MARGARITAM, cum dicitur GRATIA. Cuius argumentum est; Quia secundum *Isid.* Margarita est lapis candidus, in concha marina ex rore cœlesti genitus, sine admistione cuiuscunque seminis propagationis: contra plurimas valens infirmitates: & fulminibus & tonitruis opposita. Nan concha fulmine tacta aborsum patitur: vel à tonitruis læsa, lapidem imperfectam generat: secundum *Bartolomæum* in lib. de natura rerum. *Est B. V. M.*

Sic autem est de Virgine glorioſissima MARIA. Quoniam, secundum *Hieron.* ipsa est

est concha maris huius mundi, quæ non ex virili semine, sed mistico spiramine cœlestis gloriæ Christum margaritam genuit; qui nostras infirmitates curauit: imo & contra tonitrua tentationum & tribulationum nos defendit secundum *Bernard.*

Debetque ei offerri.

Quod vero à cunctis Maria debeat laudari oblatione deuota huius margaritæ *Gratia*: sic ostenditur. *Primo*, quia habet in se immensam gratiam in toto mundo diffusiuam, protegentem, & promouentem: secundum *Albertum*. *Secundo*, quia sic quilibet offerens suscipiet centuplum, & sic in immensum quolibet die ditabitur. *Tertio*, quia regnum cœlorum sibi parabit ex omni lapide precioso, quorum quolibet erit maior vno toto Regno vt ex legenda B. Thom. Apost. haberi potest.

Ob pretiū eius.

Sed fortassis hoc non intelligens, tacite quæris: *quantum valet hæc margarita Gratia?* Respondeo brebiter coram toto mundo; quod tanto plus valet terrestri paradiso; quanto paradisus plus valuit pomo Euæ furtiuo. Quod si ita est imo ita est: quia secundum *Basilium*; Minimum regni Christi maius est toto paradiso terrestri, quia hoc ducit ad cœlum, sed paradisus ille ad infernum. Nonne Charissimi, Virgo gloriosa multum gaudebit in tanta munerum oblatione? Quomodo si lupo vel leoni, aut vrso parvulam annonam daremus dietim; proculdubio secundum *Hieron.* amarent. Quanto ergo magis Virgo Maria in hac Psalterij oblatione nos amabit? Nisi sit durior immo crudelior sæuissimis animalibus, à maiori ad minus affirmatiue arguendo. Quoniam ipsa plus amat quemlibet in suo Psalentem Psalterio: quam potest facere totus mundus patrum & Matrum habentium vnicum filium tantum dilectum à quolibet parentem; quantum vnquam Mater filiū propriū naturali amauit amore?

Ob premium. Simile.

B. V. amor erga nos.

Videte ergo ista diligenter & vt habeatis gratiam, in Psalterio, Mariam laudate. Quia qui sic eam laudant salui fiunt à minori ad maius ex legendo B. Catharinæ Matris arguendo.

Quarta laus Theologiæ sacræ: serui dulcissimi Virginis Mariæ; est, quod in quarta distinctione tertij sententiarum scil. ex plenissima plenissimæ Incarnationis IESV Christi causa (quæ causa est Spiritus Sanctus:) docet totum mundū inuenire quartam lapisodinam preciossimam in Rupe ista Salutationis Angelicæ, de qua lapidem IASPIDEM docet nos offerre Virgini Mariæ de gnatum per PLENA.

Iaspis plenitudinis vel sufficiētiæ.

Cuius ratio est. Quia Iaspis, secundum *Isid.* est lapis viri-

virtutis corporis, conflectans via
lum per suā pulcritudinis cōma
plationem, plenitudinē virtuti-
bus, quod virgulis designatur
distincta. Hab. etiam pellera
omnes malos humores corpo-
ris, dare iucunditatem & af-
fabilitatem portanti, & securi-
tatem, secundum *Albertum*
Magnum, quod verum est dis-
positiue. Sic autem Beatissima & ple-
nissima *Gratiâ plena* Virgo Ma- *Est B. A. M.*
ria placuit oculis summæ Trini-
tatis & omnium Angelorum.
Quamuis corpus fuit specio-
sum totius pulcritudinis, pul-
chrior fuit omnibus hominibus
multoplus quam Iudith, Hes-
ter, vel Sara, secundum *Al-*
bert. Tot habuit in se virtutes
quot habuit potentias & Sanctos
quorum actus. Renouitque
cunctas sufficienter impietates
mundi, secundum *Bern.* &
semper vna meditatio contra-
filios damnationis, secundum
Augustinum. Maria ergo est plena vt Ia-
spis gratia pulcritudinis, nedum
spiritualis verum & corporalis.
Et ratione condituri quod fuit in
Psalterio à cunctis sic digne
laudanda. *Primo* quia pulcer-
rima secundum *Ecclesiam*, sunt
laudandi. *Secundo*, quia quod
dam humanum pulcritudinem
à cunctis sunt amanda & laudan-
da, secundum *Augustinum* cuius-
cumque ciuis Virgo Maria, secundū *Debet ei offerri.*

eiusdem in quodam sermone de
Virgo Mariæ Natiuitate. Spe-
cies quia mulieres pulcherri-
mæ, vt Hester, Sara, & Re-
becca, laudantur in sacra pagi-
gina. Ergo multo magis lauda-
da est Virgo Maria; quia secun-
dum *Augustinum* pulcritudines habuerunt
runt diuisim in pulcritudine;
habet ista sola habuit in vniuer-
sa pulcritudine. Sed forsitan aliquis dicet
dendo petitis, Quantum valet
iste Iaspis? *Plena* semper valet
plenitudo. Ad quod sedulo dicatis
tota Ecclesia respondeo, quod
plus valet cunctis operibus Dei
septem dierum primordium na-
turalibus. Item quod valet am-
plius, quam omnes mundi opu-
lentiæ Angelorum quantum ad
patuam eorum, & quam totus
mundus esset corporeus. Quoniam hæc Iaspis. Plena
digna est Deo in gloria non hu-
de sua illa prædicta, secundum
Magistrum in secundo sententiarum
Auditione quarto, quæ dixi.
Quod scitis est, cui quis gratum
vult honorem exhibere, cunctis
Nonne omnis talis sic remissus
sanctis reputatur? Quod am-
plius est aduertite. Si solum
decem haberent Turcorum vel Sara-
cenorum ducatum, procul dubio me
gratum haberet in suo obse-
quio. Cum ergo ista infinitum
dem plus Virgo Maria, cunctis
suo Psalterio offero et *Iaspidem*
hanc *Plenam*, aut ipsa est tota,

aut

aut durior Thurco, quam ideò mollior esse debeat ecclesiæ, id est Rabbon Regno Miserb aut debet mihi suam gratiam. Quoniam plus diligit Pater suum, quam posset diligere vel sorores fratres propriùs, quod sunt ejusdem matris, patrisque quos tamen habuerit cum, quam tum unquam Thamar amavit fratrem Absalonem, qui eam vindicavit de amore incestuoso. Quia secundum *Gregor. Naz.* Infinitum bonum gloriæ Dei in Sanctis, maius est maximo bono naturæ increatis. Cuius ratio est, quia illud est dignum gloria, secundum *Doctorem Sanctum*, sed hoc tamen dignum est naturali existentia. Cum igitur ratio, sensus, scientia, exempla, signa, experientiæ & appetitus boni, vos moneant de laudando Mariam, cur iam non semper in Psalterio salutis eam, ut habeatis omnem gloriæ plenitudinem.

Quinta laus Theologiæ, qui emeriti sapientiæ amatores filij Virginis Mariæ nobilissimæ totius mundi boni Matris, est quod in quinta distinctione tertij sententiarum Magistri Sanctissimæ ibi Christo Virginis, docet nos, invenire quintam lapis fodinam in Rupis Theologicæ, scilicet Salutationis Angelicæ; ex qua moneamus lapidem quintum, qui est *lapis nobilissimus Dominicanis*

amor erga nos.

Saphyrus Dominationis.

Est B. V. Mar.

Debetque ei offerri.

effarentur cuncta examinare Maria; qui lapis dicitur Saphyrus & tangitur cum dictibus Dominus Tecum. Assignatio cuius certa est. Quoniam Saphyrus, secundum *Albertum & Bartholomeum* & lapidarium, est lapis cœlestis & coloris, apponendus in Regum anulis, quo quiescente dubium responsa dabantur à dijs, & occulta revelabantur: animositatem & audaciam generant, secundum *lapidarium* inferentem. Quæ omnia denotant nobilitatem quã Virgo Maria summam habuit per excellentiam, secundum *Ambros.* Nam, quia Mater est Domini dominantium, ideirco Domina est mundi censenda à cunctis fidelibus Christi. Ipsa enim est posita in annulo fidei Christianæ, qua mediante responsura est de redemptione mundi, & per quam de futuris per maxima sunt revelata. Sola enim, secundum *Aug.* reddit animos hominum securos, audaces, & potentes, quadeo ut hullum timeant.

Sic ergo amemus tanquam Dominæ nobilissimæ totius mundi sibi debet offerri hic *saphyrus*. O Domina *tecum*. Cuius veridica ratio, Auditores, hæc est. Primo, quia Mater est Domini dominantium, & Regis Regum. Secundo, quia omnipotenter summo eius servit. Tertio, quia Dominabus mundi

danis omni iure debetur honor à ſuis ſervis: ergo multomagis nobiliſsima Domina Maria eſt honoranda à nobis: quia Domina eſt & Mater nobilitatis, ſecundum Albertum ſuper Miſſus eſt.

Ob pretiũ Sed forte extaſi admirationis raptus, ſilendo interrogans: *Quantum valet iſte lapis ſaphyrus, Dominus tecum.*

Ad quod incunctanter reſpondeo. Plus valens, & magis placens eſt Virgini Mariæ, & nobilior in ſe: & magis toti Eccleſiæ militanti, & triumphanti proficiens: totique Trinitati conveniens: quam ſi dares Virgini glorioſæ tot mineras Sapphyrorum, ita magnas ſicut eſt Ciuitas Pariſienſis; quot ſunt in mundo minuti lapides cuiuſcunque ſpeciei. Quinimmo maius eſt, hunc Sapphyrum Virgini Mariæ offerre, quam offerre nunc arcã Noe, & in ea viventium naturam ſalvare: quia talis arca eſt corrupta cum illis qui intrauerat in eam: ſed Sapphyrus hic dominationis numquam corrumpitur, ſed per eum in æternum ſervi Virginis Mariæ viventes dominantur. Quare? Quia dederunt Virgini Mariæ nobilitatem centies, & quinquageſies in die: ergo centuplum accipient iu huiuſmodi, iuxta illud *Gregorij: Seruire Deo regnare eſt cum eo: Et, date, & dabitur vobis.*

Et quippe ſatis clare oſtendit, quoniam nobiliſsima Maria plus amat minimum ſervum Pſalterij ſui, quam quæcumque nobilis Duciſſa, vel Comitiſſa, ſeu Baroniſſa vnquam ſervum ſuum dilexerit, eſto q̃ vſque ad mortem dilexerit eũ: Amplius, ſtante caſu quod tot eſſent Dominæ amatrices, quot eſſent ſi omnium herbarum folia & arborum ex diuina potentia eſſent conuerſa in Dominas & amatrices tui, & tota potentia te amarent: non eſſe iſte amor tantus ſimiliter ſumptus, quantus eſt amor Virginis Mariæ, quo amat, te ſibi in ſuo Pſalterio ſervientem.

Quod cum ita eſt: 1. cur non diligis eam in tantum te diligentem: qui tanto amore aliquando ad miſeram afficeris mulierculam? Et iterum. 2. Cur de tanta Domina diffidis; qui poteſtati vnius dominarum prædictarum confidentiſſime te committeres? 3. Quoniam ſi tortori aut iudici cuicunque vel clientibus qualibet die ſolum vnum lapidem dares, ſecurus eſſe poſſes, quod ſi quocunque caſu ab illis vnquam caperis, liber dimittereris. Quin modo omnibus te conſervarent pro viribus, quocunque repuguante. Cum ergo Virgo Dei Genitrix in infinitum plus tua ſit & magis

Ob pr miũ.

B. V. *Amor e ga nos.*

Erga damand eſt, cou daque.

Simile.

gis grata pro beneficijs ; indubie ſperare potes ſalutem per hane AngelicamSalutationem. Ni forte credideris (quod abſit) illam tortoribus magis eſſe ingratam: quæ gratia eſt plena Lucæ 1. & magis amat peccatores, ſecundum *Bern.* quam amant ſe ipſos, quia maiori lõge pollet charitate, ſecundum Doctorem Sanctum.

II. QVINQVAGENA

Pro

1. *Calcedonio Miſericordiæ.* 2. *Smaragdo Deſponſationis.* 3. *Sardonichе Honeſtatis.* 4. *Sardio Proſperitatis.* 5. *Chryſolito Nutritionis.*

SExra laus Theologiæ: feliciſſimi ſerui Virginis feliciſſimæ Mariæ Reginæ miſericordiæ eſt: quod in ſexta diſtinctione tertij de opinione malorum Incarnationis, & eorum iuſta reprobatione & ſanctæ Fidei miſericordia aſſertione, doeet nos inuenire ſextam lapifodinam huius Rupis Angelicæ Salutationis: ac offerre ex ea *Chalcedonium Miſericordiæ* ſcil. *Benedicta.* Vt inde centuplum accipiamus in præſenti, & futuro pro qualibet Pſalterij oblatione.

Chalcedonius Miſericordiæ.

Cuius declaratio eſt. Quia Chalcedonius eſt lapis in modum chriſtalli, lucens ad modum lucerna: attrahens ad ſe paleas: vincere faciens in cauſis: & fugans demonia, oppreſſos vi aliena liberans: ſecundum Albertum Magnum, & Lapidarium.

Virgo autem Maria, ſecundum Aug. eſt illa aurora qua media ſol nobis illuxit iuſtitiæ: & quæ trahit peccatores ad ſe, noſtras infirmitates ſuas reputans? facit peccatores divinam vincere iuſtitiam, eos eripiens à dæmonum poteſtate, & ſuæ reddens potentiæ, ſecundum Bernard. *Eſt B. V. Maria.*

Quare merito offerendus eſt ipſi *Chalcedonius miſericordiæ* ſcil. *Benedictæ.* Quoniam ſecundum Anſelm. Virginis Mariæ deuotiſſimum alumnũ, Virgo Dei genitrix non ſolum benedicta eſt; verum etiã benedictiſsima: quæ toti mundo miſericordiæ benedictionẽ contulit, infirmis ſanitatem, mortuis vitam, peccatoribus iuſtitiam, captivis redemptionem, Eccleſiæ pacem, cœlis gloriam, vt non ſit, *qui ſe abſcondat à calore eius.* Et per ea dem verba ſunt beatiſsimi Bernardi. *Debet offerri.*

Sed fortaſſis pro maiori intellectu ſimplici mente quæritis: *quantum valet iſte ſolus vnus Chalcedonius, Benedicta.* *Ob pretiũ*

2. Ad quod audaciter reſ-

pondeo & fideliter. Plus valens, quam tot castra Chalcedoniorum, quod sunt guttæ maris: esto quod quodlibet esse ità magnum, sicut Romana Ciuitas; Quinimo adhuc omnibus istis maior est: quantum quolibet castrum est maius minimo suo lapide.

Ob præmium.

O amantissimi; nonne quæso si solum vnum talem castrum darem cuicunque mundi peccatori, me amaret: & meæ voluntati obediret etiam in difficilimis? Signanter si ei darem quolibet die tantum præclarũ encenium? Sic absque dubio.

B.V. Clemẽtia erga nos.

Amplius: Nunquam quæso Regina Misericordiæ, fons & radix clementiæ, fundamentũ & principium pietatis intimæ, erit durior parvulo ramo aut palmite habente humorem de arboris radice, quia eidem parumper participat? Nunquam diffidendum erit de tantæ Virginis clementia? Absit, quia participans non est maius participato: nec principiatum principio, nec derivatum origine, secundum Dionys. Prophetam, & Boecium. Indubie ergo habebitis Virginis clementiam, si obtuleritis ei hanc minimam Psalterij salutationem.

B. V. amor erga Psaltes.

Sed vt vehementius hoc idẽ roboretur: Ipsa solum plus amat psallentem in hoc Psalterio, quam possent facere tot mulieres amicæ, quod sunt Scintillæ, ignis. Esto quod quælibet tantum amaret, quantum vnquam Herodias amabat Herodem: quorum sepultura Lugduni in Francia dicitur duorum amantiũ: adhuc quippe amplius Maria Psaltem suũ diligit. Quia secundum Chrysost. sup. Matthæum: minima Dei gratia, maior est tota natura: etiam si infinities esse augmẽtata? Qui ergo vultis ditari, & misericordiam in præsenti, & gloriam in futuro recipere: studiose offerte Virgini Mariæ dietim hoc Psalterium.

Septima laus sacræ paginæ, glorioſissimi sapientiæ Professores, est: quod in septima distinctione tertij sententiarum ex esse & fieri Christi in Virgine Maria Sponsa Dei patris docet nos offerre eidem Reginæ Desponsationis Sanctæ septimum lapidẽ pretiosum septimæ lapisodinæ huius rupis Salutationis Angelicæ: scil. SMARAGDVM cum dicitur Tv.

Smaragdus S. Desponsationis.

Cuius declaratio talis est. Quia Smaragdus, secundum Isid. & Dioscorum & Albert. principatum obtinet gemmarum viridium; & habet corpus sphæricum: generatque radium tingentem virore cuncta astantia: susceptibusque est imaginum; adeo vt Imperator olim cerneret luctantes in Smaragdo. Et amplius causat lætitiam fu-

fugando triſtitiam: dabaturque Sponſæ regali quondam in annulo ſubarrationis:

Quæ omnia perfectiſſime conueniunt Virgini Mariæ. *Eſt B. V. Mar.* Nam ipſa eſt Tv, quod eſt pronomen reddens ſuppoſitum verbo ſecundæ perſonæ; & demonſtrat & refert. Quoniam, ſecundum *Albertum*. Reddidit Virgo Maria ſuppoſitum nouem menſibus Filio Dei ipſum in ſuo vtero geſtando: demonſtrauit quod nobis Filium Dei viſibilem, qui ante fuit inviſibilis: referendo ei nunc noſtras neceſſitates tanquam propria Aduocata. Inſuper fuit viridi colore viridata omnium virtutum: in qua, ſicut in ſpeculo refulſit tota Trinitas, ſecundū Bern. radioque Filij ſui Domini noſtri Ieſu Chriſti per fidem in baptiſmo colorat totum mundum, eum veſtiendo veſte nuptiali, fugando triſtitiam per Spiritus Sancti lætiam: quā habuit cum deſponſata patri Regū ſummo Regi: cui Chriſtum Ieſum genuit pro redemptione mundi.

Sed fortaſſis libenter inquiens: *Quantum valet hic Smaragdus Deſponſationis, Tu?* Ad quod dico breviter. Plus valet quam omnes montes mundi, etiam ſi eſſent aurei: immo multo amplius, quanto omnes montes ſimul plus ſunt, monte minimo. Et vlterius: quo ſecundum *Ob pretiū.*

Doctorem Sanctum, Sanctum merita gratiæ excedunt bonum totius naturæ.

O igitur qui amatis diuitias: cur huc non venitis ad immēſas bonorum copias? Qui diligitis dignitates, cur non accenditis ad ram nobilem Mariam principiſſam omnis dignitatis? Qui cupitis libertatem: cur ſtatis quia pericula vobis imminent: An non videtis retro, mortem iaculum ſuper vos vibrantem? Fugite ergo citius ad Pſalterium Deſponſationis, Salutationem ſc. Angelicam. Nec rogo vnquam de ſalute diffidatis; quoniā ſi Antichriſto darentur tanta clenodia: ipſe dantes promoueret ſecundum ſua volita. *Ob premium.* *Simile.*

Confidite ergo in Mariam. Quia ſi nequiſſimus bona facit ſibi dantibus, ſecundum Auguſtin. maxima bona Maria conferet, ſibi munera donantibus. Sicque habebitis coronam infinities multiplicatā ex Smaragdis Angelicis.

O ſtaua laus Theologiæ: honorandiſſimi Dominī eſt, quod in diſtinctione octaua tertij Sententiarum ex Virginea Nativitate Filij Dei ex muliere V. Maria docet nos offerre vidēm Reginæ Virginum octauum lapidem octauæ lapiſodinæ Rupis Salutationis Angelicæ, qui eſt SARDONIX lapis ſcilicet honeſtatis cum dicitur, In

MVLIERIBVS.

Ratio cuius est in procin-
Sardonix ctu. Quoniam secundum *Isid.*
honestat. *& Albert.* Sardonix est triplicis coloris, sc. nigri, rubei, & albi: de cera nil attrahens, cum de eo fiunt sigilla: fugatque luxuriam: & humilem reddit hominem, & pudicum, honestū, atque gratissimum. Quæ omnia, secundum *Aug.* debent conuenire mulierib. & signanter virginib. quarum imperatrix, & Regina est V. Maria: quæ triplicis coloris fuit; nigri in humilitate; rubei, in passione Christi: & albi, in gratia, & gloria: Estque sigillum Trinitatis, quo, secundum Bernard. peccatores sigillati intrant regnum cœlorum, habentes litteram sigillatam de remissione omnis offensæ: Facitque, secundum Aug. sibi seruientes castos, humiles, pudicos, & coram Deo & mundo honestos, quia non est possibile esse continuo ad ignem, & non calefieri: & in fonte aquarum, & *Ob pretiū* non balneari: aut in horto aromatum, & odoribus non perfundi. Hæc ille.

Est B.V. M.

Sed fortassis quæris. *Quantum valet hic Sardonix honestatis sc. In mulieribus.* Ad dico velociter, magis valet oblatione Abraham, Isaac, & Iacob: qui Deo plurimum placuerunt. Quoniam Salutatione ista Angelica mundus est redēptus incho-

ative, sed oblatione propria Sancti Patres sua promeruerunt singula beneficia, secundū Doctorem Sanctum. Quinimo dico quod plus valet scala Iacob. Esto quod essent tot scalæ aureæ, vel argenteæ quot sunt in mundo paleæ: vt merito per istam scalam melius, quā per scalam Iacob ascendatur: quoniam illa figura. Ista autem Angelica est & veritate plena. O igitur collendissimi Domini, nunc aduertamus quanta est hominum insipientia: quæ tanta in se habent bona tam propinqua tam facillima & salubria; quanta contemnunt in periculum summum? Quis, quæso, si videret lupum venientem, aut hostem inuadentem, aut fluvium inundantem: non vellet scandere scalam? Cur ergo non ascenditis hanc scalam honestatis in ea confidentes?

Typus scalæ & Ave.

Ob præmium: & multis contentum.

Quomodo sit solum lapidem vnum daretis anno quolibet pro homagio diabolo, sæpe ad vota vobis subvenire: Et Et quantu amplius daretis tanto facillius, & promptius, & copiosius vobis succurreret: vt manifestum est in artibus magicis, vt tandē vos secum haberet: Cur ergo non magis Virgo Maria (quæ est regina bonitatis) nobis subueniet ad vota in præsenti: & pertrahet secum in futuro: cum infinitum maiora, vt patuit, &) hoc Psalterio ei offe-

Debet offerri B. V. M.

Comparatio.

offeramus dona? Ni forte dicamus: diabolum magis fore piũ Virgine Maria, quod procul sit tanquam hæreticum à tota Ecclesia.

B. V. amor in nos.

Nec mirum ò carissimi quia ipsa sola plus amat quemlibet psallentem sibi: quam cuncti dæmones inferni similes sumpti amant quodcunque amabile mundi. Sed illi nullatenus per se vellent carere tali amabili. Ergo multo minus Virgo Maria iuste non poterit carere, quin salutem det suo Psalti. Quod manifeste patet ex dictis Augustᵢ.quia minimum regni Cœlorum, maius est toto regno infernorum.

Ergo colenda.

O igitur vos omnes, si vultis ditari Sardonicibus in infinitũ, & ex illis coronari habendo gratiam honestatis: salutate Virginem Mariam in hoc Psalterio: quia est Regina summa honestatis habens in se honestatem, in totam Ecclesiam diffusivam, gubernativam, & conservativam.

Nona laus Theologiæ est: quod in nona distinctione tertij sententiarum ex benedictissima adoratione, quæ filio Dei debetur, docemur offerre Reginæ honoris, & gloriæ nouum lapidem *Benedictionis, & prosperitatis omnis* ex nona lapifodina almæ huius Rupis Angelicæ Salutationis: qui dicitur. SARDIVS, & tanquam cum dicitur. ET BENEDICTVS.

Sardius Benedictionis & prosperitatis.

Cuius declaratio sic aptatur. Nam Sardius, secundum *Isid.* & *Albert. Magnum* de natura lapidum, est rubei coloris siue sanguinei, admodum terræ rubeæ; qui impedit malitiam onichim, removendo metum melancholiam, & tristitiam: conferendo gaudium, lætitiam, & audaciã: reddendo securum ab incantationibus, & dando prosperitatem contra adversa imminentia, secundum lapidarium, & hoc dispositive.

Et B. V. Maria.

Huiusmodi autem pertinent ad Dei benedictionem prosperam quam habuit. Virgo Maria in se quoniam ipsa fuit rubei coloris in passione: secundum prophetiam Simeonis. Impediuitque malitiam onichini, id est, diaboli, qui terrores & metus desperationis, secundum Orig. in hominem immitit: Gaudiumque confert, lætitiam, & audaciam suis pugilibus, secundum Bern. lacte eos consolationis gaudenter fortificando. Securitatem etiam suis præstat contra incantationes errorum, hæresim, & mundi deceptionem, qui mundus totus plenus est, secundum Chrys. incantationibus. Nec immerito, quoniam genuit hæc Virgo filium Dei benedictum, Dominum omnis prosperitatis. Quapropter ipsa Virgo Maria Regina est prosperitatis

tatis, secundum Anselm. distribuens aduersa aut prospera, prout vult.

Illi offerendus. Argumentum quare sic est honoranda: quia Imperatrix est prosperitatis; quam naturaliter omnes appetunt, secundum *Senecam, & Tullium*: ac pro viribus honorant; vt patet in portantibus artib. ac scientijs, ideo &c. Sed fortassis scire vultis. *Ob pretiū* *Quantum valet iste lapis Sardius?* Ad quod respondeo, plus valet tabernaculo Moysi, facto in deserto, immo plus illud excedit, quātum tale tabernaculum excedebat minimam pellem caprinam, tabernaculum tegentem. Et vltra: quia, secundum Doctorem Sanctum, quæ sunt Diuina improportionabiliter excedunt corporea.

Ob præmium. Merito ergo à cunctis Virg. Maria sic est laudanda. Nec immemor erit beneficij, quia *Comparatio.* Deus non immemor fuit sui tabernaculi. Nec vero tyrannus crudelis, nec Dacianus sæviss imus aut Dei similes, immemores forent eorum qui dietim eis talia tabernacula offerrent: multo igitur minus huius tanti beneficij erit immemor tam pia Virgo mater Dei.

B. V. Amor erga nos. Quoniam illa plus quemlibet suum psaltem amat; quam quæcunque magistra vnquam suum amauerit discipulum. Immo si mundi mulieres omnes essent tuæ magistræ, amantes te singulariter quantuncunque sibilla aliquem amavit discipulum (quod multum esset) adhuc ipsa clementissima Maria plus amat te sibi, sic in Psalterio suo psallentem. Amplius quanto omnes simul sumptæ plus sunt vna sola: quoniam secundum Albert. Magnum super primum sententiarum. Dilectio naturaliter non pertransit naturam: dilectio autem gloriæ minima attingit diuinā essentiam, quæ est infinita. Et eadem ratio est Doctoris Sancti. Sed nulla istarum magistrarum vellet te pati infortunia: immo vellet te habere prospera: ergo à minori ad maius affirmative, multomagis cuncta prospera & salubria sibi psallenti Psalterio suo impetrabit in dubie Virgo gloriosa.

Confide ergo ò psaltes V. Mariæ quia ratio, scientia, sensus, experientia, fides, spes, caritas, & iustitia, pro te bellabunt, & victoriam obtinebunt: vt habeas, si perseveraris cuncta salubria, & prospera; intercedente semper pro te Virgine Maria, cui servis in Salutatione Angelica.

Decima Theologiæ lux eximia (ò carissimi V. Mariæ Reginæ cœli laudatores, & oratores) quod in decima distinctione tertij ex fructuosa personalitate Filiatione, & prædestinatione fructus Virginei docet

nos offerre decimum lapidem pretiosum ex decima lapifodina Rupis huius altissimæ Salutationis Angelicæ, Eidem Virgini gloriosæ nutrici generali totius mundi: *vt nutriamur cũctis fructibus* ab ea: qui lapis dicitur CHRISOLITVS, & tangitur cum dicitur FRVCTVS.

Chrysolitus nutritionis.

Cuius clara est hæc expositio. Quoniam, secundum *Isid.* & *Dioscorum* & alios lapidarios experti ssimos, Chrysolitus est lucens in die sicut aurum, in nocte emittens scintillas; Fugatque dæmonia, timores nocturnos abicit, melancholiam pellit, audacem & imperterritum in adversis reddit; atque intellectum confortat phantalmata in melius commutando, quia omnia important quandã hominis refectionẽ atque confortationẽ, quod fit per fructũ.

Est B. V. Mariæ.

Vt merito Chrysolitus dicatur fructus Virginis Mariæ quoniam ipsa in die lucet, vt aurum per sapientiam, quam mundo genuit, secundum *August.* nocteque emittit scintillas igneas, peccatores inflamãdo visceribus suæ charitatis secundum *Bern.* dæmonia fugando; timores nocturnos & melancholiam pellendo, quam contriuit caput serpẽtis & eius potentiam, secũdum *Hier.* Confortatque intellectum, probando scientiam humanam, & diuinam, & fidem propriam secundum *August.* conferendo fidelibus tanquam nutrix optima, fructum suum, sc. Dominum & filiũ IESVM Christum, in mensam Ecclesiæ ponendo panem corporis Filij sui in cibum, & Sanguinem eius in dotum, quibus reficiuntur; & tandem in conuiuium Angelorum perducuntur.

Debet ei offerri.

Qui ergo vult habere centupliciter tales Chrysol. & fructum capere æternum; recrearique mente & corpore in cũctis Dei beneficijs: dieti n offerat Virgini Mariæ Chrysol. hunc Trinitatis sc. fructus.

Ob pretium.

Sed fortassis scire velis *quanti huiusmodi lapis est precij Chrysol Mariæ Virgini oblatus cum dicis Fructus?* Ad quod certissime respondeo; plus valet toto regno & templo Salomonis: quanto vnum totum Regnum maius est paruula petra aut trabe regni illius & amplius. Quia secundum *Origi.* in homelia; quod minimum putatur gratiæ Dei, præstantius est maximo huius caduci mundi. Cuius ratio superius satis est exarata. Merito igitur sic laudanda est gloriosa Virgo Maria Cuius argumentũ est in prõptu manifestum. Quia omnis nutrix naturalis, moralis, & diuinales, à suis nutritis merito est laudanda omni iure.

Ob præmium simile.

Quod si laudata fuerit Virgo Maria lapidis huius oblatione,

tione, non ingrata erit. Quoniam si mors tanta dona haberet à viventibus naturalia, quãta offerimus Virgini Mariæ cum dicimus, Fructus? numquam mors vltra quempiam perimeret hominem. Aut ergo Virgo Maria morte erit crudelior, quod non est dicendum; aut Psaltes suos ducit ad vitam. Cuius signum euidentissimum est Quoniam, secundum *Bern.* In immensum plus amat vnumquenque nostrum, tamquam socia carissima, quam quicumque viuens hic se ipsum: sed nullus vult sibi ipsi mala, immo omnia bona: igitur à fortiori Virgo Maria conferet nobis fructum & quæque bona: remouendo mala quæcunque.

B. V. amor in nos.

III. QVINQVAGENA OFFERENDA PRO

1. *Berillo Maternitatis Dei* 2. *Topasio Thesaurisationis.* 3. *Chrysopasio Salutis.* 4. *Hyacinthi medicina.* 5. *Amethisto veritatis.*

VNdecima laus Theologiæ dignissima (ò laudabiles Virginis Mariæ discipuli) est quod in 11. distinct. tertij de creatione Christi secundum naturam assumptam in ventre Virginali Matris Dei, laudabilissime nos docet, ei debet offerre vndecimum pretiosissimum lapidem, ex vndecima lapifodina Rupis huius Angelicæ Salutationis lætissimæ, qui dicitur: BERILLVS & tangitur cum ei oferimus VENTRIS.

Berillus maternitatis Dei

Cuius statim manifesta habetur declaratio, quoniam, secundum *Albertum & Bartholomæum & Avicennam.* Berillus est lapis Indicus, & viridis, qui non nisi secundum figuram sex angulorum ex lumine solis lucet. Habens decem species: valetque contra hostium pericula, & contra lites reddit invictum adurendo manum se gestantis, si soli opponatur; magnificatque hominem: & amorem diligit coniugalem, dans virtutem fœcundatiuam.

Est B. V. M.

Quæ omnia nomine *Ventris* in Virgine Maria gloriosa excellentissime sunt contenta. Quoniam Virgo Maria est lapis Indicus Orientalis: quia tota fuit diuinalis, secundum *Ambros.* Est viridis: quia cuncta opera sua sine morte peccati fuerunt viuacissima, secundum *August.* Lucet secundundum figuram sex angulorum; quia in ipsa fuerunt mirabilissima hospitata: sc. Pater & filius, Spiritus Sanctus, caro Christi, & anima, cum gratia & gloria infinita; ex quibus Virgo Maria refulgentiam immensam immo & infinitam, secundum Doctorem San-

Sanctum: Protegit etiam contra pericula hostium tam visibilium quam inuisibilium; quia secundum Aug. ipsa domina est bellorum. Inuictumque reddit contra lites, conferendo iniuriatis veram patientiam, secundum Bernh. Aduri etiam manum gestantis; quia opera nostra cuncta facit ignea, secundum Sanctum Odilonem Cluniacensem. Ipsaque magnificata fuit conceptione tali, omnem creaturam secundum Doctorem Sanctum. Adeo vt Deus non posset facere vt pura creatura maior sit Dei Matre, Amauitque amorem coniugalem, non carnalem, sed diuinalem quia sponsa, propria fuit Dei Patris, quo habuit fœcunditatem infinitam, qua potuit generare Filium Dei infinitum, & sic Mater Dei fuit.

Debet ei offerri.

Merito igitur sibi est offerendus Berillus Maternitatis Dei, quia Ventris. Et ab omnibus iuste sic est semper honoranda. Cuius breuis est ratio. Quia Mater Regis regnum dignissima omni iure est à cunctis honoraria, teste Bernh.

Obpretiũ

Sed forta ſis dubitas, quantum valet hic Berillus Ventris

Respondeo: plus tibi prodest quam si qualibet die daretur tibi Imperium Romanũ quod nullo modo velles dimittere. Multo ergo minus dimittere debes regnum Imperium q

Psalt. Virginis Mariæ. Quoniã secundum Aug. minimo inuisibilium comparari non valet maximum visibilium.

Obprœmium.

Lauda igitur hanc laudabilissimam Mariam in Psalterio suo, nam tibi non erit ingrata.

Simile.

Si enim terra irrationabilis, semen vnicum suscipiens, reddit centuplum: quo modo Virgo Maria (quæ est terra Trinitatis) suscipiet semen tui Psalterij, non reddendo tibi centuplum? Ni forte (quod absit) dicatur quod terra fœcundior sit Virgine Maria.

Amor B. V. in nos.

Cuius manifesta est hæc confirmatio. Quoniam prout ipsa Domina nostra Virgo Maria aliquotiens reuelauit: tantum amat quemlibet peccatorem sibi seruientem, vt ipsa, quantum in se est, vellet dimittere gloriam suam vsque ad finem mundi, & pro ipso agere pœnitentiam in hoc sæculo, inquam præsenti, ante quam ipse damnaretur. Quod mirum est dictu, sed tamen fidei consonum: quia tantum amat diuinum honorem, vt omnino vellet impedire peccatum, quantum in se est, quod est contra Diuinam reuerentiam: vt potest patere per regulam opposi-tam.

Si ergo vultis eam habere in matrem & iure hereditatis gaudere filiorum: offerre Berillum Maternitatis diuinæ Mariæ.

Pſallendo quotidie Pſalterium eius.

Duocecima Theologiæ laus mirabilis (ò mirabiles Theologiæ zelatores) eſt, quod in 12. diſtinctione tertij ex quatuor defectibus humanibus communibus à Chriſto poſſeſſis, docet offerre V. Mariæ Theſaurariæ omnium diuitiarum Trinitatis Deificæ duodecimum lapidem precioſum duodecimæ lapiſodinæ huius Rupis diuiniſſimæ Salutat. Angelicæ, ſcilic. *Topaſius theſauri.* TOPASIVS. qui eſt lapis theſauriſationis, tactus cum offerimus Matri Dei, TVI Cuius præclara in promptu habetur optatio: Quoniam Topaſius ſecundum Iſid. eſt lapis aureus & cœleſtis coloris: varius in modis & ſpeciebus, quo nihil clarius in theſauris regnũ eſt repoſitum. Sequiturque lunæ curſu in claritate & aliquali obſcuritate: dominatur honoribus capitis. & cõtra lunaticam paſſionem valet, mortemque impedit ſubitaniam.

Eſt B. V. Maria. Vt merito per Tui pronomen poſſeſſiuum tanta poſſeſſio detur intelligi: quæ ſummo conuenit Dei Genitrici. Nam ipſa fuit cœleſtis coloris; quia cœleſtis conuerſationis, ſecundum Bern. aureaque in exemplo bene viuendi, teſte Hieron. Quæ habuit theſauros omnes in arca ſui Ventris Virginal. nobilliſſima, Filium Dei Patris *in quo ſunt omnes theſauri ſapientiæ & ſcientiæ abſcõditi* ſecundum Apoſt. Sequitur curſum lunæ eam immitando: quæ Eccleſiam militantem defectiuam imitatur, ſe illi conformando, eius bona vel miſerias coram Deo propria reputando tamquam cariſſima Aduocata, ſecundum Bernh. Dominaturque humoribus, refrenando luxuriam & gulam; quia ſpeculum eſt totius abſtinentiæ & continẽtiæ, ſecundum Ambroſ. Paſſionem aufert lunaticam: quia de fatuis & rudibus & ſimplicibus, ſecundum Bernh. nouit facere ſapientiſſimos & doctiſsimos. Impeditque mortem ſubitaneam; quia â morte mala liberat, cum ſit Reginæ vitæ, ſecundum Fulg. *B. V. facit doctor peroſar.*

Debet offerri. Merito ergo omnes laudare debent tantam theſaurariam hic lapide Topaſio. Tui. Cuius ratio breuiſsima eſt. Quia omnis theſauraria omnium bonorum ſumme ſui communicatiua, & ſuorum diſtributiua, ſumma eſt à cunctis honoranda: quia ſumma ab illa ſuſcipiunt bona. Sed quilibet qualibet die centies & quinquageſies à Virgine Maria bona diuina recipit, ſcil. in quinque potentijs exterioribus quæ ſunt viſus, auditus, olfactu, & guſtus, & tactus: & in quinque interioribus, quæ *Nota ratio numeri CL.*

sunt sensus communis imaginatiua, phantasia, æstimatiua, & memoratiua; Et in quinque potentijs superioribus; sc. in intellectu, voluntate, appetitu concupiscibili, irascibili, & in potentia motiua. Quam libet autem harum potiarum diligit Virgo Maria secundum decem Dei mandata, quantum in se est, & sic sunt quindecies decem bona, id est, centum & quinquaginta.

Sed fortasse scire cupis; *quãtum valet hic Topasius thesaurisationis, Tui?* Ad quod respondeo; plus valet quam omnis mundi sapientes scire, cogitare vel dicere possunt Nam omnes memoriæ mundi lapidi huic Topasio comparatæ, non sunt nisi cœnum. Quia secũdum Hieron. quæ hic sunt preciosissima, cœlestibus comparata, sunt contemptibilissima, & abominabilissima.

Ob pretiũ

Ob præmium.

Si ergo vis diues efficit tam in bonis mundanis, quam diuinis; cur quolibet die tibi nou acquiris centum & quinquaginta Topasios tam præclaros vt dictum est? Ne quæso putaueris Mariam in gratam fore, cum tanta à te dietim susceperit bona. Quoniam si natura tantum daret ex parte ouium animalibus rapacibus, lupis scilicet & leonibus, numquam lupi oues devorarent, nec accipitres colũbas, nec leo ceruos; sed omnia sibi essent communia. Vel ergo Maria fons pietatis erit durior natura, contemnens cœlica dona (quod à tam pia Domina procul absit) vel dauit pacẽ & bonorum abundãtiam.

Simile.

Cuius argumentum in prõtu satis est clarum, quoniam ipsa plus amat quemlibet Psalтem suum iure naturali, diuino, & humano, tamquam mater quam credere potest aut dicere totus iste mundus corporeus: vt aliquoties ipsa pia Virgo Maria reuelauit. Cum ipsa etiã sit magis subiecta iuri naturali quam quicumque viuens. Et ius naturale est, quod quilibet debet facere alijs, quod sibi fieri vellet, & numquam alteri faceret, quod sibi fieri nollet. Sed si ipsa esset viuens hic, vellet adiuuari ad habendum cœlestia totis viribus, & vt suæ orationis audirentur; & ab omni malo liberaretur, signanter damnationis: Ergo iure naturali debet indubie saluare eos, qui dietim solent eam in Psalterio suo sic salutare, & ab omni malo impeditiuo salutis penitus eripere.

B. V. M. amor in suos.

Tertiadecima laus Theologiæ nobilissima, ò nobiles sacræ Theologiæ cultores, est, quod in 13. distinctione tertij, de triplici gratia totius mundi Saluatrice docet, vniversos Christicolas tertium

N

decimum lapidem precioſiſsimum lapiſodinæ huius Rupis cœlicæ Salutationis Angelicæ accipiendum, & Virgini Mariæ Reginæ Salutationis fideliũ devotius offerendum, qui lapis dicitur CHRYSOPASVS. Et tãgitur ibi IESVS.

Chriſopaſſus ſalutis.

Cuius ratio eſt: Quia ſecũdum Albertum Magnum & Lapidarium, lapis iſte nocte eſt igneus & die aureus; ſalvans à timoribus, & erroribus, & anguſtijs; præcordiaque faciens clara & ordinata.

Et B. V. Maria.

Quæ omnia plane importantur nomine deuotiſsimo IESVS. Quoniam IESVS interpretatur Saluator, ſecundũ Hieron. qui nocte eſt igneus: quia in nocte tribulationis ſuæ paſſionis, ſecundum Ambroſiũ terrena, inferna ſimul, & cœleſtia charitatis igne inflamavit. Sed die reſurrectionis fuit aureus ſupra ſolem refulgens. Hic ſaluauit à timoribus, & erroribus, & anguſtijs damnationis mundum, ſecundum Baſilium, illuminauitque corda fidelium in die ſancto Pentecoſtes, ſecundum fidem Chatolicam; & præcordia peccatorum, ſecundum Bernh. dudum mortifera, & fœdata ſua paſsione reddidit ſana & ſaluifica; Merito igitur (quia Virgo glorioſa eſt Mater IESV;) Mater eſt redemptionis; Domina eſt ſalutis, & regina liberationis; ſecundum Maximum in ſermone.

Itaque ab omnibus omni iure Virgo Maria in B. Pſal. terio ſaluifico eſt laudanda. Cuius ratio aſſignari poteſt notiſsima. Quia omnis Regina ſalutis omnium quo ad naturam mores & gloriam ab vniuerſis digne eſt laudanda & honoranda honoratione ſaluifica; hæc autem eſt Virgo Maria, igitur &c. Confirmatur per Prophetam; quia maioribus & benefactoribus omni iure honores debentur. *Debet eſſe eſſerri.*

Sed fortaſſis ignoras valorẽ iſtius Chryſopaſſi IESVS. Quod fidelem neſcire turpiſsimum eſt, imo & periculoſiſsimum. *Ob pretiũ.*

Idcirco petis quantum valeat? Ad quod reſpondeo; ſed plus valet quod ſi omnes arenæ maris & creaturæ mundi eſſet conuerſæ in mundos huic mũdo æquales, vel maiores, valere poſſent. Etiamſi eſſent ſiderei ſiue aurei. Quoniam IESVS tantum valet quantum eſt, quia valor rei ex ſuo Eſſe penditur ſecundum Prophetã. IESVS autem eſt actu Ens infinitum; igitur valorem actu habet infinitum. *Ob præmium.*

O Nec ſuſpiceris piiſsimam Virginem Mariam tanto lapide ſibi præſentato, tibi fore ingratam. Quoniam ſi paruus ignis maximum poteſt conſumere mon[illegible]m aut ciuitatem; mul-

multo magis iste ignis IESVS infinitus? quia Deus noster IESVS ignis consumens est) valebit succendere Virginem glorioſam ad noſtram ſalutem & gloriam & amorem. Niſi dicatur (quod abſit) quod ignis paruulus plus polsit in montem, quam IESVS ſupra Mariã confirmaturque amplius, quoniam ipſa tantum diligit quẽlibet ſibi Pſalentem in hoc Pſalterio, potius vellet pati quãtum in ſe eſt (vt fideliſsime reuelauit) pœnas omnium minimum, quam relinqueret eũ damnandum. Cuius hæc eſt ratio. Quia ipſa ſecundum Dei mandatum diligit quemlibet proximum præſentis vitæ ex toto corde, ex tota anima, ex tota fortitudine, & viribus, ſicut ſe ipſam; alias frangeret diuinum mandatum charitatis, quod ſolom in cœlo eſt perfecte complendum; ſecundum Bernar.

Amor B. V. in ſuos

Ergo redamanda & colenda.

O vos igitur omnes ſic dilecti à Virgine Maria ſic amati ab ea, cur eam non diligitis? Et ſi diligitis, cur eam tandiu contemnitis, vt in Pſalterio ſuo vobis ſaluti fero ſeruire ei poſponatis? Minimum diligentẽ vos mundanum diligitis, & tantam Dominam, tam pulcrã, tam amœnam, & in immẽſum generoſam, & vos in infinitũ amantem ſpernitis? Videte ne forſam cras (quod obſit) retro per mortem ruatis; quia neſcitis diẽ neque horam. Sed feſtinantius ſeruite illi in hoc Pſalterio: vt dietim habeatis centũ & quinquaginta Chyſ. paſſos pro vobis, & pro viuis, & pro defunctis totidem ſalutes & totidem ſaluationes, vt ſic coronati perueniatis ad Hierarchias cœleſtes. Amen.

Decima quarta laus Theologiæ optima ò optimi ſacræ paginæ ſectatores, eſt, quod in diſtinctione 14. tertij ſententiarum, quæ eſt de ſapientia & potentia Chriſti, quibus Chriſtus vnxit & ſanauit vulneratum, docet vniverſos accipere quartumdecimum lapidem pretioſum ex 14. lapi fodina huius Rupis omnipotentiſsimæ Salutationis Angelicæ; & eum offerre Virgini Mariæ Reginæ & Dominæ vniuerſarum mundi medicinarum, qui lapis dicitur HYACINTHVS. Et tangitur cum dicitur CHRISTVS ad differentiam quorundam magnorum virorum qui dudum nomine IESVS nominati ſunt.

Hyacinthus medicinæ.

Hic autem ſecundum Iſid. & Albertum, ſecundum auram mutatur, ſicut ſi ſerena aura eſt ſerenus ſit, ſi clara, clarus; ſi obſcura, obſcurus, & nubiloſus, in nubilo conferens lætitiam, peſtilentiam æris expellens; confortatque membra & repellit venena, in quibus maxi-

maxima vis medicinæ consistit.

Est B.V. Maria.

Quæ omnia sufficientissime hoc nomine CHRISTVS importantur qui, secundum Remigium dicitur quasi vnctus, est gratia Deitatis, & vntionē confert Sacramentorum secundum Hieron. suæ sponsæ, quæ est Ecclesia militans, Iuxta illud Canta. 1. *Trahe me post te;* curremus simul in odorem vnguentorum tuorum. Ex quo manifeste patet, quod ista per maxime conueniunt Virgini Mariæ, quæ est mater talium vnctionum saltem ratione Filij. Nam ipsa mutatur secundum auræ mutationem per compassionem misericordiæ ad nostra fragilitatem, secundum August. Confertque lætitiam contemplationis & devotionis huius qui contemplātur facta Deitatis, incarnationis, & Christi passionis. Pestilentiasque luxuriæ, blasphemiæ, & detractionum, quibus aer etiam iste inficitur, propellit; confortatque membra, id est potentias naturales sibi seruientium, secundum Bern. præstando eis bonum ingenium, firmam memoriam, sanum intellectum, & acutū sensum. Quinimo venena depellit, secundum Aug. quia caput serpentis antiqui conterit in omni genere peccati, vt sic merito fons omnium medicinarum & Domina sanans infirmitates nostras.

Debet ei offerri.

Merito ergo tanta Domina à cunctis est in Psalterio dietim laudanda. *Primo*, quia medici sunt honorandi, secundum Sapientes. *Secundo*, quia omnes sumus ægroti. *Tertio*, quia homines, si qui sunt sani, non valent pea seuerare nisi tātæ medicinæ auxilio laudate igitur eam omnes in hoc Psalterio, centum & quinquaginta secundum ferente medicinas contra centum & quinquaginta infirmitates humanas.

Ob pretii

Sed fortassis dices: *Modici valoris est hic lapis Hyacintus Christus.* Qui forte nihil sapit tibi, nam semper aridus es. Sed fideliter respondeo & breviter, quod si Deus nihil valet, in infinitum lapis iste valebi. Tantusque est valor eius, vt si totum mare esset atramentum, & cœlum papyrus, & virgultæ arboris, calami, & arena manus, nequaquam comprehendi posset valor Hyacinthi medicatissimi, qui dicitur Christus.

B.V. ima-

Nihilominus ne desperes de acceptione huius à tam pia Virgine, quoniam si estella *nia im-* claritate solis resistere non po- *petrat* *suit.* telt: nec Maria claritate Christi oblati resistere valet; sed tota in toto amore, & cognitione, vbique, & semper secū dum Beruardum, ad Christum tra-

trahitur. Cuius plena est confirmatio.

B. V. amor in suos vt salventur

Quoniam ipsa tantum diligit quemlibet offerentem sibi hanc salutationem, vt quantum in se est cor suum citius traheret de corpore suo pro eo, quam quod damnaretur mortali peccato. In ipsa itaque est tanta charitas certa & summa scinta, & potentia secundum Augustinum; ergo quos tantum amat saluari poterit. Quia sua potentia fundata est in sua charitate summa, & ab ea regulata, cum sit effectus eius dignissimus; poterit ergo saluare, quos tantum amat; alias suum amare non erit perfectum; quia haberet posse deficientissimum. Et corroboratur secundum testimonium Bernardi. Opus diuinæ clementiæ positum est ad plenũ in manus Mariæ. Et expresse idem dicit Hieron.

Signum prædestinationis orare Ps.

Signum ergo sit tibi probabilissimum æternæ salutis, si perseueranter in dies eam in suo Psalterio salutaueris.

Quintadecima laus Theologiæ pulcherrima, ò pijssimi sacræ paginæ sectatores, est, quod ex imperfectionibus coassumptis tam ratione passibilitatis, secundum varietatem & humanam, & gratiosam, in decimaquinta distinct. tertij, docet vniuersum mundũ Virgini Mariæ Magistræ, & Dominæ veritatis vniuersæ offerre pretiosissimum lapidem quintumdecimum, ex XV. lapifodina pulcherrimæ Rupis huius Salutationis Angelicæ: qui dicitur AMETHISTVS. Qui est lapis Veritatis & tangitur in Aue Maria, cum dicitur, AMEN. Quod Amen tantum valet, sicut verum est, secundum Hiero. Cuius appropriatio in promptu clare constat. Quia secundum Isid. & Alber. Magnum & lapidarium Amethistus est lapis preciosissimus, princeps gemmarum purpurearum, quia est vinolentus, valens cõtra ebrietatem impediendo ne veniat, aut habitam faciens, vt deficiat, somnolentiam expellendo; malam cogitationem fugando & phantasiam, intellectũ bonum conferẽdo per insecũtionem veritatis, & declinationem falsitatis.

Amethistus veritatis.

Est B. V.

Quæ omnia plenissime sunt facta in Virgine Maria. Nam primo princeps est lapidum purpureorum, id est, Martyrum, qui sanguine suo fuerunt purpurati, secundum Hieronimum. Renouet ebrietatẽ gulæ, suis psaltibus perfectã conferendo abstinentiam & sobrietatem, cuius est Domina, secundum August. De-

Mar.

pel-

pellit etiam ſomnolentiam accediæ & pigritiæ ; conferendo ſpiritualem lætitiam & diligẽtiam , quarum ſecundum Bernardum ipſa eſt mater digniſſima. Malamque cogitationẽ & phantaſiam expellit: quia eſt lux animarum, ſecundum Hieronimum. Confert bonum intellectum in ſequendo veritatem , & deferendo falſitatem, quia Mater eſt eius qui eſt via, veritas & vita , ſecundum fidẽ Catholicam. Vt merito ſecũdum veritatem fidei per viam bonæ operationis perducat ad vitam gloriæ ; quæ eſt finale Amen totius Eccleſiæ militantis.

Debet ei offerri.

Merito ergo à cunctis hæc piiſſima Maria in ſuo Pſalterio per Amethiſtum Amẽ eſt laudanda & honoranda de die in diem in æuum. Cuius ratio eſt manifeſta:Quia Veritas inter omnia , ſecundum Auguſt. eſt honoranda,colenda, & collaudanda ſumme , cum ſit ſecundum Doctorem ſanctum, obiectum noſtri intellectus, finis , principium & medium.

Sed fortaſſis peteres ; ſi auderes quantum valet hic lapis veritatis Amethiſtus Amen?

Ob pretiũ

Ad quodlibet breuiter & fideliter reſpondeo. Plus valet, quam valere poſſunt quæcũque humanitus concupiſcibilia in præſenti vita à cunctis hominibus , ſibi ſint regna aurea , ſiue mundi pretioſi, aut quodcunque aliud concupiſcibile mundanum. Ideo merito dicitur Eſdræ , Magna eſt veritas & prævalet omnibus ; quia ſecundum Doctorem ſanctum. Veritas habet bonitatem infinitam : tum qusa eſt obiectum potentiæ infinitæ : tum quia tranſcendens, tum quia Deus Veritas eſt per eſſentiam.

Ob præmium.

Confidite ergo cariſſimi in hoc Pſalterio virginali , quoniam ſi tantum bonum eſſet conueniens inferno , & ſuſciperetur ab inferno ; infernus nequaquam poſſet quoſq; damnatorum vlterius tormentare , quia tale bonum vim inferni penitus euacuaret. Aut ergo Virgo Maria tantum bonum à ſuis Pſaltibus dietim centies & quinquageſies ſuſcipiens , crudelior erit inferno (quod eſt hæreticum cum nulla pura creatura ſit magis pia in quocunque caſu , Virgine Maria , ſecundum Auguſtinum & Bernardum quia proximo eſt diuinæ charitati, quæ eſt pietas per eſſentiam) aut indubie dabit nobis ſalutẽ alias iniuſta eſſet , ſi tanta bona ſuſciperet , & non tanta vel maiora præſtaret , vt arguit Auguſtinus in ſermone quodam de diuina miſericordia contra negantes remiſſionem peccatorum.

Compara tio.

Peroratio. parenetica.

O igitur vos omnes salutis vestræ amatores, servite virgini Mariæ in Psalterio suo Euangelico. Primo, vt habeatis centum & quinquaginta rupes, in quarum qualibet erant 15. lapisodinæ infinitorum lapidum pretiosorum. Secundo, vt obtineatis centies quinquagenies 15. dona pulcherrima à Virgine Maria, quæ sunt innocentia, sapientia, gratia, pulchritudo, nobilitas, liberrima misericordia, esse filium Dei, & Virginis Mariæ, honestas, & prosperitas, refectio, vniuersalis conservatio, nutritio à Dei Matre, omnes diuitiæ, perfecta salvatio, Sacramentorum adeptio, veritatis finalis, & beatæ vitæ consumatio. In quibus omne conpiscibile continetur sufficientissime.

In AVE est V. & N. T. & orbis, & omnia.

Quia, secundum Bernard. ad Albert. Magn. totum antiquum, & nouum Testamentum, immo vniuersus mundus in Salutatione Angelica est comprehensus.

Rationumeri C. L. V. c. 16.

Tertio, vt Virgo gloriosa, cum Filio suo in tantis excellentijs iuste honoretur pro meritis. Quarto, vt à centum, & quinquaginta malis oppositis dietim libereris. Quinto, vt tota Ecclesia militans, coronetur per te centum & quinquaginta coronis. Sexto, vt fideles defuncti à centum & quinquaginta malis oppositis pœnalibus per te liberentur. Septimo, vt sancti in patria gaudeant centum & quinquaginta gaudijs, quæ habuit virgo Maria in Conceptione, & Natiuitate Filij sui: quæ aliquando reuelauit eadem virgo, & sigillatim nominauit. Nono, propter centum & quinquaginta dolores quos ipsa in passione Filij sui habuit. Decimo, propter centum & quinquaginta gaudia, quæ nūc habet in cœlo super omnes Sanctos. Vndecimo, contra centum & quinquaginta peccata, quæ communiter currunt in mundo, quæ etiam nominavit. Duodecimo, propter cētum & quinquaginta pericula, quæ sunt in morte. Tertio decimo, propter cētū & quinquaginta terribilia, quæ erunt in iudicio contra peccatores. Quartodecimo, propter centū & quinquaginta benefitia, quæ sunt communicata mundi per Filij Christi incarnationē. Quintodecimo, propter centum & quinquaginta privilegia specialia, quæ dabuntur psallentibus in hoc Psalterio tam in rebus exterioribus, quam in anima, tam in morte quam in gloria.

Vnde tales ante mortem specialem obtinebunt à Deo gratiam intercunctos viuentes, sicut innumeris exemplis

& experientijs certiſſimum conſtat, quæ omnia aliquoties ipſa Virgo Maria reuelauit, & diſtinctc per omnia nominavit quorum intellectionem ex præhabitis ſapientibus relinquo inueſtigandam. Merito igitur dicebam pro themate *Qui conuertit petram in ſtagna aquarum, & rupem in fontes aquarum*, id eſt, Angelicam Salutationem in abundantiam omnium gratiarum, diuinarum & humanarum; quas vt habeatis, Laudate eam in Pſalterio, Pſal. 100. Et 50. Et hoc de primo principali, quod fuit de quindecim lapidibus Theologiæ, ſecundum quindecim lapides pretioſos ſpiritualiter repertos in hac Rupe altiſſima ſcilicet Salutatione Angelica.

SYNOPSIS XV. GEMMARUM.

1. *Ave*	*Adamas*	*Innocentiæ.*
2. *Maria*	*Carbunculus*	*Sapientiæ.*
3. *Gratia*	*Margarita*	*Gratiæ.*
4. *Plena*	*Iaſpis*	*Plenitudinis:*
5. *Dominus tecum*	*Saphirus*	*Dominationis*
6. *Benedicta*	*Chalcedoneus*	*Miſericordiæ.*
7. *Tu*	*Smaragdus*	*S. Deſponſationis.*
8. *In mulieribus*	*Sardonix*	*Honeſtatis.*
9. *Et benedictus*	*Sardius*	*Proſperitatis.*
10. *Fructus*	*Chriſolitus*	*Nutritionis.*
11. *Ventris*	*Berillus*	*Maternitatis Dei.*
12. *Tui*	*Topaſius*	*Theſauriſationis.*
13. *Ieſus*	*Chriſopaſſus*	*Salutis.*
14. *Chriſtus*	*Hyacintus*	*Medicinæ.*
15. *Amen.*	*Amethiſtus*	*Veritatis.*

CAPVT XXV.

SERMO II. DOCTORIS ALANI.

THEMA.

Timete Deum, & date illi honorem, quia venit hora iudicij eius.

Apoc. 14.

HEu mihi; qui de re omnium terribilium terribiliſſima, de Extremo Iudicio, inſtituere iubeor Sermonem! 1. Me tamen vberrimus conſolatur fructus animarum; qui ad ſimilem de eodem genere argumenti prædicationem S. Vincentij per Eccleſiam eſt quõdam conſecutus. Verum qui vir ille, & quantus prædicator? Ordinis inquam Prædicatorum vniverſi gloria, Eccleſiæ decus & ornamentum. 2. Accedit huc aliud, quod me ad inſtitutum hoc perſequendum & compellit mandato, & exemplo ſuſtentat: id quod ſubiecta aperiet narratio.

NARRATIO.

Alma Deipara Virgo MARIA ſuo cuidam Sponſo nouello apparere pronuper digniata eſt, & illi aperire de extremi Iudicij Signis eadem, quæ ſe ipſam olim Sponſo ſuo S. Bernardo, pari apparitionis dignatione, reuellaſſe affirmabat. *Nouiſsima hora eſt*, inquit *Sponſe, & malitia mundi aſcendit ſemper rerumque omnium conſumatio properat ad metum. Aſpice, vt inclinata omnia ad ruinam ultimam ſpectant. Quã miſeranda, quam fœda omnium pene Statuum in Eccleſia ſeſe dat facies, quantum mutata ab illa ſua primæua ſacrarum Inſtitutionum ſanctimonia. Quocirca, volo, vt quæ horribiliſsima vniverſis ſuperuentura iam diu credidis, tute ipſe iam nunc oculis ſubiecta tuis, velut præſentia contuaris: Et vero hoc affirmantius ac ardentius, tamquam propediende repente irruitura, omnium auribus animiſque inculcãda prædices; ad ſanctioris vitæ rationes rite cunctis inſtituendas.*

Dixit; dictoque citius ille nouellus Deiparæ Sponſus raptu altiore extra ſe factus, in ſpiritu futura Iudicij, corã præſentia conſpicit, habetq; ob oculos humanum genus vniuerſum, quicquid vnquam hominum vixit, viuit, eſtque victurum. Horum autem horror, pauor, & clamor tantus ſubito coortus in immenſum creſcebat, vt humanitus, dici? nec inrelligi, credi ve ſat poſſit. Enimvero tot, talia, tanquam immania tremendi

Iudicij signa sese offerrebant; cum quæ illud essent Præcessura, tum quæ Comitatura, denique & idem quæ Consecutura forent. Luctus autem tantus erat, rerumque omnium complorata desperatio: vt nihil cuiquam melius, quam non esse videretur.

Atque talium spectatorem factum Sponsum nì diuina seruasset virtus, illique tutatrix adstitisset, ac vires suffecisset, non potuisset, quin absorptus desperatione periret.

Quare vt tantis malis anteveniant, inquiebat, qui voluerint, ad sacram Anchoram, iustissimi Iudicis Matrem Virginẽ confugient, seque Filio meo. mihique in Psalterio IESV *& Mariæ deuote commendare non omitant, ac in quinquaginta prima, Iudicij horribilia quinque Præcedencia meditentur; in secunda Concomitantia alia: alia Subsequentia iudicium, in tertia. Et hæc vno simul intuit Sponsus Mariæ impressamenti habebat; non secus, quam si longo sermone didicisset.*

QVINQVAGENA.

De Antecedentibus Iudicium.

Sunt ea quinque totidem decadibus apta Psalterij. *Memorare* 1. *Antichristi seueritatem.* 2. *Signorum horribilitatem.* 3. *Conscientiæ rodentis acerbitatem.* 4. *Terrenorum omnium subtractionem.* 5. *Accusationis ab creaturis diritatem generalem.*

1. TERRIBILI: ANTICHRISTI SÆVITIA. Vidit hunc Sponsus ille omnium mortalium reprobatissimum, audacissimum, potentissimum. Lege sua uoua Sacrilega pervim intrusa orbi, sanctissimam Euangelij veritatem convellere & extirpare contendit. Orbis opum atque thesaurorum potens, ditare suos commitebatur, Christianos vero exuere vniuersis, diris vrgere tormentis, hosque è cœlo & ex orbe exterminare.

Iam diu religatus in orco Sathanas, nexibus tunc exolvendus, sua in auxilium assiliet ministro, omni, qua poterit, arte magica, techniſque ipsum imbuendo; vt etiam mira sit patraturus tanta, quæ miraculorum ementita speciem prodigiosa videbuntur, etsi falsa.

Quo verior sancti Hieon. est opinio, quod, sicut in Christo Deus humanæ sese vniuit naturæ: ita filio perditionis Luciferum fore vniendum: Non id quidem in vnitate personæ, verum in coniunctione malitiæ ac nequitiæ. Nec enim humanæ illa-

bi poteſt menti, niſi ſolus Deus; Iuxta *Mag.* 3. *diſtinctione.* 7.

Atque idcirco omnium in vno ſcelerum immanitas ita conueniet, vt par illi extiterit nil vſquam Cainum longe ſuperabit inuidia, Neroth ſuperbia, truculentia Pharaonem, Adonibeſech crudelitate: Vincet exquiſita malitia Nabuchodonoſorem, Ieroboam & Manaſſem impietate, tyrannide Antiochum, Nicanorem blaſphemia, Herode erit fraudulentior, iratior Deciano, Decio cruentior, Iudæis in Stephanum ſæuior, omni denique immanitate flagitiorum erit immanior. Quippe poteſtas eius erit Sathanæ, *qui factus eſt, vt nullum timeat.*

Heu iam niuuc *Antichriſti multi facti ſunt.* Vt tantam à nobis peſtem auertat Deus, per IESV CHRISTI merita, ac Deiparæ deprecationem, ſancte in Pſalterio colendi ſunt, ac ſæpius conſalutandi per illud benedictum AVE.

EXEMPLVM

S. VINCENTIVS. lumen Prædicatorum Familiæ, & columen Valentiæ, adeoque Hiſpaniæ, ad vſque miraculum eximus cultor extitit Deiparæ, vel inde vſque à ſeneris. Quo autem in genere cultus Mariani potius, quã iſto Prædicatorio ad Pſalteriũ Mariæ? Cuius vi & efficacia non ſolum tentationes profligauit graues & crebras, ſed & miraculis compleuit Eccleſiam, ipſamque Deiparam cernere aſpectabilem, & audire perſæpe conſolatricem meruit.

Is quam terribilis, quamque admirabilis fuerit extremi prædicator iudicij, orbis ſenſit, hodieque nouit Chriſtianus, quem iſto per orandi argumento pene ſolo, ex ipſius Seruatoris Ieſu mandato, contremefecit, dum omnem præcipue Galliam, Hiſpaniã, Britanniam, Scotiam, Hyberniam, Italiamque peragraret. Neque occurſus hominũ remotiſſimos vrbes capiebant, ſed aperta camporum opus erat planitie, in qua auditores eius, de iudicio differentis, conſiſterent vt aliquando ad decem millia hominum eum ſequerentur, ſæpe ad octoginta millia ad audiendum eum conflexiſſe ſint viſa.

In quibus frequens erat videre abiectos humi multos propalam ſua ſcelera proclamare; in his & iam Iudæos conuertit plures viginti quinq̃millibus; Saracenos ſupra octona millia in ſola Hiſpania; niſi vt plurimum Angeli circumſiſtere contionantem; ſolemne iſtud vel vt pluribus lo-

loqui linguis, vna sola prædicans, videretur, vel vt à cuiuscunque nationis convenis auditoribus intelligeretur, etiam in quatauis distantia, quo perferre dicentis vocem nulla vis naturæ valuisse, nisi gratiæ adiuta miraculo. Accedebant prodigia quasi familiariter innumera pulsis morbis, expulsis dœmonijs, malis quibuscumque depulsis, mortuis vitæ redditis, revelatis occultis, futuris, remotis.

Tanta viro vis inerat iudicium prædicanti, sed maior Deiparam in Psalterio veneranti.

II. Terr. Signorvm Horribilitas. Ea S. Hieronymus prodit se in Hebræorum Arcanis reperisse quindena: nec ab Euangelio pleraque aliena. 1. Erunt signa in Sole, qui cilicini instar sacci acrescet. 2. Luna sanguinescet. 3. Stellæ de cœlo cadent, vt videbitur. 4. Maria hinc ad xl. cubitos altissima montiũ transcendent, inde absorta immane barathrum aperient. 5. Ex quo monstra marina, numquam visa, vel cognita nouũ terriſcumque horroreſn incutient.

6. Erunt terræmotus magni, quales numquam alias, vrbes, montes, sylvasque absorturi. 7. Arbores ac herbæ cruorem destillabunt. 8. Ferræ, cicuresque bestiæ vagæ frement, rugituque cœlos horrificabunt. 9. Aves promiscue conuolantes ac plangentes vociferabuntur. 10. Ruptæ dissilient petræ.

11. Homines in cavernas sese abdent, rursumque ex ijsdem excussi prosilient trementes ac palabundi vel amẽtes oberrabunt, aliena loquentur, & agent. 12. Maria velut oleagina conflagrabunt. 13. Emorientur pisces, & grandia cete amputrescent, intolerando cum fœtore. 14. Tonitruis continuis quassatus orbis fatiscet: quibus interboabunt horrendi vlulatusque, rugitusque, tumultusque cacodæmonum, animarumque damnatarum. 15. Denique ignis è cœlo proruens, cœlumque totum igneum orbi terrarum ac marium incumbet, ad omniũ deflagrationem, elementorum purgationem, ac cœlorum innovationem. Posthæc resurrectio sequetur mortuorum, ac iudicium.

Tantarum causa immanitatum erit tum ad malum effusa vis tartari vniuersa, tum ad bonum diuina potestas.

Exemplvm. Rex quidam immanitate barbarus, ac potentia terribilis, istorum auditiones, ac consideratione ita inhorruit, vt effracto, perdomi torque fractore calibeo, ferita-

ritatem omitteret, omnemque colens humanitatem ad vsque sanctam vitæ Christianæ humilitatem sese demitteret.

Atque vt talem animis timorem pium concipiatis, Divam Diuarum Virginem in Psalterio attentius colitte, IESVM CHRISTVM adorantes, venturum Iudicem viuorum ac mortuorum, quem propitium vobis conciliare connitemini; si Iudicij signorum memoriam sæpius ad Psalterium recolentes pronuncietis illud MARIA: quæ vera est illuminatrix, vt ad signorum honorem & iudicij pauorem animis nihil concidatis.

III. TER. CONSCIENTIÆ rem ordentis grauitas de flagitijs propetratis, omissis bonis, impieque dictis, aut cogitatis. Huius flagra Diræ tanto accident diriora, quanto fœuient interiora. Finge, & congere omnes, quæ vsquam fuerint esse ve potuerint mœstitias, angustias, terrores ac dolores mentium: ad illam conscientiæ miseriam erunt vmbra mera. Quippe eam ad diritatem extimulandã & immaniter ex acerbandam conveniet præpotens iustitia Dei ira Angelorum, scelerum memoriam, sæuitia Dæmonum, vindictam creaturarum. O in luctu versa cithara!

Quare præocupemus tot dirarum faciem in Psalterio IESV ac Mariæ, sæpius illud GRATIA in eo pie precati offerendo Iudici Christo. Per Mariam n. plena Gratia facile seruabitur conturbata conscientia, & liberabitur ab omni angustia.

EXEMPLVM. Vinxit in Flandria quædam mulier supra sexum in omne scelus proiecte audax: verum cum diu vitam per infanda voluta sset perditam, demum in & desperatam pro lapsa, conscientiæ truces stimulos nec dissimulare, potuit tolerare. Quid agat? Plus Consilij à pijs suggeritur dementi & furenti, quam ab ipsa expetebatur. Vt autem ad Psalterij Vsum acquiescere primum deinde adlubescere, tum postea adsuescere cœpit, sensim reddita illi mente, sui facta potentior spem animo admisit, consilia audijt ex Psalterio præsentia sensit auxilia, dum adoptatam tranquillitatem penitus respiraret, ac in luce gratiæ ad Dei misericordiam suspiraret.

IV TER. TERRENORVM OMNIVM subtractio. Quibus enim in rebus misera mortalitas spem fixit, voluptatem captauit, consumsit amorem & animam, eis se omnibus nudari impetu conspi-

piciet: Aurum,gemmas, tapetia,cimelia,thesauros, palatia, vrbes, agros, caraque omnia ignibus edacibus absumta in fumum abire cernet,seque ipsam ad infeliciora reseruari.

In pari circum se quisque calamitate videbit pater proles, vxorem,cognatos:quisque amicos,& inimicos iuxta. Vbi tunc spes magnæ, res opesque cumulatæ, honores exambiti, haustæ vndique voluptates? Vbi tunc imperia & regna potentum, studia & obsequia nobilium, auxilia subditorum, Docto. consilia, robora fortium? Vbi corporum elegantia, artium magisteria, agentium solertia, sapientia prouidentium? In vna se communis incendij flamma considere aspiciet. Neque est consilium, non ratio, nec ordo, quo properat, sed sempiternus horror eos vndique concluſos circumdat. Prius omnia possidétes, in puncto nihil habentes ad inferna descendunt. Heu quanta hæc qualisque inanitas & omnium vacuitas bonorum est.

Causa: Quia restixit charitas, & extincta euanuit pietas Cœlitum aut neglecta, aut despecta iacuit sanctitas:Sacra omnia diuina humanaque pessundabit infelix mortalitas.

Cui auertendo malo,arripite Psalterium Matris miseri-cordiæ, ac cœlestis Thesauratiæ: Est illico plenum omniū felicitatum cornucopiæ. Sentiunt, qui sæpius istud in eo ingeminant, PLENA.

EXEMPLVM. Abbas quidā cum suo Fratrum Conuentu, ac Monasterio ad incitas redactus, iam diu longam in arcta rerum angustia, paupertatem trahebat. Quo miseriarum eum crebræ tyrannorum rapinæ ac depopulationes perpessæ coniecerant. Cum autē vis nulla sufficeret, aut moti metus proficerent, harpyarum obscœnæ rapacitati quot annis ingruentium auertendæ, atq; humana omnia,seu auxilia, seū consilia viris religiosis deficerent; ad diuina versi,tanto impensius atque constantius ea vsurpabant. In cæteris vero, Abbas comprimis, præter consueta solemnia, Psalterij sese deuotioni addixit, tenuitque propositum.

Nec diu; raptorum vis retardatur, extinguitur suapte mole: Agri, villæ & cuncta abbatiæ cætera, benedictione diuina sensim complentur: affluuntque opes, & beata rerum vbertas. Reuertit noua prædiatorum manus, opimiorem spe iam deuorans, assili incussione facta, sed diuina manu percussi intereunt. Succedit alia excæcatior amentia & auaritia, cerumque alia, sed vtra-

vtráque repentina cæcitate in tenebras data dedit & pœnas & manus; sic, vt cunctis sui similibus spectaculo dein obirent ac terrori. Accessit terribilius istud, quod non pauci eorum igne de cœlo demum icti, & absumti æternum forte perissent; abbatia interim in cunctis fortunata.

V. TERR. Acculatio creaturarum generalis omnium vnum in hominem insurgens. Eæ in suo quæque genere, ac modo benedire Deum vt factæ natæque sunt, ita & benedixerunt: solus homo degener Creatorem suum contempsit, contemerauit, inque iustam iram ac vindictam concitauit. Atque idcirco creata omnia conclamatione facta in iudicij die, æthera vindictæ postulatione incessent ac fatigabunt. Cœlum datæ lucis suæ ac motus pudendam abusionem à peccatoribus factam exaggerabit: Ignis suam servirtutem in impiorum gula & luxuria consumptam expostulabit. Aer, aura vt indigos, sic indignos vixisse ac spiritum traxisse sceleratos insonabit: quin & ad blasphemias, mendacia, periuria abusos vita, plorabit. Aqua complorabit, quod nequicquam rigarit terram, fuderit pisces, vexerit naulgantes, dederit gemmas, & gazas ad reprobo rum vanitatem. Terra suam ipsius illatam sibi scelerum abominationem aversabitur; exosa sibi, quæ tantæ fœditati dehiscens imum barathrum non reserarit.

Hisce rerum principijs cætera ex eo procreata turba cõvociferabitur accusatrix, ac frendet in peccatores: circumstrepentibus Euangelijs, & cacogenijs infremiscentibus: vindictã, iterumque vindictã reposcituris de offenso Numine, de creatorum abusu: vindictam de rerum ac ordinis vniuersi perturbatione provocata, concrepabunt.

Verum eas vociferationes ita accipe reboaturas, vt S. Thomas docet, non exteriore vocis sono, sed interiore mentium sceleratarum opinione, quaisti mica sibi omnia atque noxia miserrime timaces apprehenderit. Atque sic *pugnabit cum illo orbis terrarum contra insensatos. Armabit enim Deus creaturam in vltionem inimicorum.* Quo terribilior ac sæuior ea accidet incusatio reproborum: quod vis quædã occulta inerit rebus diuinior vt inanimata animo se frendere videantur.

Quapropter vt ab auditione mala non male, non tarde timeatis: in Dominæ nostræ Psalterio frequentes illud DOMINVS, inclamante, psallite

ſpiritu & mente, cum memoria tam feralis conuociferationis futuræ, ad Pſalteriū repetita: & Dominus timorem iſtius veret in confidentiam. Id Dominæ pōt ad DOMINVM Aduocatæ pro nobis pia deprecatio.

EXEMPLVM, In Picardia degit quidam omnium infanda ſcelerum fœditate conſpurcatus, & obrutus peccator: qui iam diu pertinaciter aures animumque clauſum diuinis humanisque monitis per nullum non impietatis genus, circumtulerat: ſola ipſi in Deum fide integra perſiſtente. Hac via vis facta eſt á timore, vt ferreum is pectus inceſſeret, conceptæ impietati expectorandæ. Inueteratum alte malum inſederat: lis in foro forte mouetur adverſus iniquum, & actione iam cauſaque conſtituta: humani timor iudicij ſubiit mētem, gliſcitque alium ex alio metum ſubijciente conſcientia ſæua. Agitur, æſtuat: omnia tuta timet: præteritæ voluptates aſceſcunt memoriæ, præſentes cumulatæ opes, ncaleque partæ, ad peiorem ſpectare deperditionem videbantur, amici rareſcunt, amareſcit vita ei minime iam vitalis, dum etiam ſpem pene deſpondiſſet.

Hæc inter ecce venit in mentem extremi illius Iudicij, quantus ibi, hic ſi tantus eſſet tremor futurus. Iam nuſquam illi ſpes vlla ſuper, præter quam in ſolo Deo & ſi vel irato. Quid agat? Mediatorem ſibi eſſe poſſe credebat: at velie dubitabat, IESVM læſum, & iratum: Ergo Matrem IESV, mediatricem noſtram reſpicit Mariam quod primum, quod communiſſimum, quod Virgini gratiſſimum, quod DEO Deique Filio eſſe inaudierat inſuperabile: ipſumque vt invictum exorandi Dei genus, ſic & præſentiſſimum Pſalterium, hoc, licet deſperatus, affectat, contrectat, vſurpat. Mox habere leuius primum cœptat, dein & ſperare, tum reſpirare quoque, & rebus confidere afflictis melius.

Nam & ſuæ in foro cauſæ incognita hactenus ſeſe aperire firmamenta, & ipſe demū liber ac innocens abſolui iudicio, & pro ipſo pronunciari accedit ſententiam. Quo euentu, non tam cauſam ſibi, neque vllam ſuam fuiſſe patrocinatam: quam Pſalterij, ſuppliciter perorati, vim & efficatiam, in defenſionis partem valuiſſe, cognouit.

Dicta iam quina Iudicium præeuntia ſigna, per Decalogum mandatorum ducta ſingula, priſcā in Pſalterio quinqua-

quagenam, cum quintuplici vocalis Mentalisque orationis meditatione, conficiunt, offerendam ad alia decies quina iudicij mala auertenda.

II. QVINQVAGENA.

De comitantibus Iudicium signis.

Sunt & ipsa quina, totidemque apta decadibus Psalterij.

1. *Iudicis Potentia.* 2. *Testium certitudo.* 3. *Iudicis implacabilitas* 4. *Assidentium terribilitas.* 5. *Iudicandorum confusio.*

VI. TERR. IVDICIS POTENTIA; infinita, ineuitabilis, & æterna cui metuendorum nihil vel à longe par aut affine esse potest. Ille si pro nobis, quis contra nos: ille, qui iustificat, quis accusabit: ille, est qui condemnat, quis liberabit? Illum igitur assumite: Aduocatum apud Patrem, illum in Psalterio nobis conciliate identidem deuote repetendo illud, TECVM. Et quia Deipara ipsum peculiari modo eximioque secum habere commeruit: per eam impetrabimus, vt & nobis esse dignetur *Emmanuel*, id est, *Nobiscum Deus*. Age, sume vnũ TECVM, & omnia habueritis. nec præualebit aduersus te inimicus.

EXEMPLVM. Alanus quidam in Anglia, vir humilis ortu & obscurus, vnus aliquis de plebe; isthuc (iure an iniuria) deuolutus est, vt eum omnes eius fortunæ regio in iudicio addicerentur fisco; tũ & ipse capite mnitus in exilium proscribe retur. Verterat iam solum: ex torris patria patriam tanto impensius suspirauit supernam.

Ergo vulgaris homo vulgarem comprecationis scalam certam inuadit Psalterium inquam: hoc cœlum superat, votisque Deum: Deipara interueniente aduocata. Iam qui sic contra Deum fortis extitit: contra Regem, ac homines quanto fortior euaserit, declarauit euentus Non longum cedit tempus (sic disponente Deo, in cuius manu cor Principis ac sortes nostrę) correcta priore iudicij sentẽtia, rescisso exilij decreto, & confiscatione damnata, redditur, sibi suis, patriæ ab honoris auctior atque fortunis.

Enimuero abs Deo Rex derepente correptus morbo, adversus aut omnem curam, ac medicinam pertinacem; presens adit vitæ discrimen. Damnatis igitur humanus omnibus, Diuina exquirere coactus, ab se ipso penirus introspecto rationes expetere solicitus instituit: tum circumsese dispicere, nunqua in re causa ve iustam Numinis irati

ti

ti in caput ſuum indignationem concitaſſet. Et obſcuri, ecce, ruſtici illius non ſat liquidum, ac forte præcipitatum ſeſe obijcit memoriæ iudicium, vellicatque acrius conſcientiam. Nec quies Regi, nec pax menti erat; donec è ſinu ſcrupulum excuſſiſſe. Excutit hunc, ſimulque morbum diſcutit: extorrem abſoluit exilio; ſe morbo: reſtituit fortunis euerſum eſtatui priſtino; ſe valetudini illum patriæ; ſe regno; vitæque redebat.

VII. TERR IVDICIS IMPLACABILITAS contremiſcendi, at improbis: quantum dulcis Conſolator electis. Illius vel inde capeſis exemplum terribilitatis. Si ter Benedicta Genitrix Ipſius in qua delicti enormitate ab eo deprehenſa iudicio illo occuparentur: iuſtus Iudex ſuapte conuinctam conſcientia, viſione gloriæ priuaret, pœniſque damnaret ſempiternis. Quid cæteris futurum peccatoribus?

Quocirca & illud cuique perſuaſum, certiſſimumque ſit, neceſſe eſt: Conferantur in vnum omnium & tyrannicæ hominum, & feræ beluarum ſæuitiæ, vmquam exercitæ; his etiam ſæuiora quæque à ſummis certatim fingantur ingenijs, & ſi ſupra quam credi poſſit: cum vna ex Iudicis ſeueritate iuſta componantur, ſi poſſit: comparationis adeo ratio ſpecieſque erit nulla; vt ſumma quoque diſparitas apparere debeat voleti nolentique manifeſta. Quæ enim finiti ad infinitum comparatio? Quæ tenebrarum cum luce, falſi cum vero, communicatio?

Adde, quod iuſtus Iudex parem hinc in reprobos immiſericordiam; inde averſum electos miſericordiam, præſtabit & cunctis apertam, infinitam vtramque. Eſto: *Superexaltet miſericordia iudicium* at iniuſtis: Nam in iuſtis *iudicium fiet abſque miſericordia:* quia *fecerunt iudicium ſine miſericordia*, & vero *iudicium duriſſimum his qui præſunt.*

Quare timete eum, qui poteſt & animam perdere in gehennam. Orate eum ſupplices, & in Pſalterio ſuo ac Mariæ coſtanter inuocate: qui vel nocentiſſimum abſolvere & mundare, de immũdo conceptum ſemine nouit, ac conſueuit. Infinita hæc gratia? At Benedicta â Benedicto Illo per Benedictam, cui ad Pſaltetium quinquagies vltra centies fit conſalutatio in voce, Benedicta. Ecquis enim pro reo tam bene, di-

dixerit vnquam apud Benedictum, ac ipsa Benedicta.

EXEMPLVM. In Thuringia, interiore priscæ Germaniæ solo, indigentem patriæ Virum fors, Ciuemque tulit ita spectabilem ac potentem, cui & offeret ea negotiũ cum Imperatore ipso Federico II. Ortum ex scintilla incendium est. Patrum Imperatorem inter optimum Maximum, & Dynastam Thuringiæ dissidium natum, denique in excidium gentis spectare videbatur. Accedit (quod dicto, factoue memorare nil attinet) Inuictissimũ, pijssimumque Imperatorem conturbare animo cõtra Thuringiæ Satrapam nationis. Dies iudicio indicitur, agitatur causa, dura contra stimulum calcitratio. Vincit invictus Augustus; cadit subditus vasallus: fatalis fertur sententia: differtur & mutatur ex misericordia, quam & protinus exequitur ira; vt vir Princeps patriæque caput, cũ vniversis cognatione vel affinitate illi coniunctis, longius exularet. Fit mora proscriptorum in abscessu: vt assolet, cum aut summa rerum, aut capita Principum vertuntur.

Interea Dynasta Pius, cũ in impesio post Augustum non esset ei, quem improbaret tali in re ciuili, capitisque causa, tota se mentis religione spiritusque conatu ad Deũ Deiparamque convertit, opem ad Psalterium oraturus. Orat, obsecrat, constanter fidenterque perseuerat: & petita impetrat: votis nanque virum Deus, Deipara patrocinante, damnabat, mactumque beabat. Solo tamen iam pattito cum suis, quos pariter proscriptionis fulmen afflarat, Princeps obedienter excesserat, in delectum exilio locum.

Absentia viri clarissimi corda ciuium efferebat saucia; quæ nova dictant consilia, animosque pares suggerunt; vt in apertam eruptura viderentur rebellionem. Neque iam res in obscuro agebatur: sed in luce omniũ vim & arma spectabat.

Inopinato perterritus Imperator euentui (qui in motu iam efferuescere t; cæterosque terræ, circumq́ plures in partẽ traxissent proceres: ob amorem honoremque in exulem:) proprius ac promptius non habuit remedium excitos componendi motus, quam vt exilij rescinderet decretum, extorremque absolutum secure in integrum patriæ restitueret, ac honori. Neque labori id fuit ciuibus: sed mage ipsis sibi ducebant decori itaque com-

communibus certatim ſtudijs, velut omnium humeris, ciuem principē reportant. Neque ciuium ſtudio cedere voluit Auguſtus: ideoque contendit quanta eum maxima ornatum gloriæ pompa reduci, inque altiora, quam prius, provectum collocari. Periculum fecit Viro precium: ſed quod Pſalterio debebatur acceptum.

VIII. TERR. TESTIVM VERITAS Irrefragibilis, omnique maior exceptione. 1. Adſtabunt contra reos *Angeli cuſtodes* vitæ pariter ac teſtes peractæ: quo nec fugere ſcientiā poteſt quicquā nec fallere. 2. *Conſciētia*, mille teſtes, viuit intus ac proclamat: quæ, vt ignorare, aut non recordari poſſit errare tamen mentiriue non poteſt. 3. *Peccata* ipſa accuſabunt authores ſui, ſeque ipſis probabunt. 4. *Dæmones* circum in maius omnia exauhebunt vera falſis remiſturi; ſed pleraque tunc vera nimis. 5. *Iudex* omnium viſu horribiliſſimus ac auditu, acrior cunctis accuſator erit, & damnator. Quid hos inter peccator agat? quid cogitet? quod ſe vertat? Vndique tenebitur: ab irruente ad horrorem deſperatione abſorvebitur. Actūque æternum eſt. O æternitas!

Nunc, nunc in promptu remedium eſt: tunc ſerum. Orate vt non intretis in tentationem; ſed à tanto liberemini malo, Remedium eſt appellatio: & ea fit efficaciſſima in Pſalterio, per compellatam miſericordiæ Matrem Mariam, repetito ſæpius, in illius Salutatione, illo, Tv, emphatico: quæ ſola ad iratum nunc flectendum Filium potentiſſima eſt.

EXEMPLVM. In Alma Vrbe Romana, cuidam inpræcipuis matronæ contigit ex vteri ſui nato proprio aliā naſci prolem. Facinus infandum: incœſtus abominandus! Natura ipſa tanti ad flagitij attrocitatem exhorruit, nec nati natum oculis ferebat mater, nec fratrer filium fratrem: monſtrum ipſi ſoli huic execrandum. Anxiæ, & mente conturbatæ genetrici cacodæmon, ementita hominum ſpecie, adeſt: prolis necem ſuadet & perſuadet. Scelus ſceleri adijcitur: fœtus euectus in latrinam abijcitur.

Sed nil occultum, quod nō reveletur: & atrocia latere diu neſciunt: qua teguntur, ea produntur. Summam iudicij, ex atroci ſuſpicione, per brevem facit immanitas facti, ſolum accuſator deerat: ſed rea non ipſa ſibi.

Facti pœnitens ſeipſam coram Deo deteſtatur, ſecreto-

que

que ploratu de commissis sibi quasi viuenti videntique funus ducebat. Nec exorandæ spem abijcit misericordiæ; sed in spem contra spem credens agebat vnum, quod ad Iesum Matremque Iesu in luctu & squalore Psalterium assidue comprecando identidem excurreret. Quo inter suspicionis flammas obseruato proposito, spes robustior animos addit per negandi facinus tantũ: hocque acerbius deplorandi sortem: quasi suspicionis de sese talis mucrone fauciata fleret.

Non sinebat fœminam immunem abire iudicio rumor glisçens: vocata sistitur Iudicibus: insimulata criminis excutitur: quæ constans animo insitiatur obiecta: deficebatque probatio: quo eneruìs cõcidit suspicio.

Obire per vrbem visus est natæ suspicionis incentor vir ignotus: qui cum se accusatorem offeret, coramque iudicibus ac rea adstaret, ob mutuit: ipsam se nosse negat, minus crimina ipsius; aliaq; omnia fingit. Fit stupor & admiratio omnium; ac reæ absolutio: simul ingnotus veterator sub oculis euanescit. Vnum cacodæmonem fuisse mendacem erat opinio.

Sola peccatrix, at iam diu vere taciteque pœnitens, cũ complice filio monstruoso, Deoque, & Eugenio, sibi de flagitijs consciebat; seque reã, videri innoxiam posse adniterata, tanto impensius in Psalterij preces, Dei Deiparæque cultum incumbebat: vt cui infamiæ mortisque meritæ auersionem tam admirandam ferret acceptam.

IX. Terr. Assessorvm Severitas iusta Iudicis vultui consormis adversum iniquos? alia tamen eorum austeritas erit, quam cacodæmonum: multoque horribilior. Alia: quia ex zelo iustitiæ manabit, odioque odij, quo contra Deum flagrant impij: Horribilior quia iustitiæ numero Sanctorum penetrabilior est quam ille malitiæ dæmonum. 2 Quanto autem virtus vitio, gratia spiritalior & fortior est, quam sæva cõscientia & malitia: tanto ferient acrius Sancti solo intuitu reprobos. 3. Sicut igitur occulte peccanti pudor non est à bruto in ipso peccandi actu conspici, at magnus, vel à puero, scurraue videri: ita damnandis graue accidit sua sceleratis reuelari flagitia, at iusti quoque patere eadem: hoc vero adeo intolerabile ipsis videbit. O confusionem!

Quapropter in remedium assuescite Psalterio; Sponsamque iudicis, sororem, ac Matrem

trem

trem Mariam conciliate vobis in eo perſæpe illud concinentes: In Mvlieribvs. Huius Virginei pudoris decus ac meritum, ab illo damnationis pudore poteſt præſervare ad clientelam ſuam pie confugientes.

Exemplvm. Beatrix quædam Monaſticem inter Sanctimoniales profeſſa coluerat, ad egregium vſque omnis religionis exemplum. Virgo erat ætatis flore, oris venuſtate, decore corporis, ac morum elegantia nulli ſecunda: præcipua in pietatis cultu: at in Dei genitricis obſequio pene ſingularis. Diuæ Matris illa Gnatique honori ſtatas quot diebus ſolemneſque reddebat Salutationes ac preculas, ſola abſque arbitro: quas cum additis totidem Geniculationibus adeoque venijs, ſeu cum pandiculationehumi proſtrationibus veluti conditas, commendabat. Idque tali vſu, modoque alijs ſuis occupatiunculis iſtud pietatis exercitium, aut raptim inter poſitum, aut furtim à publicis ſubtractum, Deo Matrique dabat, & in lucro ponebat. Erat illud delicium animæ piæ, quo paſci ſpiritum, ſeque mirifice oblectari perſentiſcebat.

Inter hæc, templi cura illi demandata, Sacriſta ſiue Cuſtos conſtituitur. Munus hoc ad ſuum illud pietatis genus ac vſum ei tam optatum accidit, quam oportunum. Feruebat virgo: dæmon frendebat: & heu, occaſionem ex occaſione captabat Incautum is Clerici oculum ac animum, qui virginem aris adornandis intentam, Cuſtodiæque munijs cæteris obire per Ædem ſæpe libenter vidiſſet. Et vidit, & perijt: dum eam deperiret. Appetit affatus illius, repetitque, dum aſſuerit. Fiunt colloquia: & demum prava. Serpebat intus malum, & tacitis amor oſſibus arſit. Non omittebat vetrator ſerpens pectus illi effodere, & angere animũ: non Clericus precandi precandique modum faciebat. Vicit demum fraus, & importuna aſſiduitas: humanaque ceſſit fragilitas: nec Virgo celare ignem, nec ferre æſtum quibat. Deſpondet Virginitatis animum, datque victas manus.

Ante tamen, quam deſerto monaſterio peſſundaret votum, ad aram V. Matri ſuum queſta malum, claves Cuſtodiæ impoſitas altari tradit, cõmendatque Deiparæ patronæ: ac fugit. Poſt aliquanti temporis mutuam in ſacrilegio vſuram, ſubit animum Clerici ſeu flagitij ſaties, & faſtidium, ſeu metanæa, aut propudium: a[illegible]ſtatricem animo ex-

exculit domoque : omni ſpe abrupta remeandi.

Vaga illa, & inops, ad cœnobium reuerti depudeſcens: ſe lupam proſtituit meritoriã: & talis degebat infanda ipſos annos quindenos.

Demum ſe ipſam reſpiciẽs merendi finem fecit: reuertit ad Monaſterium, ſciſcitantique ex ianitore num Sororem Beatricem noſſet, reſpondit ille: & optime optimam noui Cuſtodem, præclaram omnibus iam diu. Quibus illa auditis ſe auertit abitura : dum miratur dicta, nec intelligit: ecce tibi protinus ante oculis ei aſtitit Deipara, nota facie, quam in ara viſebatur ſculpta: & ait: Age. Officij ego tui vices geſſi tuas tot per annos: revertere nunc ad locum, munuſque tuum capeſſe, & inuade pœnitentiam : Nec enim mortalium quiſquam tuum exceſſum nouit. Cum voce hac euanuit.

Reddit illa : redditque ipſi nota olim ſub pectore virtus, & ſpes noua animo: clauibuſque reſumptis ſe cellæ reddit, vitæque priſtinæ. Neque ſenſit quiſquam. In forma ſiquidem, & habitu illius Dei genetrix vices egerat. Cuſtodiæ Beatrix vni ſoli, quo à confeſſionibus vtebatur, rem ordine pandit: qui, quoad ipſa viuebat, ſecretam obſervavit.

X. Terr. Confvsio Damnandorvm. Hæc erit iſthic inæſtimabilis & incomparabilis, iuxta modum, menſuram, & cauſas prædictorum terribilium. Cogitat hic, & finge etiam animo quantamvis infamiam publicamque confuſionem cuiuſcunque ſeu verecundiſſimi, ſeu impudentiſſimi: factam edicto, ſcripto, vocis præconio, pictura, aliove modo quocunque : imo quæcunque infamiæ & confuſiones, dum orbis ſtetit, viſæ in vnam conveniant: iſtius tamen partem minimam non attingerint. Ad ſuam quiſque obſcœnitatem ipſi nunquam alias cognitam, nunc & intimis animi cordiſque receſſibus productam obſtupeſcet, & exhorreſcet.

Augebitur itaque in immenſum confuſio ea per vim quandam divinitus impreſſam mentibus : ait ex S. Auguſt. Magn. 4. Sent. diſt. 43. qua omnia omnium, & ſingulorũ ſingula ſinguli intuebantur infanda: vt ſunt reprobi quoque coram bruta ac inanima creatorum natura verecundaturi: Adhæc Deus ipſe revelator iniquitatum, ſcelerum obſcœnitatem vi ſua indita obſcœniorem faciet apparere: oculoſque ſceleratorum aperiet & in ipſos ſeſe figet nolentes volentes: vt clarius ſeſe

intuiti acrius aſpectu proprio diſcrucientur: ſe auerſentur, & auerti tamen à ſe non queant. O confuſionem ineuitabilem iuxta & intolerabilem! Sed & æternam.

Quare vt tanta euadatur maledictio: Benedictus Ieſus per benedictam Sanctæ verecundiæ Virginem Matrem exoratus, & in Pſalterio vtriuſque ſæpius adoratus, ſedulo voce, BENEDICTVS, conſalutetur. Quæ enim cum dignitate Matris ſalvum tenere Virginitatis pudorem meruit: tam profanum, ac infelicem à ſui cultoribus pudorem avertere dignabitur, ac prohibere confuſionem. Hoc igitur agite: Pſalterium Ieſu & Mariæ terite, benedicite Benedictum cum Benedicta.

EXEMPLVM. Male ſibi iuſueuerunt cum ſacrilegio libidinoſo quidam Sacerdocio ſublimis, & profeſſa Sanctimonialis. Cauta diu ſeſe tectam obſervabit celavitque furtiua Venus. Sed qui in ſagacem non proſerpit ſuſpicionem? Hæc quod arguto ſub odorata nare ſemel eſt, quantumvis procul & obſcure: indagatrix per callida, ſagacitate ſubdola & peracri, ipſam per diſſimulationem indagatum, explorare non omittit. Pergunt illi in cœpta conſuetudine: hæc indagine: Atque eo demum vſque veſtigia collegit inſectatrix ſuſpicio, vt male cautos in ſecuritatis retia ſeſe nil tale metuentes inducerent. Hiſce circumſcripti atque decepti captos ſe ambo complices prius ſentiunt, quã capturæ inſidias. Ergo in flagranti facinore de repente obruti ſunt ac deprehenſi: ſimul carceribus inditi, cataſtæque incluſi.

Dum ita luunt ſeparati, ſancti ambo ſacrique homines ab ordine, ac genere ſtatus quiſque ſui: & in ſanctis item exerciti quondam ſtudijs religionis: cum ſcelus infitiati, aut defenſare nec poſſent, aut noſſent: reliquum erat deprecari. Et hoc ſedebat animo certum. Itaque primum ad Deum toto verſi humillimoque conatu, ad certa reſpiciũt ſua pietatis ſtudia, repetuntq; ſeu omiſſa diu, ſeu cum ſcelere timidæ conſcientiæ obſervata. Id, quod in cæco poſſunt carcere, actitant: Pſalterium, orant: veniam ab Deo, per interventricem V. Mariam deprecati, confirmato cum propoſito tenendæ per omnem vitam pœnitentiæ: veniam condonante Deo meruerunt, & par eventus comprobavit.

Vtriuſque perſonæ reæ cũ dignitas ſacra, tum ordinis ſanctitas, & geſti forte officij graduſq; authoritas, vt certam

tam ſacrilegij vindictam: difficilem tamen deliberatione Iudici pariebant: & hæc ideò tardabat executionem. Quæ reis vſura moræ accidit ſalutaris, ad veniam certius commerendam in Pſalterio. Ecce enim ipſa Deipara nexos vinculis exuit, carcereque exẽptos in vnam transfert Eccleſiã viciniorem: vbi ſic, vt orantes degerant in nexibus ſeparati, exſolutos ſeſe vno in templo contuentur, & admirati vix ſibi ipſis fat credunt.

Interea Alma Liberatrix Virgo cacodæmones duos, inſtigatores criminis, in locum inque nexus enexorum ſubſtituros ſtare iuſſit. Orta luce dum ad captivos viſitur, informia dæmonum monſtra religata conſpiciuntur. Miraculum, horridumque ſpectaculum allatum Iudici, ipſum cum pluribus evocat: Ad quos evociferati rem geſtam Spiritus maligni, in habitu cultuque captivorum: ſeſe diabolos eſſe, vt mendaces, tamen vera iam fateri coactos. Elatrabant etiam: fuiſſe ſuos illos, at erectos deſijſſe: de innoxijs modo ſe ſcelus nouiſſe nullũ. In fidem dicti factique appellabant Eccleſiam, in qua comprecantes ambos forent oppreſſuri: tantum iret viſum Iudex, ſibique fas abire ſineret. Dictum vtrumque factũ.

Vt in tartarum ijs redeundi copia facta eſt: Inimica, vlulant, Maria huc nos adegit in cataſtam, & veritatis confeſſionem: quæ cum boatu terræ motum cient, ingentique poſt ſe fœtore relicto ſub orcum aufugerunt. Vis hæc Pſalterij eſt ad gratiam promerendam.

Atque hæc quina Iudiciũ comitantia ſigna terrifica, ad alteram Pſalterij Quinquagenam pie commemorata, acuũt precandi ſtudium & accendunt, vt regno cœlorum vis fiat, ac rapiant illud violenti volenter pœnitentes. Iam ſi quodque dictorum Terribiliũ quinque per & ſeptem dona Spiritus Sancti, & partes tues Pœnitentiæ ducantur: & ad hæc merentes iudicium culpæ diſcutiantur: totidem ſalutares fient meditationes ſeu mentales preces, quot repetuntur Salutationes in Quinquagena. Ad Mariæ igitur pſallite Pſalterium.

III. QVINQVAGENA.

De ſubſequentibus iudicium ſignis.

Sunt ea quina, ſingula ad quamque decadem conſideranda vel intuenda.

1. *Separatio à bonis.* 2. *Pœnarum grauitas.* 3. *Peremnitas ſuppliciorum.* 4. *Societas dam-*

naturum. 5. *Tormentorum vniuerſitas.*

XI. TERR. A BONIS SEPARATIO : Nam ſicut boni cunctis abundabunt bonis: ita mali cunctis privabuntur : vt Dei viſione, fruitione , comprehenſione,quaterniſque Dotib.beatis. O iactura , æternū deploranda ! Vnus abſcindit omnia mucro ſententiæ huius: *Ite maledicti* in *&c.* Vidiſti malefactorem in expectatione capitalis ſententiæ pallere, teremere, ac tantum non ſemianimè expectorari? Quid iſthic : vbi non vita vertitur mortalis , non momentanea mors, non fortunæ recuperabile bonum, non malum conſolabile: ſed infinite contraria omnia.

Quare *viuens , viuens ipſe confitebitur tibi Domine , non mortui laudabunt te , &c.* Hic, dum licet, pſallite Domino in Pſalterio decachordo Ieſu, & Mariæ : in quo ſæpius illud repetitur, FRVCTVS. Et in eo mens pia precantis recolit æternorum beatorumque fructuum merita diuina , ac beneficia tertij. Fructus Ieſu: Recolendo autem ſibi decerpit eoſdem , ſuoſque reddit: cum his ſimul bonis repletur vniuerſis. Quibus quia Angelica redundat Salutatio : minime poteſt carere Pſalterium, bonorum theſaurus cœleſtiū, Diuorum gazophylacium.

EXEMPLVM. Legimus S. Eduardum, regno Angliæ expulſum, oraſſe Pſalterium, & ad proprium regnum redijſſe. Hæc totidem ſunt B. Alani.

Equidem de duobus inuenio Regibus Angliæ Sanctis, ſed Eduardis idemque eſſe nomen opinor , alia atque alia ſub appellatione: ſicut Henricus, Herricus, Erricus, Ericus eadem ſunt , &c. Prior Sanctus Eduardus ab Epiſcoporū concilio authore S. Dunſtano Cantuar. Epiſcopo,in electione, præ fratre ex nouerca nato, Rex creatus & coronatus: dolo novercæ percuſſus,latrocinio vitam amiſit: continuoque multis clarebat miraculis: ſub annum 975. *Baronius tom.* 10. *Annal.* Hic igitur is eſſe nequiuit: continuus Edgari parentis ſucceſſor.

Alter poſt illum annis ipſis ſeptuaginta,S. Eduardus : defuncto Canuto Anglorum Rege, eiuſque ſimul duobus filijs in ſperato morte ſublatis: præcipuus & fortunacius de regia ſtirpe ſuperabat exul, & procul in Northmania degens cum vxore Virgine Egitha Comitis filia, regium par coniugum, ex voto , mutuoque conſenſu perpetuam Virginitatem, alter cuſtos alterius, colebat. Atque hoc impenſius Ieſu Deiparæque cultui

tui ac honori ſeſe impedientes: (qui inde vſque ab Vener. Bedæ benedicta memoria vigebat Anglia tota vſus plurimus Pſalterij:) huic maxime tam ſanctum par coniugum deditum, IESV, & Mariæ, vt Sponſo & Sponſæ delectis ſibi, placere ſtudebant.

Reſpexitque deuotos ſibi exules IESVS: A præſtita ſibi Matrique obſequia etiam temporali iſto remunerauit beneficio: vt ex inopinato ambos evocaret ab exilio ad regiam auitamque coronam: etiam adeo nulla cuiquam apparente prolis, poſteritatiſque regiæ propagandæ. Quippe qui tot iam annis exors prolis in matrimonio degiſſet: nam de ſervata cælataque in eo Virginitate illibata æſtimare caro & ſanguis neſciebat.

Verum Deus ſeruo ſuo Brithuuoldo, Vintonienſi Epiſcopo, reuelare dignatus eſt ſæculi iſtius ab tali coniugio felicitatem. Is enim, cum Regis Canuti tempore apud Glaſtoniam cœleſtibus lucubraret excubijs; ſubiſſetque eum cogitatio (quæ frequenter virum angebas:) de ſtirpe regia pene deleta: ſopore preſſus irrepente, extra ſeſe ad ſuperna rapitur: viditque ab Apoſtol. Principe S. Petro ipſum Eduardum, in Northmannia exulem, in Angliæ Regem conſecrari; ſimul vitam ei deſignatam commendari cœlibem in virginitate ſancta, & abſque liberis infœcundam. Videbat item Regni annos ipſos quatuor ſupra viginti eidem ab eodem adnumerari. Cum Epiſcopum ſanctus de Regiæ poſteritatis extinctione conquereretur: Reſpondit ei S. Petrus: *Regum Anglorum eſt Dei: poſt te prouidit Regem Deus ad placitum ſuum.* Iſta fere Baron. tom. 11. & Bzouius anno 1045. Eum Alex. III. petente Rege Henrico Angliæ, in Sanctorum album adſcripſit canonizatum, anno 1161. Tantæ ſanctitatis exercitium magnam partem fuit Pſalterium.

XII. TERR. GRAVITAS POENARVM incomptehenſibilis. Damnatorum enim tam infinita eſt ab Deo, Diuis, creaturiſque vniuerſis. Quis iſthic ſenſes erit molliculis delicatulis in croceis enutriti, qui in bonis duxerunt dies ſuos? Væ maledictis. Quam ſe bufonem, aut nihil vnquam fuiſſe nequicquam optabunt? Et his, quæ patiuntur, grauiora metuent, vt præſentibus, æternumque inſtantibus diſcrucientur.

Tantis oro prævenire malis, arrepto ſaluberrimo Angelici Pſalterij vſu. Hoc Di-

va

væ Diuorum Virginis fauorem sibi quisque demereri adlaboret, offerendo illi, velut Arcam sanctificationis, vocē hanc: VENTRIS. Huius mente castitatis, & supra hominē dignitatis, genus hominum vniuersum gehennalis pœnæ diluvium evadere totius valet, quam quos arca Noe ferebat. Benedicti ventris illius apotheca quosvis consonare morbos corporis animique potest.

EXEMPLVM. Suam nouit civem Iohannam Picardia nominibus multis insignem: sed omnē seu generis nobilitatem, seu fortunarum affluentiam vincebat, eius virtus illustrior: & hanc vero, fœmina, & se ipsam pietate ac religionis culta, superabat, præcipue adversus Reginam Cœlorum inclytam constanter observato.

Hanc pertinax quædam infirmitas annis viginti, & supra, miseram habebat & afflictam: vt nulla ei vel ars, aut industria, aut medicina levamen aferre posset, quo aliquantisper à morbo respiraret. In deiecto tamen corpusculo animum, & in Deum Advocatamque Mariam spem gerebat minime deiectam: sed tanto insurgentem robustius, quo grauius premebatur. Eoque contentius in assiduas inhiabat orationes incumbens, illas presertim, quæ in Psalterio Iesu, & Mariæ litare consuerat. Hisce temporis ægri molestiam ægriorem fallens, & sibi consolationem solidam parabat, & denique reddendæ miraculo valetudinis reparaturam.

Cuius gratia certo numero Psalteria quotidie, stata solemnique religione perorando, excurrebat. Atque ad fixū illud, quoad posset, pia quadā contentionis pertinacia, adversus illam infirmitatis pervicaciam, destinatum obfirmarat animi deuoti propositum ad vtrumque parata, seu votis superare Deum, superareque Diuam, seu certæ occumbere morti: Facta tamen sui, seu ægræ, sanandæue, integra in Dei voluntatem resignatione.

Sat iam tot annorum, quos tenuit vis morbi, docuerat ipse successus: stare masculum fœminæ pectus inexpugnabile: ferre morbum, aut recuperare sanitem, iuxta paratum: quin & cordationem invalescere animum in dies, ægroque in corpusculo spiritum & orādi zelum efferuescentem roborari.

Quo igitur diuinā sapientia commendatius cunctis proponeret, in ægra, & restituta, exemplum cum suæ Misericordiæ, tum orationis in Psaltetio constantiæ atque efficaciæ,

ciæ; huius probandæ, illius remunerandæ: formulam suam aliquando, post quartum & vicesimum annum, de repente pristinæ postliminio restituit valetudinis integritati. Psalterij vis in corporis depulso morbo declarata: de virtute, in animas per Deum infundere ipsi consueta, testatur.

XIII. Terrib. Cruciatum Æternitas per respirantiunculam nec minimam interrumpenda. Nam ita decretoria sententia: *Ite in ignem æternum.* O Æternitas quid es? *Annos Æternos in mente habui.* O Æternitas, quam raro versaris in mentibus hominum? In mentibus nostris? Heu Æternitas; quid dicam, aut quomodo dicam? Quis exprimat, quis concipiat, quid sit Æternitas? Cogita mille annos: cogita millies millenas annorum myriades: cogita tot annos, quot sunt ab orbe condito ad vsque iudicium momenta: & de Æternitate nihil adhuc habebis: & hæc sunt initia dolorum.

Væ Æternitas! Quis potest Æternitati par esse in tormentis? Volo dicere: & nescio dicere: Quamdiu Deus erit Deus: tamdiu durabunt tormenta. Quamdiu hoc erit? Æternitas, æternitas! Non est essari, non est concipere, non est invenire istud. Quandiu: Quare, *ò Deus, hic vre, hic sæca: modo in æternum parcas*: orabat S. Aug. in med. *Tua, Deus, tua est æternitas iustitiæ vindicantis, & misericordiæ glorificantis.* Illam prohibe: hanc dona nobis Iesu.

Donabis autem ijs, quicunque annos Æternos in mente habentes de Æternum amant, & amando tibi psallunt in Psalterio tuum illud TVI: Tui inquam, Tabernaculi sancti, Tui Templi, Tui Sanctuarij, Tui Throni, Deliciique Tui. Quis enim mortalium sic est Dei, atque Deipara? Atque ea, in qua electi omnes sunt Dei? Istius nos grata admonet memoria TVI: proculque dispellit infestos dæmones ab ijs, qui esse Dei student.

EXEMPLVM. Virgo quædam multiplicem à spiritibus nequam patiebatur infestationem: ex occulto Dei iudicio, id ita permittentis: Sed omnis ea infectatio intra inania solum terriculamenta stabat, noxiæ nihil, aut damni inferre orci sinebatur blatta. Cedebat ea tentatio in egregium piæ virgini proventum, cumulúque meritorum: tanto namque solicitius suum illa receptum ad Deum, Matremque Dei, quæ serpentis infesti contrivit caput, requirebat, & ab omni peccandi licentia, refugiens, innocentiam animæ in-

te-

tegram ſeruare connitebatur.

Non tamen nihil præterea exquirebat conſilij,& auxilij, quicquid diuini humanique vſquam habere poterat. Nihil autem erat, quod veteratoris coerceret illudẽdi nequitiam, aut averteret inſultationes laruarum. Demum fidere iuſſa Deo,vnique ſe Virginem caſtam exhibere ; & Angelicam Salutationem, rite in Pſalterio frequentatam ; deuote honori diuino, Matrique Virgini offerre : deque cætero expertas terriculamentorum inanias habere proſſus deſpicatui. Paret monitis virgo , nilque perinde ac Pſalterium, corde, ore ruminat , adeoque manu præferens terit, colloue , corporiue ſuſpẽſum quaqua verſus perdia & pernox circumferebat.

Et vero iſtud quieti , ſalutique fuit. Ex quo enim illud tenuit propoſitum : iam nequam tentator nunquam accedere eam propriùs,ſed ab ea velut ab gehennali flamma procul refugere : à longe tamen illi ſeſe tanto ſæviorem, oſtendebat. Tantas autem tãque horrificas euomebat blaſphemias , atque in Almam Dei Virginem maledictiones: vt piæ aures animaque devotæ Chriſti ſponſæ nimium quantum ad eas exhorreſcerent. Conſuetudo demum illas fecit auditu leuiores ; planeque ſpiritu generoſiore cõtempſit. Quin & illam ad tanto ardentiores Deo , Deique Matri patronæ,laudes ad Pſalterium dicendas ſathanicæ ſtimulabat iniuriæ.

Inter blaſphemiarum autem voces nunquam de nomine *Ave Maria*, aut Pſalterium, Anhelicamve Salutationem appellare fuit auſus , vel potuit: ſed Murmura , per deriſum fremitu miſtum, vocitabat infandus. Denique vicit conſtantia Puellæ inuicta,freta Deiparæ patrocinio,vſuque ſedulo meritoque Pſalterij.

XIV. Terrib. Societas damnatorum. O cruciabiles zizaniorum collectorum faſciculos colligatos ! Quid tibi vis, ò miſer, exclamat S. Hieronymus: cur peccas? Quorũ in terris amaſti vitam : eorum in pœnis habebis Societatem. Væ,væ tibi! Socius eius iuſtorum damnatus , quos etiam in vita metuebas & fugiebas vt immanes, ſacros & inteſtabiles. Pro, quos fœtores,quos cruciatus , quos clamores, quantos furores ea comportabit ſocietas ? Quiſque proximo immaniſsimus erit cacodæmon : lacerabunt inuicem ſe dentibus, diſcerpent vnguibus, modiſque ſæuiſsimis dilaniabunt. Dicere non eſt, aut cogitare ſæuitiam. O quanto

foret

foret exoptatior cohabitatio cum bufonibus, & ſerpentib. dracones inter ac ruthiones, aliaſque beluas immanitate quantauis immaniores quietior eſſet feliciorque ſempiterna etiam commoratio.

Quapropter ad Ieſu Mariæque Pſalterium toto mentis ſtudijque impetu conuolate: in quo toties illud ſaluificum Nomen Ieſus frequentatur: ad quod omnes aduerſæ poteſtates contremiſcunt, & enervantur: Neque eſt aliud Nomen, in quo nos oporteat ſalvari. Vbi illud eſt, coliturque adoratione debita latriæ ter ſanctiſſimum Nomen Regis Regũ, omniumque triumphatoris: iſthic adeſt continuo innumerus Angelorum chorus atque ſocietas ſecura.

Exemplvm. In Dacia Petrus quidam noſtra pene memoria, aut Paulum ſuperiore, (iura, an iniuria non ſat liquet:) ad perpetuos damnatus carceres, in profundam foſſam ſeu turrim, bufonibus ſæviſque ſerpentibus ſcatentem, demittitur: vt vel abiſtis periret abſumendus, vel horribili & inevitabili inter beſtias volutatione ſui, metuque miſerabilius cruciaretur.

Mœſtam miſeramque matrem ſors filij acerbiſſima habebat: atque in primis ille iuſtus metus: neu quæ humanam fragilitatem ſathanæ tentatio, tantas inter ærumnas, ad deſperationem induceret. Nato igitur mater tum præcibus ipſa ſuis ad Deum, Diuam, cœlitaſque fuſis: tum alia, quacunque occulte poterat, opella veniebat ſolatio: maximeque autem Pſalterio clam illi ſubmiſſo: quod vt perdius & pernox, quanta poſſet cum deuotionis indefeſſæ contentione, orare non omitteret, oppido monebat ſimul curabat.

Multa captivum, aut vivum potius conſepultum, ad parendum matri, etſi parum ante comprecationi conſueſſet, monebant tamen, ac impellebant etiam vt aſſueſcens experiretur. Neceſſitas ei fecit orandi vſum, copiam captivitas, Roſarium ſeu precatiorum collectio globulorum occaſionem dedit in manus: vſus facilitatem, facilitas peperit voluptatem: hæc denique vere guſtũ pietatis attulit: vnde creſcente in dies in maiori deuotione ardere ipſi pectus totum amore honoreque Dei, Matriſque ſervatricis.

Senſit quoque miſeriæ ſuæ miteſcere ſibi acerbitatem: abſterge animo metus, & angores: venenati nihil nocere ſibi tactu ſeu afflatu: mœroribus gaudia ſuperne immiſſa permiſceri: mentem ſæpius dia ſolatij, ſpeique optimæ

ſuavitate delibutam permulceri: ignorantiæ tenebras inſueta luce cognitionis colluſtrari: ſeque in alium à priore diverſum, verti hominem, ac in felicitatem ſuam in optatam quaſi felicitatam commutari.

Nec diu demum ipſa Regina cœli cum illiuſtri Cœlitum Virginumque comitatu ſuo adſtat famulo, multo in lumine manifeſta: quem paucis plurimum conſolata ſecum è ſqualore & carcere eductum liberauit: Adeoque velut in horæ alia procul hominem tranſmigrauit: ac plus quam per centum milliarium diſtantiam auectum, alieno in ſolo collocauit ſecurum & innoxium. Hoc dato illi mandato: quod in ſuum Filjque ſui honorem cœptum ſalutare didicit Pſalterium captivus: id liber iam & ſecurus tantum non omittat, aut in eo torpeſcat: ſed gratus ferventius, quo ad vitã viueret mortalem, frequentaret. Dixit: ſeque ab oculis commitãte corona abſtulit in cœlos.

Petrus autem, circunſpectis omnibus, ſe in vaſta ignotaque comperit ſolitudine adverſari. Nec diu anceps ei fuit animo de commoratione cõſilium. Quo: aiebat ſibi: quo ibo vſquam alio, quam diuina me poſuit miſeratio? Quid ego locum aut inquie fierim, aut delegerim vnquam beatiorem illo quem mihi dedit Deus, fauet Deipara? Hæc requies mea, Deus, hic Habitabo: quoniam, (ecce nunc dixit) elegi eam.

Exorſus igitur continuo, animum inſpirante Deo, vitam eremiticam multis exinde feliciter annis ibidem duxit: celebrare demum conſtruxit templum Dei: Virgini ſique honori ſacrum: & ſancto fine quieſcens, vixit. Vivitque vitam inter beatos æviternam: At vitam hanc hauſit è fonte vitæ Pſalterio Ieſu & Mariæ.

XV. Terrib. Cruciatuum Vniverſitas. De qua quid dicam? Cogita quocunque genus crucis, tornuræ, necis: cogita ab rebus ſingulis quæ ſunt, fueruntque vnquam vſquam, omnia tormentorum genera conferri in vnum: adhuc nec minimam vmbra gehennalium cogitaris pennarũ. Damnatis certum eſt, omnia eos in ſeipſis ſupplicia perpeti debere ſempertina: neque in ijs vllum eſſe remedium poſſe. Idcirco ſua ipſis deſperatio actionem vertit in rabiem, furiaque animum: vt dirius ipſis dæmonibus in ſeſe ipſos omni cum diritatis immanitate deſæviant. Si maligno infeſſum Spiritu futurre conſpexiſti, vidiſti,

disti, quod dicendo explicare possis: at istas furias nec cogitatione quisquam complecti vnquam potuit. O desperatio, quo, ad quid te vertas? Omnia cogitantem omnia inimica discruciabunt. O furor, ô rabies, quo evades, ubi desævies? In te vsque repulsa reverteris in sanior.

Quare nunc, nunc, dum integrum est, ad certum properate remedium furoris, cœlestis plenum suauitatis, beatæ vnctionis plenum. Et istud vix vsquam alibi seu copiosus seu efficatius, quam in Angelico Iesu, & Mariæ Psalterio, est reperire. In eo quoties, & quanta cum gratia conditum repetitur illud Deoque consecratur vnctissimum, sicut oleũ effusum, nomen CHRISTVS? Vel sola huius deuota memoria potis est quantumvis dispellere animo desperationem, quæ malorum vltimum est. Hoc igitur orate Psalterium, amate, & prædicate.

EXEMPLVM. Baro quidam in Regno Franciæ inclytus, in sævam Rgis iram quo casu lapsus, dire luebat. Nam inexorabili Regis sententia in perpetuos adiudicatus carceres, postquam perdiu nexus iacuisset; nec via vlla ratioque eius indidem expediendi succedere; tentata multum Baronis patientia tandem abijt in furorem. At illum tantum, vt suos ipse digitos morsicos præcisos, & artosos deuoraret, in lapides quoque morsibus sæviret ac ligna, aut quodcunque aliud victu apprehendere valebat. Ac nisi ferreo constrictus, fixusque sedisset: sese ipsum frustatim discerptum è vita eieciisset.

Fidelis furenti vxor sua, matrona pijssima, viro saluti venit, & per Psalterij precem, eiusque meritorum pretium captivo subvenit. Ipsa denique omnibus, imo & desperatis, & damnatis alijs humanis auxilijs, se totam, spemque omnem in Dei, Deiparæque misericordiem traiecit, & ad indubitatam salutis anchoram, in cœlestis portus fida statione fixam, affixit. Hic acquievit.

Huc indefessa precando, frequentissima, & ferventissima cumulauit Psalteria: quæ pro mariti salute, per Almæ Matris imploratam deprecationem, Deo rite consecrabat. Fidem, spem, vimque fœminæ, votis damnauit Deus exoratus: vt fieret, sicut credidérat. Neque vero quicquam fieri petebat viro: nisi quod illi Deus fore nosset ac vellet salutare.

Itaque misericordiæ Mater quam victa a Psalterio, salutem exorare dignata Baroni

est, ipsa eam afferens illi præsentiri. Nam nil tale petenti aut speranti imo nec cogitāti lapsa cœlo apparet & adstat: Suscitat de terra inopem, & de stercore erigit ferro, vinculisque gravem. Surgit ille, vincula cadunt: animusque reddit, & sueta reuixit sub pectore virtus: sese mens respiratioque recognoscit. Adesas virgo manus Scævolæ redintegrat, sanumque totum hominem liberumque sibi redditum, ad Regem dimittit.

Simul manifestauit ei signa, quibus secretissima Regis scelera, in intimis conscientiæ fibris abdita iudicatet soli, & commonefaceret pœnitentiæ. Ad hæc prædiceret ei certa, & proxime; impendentia capitique eius regnoque mala pessima: quibus vna mederi vera possit scelerum metanæa. Sinus vel temnat superbus, aut emittat, tardatvè vt securus, denuntiari iubet, non tardaturam paratam nunc vindictam.

Rex ipso inviso Baronis attonitus hæsit: audituque in medio tam diræ denunciationis contremuit. Neque sese desarvit, aut salutis curæ deesse voluit. Vt primum Deo supplex factus se reum accusavit, pro gratia actis rite gratijs, obedienter paruit consilio p dato, & pœnitentiam heroico spectore totus inuasit.

Quod autem Baroni Psalterium tam extitisse videbat salutare: tametsi tante non ignoraret, parum tamen accuraret: illud vero præ omnibus vnum arripit, inque eo dignam Rege, gratissimam Deo pœnitentiam suam exequitur, & sui ipsius, & Regni conservator.

Quapropter Psallite Deo in Psalterio decachordo: Psallite Deo sapienter in tertia Psalterij Quinquagena, cum dictorum quinque Terribilium, quæ iudicium consecutura sunt, & æternabunt. Ea vero quina si per octo Beatitudines, & duo naturæ mandata, scil. *Quod tibi vis fieri, fac & alteri: Quod tibi non factum velis alteri non feceris*, per hæc inquam dena, si dictorum singula, pia cum meditatione seu commemoratione, duxeris: Quinquagenam qua vocali oratione, qua mentali rite compleuisti, dignam Deo, dignem Matre Dei, Angelorum Regina, Domina nostra, benedicta in sæcula Amen.

CA-

CAPVT XXVI.

SERMO III. Paræneticus: sive

TRACTATVS DEVOTI DOCTORIS ALANI,

DE EXCELLENTIIS SACERDOTVM.

SVPER THEMA

Ave Maria, gratia plena, &c.

PSalterium iustissimæ Trinitatis concordiam conciliat: Quoniam Incarnatio Filij Dei, *Vtraque fecit vnum*: Diuinam, humanamque naturam in vnam concordatas personam vniuit. Quo ex fundamento: quod Christus posuit, & nemo alius posuit, reliqua dein consecuta per Ecclesiam est coniunctio: qua *simul positi sunt in vnum diues, & pauper.*

Hæc autem Diuina, hodieque constans, concordia, accedente ad Salutationem Angelicam assensu Virginis gloriosæ, & illibatæ Matris, cunctorum Sponsæ Sacerdotum consummata est.

Qua causa iure suo merito eadem Diuorum Diua Aduocata nostra in Psalterio suo, Iesu, & Mariæ dicto, digne est debiteque salutanda: cum à Corona Fidelium vniuersa: tum vero vel sanctissime ab Sacro Regal. Sacerdotij Choro Psallenda & prædicanda.

Concordiam vero triplicem hic accipio: Prima est, per Sacerdotalem Dignitatem: Nam Christus *est* Sacerdos *in æternum secundum ordinem Melchisedech.* Altera est per Virginis Matris, cum Figuris sacris, legitimam veritatem: Tertia est per Iudicialem Potestatem. Ex prima, habet Ecclesia Sacerdotum inæstimabilem Autoritatem: ex altera Alma Virgo Parens habet admirandæ Dignitatis Maiestatem: ex tertia, meritorum ac præmiorum faciet cũ proportione Deus æqualitatẽ.

PROPOSITIO.

Quoad primum: Sacerdotalem, inquam, Dignitatem; huc infero, præquemitte quandam ipsa singularitate sua per eximiam, Dei gratia, Re-

Revelationem, iam olim abs Deo factam S. Hugoni Episcopo Carrhusiensium Ordinis Sanctissimi, totius Sanctitatis viro, & vero Psalterij Mariæ Virginis à iuventute præcipuo amatori argue cultori.

Quam & ipse revelationem perscriptam alias legi. Quidam etiam nouellus Mariæ Sponsus, de quo scio, Domino revelante, eandem ex ipso Iesu Christo cognouit, sub annum Domini octavum & sexagesimum supra millesimum quadringentesimum.

NARRATIO.

Nouellus sæpe memoratus Mariæ Virginis Sponsus, eidé sponsæ suæ in Psalterio stabili devotionis fœdere iunctus, ad quotidianas miserarum celebrationes ardenti zelo desiderij anhelare diu consuerat, tametsi, heu semper, indignus.

Accidit autem, vt, quo nescio, pectus inceslente spiritu acediæ, per intervalla dierum operari Sacris ipsi allubesceret: & quidem subinde haud raro diam facere hostiā omittens, ob volatiles phantasias animum forte suggressas, tanto insistere Mysterio sibi duceret Religioni. Itaque timioa mentis anxiæ ad nugas innanes concessio, fit morosa cessatio: quæ reditum eo difficiliorem parabat sensim ad ter maximum opus. Dum vrentiores meticulosum terūt animum scrupuli: spiritum atterunt: illusumqua faciunt tepescere, atque adeo demum ægrescere virum bonum, & rarescere amplius ad ter Augustissimum Sacrificium Deo litandum.

Correptum denique corpusculum morbus affligit gravior, lectuloque affigit, vt, quæ ante Diuina timebat attingere: iam ad ea nec valeret assurgere, vt vellet. Festiuam S. Ioanni Baptistæ sacram, Sol Ordinis Ecclesiastici adduxerat solemnitatem: cum ecce Deus, immissa viro extasi, totam ad superna raptam euehit mentem: vt omnino simile mortuo iaceret, ceu videbatur, exanime corpus. Interea spiritus relictæ tenui erectus animæ diuinorum arcana misteriorum luculentior espectabat in cœlis ministrari.

Dominus Iesus Christus, Pontifex ter Opt. Max. illi surgere vtdebatur, inque medium Pontificalibus amictus procedere cum cæteris Aræ ministris, iuxta Ritum Ecclesiasticum, innumera Cœlitum comitante Corona, & consistente circum. Orditur Diuina orbis vtriusque Pontifex, & adusque Synaxes faciendas prosequitur. Cum subito fit

vox

vox præconis; Sancta Sanctis: *Præparate viam Domino.*

Nominatim peregrino per raptum isthuc introducto, dicitur, ad Communionem se comparet. Monito conterritus, heu me, exclamat; necdum exhomologesi facta sum mētem expiatus. Alter adest illi, S. Præcursoris erat Domini & Baptista: iubetque: *Parare viam Domino.* Cui iste: heu mihi confessione opus est. Sequere, ait ocyus, confessarium, ecce, beatissimum Principem Apostolorum Petrum, Aurem danti pœnitens adgeniculatus se scrupulis exuit, tanta cum expiationis consolatione ac luce, quanta alias in vita nunquam.

Simul ab eo ad Mysteria libanda missus, cum accidit aræ supplex adorans & Sacramentum & Redemptorem Iesum: hic istis eum increpabat. *O serve tarde, serus ad s. Piger, & remisse: quo tanta tibi à me potestas Sacra patrandi facta est, per electam Matrem me pro te intervenientem? Et illam, Tu in sudario religatam abscondere voluisti?*

Cum dico hoc trementi gaudentique, mirifice vtroque sensu contemperato, Iesu ei ter sacram porrigebat Synaxin. Continuo cernebat Dominum Iesum intra sese verissime in esse medium, & multa familiarissime, cum ineffabili suavitate, monentem audiebat. In cæteris vero sermone eum grauissimo corripiebat, de commissa nimium grādi negligentia Missas celebrāti. Talibus demum doctrinæ monitis formabat, & firmabat fluctuantem.

Ita certum habeto: *Nihil tibi vnquam tanti videatur: cuius vel amore vel metu tremenda frequentare Officia intermittas. Excipe solum mortale crimen euidens, & inconfessum.*

Addebatque clare: *Nec ab eis quenquam retardare Sacerdotem debet ariditas indeuota menti, non occupatio vrgens, non vrens tentatio, non pollutio nocturna: quodque magis, nec diurna; si involuntaria contingat, & inimica: Qualem aut confessiones lubricas excipentem, aut equitantes, aut anxie soliciti & properātes perpeti queunt; Istud nanque haud pondero: moror minus; quod ita contingit humanitus, vt quā talibus consentire, prius vitam despondere quis mallet. Ecquid ita; quæris?*

Ratio I. *Nam similes casus, vel quædam magis sunt pœnæ; vel ex dæmonum vi ac illusione inferuntur; Quo horrorem incutiant sub religiosæ mentis specie de indignitate corporis passi: pariterque vt hac fraude animarum proeurationem & salutem, laudemque meam immi-*

nuant,

nuant, ec retardent.

RATIO II. *Sed nihil ista metuenda; etsi cauenda sunt. Si nanque diabolus conspurcat inuitum; ego mundo latum & gratum; quin & pro tali pollutione centuplam reddo mundiciem.*

Tunc ille percunctari. Domine Iesu, animarum Sponse dulcissime; cur Doctores & Iura talem arcent Communione Sacra?

Et Dominus IESVS. 1. *Magis id ex zelo Timoris, quam Charitatis, vsurpant. Nam perfecta Charitas foras mitit timorem.* 2. *Deinde, quia olim etiam laici in quotidiana, aut minimũ Dominicana fractione panis sacram ad mensam sese reficiebant: ideo abistos plurimum rudiores, ita statuerunt Ecclesiæ Doctores, post extimam corporis maculam, de consilio esse abstinendum.*

3. *Disparitas vero per magna est Communicantes inter, & celebrantes. Illi Solis sibi proficiunt: hi Bona Optima & infinita orbi toti distribuentes administrant. Qua causa Laici ipsa sibi abstinentia meritum acquirũt; Clerici dispendium toti faciunt Ecclesiæ, operatione Diuinorum illi subtracta. Laici per se ex voluntate pia vescuntur ab ara: ad aram per me Sacerdotes operantur, & ego qui operor in ipsis.*

4. *Vide quantis quot quantos oriuent Denis sua desides cessationes Sacerdotes. Priuant Deum gloria in tantum: Me potentia, ac voto: Matrem meam materna dignitate; Angelos honore; Sanctos lætitia; auxilio militantes; defunctos redemptione. Priuant infirmos: medicina, ingorantes scientia, alimonia exurientes, pauperes diuitijs, suo mundum Rege, & vniuersa suo priuant Seruatore.*

5. *Atque tametsi Presbyter ex suæ personæ conditione fuerit indignus: Illa tamen integra semper illibataque perseuerat in eo dignitas, quam ex meagerit Persona, & nomine, vel ex Officij munere velut Ecclesiæ publicus Minister. Hanc omnis habet Sanctus, id est Sacerdos: hæc in ipso per me operatur interminabilis. Diuinale Officium, non personale, nulla personæ cuiusquam incommoda queunt impedire, quæ nolentibus possunt euenire.*

6. *Igitur: hac in re & causa terminationis decreta Doctorum promanant ex deuotione & reuerentia, non ab vlla necessitate seu præcepti violandi, seu peccate exinde consecuturi.*

Quare celebrate, Fratres: quia non agitis hoc vt digni, mundi, iusti: (nec enim vel Angeli pares Muneri sunt tanto) Celebrate, quo quia id perpetratis vt indigi, infirmi, & impotentes: quo adimplemini bonis. consanemini à morbis & corroboremini ab eis.

Hug

Huc, ecce tibi rebelo XV. EXCELLENTIAS *inclita : quas omnis Sacerdos habet, dum sacrificat, ex merito Angelicæ Salutationis : cui vis mcæ virtusq; ineſt Incarnationis.*

1. *Et vero ſicut tali in Epithalamio ſunt incarnatus ſemel de Virgine Matre : ita quodammodo rurſus in quolibet Miſſæ Sacro, eſſe Deus Homo, in arca ſancta exiſtens, ſacramentaliter incipio.*

2. *Quod enim* Verbum *in verbo ſalutationis* Caro factum eſt ; *qui* Deus Homo factus eſt *in vtero Virginis : idem* Verbum *in Verbo conſecrationis, idemque* Homo Deus *ſit in manibus Sacerdotis ; Modoque licet diuerſo, eodem tamẽ obumbrante Spiritu ſancto.*

3. *Forma iſtud potuit verborum vitæ per os ſalutantis, perq; Mariæ vocem conſentientis ; hoc forma valet verborum Vitæ conſecrantis, per miniſterium Miſſam celebrantis ; Dei Spiritu: vtrinque mediante.*

Cum itaque taliratione Sacerdotes fiant mihi quodammodo Patres ; par eſt, vt eandem mecum ſorciantur Matrem Mariã, & in ſponſam acceptent: Par eſt vt, & me, & ipſam in communi nobis Salutatione ad I ſalterium venerentur ; & (me tamen præ ipſa) ſupplices adorent: Par eſt vt ſacra Salutationis verba perinde ſanct. æſtiment. Adeo ab vna illa Salutatione totum Nouum pendet Teſtamentum vt quodin ea, velut arbor in ſemine virtute, totum contineatur.

PROPOSITIO TRIPARTITA.

Quare Cognoſce, Accipe, doce XV. Excellentias Sacerdotales, quas ecce, tibi nunc pando: I. Quinas priores ſuper ſubſtantiales, ex quinque Stellis Diuinitatis dimanantes iſtis: *Ave, Maria, Gratia, Plena, Dominus.* II. Alias item quinque medias Subſtantiales, è quinque Fontibus Verbi Dei, ſeu Euangelij promanantes iſtis: *Tecum, Benedicta, Tu, In mulieribas, & Benedictus.* III. Qbinas poſteriores Accidentales è quinque Caſtris inuictis repetitas iſtis *Fructus, Ventris, Tui, Ieſus, Chriſtus.*

Dixit : Simul acſi longo ſermone ediſſeruiſſet, animo ſponſi impreſſit. Quæ etſi multis enarrare videor, tamen vix vmbram partis nedum dimidiatæ, me reddere verbis poſſe diffido.

CAPVT XXVII.

De Excellentijs Sacerdotum.

I. QVINQVAGENA.

De quinque Stellis Excellentiarum, hyperusion, sive substantialium S. Sacerdotij.

1 EXcellentia est Potentia Sacerdotum Dei Patris Magna est PotentiaCreationis: vnde Pater, & Creator audit vniuersorum. *Dixit, & facta sunt.* Sex diebus operatus est: prima, lucem, altera, firmamentum: tertia, maria, terras, & plantas, quarta luminaria cœli: quinta, pisces, & aves: Sexta, hominem omniũ Dominum: Septima quieuit. Hæc Patris in creando potentia, qua facit Rex creatas, terrenas, corporeas, corruptibiles.

Sacerdos vero sua Officij sacri potentia quid producit? Increatum: Causam causarum; Iesum Christum, Deum & Hominem, qui non moritur nec videbit corruptionem.

Ad hunc vnum sacerdotalis functionis Effectum ter Maximum, age, confer millies millenas mundorum myriades; manifeste comperies, finitorum omnium ad vnum Infinitum nullam esse comparationem posse. Atqui mũdum, & ea quæ in eo sunt, produxit potentia Patris Dei; Sacerdotis vero potentia producit, Filium Dei in sacramentum & sacrificium.

Quo admirabilior Potestas est ac dignitas Sacerdotij transubstantiatione Filiũ Dei, quam Creatione respecturas Dei Patris, producentis.

Iam vero quia potentibus debetur Ave: potentiæ Creatoris Paternæ illud offerri cõdecet in primis à Sacerdotib. qui tantæ sunt ex Deo potentiæ viri.

1. Nusquam autem dignius, gratiusque Deo obitur ea salutatio, quam in Psalterio. Par est igitur huius vsum Sacerdotibus esse commendatissimum, frequẽtissimumque oportere: vt quo suæ præcellentiæ Potestatem mirifice condecorare queant.

2. Dignum Ave Deo est, cui deferatur, qui fecit Angelos, solem, stellas: Dignum igitur & Sacerdotibus idem est, quod Deo, Deique Filio, ac Genitrici deferant, psallantque illi, qui Regem producunt, Angelorum: Solem iustitiæ, Stellam & secundum Adam innocentiæ, &c.

EXEMPLVM. Quidam in Hispania honore Sacerdotij inclytus, id illud super inculpatæ

patæ vitæ decorem, & ſanctimoniæ ſplendorem adiecit. Verum quod in cæteris ſuis religionis, deuotioniſque priuatis & publicis exercitationibus, illam Pſalterij facile plurimam aſſiduus coleret ac frenquentaret: tantam in eum Deus conferre miraculorum vim & gratiam eſt dignatus, vt non viuis duntaxat innumeris multipliciter fuerit ſaluti: verum etiam vita perfūctos ſuperas reuocarita dauras. Inſ primis autem ex ignis purgantis cruciatibus animas plurimas euocauit : & in beatorum mentium aſſeruit felicem ſtatiouem.

II. Excell. eſt Scientia Sacerdotalis. Dei Filio eſt infinita Sapientia, qua mundum gubernat, eique intelligentiā communicat & ſcientiam: quam quidem maximam produxit in Angelis, vt per eam mira, magna, multa queant operari. Sed quanta illacunque ſit: creata eſt atque finita.

1 Quo longius eam antecellit data Sacerdotibus gratia: qua nihil creatum finitumve producunt: ſed ipſum Dei Filium, omnis ſcientiæ ac ſapientiæ Dominum, & authorem. Quod quidē multo maius eſſe debet: quam ſi data foret eis poteſtas omnem conferendi, vel è medio tollendi creatam illa ſcientiā.

Confer, age, ter Sanctiſſimæ Euchariſtiæ diuinam præcellentiam, cum quantacunque ſcientia Angelica: neceſſe fateri eſt, hanc neque ſat dignam videri, quæ vel adoret illam. Atqui ſanctiſſimum Sacerdotium eſt dignum, quod etiam conficiat illam manibuſque contractet, & circumſiſtentibus cum tremore Angelis præbeat adorandam.

3 Honoras virum amictū purpura aureo in annulo gemmam incomparabilis prætij gerentem: atqui eam nec producere poſſit, nec dare velit alteri, nec acquirere plures. Quod venerabilior eſſe quivis debet Sacerdos, qui gemmarū gemmam Diuinam manu præfert: oris voce producit vna plurimam: diſtribuit in plurimos, nec deficit vnquam.

4 Huic honori omnis cedit Angelorum honor, quin & ſupplex ei ſuccumbit, tremenſque ſervire geſtit: & hoc denique ſummo ſibi ducit honori atque felicitati.

5. Quale foret quantumque gaudium illi, qui dare ſibi, aut alteri cuicumque ſummam quamque ſcientiam poſſet? Ad S. Euchariſtiæ tamen Donum ea conferri nec poteſt, nec debet.

Heu mihi! Quantum igitur Bonum orbi adimit, qui perperam Miſſam omittit? 2.

Væ, quam difficile erit de omissione tanta reddere rationem? 3. Quam impossibile, tantum omissione subtractum bonum posse restituere? Factum infectum reddi nequit: vtque dies hesterna fugit, nulli revocabilis vnquam; sic & cum die ipsa fugit hesterna omissio Missæ.

Cum itaque in vna Orbis Eucharistia Sacra habeat omnia, lucem luminum, scientiarumque Authore largitorem: *Cumque labia Sacerdotis custodiant Scientiam.* Cum etiã esse Deus Mariam noluerit à Filio proximam, ac maximam orbis & omnium illuminatricem; non par solum, sed & oportet vel in primis Sacerdotes istam in Angelica Salutatione, Stellam Mariam, appellando in orbis lucem ac salutem producere.

Quod cum nusquam sanctius, fiat, quam ad Psalteriũ Iesu, & Mariæ; plane idem hoc à Sacerdotibus frequentissime, religiosissimeq; vsurpari oportebit, adque plebem laicam exemplo, & prædicatione commendari.

An non Ecclesia semper coluit Deiparam Mariam pro Advocata, & Patrona omnis scientiæ, ac illuminationis à patre luminum consequendæ? At Sacerdotum est, Christianæ pietatis custodite, inque sese indies augere; populo tradere, & propagare scientiam. Quo cordi magis sit eis oportet Psalterium, acquirendæ, & à Deo promerendæ omnis scientiæ instrumentum sacrum.

Exemplvm. Vixit in Thuscia quidam Sacerdos, idemque parœcialis Curio animarum: Neque id quidem, quod scientia clarus aliqua humana, vel inter mediocriter doctos accenseri posset: sed vitæ Sacerdotalis integræ simplicitate recta, atque perfecta, vir sanctus cunctis existeret morum optimorum magister; non venerationi dumtaxat, sed & admirationi.

Quæ constans inculpatæ vitæ sanctimonia non sinebat quicquam excitatæ iam de eo existimationis luminibus officere mirificam simplicitatem, rudemque, ignorantiam tantam; & velut idiota vix dum ægre Missam legere sat nosset.

Accessit huc aliud non iam admirabile; sed verissimum miraculum. Quotiescumque ad prædicandum surgeret, gregemque Euangelij doctrina pascendum; ea cum & scientiarum varietate, & gratia eloquentiæ, & vi efficaciæque zeli, ac spiritus dicere consuevit; vt nec doctissimi quique illius in concionibus vllam scientiæ partem; desiderare

rare inquam? imo neque admirari sat possent. Tenebat auditores; suspédebat animos; movebat affectus, inque omnem partem versabat; quaque vellet, in cœlum, in tartarum, in conscientias, in sacra omnia, sequaces pertrahebat auditores; & quòquo illius impetus spiritus ferebatur; ibant ijdem, & acquiescebant.

Fuit ille tantus Chrysostomus; Tulliusque fulminator Christianus admirandæ in cathedra doctrinæ; extra cathedram puræ quidem vir ignorantiæ; sed admirabilioris vitæ & constantiæ. Verum huius, & illius gratiam vberé ex ipso fonte hauriebat, Psalterio inquam Almæ Diuæ illuminatricis Mariæ, sancte culto semper, ac vsurpato. Vsurpato tantum? Et prædicato tali cum fervore, affectu, & fructu, vt quanto maximo.

Vitæ suæ innocentiam, ac perseverantiam ipse ad Psalterium supplicandi Deo pascebat suavitate; regebatque assiduitate, & Religione.

Doctrinæ suæ quam primam ex vmbone vocem mitteret, AVE MARIA, Angelica erat recitata Salutatio. Cuius quidem certam reddebat rationem istam: quod AVE, Angelicum vox prima fuisset Euangelica, Euangelijque totius Euangelistarum, & Apostolorum fons, & origo, compendium perfectum, summa, atque medulla. Isti deinposte a lectionem Euangelicã, explicationemque exordio tali parem, ac dignã subijciebat.

Vtinam Beatus Alanus huius diuini viri denomine meminisset, atque similium exémplorum viros, fœminasque appellasset: non tam vt fidem sibi faceret: quam vt apud hodiernum æuum criticum, ac sciolum plus quam pium, fidé inveniret. Sed viuentibus pepercit: & quia ex revelatione didicerat: illud tradebat, quod acceperat.

III. Excellentia est spiritualium donorum Elargitio Sacerdotalis. Sancto Spiritus attributa proprie functio creditur Donatio Charismatum, virtutum infusio, largitio Fructuum Spiritus, & octo Beatitudinum collatio. Est ea omnino maxima potestas, facultas vberrima, benignissima largitas, & in homines miseros diuina pietas. Sunt illa multa & maxima, & plurima dona Spiritus Sancti constant in mundum.

Vnum tamen Sacerdotale donum ista facile vniuersa superat infinitum: Donum inquam Eucharisticum: hoc est, ipse Dei Filius Homo, Deus Iesus Christus benedictus in sæcula. Potest illa S. Spiritus

Hoc

Hoc possunt Sacerdotes. Dat ille fructum Arboris vitæ? Hi cum fructibus Arborem ipsam Verbo plantant: Officio Sacerdotij rigant, augmentát, sustentant, atque in Ecclesia conservant: inter manus propagant: intra animarum ora, hortosque positam conferunt: ex ea, perque eam tot iam sæculis omnium mentes Fidelium pascunt, & in montem vsque Horeb cœlestis provehunt quietis, ac beatitudinis.

Ex quo æstimare cuique iactura est. 1. quaSacerdotum, ad celebrandum tarditas (ràm pia parum, vt pene impia sit appellanda:) Matrem suam mulctat mactatqueEcclesiam. 2. O quantis olim pœnis evoluent tam pudendam minimique ferendam socordiam: ne damnabilem dicam acediam? Tantillam sacrificandi opellã intermissam quantis olim redempturi forent; si per diuinã liceret iustitiam tunc explendam?

3 Verum nulla hominum, aut sæculorum esse facultas tanta vsquam potest vnquam: (extra Sacerdotalem:) quæ omissi vel semel diuinorum Misteriorum Sacrificij resarcire valeat detrimentum. Vel cessatoris Presbyteri correcta negligentia: vel alterius ad aram operaturi Sacris diligentia præteritæ sola post Deum potest iacturæ præstare supplementum.

4 Vnam solam sibi Mariã Virginem diuina delegit providentia, destinavitque solam ex qua Redemptor orbis nasceretur: beneficio Dei in perditum mundum tanto, quantum, effari? vel Angelicis mẽtibus complecti non est. Redemptori vero ipsi ad vnum solum complacuit Sacerdotiũ; quod parauit sibi, ac destinavit, ad suos suæ Redemptionis thesauros, ac dona, per Sacrificium, & Sacramentum, orbi cunctis sæculis dispensanda. Et ea maxima pars gloriæ est Dei; Deiparæ pars gaudij maxima beati: beatorum deliciæ, purgatoriorum summa solatij: viuentibus auxilij beatis est ac firmamentum. O Dei gratiam super omnem gratiam!

Non illam prædicent Sacerdotes, tanta aucti donatique gratia? Non illi pastores, ac Patres multarum gentium, & per honorem Ordinis Principes populi; non illi ad exemplum vulgi laici, non ad auxilium Ecclesiæ, non ad gaudium Mariæ, conciliandumque patrociniũ Deiparæ vsurpant summa cum & religione, & zeli contentione Psalterium? Inque eo istud, GRATIA, Deo redderent in sacrificium laudis: in gratiarum actio-

actionem: in satisfactionem culpæ; in certiorem vocationem faciendam salutis, & gloriæ?

EXEMPLVM. Literis proditum accepimus, Religionis observantia exercitum diu, atque probatum virum, insigni devotionis cultu adversus illibatam Dei Matrem ferbuisse: & vero ipsam in pervetusto illo ad Psalterij coronam precandi ritu libenter venerari, ac familiariter quotidie salutare consuevisse. Neque solum sua illi sat ista fuerat devotio: verumetiam, quod in concionibus ad frequentem populũ habendis præcipuum nomen ferret ac laudem: in hisce ad Sanctum Dei, Matrisque Dei cultum latius proferendum, quod ipse genus orãdi deamabat, ac ferebat Psalterium: idem, vt laicis rudique vulgo proprium, impense pro suggestu commendare solebat.

Neque Deus zelum viri Sancti tantum vel hoc in vitæ pelago irremuneratum dimisit: sed ad summum denique Pontificatum Romanum illũ evocavit: vt dignum in terris Christi Vicarium ageret, Caput Ecclesiæ, lumen columenque factus, Papa Innocentius dictus. Quas ille muneris partes non expleuit solum; verum seipso maior, & supra hominem pene augustior, tam in vita, quam post facta claruit miraculis.

Tres ad B. Alani tempora Innocentios numerauit Ecclesia: singulos vita rebusque gestis magnos, & vere admirandos: Verum, (si vti fas sit comparatione:) dixerim in plerisque primum huius nominis à secundo: & hunc à tertio, haud paulo superatum intervallo. Vt opiner, Tertiũ, isthic ab B. Alano designari; cui lapsantem sustentari Ecclesiam ab S. Dominico, humeris eam succollante, quondam ostendit Deus.

IV. Excellentia Actio Sacerdotalis circa humanitatem Christi. 1. In humanitate sua Iesus quicquid egit, eo commeruit sibi, & nobis plurimum: vt oratione, ieiunio, peregrinatione, prædicatione, labore, vigilia, siti, fame, passione, morte, &c. Quæ tametsi iure meritissimè sint maximi æstimanda, vt pares illi pro ijs, nec haberi grates, ac laudes, nedum referri, nunquam valeant: eæ tamen actiones in si Deo, nostra carne circundato, quædam dumtaxat velut accidentia fuerunt: quæ Deus non sunt. Sacerdotis autem actio; opusque operum caput est vniuersorum Dei, vt quæ circa non humanitatem solam; sed vnitam cum Diuinitate versetur; non tam vt mereatur no-

bis. Nec vt redimat nos; sed vt redemptor servet, sospiret, salvosque in beatitudinis possessionem introducat. 2. Atque vt velut de plano cognoscamus, quantum inter Christi, (solum vt hominis consideratí,) & Sacerdosis (qua talis Diuinorum Mysteriorum Dei ministri, ac dispensatoris) interfit: nescium esse neminem oportet; IESVM, qua hominẽ, more humano conversatum, humana omnia, præter peccatũ egisse, & perpessum subijsse. At verò in opere operato Sacerdotum, Sacrificio inquam, & Sacramento: vbi humanitas cum Diuinitate hypostaoicè vnita agitur: non esse nisi Diuina omnia possunt. In his Sacerdos occupatus versatur: in his ab Angelis suspicitur. colitur, & defensatur.

3 Transubstantiare: Deũ mortalibusdare: Deum orbi per Deum reconciliare: regnò cœlorum, Regique Diuorum, ac Regum vim facere: ista inquam operari, Sacerdotum est; non Angelorum.

4. Opera humanitas Christi erant, vt accidentia Christi: sine quibus esse ipse plerisque poterat. Sed ipsa absque illo esse non poterant.

5 Corpus Christi sine loco, situ, quantitate certa, similibusque esse cathegoriis inequibat, iuxta naturæ modũ, & conditionem, Sanctissima verò Eucharistia, Sacerdotale opus diuinum, ista super-greditur vniversa, ac accidentia nil indiget subiecto: est tanta sine quantitate: est talis absque qualitate: est in loco citra circumscriptionem: est in situ, quietem præter & motum: est cum modo omnem supra modum: est in tempore absque mensura: denique miraculum est miraculorum: idemque opus est Sacerdotum.

6. Si in contentionem duo quædam adduxeris: hinc Eucharistica ista admiranda pariter & adoranda; inde hæc: Virginem concipere absque viro: parere absque perrupto claustro: matrem fieri, & Virginem permanere: haud facile statueris, inquam, quid alteri anteponas. Naturam superant vtramque; diuina omnipotentia operatur vtrinque: Sed hinc in Virgine, Vnica, semel, ad breve tempus; vna in Palæstina: inde vero operatur in homine Sacerdote, angelo corporeo, terrestri Deo: nec in vno, sed plurimis: sed multo sæpissime; sed vsque ad consumationem sæculi: vbique locorum ab ortu solis vsque ad occidentem iuge Sacrificium operatur.

1 Fuit in Conceptione Maria Mater gratiæ gratia plena: sed nullo per hoc spe-

csa-

ciali charactere insignita: ex cuius vi & potestate plures tales productura foret: pariter gratia plenos, pariter concepturos, pariterque parituros. Quid vero in sui auguratione quicunque Sacerdos? Hic divino in anima interiore imprimitur charactere: quo & à cunctis Deo segregatur Christianis; & pre cunctis Angelis deuovetur Deo: vnitur Deo, vt sit vnus spiritus plenus Deo: vt Diuina procuret ex Deo; Deum rebus adesse humanis, & homines gaudere, fruique Deo faciat ex officio.

Væ tibi Sacerdoti, quis geris officium tantum: nec ad Dei illud exeris servitium; nec ad hominum, aut raro, aut torpide, aut indigne, id exerces beneficium. Quid ita, diuino plenus thesauro, mortales miseros despicis ac dimittis inanes; cum toties operari Diuinis intermittis? Tantillum tibi, ad Genitricem Dei, non, aut rarò, aut improbe, te accedere velut Genitorem Dei? O meliora Deus!

Vt ne in tam sacram & intestabilem Sacerdotes inducamini tentationem: viri Deo pleni, viri sancti: agite amabo, respicite in faciem Christi vestri Sacerdotis, Summi, Advocatam Christi Matrem invocate: vtriusque Psalteriũ vtrique psallite, psallite sapienter istud, PLENA, in sapientiæ Diuinæ Euangelio Salutationis Marianæ, Christianæ, Diuinæ. Psallite, & prædicate.

EXEMPLVM. Christianissima Regnorum Christi regia Francia tulit haud ita pridem virum, virtutis merito, in religiosa observantia felicitèr cumulato sublimen, ac dignum, vt in Abbatiæ demum apicem provectus, Abbas cũctis frãtribus præponeretur.

In quo vt alia multa, & magna eminerent; istud tamẽ ad memoriam illustre, plurimarumque semen virtutum, & exemplorum in eo existebat: quod vbi conspiceretur ipse, non absque Psalterio vlo ferretur: non quod ad spectaculum ostentaret: sed gestaret ad vsum omnino familiarem.

Orabat id assiduus, ac tacitus: docebat id rudes humiliter sedulus, hortatur ad idem subditos, suos: religiosos fervenˢter zelosus: commendabat illud sæcularibus summis, mediis, infimis indefessus: sed minimè importunus; mirificè gratiosus, & magnificè fructuosus.

Cuius viri zelum, ac laborem consolator Deus hîc quoque remetiri famulo suo voluit, ac remunerâri. Nimirum sicut ipse per Meditationem Mariam venerabatur Deum: ita per eandem ipsum conso-

labatur Deus. O gratia ex Deo! sed & meritum psaltæ in Psalterio. Ergo Regina cœlorum, psaltarum Domina & Patrona Maria servo suo Abbati sæpius apparere manifesto in lumine, mirifico cum splamine, dignata est, & cum eo adusque familiaritatem cõversari, mutuasque audire, & reddere voces consuescebat. Neque dulcissimis dumtaxat suis eum affatibus aspectuque permulcebat: verum & diuina sæpe arcanorum Dei revelatione informabat, aut cælestium visione beata velut prægustum libare sinebat.

V. Excellentia Comparatio Sacerdotis ad Beatissimam Virg. Mariam. Dia Virgo, Dei est Mater. 1. Habendo se passive. 2. Idque benedicto solum ventre & carne sua. 3. Contulitque ad prolem id, quod suum erat, humanum, ex sua naturali potentia: licet Deo supra naturam operante.

At vero Sacerdos. 1. Quatenus dici potest esse Pater Christi habendo se active: vnde dicitur Sacris operari, facere Sacra, Diuina patrare. 2. Idque ex intentione mentis, vere nobiliores, exque dati vi Spiritus Diuini. 3. Confertque ad transubstantiationem id quod Dei est Diuinum intra se, & supra se, & tamen in voluntate sua ad operationem, aut omissionem liberum; estque illud potestas characteris, quæ pure est spiritalis, habetque se effective.

4. B. Virgo obumbrata Deo, consentiens concepit intra quinque verba: *Fiat*, en passive se habens, *mihi*, *secundum*, *Verbum*, *tuum*. Sacerdos vero active velut generat, certe efficientia sua verborum quinque transubstantiat, dicens: *Hoc*, *est*, *enim*, *Corpus*, *meum*. Item: *Hic*, *est*, *Calix*, *Sangninis*, *mei*, *&c.*

5 Denique B. Virgo Parens genuit Dominum, Semel parvulum, non loquentem, non ambulantem, servulum, passibilem, mortalem: Sacerdos vero facit ad esse Deum Hominem, substantia panis, ac vinis cessante, salvis accidentibus, sæpe ad placitum suum, perfectum, regnantem; Dominum, impassibilem, & immortalem. O inexplicabilis Potestatis Excellentia!

6 Hoc tamen Deiparam inter, ac Sacerdotes interesse tenendum est: quod in iam dictis illam quidem hi superare videantur: verum *quoad modum* duntaxat: non autem *quoad substantiam facti*. Quia Virgo Beatissima Dei Mater est eatenus substantialis, quod dederit illi esse verum hominem novum ex se talem, qui ante fuit non ullus: Sacerdos autem

tem iam ante hominem Deum facit existere iam sub specie-bus. Vt non nisi analogice, quasi Christi patres, queant appellari. Itaque præcellunt in modo: in Facto Deipara, eo, quod Sacerdotalis operationis est fundamentum. 1. Cor. 3. *Fundamentum enim nemo aliud ponit*: Nos autem 1. Thes. 6. *Thesaurizamus nobis fundamentum novum.*

Queris: Tanta vis vnde venit? De sursum à Patre luminum: & eo, qui de Cœlo descendit, Domino Trinuno. Vnde in Salutatione merito dicitur DOMINVS, scil. Deus Tecum est in operatione, nam Velle Dei operari est: ac in susceptа carne *Dominus*, Dei Filius tecum, est ex hoc & Filius tuus hominis. Hinc cũ Filius sit Dominus Dominãtium: Mater quoque iure Diuino, & naturæ Domina est Dominantium.

Cum autem quilibet Sacerdos in modo prædicto sit excellentissimus: recte præcunctis laicis terrenisque Dominis, Dominus audit, & est Dominus Dominantium: Vt qui solus spiritaliter & sacramentaliter pascat gregem laicum Fidelium: eumque regat in vita per scientiam Sacerdotalem, absolvat à morbis, & mortibus delictorum per potentiam: dirigatque in Patriã.

Quare, vt omnibus Christianis, at vel in primis decet, & oportet Sacerdotes Domini ferventer, & frequenter, adeoque familiariter illud Eulogium in Angelica Salutatione *Dominus*, Domini sui Dominæque honoris acclamare.

Quod sane cum nusquam sæpius, rectius, aut sanctius fieri queat, ac in Psalterio Domini & Dominæ: idem quoque vt frequentent tum ipsi, tum & frequentari abs plebe prædicationibus efficiãt oportet. Quo cum officio suo tanto debitam, dignam Deo, Deipara dignam: omnibusque salutarem eos præstare nemo vir bonus infitiari valebit. Psallite ergo, & prædicate Psalterium Domini, & Dominæ nostræ, ò Domini Sacerdotes.

Væ canibus mutis, non valentibus latrare! Væ Dominis pigris: nam *durissimum iudicium* fiet *his, qui præsunt*. Væ servis pigris: *auferetur ab eis talentum* Euangelij huius Psaltici, & *dabitur genti facienti fructum*.

EXEMPLVM. Plebanus quidam in Prouincia Prouinciæ, Petrus nomine, præter cæteras suas parœciales curas & functiones: ad illam quoque pari, & spiritus impulsu, & conatus annisu ferebatur: vt cum ipse plurimes in orando Psalterio Iesu, & Mariæ: tum

vero etiam pro concionibus idem plebi ferventer commendando multus esse consuesset.

Et fructus in gregem pium constabat insignis. Isque dupliciter plus quam centuplus. Alter spiritalis animarum: quas ille Psalterij cœlestium charismatum gratia plenas beate opulescentes ditabat sit; vt in vberrimam morum segetem optimorum procrescens multiplicaretur in immensum: atque ad sanctorum messem meritorum feliciter albescens matureſceret, gratissimũ Deo, Angelis, hominibusque spectaculum. Alter vero temporalis fortunarum: quas per sedulum oblati Deo Deiparæque Psalterij sacrificium plãtabant ipsi: rigabat Patrona Maria; incrementabat Iesus.

Quin & securissime tutabatur. Nam plagæ duæ, per temporum intervalla, toti Prouinciæ miserandam intulerunt vastitatem: pestis, ac Bellum. Ab vtraque tamen solam servauit immunẽ Deus Psaltarum paroeciam. Pestilentiæ vis sæva epidimialis longe lateque hominibus Provinciam exhaurit: non attigit Psaltarum paroeciam. Belli circumlata sæpius tempestas stragem mortalium fecit plurimorum; ædium sacrarum profanarumque iuxta rapaci depopulatione nudationem primum, tum postea iniectis vltricibus flammis exustionem solo tenus, intulerat: agros etiam terrasque miseranda calamitate sæpius euastarat: in dictæ Psaltarum paroeciæ regionem atque districtum pedem infestum nullus vnquam hostis, aut posuit: aut, velut erepta eis hostili mentis barbarie, nunquam nocere cuiquam attentarunt.

II. QVINQVAGENA

Denique Fontibus Excellentiarũ Substantialium S. Sacerdotij.

Hæ censeri possunt istæ: 1. Angelica potestas. 2. Patriarchalis potestas. 3. Apostolica. 4. Beata Sanctorum. 5. Sancta Religiosorum.

VI. Excellentia, est Angelica potestas Sacerdotum. Esto; sit sua, vt vere est, SS. Angelis mirifica potestas in res creatas vniversas; sit & supra has præclarissima ipsis nobilitatis præstantia: atqui vero nullam habent sibi concessam. à Deo facultatem inter Sanctissimum Christi Corpus, nullam inter Augustissimum, vel Sacramentum, vel Sacrificium Eucharistiæ: Habent autem pro Officio sibi demandatam soli Sacerdotes.

1. Quo in munere incõparabilis dignitatis, ac potestatis, Choros Angelorum, quotquot existunt, vltro concedere Sacerdotum Sancto collegio, nemini orthodoxo dubiũ esse vel obscurum potest.

2. Qui ipsum Angelorum Creatorem ad aras pro nutu suo, ac officio faciunt Sacerdotes; qui ipsum inter manus gerunt, & contrectant sacri: qui manducant, dantque manducandum Sanctis: qui immolant victimam incruentam pro cunctis viuis, & vita perfunctis: eos ipsi colunt, miranturque Angeli, ac cernui venerantur; nec ab ijs sese ita adorari patiuntur, vt in prisci Lege Testamenti.

3. Quicquid beatis in est spiritibus, creatum est, finitũ est, vt in creaturis: solumque id valet in similia sibi, quanto vis licet intervallo, finita pariter, & creata. Sacerdotis vero infusa à Deo Potestas visque Characteris non solum tempore æternabit; sed & iopere posset perennare, cum perpetua potentia: ni Deus eam functionis executionem ad mortalium in terris officium, ætatemque contulisset. Vt Legislatoris Summi Pontificis sit standum voluntate.

4. Age, si vnum aliquem è novem Choris Angelorum in quam Ecclesiam demissum apparere iuberet Deus: præstupore, ac veneratione quite sat digne debiteque haberes, difficulter tecum forte statuere posset: Iam vero, ecce, Sacerdos Regem Angelorum IESVM, è cœlis evocatum, coram oculis exhibet tuis: & quid agis, quid cogitas? Novit id cordis inspector iudexque tui ipse, qui est, & adest.

5. Ex quo omissæ Missæ iacturam & indignitatẽ existimat?

Num quid vero inde debes Psalterio Iesu, & Mariæ, ò sancte Sacerdos? Et quidem multum per omnem modum. 1. Tum quod Christianus es, & Christum induisti. O ingrate, & in Salutationis voce illa: TECVM: non creberrimã tibi innovares istius memoriã, quod Christus sit Tecum? 2. Deinde quod Angelus Domini est Sacerdos: & dignitate tanta indignè, Domini dignantis Tecum raro recordaberis: præsentem raro veneraberis? 3. Adhæc quod Dominæ Angelorum potestatem in Titiũ potestate tua characteristica vincis Sacerdos: quod Sponsam cum inauguratione tui Mariam dante Deo, fortibus es Sacerdos: & inhumane Thrax in suo eam lætificare Psalterio cessas oblatarei incula devotionis, de fonte Tecum referato? Psallite igitur & pra-

prædicate Psalterium Sacerdotes.

EXEMPLVM. Thomas quidam in Normania, Archidiaconatus, honore inclytus, post stata sua solemnia religionis; cultusque Dei in Ecclesia publici Officia, partem magnam priuæ suæ pietatis exercitia in Deiparæ Christique in primis cultu ad Psalterium arbitrario consumebat. Et cuius amore captus ipse, illius obseruantia trahi optimum quemque in votis gerens: commissos vero sibi subditos omni diligentia & industria ād idem studium sanctum inductos accendere adlaborabat.

Ergo suopte experiens exēplo, suus virum zelus ipse, nulla specie affectata, sed veritate solida & virtute, subditis præbebat ad spectaculum venerabiliorem tanto, quanto in Psalterij præculis assiduitate, in consuētudinem versa, demissiorem esse probabat. Ad duplicatam exempli vocem, vocem cæteræ addebat virtutis efficacem tertiam: quartam quoque adijciens vocem prædicationis Psalterium, quibus poterat; per conciones publicas admirabili cum gratia atque facundia libenter, sæpe, & vehementer comendare insistebat.

E diuerso Deus suum in Psalterio cōtinuum tāque strenuum operariū mirificà haud raro consolationis ambrosia delibutum permulcere: vt ex alia in aliam vsque virtute virtutem surgeret, veluti lux iusti procedens crescit in perfectam diem.

Communia ista forte: at singulare prorsus illud erat. Meruit, (nihil tamen rogans tale:) abs Deo per Mariam suam vnicam columbam vltro impetrari gratis sibi datam illam gratiam: vt quoscunque seu Eugenios, seu Cacogenios Angelos suis aspectabiles posset oculis vbique contueri. Quo equidem verum esse existimo; quo tamen id modo, hoc ignorare me; nihil dissiteor.

VII. EXCEL. PATRIARCHALIS POTESTAS Sacerdotum. 1. Adæ, Enochi, Abrahæ, Gedeonis, Samuel, Davidis, Eliæ &c. admiranda produntur opera, & dona virtutum: vmbram tamen prætulerunt solum: Veritatem reddunt ipsam nouæ Legis Sacerdotes. 2. Eorum prodigiosa facta cœlorum intra orbes steterunt, in elementis rebusque creatis sese declararunt. At supra cœlorum cœlos supergreditur sua Potestate Sacerdos. Hic è cœlo Christum evocatum in ara sistit: quem illi prophetauerunt procul.

3. Etque (cæteros mittam vni-

vniuersos: Baptista Ioanne. Domiui Præcursore, *inter natos mulierum non surrexit maior:* Meritis id quidem suis: at Potestate, inquam, haud paullo maior surgit quilibet Sacerdos. Ioannes Christi fuit præco, lucerna, amicus, vox, & testis: Christum digito monstrauit, baptizauit, SS. Trinitatem conspexit: Quid Sacerdos? Christi est Effector & Sacrificator: Dei pacificator: Fideliũ pastor, ac servator Mariæ Sponsus. Angelorum Dominus: Domini Seruatoris frater, & interior Amicus. Hic Verbum inter manus verbo parit, tractat, versat, custodit, in cibum porrigit. Tale nihil Patriarcharum valuit potestas.

2. Væ Sacerdoti igitur, cuius accedia vel vnius diecula, prætermittitur Missa? Resarcire damnum potest; sed neglectum & subtractum orbi bonum vtrique redhibere non potest. Quid cogitas? Benedicte Dei, te respice, te agnosce: & metue maledictionem.

Arripe Psalterium Marianum, imo IESV Christi Christianum, Psalle IESV, Psalle Mariæ suum illis in Salutatione istud BENEDICTA. Benedic, vt benedicaris omnẽ contra maledictionem. Bibe sæpe salutem de Fonte hoc BENEDICTA. Offert Davidi tuo aquam de Cisterna Bethlehem, &c.

Exemplum Psalterij ictus amore diu & honore simul & vtriusque Iuris quidã in Hispania, summas quasque Scholarum cathedras eximius Sanctissim. Theologiæ Magister, multa cum celebritate famæ, & nominis laude condecorarat adeo; vt demum ad Episcopalem fuerit Thyaram euocatus. Qui altissimus sacer honorem apex nihil eum à consueta supplicandi humilitate dimouit, sed altius confirmauit.

Iam enim Pontifex ad cætera Pontificalia ornamenta illud gestandi Psalterij velut præcipuum sibi censuit adijciendum: vetus ipsi quidem & familiare diu: sed Episcopo sibi nouum. Verum non quale prius tenere & circumferre secum assolebat in minoribus minusculum, & vulgare: sed grande, pretiosum insigne: quo hominum traheret oculos: sibique id prædicandi ocasionem præberet ac argumẽtum. Quo portabat animo studio ostentabat, zelo idem prædicabat maiore, maximo cum fructu animarum.

VIII. EXCEL. APOSTOLICA POTESTAS SACERDOTVM: In electis XII. Discipulis Domini duo co-

siderantur Apostolatus: in quo deger unt vltra triennium inde ab vocatione: & Sacerdotium: quo in Cœna pridie Passionis sunt initiati? 1. Vnde vtriusque connexio haud esse necessaria ducitur: estque posterius prioris Apex atque coronis. Quocirca, Sacerdotalis potastas atque dignitas longe antecellit Apostolatum solum. 2. Nam hic Apostolatus, discipulatus est & ministrij muus: Sacerdotium vero summi est Mysterij Potestas. Quemque Discipuli prædicant: eum Sacerdotes conficiunt & præstant. 4. Apostolatum simplex constituit vocatio: Sacerdotium instituit *V*nctio Sancta.

O immemores sui, ingratosque Deo: qui vel indigne, vel tarde, ac frigide munus tantum obeunt Sacerdotale! Nonne Christos Domini esse recordantur? Suadeo, emant aurum ignitum, probatum: vt à facie eius duui superbique montes fluant. Quare diuini arripiant Psalterium amoris, honoris, & honestatis: in illo suæ Vnctionis eos præclare admonebit toties in eo repetitum illud: Tv. Hoc demonstrabit Sacerdoti, Tv, quis es: pronunciabit de Christo, Tv, qui natus est: docebit de Maria, Tv, qualis es: vt Tv similis esse Tui Sacerdotij, Christi, Mariæque studeas.

Exemplvm. Frater quidã noster Sacri Ordinis Prædicatorum in Lotharingia, non obscuri nomini concionator, in more solemni positum observabat: vt nunquam ordiretur sermonem, nisi communiter prius Maria salutata. Nec perorabat ante, quam supremam prædicationis suæ partẽ occupasset, aut Almæ Matris Mariæ insignitum præconiũ: aut eiusdem Psalterij, Angelicæue Salutationis commendatio. Vtrumque solenni auspicabatur formula tali: *Nunc Salutate Mariam*, aut *Os dulce faciamus.*

Istud autem quia singulari cum zelo, affectuque interioris fervore, ac devotione frequentabare amabat, perpetuaque constantia: fidem eius respexit ardorem Maria: gratiamque gratiosæ prædicationis, sub ipsius vitæ exitum, ad exemplum memorabile, declarunt: simul insignite suum ipsi zelum sunt remensi.

Cum enim vitæ cursum pene consummasset, iam spiritum redditurus Deo, tanta & consolationum suavitate, & gaudiorum vbertate coelitus perfusus exundare cœpit: vt vegeto prorsusque sano esse corpore videretur: ita vis Spiritus vim morbi, ac mortis superabat. Quia & sua ipsum

Re-

Regina cœli dignata præsentia, sese ei manifesto præbuit aspectabilem, innumera cœlitum circumsistẽtẽ corona gloriosa. Quo haud paulo maiorem egressus sui testibus oculatis reliquit mentis suavitatẽ: quam suarum concionum auditoribus Angelicæ Salutationis prædicatione dulcedinem oris, ac spiritus consiliare cõsuerat.

IX. Excell. Beata Sanctorum Potestas Sacerdotalis est. Fortitudo Martyrum, Fides Confessorum, Castitas Virginum ex vi magna gratiæ atque potentia emanarunt: verum, si effectum attenderimus: inesse vim gratiæ gratis datæ potentiorem. Sacerdotibus fateamur oportet. 1. Enimvero fortes illi in martyrio contra tirannos, aut bestias, aut tormenta perstiterunt: aut eorum merito gratiam Deus super gratiam accumularet: idemque fidem Confessoribus exaugeret: verum isti dumtaxat riuuli fuerunt ab inexhausto Fonte gratiarum dimanantes. Fons vitæ Christus est. Hunc autem fodiunt, parant que Fontem in Corpore Ecclesiæ Sacerdotes. Quare eam ex qua rem tanto præstant diuiniorem, potestatem esse multo efficatiorem & digniorem necesse est.

2. Et, si effectus adæquari causæ debeat; omnino debet ea esse infinita Dei potestas in Sacerdotibus: quæ effectum producere infinitum, Deum hominem Iesum Christum, verbo potenter, & infallibiliter vallet.

Sanctorum nullus constantiæ, fidei, alteriusve gratiæ suæ fuit infallibiter securus: nisi (quod per raris obtigit felicitas) ex peculiari revelatione Dei: At rite & ordine institutus Sacerdos, quantumvis improbus, collatæ sibi potestatis omnino Fidei habet certitudinem: vt cui ex vi, pacto, & fide suæ Institutionis Iesus non velit non parere & adesse: cum primum verba Institutionis sacræ super panem, & vinum integra pronunti arit. Ita nimirum vult, iubetque Sacerdos Sacerdotum ipse suum Sanctum Sacerdotium firmatum, ac honorificatum permanere.

Totus igitur ille Dominus Iesus cuiusque Sacerdotis est: quo de particulas aliquas quisque Martyrum, & Confessorum velut decertas participarunt: meritoque iure fortes sunt & admirabiles visi.

Quæ cum ita habere nos sacra Fides doceat: age nunc, fac ita esse: posse quem & velle Martyrum aliquem, v.g. S. Stephanum, è cœlo detrahere, exque rerum na-

tura extrubatum; extinctum in nihilum redigere: quis illud non facinus infandum detestaretur, & prægrande inflictũ Ecclesiæ vulnus, importatumque damnum deploraret: Atqui vnius duntaxat Sancti iactura ea foret tot inter myriades. Diuorum; Ista liquent de plano.

Adde: Sacerdos aliquis ex acedia, aut quaqua alia socordia, omisso diurno Sacræ Missæ Sacrificio: quid age, quem, quantumque subtrahit vtrique & Militanti & Triumphanti Ecclesiæ? Vnum aliquem è Diuis? Vnum ex tot millibus? Vnum Deum hominem Deo pro Ecclesia offerre omittit: vt hoc minus habeat in æternum Ecclesia, idque culpa vnius sui ministri Ecclesiæ. O inæstimabilem & irreparabilem iacturam! Si hoc non credis, Christianus non es: Si flocci pendis, non bonus es, nec pius.

Te respice, ò Mysta Dei, Nosce te; & miserere animæ tuæ. Tuum sanctum honorifica Sacerdotium. Sin: exhonorauit te Christus.

Huc tibi factum à Deo, prehende Adiutorium, IESV Mariæque Psalterium, in quo ex maledicto nati habent oiãdi gratiam, pro omnium salute natorum ex mulieribus, per merita benedictæ IN MVLIERIBVS, Natus enim ex Muliere Virgine Maria, per hanc ex orbe maledictionem eliminauit: Ipsamque substituit Benedictam IN MVLIERIBVS, & hoc nomine suo eam merito voluit digne honorari, vt mortalium factam IN MVLIERIBVS Adiutorium.

Et vero peculiarem Sacerdotibus Sponsam, in ipsa eis in auguratione sua datã. Quo interius, familiarius, ac impensius ipsam ab ijs Sancte coli, non par solum, omnino necesse est. Idque in Psalterio ipsa dignissimo, cunctis facillimo, Christo Deo, Diuisque Cœlitibus dignissimo, id est, angelico prorsus ac diuino. Hoc igitur Psallite, Psallite sapienter & prædicate.

EXEMPLVM.

Nouit Ciuem colitque suum Picardia tellus, gesti Decanatus insignem honore: insigniorem vero longe SS. Theologiæ Magisterio. Quod tamen vtrumque meriti splendoris lumen vir ipse modestissimus tanti non faceret: quin alio de altiore, sibi à Patre luminum accendendo; solicite cogitaret in cuius lucis, vere lucis filius, illustrior versaret.

Atque istud aut in Psalterio requirendum: aut ab eo repetendum, aut per illud impetrandum sibi esse persuadebat,

bat; & fefellit nihil. Pſalterium, cui ex puero inſueuiſſet pro conſuetudine, prouectior vſu pro religione magni ſemper facieus attentius vſque frequentauit: Et conſtanter. Siue quod guſtu quodam ſapidiore inctus lactaretur: ſiue quod rationis perſpicacia, & efficacia veritatis: quam in eo precandi ritu ſolidam & diuinam minimæque exambitam, affectatam, fictam ficticiamque preculatum more cæterarum libellaticarum, peruideret.

Quicquid id erat: viro ad Pſalterium mirifice adlubeſcebat & ratione, & ſpiritus inſpiratione. Ad Pſalterium Deo Diuæque maximæ ſupplicabat; Pſalterium ad corpus ſuũm è zona propalam geſtabat, præ alio quocumque glorioſus ornamento. Pſalterium priuatis congreſibus, publiciſque ſermonibus, multo cum ornatu, etiam è ſugeſtu prædicabat. Et tanto cum affectu ac ſtudio, ea cum frequentia & exortandi ardore; vt non perſuaderet ſolum, verum etiam perſuaſos Pſaltas in præcipuam ſui verteret admirationem.

Nec tenuit illa ſeſe; quin eximijs percunctantibus ab eo Magiſtris collegis ſuis erũperet; Ecquid eſt clariſſime D. Decane, quæſunt cur tonies tantaque cum contentione diſſeris de Pſalterio? humili adeo genere argumenti, revulgari deque triuio, mulierculis nota ipſiſque puellis? Eximius es, neque vt vnus è multis, S. Theologiæ Magiſter: ad ſublimia natus ingenio: vſu factus & exercitatus ad magna: inque his ad extemporaneam vſque prõptitudinem paratus, ac probatus. Triuialia triobularibus relinqueret graculis, monent.

Quibus vir altæ mentis, prudentiæ magnæ, tacito auditis cum dolore, altius preſſit animo omnem ſcientiæ profundioris altitudinẽ (quod ex huius imo fundo iſti Magiſtri ſcilic. noſtri reſponſum ſibi fore depromendum, forte ſuperciliose rebantur) vicißimque & ipſos familiariter percunctantur, Agite, cur omni die panem, potumque repetitis eumdem ſemper & quanto naſci valetis optimũ? Cur ijſdem fere ſemper induimini veſtimentis? Cur eodem continuo habitatis domicilio: Cur ex vno veſtro ſeu Magiſterio, ſeu Sacerdotio vita omni reliqua victitatis? Reſpondent: Quia ſunt iſta neceſſaria.

Subicit ille: Comedere bibere, docere, ſacrificare ex die in diem, ſemperque idem acti-

actitare,& repetere in orbem, nil vos piget, pudetue; Nec ego verebor Diuinum quotidie gestare, orare, & prædicare Psalterium: Quod panis potusque vitæ est: quod vestimentum est gratiæ, quod initium, & compendiū Euangelij, & Christianæ fundamentum est Theologiæ quod in Corona Sacerdotij Gemma est & ornamentum præsidium vitæ, gloriæ palatium, beatorum gaudium, Angelorum Canticum, Delicium Sanctissimæ Trinitatis,

Dixit, obstupuit, & obmutuit sublime circunstans Magisterium. Et ea intelligẽtibus pauca. Ergo ex eo tempore & ipsi, velut in dicto certamine mutuo, Psalteria sibi comparare spectabilia circum gestare secum in publico, orare, dilaudare, propagare contendebant.

X. Excel. Sancta Religiosorvm. Potestate maior est Sacerdotum ea, quam hactenus demonstratam admiramur. Et parem potestati Sacerdotali dignitatem consequi oportere, nemo non videt, planeque intelligit.

1. Iam igitur omnium qua Religionum Sacrarum, qua Religiosorum S. Augustini, Benedicti, Hugonis, Bernardi, Dominici, Francisci, Thomæ, & quorumcumque cæterorum, collegi vnquam eis à Deo concessam, etiam miraculorum potestatem: & hanc ad vnam Sacerdotalem compone disparem maxime compositionem ipsa ea comparatio demonstrabit. Adeo omnis ea finita sub Deo, superque res finitas solum erat: At illa vero Sacerdotalis origine sua est ex infinita æternitatis duratione: effectu operis diuini immensa: miraculorum miraculosissima: datarũ gratis gratiarum gratiosissima: sique cætera responderint, (præter laureolas) gloriarum cœlestium gloriosissima, potestas est ac dignitas Sacerdotum.

2. Demus: vni alicui omnium Religionum concedi gratiam & potestatem instituendarum, & ad vltimam vsque in terris perfectissimo preuehendarum: par ea tamen Sacerdotali esse non potest ex se: cum hæc sola sit potestatem sortita in omnis gratiæ operatorem, ac meditatorem, gubernatorem, conservatorem, & glorificatorem Iesvm; qui quanto cunctis maior est summo Pontificio, tanto Sacerdos & præcunctis alijs. Ordine sunt & honore.

3. Vide nunc, ò Sacedos: Vel vnum aliquem Religiosum Ordinem extinguendi licentia abstaris licet: fac te

ipsa

ita posse: Aut vnius dieculæ diuina ad aram operatione, & sacrificio Ecclesiam priua: quod potes; & heu, sæpe minis audes. Iacturā porrò vtriusque expendefacti. Ordinē vndequaque finitum, perque se finiendum sustulisti: eumque innumeris expositum tētationibus; ac miserijs subtraxisti in ipsa felicitate miserum, mortalem in sanctitate sua; At Missam omisisti? Deum IESVM Ecclesiæ non dedisti; non Deo sacrificium obtulisti: quin Deum tunc in tantum, quod ad te, & poteras, ex Ecclesia sustulisti, cum dare negasti. Exhorresc is? Et hoc amplius; quod in summa mundi miseria cōsolatorem; in tot tantisque periculis Conseruatorem, in scelerum in felicitate Redemptorem, quantum in te, auertisti. O horrendum malum? Time, time ne sacerdotalis benedictio in gehennalem abeat maledictionem, prius, quā circumspicere queas.

Quapropter oro & obtestor Christos Domini: vos, vos Benedictos IESV Christi cōpello: in benedictæ Virginis Psaltesio dignissimē illud, BENEDICTVS, frequenter, frequenter psallite Deo; & fideli prædicate populo. Ille fons est variæ benedictionis.

EXEMPL. Angli inde vsque ab V. Bedæ sancta institutione & cultura, velut hortus Rosariorum, floruit in Ecclesia semper fragantissimèque spirauit. Vixit illo in roseto rosa nobilis Anglica Anglicus Episcopus, vel ab vnius Psalterij laude ita celebris; vt in posteritatis memoriam ipsa facti illius studijque celebritas, omisso viri locique nomine, pleno cursu inuaserit. Quis is cætera cum zelo & honore munia explerit cūctis Episcopis communia: peculiare illud vnum, prorsusque singulare satis luculente declarat. Psalterio IESV & Mariæ non deuotus solum Deo seruire proque virili placere nitebatur; parum viri zelo videbatur, idem crebro, sedulo & oppido prædicationibus suis euangelizare: in eo gregem suum ita pascere diligenter, ipse rudem populum, grandæuam cum tenella ætula puerile cathechisaret, adque vsum Psalterij informaret ac instanter: Parum inquam hæc Episcopo.

Vide, admirare, imitare, qui potes, ingenium Psaltæ Mariani. Quas vsquam pecuniarias culparum mulctas accidere contingebat, ex comissione siue laicorum siue Clericorum sibi subditorum, collectas eas ad Psalteria, tum numero plurima, tum pretio

ac

ac forma quædam insignia, coemenda expendebat: Psalteria vulgo distribuens, omnia per Episcopatum suum implebat Psalterijs.

Quo an, & qualem sui plantarit nominis memoriam in terris inter homines: Quo fructu Mactas suas rediderit Ecclesias: Quæ vitiorum sẽticeta per Rosariorum procurationem à roseto suo prohibuerit: Quanta virtutum fragrantia complerit Episcopatū; quanta Cœlitibus guadia apparārit; quanta sibi, gregique suo meritorum gloriam in Cœlis construxerit: æstimare rectius quisque cogitatione potest, quam ego oratione stiloque complecti.

III QVINQVAGENA

De quinque CASTRIS Excellentiarum Accidentalium S. Sacerdotij.

Suis hæc vocabulis appellemus. Potestas 1. Miraculosa. 2. Ecclesiastica. 3. Politica. 4. Reliquiaria. 5. Gloriosa. Nunc brebiter explicemus.

XI. EXCEL. MIRACVLORVM POTESTAS in Ecclesia vt diuina sit multoque maxima admiranda æque ac veneranda; Illa tamen ad transsubstantiandum Sacerdotalis eo videtur imprudentiæ vel ignorantiæ minor: quod communior sit, adeoque vulgaris appareat. Eo autem par illi miraculorum dono censetur: quod vtraq; sit in ordine gratiæ gratis datæ. Culpandum istud: hoc approbandum est. Isto autem quod infinitis illam, vt aiunt parasanguis antecellat: quia effectum Operis diuini infinitum pretio, ex infinitum duratura characteris potestate, producit Sacerdotalis potestas: ex supradictis liquet. Excitare mortuos, reluminare cæcos, morbos depellere, effugare dæmones, linguis loqui novis: horum que similia ad vnum istud Patrari: Missam sunt minutiora, quam ad vniuersos cœlorum vnica stellarum minima. Parum dixi, nec probè satis. Nam miracula designatur in creatura aliqua: at hoc miraculorum miraculū in Creatore: Quātū igitur hic præ illa tantum Sacerdotio insignes & miraculis celebres ab sese longissimo longius adsunt. Si igitur magna orbi & Ecclesiæ qua beneficia, qua ornamenta confert miraculis censentur: & recte, quid afferre Sacerdotiū æstimari debet? Verbo: Dei Filium. Quo item, quantoq; orbem priuare bono credes Sacerdotem vnius intermissione

sione Sacrificij? Dicam se-mel: Dei filio. Quid quæris amplius? quid dicimus? Num quid aliud damnosius? Vtinam non & damnabilius, istud alijs foret! Deus ò tantum prohibeto malum!

Et vos ò Christos Domini; testor, testor Christum Iesũ ipsi vos à vobis tantum, si vultis, nostris, & minimo, potestis prohibere malum: minimo, inquam labore: maximum honore, pretio, merito. Et istud est Psalterium Iesu & Mariæ: hoc psallite, hoc prædicate. In illius die Salutationis Angelicæ Angelico castro, hoc, FRVCTVS, dicto vos includite votis ac animis tutos, & deuotos. O Fructum Sancti Sacerdotij! O Fructum Sancti Psalterij! At vterque idem in vtroque plane pureque diuinus est.

EXEMPLVM. Nostra nobis Brabantia ciuem extulit, virum in Ecclesiastica luce Canonicum, multis salutarem, honorabilem patriæ: venerandum visu, auditu admirandum. Is orare, is portare, is priuatim commendare, prædicare publice, ac etiam dono dare multis multa iam diu consuerat Psalteria.

Quid illi Deus reprehendere? quid reponere Deipara? Vnam quidem in cœlo pro mille psalticis, sed millies mille millenis meliorem coronis coronam. Hic vero quid? Qui sua lese constantia cœpti, in excellentia zeli psaltici, cunctis diu præbuit in exemplum: hunc Deus necraro, optimo cuique, æquis etiam & iniquis iuxta dedit in spectaculum. Qui multis per Psalterium diuinitus venit in auxilum: hunc ipsum Deus, eiusque opera vocauit, esseque iussit in miraculum.

Hac inclytus miraculorum gratia denique Canonicus vir factus est diuinus: vt solo suo per Psalterium contactu salutes corporum procurauit. Neque id obscure, vel debeat. Adeo sæpe, adeo publice: quod semper manu præ se ferens versabat, velut per lusum, familiare Psalterium: huius attactu ab ægris, quos libenter intervisebat, morbos graves, nunc præcipites, alias diuturnos, momento depellebat. Desperatas crebro pestilentias tactu rosarij extinxit: Malignos febrium æstus fregit, abegit fuæ tactu coronæ. Ex vtero graves gestato prægnantes ad partum facilem fœlicitauit: In puerperio difficili periclitantibus, allatum Canonici oratorium, protinus saluti fuit & partui & parenti, clementerque vinculis exoluit. Dolores dentium acer-

bos

bos admoto Psalterij calculo precario mitigauit, & absterfit.

In quibus nulla viro sui fiducia meriti erat: sed tanta de Psalterio fides, ac reverentia, per Angelicæ vim Salutationis, Maximæ Diuæ Patrocinium, Deique adversus tam Sanctum precandi ritum favorem, ac honorem.

XII. Excel. Ecclesiastica Potestas, quam iurisdictionis vocaut, vt Sancta illa sit, exque Deo: ad Sacerdotalis tamen potestatis excellentiam adspirare non potest. Ex vno metire cætera: Pontificatus summi in terris præcellentia nil altius, aut Sanctius: postque Christum in Ecclesia militante nil prius; sed vnam excipe Sacerdotij Potestatem.

Ratio liquet: Hæc est in Corpus Christi verum: ista Pōtificalis in mysticum, quod est Ecclesia; vt vel in ipso Papa nihil sit admirabilius, potentius nihil Sacerdotio: *Quid ergo, ò Sacerdos*, ait Hugo, *Pontificatum ambis? Hic spuma Sacerdotij est; quæ vt aquis vitæ supernatet altior grado; at inanior, est pretio, ac inferior.* Agnosce igitur te Christū CHRISTI, tuumque honorifica Sacerdotium sanctum. Huc viā, rationemque ex ipso repete Christo tuo. Hic Sponsus Ecclesiæ vnde processit? Ex benedicti vteri thalamo virginali Matris Mariæ. Huic acclamatum est: *Beatus venter qui te portavit.* Sed mulieris anonymæ vox illa fuit: Accipe Archangeli, & S. Elisabethæ istā; quamvis Sancti Spiritus vtraque *Benedictus fructus ventris tui* Benedictionem ventris acclama Nato, Matrique acclama. Et vbi gratius sanctius, salutarius, quam in Angelicæ Salutationis Psalterio? Psallite Psalterium Sacerdotes, ac prædicate IESVM, & MARIAM

EXEMPLVM. B. Albertus noster re, & nomine Magnus, ac mirum, vir quantus? Vt ipsius comparatione Alexander Macedo, Cn. Pompeius Romanus, &c. sit Paruus appellādus. Doctoris, quantum humana penè fert conditio, vere Omniscius, aut Chtistianus quidam Varro, Gorgiasque Leontinus; prope dixerim, qualis alter Trismegistus Testes loquuntur condita ab eo volumina, & maxima, & plurima. Verùm æqua via, modoque ad tam insolitam, planeque incomparabilem rerum omnium scientiam sese emersit? Aperuit, inquam, os suū, & postulauit à Deo, quid deditilli sapientiam. A pueritia diuinæ sapientiæ Matrem amauit, ac laudavit. Hæc cœlestem apud Salomonem oravit pro ipso exorauit, ac tantā

ei

gratiã impetrauit. Id quod aliquando, dequexa iam ætate, cursuque declinso, ipse pari sum animi gratitudine pij, ac modestia commemoravit.

Quæris, quo potissimum observantiæ, ac pietatis genere rem Tantam per tantam Patronam apud Deum obtinere valuit? Dicam verbo: Psalterij merito. Neque abs vero, aut ratione. Vidit in mente diuina Virgo, ac prouidit, qualem foret, quantumque sui ipsum habitura cultorem. Quippe quem prima sua pueri ætatula, Dei parentis ictum amore, ac deuotum, esset. Virginis obseruantiæ seruulum mancipatura.

Huiusigitur à teneris annis addictum Religioni puellum, nec dum prima literarum elementa balbutientem; Dei Genitrici tamen orationibus deseruientem; alio vsum orandi ritu, modoque esse non potuisse certum habeto, quam vulgarissimo, ac facillimo Psalterij, id ætatis per S. Dominicũ innovato. Dominici *Pater* & *Ave* Angelicum puer iterabat Albertus, hoc commeruit sexto supra decimum ætatis anno apparentem sibi Dominam videre Mariam: quæ ad suum illi Ordinem Prædicatorum viam ostendit: & aperuit. Alias eadem, in Religione novellum, Philosophiæ adhibitum auditorem, sed ingenio spissiorem, illuminat, ac ingenitat miraculo: eoque provehit scientiæ, vt orbis, ætasque omnis fat eum suscipere non queat. Cum vero immensa in ipso Dei gratia eluceret certa: incertum esse autem solicito, quo evasura foret scientia tam insolens: ideo suis se viribus tacite metiebatur Albertus, & dono Deiparæ vtebatur apertè. Venit tamen in mentem illi vereri subinde, non quando sui immemorem abuti contingeret ingenio, ac inmirabilibus supra sese ambulantem, hoc gravius excidere verò, quo saperet altius. Metuebat, ne per occulta naturæ, per alta Philosophiæ, per sublimia Theologiæ, per Sacræ Scripturæ profunda, per arcana interiora provectum forte quis fallens in aduertentem scopulus exciperet, & error Doctoris posterior, priore fieret Discipuli hebetudine deterior, ergo illi dum cura hæc in omnibus vna potior vrit animum, ac vrget ipse consuetis sibi precibus instat per noti iam præsidij Aduocatum ipsa quæ dedit, & dirigat scientiam: flectat ab errorum syrtibus currentem Magistra veri. Nec irritæ cecidere preces: hocque magis quo magis vtebatur Salutatione Matris filiolus. Experitur,

citius illam ea velut materna orantes lingua Salutationis suæ audite. Abeoque vel in ipsis precibus Dei Mater opprimit supplicantem, audire dignata ac reddere voces saluranti. *Fili, insit metus: altiora te ne sapias. Euge. beatus, qui semper st pauidus Erit tibi hisce timor Domini principium sapiẽtiæ longe altioris. Ita iubeo spetare te, ac spondeo. Tuto calle, pede in offensu, summo omniu scientiarum, ac sapientiæ mihi permeabis: lumenque de lumine, simile tuo, quin & haud paulominus: post te relinques. Fer hoc orbi nonullus, error dabitur: sed omnis extirpabitur. Erit isthoc tsbi signum. Sicut in studiosæ vitæ tua limine per me tibi à Deo infusa omnium scientia venit: ita quaque olim, & repentina veniet eiusdem oblivio. Nimirum quando non procul fueris à limine mortis.* Dixit, abscessit. At ille Virginem, Virginisque prolem, in Psalterio feruentius benedixit. Id porro qualem vidit, ac sentit Dei Matrem, talem & describere instituit libro admirando, & eo in genere argumenti incomparabili? quem de laudibus B. Virg. Mariæ voluit inscriptum. Atque ita euenit; vt à Magistro magno maiorem ad discipulum Diuum Thomam Aquinatem: velut ab Elia ad Elisæum, sapientiæ spititus transiret duplicatus; vterque merito Psalterij.

XIII. Excellentia Politica potestas vltrò cedit suaiecta Sacerdotali. illa enim terra est, ac breuis, superba violéta, sæpè cruenta, in Regibus, inquam, & potentatibus; nã in se ex Deo est iusta. At hæc de cœlo est cœlestis, sacrosanta, santificans inquè totum mundum dominatur, & in animas. Nam Sacerdotes in Baptismo fiunt patres. In Eucharistia nutritij, in Pœnitentia Iudices benigni, medicique Saluatoris; in extrema Vnctione tutores, & consolatores in Matrimonio Senatores, contractuumque Cõfirmatores, in cõfirmatione Duces: in Ordine Angeli Dei In predicatione Apostoli, Doctores, Pastores, &c. Quid ergo, quibus data est potestas in Papas, in Imperatores, Reges, quid degeneres, timetis illos, nec Sacereotalem tenetis Constantiam? Quid diuinum ordinem peruertitis, divinamque cum potestate dignitatem humanæ substernitis. Si causam quæritis; illa est, Vestra vos subneruant peccata, perfundat conscientia sæua, vos ipsos aufertis ipsi vos vobis prius, ac proditis profanæ potestati, ipsi proditores vestri, aut sæcularium adulatores facti, profanatores sacrorum

eorum; Christique traditores Iudæ. Hinc sicut populus, ita Sacerdos. Quia Christum non confessi estis, & ipse dicet: *Nescio vos Ite maledicti* Tantis, oro, occurrite malis ad vestrum concurrite Castrũ Marianum, Ciuitatis supra montem positæ, quod ædificauit sacrosanct. Trinitas, dedicauit Archangelus in Salutatione, possedit Maria, dicendo *Tui*. Qui possessivus titulus docet Deiparæ Matris, Dominæ Dominantium propria esse omnia. Eum ad nutum habet, in quo omnia, per quem omnia, & ex quo omnia. Quæ professio possessionis cum in salutatione fiat Angelica, & Sacerdotes sint Angeli Dei: Psallite idcirco Deo in Psalterio Iesu, & Mariæ, Psallite sapienter, & prædicate Euangeli ab Angelo nunciarum, in Psalterio custoditum.

EXEMPLVM.

Cum S. Franciscus, Ordinis Autor Seraphici, & Patriarcha, suos per orbem Fratres quaqua versus dimitteret prædicatum Dei Euangelium, quidam in Alemanniæ delatus regiones, commune sibi cum Archangelo prædicationis exordium esse duxit: frequentandum. Haud dubiè, sicut S. Dominico submissus à Deo in sortem partemque prædicationis venit, tanquam cœlo lapsus, S. Franciscus, vnoque Spiritu mutuis in amplexibus hausto, pari orbem passu peragrarunt sic & vtriusque Fratres, ijs in principijs, idem prædicãtes Euangelium, ac Euangelij laudantes Genetricem Mariam: per eadem incesserunt quæque vestigia prædicationis sanctæ. Vnde simili imbutus spiritu Frater ille, per Alemanniam suis prædicationibus Angelicæ circumtulit salutationis commendationem. Quo differendi genere, ac studio cum mirificum latè fecisset animarum fructum: & dictis facta, vitaque docentis respõderet doctrinæ, eam de sese apud omnium animos excitavit sanctitatis opinionem, vt tanquam verus Christi Apostolus aliquis obseruaretur.

XIV. Excellentia SS. Reliquarum mira potestas per orbem sese declarauit, hodieque demonstrat: vt iure meritissimo sanctæ eis Religionis, obseruantia debita sit deferenda. Quot enim, & quanta Deus per eas est in terris prodigia operatus? Nec solum: sed & ipsæ quanto in miraculo sunt reponendæ. Vt cruor Domini asservatus: Crux, clavi, lancea Christi, incousuti-

lisque togâ, sacra ossa Apostolorum, ac myriades Martyrum, Confessorum, & Virginum Sanctarum, Sacerdotia componere singula quid attinet? Crux mortuum sustinuit, custodiuit sepulcrum servatorem, Sacerdos viuum servat: & glorioſum. Quid multa? Non est potestas super terram quæ comparetur illi Sacerdotum Christi: Quia sortes facti sunt in Christo. Quare vt fortitudinem suam ad eum custodiant: suum istud proprium incolant castrum oportet. *Iesus* dictum: in præcelso positum monte Psalterij: hoc prædicent, ac tueantur.

EXEMPLVM.

Celebratur in Thuscia, multa laude, & sanctitatis opinione Episcopus quidam; quod in habendis ad gregem suum concionibus sit ipse non ordinarius tantum: sed & perfrequens, & pari cum doctrina ferventissimus in dicendo. Idque cum in omni genere argumenti paratus: tum verò in Psalterij Iesu, ac Mariæ prædicatione exercitatus, & omnino singularis diù quidem, ac propè solus. Verum postquam cæteros Curiones suos complures nihil permonebat exemplo, ad imitationem Psalterij commendandi; vti cœpit imperio. Itaque pro Episcopali authoritate, vniuersos suæ ditionis pastores animarum ad prædicandum Psalteriũ edicto, pœnisque coegit intentatis: ac in eos etiam inflictis, quos sensit contumaciores. Et via vi facta est. Vt saluberrimi in precando ritus in aliquã piæ plebis notitiam peruenit: hæc ad vsum viam aperuit: in primis Dei gratia tum ad prædicandum coactorum voluntates reddidit promptiores: tũ auditores quoque subditos, defensæ ignorantiæ nebula, serenior gratiæ radius afflavit, vt paratiores ad vsurpandum Psalterium manus, animósque applicarent. Quo factum brevi est, vt principij tarditatem exinde consequuti progressus celeritas compensaret. Ita mitioribus vti pleriquemoribus, obedientiores Magistratus degere subditi, inque alios repente mutari homines cœperunt. Vt nec dubium esset vlli, nec obscurum; quod digitus Dei hic adesset, & virtus Altissimi obumbrasset eos. Id quod, secundum Deum Deiparæ patrocinio, Psalterijque merito nemo non ferebat acceptum. Deus etiam, placere sibi pietatem plebis, zelumque præconum Psalterij: non dubijs subindè miraculis declarauit In primis autem Sacrum Eccle-

clesiæ istius caput, autoremque priscæ Religionis in precando renovatæ, Episcopum præcipui honore, seu miraculi, seu diuini spectaculi condecorare dignatus est. Nam in Festivis solemnibus, Almæ Virg. Matris Purificationi sacris, cũ sanctus Antistes præfuggestu, ad frequentissimam concionem perorando, dignis laudibus Reginam cœlitum celebret, adque hyperduliam eiusdem ardentius accenderet auditores; multa in Psalterij commendationem grauissimè dicebat sic, vt omnium animos, in illius raptos admirationem pariter, ac venerationem, teneret.

Quodque & differentis, & audientium fervori interesset Deus, isto luculente fuit Ostensum. Visa Dei Mater fuit suo astare præconi in ipsa cathedra, dictareque singula verbatim, quæ prædicaret. Et plerisque astantium visa est; denique etiam Præsuli encomiastæ suo fronte serenissima dulca osculum figere, simul data illi benedictione: omnem circa populum auditorẽ æquè ac spectatorem talium, cœlesti compunctionis aqua sic perrigare: vt vna voce omnia celebraretur, nulli ex præsentibus vnquam meminisse, videre tantum sese, vel audire publicum veræ luctum pœnitiæ, omnibusque communem.

XV. Excellentia. Gloriosa Beatorum Dignitas gaudet quidem visione Dei, fruitione, & comprehensione: plenique Deo ipsi hauriunt beatitatem: at non tamen conferunt, non dant ipsi beatificatorem ipsum: Vt Sacerdotes. Cum autem, quam accipere, dare sit felicius: non esse felicissimum, dare Felicitatorem: Quod verbo præstant Sacerdotes. Quem semel dedit orbi Virgo: sæpius dat presbyter: alio licet modo.

Iam sua si iustam potentiã gloria comes sequitur: diuinæ Sacerdotum potestati parem esse dignitatis gloriam necesse est. Quanto maior igitur Sacerdotum est potestas in dando Redemptore, quam illa beatorum in fruendo: tanto quoque altiorem illi respondere gloriam oportere videtur. Quare eos, dicit S. Aug. cenfortes feciſti potentiæ tuæ vt sint quasi Dij terræ.

Quapropter cum in Christos Domini tanta promanet qua potestas, qua dignitas ex vnctione sacra, manuumque impositione: quos prius potius se in Angelica Salutatione decebit, ac etiam oportebit frequentare illud, *Christus*, suumque consalutare Summum Sacerdotem: quam Sacrum Ordinem ipsum Sacerdotum?

Quo

Quo impensius, ò Sacerdotes psallite Psalterium & prædicate.

Atque vt velut verbo prædicta contraham: tametfit adductæ hactenus partes in quindenam comparationem meritis superent singulæ: Sacerdotes tamen præstant diuina Potestate: Dedit Deipara, esse substantiale Christo: dant vero Sacerdotes Esse illi Trāsebstantiale. Et hæc summa brevis.

EXEMPLVM.

Eremita quidam Sacerdos in Lombardia admirabilis extitit ab memorabili aduersus Deiparam observantia & Religione in Psalterio: quod multis insigne tropæis nobilitauit. Loca illa deserta vastæ solitudinis, pluribus iam incolens annis, solitariam & asceticam exigebat vitam, multa cum austeritate disciplinæ, & odinione sanctitatis. Aspectus ipse venerandus, & exempli rari singularitas, & mirandorum eius operum gratia, & doctrinæ monitorumque vis, ac salubritas, quam aduenæ, au[illegible]re ab eo consueverant: viri famam late celebrem differebant: vt hominum procul[illegible]um affluxu eremus ipsa pene in exem[illegible]ti spectaculique amphiteatrum verti videretur: non mediocri ipsius cum luctu & molestia.

Post solemnia vero Sacerdotij mnnia rite & ordine peracta; reliqua sanctarum illius exercitationum pars erat, sese Iesu, & Mariæ toto spiritu impendere; seu vocati id oratione prosequendo, seu delecta mentali contemplatione condiendo. Atque ita sibi & Diuis canebat intus.

In publico autem à quibus solatij quærendi causa, vel consilij capessendi, aut auxilij ergo spiritalis petendi, invisebatur: eos ad Deiparæ cultum, Psalterijdue vsum inhortari, atque in buere præstandum rire solebat: Si quando populosior confluxisset multitudo: tum vero solemne istud statumque obseruabat, vt comparata ad hoc oratione, cum insigni doctrina, & præconio memorando, Psalterij Dignitatem, Vtilitatem, Necessitatem, Facilitatemue disertissime, ac zelose prædicaret.

Fructum animarum, sed nisi malignis, invidendum vidit cacodæmon: & invidit. 1. Ergo fremens frendensque tanto sæuius excitat sese, fumatque: mille promens artes, ac fraudes, clam palam citat omnia: mirificis iuxta & horrificis Sanctum tentationibus pulsat diu pertinax; ad rupem.

2.

2. Diris quoque plagis subinde multatum diverberat: at aerem: Immanibus incursat monstris frequenter: tetris infandarum visionum larvatis spectris horrificat inopinato: Diuinis intentum aversus Sathan vellicat, trudit, versat, planeque diuexat. 3. Iam terremotu intremere omnia, mugire tonitruã, fulmina micare: iam moveri omnia circum videbantur.

4 Aliquando crepantibus in flammis cellelam suam stare medijs credebat, incendiumque globos ignium voluere in auras: omni vt humana ope desperata, Adiuva ò Virgo Maria: exclamaret. Nec inventum. Audijt vocata, adestque spectabilis insigne manu prætendens Psalterium: quo phantasticis obiecto flammis, & hæ disparuerunt, & immani dæmones eum eiulatu diffugere confusi.

5 Alias, sic ad exemplum permittente Deo, cum atroci lumbifragio, à truculentis accepto spiritibus iaceret contusus, liuore, & cruore corpus totum informis, ac semianimis: mediæ velut morti interveniens Vitæ Genitrix, defectum corporis viribus, vt non animo, virgineo vberum suorum lacte in potum ei dato, protinus integrum persanavit.

6. Quandoque horribili cacodæmonum irruentium furore eversum funditus dispersumque domicilioũ Sancti, ipsa Patrona Maria Psaltæ suo intra breve tempus eductam ex fundo aliud collocavit. Atque ista de Psalterio Mariæ, quod C. & L. Angelicis Salutationibus constat: cum quindenis de Sacerdotio meditationibus, ad idem vtiliter commemorandis. Quo in primis vti familiariter convenit Sacerdotes, pro tuenda sua Sacerdotalis Potestatis Excellentia: Atque etiam Laicos pro dignae honoranda tanta in terris concessa hominibus potestate.

CAPVT XXVIII.

APPENDICVLA.

De Sacerdotali Psalterio Iesu Christi.

HOc C. & L. Dominicis Orarionibus absolvitur, Apostolorum Symbolo, Angelicaque Salutatione quindecies interposita: id est, semel post quamque decadem sic, vt totidem liceat applicare, & commeditari iam prædictas Excellentias quindenas Sacerdotales. Quas ipsas item ex

Oratio-

Oratione Dominica, vti è Salutatione, quemadmodum repeti atque deduci valeant, sua ipsi illo Nouello sponso Sponsa Maria, eadem in apparitione reuelauit.

I. Quinquagenæ, Decas I. Sacerdotes Potentiam habent Patris, est stella *Paternoster*. Sic Filius commeruit: & omnia, ait, quæ habet Pater, dedit mihi, & mea sunt: & ego tradidi vobis: & mitto vos, sicut me misit Pater meus. II. Filij quoque habent potestatem sacrificandi, ex stella, *Qui es*. Ait enim Ego & Pater Vnũ sumus in essẽtia. III. Spiritus sancti habent potestatem ex stella, *In Cælis*. Nam Spiritus Sanctus inauguratione impenditur cum charactere. Et is quasi tertium Cœlum est SS. Trinitatis. IV. Humanitatis Christi habent potestatem, ex stella *Sanctificetur*. Ipsa enim est Sancta Sanctorum, è qua omnis in Ecclesiæ corpus sanctitas dimanat. V. B.V. Mariæ habent potestatem, ex stella *Nomen tuum*. Hoc enim sanctificauit eam, & glorificauit, cunctis Angelis supervectam.

II. Quinquagenæ, Decas VI Angelicam potestatem habẽt ex Fonte, *Adveniat regnum tuum*: quod sc. Angelorum est. VII. Patriarchalem habent ex Fonte, *Fiat voluntas tua*: quæ in Lege naturæ & Moysis quidem præscripta est & facta: verum in Sacerdotibus excellentibus. VIII. Apostolicam, ex Fonte, *Sicut in cælo*. Nam Apostoli sunt quasi cœlum, ait August. IX. Beatam Sanctorum: ex fonte, *Et in terra*: Terra cultissima Deo fuerunt Sancti, agri, & vineæ: Christus colonus eorum. X. Sacra Religiosorum habent potestatem ex Fonte, *Panem nostrum quotidianum*: quo præcipue religiosi pascuntur.

III. Quinquagenæ, Decas XI. Miraculorum habent potestatẽ altiorem Sacerdotes, ex Castro, *Da nobis hodie*. Solus enim Deus dat tanta: XII. Ecclesiastica maiorem habent ex Castro, *Dimitte nobis debita nostra*. Hoc enim ex Deo possunt & Sacerdotes. XIII. Politicam, ex castro, *sicut & nos dimitimus debitoribus nostris*. Quod hominum est, & necessarium. XIV. Reliquiariam, ex castro, *Et ne nos inducas in tentationem*. Cum qua pugnando Sancti etiam ossa sua post sese reliquerunt Sancta. XV. Gloriosa beatorum maiorem habent potestatem Sacerdotes, ex Castro: *Sed libera nos à malo*. A peccato enim liberant Sacerdotes.

Porro I. Quinquagena ordinatur ad decem mandata Dei. II. Ad Virtutes septem Do-

Dona Spiritus Sancti, & tres Pœnitentiæ partes. Eo fine & intentione: vt Dei beneficio, patrocinio Mariæ, & Pſalterij merito iſta petantur bona, & contraria mala per depre-cationem evadantur.

CAPVT XXIX.

Scala Religionis B. Magiſtri Alani, ad quendam Carthuſianam in domo Legis Mariæ.

NOveris, amantiſſime Frater, cuique Religioſo gradus eſſe quindenos, quibus in cœlum diſponat aſcenſiones in corde ſuo. Et ij tripartiti ſunt; iuxta tres Pſalterij Ieſu, & Mariæ partitiones, vt ſimiliter & noſtræ apud Deũ inuoteſcant petitiones.

I. QVINQVAGENÆ Gradus Eſſentialium ſunt Religionis ſaltem: Primus: Obedientiæ humilis: AVE. II. Continentiæ puræ: *Maria.* III. Paupertatis voluntariæ: *Gratia.* IV. Obſervantiæ regularis Perfectæ *Plena.* V. Hilaris, & alacris diligentiæ *Dominus Tecum*; nam ita ſervire Deo, regnare eſt.

II. QVINQVAGENÆ Gradus proprtiorum ſunt Religionis. Nimirum VI. Orationis intentæ, & attentæ *Benedicta.* VII. Studij deuoti, & ſacri, *Tu.* Studendo enim quæque dem omittantur. VIII. Compaſſionis cum paſſo Chriſto: *In mulieribus.* Maria enim acerbiſſima compaſſa Filio eſt. IX. Ædificationis ad proximum: *Et Benedictus.* X. Eſt delectationis in Diuinis *Fructus* enim eſt ille, & præguſtatus cœleſtium.

III. QVINQVAGENÆ Gradus ſunt accidentalium Religionis. XI. Gradus eſt Diſcretionis in corporalibus afflictionibus in ieiunio, vigilia, &c. *Ventris.* Naturæ enim neceſſitatem debemus. XII. Cuſtodiæ ſenſuum; *Tui* vt maus tibi maneas; nec ſenſus deprædentur animam. XIII. Silentij, *Ieſus*: qui in paſſione ſicut Agnus obmutuit. XIV. Communi tatis ſequela: *Chriſtus*, qui erat ſubditus parentibus. XV. Laudis, honoris, & gloriæ Dei, ad quam omnia cogitata, dicta, facta referat Religioſus: *Amen.* Id eſt fiat. Hæc chariſſime, meditare: ad Pſalterium precare: & alios exhortare.

CAPVT XXVIII.

Speciales gratiæ, & præconia Angelicæ Salvationis.

LEgi in domo Carthusiæ apud Ludonias Angliæ, Dominum Iesum Christum cuidam sibi deuoto reuelare dignatum fuisse: & nunc scio, tribus diversis vno eodemque tempore in oratione pernoctantibus, idem ipsum à S. Ioanne Euangelista Mariæ Virginis Custode apertum, essèque eam verissimam revelationem. Nimirum ea talis est. I. Quisquis in honorem fusi à Domino sanguinis pretiosi solidos per annos XV. omni die quindena *Pater*, totidemque *Ave* recitarit piè, annorum XV. circumactis periodis, eum reddiderit expletum numerum: qui fusarū sanguinis Dominici guttarum est, riteque singula salutarit, Deo Deiparæque gratissimo cultu Religionis. II. Idem quoque simul, (si tamen à mortali noxa fuerit immunis) subiectas quinque præcipuas à Deo gratias poterit impetrare.

I. Trium animas de cognatione sua per annum istum morte decedentium, servatio à damnatione; Deo ipsis misericordiam faciente, orationum meritò sanctè oblatarum in merita sanguinis fusi Redemptoris.

II. Merebitur sibi per merita sanguinis Dominici, vt non ante agat animam, & in fata concidat; quam ab omni purus macula peccati, qualis è fonte Baptismi emerserat, Christo iudici queat sisti, inque beatarum mentium gaudia transcribi.

III. Veniet idem in parte meritorum, sortemque gloriæ, quæ est, Laureola Martirij; perinde, vt si suum pro Christo sanguinem profudisset. Idque ex quotidiana compassione cum Christo passo, meritique passionalis communicatione.

IV. Item quas Defunctorum animas in societatem meriti dictarum Orationum per modum suffragij, venire voluerit; eaidem miserante Deo, ex pœnis Purgatorij eductas in beatam afferre quietem valebit.

V. Qui dictas Orationes certo, fixoque proposito per XV. annos continuandi cæperit; anno autem primo alioue aut mense quocumque abripi morte contigerit: prædictas gratias, haut minus obtinebit, pro cæpti voto, atque pro completionis facto impetrasset.

VI.

VI. Auscultet nunc Rosarij Confrater sanctissimi nomínis tui Laudes amator, atque zelator, ô Maria.

1. *Cælum gaudet; omnis terra stupet;*
2. *Sathan fugit; infernus contremiscit;*
3. *Mundus vilescit; cor in amore liquescet*
4. *Torpor evanescit; caro marcescit;*
5. *Abscedit tristitia; venit nova lætitia;*
6. *Crescit devotio; exit in compunctio;*
7. *Spes proficit, augetur consolatio;*
8. *Recreatur animus & confortatus affectus.*

} Cum dico AVE MARIA.

Siquidem tanta est suavitas huius benedictæ Salutationis, vt humanis non possit explicari verbis: semper altior manet, & profundior, quã omnis creatura indagare sufficiat. Hæc Oratio salutatoria. Parva verbis, magna mysterijs: brevis sermone, alta virtute: Super mel dulcis, super aurum pretiosa: ore cordis est iugiter ruminanda, labijsque puris creberrime repetenda. Verbis enim paucissimis contexitur, & in latissimum torrentem cœlestis suavitatis diffunditur.

CAPVT XXXI.

XXX. Excellentiæ Religionis B. M. Alano renelatæ.

PSalterij Prioris, & I. Quinquagenæ Decas I. Religiosi mundo sunt mortui: eorumque in cœlo est Angelis conversatio. II. Religiosorum operibus pijs ex professione, ac statu vis inditur quasi operis operati: quo vivum Deo fiunt holocaustum: alioque extra Religionem degentes antecellunt, quasi in immensum. III. Ex eo digniori; & perfectior est status: quod grandia sæculi vitia evascerit: invascerit virtutum nundinationem, Ecclesiastici tamen ordini respectu Episcopali eminentiæ sese vltro postponere gaudent. IV. Cum ex fragilitate labuntur, minus, quam sæculares, peccant. V. Viuunt perius: stant securius, cadunt rarius, resurgunt citius operantur confidentius.

II. Quinquagenæ, Decas VI. Meritum Religiosi tantum penè superat meritum sæcularis; v. g. pariter ieiunatis: quantum actio operis operati, & idem operis operantis excedit. VII. Parentibus actius proveuit bouum ex filijs in Religione, quam si ad Regium

gium eos sceptrum prouexisse nt: quia Christo, Mariæque sunt desponsati. VIII. Parentes veniunt in parem eiusdem Religionis meritorum communicationem: gloriaque cœlesti cæteris anteibunt. IX. Vnus ad Religionem conuersus multis in sæculo præstare potest conversis ad frugem bonam. X. Esse Religiosis in in cœlo sedes inter Seraphicos potest: quod hic in statu perfectissimæ degerint charitatis.

III. Quinquagenæ, Decas XI. Regia eos dignitas in cœlo manet: Quia *Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est Regnum cælorum* XII. IVDICES ORBIS ERVNT: *Amen dico vobis, quod vos, qui reliquistis omnia, & secuuti estis me: sedebitis super sedes duodecim iudicantes duodecim tribus Israel.* XIII. Religiosis mundus crucifixus est, & ipsi mundo; ideo dabitur eis cum Christo Laureola. XIV. Sepulcro Christi gloriosiores sunt: Viuum enim continent, quem illud mortuum servabat triduo. XV. Natali Stabulo Domini sunt digniores: quantum homo re inanima melior, hocque amplius.

Religio in Ecclesia est delicium Christi. II. Religio antestat omni creatæ scientiæ: quia est Dei sapientia viuorum animabus, non in littera mortua. IV. Religio est alter quasi Baptismus; quo primum ad ingressum remissio culpæ fiat, ac pœnæ. V. Paradiso dignior terrestri est Religio II. Quinquagenæ, Decas VI. Toto dignior mundo est; quia Deo mundus ea vivus est, atque pærennat. VII. dignior Reliquijs Sanctorum; eatenus quod faciat Reliquias, dum Sanctos producit Ecclesiæ. VIII, Maior dono miraculorum est; hæc enim corpus illa mentes perficit, & iustificat per Christum. IX. Dignior Imperio, Regnisque est quantum anima corpore. X. Religio est specialis sponsa Christi. [illegible] IIII. Quinquagenæ, Decas XI. Curationum dono dignior est. XII. Potentia creandi magna est; maior iustificandi per Christum; at hæc religionis est. XIII. Dignior omni orbis honore est; quia veri, æterniquè honoris parens est. XIV. Dignior pars terræ est Religio, quam inhabitat; tametsi terra ea septem maneret fontibus. 1. Aquæ viuæ. 2. Vini. 3. Lactis. 4. Olei. 5. Balsami. 6. Medicinæ. 7. Antidotorum, & gemmarum

ALTERIVS PSALTERII.

I. Quinquagenæ Decas I.

XV.

XV. Religio eſt Ciuitas Dei, Caſtrum diuinæ potentiæ, Schola ſalutis, Fons bonitatis æternæ. Ita glorioſa Virgo Maria cuidam Religioſo, novello ſuo Sponſo reuelauit.

CAPVT XXXII.

De modo meditandi Pſalterium S. Dominico reuelato.

HIc ttiplex eſt, & ſuus cuique in Pſalterio Quinquagenæ. Primus primæ Quinquagenæ, & vocalem Orationem, & Meditationem refert ad Chriſti Incarnationem; idque per ſenſuum applicationem, in Myſterij illius partibus; quæ ſunt, Annunciatio, ſeu Conceptio, Viſitatio ad S. Eliſabetham, Natiuitas, Circumciſio, Præſentatio, Fuga in Ægyptum, Reditus indidem, Inventio in Templo; Subiectio Chriſti ſub Parentibus.

Ex his quinque delecta pro libitu myſteria, cuique vnum decaëi, mente deſignare opportebit; per cuius merita precantis intentio pia offerat Deo Trinuno, aſſumpta in Advocatam Inclyta Virgine Matre Dei, Quinquagenæ primæ in Pſalterio inter preces, laudes, & grates, ſalutationeſque repetitas, & illa conditas cogitatione, ac intentione. Et hæc tunc ipſam vocalem orationem quaſi animat intus; exteriuſque viua affl at luce; velut accenſa ſedentem in tenebris candela circumfulget; cuius in luce peragit ſua rectius. Sed in vnoquoque dictorum myſterio ad Pſalterium oraturus duas menti perſonas proponat; Deiparam cum IESV locutione. Vbi ſenſuum applicationem ſic exercere deuotè licebit, vt Deipara Mater capite ad calcē vſque obeatur; & ad quodque eius membrorum vnum *Ave Maria* pronuncietur. v. g. 1. Ad Caput eius, quod Filio pro te ſæpius inclinauit. 2. Oculis, aut puellum piè intuitis, aut ſuauiter lacrymatis. 3. Ori Ieſulum baſianti. 4. Genis ipſi eis appreſſis. 5. Labijs, ac linguæ, Ieſum laudantibus. 6. Auribus, vocalem eius haurentibus. 7. Vberibus, eum lactantibus. 8. Brachijs illius gerulis. 9. Sinui Ieſum fouenti. 10. Cordi, ipſum deamanti. 11. Vētti, ipſum gignenti. 12. Genibus, ipſum adorantibus. 13. Pedibus, ei diſcurrētibus. 14. Manibus, ei miniſtrantibus. 15. Corpori toti, puellum daſeruienti.

Hanc ad proxim, haud parum conduxerit, Icon aliquam Deiparæ cum Filiolo in ſinu, vel vlnis, pictam ſculptam-

ptamve oculis obiectam habere; & elegantior erit ad affectum aptior. Vbi Iesulus inter brachia Matris erit ad instar libri: eiusdem membra, velut libri diuini folia, ad quæ mens præcantis intenta, sitaque evoluat ea meditabunda corde, ore orabunda. Quomodo præterita, ac etiam cælestia adsunt nobis præsentia. Pariter, & Puelli membra queunt considerata, ad adorati in Psalterio Christi.

Secundus modus. II. Quinquagenæ ad Christi Passionē vertit orationem, & vocalem, & mentalem; ducendo vtramque decadatim per 1. orationem, Agoniam, Captiuitatemque Christi in horto. 2. per Flagellationem. 3. Coronationem. 4. Crucis baiulationem. 5. Crucifixionem, cum sensuum applicatione ad res partesque singulas Christi patientis; velut supra præscriptum est, v.g. Capillitium Domini, barbamque fœde lacerata, oculos, aures, vultum, caputque totum. Genas, linguā, humeros brachia, dorsum pectus, manus, crura, pedes, indigne, tractata omnia; cum situ stantis sedentis, gemiculantis, iacentis; cum motu euntis, tracti, trusi, raptati, volutati, &c.

Inter hæc aliaque talia, versante animo vox obit salutationes in Mariano, aut Dominicas orationes in Dominico Psalterio; pietasque psallit spiritu, & ore, ad cytharam tensam Christum, ad Dechacordum Dauidis veri; honorat, coronatque singula Domini membra, modo, rituque omnibus apto, per quæ facili Christianis, tam salubri, quam digno Deo, atque grato. Huc imagines de Christo passo cōferunt plurimum, præsertim rudiori vulgo; quin, & intelligentioribus, qui præclarius pervident modum præsentis Christi in imaginibus, sic cōsideratis, & cultis. Qua causa miracula circa eas multa contigit à Deo designari; haud secus, ac si aut vita, aut sancti, aut ipse Deus ineset ipsis; Tanta potest fides, per visibilia ascendens ad in visibilia Dei, eaque cognoscens: Vt qui, sicut in naturalibus adesse uaturali modo; ita supernaturali in Ecclesiasticis talibus visitur.

Tertius Modus. III. Quinquagenæ ad Christi Gloriosam Resurrectionem orat decadatim mente, & ore: vt supra, Patres tantum considerationis hic sunt istæ: Vt Mysterium Resurrectionis 2. Ascensionis. 3. Sancti Spiritus Missionis. 4. Deiparæ in cœlos Assumptionis, & 5. Coronationis.

Hic

Hic in glorioſo Domino poſſunt attendi, inſpicique quoad licet, dotes glorificationis: in anima vero diuina Attributa, Sapientiæ, Scientiæ, Bonitatis, Veritatis, Miſericordiæ, Iuſtitiæ,&c. Quibus ſingulis aptè quadrat Angelica Salutatio; vt quæ originaliter per ipſam in Chriſto mortalibus fuerit collocata participationi. Sunt illa nuper etiam cuidam nouello Sponſo Mariæ diuinitus oſtenſa ſub diuerſis ſchematis, ac figuris. Vidit enim tres Ciuitates admirandas. Prima eſt auro obrizo, argentoque puriſſimo conſtructa. Et in ea ſingula quæ Chriſti attinent Infantiam. Altera ex gemmis pretioſiſſimis, priore altius eminente: Et in ea Paſſionis ſingula ab dictis, geſtiſque expreſſa; vt ſi geri modo cernerentur. Tertia ex Stellis compoſita præclariſſimis: editiſſimo ſita loco: in qua Diuina Dei, cœlitumque procul vtia iuſta ducebat per altiſſima intervalla, perque Scalas Tres: quarum cuique Gradus erant quinquaginta: Et hos inter denos ſingula caſtra munitiſſima, & elegantiſſima, numero quina. Has per Scalas, perque Caſtra ſua, deque commeantes cernebat innumeros Angelos, Menteſque ſanctas in numerum, & tactum modificatum illorum motus edebat in imo, medio, ſummo ſcalarum, & caſtrorū, ineffabilem melodiam. Dum viſu in medio, audituque talium ſtat raptus: vox ad eum accidit: *Hoc age, & tu quotidie tres Pſallens Quinquagenas; & verum in te fiet iſtud: Noſtra converſatio in cœlis eſt.* Et iſtud: S. Catharina Senenſis egit, S. Auguſtinus vſitauit, S. Hieronymus frequentauit, S. Ambroſius obſervavit, & plerique Sancti.

Sunt igitur, Dominica Oratio, & Angelica Salutatio, duo Euangelia, omni creaturæ cum ſignis magnis prædicata ſemper, & prædicanda. Sunt ea, vt lapides pretioſi, ad Domum Dei ædificandam. Sunt, & vaſa Domini ſancta, quibus deuota Deo ſacrificia offeruntur: Sunt, vt Arma Ioſue, Gedeonis, Samſonis, Davidis, & Ioſiæ, ad partes adverſas debellandas.

CAPVT XXXIII.

De Ariditate in orando: deque punctis meditandis ad Pſalterium.

MIſericordiſſima Regina cœli vna inter Octavas omnium Sanctorum die novellum ſuum Sponſum clementiſſimè viſitare dignata eſt:

est: cultu, vultuque ad vsque miraculum sereno, & iucundo apparens videnti, ac vigilanti : verum non mediocri mentis ægritudine dejecto. Dolebat enim impense, quod ex aliquanto iam tempore retro, sine vllo succo, & gustu: quin cum mæsto tedio, insipidaque aridate mentis quotidianum Psalterij pensum devoluisset magis, quam persolvisset ; nec aliter potuisset. Vnde pusillanimitas ipsius rebatur; operam Deo suam accidere gratã non valete. Hisce accessit veteratoris callidi ars frausque maligna ; qua positũ inter malleum, pusillanimitas anxia, & aridi incudem, tedij, ci inmerijs involuit tenebris, sua mentem ei obscurans fascinatione. Quibus intus, foriſque pressus diù , demum victus abiecta velut hasta fugere ex Ecclesia meditantem opprimit: ex improviso Dei Virgo apparens atque retentat aversum talibus affata *Quo te, fili, pedes ? Non ita fugeris mihi.* Dictoque in ipso stetit fixus, humique immobiles adhæsere plantæ ; Vt laxu obriguit. Sed hic corpotis: maior erat animi stupor ancipitis: Vera ne facies hæc Virginis; an phantastica Sathanæ forte illusio ? Sensit Deipara. *Et si de me, inquit mei sque dubitas puellis , Age , signa me om-*

nesque circum Virgines , signo S. Crucis: si quidem ex parte maligniſimus , defugiemus fortius & clarius r fulgebimus. Paruit sana monenti tactaque Cruce cum SS. Trinitatis appellatione, respondit effectus; simul illi nota redit sub pectora virtus.

Tunc Regina : *Quid, sponse, dubitaſti? Vbi tua lux, mensque pristina ? Memento : Militia est vita hominis super terram. & Filius meus tentatus per omnia : probatus inventus est. Et tu , quia acceptus eras Deo, necesse fuit, vt tentatio probaret te. Et nunc misit me Dominus , vt curarem te. Nec ego immunem tentationis vitam egi mortalsm. Optimi sunt & maximi quique Sancti , qui tentationibus probatiſsimi. Tu igitur fide armatior & patienti , ad fortiora te instrue. Non ego te delegi ; vt ignaua despumes tædia : sed vt in acie bella fortia belles : vinces Te fortius ausis.*

Itan' putido cedere tædio, aridæque sucumbete menti ? o dulcibu assuetum ! Non sic amabo: f rtem volo ideo non sine me ista tibi tentatio venit Quam te in satisfactionis meritum , & virtutem pati ntiæ vertisse oportuit: Quin & hac vsus recte purgatorijs afferre lucem, pacemque poteras. Quid cogitas, Sponse mi? Corporis aut morbum , laboremve subire Dei amore , dignum cæ-

cœli corona nosti, & nimi deuorare fastidium, ac languorem sustinere maioris esse virtutis ac præmij nil recordaris? In te, quod fuerit, facito feceriſque satis abunde Deo. Qualiscunqu sis, aridus absque gustu, an madidus ex Deo: duminodo extra lethalis noxiam peccati.

Exemplo disce: *Eiusdem medicina virtutis est siue ab ignorante, & rustico, siue medico sciente sumatur.* 2. *Sic & gemma, siue manu geratur nescientis, seu nescientis vim eius* 3. *Sic ignis, flores, aurum, pari pollent efficacia: Scias eam nesciaue licet. Ita quoque orationi suũ constat & pretium, & præmium an ex arido, pinguiue cordis sẽsu promanet: dummodo forti animo emissa feratur in Deum. Nõ orantis impetrat seusus aut gustus delitiosus, sed fortis animus, & spiritus constans: in prosperis, asperisque idem. Quin vti difficilia, quæ pulchra: & gaudet patientia duris: ita deuotio Luctatrix fit glorioſior victrix. Operis facilitas est gratiæ; at gloriæ difficultas. Quo magis de ariditate irruente gaudet, & faueto patientiæ die lucta coronam. In patientia possidebis animam, non despondebis. Scias quod oratio aridi, nec tamen pusillamini, est medicina Dei vinum sanctij, robur auxilij, sol Ecclesiæ, campus florum, denarius regni.*

Fac esse matrem; & illi tres filios maior. natu sit eloquens: minor, balbutiens, infans tertius, vagiens; singulorum illa petitionis audit perinde, ac intelligit; proque facultate subuenit Infanti tamen prius, & affectuosius. Ita Deus exultantes Spiritu & psaltentes audit, pro re, & usu: simplices, amat & procurat gementes, nec sese sat intelligentes, miseratur etiam ac in humeros suscipit gaudens. Quare, si attentius orare non possis: fac vellis, hocque ipsum offeras velle Deo. Hoc tuum est. istud Dei. Te poscit, tuaque Deus; & hoc cum agit: sua recipit cum lucro: at eo tuo.

Ergo sta, persta, & tanto in statu, insta: quo supplicas difficilius Nam regnum cœlorum vim patitur: & violenti rapiunt illud.

Cauere Psalterium vnquam omiseris: quia frigidus invitusque oras; sed eo fortius vrge, Esto, sis inuitus, at non involuntarius es. Quia inuite invitus es: acceptior Deo es: & ego tibi proprior, pro te preces offero, ac precium precis confero.

Verum vt ex hoc orare queas attentius: Articulos vitæ meæ mihi distincte tibi pandam, mentique imprimam totidem, quod in Psalterio repetitas Deo consecratas Salutationes. Sic autem habeto: Filium meum eosdem olim S. Dominico Sponso meo visibili-

ter item revelasse: Addita visione perfecta, de totius Passionis ordine ac serie. Atque cum miraculosa eiusdem passionis, in Dominico susceptione. Deinde postea, Ego ipsa eidem rursus id ipsum, alijsque Sanctis cum pluribus, ostendi.

Ipsos autem illos Articulos quotidianus vocaliter orabat S. Dominicus: & alias sæpe alta meditabatur attentione, & cum acerbiore compassione. At vero tu similes: sed confuse nimis, ordineque nullo meditaris, & turbaris; Hinc attœdiaris.

Quisquis ijs institerit meditatiunculis. 1. *Sanguine mei Filij non poterit non expiari, ac salvari.* 2. *Ideoque viuens in virum alium immutari secundũ cor Dei.* 3. *Meque sibi Patronam demereri, ac Sponsam sempiternam.* Dixit: Articulos Sponsi animo impressit; & ab oculis recessit in cœlos.

Notat: hic Transcriptor Alani posthumus: quod in M. S. Alani repererit Articulos hos prolixe, illos breviter perscriptos: se verò inæquales ad æqualem brevitatem revocasse, vt sequitur.

ARTICULI MEditandi ad Psalterium.

PRO QVINQVAGENA I.

DECAS I.

AVe Maria, Gratia plena, Dominus tecum Benedicta Tu in mulieribus, & Benedictus fructus ventris tui Jesus Christus.

1. Amabilissimus, qui ab æterno à Deo Patre suo est genitus, & pro nobis secundum hominem prædestinatus, qui cum Patre, & Spiritu Sancto vnus est Deus, & Dominus par in gloria, æqualique in essentia. Amen.

2. Amabilissimus, qui in principio cœlum creauit & Angelos, quos in nouem sapientissime distinxit ordines, suæque æternæ beatitudinis, ac gloriæ fecit esse participes. Amen.

3 Amabilissimus, qui Luciferum cum suis Angelis de cœlo eiecit, quia Creatori suo similis esse voluit, bonosque à Deo in sua charitate soluit, quod ex tunc vsque in perpetuum manebunt, quales eos creauit. Amen.

4. Amabilissimus, qui potenter mundum creauit, & elementa cuncta, solem, stellas,

las, lunamque sua produxit omnipotentia, imponens singulis ordinem proprium, & officium. Amen.

5 Amabilissimus, qui terram super maria fundauit, mirabiles, & diuersas creaturas in eis creauit quas sapientissime gubernat, prudentissime disponit, ac potenter in esse conservat. Amen.

6 Amabilissimus, qui paradisum voluptatis in Oriente plantauit, arborem vitæ scientiæque boni & mali in eius medio locauit, in quo primum hominem posuit, quē post præcepti prævaricationē inde eiecit. Amen.

7 Amabilissimus, qui sanctos Patriarchas elegit, de quorum semini homo fieri decreuit, quibus notitiam sui, ac timorem inspirauit, & multa de futuris reuelauit. Amē.

8. Amabilissimus, qui suam ex te incarnationem, passionem, resurrectionem, & in cœlum ascensionem, per Prophetas mundo denunciauit quos ad hoc diuina prouidentia præordinauit. Amen.

9. Amabilissimus, qui in Matrem suam dignissimam ab æterno præelegit, & sp[illegible]sam, conceptionemque tuā ac sanctam natiuitatem parentibus tuis per Angelum nunciauit, & [illegible]æ seriem Amen.

10. Amabilissimus qui te præseruatam in templo, omni gratia repleuit ò dignissima Virgo, ac omni virtute decorauit: Sic quod in templum suum dignissimum mirabiliter consecrauit. Amen.

DECAS II.

Pater Noster. Aue MARIA.

1 Benignissimus, qui te per Angelum suum Gabrielem reuerentissime salutauit, qui suum in te aduentum tibi pronuntiavit, dicendo voce serena, *Ave gratia plena*. Amen.

2 Benignissimus, cuius Angelus te turbatam animabit, & concipiendi modum indicauit, virtusque altissimi te tunc obumbrauit, & ad cōsentiendum inclinauit. Amen.

3 Benignissimus, cuius conseusum præbuisti: *Ecce Ancilla Domini*, dum dixisti, quē mox Virgo permanens concepisti, & centum, & quinquaginta gaudia tunc habuisti Amen.

4. Benignissimus, qui conceptus statim in anima pœnam infinitam sensit, atque tristitiam, quæ etiam erat tanta, vt omnia excederet Inferni tormenta. Amen.

5 Benignissimus, qui existens in vtero tuo Ioannem

Baptiſtam viſitauit, quem nō dum natum ſanctificauit, & parenti illius loquelam reddidit, ac Eliſabeth ſpiritum præbuit. Amen,

6. Benigniſsimus, cui Angelus in ſomnis Ioſeph apparuit ne te repudiaret, admonuit, quem etiam nouem mēſibus in thalamo Virginali foviſti, & portando nullum onus ſenſiſti. Amen.

7 Benigniſsimus, cum qui in Bethlehem perexiſti, & viliſsimum ſtabulum pro hoſpitio elegiſti, vbi Virgo per manens Dei filium peperiſti, & centum & quinquaginta gaudia tunc iterum habuiſti. Amen.

8. Benigniſsimus, quem pannis involuiſti, ac in præſepio humiliter reclinaſti; flexiſque genibus reuerentiſsime adoraſti, quia eum Dei filium eſſe cognoviſti. Amen.

9 Benigniſsimus, cuius natiuitatem Angeli paſtoribus nunciauerunt; quem paſtores ſollicitè quæſierunt, inuentumque adorauerunt, viſaque, & audita ab Angelis retulerunt. Amen.

10 Benigniſsimus, cui caput tuum Virgineum ſæpius inclinaſti, & oculis caſtiſſimis frequenter inſpexiſti fragrantiam ſui corporis, in naribus ſenſiſti; & labijs frequenter oſcula impreſsiſti. Amen.

DECAS III.

Pater noſter. Ave Maria.

1 Clementiſsimus, quem vberibus tuis virgineis ſæpiſſime lactaſti, & amore ardentiſsimo ſemper adamaſti, manibus mundiſsimis humiliter tractaſti, veſtiti, atque cibaſti. Amen.

2. Clementiſsimus in carne pro nobis circumciſus, mandatiſque legalibus per omnia ſubiectus, cui flenti, & dolenti es compaſſa, atque more Matrum es piè lacrymata. Amen.

3. Clementiſsimus, cuius natiuitatem ſtella magis indicavit, atque ad quærendum vehementer inſtigavit, quam præeuntem vſque Ieruſalem ſequebantur, & vbi natus eſſet Rex Iudæorum ſciſcitabantur. Amen.

4 Clementiſſimus quem tecum in ſtabulo vili inveneRunt, in terraque proſtati reverenter adoraverunt, munera etiam myſtica deuote præbuerunt, nam aurum thus, & myrrham Domino obtuleRat. Amen.

5 Clementiſſimus quem in Templum præſentaſti, vbi Deum Patrē ſuppliciter adoraſti, vnigenitumque ſuum ſibi obtuliſti, & immenſo gaudio

dio repleta tunc fuisti. Amen.

6 Clementissimus quem senex Simeon per Sanctum Spiritum cognouit esse Filiũ, pro redẽptione cuius parturturum obtulisti, & sic ad Ciuitatem tuam humiliter redijsti. Amen.

7 Clementissimus quem Herodes interficere voluit, sed ipse aliter disposuit, Angelus Sanctus in somnis Ioseph; apparuit, vt tecum fugeret in Ægyptum admonuit. Amen.

8 Clementissimus, cum quo nocte media fugisti cum anxietate summa, famem, sitim in itinere patiendo, ac corporis defectum præ teneritudine incurrendo. Amen.

9. Clementissimus cum quo castissime, & humilime, laborioſissime, & pauperrime, verecundissime, ac sanctissime inter paganos, in Ægipto habitasti per septem annos. Amen.

10 Clementissimus quem ad terram tuam ex admonitione Angeli reduxisti, vbi vna cum ipso dulciter vixisti, in summa sanctitate, ac morum gravitate. Amen.

IV. DECAS.

Pater noster. Ave Maria.

1 Dulcissime qui tecum annis singulis in Ierusalem ascendit, vbi pro redemptione mundi tecum exorauit sicque salutem plurimorum â Patre impetrauit. Amen.

2 Dulcissimus quem semel in Ierusalem per triduum perdidisti, & inter notos, & cognotos lacrymose quæsivisti, quibus diebus nec bibere, nec comedere, nec dormire potuisti: sed diebus singulis incõsolabiter fleuisti. Amẽ.

3 Dulcissimus quem inveniſti post triduum, sedentẽ in templo in medio Doctorum audientem illos, ac interrogantem, sacramque scripturam eis exponentem. Amen.

4. Dulcissimus qui tibi semper in omnibus fuit obediens, surrexitque de medio tecum revertens, quem cum lacrymis per gaudio, amplexabaris, & osculo virgineo. Amen.

5 Dulcissimus qui tibi & Ioseph obsequiosissimus erat semper & familiarissimus, tecumque quotidie de cœlestibus loquens, ac diuina secreta tibi plurima pandens. Amen.

6 Dulcissimus, qui anno ætatis suæ duodecimo, revelavit tibi ore suo diuino maximam animæ suæ pœnam, quam à sua conceptione sustinuit, & vsque ad mortem continue pati habuit. Amen.

7. Dulcissimus qui tibi etiam

etiam omnem numerum Salvandorum, mirabiliter revelavit, & damnandorum, qui vnquam fuerunt, sunt & erūt à mundi initio, quos congregabit, ac separabit in extremo iudicio. Amen.

8 Dulcissimus quē Ioannes in Iordane baptizavit, vbi Sacramentum Baptismi inchoavit super quem tunc Spiritus Sanctus de cœlo venit, & cui Patei testimonium verum dedit. Amen.

9 Dulcissimus qui quadraginta diebus ieiunauit, & sine cibo corporali in deserto perdurauit, & iugiter suum Patrem pro peccatoribus interpellauit. Amen.

10 Dulcissimus quem diabolus ter tentauit, sed ipse sapienter eum superauit, primo in deserto, super pinaculum templi secundo, tertio in mōte excelso.

DECAS V.

Pater noster. Ave Maria.

1 Elegantissimus cui Ioannes testimonium perhibuit, ac digito suo demonstrauit, dicens: Ecce Agnus Dei summi, qui tollit peccata mundi. Amen.

2 Elegantissimus qui sibi duodecim elegit Apostolos, Petrum, & Andream, ac decem alios, qui deuote cuncta, quæ habebant, propter amorem Iesu prompte relinquebant. Amen.

3 Elegantissimus qui vocatus est ad nuptias in Galilæa, vbi matrimonium sua præsentia confirmauit, ibique primum signum fecit, mutans aquam in optimum vinum. Amen.

4 Elegantissimus qui de templo potenter eiecit ementes & vendentes cum flagello quod fecit, & cathedras vendentium columbas evertit, ac numulariorum æs audaciter effudit. Amen.

5 Elegantissimus qui & alios 72 sibi elegit discipulos, quos ante faciem suam misit binos & binos, dans illis potestatem, vt dœmonia fugarēt, ac cunctas infirmitates in suo nomine curarent. Amen.

6 Elegantissimus cuius pedes Magdalena cum lacrymis rigauit, ac capillis sui capitis deuote terfit, quæ omnium suorum peccatorum accepit veniam à Domino propter veram pœnitentiam. Amē.

7 Elegantissimus, qui per triennium cum discipulis Iudæis prædicauit nequissimis, quibus multa, & varia ostendit signa, quæ nunquam fuerunt audita. Amen.

8 Elegantissimus qui leprosos multos mundauit: cæcis

cis visum, claudis gressum reparavit, mortuis reddidit vitam, infirmis sanitatem, a dœmonibus obsessis plenam libertatem. Amen.

9 Elegantissimus qui multas fatigationes sustinuit in corpore, ieiunando, vigilando à sua iuventute, prædicando, laborando, & orando, Iudæorumque insidias frequenter patiendo. Amen.

10. Elegantissimus cui occurrebant in die Palmarum, sternentes in via vestes & ramos olivarum, quem cantantes & laudantes Ierusalem introduxerunt: sed paulo post cum opprobrio ingenti ecierunt. Amen.

II. QVINQVAGENÆ.

DECAS I.

Pater noster. Ave Maria.

1 Familiarissimus, qui cœnam suam vltimam cum discipulis comedit, quos antea de mundo sibi elegit, vestesque suas post cœnam confestim deposuit, & linteo se præcingens aquam in peluim misit. Amen.

2 Familiarissimus qui genua flexit humilime, pedes discipulorum, lauit, tersit osculatabaturque lacrymose, atque post suam traditionem discipulis revelauit, quos vt permanerent in fide præavisavit. Amen.

3 Familiarissimus qui tunc consecrauit panem, & vinum, in verum corpus & sanguinem suum discipulisque omnibus illud dedit, quos tunc in Sacerdotes, & Pontifices ordinauit. Amen.

4 Familiarissimus qui post cœnam pulcherrimum fecit suis discipulis longum, & profundum sermonem, qui deinde Ierusalem exiuit tristissime in hortum vbi orare consuevit sæpissime. Amen.

5 Familiarissimus qui in horto ter cum lacrymis ad Patrem orauit, vt calicem ab eo auferret suppliciter Patrem rogavit, sed tamen vt fieret patris voluntas non sua, orationem concluſit cum anxietate, & tristitia summa. Amen.

6 Familiarissimus qui in oratione tertia vsque ad mortem agonizauit, guttasque sanguineas tunc abundanter sudavit, quem tunc Angelus sanctus confortauit, vt mundum redimere sua passione animauit. Amen.

7 Familiarissimus qui ab oratione surrexit, & ad discipulos dormientes iterum perrexit, quos admonuit vt vigilarent & orarent, vt tentationes diaboli fallentis intrarent. Amen.

Fa-

8 Familiarissimus qui Iudæos quem quærerent interrogauit, quos tunc virtute diuina ter in terram prostrauit, & alia signa ibi ostendit mirabilia fortissima potestate diuina. Amen.

9 Familiarissimus qui â suis discipulis flebiliter est derelictus, & à Iudæis impijs cum immenso strepitu comprehensus cum catenis in collo, & brachijs, & funibus in corpore dire est ligatus. Amē.

10 Familiarissimus qui sic ad Ciuitatem pœnalissime est tractus, per vicosque, & plateas confusibiliter ductus, & Annæ Pontifici primo est præsentatus, á quo de doctrina sua fuit interrogatus. Amē.

DECAS II.

Pater noster. Ave Maria.

1. Gratiosissimus quem Annas de multis interrogavit, cui ad interrogata mansuete respondit, vbi à servo gravissime est alapatus, irrisus, illusus & contumelioſe iniuriatus Amen.

2 Gratiosissimus qui Petrum se negantem humiliter respexit, & ad flebilem pœnitentiam fortissime commovit, quem deinde ducebant ligatum de domo Annæ, cum strepitu horribili vsque in domum Caiphæ. Amen.

3 Gratiosissimus quem Caiphas doloſe examinauit, & Dominum respondentē morte dignum pronunciauit, vbi iterum à Iudæis multa sustinuit opprobria, irrisiones, subsannationes, & gravissima verbera. Amen.

4 Gratiosissimus quem Caiphas hora prima misit ad Pilatum, per sanctissimas manus suas pœnalissime ligatum, vbi iterum à Iudæis maligne est accusatus: sed à Pilato in nullo culpabilis notatus. Amē.

5 Gratiosissimus quem Pilatus misit ad Herodem, qui tunc præsens erat in Ierusalē, à quo de multis est interrogatus iterum, sed Iesvs nullum penitus dedit ei responsum. Amen.

6 Gratiosissimus quem tunc Herodes cum suis conspuebat, subsannabat, & illudebat, ei vestem albam induebat, & confusibilissime ad Pilatum remitebat. Amen.

7 Gratiosissimus qui in reductione ad Pilatum, sæpius ad terram corruit in plateis propter longum vestimentum quem Pilatus denuo examinauit, & à morte liberare cogitabat. Amen.

8 Gratiosissimus cuius corpus Deificum, à ministris confusibiliter fuit denudatum & in collo & brachijs & tibijs ad-

adstrictus, ad columnam fuit dire ligatus. Amen.

9 Gratiosissimus qui fuit cum virgis plumbatis, atque scorpionibus vsque ad mortē flagellatus, adeo quod ministri eum dimittebant, quoniam præ fatigatione amplius flagellare non valebant. Amen.

10 Gratiosissimus, cuius corpus Sanctissimum vulneribus erat plenum, à vertice capitis vsque ad plantas pedum, ex quibus sanguis sacratissimus copiosè manauit, & vsque ad terram guttatim distillauit. Amen.

DECAS III.

Pater Noster. Aue Maria.

1 Humillimus, quem de columna tunc soluerunt, & super cathedram ignominiosè posuerunt, vestem coccineam, & purpuream eum induerunt, flexisque ante eum genibus vellut fatuo illuserunt. Amen.

2 Humillimus, quem cū corona spinea pœnaliter coronabant: cuius spicula acuta vsque ad cerebrum penetrabant, atque arundinem pro sceptro illi dederunt, cum quo eius caput spinosum frequenter percusserunt. Amen.

3 Humillimus, quem Pilarus sic castigatum foris eduxit *Ecce Homo*, ac Iudæos maliguos dixit. Sed Iudæi pessimi de hoc non contenti *Crucifige, Crucifige*, eum clamabant voce ingenti. Amen.

4 Humillimus, quem cū ingenti strepitu ad domum iudicij trahebant, & cum latronibus impijs ante Pilatum statuebant, voce tunc terribili furiosè clamaverunt, *Sanguis eius super nos, atque nostros filios* impiè dixerunt. Amen.

5 Humillimus, qui fuit iniustè à Pilato ad mortem condemnatus, qui verè erat Rex, & dominantium Dominus, creator omnium, ac conditor legis, & filius Dei Omnipotentis. Amen.

6 Humillimus, qui Crucem per plateas laboriosè portauit, & ad terram sæpius sub Cruce se postrauit, tandemque sub Cruce totaliter defecit, tunc Simon Cireneus ad Crucem manus adiecit. Amen.

7. Humillimus, qui cum ineffabili pœna, & labore, cum latronibus pervenit ad montē Calvariæ, vbi vestes eius per caput spinosum detrahebant, & omnia corporis sui vulnera pœnaliter renovantur. Amen.

8. Humillimus, quem sic nudatum cum videbas, cōfestim velamen de tuo capite sumebas, cum dolore immenso, & lacrymis accessisti, famboſque eius virgineos cum isto præciuxisti. Amen.

9 Humillimus, qui super Crucem fuit tunc flebiliter positus, & cum funibus in membris crudeliter extensus, cuius manus benedictissimæ, fuerunt cum clauis obtusissæ; Cruci affixæ. Amen.

10. Humillimus, cuius pedes sanctissimi, cum clauo grossissimo fuerunt transfixi, ficque eius membra virginea potuerunt cuncta dinumerari. Amen.

DECAS IV.

Pater noster. Ave Maria.

1 Innocentissimus, quem cum Cruce in altum elevabãt, & sic sua vulnera pœnaliter dilatabant, quæ de nouo sanguinem fundebant; qui super tuam vestem, & faciem copiosè distillabat. Amen.

2 Innocentissimus, cui Mater lacrimosa dolenter assistebas, pendentem in Crucem Filium cum summo dolore aspiciebas, & vsque ad mortem tunc doluisti, quod in tãtis pœnis auxilium illi nullũ ferre potuisti. Amen.

3 Innocentissimus, qui te sub Cruce stare videbat, & cũ immensa compassione discipulo commendabat, vbi pro filio lumini Dei tibi dabatur Ioannes filius Zebedei. Amen.

4 Innocentissimus, qui fuit in Cruce à Scribis, & senioribus, à Pontificibus, & Ministris multipliciter illusus, sed ipse fuit in omnibus patientissimus, obnixè etiã oravit pro suis crucifixioribus. Amen.

5 Innocentissimus, qui latroni in Cruce in Paradisum promittebat, & omnia eius peccata ibidem remittebat, vt nemo de suis desperet peccatis, cum Regnum cælorum videat latroni dari gratis. Amẽ

6 Innocentissimus, qui in Cruce est locutus, *Hely, Hely, lamazabatani?* quæ verba lacrymosa, in lacrymas convertunt etiam corda saxea.

7 Innocentissimus, qui etiam in Cruce vsque ad mortem sitivit, sitioque cum rauca voce clamauit, cui acetum amarum in spongia, præbebãt impij cum virga arundinea. Amen.

8 Innocentissimus, qui iterum in Cruce locutus est in summa pœna, dicens *Consummatum est.* Et vltimo clamabit tam validè: quod omnia cum terra tunc cæperunt tremere. Amen.

9 Innocentissimus, qui in Cruce spiritum suum Patri commendabat, quando tam altè, & flebiliter clamabat. Et inclinato capite, cum anguftia tradidit suum spiritum ineffabilem. Amen.

In-

10 Innocentissimus, qui permisit Sathan subtus. Cruicem sedere, qui observabat si posset aliquid in eo habere, vt animam eius raperet, & vsque ad tartara perduceret. Amen.

DECIAS V.

Pater noster. Ave Maria.

1 Carissimus, in cuius morte pocalissima, dolebant cuncta Elementa. Terra horribiliter tremebat, arbores, & reliqua in ea se. movebant. Amen.

2 Carissimus, in cuius etiam morte saxa sunt scissa, & monumenta defunctorum perspicuè patefacta. Velúque Templi pretiosum fuit divisum à summo vsque deorsum. Amen.

3 Carissimus, propter quem Sol est obscuratus, quando in altum cum Cruce fuit Deus elevatus, & multa signa alia tunc fuerunt facta, quæ ab Euangelistis non sunt omnia notata. Amen.

4 Carissimus, cuius latus Longinus in Cruce aperuit, ex quo sanguis, & aqua liquiter manauit. Quod cum pijssima mater vidisti, præ compassione valdè doluisti. Amen.

5 Carissimus, quem de Cruce deposuerunt Ioseph, Nicodemus, cum nonnullis alijs præsentibus. Et super tua genua ipsum reclinauerũt, & cum lacrymis vbberrimis tecum tunc planxerunt. Amẽ.

6 Carissimus, quem dum tristitia ineffabili in gremio tenebas, cuius vultum, & pectus cum lacrymis rigabas. O Mater dolorosissima quot querimonias, & gemitus tunc dabas, quando filium tuum dulcissimum sic mortuum cernebas. Amen.

7 Carissimus, cuius corpus Sanctissimum plenum cruore, cum aquâ lauabant. Et coronam spineam de capite trahebant, quod Nicodemus vnguento precioso perungebat, & S. Ioseph syndone munda involuebat. Amen.

8 Carissimus, quem ad sepulchrum cum infinitis lacrymis portabant, & dolore inestimabili cuncti, qui aderant: Quem tunc sequebaris cum infinita tristitia, positúque in sepulchro adorasti cum summa reuerentia. Amen.

9 Carissimus, ad cuius sepulchrum lapidem aduoluerunt, quem postea Iudæi cum custodibus signauerunt. Deinde tetum ad ciuitatem cuncti remeabant, in viaque continue vberrime plorabant. Amen.

10 Carissimus, in cuius pas-

passione o Virgo, & Mater dolorissima, centum & quinquaginta dolores ante eius mortem, & centum post tui reversionem in Ierusalem es passa. Amen.

III. QVINQVAGENÆ

DECAS I.

Pater noster. Ave Maria.

1 Laudabilissimus, cuius anima ad infernum descendit, & portas illius potenter confregit, Luciferumque in abyssum religauit, aliosque damnatos austerè increpauit. Amē

2 Laudabilissimus, qui deinde ad Patres detentos in Lymbo venit: illorumque tenebras suo fulgore abegit. Cuiusque pedibus omnes se strauerunt, & lætitia lacrymosa reuerenter adorauerunt. Amen.

3 Laudabilissimus, qui cum Patribus in Lymbo tam diu permansit, quousque tertia die à mortuis resurrexit. Quos Patres die tertia de Lymbo eduxit, & corpus suum glorificans à morte resurrexit. Amen.

4 Laudabilissimus, qui cum claritate ineffabili, & gloria inenarrabili, cum caterua Angelorum, & cuneo Patrum Sanctorum, tibi primum apparuit, & dulciter te salutans ab omni tristitia liberauit. Amen.

6 Laudabilissimus, qui secundo Mariæ Magdalenæ, tertio apparuit Mariæ Salome, & Cleophe, quarto Petro Apostolo se manifestauit, hinc Discipulis in Emaus pergentibus mirabiliter se revelauit. Amen.

6 Laudabilissimus, qui sexto apparuit vndecim Discipulis; in monte Sion in cœnaculo clausis, septimoque apparuit Iacobo Minori, à cœna Domini vsque tunc ieiunanti. Amen.

7 Laudabilissimus, qui apparuit Ioseph ab Arimatia, octauo, Thomæ in fide fluctuanti, nono, decimo piscantibus Discipulis, vndecimo in monte Thabor ibidem congregatis. Amen.

8 Laudabilissimus, qui cum Discipulis edebat, eodem die, quo in cœlum ascendebat, vltimo in monte Oliveti apparuit, coram omnibus Discipulis, quos elegit. Amen.

9 Laudabilissimus, qui elevatis Discipulis benedixit manibus suis, & vt nomen suum mundo denuntiarent illis præcepit. Et post ad te suam Matrem dulcissimam accessit, cum amplexu deifico, & osculo *vale* dixit. Amē.

10 Laudabilissimus, quē cum lacrymis præ gaudio, humi-

liter adorasti, cordeque virgineo, rogans nec diu differre; qui te ad se assumeret. Amen.

DECAS II.

Pater noster. Ave Maria.

1 Misericordissimus, qui in cœlum ascendit cum Sanctis animabus, & cunctis Angelis ad custodiam hominum deputatis: cum gloria inæstimabili, & gaudio ineffabili. Amen.

2 Misericordissimus, cui tota Curia cælestis Paradisi, occurrebat cum reverentia decenti, in organis, & citharis, psallendo cum infinitis gaudijs. Ameu.

3 Misericordissimus, quem Chori Angelici cum tripudio ducebant, quo vsque ad Summæ Trinitatis Thronum perveniebat; cum quanto gaudio hoc fiebat; & tripudio, nullus poterit explicare eloquio. Amen.

4 Misericordissimus, quem Trinitas æterna, cum gloria intronizabat infinita, coronam dans illi, Maiestatis potestatemque super omnia, quæ sunt in cœlo, & in terra creata. Amen.

5 Misericordissimus, qui in inmensa sua potestate, regnat super omnia cum summa maiestate. Ipse enim est æterna beatitudo, Sanctorum omnium, & Angelorum, qui sunt in cœlo. Amen.

6 Misericordissimus, cuius claritatem inspicere desiderant, sine fine omnes qui cum eo regnant. Est enim immensa, & infinita, illuminans singulos secundum sua merita. Amen.

7 Misericordissimus, cuius dulcedine infinita perfunduntur, quotquot vnquam ad cælum assumuntur. Eiusque infinita fragrantia totum replet cœlum, durans per cuncta sæcula vsque in æuum. Amen.

8 Misericordissimus, cui summum, & æternum est gaudium, cunctorum supernorum ciuium. Quem honorant trementes, & adorant, *& sine fine Sanctus, Sanctus, Sanctus dicentes* honorant. Amen.

9 Misericordissimus, cuius charitas est immensa, laus continua, & æterna. Cuius maiestas est tremenda, maxima, infinita, ac inæstimabilis eius gloria. Amen

10 Misericordissimus, cuius nomen est tam magnum, virtuosum, secundum, atque dignum, *quod omne genu tunc flectatur quando Iesus nominatur.* Amen.

(✠)

DE-

DECAS III.

Pater noster. Ave Maria.

1. Nobilissimus, cuius pulchritudo est mirabilis, sapientia ineffabilis, cuius in cœlo facies coruscat, cunctosque beatos dulcissime illuminat. Amen.

2 Nobilissimus, cuius corpus glorioſum est deitatis templum, qui in throno summo regnat, cuius regnum finem nescit. Amen.

3 Nobilissimus, qui humanam naturam in cœlo sublimavit super omnia, quæ vnquam creauit, quique Patrem petiuit, vt Spiritum Sanctum discipulis daret, quem promisit. Amen.

4 Nobilissimus, qui in quinquagesima die misit Sanctum Spiritum, discipulis in terra promissum, qui super singulos in specie ignis apparuit, & linguarum, sicut ipse voluit. Amen.

5 Nobilissimus, qui suos Discipulos per mundum vniuersum misit, quos per Spiritum Sanctum ferventer ignivit, qui vbique prædicabant, & in nomine Iesu miracula immensa faciebant. Amen.

6 Nobilissimus, qui post suam in cœlum Ascensionem, te reliquit in terris ad Discipulorum consolationem, cuius amore te vrgebat, & ad videndum eum in sua gloria incitabat. Amen.

7 Nobilissimus, qui preces tuas exaudiuit, & Angelum suum ad te misit, vt suum adventum tibi nuntiaret, & quod in Christo te glorificare vellet. Amen.

8 Nobilissimus, qui suos Apostolos per mundum dispersos congregavit, vt interessent tuis exequijs ordinauit, & Angelos cunctos convocavit, quos ad hominũ custodiam deputauit. Amen.

9 Nobilissimus, qui descendit tunc de cœlo, cum Sanctorum, & Angelorum infinito numero, cum summa maiestate, & immensa gloria, tibique apparens salutavit te voce dulcissima. Amen.

10 Nobilissimus, quem tunc in sua gloria vidisti, & tuum illi reddens Spiritum præamore defecisti, quem assumens, & astringens frequenter deosculabatur, & velut Sponsus suauissimus illi iungebatur. Amen.

DECAS IV.

Pater noster. Ave Maria.

1 Omnipotentissimus, qui cum corpore, & anima te secum tulit, & ad portas cœlestis

tis Paradisi sursum ascendit, cum gloria te illuc introducens in enarrabili, & gaudio ineffabili. Amen.

2. Omnipotentissimus, qui cunctos suos Angelos præcipit adunari, honore nempè digno te voluit honorare, vt cũ canticis Angelicis introducereris, & æterna gloria semper fruereris. Amen.

3 Omnipotentissimus, cuius sancti Angeli te deuotè salutabant, flexisque suis genibus reuerenter adorabant, in tympanis, & choris te magnifice collaudabant, & immensis vocibus lætanter personabant. Amen.

4 Omnipotentissimus, qui te cum infinita gloria, ac tota cœli curia ad sanctam perduxit Trinitatem quam humillime adorasti, & te illi totam deuote obtulisti. Amen.

5 Omnipotentissimus, qui te cum Patre suo, & Spiritu Sancto glorioſe intronizabat. Et corona gloriæ te Sanctissimam coronabat. Teque Reginam Cœli, & terræ tunc constituit, & super omnem creaturam potenter sublimavit. Amen.

6 Omnipotentissimus, qui te Matrem suam dignissimam nihil negans honorat. Sed quidque petieris promptissime tibi donat, suaque sapientia æterna te illuminat, & claritate perpetua præ cunctis te illustrat. Amen.

7 Omnipotentissimus, qui te omni beatitudine, impleuit, & dulcedine, teque secum regnare fecit, & cuncta creata tibi subiecit. Amen.

8 Omnipotentissimus, qui te omni gloria, & gaudio, omni honore, & gratia repleuit, & omnẽ thesaurum regni cœlestis tibi commisit, vt quantum placet inde sumas, nosque cum illo ditare valeas. Amen.

9 Omnipotentissimus, cuius es Mater, & filia, nec non soror, & sponsa templum, & habitaculum, ac totius Trinitatis dignissimum Triclinium. Amen.

10 Omnipotentissimus, qui nullum salvare statuit, nisi tibi devotus, aut tuus amator esse voluerit, quare ad tantam Reginam recurramus, eiusque interventum deuotè poscamus. Amen.

DECAS V.

Pater noster. Ave Maria.

1 Pulcherrimus, qui suos Apostolos, in terra ab eo electos, per martyrij palmam, assumpsit ad gloriæ suæ aulam. Amen.

2 Pulcherrimus, qui Martyres suos in fide confortauit, &

& in pœnis roborauit, & sic cum mundi victoria cœlorũ intrauerunt æterna Regna. Amen.

3 Pulcherrimus, qui Confessores Sanctos sua sapientia illuminauit, ac virtute omni decorauit, & sic cuncta temporalia pro nihilo duxerunt, & Regna cœlestia dignè promeruerunt. Amen.

4. Pulcherrimus, qui Virgines castissimas de mundo elegit, suæque æternæ gloriæ participes effecit, cum quo etiam vtriusque sexus Sancti, in cœlis regnant infiniti. Amen.

5 Pulcherrimus, qui in extremo Iudicio cuncta districtè iudicabit, vbi omnes ab Adam natos congregans malos à bonis separabit, electos salvabit: reprobosque in æternum damnabit. Amen.

6 Pulcherrimus, qui est Verbum Patris, Filius Virginis, Agnus Dei, salus mundi, hostia sacra, caro viua. Amen.

7 Pulcherrimus, qui est laus Angelorum, gloria Sanctorum, visio pacis, flos, & fructus Virginis Matris. Amẽ.

8 Pulcherrimus, qui est splendor Patris, Princips pacis, Panis vivus, Potus beatus, Valque diuinitatis. Amen.

9 Pulcherrimus, qui est lumen cœli, pretium mundi, gaudium nostrum, Panis Angelorum, Iubilus cordis, spes salutis, Rex, & Sponsus virginitatis. Amen.

10 Pulcherrimus, qui est præmium nostrum, & gaudiũ æternum, fons amoris, dulcedo pacis, requies vera, vitæ perennis. Amen.

Finis Sermonum B. Alani.

PARS

PARS QUINTA

COPPENSTENIJ B. ALANI DE RVPE REDIVIVI.

DE EXEMPLIS

CAPVT I.

De Adriano Archidiacono lapſo: ſed ex incitis erepto per vſum Pſalterij.

ADrianus genere nobilis: corpore iuxta ſcientia, & eloquẽtia excelſus, in Archidiaconum Cæſaraugustanæ ciuitatis in Hiſpanijs mirifice eſt ſublimatus. In quo dignitatis gradu mirum in modum Eccleſiaſticos cæpit reformare defectus, & verbum Dei, vbique diſcurrẽs, ſeminare. Quod videns diabolus, eidem tentationes carnis erga quandam Comitis filiam, Ioannam, vehementiſſimas immiſit. Sic res agebatur, vt illa ſemper confiteri, & eius conſilijs, tanquam deuoto, velle obedire.

Verum poſt ventum verborum, venit pluvia carnis, & qui vitam ducebat Apoſtolicam.

Heu! tunc cum præfata, quaſi in dies per Semiannum vitam agebat impudicam, & brutam. Moxque ab eo devotio diſceſſit, cœpitque vehementius riſibus, locis, rumoribus, ac ſpectaculis delectari, officiumque ſuum negligere, parum prædicare, ac remiſſe non rigide, contra vitia, ceu prius, ſed omnino tepide. Cervice elata, & oculis ſubli-

mibus incedere, vestimentis se nimium prætiosis induere: mirabantur, & dolebant cuncti, qui eum agnoscebant, de tanta mutatione.

II. Post hæc profana gaudia, mox advenit eorum cognita tristitia. Cum enim affatibus mulierum, & cantilenis & choreis in sonitu tympani, & cytharæ gauderet, iam aluus tumescere Ioannæ. Quo viso Pater, minis & flagellis à filia casum expressit. Quæ præfatum accusat grauissime Archidiaconum, tantoque odio Ioanna in Adrianum est Debachata, vt cum omni malignitate, & astutia in plurimis illum accusaret, nouos modos fingens suæ ab eo deceptionis, vt etiam magica se fascinatam arte affirmaret.

Mox armati milites ad Adrianum comprehendendũ mittuntur, Comprehensus est summo cum dedecore, & cõfusione: ligatur coram omni populo Ciuitatis Cæsaragustanæ: ad Episcopum deducitur. A quo protinus excommunicatus incarceratur. Sed die post quarto per ementitos habitum Clericos, ipsius affines, inde eijcitur; eiectusque in grauiora incidit pericula. Nam fugiens, à præfato Comite cognitus, & iterum cõprehensus ad Regios carceres pertrahitur, tanquam qui Regis Neptem violasset, & Nobilem parentelam regni infamasset. Quinimo, tanquam Reipub. perduellis in lacum vinctus ad serpentes, heu, miser ille deijcitur. Ibi victurus in vltima miseria frigoris, famis, sitis, ac vestimentorum tegumentis priuatus, fuit annis tribus continuis.

III. Ad hæc in isto carceris lacu sex mala quædam incurrit. Primum fuit maledictionis, & excommunicationis ab Episcopo intortæ. Secundum, perditionis omnia scientiæ, præ tristitia. Tertium amicitiæ omnis, & gratiæ apud Principes, & Dominos. Quartum amissæ eloquentiæ in prædicationibus, & vocis in conversationibus. Non enim valebat loqui aliter quã leprosus. Quintum, perditionis omnis Dominij Ecclesiastici, & temporalis. Sextum amissæ libertatis in tentatione. Quibus sex malis intolerabiliter, & immensum affligebatur.

IV. Cum autem in terra Sanctissimus Dominicus ijs in partibus prædicaret, scandalum audiuit maximum per Adrianum patratum. Cognoscensque spiritu Prophetico, eum adhuc in viuis degere, licentia à Dominis accepta, ad eum intrat, salutatoque, & ad patientiam, & pœnitentiam mo-

monito, cœpit de Domino Iesu Christo, ac de Sanctis multis plurima prædicare.

Sed quanto ampliora de illis dicebantur, tanto impatientior reddebatur. Quod cernens Beatus Dominicus, ad fontem misericordiæ eum deducens, cœpit de fructibus Psalterij Mariæ prædicare, promittens illi quod si vellet Psalterium tale dicere in dies singulos, & recipere Confraternitatem, quæ est per communicationem singularé omnium meritorum: quod haud dubie ab omni adversitate liberaretur. Credidit ille, & Dominico facta in sequentis litteræ Papales confirmationem ipsius in Episcopum afferebant. In fine sexti mensis Virgo Maria apparuit, ei ferens virgam auream in manu, qua caput eius leui tactu percutiens ait: *Exi ab eo*, moxque ab eo draco ignitus exiuit. Sicque ab omnibus phantasijs tentationum factus est liber. Deinde Domina Maria eum ad renes rursus eadem virga tetigit dicendo: *Exi ab eo* statimque serpens per eius virilia exiens, eum à tentationibus carnis reddidit liberum. Nam in carceribus annorum trium spatio semper vexabatur mollitiei péccato: qua tentatione maximè gravabatur. Et per *Dominus* factus es Dominus: & per *Tecum* factus est liber à tentationibus inimicorum. Sic itaque postmodum diu viuens, totam Ecclesiam ipsius patriæ reformauit, & Psalterium cum præfata Cõfraternitate Beatæ Mariæ vbique disseminans, Beatam Mariam quam plurimum honorari fecit. Denique ipsa ei apparente ante mortem suam, deuotissimè disposuit se ad mortem. Et tandem dies suos compleuit in bono, & annos suos in multa gloria.

CAPVT II.

De quodam Rectore Scholarium mirabiliter à carcere liberato.

ERat quidam Rector Scholarium, vitæ perversæ qui per filios, ciuium scholares suos omnes ferè pulchras Mattes scholarium suorum corrumpebat, per filios poscés crines Matrum; & sic magicis suis artibus, inclinabat ad se quas volebat. Interea, cum magni viri coniux prudenter adverteret sollicitum filium suum pro crinibus suis: inquirit à filio, qua de causa hoc poscceret. Negat ille dicere, sed tandem verberibus à filio extorsit, vt veritatem confiteretur. Dat illa crines de cribro, quibus receptis á Magis-

tro, cœpit his incantatione cribuum quasi à dæmonibus agitari, & tumultum domi mirabilem excitare. Advertit vxor, refert viro suo capitur Rector pro scelere: & carcere damnatur perpetuo: in pane, & aqua. Erat autem in illa cataſta, alter captivus; quondam etiam, vt patuit ex ipsius narratione nefandus: & enutritus ibidem, Qui dum audiret sibi sociũ advenisse, consolabatur eundem, & ad patientiam prudenter exhortabatur. Quæsiui ergo Rector, quomodo patientiam obtinere posset: Ille verò refert se, & hanc, & alia bona obtinuisse; per orationem quæ dicitur Dominæ nostræ Psalterium: Et ad hanc hortatur suum concaptivum: obedijt ille dicens: *Si; vt eam prædicas; tam vtilis est, quomodo nondum liber hinc es?* Ille ait: *Fuissem; iam pluries: vtique requisitus, ante triginta annos, si exire vellem; sed nolui, & necdum volo pœnitendum enim primum est mihi. Et item; Timeo: sentiens inclinationes meas malas: in pristina me relapsurum. Sed & panis, & aqua, qnibus sustentor, gratissima sunt mihi super omnia cibaria, per hanc S. Mariam, cui servio: & ago pœnitentiam.* His talibus auditis, inclinatur ad Psalterium Magister scolarium: & alter orabat pro socio. Ille verò Rector orans, toto anno murmurabat, & impatiens fuit. In secundo autem murmurabat magis. In tertio vero amplius. Tandem fatigatus in carcere, ad Benedictam Mariam sic dicebat: *Si me, Domina, liberare digneris servum tuum, totam vitam meam tuis voluntatibus trado, & deuoueo.* Mox astitit illi misericordiæ Mater: & an, quod dixit, minimè adhuc pigeat, scisscitatur. Permanebat ille constans in voto. Et illa liberatum ad longè distantem locum populosum transposuit liberum: quo suum illud obsequium, vt spopondit, perficeret. Rexit itaque ibi scholas, & scholares docuit orare Psalterium Mariæ. Et sic scholarium ferè tria millia infra breve tempus idem frequentare cœperunt. Mane enim ante, quam scholas intrabant Magistro orante, & ipsi Psalterium orabant. Sicque ad parentes trasiuit hæc devotio Et dum à schola recedebant, iterum deuotissimè se commendant Virgini Mariæ eius Psalterium replicando. Emergebant ergo duo casus eodem in loco. Primus ignis consumpsit omnes ferè domos, præter huius Magistri: cæterorumque quorum filij psallebant Mariæ Psalterium: & inter medios ignes schola ipsa posita, permansit illæsa, ad

Psal-

Psalterij virtutem declarandā. Secundus casus fuit ex discordia. Cum enim prædictus locus ab armatis captus fuisset, & in prædam datus hostibus per Virginem Mariam servabantur huius Rectotis domus, & cæterorum dicentium Psalterium. Nemoque illos prædabatur: nec fores, neque fenestras invenire potuerunt prædones; siue vllum aditum, sed & quasi nihil, aut parum ibi esset, vacui recesserunt. Tandem per B. Virginem sæpè dictus Magister, vt alibi similiter fructificaret, trasponebatur longè ab eo loco, & similiter inter numerosos scholares ibidem Virginis Mariæ cultum vehementer exaltabat. Eratque schola in maioris Ecclesiæ gremio, vbi de moro suo faciens scholares suos psallere Virgini Mariæ Psalterium, convocabat popularem frequentiam, maxime iuvenum parentes, vt sic per parvulos dilataret hoc Virginis placitum obsequium. Aliquando illis psallentibus, super quoddam altare apparuit pulcherrima Domina, pulcherrimusque vir confidentes super sedem Angelici op[illegible]s, expectantes finem Psalterij. Quo finito descendit Domina nostra Mater Maria, & genua flectens, pop[illegible]cit ab eo (qui suus erat filius, & Salvator mundi) benedictionem servorum, & Psaltarum eius. Consentit ille, deditque benedictionem: quam statim mira insolita sequebatur deuotio, & commotio cordium, & dicta suavitas devotionis succendebat omnes, clamabantque singuli mirabilem, & pulchram Dominam se vidisse. Tandem Ordinem intrans Prædicatorum, præfatus Magister, sanctissimeque illic viuens, prædicator magnus effectus hoc Psalterium iugiter prædicabat: Virginemque Mariam colendam, laudandam, extollendam solicitè procurabat, fineque sancto quievit in pace.

CAPVT III.

De quodam Bellatore Britone fortissimo.

QVibus temporibus B. Dominicus, cum in terra Albigensium Christianis prædicabat, bella itidē exercebantur contra infideles. In castris fidelium plurimi militabant Britones, inter quos miles bellicosus, & fortis, sed vita nefandus. Hos ergo Britones mouebat S. Dominicus, vt inter tot pericula commendarent se Virgini gloriosæ, psallendo eius Psalteriū. Cæpit ergo miles ille cum alijs dicere Psalterium Virginis, por-

portans Patriloquium, intentione tamen magis evadendi periculum, quam alia ſancta: vt patebat ex vita eius. Et verò in periculis bellit evaſit plurimis. Contigit aliquando, vt iter agens nemus intrare, vbi incidit in latrones multos, qui exclamantes coegerunt eum ad defenſionem: Ille concitè extraxit gladium, cui appendebat eius patriloquium: quia id ex more equitando dicebat. Eximens igitur gladium (ſimul appendit, & illud) cœpitque percutere latrones. At illi fugere, & clamare, nec audere diutius dare. Quod miratus multum, illis fugientibus, gladium repoſuit in vaginam. Et cum primum advertit hærere, & Patriloquiũ. Accipiens igitur quod reverenter ad brachium ſuum ſuſpendit. Latrones iterum congregati veniunt ad exitum nemoris, eodemque milite illic veniente inſurgunt iterato in eum. Qui evaginato gladio, multos, & ferè omnes vulnerauit. Contingit, vt vnus atrociter vulneratus pergeret ad oppidum pro medicina vulnerum, quo idem miles ibat; & agnoſcens militem, cum reverentia locutus eſt ei, dicens: *Parce mihi, ſi aliquid magni de te dicam: Tu es ille vtique, qui hodie effugiſti; & ſic vulneraſti nos? ſed vidimus ipſi, quando primum fugaſti nos gladium tuum quaſi totum ignitum, & territi nimis non audebamus ſtare, nec appropinquare: & ſic attoniti tam inſolito fulgore, fugimus clamantes. Et quando iterato aggreſſus es nos: vidimus te habere ſcutum ſuper brachium, in quo depictus erat Crucifixus, & B. Virgo, & Sancti multi, propter quod non, poteramus te lædere, ſed benè ſenſimus ictus tuos. Et ecce adhuc ipſum ſcutum video ad brachium tuum.* Miratur ille ad vtrumque valdè, negans quod ille aſſerebat tam de gladio, quam de ſcuto. Tandem Brito ille miles orauit, vt ſciret, quæ hæc eſſent, cum ipſe aſſereret, quia adhuc videret. Vidit tandem, & ipſemet ſcutum tale quale is dixerat, & miratus eſt, cum tamen ſuum eſſet patriloquium. Et intellexit hoc propter virtutem Pſalterij Mariæ Virginis fieri miraculum. Contigit quoque, vt idem miles in taberna exiſtens, obſervaretur ferè à triginta hæreticis armatis: cui dictum eſt, iam mortem illi imminere propter illos. Negauit ille: ſed adhuc ſe victurum aſſerebat. Et poſuit ſuum patriloquium ſuper caput ſuũ & exiuit imperterritus ad eos, confidens de B.V. Et occurrẽs illi; omnes territi fugerunt, & corruerunt plurimi ex illis. Propter quod admirabatur, & allo-

alloquebatur eos, quare intacti sic fugerent, & corruerent solo timore? Et arrodentes tres de melioribus ex illis; videntes prædicta, ruerunt ad pedes eius, laudantes eius fidem & postulantes eunde pro eis orare. Quod ille recusabat, nihil boni de se suspicans, sed dixit se cessaturum à verberibus. Tunc narraverunt illi quod vidissent, & causam huiusmodi formidinis, & fugæ, dicentes: *Vidimus te armis igneis armatum, & Christum vulneratum te protegentem, ex cuius vulneribus spicula procedebant, quæ nos terrebant. Et in alia parte vidimus B. Virginem cum funiculo terribili fugantem, & terrentem nos, vnde non audebamus resistere nec in nobis mansit aliqua fortitudo. Vidimus etiam Angelos, te custodientes; propter quod nunc convertimur ad fidem.* Tertiò contingit, quod quidam Comes committeret bellum: hunc milite præfecit in Capitaneum ferè mille armigeris, ipse in armis, & in vexillo suo, & singulorum suorum posuit, pro signo Psalteriunt Manuale: confidens de B. Virginis auxilio. Multi autem erant ex adverso hæretici circiter vigintimillia. Congressione autem facta ad invicem ferè omnes de viginti millibus interrempti sunt. Princeps autem militiæ hæreticorum fugit ad prædictum Capitaneum, petens gratiam, & narrauit ei, quæ viderat cũ suis in hoc bello pro parte sua, & suorum, & dixit: *Quia vidimus te armatum igneis armis.* Dixitque rursum, quod in parte dextera sui exercitus vidissent B. V. Mariam, gladiũ vibrantem super eos, quo deijciebantur, & terrebantur. Sed magis, quia videbant ante exercitum Christianorum Christum vvlneratum ex cuius vulneribus spicula ignea procedebant, eos vulnerantia. Sed & multitudinem viderunt virorum, armis igneis armatorum, qui eos protegebant, & cœteros terrificè posternebãt; propter quod fugerunt, & corruentes interfecti sunt. Nullus autem de dicti Capitanei exercitu cecidit. Quou videns ille Capitaneus hæreticorum, conuersus est ad fidem. Hac victoria mirabiliter obtenta, B. Dominicus cœpit eum monere ad pœnitentiam, vt confiteretur, cognoscens tanta mirabilia circa se facta: Vultum auertit ille dicens: Nondum se satiatum de mundialibus, sed adhuc superesse sibi tempus pœnitendi, plus velle amplius bellare postea pœnitere. Instabat tamen S. Dominicus, vt saltem confiteretur. Et annuit ille, cæpitque B. Dominico confiteri, au-

audiebat vocem ad aures suas, dictantem sibi quæcumque prius fecisset, in quibus etiam locis., cum omnibus suis circumstantijs. Propter quod miratus conuertit se retrò, vt videret sibi hæc suggerentem, & insinuauit hæc etiam Dominico, sed ipse neminem videbat. B. tamen Dominicus orans, vidit B. V. Mariam eidē peccata sua dictantem, & sic eum confiteri monentem. Finita verò confessione conversus B. Dominicus ad Beatam Virginem, quæsiui de pœnitentia ipsi iniungenda. Et illa dixit, vt ei bonam pœnitentiam iniungeret. Per annum ergo cilicium portauit, circulo ferreo præcinctus, & armatus permansit sine exutione. Tandem factus est Conuersus in Ordine Prædicatorum, & Beatissimum individualiter sequebatur Dominicum vsque ad mortem S. Dominici, etiam alijs recedentibus. Et Dominico interrogante, an ne ipse etiam vellet recedere? Dixit, non: sed in omni loco sequi velle eum, quocumque isset. Sanctissimo verò Dominico defuncto, in bona vita perseverans, fine sancto consummatus est etiam, & ipse.

(✠)

CAPVT IV.

De quodam Episcopo hæretico, per Psalterium Mariæ conuerso.

COntigit tempore S. Dominici ipso prædicante in Albigio, cum non proficere prædicando, conquerebatur de hoc B. Virgini, quod ea dirigente illuc veniret, nec tamen proficiebat. Oranti apparuit B. Virgo Maria intimans ei causam: *Non est mirum, quod non proficis prædicando, quoniam aras in terra non madefacta, nec compluta: scire enim debes*, ait: *Quod quando reformaturus erat Deus mundum, misit pluviam gratia suæ Salutationem sc. Angelicam. Nam per eam reformauit, quod priùs formauerat, sic igitur prædica meum Psalterium cum orationibus, & vijs scientialibus, & de cætero proficies.* Quod audiens B. Dominicus lætus sicut illa proposuit, sic fecit, & profecit. Percæpit igitur post huiusmodi prædicationem statim sequi, fructus Verbi, ipsaque glorioſa V. Maria cæperit famosè celebrarit, simulque, & ipse. Cuius famam audiuit quidam Episcopus vir Magnæ litteraturæ, & is hæreticus. Hic propterea quod Dominicus prædicaret huiusmodi, quæ

quæ sibi videbantur quasi puerilia, & muliebria, scilicet *Ave Maria*, cum magis ipse cuperet audire alta,& insolita, contempsit hanc prædicationem, simul,& Prædicatorem, vt qui prædicaret secundum suam opinionem, non nisi orationes vetularum. Quare commovebat, alios contra eum, ita vt etiam verberaretur B. Dominicus per eundem Episcopum satis atrociter; sed diuinitus sanatus est. Brevi post, dum idem Episcopus oraret, rapitur per visum, & obdormiens videbatur sibi è terra inundationem videre, abyssalem aquam insurgere, omnia obruentem, & ad se appropinquantem. Circumspiciens igitur locum ad fugiendum, vidit quendam scilicet Sanctum Dominicum, prout ipsum prædicantem viderat super aquas illas pontem ædificare, in quo ponte erant centum & quinquaginta Turres,& quotquot fugissent ad pontem, salvabantur, ipso Dominico accipiente eos, & dirigente altrinsecus. Alij verò submergebantur. Accessit autem & ipse, vt salvaretur, versus pontem ad B. Dominicum petens humiliter recipi. A quo correctus, tandem tamen receptus, & vltra, pergens, pervenit in fine pontis ad quendam hortum plenum floribus, & omni amenitate conspicuum. In quo vidit Dominam quandam sedentem in solio Regali, cum parvulo, quæ erat Beata Virgo Maria, ad quam cum cæteris ingrediens, cæteris dabantur serta de floribus.

Illi enim salutabant Virginem salutis, regratiantes eidem de salvatione per pontem, & Pontificem scilicet Sanctum Dominicum, quod Episcopus videns similiter egit. Cui Domina Regina dixit increpando, quod non esset dignus evadere; consolabantur tamen eundem alij dicentes: Ne timeret, si tantum vellet se emendare. Accepitque ab eadem Regina signum, sive sertum sicut cæteri, & humiliter inclinabat. Qua visione disparente redijt ad se multum consolatus, & cœpit voluere, quod esset admonitio ad credendum prædicationi, quam cõtempserat tàm famosi prædicatoris. Incæpit igitur dicere Psalterium, quod audierat, & continuauit diu. Venerunt interim tribulationes guerrarum in suum populum, propter quod cogitavit se totum conferre ad prædicandum, & laudandum B. M. Virginem. Quo vt prius obdormiente habuit visionem huiusmodi. Invenit se inter montes in loco lutoso cum

pluribus valdè infixum, & cum conarentur exire quibusdam existentibus, vsque ad genua, alij exire poterant. Et cum non potuisset, nec ipse, nec alij exire, intuens sursum, vidit quandam Reginam in monte cum viro vno scilicet Sancto Dominico prospicientem, & luto infixis catenam de centum, & quinquaginta annulis aureis, & quindecim aureis lapidibus mittentem: per quam multos extrahebāt, & extractos in monte salvabant, lavabant, & cibabant. Petijt igitur & ipse adiutorium: qui etiam liberaliter cum cæteris extractus est, & lotus. Quo facto dixit eidem Reginailla: *Ecce prius in diluvio aquarum te liberaui, & in luto hoc infixus remansisses, si te per meum adiutorium non liberassem.* Erat. n. adhuc infirmus in fide huius Psalterij, & sine perfecta emendatione sui. Et ait Regina: *Esto ergo firmus, & perseverans in servitio meo:* & disparuit hæc visio, mansitque multo consolatus, & etiam pax reddita est. Igitur terminatis guerris, & tribulationibus, ex eo magis devotè, continuauit Psalte ium Mariæ Virginis. Ad fortiorem equidem confirmationem ex benigna dignatione Mariæ, contigit postea: vt Episcopo oranti tertia quædam visio ei demonstraretur. Videbaturque ei dum esset in Ecclesia quandam, orans, se videre iuvenem quendam, Angelum scilicet facientem corrigiam, & accepit ab eo Patriloquium suum, quod vertebatur in lapides pretiosos, ex quibus confecit plurima Patriloquia habentia lapides adeo claros, vt illustrarent suo lumine totam Ecclesiam. Qua corrigia perfecta, præsentauit eandem B. Virgini. Quam ipsa accipiens, & laudans eidem dixit: Quia sibi valde grata esset, monebatque, vt plures similes mitteret, corrigias plenas, similesque, & ab alijs sibi fieri procuraret, quo sic sua amicitia dignior esse posse. Ex qua visione subtracta, confirmatus mansit, & consolatus, hæresi omni derelicta penitus, & malis rumoribus postpositis, Beatæ Virg. deuotè serviens: eandem præ omnibus exaltabat. Aqua, & ipse bonum finem potitus est, & in gloria sempiterna fæliciter exaltatus.

CAPVT V.

De Iacobo quodam vsurario.

ERat in Italia quidam vsurarius maximè famosus, & nominatus habens villas, ciuitates, & castra. Quid multa? Comitibus fuit potentior. Si-

Similiter in plurimis Villis,& Terris, paucos habuit. Qui quodam tempore audiuit prædicari Psalterium B. Virginis à S. Dominico, & proponens ipsum legere acquirebat sibi ad legendum Patriloquium preriosissimum, quod non solum deuotionis causa,sed forsam magis causa ostentationis portauit, & triennio continuauit. Contigit, vt tactus aliquando deuotione quandam capellam intraret, vbi modo inconsueto audivit vocem Imaginis Mariæ terrificam, sibi dicentem: *Iacobe, Iacobe, redde rationem mihi, & filio meo, sicut exigis distinctè à tuis subditis, etiam de minimis.* Hoc autem audiuit pluries. Vnde tandem adeo territus fuit, vt fugeret de Ecclesia. Ipso veniente domum, terror ille cordis sui non cessauit. Inquirentibus autem vxore, & filijs, cur turbaretur. Cui rem narranti, dixerunt fantásiam esse. Et quid facerent si hæc omuia redderentur interrogabant. Propter quod non habuit cor reddendi; sed ei suadebant, vt se, & omnia sua Beatæ Mariæ commendaret. Contigit deindè post dos annos, ipso equitante cum multa comitiua, quasi potens in diuitijs suis, ecce Lupi, & Vrsi inuaserunt eum, aliis non videntibus, sed solum vocem audientibus, & rumores. A quibus ex æquo tractus, æquo strangulato, miserabiliter mordebatur, & vulnerabatur in capite, brachijs, & per totum corpus á bestijs. Alij, qui cum eo erant, hortabantur, vt clamaret ad Beatam Virginem quod & fecit proponens se emendare,& sic liber ad minus à morte evasit corporis. Eum sic grauiter vulneratum, in Villam deduxerunt, & curam eius egerunt. Redeunti igitur illi domum, volentique se emendare, obuiauit amor mulieris, & filiorum, nec vitam sic mutauit, vt proposuerat. Qui post duos annos iterum æquitauit cum magna comitiua, & ecce statim fulgura, & tonitrua sonare cœperunt horribiliter. Et mox ipse solus à turbine abreptus est, & de portans sursum à dæmonibus cum æquo ad sex miliaria? At ille clamabat ad B. V. Mariam promittens emendationem Cui mox Maria adfuit, cum Pátriloquio fulmineo, & cunctis qui aderant ad nocendum fugatis dæmonibus reduxit eum, in æquo sedentem propria manu ad terram. Quo facto Virgo Maria disparuit. Territus verò æquus visione dæmonum, quasi furiosus per diuersa prata currebat. Demũ intrauit domunculam quan-

dam in via, & valde sunt territi illi ad quos declinabat ex visu terribili equi, & insidentis. Et sic euasit iterum. Non tamen adhuc habens cor reddendi, sed propter infamiam sui, & suorum distulit promissum implere. Cõfessus est non tamen habens cor restituendi per vsurã ablata. Super quod ipso dolente Confessor absoluit eum admonuitque ne ipsum saluberrimum servitium Mariæ Virginis desereret. Post hæc multa bona faciebat, & in diuersis locis Monasteria construxit, & eleemosynas largiebatur abundantissimè. Apparuit post hoc eidem B. V. Maria visibiliter, & interrogans eum, an ne vellet adhuc restituere non sua? Ipso respondente, quia non haberet cor ad hoc faciendum, B. Virgo dulciter interrogavit, an reddere vellet si ipsa daret vnde satisfaceret. Annuit ille, & ecce dabantur illi per Imperatricem cœlestis Paradisi dona innumera. Mox ille conspexit domum plenam diuitijs, quas attentè contemplans cupiditate tentatus est, & adhuc per Virginem sic indulta retineret cum suis. Affuit tamen Virgo Maria comminans ei, quod datam substantiam, simulque & suã auferret cum ipsius vita, nisi acquiesceret, & votum adimpleret. Propterquæ territus cœpit vbique terrarũ ad suos bancos scribere, & publicare restitutionem, & restituere singulis. Quod & factum est. Et ecce evacuata sunt omnia bona illa; remansuerunt autem solum ille cuncta priora, de quibus faciebat multa bona. Appropinquante verò eius vitæ termino, intimauit eidẽ Virgo Maria vt suæ domui disponeret, quia ab hac luce esse migraturus. Fuit enim annosus satis. Qua disposita moritur Ecclesiasticis munitus Sacramentis. Adstabant illi innumeri dæmones, miserabiliter eius animam susceptam discerpentes: Clamante ipso itaque miserabiliter: at illis portis infernalibus appropinquantibus apparuit quædam Regina pulcherrima cum Michaele Archangelo arrestãs eos, quærensque, quare sic servum suum deportarent? Allegant ipsi, cum esse suum. Proponentes peccata omnia. Quibus Virgo Regina respõdit: *Suscipite stateram, & ponderentur mala omnia contra bona; aliqua enim bona fecit.* Quod factum est. Sed malè statim deorsum descenderunt. bonis ascendentibus, Tunc B. Virgo suis bonis appósuit vnum parvum Patriloquium, & mox pars bonorum descendit præponde-

derando omnibus in altera parte iacentibus malis. Dixitque glorioſa Virgo Maria, quod maioris eſſet meriti ſuũ Pſalterium, quam omnia ſua mala. Sic igitur datus eſt, & redditus Virgini Mariæ. Quod videntes Dæmones numeroſi (& non audentes accedere: ſed B. Virginem blaſphemantes, & ſe invicem verberantes) fugerunt. Atrociſſimè tamen cuſtodem illius Vſurarij omnes impetunt clamoribus. Et verberibus improperantes, quod cum eum tandiù habuiſſet tot vinculis ligatum, & tamen evadere permiſiſſet. Et ſimiliter quare ei dicere Pſalterium permiſiſſet. Et confuſi redierunt cum ſtrepitu mirabili in Infernum. Ipſe vero liberatus à Dæmonibus aſcendit cum Virgine Glorioſa ad ſuperna, & ſyderea Regna, quod & nobis ſuis, concedat famulis Iesvs Chriſtus cum Virgine Maria Amen.

CAPVT VI.

De quodam Pagano Eliodato, per glorioſæ Virginis Mariæ Pſalterium mirabiliter converſo.

ERat quidam Paganus Omine Eliodatus, qui primo ſex mala Euæ incurrit, & poſtea ſex bona Mariæ habuit. Fuit quóddam bellum contra Paganos, in Partibus Hiſpaniarum .ſ. in Regno Granatæ, in quo Chriſtiani inter cæteros captivos, quendam militem potentem oum ſua vxore, & prole cæperunt, qui adducti in terram Chriſtianorum, fuerunt venditi. Filius qui cum eis erat captivus, iã annorum viginti, mox incæpit maximis tribulationibus aggrauari. Primo enim accepit triſtitiam, ita magnam de ſua comprenſione, vt deſperans, ſe ipſum ſæpius veſlet occidere. Secundò, ad hanc deuenit miſeriam, vt perderer omnium membrorũ ſuorum vſum. Tertio deuenit ad tantam miſeriam & calamitatem, vt panem, & aquam atque veſtimenta viliſſima vix poſſet habere, qui tamen antea, cum eſſet liber inter páganos, & Filius magni, & potentiſſimi militis nutriebatur. Quarto, habuit iſtam calamitatem, quod vulnera, quæ in bello ſuſceperat ſic putruerunt, vt fœtore & vermibus eorridis replerentur quam plurimum, ita vt tam quam à cloaca fætor ab eo euaporaret. Quintò, vt præfuria à Dæmonibus quam plurimis in corpore ſuo vexabatur. Sextò, venit ad hanc furiam vt per inimaginationem videret apertum Infernum, & ſemper diceret ſe illuc iturum, & numquam ab illo liberandum.

Sem-

Semper in illis malis invocavit diabolum, Christum verò, & Matrem eius Mariam totis viribus blasphemavit. Et hæc sex mala rectè sunt contraria sex verbis in hoc vltimo puncto salutationis *Mariæ* positis. f. *Fructus, Ventris, Tui, Iesus Christus, Amen.* Sanctissimus Dominicus per Hispanias prædicans, audit de tanta illius pagani miseria in Compostella, vbi tunc prædicabat, venientsque ad eū; sciens quod esse peganus, ait: *O fili, vis sanus fieri?* Cui ille. *Ita Domine.* Et Dominicus: *Esto Christianus, & mox eris in toto saluus.* Hic paganus ille exclamabat, dicens: *Absit hoc à me, vt dimittam legem patrum meorum. Non, etiamsi deberem habere omnia bona mundi.* Cum igitur S. Dominicus nihil si proficeret cum eo, ait ad eum rursus. *Fili, scio duas cantilenas virtuosissimas, quas si centum, & quinquaginta vicibus qualibet die decantaueris, in brevi totus eris curatus.* Paganus ait: *Vt que dicere volo, dum tamen non fuerint contra legem meam.* Ad quem S. Dominicus sancta verbositate, & fraude respondit. *O fili, hæc carmina non sunt contraria diuinæ legi, imo sunt pro ipsa, nec sunt, quæ tibi repugnabunt, sed te potius adiuvabunt.* Cui Eliodatus: *Vtique hæc iam dicere cupio dum tamen non fuerit de Christo vestro, & Maria.* Et Dominicus: *Carmina, inquam, illa ô fili, quæ dicam tibi sunt valdè gaudiosa, fructuosa, & vtilia contra omnia aduersa, quæ non solum proficiunt in ore Paganorum, & Iudeorum, quin à quocunque dicantur, eandem semper retinent virtutem.* Sic igitur Sanctissimus hic Pater Dominicus pie decepit istum miserum paganum, ita vt ad votum Dominici dederit consensum. Docuit igitur B. Dominicus cum orare *Pater noster* ex integro, & Salutationem Angelicam, celatis nominibus *Maria, & Iesus Christus*, explicitè, quamvis in verbis positis habeantur implicitè. Cum igitur Paganus ille cœpisset dicere illas cantilenas, & dicere se nescire retinere, Dominicus pro eo orans, eas protinus retinere perfectissimè, eundem fecit, dicens: quod in hoc posset perpendere quantæ virtutis essent tales cantilenæ, quæ ita in momento ei dedissent scientiam, & perfectam memoriam, homini penitus ignaro. Itaque Psalterium ille Eliodatus cœpit psallere Virginis Mariæ, non tamen intentione Christiana: imo contraria omni, & affectione mundana semper plus petendo salutem corporis, quam mentis. Mira res! S. Dominico si discedente, Paganus ille rans modo, quo dictum est, mox post comple-

tio-

tionem. Primi Pſalterij ſui, miram cæpit intus ſentire iucunditatem, ac ſi Paradiſi delitijs intereſſet. Secunda autẽ die poſt Pſalterij decantationem mox diuina virtute recepit vigorem membrorum ſuorum. Tertia die ſub lecto ſuo invenit magnum theſaurum, & ſic ſe redemit; & in poſterum. ſ. poſt ſuſceptionem Baptiſmatis plurima ex illis fecit bona in Eccleſijs, & domibus pauperum. Nam ibi erant vltra centum millia aureorum antiquorum, eratque theſaurus abſconditus vnius Regis Pagani. Quilibet autem aureus ſex, vel ſeptem valebat aureos modernos. Erat etiam ibi argenti quam plurimum in caverna ſubterranea quadrata, quam Eliodatus ſub ſtrato ſuo in Tugurio, quod volens aptare ſuum locum, caſu diſcooperuit. De quibus S. Dominico diſponente plurima bella contra Paganos fuerunt perſoluta. Quarto verò die poſt Pſalterij perſolutionem. Dæmones, qui eum vexabant; clamando, & vlulando per aera, eum dimiſerunt. Quinto die Domina noſtra cuncta eius vulnera ſanauit; dixitque ei; quod oporteret eum in fonte vitæ lauari, ſi optaret ab omnibus plenè curari. Sexta die dicto Pſalterio ſuo raptus fuit in viſione cæleſti, vbi vidit Sanctorum gloriam, apparebatque ei, quod cuncta à Chriſto diiudicabantur, quorum plurimi ad damnationem perpetuam ibant, pauciſſimi ad gloriam deputabantur. Cum autem ipſe cum alijs deberet accipere damnationem, aduenit Regina pulcherrima, quæ pro ipſo orauit, vt illi parceretur. Cui Iudex, *nunquam ait, iſte aliquid boni fecit*, cui Domina. *Imo Domine, nam ſex Pſalteria nobis decantauit.* Cum hæc ille Paganus vidiſſet, poſtea ad ſe reverſus; ſe baptizare curauit, & in Chriſtum, & Mariam firmiter credidit, & multa bona fecit, vitam in ſervitio gloriоſe Virg. Mariæ finiuit, & ſic ab eo aſſumptus eſt in cœlum. Amen.

CAPVT VII.

De Cardinali quodam deuoto. Inquit Virgo Maria.

O Dulcis Sponſe exemplũ tibi dico, de quodam Cardinali S. Dominici contemporaneo: qui prius fuerat ſocius Dominici in Scholis Oxoniæ; poſtmodum vero deuotus S. Dominici, & familiaris erat, & ita eius meritis, & precibus Ordinem Ciſtercienſem intrauit in Hiſpaniis. Hic

Hic igitur postmodum Card. S. Mariæ Transtyberim factus: cum aliquando Romæ Dominicum meum de Psalterio meo prædicantem feruētissimè audisset mirabiliter compunctus, & allectus suavitate fructuum Psalterij accersito Dominico modum specialem illud orandi didicit. Talem. s. vt quinquagenam diceret ad honorem Incarnationis filij mei parvuli. Aliam ad honorem Christi Passionis, & meæ ad eum cōpassionis. Tertiam verò ad honorem septem Sacramentorum Ecclesiæ, quæ derivata sunt à Christi Passione, è Incarnatione, & ad honorem sibi devotorum, & contra peccata sua, quæ in sæculo commisit, & in officio tali, & dignitate, propter varias occupationes seculares. Ipsam quoque primam Quinquagenam diceret ad honorem, vt Deus daret ipsi gratiam bene viuendi, per Incarnationem Christi. Secundam, vt daret ei benè mori per Christi Passionem, & mortem. Tertiam vt donaret illi perfectè honorare Sacramenta; & signanter Sacramentum Eucharistiæ, & Pœnitentiæ in confessione, confessione, & satisfactione, vt sic non gustaret mortem sine perfecta, & devota perceptione Sacramentorum, omniaque debebant fieri cum disciplinis. Et hos modos me docente sæpius B. Dominicus prædicauit, qui sunt modi optimi contra omne malum, & pro omni bono. Sic igitur Card. ille mox Sancti viri dictis obediens, viribus totis cœpit dicere Psalterium, & consulere alijs, prædicare. Tandem procurauit, vt in Ordine suo Cistercienſe à multis diceretur. Cum igitur post annos quinque (diabolo cooperante) contra Summum Pontificem penè vniuersi, vno animo causa recuperandi Dominium Imperiale (quibusdam Nobilibus ad hoc populum Romanum incitantibus) insurrexissent, ipsum Summum Pontificem cū omnibus Cardinalibus fugere latenter coegissent ad quoddā Castrum propè Romam, insequebantur eum, & obsidione fortissima vallauerunt. Cum ergo alimonijs carerent, & indies deficerent, nimia potus, & ciborum penuria, vt multi Ecclesiasticorum summa egestate compulsi, carnes comederent equorum, & mulorum suorū. Præfatus Cardinalis se cum tota Ecclesia Romana, in tanto periculo cernens esse positum, confidenter Psalterium meum publicauit omnibus in Castro inclusis, promittens eis, & affirmans, quod si hoc dixerit, mox auxilium ad fore non dubitarent. A summo Pontifice vsque ad minimum Castri famulum

lum omnes dixerunt Psalterium meum, nisi modo nunc dicto summis cum fletibus, & gemitibus. Res autem statim magnæ pietatis meæ tunc secuta est. Nam die tertia Romani obsidentes castrum, sic terrore fuerunt percussi, attonitique, & compuncti ad pœnitentiam, vt armis obiectis multi fingerent. Nobiles autem, & principales depositis armis, & solis camisijs acceptis, nudi cum capistris collo alligatis ad Castrum properabant misericordiam postulantes, & pacem. Qua lætius, & festinantius concessa, qui prius erant hostes, Summũ Pontificem Romam perduxerunt, maxima cum gloria, atque eum in sedem suam collocaverunt. Nec de hoc satis est. Nam præfatus Cardinalis legatione fungens missus ad fideles, qui bellabant contra impios Saracenos in Terra Sancta, cum prædicasset ibidem Psalterium meum, de hostibus mirabilissima obtinuit victoriam. Nam tantum tria millia Christianorum tunc habuerunt victoriam, contra plusquam centum millia infidelium. Nam omnes alij Christiani qui illuc venerant, aut à Paganis erant captivati, aut occisi, aut pestilentia erant consumpti. Et quamvis Christiani erant valde pauci, & hostes vndique quasi innumeri indubiè tamen Terram Sanctam illa hora recuperassent, si manssissent constantes, & bellassent, sed consilio habito, & desidentes, post victoriam prædictam ad propria redierunt. Nam audierunt Soldanum cum omnibus Regibus suis, & infinita multitudine contra eos velocius properare. Quid vltra? Cardinalis ille post hæc, in incepto perseveravit vsque ad finem vitæ, qui admonitus, à me ipsa, per dies 150. ante mortem suam maximam fecit pœnitentiam ieiunando, flendo, se disciplinando, vigilando, & peccata sua confitendo. Sed contigit ei in fine trium dierum, quod os suum aperire non valeret. Cũ igitur cuncti desperarent illũ posse Eucharistiam suscipere, die tertia B. Virg. Maria illi apparuit, & manu Virginea linguam eius contigens, eidem & sensum, & Perfectum reddidi eloquium. Ob hoc quoque Sacramentis deuotissimè susceptis, in tantum fleuit in susceptione Corporis Domini filij Dei, vt nullus præsentium, tantum vnquam vidisset fletũ ab vno homine morti proximo. Nam oculi eius videbantur quasi duo riuuli parvi aquã stillantes. Cor verò eius præ nimia contritione intus vehementissimis agitabatur motibus, vt longius à cubili eius, sonus motionis cordis ipsius

Penderetur. Mira res? Sic singultibus filius ille salutis æternæ nimijs agitabatur, & suspirijs immensis præ peccatorum suorum contritione, & amore Christi, & desiderio cœlestis Curiæ, quod cor suum quasi vas plenum mero optimo, & recenti est fractum, & contritum. Sicque cum facto sanguine cordis per os emisso Spiritum inter manus filij Dei assistentis efflauit, & ad gaudia æterea ipso perducente peruenit. Propterea ò viri Ecclesiastici, hanc historiam notate, & ad Confratriam Psalterij Virginis gaudenter redite, vt per hanc ciues efficiamini Curiæ Cœlestis. Amen.

CAPVT VIII.

De Alano Britanno Milite deuoto.

MIles quidam deuotus, nomine Alanus de Valle Coloram Galliæ prope Dinanuum in Britannia, ibat ad terram Albigensium cum Comite Montis fortis, & multis alijs de Britannia ad expugnandos, tempore, quo B. Dominicus ibidem contra hæreticos spiritu bellando, prædicabat mirabilia de Psalterio Virginis Mariæ, per quod multo plures ad fidem Christi, quam per quascunque alias prædicationes convertebat. Hic ergo deuotus miles ex Doctrina, & admonitione B. Dominici Psalterium Virg. Mariæ omni die dicebat, deuote meditando articulos Christi Incarnationis, & Passionis, & genibus flexis insalibiliter orauit. Huic ergo militi Christi, & Virg. Mariæ, Nam cum aliquando comparuisset in campo, ac acie, cum paucis valdè, maxima multitudine cõclusus hæreticorum, iam fatigatus resistere non valebat Domina nostra Dei Mater misericordissima Virgo Maria apparuit, 150. lapides terribiliter, & visibiliter in hostes proiecit, sicque hostibus in terram prostratis, cum suis liberatus est. Et alia multa similia ibidem contigerunt. Alia verò die, cum in terra sua naufragium passus esset, Regina quædam pulcherrima visibiliter passagium, & pontem sibi faciebat ex 150. monticulis, sicque illæsus per ambulans ad terram deductus est. Tandem iste Alanus ad propriam terrã rediens fundauit Conuentum Dimensiuus Fratrum Ordinis Prædicatorum B. Dominico adhuc viuente, factusque est Prædicator maximus in eodẽ Cardine. Cumque qui totam Franciam prædicando circuisset, & ad diem dum ex deuoto orandum Psalterium B. Virginis multos edocuisset, Aurelianis sanctissimè obijt. Sepelic-

lierunt quæ cum ex causa singulari ssima coram Altari Virginis Mariæ ibidem in Conventu eiusdem Ordinis. Cuius os, & ambæ manus propter Virginis Mariæ Psalterium, mirio splendore, & candore post eius mortem ad modum chrystalli clarue runt.

CAPVT IX.

De Bartholomæo Comite Italiæ.

FVit in Italia Comes quidã Bartholomæus nomine, potentia, vitijs, & iniquitatibus famosissimus, qui semel confessus B. Dominico ibidem prædicanti, solebat autem cõfiteri magnis viris, & Doctoribus, fortè propter iactantiam, vel quandam curiositatem, qui ei applaudentes, non quo iam faciunt Confessores magnorũ Dominorum, & Principum, proh dolor! de factis, sed ipsum minimè reprehendebant) cognouit se nunquam benè fuisse confessum. Nam consueverat dicere alijs Confessoribus, nisi tantum spumam suorum peccatorum (vt multi nunc faciunt!) Beatus autem Dominicus, qui hanc specialem gratiam à Deo habebat, quod omnium sibi confitentiũ conscientias, & peccata omnia, & eorum gratiã cognoscebat, sentiebat, & clarissimè videbat innumerabilia peccata in eius conscientia, de quibus nunquam fuerat confessus, & de quibus antea nullam sibi faciebat conscientiam. Huic igitur compuncto valdè, & pœnitenti, & bonum propositum habenti B. Dominicus, vt in posterum perfectè posset conscientiam suam examinare, iniuxit quotidie dicere Psalteriũ Virg. Mariæ, modo, quo solebat magnis, & nobilibus hoc iniungere. Dansque ei Psalterium 150. signorum parucrũ, & 15. grossorum inter quasliber denarias positorum (sive tria serta) pro exemplari iussit, vt curaret sibi fieri pulchrum Psalterium, sive Patrilogium, cuius grossa quindecim signa essent varia, ad quæ legi *Pater noster* consuevit, ex quorum visu Psalterium dicendo posset totam vitam suam, & peccata revoluere, Dei gratias, & beneficia recolere, Christi Incarnationem, & Passionem, Beatorum gloriam, & pœnas damnatorum meditari, & recogitare. Quinque prima grossa signa primi serti debebant esse italia. Primum varijs coloribus depictum, signans eius varia peccata, & 150. mundi peccata, & totidem pœnas, & miserias. Secundum pallidum, designans mortem, & 150. eius pericula. Tertium rubeum, designans iudicium, tam particu-

lare, quam vniuersale, & 150 eius horribilia. Quartum nigrum, designans infernum, & eius 150 generales pœnas. Quintum aureum, designans gloriam Paradisi, & eius 150 gaudia generalia. Alia autem quinque grossa signa, quæ fieri curarat, pro secundo sertо talia erant. Primum fuit imago Crucifixi, designans Christi Passionem cum 150 fructibus eiusdem nobis inde venientibus. Secundum imago Mariæ, cum Christo, designans Christi Incarnationem habentem 150 gaudia Virginis Mariæ. Tertium fuit annulus, designans desponsationem Mariæ Virg. cum Deo Patre, & peristam animæ devotæ cum Deo, quæ habet etiam totidē priuilegia. Quartum fuit agnus designans Dei misericordiam præstandā omnibus Psalterium Mariæ Virg. orantibus 150 globos. Quintum fuit Hpis ad modum Solis cum multis radijs, habens Christi faciem ad modum Veronicæ, designans 150 benedictiones, quæ proveniunt Beatis ex Christi clara visione, & signanter Psallentibus hoc Psalterium Virg. Mariæ. In tertio autem sertо erant alia quinque grossa signa admirandæ significationis. Primum fuit ad modum pomi pulcherrimi, designans 150 fructus Paradisi, qui dabuntur Psallentibus hoc Psalteriū. Secundum fuit quoddam poculum vacuum ad modum alabastri, in quo intus erant Sanctorum reliquiæ, designās 150 auxilia, quæ dabuntur Psalterium orantibus. Tertiū fuit ad modum clauis, designans, quod claues Inferni elōgabuntur à talibus, & claves cælorum 150 modis cum thesauris cœlorum illis conferentur. Quartum fuit denarius, in quo fuit Nomen Iesus, designans Sanctam Eucharistiam, cum qua decedent Oratores Psalterij Virg. Mariæ. Quintum fuit quadratum intus vacuum ad modum alabastri factum, designans Sacramenta Ecclesiæ, quibus anima iniungitur, & in his sunt 150 beneficia, secundum hominis quindecim potentias multiplicatas per decem Dei mandata, & totidem merita & præmia, vt alibi dictum est expressius. Sic itaque Comes iste infra annum tantum profecit, vt diabolum sibi inuidentem, & inimicantem, & eum vigilare volentem, cum iam vlterius cessaturo non valeret, proiecto Psalterio suo ad collum diaboli, ipsum ad nutum suum captivum traheret. Quem ad terram deijciēs, & pedibus proculcans, clamantem, & horribiliter vlulā-

tem

tem, cum promitteret is, se nunquam ei nociturum, dummodo iam eum abire pemitteret, cæsum ad placitum dimittens nunquam ad eum redijt. Videns præfatus Comes virtutem Psalterij glorioſæ Virg. Mariæ, per quod ſic diabolum arctauerat, cnm habere quoddam Caſtrum pulcherrimum inhabisabile omnino propter dæmonia ibidem inhabitantia, horribiles inſolentias facientia; fecit ibidem in parietibus, & cameris per totum Caſtrum patriloquia multa depingi. Et ſi dœmones more ſolito de nocte venientes, & horribiliter vlulantes, ingredi deinceterò nullatenus auſi ſunt. Tandem autem Dominam noſtram rogauit, vt gaudium aliquod cœleſte ſibi dignaretur oſtendere. Paulo poſt cum deuote orandum Pſalterium ſuum legeret, vidit Angelum Dei de manibus ipſius patriloquium ex 150 lapidibus pretioſis accipientem, & in cœlo cum gaudio magno deferentem, quod dabat B. Virgini. Moxque illud in manibus eius, iſti 150 lapides creſcebant in montes lapidum pretioſorum, ex quibus ipſa conſtruebat Palatium magnitudinis, & pulchritudinis propemodum infinitæ. Quod videns Bartholomæus, ſtatu it apud ſe, non iam vnum tantum dicere Pſalterium, ſed multa, ſic vt in omni loco, & tempore, tam ſtando, quam aliud faciendo, ſemper oraret, quo in cœlo plura conſtrueret Palatia. Poſt modum verò Domina noſtra ei apparente, & ſuum obitum denuntiante, cum deuotione maxima, deceſſit. Amen.

CAPVT X.

Quam vtile ſit ſolum portare Pſalterium Mariæ Virginis.

REx quidam magnus volens familiam ſuam inducere ad orandum Virg. Mariæ Pſalterium, portabat in zona ſua magnum patriloquium, quod tamen non orabat. Sic videntes vniuerſi Regem ſuum hoc portare, fecerunt & ipſi ſimiliter, & quod magis eſt illud orabant. Quid amplius? Rex iſte raptus ad Iudicium Dei, ſe pertrahi ſibi videbantur, condemnandus ad tormenta inferni, qnoniam vix boni aliquid fecerat, ſed mala plura in bellis rapinis, blaſphemijs, ſuperbia, gula, & ſic de alijs perpetraverat. Cumque contra eum daretur ſentencia dampationis. Virgo Maria adfuit, dicens, ſe habere pro eo aliquid boni, ſimul porrexit in medium

dium illud *Patèr noſter*, quod Rex iſte portaret, non tamen ipſum orarat. Itaque in ſtatera ſunt poſita mala ſumma, & de parte alia Patriloquium ſuum. Mira res? Tunc dæmones contra Virg. Mariam furentes, & blaſphemantes, cœperunt ſummam partem ſtateræ velle gravare, dicentes, *Maria iniuſtè feciſti illæ qualitatem*. Quid plura? Converſa Maria ad Regem, ait: *Ecce tibi impetraui à filio meo propter illud modicum ſervitium, quod exhibuiſti mihi, vt redeas ad vitam & ad ſtateram de parte tua appenas*. Interim Rex in domo ſua mortuus iacebat ad ſepulturam mox efferendus. Et ecce ſubitò cunctis videntibus, ſurrexit, & ait: *O benedictum ſit Pſalterium Virginis Mariæ, per quod ſum liberatus à damnatione gehennæ*. Itaque in cunctis emendatus, nec nunc de cætero Pſalterium Mariæ portauit: verùm etiam devotiſſimè oravit. Iſtud putatur accidiſſe, cuidam Regi Hiſpaniarum, tempore S. Dominici Prædicatoris.

CAPVT XI.

De R. P. Fr. Petro Chartuſiano Priore.

PRimam Chartuſiam, quæ eſt ſita in Diœceſi Grationapolitana, eſtque Mater, & origo omnium Monaſteriorum Ordinis Chartuſienſis, tranſibat quidam Prior Ordinis eiuſdem, & cauſa devotionis ibidem moram trahebat, nam fuit deuotiſſimus Domino Iesv. Hic quadam vice coram altari ſe proſternens diutiſſimè orauit pro liberatione ab adverſis; ſuum Monaſterium grauiſſimè infectãtibus. Nam ſuum Monaſterium in partibus Regni Hiſpaniæ grauiſſimè fuit à guerris infeſtatum, & à Potentibus oppreſſum, in tantum vt omnes redditus, & Monaſterij bona in rappinam eſſent converſa. Illo ſic diebus ſingulis diuiſim, ſpatio dierum 15. in oratione perdurante, tandem ſubitò raptus in Spiritu non ſicut ſolebat (erat enim eius toti us deuotionis) ſed altiori modo, vidit manifeſtiſſimè Dominum Ieſu Chriſtum in gloria mirabili Paſſionis apparentem, & quindecim arma miri decoris geſtantem, hoc eſt, quinque tela, quinque haſtas, & quinque lanceas: quæ omnia Chriſti ſanguine rutilabant, & veluti ſydera micabant. Cui ait pijſſimus Matiæ filius: *Non timeas Petre, his enim armis cuncta vinces adverſantia*. Cui ille cum tremore: *O Domine quid deſignant hæc arma tam glorioſa? Ad quem*

Do-

Dominus ait: Sunt, inquit, *quindecim orationis Dominicæ excellentiæ, quæ, à cunctis repugnantibus valent liberare. Vade ergo, & prædica psalterium meum, & cum tuis perora; & mox senties auxilium meum.* Quæ autem sunt hæ virtutes tam mirabiles, & quantæ patuit in effectu. Nam cum hoc prædicasset, rediens ad terram suam infra breve tempus, vniuersi corruerunt hostes, raptores reddiderunt ablata, Religiosi ipsius conualuerunt in cunctis: In tantum vice alia raptores pro præda intrantes eorum agros, & vineas, ac Monasterium: subitò facti sunt furiosi, aut Dæmoniaci, vel paralysi resoluti, vt non possent exire nec, se mouere de loco, nisi pœnitentia facta, & petita cum humilitate ab eodem Priore indulgentia, qui tamen erant plusquam quingenti equites. Hæc narrat Ioannes de Monte, qui asserit Chartusiensem hunc, carnalem fuisse cognatum suum.

Collector, seu transcriptor posthumus, id huc inseruit, occasione Carthusiani, accidit-que recens anno 1479. quo exeunte hic liber impressus est: Alano annis quatuor ante, fatis perfuncto.

Carthusiensis quidam glorioſissimæ Dei genitrici, valde deuotus, & amabilis erat, eo quod singulis diebus temporibus congruis Psalterium glorioſissimæ semper Virginis Mariæ cum certis meditationibus eidem deuote diceret. Quam obrem quadam vice, dum post horam completorij, eius Psalterium, cum suis meditationibus valde deuote cõpleuisset, illico oculi eius somno gravantur, & in Spiritu aliquandiu raptus ductus est in regale, ac solemne Palatium vbi vidit maximam rurbam, varijs ornamentis ornatam.

Inter cætera vidit Regem cunctis decoribus redimitum, cui infiniti astiterunt famulãtes. Ipsa etiam astitit Regina venustissima à dextris eius, tenens dexteram Dei plenam, ignitis, & flammeis telis, qui ad modum iaculaturi desuper in terram manum leuarat. Ad quem Regina: *Noli*, ait, *mi fili amantissime, noli, sed parce miseris peccatoribus, vt pœnitentiã agant.* Tunc Rex ait Reginæ: *Nonne iustus in omnibus vijs meis*

CAPVT XII.

De Chartusiano videnti Iesum iratum orbi telis feriendo-ni B. V. intercessisset.

SEquentis exempli non auctor est Alanus, sed eius

meis appellor? Cur ergo non iuſtitiam operer? Nonne vides quid mundus agit? Nonne iniquitas in omni ſtatus primatum tenet? Tu igitur noli impedire iuſtitiæ opera. Cui Regina: *Verum fat or, mi amantiſsime fili, ſed nonne miſericordia ſuper omnes cœlos elevata eſt? Et ideo miſericordiã negare non poteris.* Nonne ſcriptum eſt: *Cum iratus fueris miſericordiæ recordaveris?* Reſpondi Rex: *Verum dicis, quia miſericordiam volo, & non rigidam iuſtitiam, ſed miſericordiam nemo petit; ergo iuſtitia rectè operatur.* Reſpondit Regina: *licet homines miſericordiam non poſtulent, optant tamen, vt eis tribuatur. Et noſti carnem humanam ex corrupta materia propagatam, idcirco ſemper magis tendit in corruptionem, quam in perfectionem. Et quia reſurgere non poterit, niſi mediante iuvamine gratiarum. Idcirco ego, quæ Mater miſericordiæ, & gratiarum dicor, quam negare nequaquam potero, quia plena ſum, quã plenitudinem ante tui conceptionem Angelus mihi annuntiauit, inquiens: Ave Gratia Plena Dominus tecum. Eandem igitur gratiæ plenitudinem in miſeris egenis effundam. Et hanc vnã mihi petitionem exaudire velis peto.* Reſpondit Rex matri: *Pete, & filius nihil tibi negat.* Tunc Mater Regina ait: *Quamquam mi fili totus mundus à capite vſque ad pedes langueat, & non ſit ſanitas á maiore, vſque ad minorem, & quamvis tua Catholica S. Eccleſia valde periclitetur, & coinquinatis membris regatur: Nihilominus ego Mater gratiarũ unam gratiunculam in mundum tanquã dulce electuarium effundam, vt quicunque ſumpſerint, & debito modo vtentur, integrè curentur.* Et adiecit Regina dicens: *Ecce eſt hic homo, qui me ſpeciali ſervitio in tribus Quinquagenis, Ave Maria, & quindecim Pater noſter, loco Pſalterij venerari ſolet, & in eis meam Conceptionem, Incarnationem tuam, Natiuitatem tuam, Humanitatem, Vitam, & Paſsiouem tuam, meamque compaſsionem vſque ad tuam Mortem; inſuper de gaudijs tuæ Reſurrectionis, meditari devotè ſolet. Nunc igitur peto, vt quicunque meum Pſalterium cum his meditationibus devotè ad me flexis genibus competenti tempori dixerit, vt ille ſalvus ſit, & nulla mala morte meriatur, neque alio aliquo periculo deprimatur, O tuam indignationem ab eo avertas, quæſo.* Tunc Rex depoſitis ignitis, & flammeis telis, amplexatus eſt, Reginam dicens: *Tu Mater amantiſsima, non eſt fas tibi negare ſalutis fuere exordia. Quicumque igitur ea ſic, vt petis deuotè ſine culpa mortali implenerint à me miſericordiam, o gratiam, & vitã æternam conſequenter. Et omnem*

gra-

gratiam, qualemcunque etiam tu, tuis famulis, in tui Psalterij seruitio, & eiusdem meditationibus tibi famulantibus optaueris eandem eis benigno fauore indulgere poteris. His dictis Regina Regem amicissimè est amplexata, & humiliter inclinans, iterum residebat apud Regem in sede deaurata, multis adiunctis Choris Sanctorum. Et statim reductus est Spiritus huius hominis ad corpus. Qui quidem bonus vir, quasi graui somno sopo-ratus, euigilabat, & hanc visionem mente voluebat. Et ecce hora matutina, cum iam iterum complesset primam Quinquagenam Psalterij gloriosæ Virginis Mariæ cum consuetis meditationibus, apparuit ei B. Virgo Maria visibiliter in maxima claritate. Qua visa Frater ille valde turbatus est. Cui B. Virgo Maria dixit: *Amice, ne paueas, sum* inquit *illa Regina, quam hac nocte in spiritu vidisti. Ecce vidisti tunc Regem potentem tela ignita, & flammea tenentem, vidisti, & me tenentem eius manum paratam iaculari ea in terram. Tu igitur diligenter auscultа, & quæ mandauero imple, & plures tecum salvabis, qui aliàs valde periclitarentur. Per tela ignita, & flammantia, quæ vidisti in manu Regis fuerunt designatæ diversæ plagæ horribilissimæ, quibus filius meus iustissimè propter peccatorum enormitatem mundum plagare decrevit. Sed ego, quæ Mater gratiarum, & misericordiæ vocor, retraxi manum eius, ne in furore suæ indignationis hoc ageret, & misericordiam obtinui. Tu igitur eo modo, quo me in meo Psalterio venerari soles, hoc diuitius ne differas apud te, sed in publicum edoceas scriptis, & verbis. Adde etiam quamvis ad meum Psalterium, multa concessa sint Indulgentiæ, ego tamen vltra illas devotè sine culpa mortali, & flexis genibus Psalterium meum centum tibus, pro qualibet Quinquagena multò maiora addam. Rursum Quicumque in hoc Psalterio, cum prænominatis articulis perseveraverit, in extrema hora ipsius pro fideli seruitio, Plenariam remissionem à pœna, & à culpa omnium suorum criminum ei indulgebo. Hoc autem auribus tuis incredibile non videatur: Quod si hoc licet filij mei Vicario terrestri. s. Papæ, cui hanc potestatem dedit, multò magis licebit mihi, Regis cœlestis Matri, quæ Gratia Plena, appellor, & si plena, ego largissimè meis charis gratiam effundam. Idcircò vt fidelis miles perage negotium Reginæ cœlestis, vt errantes per me ad viã vitæ reducantur, & vt tu in illa die recipies coronam lætitiæ, quam iustus Iudex daturus est tibi.* Et his dictis euanuit.

Considerans deuotus vir rem gestam,& negotium Reginæ sibi commissum,docuit, & scripsit quantum potuit, emmittens scripta sua ad diuersa loca, quibus tam spiritualibus,quam sæculares se emendare possiut,vt misericordiam, & gratiam in præsenti,& gloriam in futuro consequi valeant. Amen. Revelata sunt hæc huic Patri Carthusiensi in diè Annuntiationis glorioſissimæ Virg. Mariæ hora Completorij. Anno Incarnat. Dom. 1479.

CAPVT XIII.

Gratum Deo. Cœlitibusque vsui esse Psalterium,ostenditur.

QVidam de Patribus, qui obierunt Anno 1431. in domo Treuirensi Carthusiensis Ordinis in scriptis reliquit, qualiter onus illorum,qui se in Rosario exercere consueuit; deductus fuit in spiritu vsque ad cœlum empyreum, vbi inter multa arcana vidit, & audiuit; etiam clarissimè vidit, quod idem Rosarium præsentabatur Altissimo,& quod B. Virgo Maria, cum Virginibus suis, & omnes Angeli, & Sancti vniuersi ab Adam; vsque ad illud tempus accesserunt, & Omnipotenti Deo gratias egerunt,& benedixerunt,pro sanctis exercitijs, quæ fiunt circa illud Rosarium in cœlo, & in terra. Et orauerunt pro cunctis Religiosis,& deuotis hominibus: qui se in illo exercent, vt gratia, & pax eis adiungatur in terris, & gloria accrescat in cœlis. Idem vidit, & audiuit quod prædicti omnes Sancti, & Angeli Dei ipsum Rosarium deuotissimè decantabant cum suis meditationibus, addentes ad quamlibet meditationem, seu clausulam ibi additam *Alleluia*,iucundissimo cum cantu. Quoties etiam nomen B. V. Mariæ ibi nominabant humiliter se inclinabant. Ad nomen verò Iesu Christi genua deuotissimè singuli flectebant, iuxta dictum Apostoli: *In nomine Domini nostri Iesu Christi omne genu flectatur cœlestium, terrestrium, & infernorum.* Dictum fuit etiam illi clara, & aperta voce,quod quoties quis dictum Rosarium compleret, cum suis meditationibus adiunctis toties plenam perciperet omnium peccatorum remissionem Vidit etiam innumeras, pulcherrimas,lucidissimas immarcescibiles odoriferas coronas; quæ reservantur his, qui se deuotè exercent in eodem. Et toties additur illi huiusmodi corona in cælo, quoties quis sertum huiusmodi

di

di ad laudem Dei, & eius genitricis dixerit. Idem Patet nō semel, sed pluries aliquando vna die gaudia cælestia vidit, & audiuit. Et quandoque etiam in corpore consolationem magnam, ac confortationem percipere solebat, secundum quod de se in ipso Rosario deuotè exercere poterat. Et licet se in suis scriptis non nominarit, ipsum; tamen eundē qui hæc scripsit, fore minimè dubitamus. Talis enim conuersationis fuit inter fratres, tantæ deuotionis, patientiæ, litteraturæ, gratiæ, & fortitudinis etiam in corpore licet rigidè vixerit, & prè cunctis cæteris meritò huiusmodi meruerit habere reuelationes. Sic tamen eadem, quæ diuinitus cognouit, prudenter occultare sciuit, vt communi Fratrum conuersationi non ostenderit singularitatem, sed solatiosus, & consolatus cunctis existeret.

CAPVT XIV.

Pulchra visio B. Alano sponso novello Mariæ Virginis Facta.

QVidam deuotus Beatissimæ semper Virg. Mariæ, in Psalterio, in quodam festo Magno Virg. Mariæ fuit raptus veraciter ad superna. Videbaturque sibi, quod ex omni parte voces audirentur terribilissimè clamantes: *Vindictam, vindictam, vindictam, de habitantibus in terra.* Post istos autem cernebat, quod è cœlo erumperent tanquam flumina ignea supra terræ habitatores. Illicoque perijt hominum innumerabilis multitudo, ad clamorem autem pereuntium cæteri cæperunt clamare pro auxilio. Subitò de cælis aduenit nauis syderea, stellis ornata, multisque alis albis alata, & hæc per aera ferebatur; mito modo desuper tecta. Erat autem tantæ magnitudinis, & innumeri in eam intrare potuissent. Quid vltra? Cernebat L. de parte vna nauis, & L. de parte alia, & L. supra tectum, qui cum vrnis aquam infundebant, extinguentes horribilissimum, quod ardebat incendium. At in capite nauis tanquam Patrona residebat quædam Domina, tam mirabilis, vt sit inexplicabile. Iris Dei ambiebat nauem illam. Porrò Regina hominibus periclitantibus, sic ait: *O miseri filij hominum ad me confugite, ne præsenti in hoc diluvio pereatis. Et sicut quondam mundus a diluvio peccatorum est liberatus per Salutationem Angelicam, sic & nunc venite ad me per eandem salutationem.* Quid amplius? videbat

quòd vniuersi, qui hanc Salutationem accipiebant habebant auxilium. Veniebant autem Columbæ candidissimæ, quæ eos ad arcam deportabant Et Beatissima Maria conuiuiũ magnum in escis totius iucunditatis, & in vino diuino inebriationis eis faciebat. Post hæc mandabat hæc Domina Angelis trium Quinquagenarum, qui incendium extinguebant in monte altissimo, & in brevissimo tempore ædificauerunt Ciuitatem miræ magnitudinis cum Turribus C. & L. vbi omnes Psalterij Virg: Mariæ Oratores fuerunt positi, vt præservarentur ab incendio, quo nunc pænè totus mundus in omni statu deboratur. Et ait Benignissima Maria: *Sicut qui Nauim Noe cõtempserunt, omnes in diluvio perierunt, sic omnes qui me, & Psalterium meum contemnunt, temporibus nonissimis, proculdubio in isto peribunt.* Et heù, heù, quis dicere posset quantum, & quale fuit hoc diluvium? Non enim puto humana lingua id exprimi posse. Nam vt brevius concludam, tanquam alter Infernus videntur. Nullibique misericordia apparebat, nisi vbi Maria invocabatur. Et heù, heù, qui dicam? Persona quæ hæc vidit plurimos vidit, qui debuissent ex officio ad Mariam confugere: tali in tempore diluvij, qui tamen magis eam blasphemabant, & cum blasphemijs suis turpissima morte, tali in diluvio ad tartara decurebant. Plurimos autem vidit viros, ac mulieres simplices, qui in simplicitate sua ad Mariam, cum Psalterio suo confugientes, ab ea habebant benedictionem, & præservationem: Inter quos vidit quosdam Ecclesiasticos, quoad primum genus, & quosdam laicos, quoad secundum, qui eadem die sunt mortui tempore pestis, Ecclesiastici quidem duo, aut tres. Laici verò quinque, vel sex, quos nouit maxima cum deuotione decedebant. Et hoc est, quod dicit Dominus in Euangelio: *Servus sciens voluntatem Domini, & non faciens plagis vapulabit multis; nesciens verò plagis vapulabit paucis.* Luc. 12. Propterea, & conscientiæ nostræ puræ habeantur, tempore isto periculosissimo Virgo Mater, cum filio, in eorum salutentur Psalterio.

CAPVT XV.

Exemplum de Monacho facto repente docto.

DEvotissimus quidã Monachus in Psalterio B. Virginis Mariæ, post tempora longa, merito huius Psalterij,

rij, fuit raptus ad ſuperna, vbi vidit Regem Angelorum in gloria ſuæ Maieſtatis, in cuius conſpectu fuit liber infinitæ Magnitudinis, in quo omnis ſcientia ad plenum deſcripta erat. Iſtum ergo famulum Mariæ Virginis, Maria perducens ad filium, obtinuit ab eodem filio ſuo: vt legeret in eo libro. Legit, & ſecundum diuerſa folia, plenitudinem ſcientiæ habuit. Sicque rediens ad ſe ipſum, mirabatur, & ſcire cupiebat ſi hæc vera eſſent. Itaque libros intuetur, & omnia intelligit pleniſſimè, cum alijs loquitur Monachis, & omnes ſuperabat, in tantum, vt putarent eum dæmoniacum, qui ſtimmus dæmonum fuit inimicus. Poſtmodum autem, vt antea viuendo, docebat, & prædicabat ſemper, & frequentius de Virgine Maria ſibi in ſuo Pſalterio quotidie pſallendo meruit hæc dona, & poſtmodum ad Regna ſempiterna pervenit.

(✠)

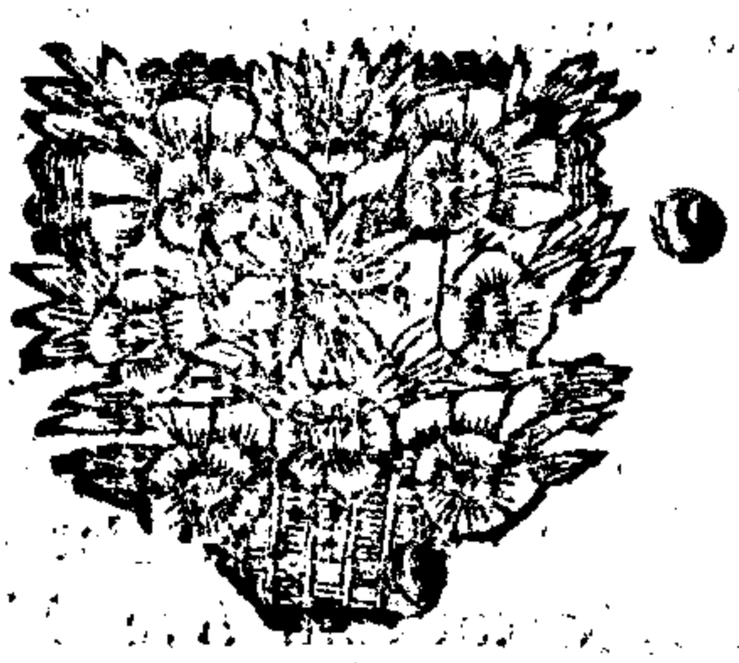

CAPVT XVI.

Fructuoſum eſt orare Pſalterium Virginis glorioſæ, cum receptione diſciplinæ.

PRÆFATIO.

LAudate eum in *Pſalterio, &c* Pſalm. 150. Quoniam in laudibus ſponſi, & ſponſæ Ieſu Chriſti, & dulciſſimæ ſemper Virginis Mariæ, tota eſt hominum ſalus, dicente S. Bernardo in ſermone quodam de Sponſo, & Sponſa: *Bonus enim in terris eſt Pſalmus, ideo iucunda, decoraque laudatio. Propterea lauda anima mea Dominum, quam diu vita te comitatur.* Sed quid tantis ſalutatoribus noſtris pro immenſis beneficijs referam gratiarum actiones? Proculdubio: *Cantabo Domino Cnticum novum*, ſcilic. Angelicum, & laudabo eos in Pſalterio Virg. Mariæ, ſcilicet Ave Maria. Nam ſalutatio Angelica eſt ſummum Euangelium, quoniam eſt caput, & origo, & Mater Domini Ieſu, ac vniuerſorum Euangeliorũ. Per quod Deus eſt Incarnatus, ſecundum Anſelmum. 2. Maria Dei Mater effecta, quod Deus nihil maius facere poteſt in pura creatura, ſecundum S. Thomam. 3. Diabolus eſt ſuperatus, ſecundum S. Au-

S. Auguſtinum. 4. Mundus renovatus, ſecundum B. Hieronymum. 5. Infernus evacuatus, ſecundum Baſilium. 6. Peccata remiſſa, ſecundum Gregorium. 7. Virtutes reparatæ, ſecundum Remigium. 8. Sapientia mundo præbita, ſecundum Fulgentium. 9. Infirmi ſunt ſanati, ſecundum Damaſcenum. 10. Mortui ſunt ſuſcitati, ſecundum Didimum. Quid amplius? 11. Sanè per hoc Pſalterium, quod dicitur quaſi ſaiutarium à Salutatione, ſalus æterna eſt mundo condonata, iuxta Nazianzenum. 12. Cœleſtia reparata, iuxta Gregorium. 13. Trinitas Beatiſſima placata, iuxta Ambroſium. 14. Imo captiui ſunt liberati, & ſervi redempti, ſecundum Oroſiū. 15. Sedentes in tenebris, & vmbra mortis, viderunt lucem humanæ ſalutis, quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum iuxta Ioannem Chryſoſtomum. 16. Exules quoque, & pauperes reducti ſunt in Regnum proprium, & Paradyſum deliciarum, ſecundum Haymonem. Quid vlterius? Dicò quòd omnes mundi creaturæ ſimul ſumptæ nequeunt comprehendere ſufficienter Salutationis Angelicæ laudes inerrabiles. Solus ipſe poteſt, qui ſolus per hanc eſt natus de Intemerata Virgine ſemper Maria. O igitur omnes laudate Deum in Pſalterio, ideſt, in Pater noſter, & Ave Maria, ſecundum numerum Pſalmorum Dauidicorum, quia hæc ſunt Cantica Canticorum Noui Teſtamenti. Sicut fecit quidam Religioſus nuper, vt ſequitur.

HISTORIA.

CVm quidam Religioſus Spiritu Sancto inſpirante, diù Pſalterium Mariæ Virg. oraſſet, & flagellis, ac virgis ſe acriter diſciplinaret, die quadam inſtantiſsime cœpit Mariam Virg. rogare, vt ſibi dignaretur viam oſtendere; per quam omnes Homines ad eam, & filium ſuum poſſent citò, & feliciter inter tot mala, & adverſa, in quibus nunc totus mundus immerſus eſt, pervenire: Cui ſic feruentiſſimè oranti apparuit B. Virgo Maria peccatorum advocata, & dixi ei: Hæc eſt cariſſime Sponſe vera ſalutis via omni ſpecie lapidum pretioſorum fundata, omni ſpecie Florum decorata, & omni ſpecie Stellarum feminata, videlicet: Quotidie, vel pluries filio meo, & mihi Pſalterium meū offerre; veſperè, mane, & meridie, vt quindecim Pater noſter, & totidem Ave Maria, addeu-

addendo horum cuilibet decem Ave Maria, sic erunt in toto 150. Ave Maria, sicut sunt in Psalterio 150 Psalmi, in quibus Pater noster, & Ave Maria sunt figurata, & implicitè contenta. *Et cum quæsisset, quare in tali numero sibi magis placebat? plures ei rationes pulcherrimas assignabat alibi positas. Dixit igitur*: Hæc est vera salutis via, quam ob dilectionis meritum tibi ostendi, per quam possunt omnes venire ad me in gratiarum benedictionem, si dicatur cũ disciplina centum, & quinquaginta ictuum, cum virga, aut per compressionem, vel punctionem carnis, in femore, in manibus, in cruribus, in pectore, sive alibi. Quæ disciplina punctionum est Regia disciplina. Nam potest fieri vbique, semper, facillimè, secretissimè, & pro omni bono faciendo, & omni malo fugiendo. Nam sicut cuidam hesternis temporibus revelavit famulo meo, qui quondam flagellis se acriter disciplinare solebat, sed tandem cum locus suus esset in medio Fratrum multorum sui Ordinis, & præ verecundia flagellis semper sonantibus, se cedere non auderet, ob hoc tentationibus fugatis per priores disciplinas innumeris redeuntibus, carnis, diaboli, & mundi, adeò, vt penè in omnibus deficiens propè, heù, desperaret, dignata sum ego Mater misericordiæ ipsi apparere. Cumque trepidaret, ipsi aio: Non dubites fili, nam ego sum Mater Dei. Ac ille inquit: Si Mater Dei estis, supplico propter merita vestra. Filijque vestri, ac totius Ecclesiæ militantis vt liberare me dignemini ab istis tentationibus, per omnia mihi importabilibus, & damnabilibus. Ad quem ego: Hæc, inquam, ò fili tibi contigerunt, quia arma tua proiecisti, & mundum rapidis hostibus te exposuisti. Arma dimisisti, filiam iustitiæ, sororem Religionis, amicam pœnitentiæ, Dominam humilitatis, Ducissam fortitudinis, Magistrã Castitatis, Fabricatricem devotionis, Amicam Sanctorum, Nutricem omnium bonorũ, Medicamque omnium malorum, Domicellam meam charissimam, & devotorum mihi sponsam, videlicet, disciplinam quam abire, deficere, & turpiter perire permisisti. Quod enim ictus tibi dabas, tot muros ferreos tentationibus obijciebas? Quot verbera suscipiebas, tot scuta cœlica contra dœmonum tæla apponebas. Quot vlterius ictus tibi conferebas, tot arma Angelica recipiebas, tot turres aureas,

&

& castra argentea tibi fabricabas. Quot ictus recipiebas, à tot ictibus pœnarum viuentes, & defunctos liberabas, tot gaudia mihi, omnibusque Sanctis, & Angelis generabas, totque tristitias ad te deponebas, totidemque carnis spurcitias, ac tot mentis concupiscentias à te depellebas, quinimo tot tristitijs, ac vinculis, atque carceribus dœmonia cuncta afficiebas, vinculabas, & incarcerabas. At ille ait: O Domina mea, iam pro certo, per omnia verissimum esse, comperi, quod narrastis. Nam cum dudum infinitis peccatis, etiam gravissimis repletus essem, & horribilissimis, vt iam nullo modo à peccatis abstinere possem: post huiusmodi disciplinas, mox statim supra meam spē, & omnium meorum Confessorum resurrexi, & mox omnes alios, etiam deuotissimos in oratione, vigilijs, abstinentijs, ieiunijs, cæterisque exercitijs deuotionis superaui, adeo, vt maximum videretur mihi martyrium sufferre potuisse. Ob hoc funibus, cordis, & flagellis durissimis sæpius corpus meum cruentabam, maximo cum fervore, & potestate. Sed quando disciplinas huiusmodi dimisi, omnia etiam facillima, fuerunt mihi difficillima. Quamvis autem in principio difficile erat minimum ictum recipere tamen paulo post facillimum fuit etiam horrendas suscipere percussuras, imo etiam gaudiosum, adeò vt quandoque, quando tristijs magnis, & tentationibus eram afflictus, per huiusmodi disciplinas redderem me lætum præ omnibus alijs, fortemque cōtra peccati temperamenta, sic vt maluissem pati omnia mūdana supplicia, quam vnum solum peccatū mortale committere ex certa scientia. Sed heù, me miserum, de omni bono spirituali nauseam nunc habeo, & tædium, & omni malo præssus sum, & immersus in profundum. Verumtamen ò Regina misericordiæ super hoc misero mihi indulge, quia vt melius nosti, verecundia has dimisi, & pudore. Cui illa: Fili da mihi manum tuam. Quia humiliter oblata, apprehendit dexteram, & ait: Fili, Regiam nunc tibi ostendo disciplinam, facillimam, generalissimam, & fructuosissimam, sicque digitis suis pellem manus suæ, ictibus paucis cæpit comprimere loquensque ei, dixit: Sentisne fili à me istas puncturas? Tunc ille clamans præ dolore: ò ò ò Domina, inquit, & sentio, & scio, quod secretius, & humilius me isto pos-

sum

sum cruciare modo quam flagellis multis. Et ego ad eum: Redi ergo, ad priora, & contra omnia mala, & tui, & tuorum, & pro te; & pro tuis, hanc facito pœnitentiam secundum Psalterium, vt ad minus quinquaginta suscipias puncturas de sero ante lectū, post matutinas totidem, & in die etiam totidem. Sicque disparui. Et ille, vt docui, fecit, & nunc facit, & ad priora, imo etiam ad multo maiora sanctiora deuenit.

Sponsus: O Domina supplico, quatenus breui compendio intimeris, quid vobis sit faciendum, à cunctis peccatoribus pauperculis. Maria respondi: Audi Augustū discipulum meum loquentem: Inquit enim: Si volumus Iesu Christo, & Mariæ eius Matri dulcissimæ summe placere, totum nostrum eius offeremus corpus, & animam, interiora, & exteriora. Propterea parum placent Deo oracula, quæ sunt sine pœnitentia, nec pœnitentia placet, cotporis pœna, simulque disciplina. Hæc ille de quodam sermone de me.

CAPVT XVII.

Schemata Psalterij, eius meritum designantia in Cœlis.

SPonsus nouellus gloriosissimæ Virginis Mariæ fuit aliquando raptus in spiritu, postquam diu Psalterium Virginis Mariæ orauerat: in quo raptu vidit sibi assistentem Beatissimam Virginem Mariam, totius mundi Reginam, quæ sic eum allocuta est: Cur, inquit, *more solito non deseruis mihi in Psalterio meo? Recte incepisti, sed acedia multum tepescis, cum deberes de die in diem proficere orando. Et ne modicam putes mercedem esse, quam tibi dabo si fideliter mihi in Psalterio meo seruieris, vltra eam quam accepisti: veni mecū, gloriam, & excellentiam tibi manifestabo ampliorem.*

Sic itaque Maria Virgine ducente ad cœlestia peruenit pallatia. Vbi primo vidit Ciuitatem, in gloria inenarrabilem, ex argento, auro, & crystallo, ac margaritis miro modo compositam. In cuius muro altissimo erant 150 turres gloriæ ineffabilis, in quibus Angelorum erant excubiæ, & epithalamium cœleste, sc. Aue Maria concinnebant in immensum dulcius super omnem mundi harmoniam.

Postmodum infra Ciuitatem erat *Castrum* infinitæ gloriæ, magnitudinis, & altitudinis immensæ, ex omni lapide pretioso confectum, in quo erant 150. propugnacula pulcherrima, in modum turrium. Ibique erant Patriarchæ, Prophetæ, ibi etiam Apostoli, Martyres, Confessores, Virgines, gaudentes inenarrabili lætitia.

Atque infra hoc Castrum Hortus fuit paradisi amœnissimus 150. habens distinctiones. Ibi erant lilia, ibi rosæ; ibi arbores, ibi vniuersi fructus desiderabiles, odorque superans omnem hic desiderabilem fragrantiam. Atque in illis arboribus erant auiculæ ex omni specie, quæ omnes concinnebant Psalterium V. Mariæ, dicendo *Pater noster*, *Ave Maria*, cum tanta suavitate, vt hæc melodia potuisset omnem mundi fugare miseriam.

Quid amplius? In huius paradisi medio Pallatium fuit Imperiale Trinitatis, ex stellis radiosissimis miro modo fabricatum, ibique erant 150. thalami, cum totidem admirandis tabernaculis, in quibus Virginum, & Sanctorum inenarrabilis aderat multitudo qui assidue decantabant salutare Angelicum, cum gaudio inæstimabili, & inenarrabili. Aderantque Angeli in Psalterijs suauissime sonantes, totusque mundus resonabat in vocibus eorum.

In medio autem Pallatij fuit Tribunal, sive thronus infinitæ gloriæ, vbi residebat ille sponsus animarum, Dominus Iesus Christus. Qui Matri, & Virgini aduenienti assurgens, eam considere secũ fecit. Tunc illa Virginea voce ait illi: *O fili dulcissime, quæ Sponso meo promisi, placeat quæso tuæ pietati confirmare.* Tunc ille ait: *Mater, & sponsa charissima quæ postulas impetrasti, voluntas tua fiat.* Tunc subridens Maria ait: *Ego promisi sponso meo totam hanc Ciuitatem cum omnibus habitantibus in ea, & similes spopondi cunctis seruientibus mihi in Psalterio meo.* Tunc pijssimus Sponsus Iesus Christus ait: *Et ego, ò sponsa charissima, tui amore me eis cũ omnibus postulatis in æternum condono; si perseueraverint in Psalterio nostro, vt de his omnibus suam faciant voluntatem.*

Et tunc videbatur præfato Sponso, quod Maria Virgine apprehendente manum eius, ducebatur ad amplexus dulcissimi Iesu, bibitque de omnibus vulneribus eius ambrosiam æternorum gaudiorum, secreta Dei ibi cognovit admirabilissima. Atque ei Dominus Iesus Christus: *Adde, & for-*

fortius orare memento, & attentius si Ciuitatem tuam volueris facere ampliorem, & suaviorem. Sic volens, nolens cælestia dimisit, & in terra se tristem reperit, de tantæ gloriæ dimissione.

Vt ergo resolvantur dubia torpentia excitentur, & cœlestia acquirantur palatia, nos more solito salutemus Mariá, & Filium suum in eorum Psalterio, dicentes semper mente serena: *Ave Maria gratia plena, &c.*

CAPVT XVIII.

Brevissima miracula moderna circa Orationem Dominicam.

PRÆFATIO.

QVemadmodum leges, & ordinationes Sanctorũ abierunt in oblivionẽ; sic fidelium negligentia, & mundi tanta Psalterij Mariæ Virgine indigne sepeliuit bona, quod non ferens pia Dei genitrix, hæc reformari nostris temporibus sæpius præcepit, multis cum signis & prodigijs dicens suo noue sponso.

Sicut mundus per Ave Maria fuit renovatus, infernus evacuatus, cœlum paratum, sic & nouissimis his temporibus pessimis tali suffragio, ipsa eadem pijssima Deigenitrix Maria mundum iterum ad sanctas Dei leges reformari intendit.

Addens plurima se gratiarum genera collaturum his, qui Psalterij huius cultores erunt, & prædicatores. Qui verò eius erunt depravatores, aut impugnatores, non dubitent, quia contra se prouocent Regiuam misericordiæ: quod sæpius iam heu! heu! expertus sum. Nam omnes pene tales hoc impedientes, aut corruerunt in maximum peccatum, aut scandalum, vel gravissimum damnum, aut in mortem pessimam.

Quapropter vos vniuersi fideles Domini nostri Iesu Christi, & Mariæ Virginis filij attendite quæso fidem vestram, considerate mortem vestram certam, & horam incertam, temporaque in præsenti periculosissima, nec non & futura supplicia æterna. Pro quibus bonis acquirendis, & malis fugiendis accipite, & orate Psalterium V.M. laudando Sanctam Trinitatem semel ad minus in die in hoc beatissimo Psalterio. Ad quæ & si non moueant prædicta, saltem moderna provocent exempla.

Nec enim dicere ausi essemus, nisi certificati indubie

pellitus fuissemus. Tanquam enim Doctor veritatis loquor, pro diuina veritate, pro naturali, pro moribus quoque, ac pro totius militantis Ecclesiæ vniuersali salute.

NARRATIO.

AGrovi in Vvaldenshusen quendam, qui homagiū diabolo fecerat, Christo & Baptismo negato, sed miro modo per Psalterium hoc acceptum, filiationem recuperauit diuinalem. Quia *Pater noster*; Inde etiam postmodum promeruit, vt Pater esse multorum aliorum Deo seruire volentium. Vidi etiam mortuos hoc suffragio esse resuscitatos. Quinimo & morti quasi condemnatos in pestilentia, hoc salutari antidoto à morte vidi esse ereptos, quia *Qui es*: in Psalterio repetebāt.

Consequenter perpendi proprijs oculis, aliquos Religiosos omni vanitati deditos, qui salubri hac medicina prorsus cælestiales sunt effecti, quia *In cælis*.

Deinde meretrices & vsurarios per hoc castimoniæ vinculum sæpius pendi de[illegible]o esse sanctificatos: quia *sanctificetur*.

Exinde blasphemos, & omni malignitate plenos, incorrigibilesque per hoc fidei oraculum, scio perductus ad omnimodam nominis Dei reverentiam: quia *nomen tuum*.

Fuit etiam quidam Rex privatus suo regno proprio, tempore nostro, qui per hoc Psalterium acceptum propriū recepit regnum. Quia *Adueniat regnum tuum*.

Gaudium habui aliquando summum, quia perpēdi quosdam Apostatas à Religione, & à S. Dei Ecclesia apud Infideles metu pœnarum conversantes: sed gaudioso hoc suffragio, sic ad diuinam redierūt voluntarem, vt martyrium fortissime pertulerint. Inter quos quidam Antonius fuit de ordine Fratrum Prædicatorum temporibus nostris: quia *Fiat voluntas tua*.

Habui prodigium insigne per hoc oraculum salutare in clara experientia, quod in quibusdam terris, vbi fuit auræ per maxima intemperies, nociva supra modum hominibus, atque omnibus, sed prædicato hoc cœlesti suffragio, optata cunctis redit serenitas: quia *sicut in Cælo*.

Inde experimento probavi sterilitatem in quibusdam terris, & pestiferam cladem horribilissime grassantem, sed stella hac adveniente amanda, scil. Psalterio B. Virg. Mariæ, terrigenis, terrisque illorum est benedictio collata, quia *& in terra*.

Pre-

Pretioſiſſimam Euchariſtiam, noui multos, præpeccatorum ſuorum pondere habere in nauſea, & in irreuerentia, ſed habito hoc remedio deuotionis in toto ſingularem ſenſerunt in tam mirabili Sacramento ſuauitatem, adeo vt ſæpius vellent communicare, eo quod ibi videbant ſenſibiliſsime ingentia opera Dei. Cuius clementia diuinitus illuſtrati, Chriſtum Ieſum ibidem ſenſibiliter intuebantur: quia *Panem uoſtrum quotidianum.*

Læta etiam mente aliquoties perpendi, quoſdam immiſericordes, & feroces tanquã Leones, vt in quodam milite, quem non noui nomine, ſed fama, qui acceptis armis Pſalterij huius, ſic dabat, & abundanter erogabat, vt datores omnes clementia in terris illis ſuperabat, quia *Da nobis hodie.*

Miro modo virum cognoui, qui in tantam corruit deſperationis voraginem, vt nemo, agnoſcens eum, poſſet aliquid de eius ſalute ſperare, ſed accepto huius Pſalterij ſpei bravio, in ſpe ſuperabat, & opere multos etiam deuotiſsimos, quem agnoui: Quia *& dimitte uobis debita uoſtra.*

Noui etiam præpotentem in mundo Baronem, & Comitem qui immortale odium gerebat, contra ſimilem ſibi in potentia Principem, & propterea mala contigere innumerabilia, ſed accepto, pacis oraculo, pax tanta eſt firmata inter eos, vt hi duo putarentur, tanquam Aunculus, & Amicus, quia *ſicut & nos dimittimus debitoribus noſtris.*

Oculis etiam proprijs vidi quendam à diabolo poſſeſſum, ſed cum portabat onus Pſalterij huius Euangelicum, continuo liberabatur: Cum autem illud dimittebat, ſtatim ab inimico vexabatur, & ſimilia plurima ſæpius vidi & audiui, quia *Et ne nos inducas in tentationem.*

Præterea conſpexi viros & mulieres, qui mihi dixerunt, defunctos ſibi apparuiſſe, ſub veriſsimis fidei indicijs tanquam cruce ſignatos, qui dicebant quod cito eſſent liberati à pœnis, quia pro eis Pſalteria hæc dicebantur à quibuſdam deuotis mulieribus, religioſiſque viris, quia *ſed libera nos à malo. Amen.*

Hæc idcirco dixerim XV. exempla ſuper Dominicam orationem, quoniam ſi verba Sanctorum, & Doctorum, ac Prædicantium, & conſilia dantium maximæ ſunt efficaciæ in quam plurimis, nulli dubium, quin per verba Dominicæ orationis, æqualia poſſunt fieri & maiora. Quodlibet autem XV. horum verbo-

borum, ordinatur ad decem Dei mandata iure diuino, vt merito tali iure etiam in oratione Dominica numerus Sãctus Psalterij Trinitatis sanctissimæ habeatur.

Et pari modo quindecim verba sequentia Annuntiationis Dominicæ ordinantur, iure naturali & diuino ad Christi decem mandata, quindecies autem decem sunt centum quinquaginta. Ex quo patet quod duæ hæ orationes duo deuotissima in numero, & virtute includunt Psalteria, vt merito sint Psalteria nuncupanda.

CAPVT XIX.

Exempla Quindecim brevissima circa Ave Maria.

VIrginis quoque Mariæ Epithalamium (ipsa Regina Clementiæ cooperante) signis plurimis nedum antiquis, verum etiam novis est supra modum magnificatum.

Nec immerito, cum ex tali exordio sit verbum Dei factum caro. Aspexi aliquoties quadam in Ecclesia peccatores hoc saluberrimo antidoto, talem habuisse contritionem tantamque lacrymarum copiam, vt non fuerit dubium quin Maria apparuerit ibi, & manum apposuerit, quia AVE.

Beata etiam Maria cuidam indocto tali libro scientiarum copiam contulit, & sapientiã, & intelligentiam, vt putares eum in scholis esse peritissimum, quia MARIA, quasi illuminatrix.

Clarissima etiam huius mundi Advocata Maria cuidam adhuc viuenti, contulit pro gratiarum munere omni die sentire in se aliquod gaudium paradisi, excedens omne gaudiũ mundi: quia GRATIA.

Dulcissima hæc Angelorum Regina, cuidam Matronæ valde miserabili & egenti, temporibus nostris in Francia, diuitiarum maximam copiam contulit, in tantum, vt postmodum esset Mater nutrix cunctorum pauperum, quia PLENA.

Emerita Maria Psalterij huius medio his in diebus captivos plurimos, de carcere liberavit, quando votum fecerunt Psalterij, quia DOMINVS.

Fœlicissima præterea Maria Psalterij istius virtute, quendum delirum & rapidum in tantum, vt alios laniaret, per oppositionem Psaltetij in ipsius collo mox liberauit, & tanquam agnum mansuetum effecit, in Picardia, me præsente, quia TECVM.

Glorioſa rursus Maria Psalte-

terij huius medio cuidam non loquenti per tempora multa, reddidit loquelam. Cum enim Psalterium oscularetur, & collo suo aptaretur, mox perfectum suscepit linguæ beneficium, quia BENEDICTA, quasi bene dicens, & loquens.

Honorabilissima vlterius huius mundi Imperatrix cuidam cæco ab annis multis ipsius Psalterij remedio, subvenit perfectura illi restituendo visum, quia TV, quod est demonstrativum, & relativum secundum Priscianum.

Immensæ etiam pietatis hæc Maria cuidam in Francia ad mortem condemnato, inauditam per Psalterij huius votum præstitit clementiam. Nam ille carceres & vincula talia confregit, quæ vix fabri frangere possent, multis diebus, & sic evasit. Quinimo; & alium patibulo affixum, huius Psalterij voto Maria liberavit. Mox enim post votum de patibulo saltauit, & per medium stipatorum sic cucurrit, quousque libertatem in quadam Ecclesia acceperit, quia IN MVLIERIBVS, quæ sunt naturaliter piæ, secundum Augustinum.

Chariſſima amplius hæc Domina, his in diebus cuidã pauperculæ Psalterij voto se astringenti, in iudicio contra ditissimos sententiam optimã concessit, nolente iudice.

Tribus enim vicibus cum se iudex æstimaret contra eam proferre sententiam, pro muliere causam approbavit per omnia, quia ET BENEDICTVS, Christus enim secundum Augustinum est benedictus iudex omnium.

Laudabilissima hæc Maria Psalterij huius fructificatione cuidam mulieri sterili præstitit filium, qui postea moriens Mariæ meritis iterum redijt ad vitam, quem & vidi in partibus Hollandiæ, quia FRVCTVS.

Misericordiæ consequenter Regina huius Psalterij virtute cuidam meretrici tantam contulit gratiam, vt nunc in Picardia stans, semper cum cilicio, & catena ferrea ad corpus, & supra terram dormiens, ieiunando in pane & aqua, horrendissimam cunctis faciat pœnitentiam quæ & Spiritum prophetiæ, & Sanctorum consiliorum in multis dignoscitur habere, quia VENTRIS, venter enim Mariæ secundum Ambros. est templum totius continentiæ.

Nobilissima similiter hæc Maria temporibus nouissimis istius Psalterij potestate, cuidam abiecto & spreto ab hominibus potentiam, super omnes, tantam præstitit, inimicos, vt ad suam voluntatem, vi-

viuerent, aut morerentur, quia TVI. Qui enim est Mariæ teste Anselmo, de Mariæ participabit possessiva potestate.

Omnipotentis Dei hæc pijssima Mater Psalterij huius virtute concessit dudum S. Catharinæ Virgini, & Martyri, Sponsam esse filij Dei. Et idem, eadem pijsima S. Catharinæ Senensi Ordinis Prædicatorum, innumeris cũ signis, & prodigijs, concessit, quia IESVS qui est Sponsus animarum secundum Augusst.

Pijssima demum hæc Clementiæ Regina, alteri cuidam morienti, istis temporibus apparuit, qui hoc Psalterium orabat, quæ dæmonia ab eo fugavit, supra modum lætificando eum, & horam mortis eidem denunciando. Qui cum devotione tanta obijt, vt non sciam me audiuisse, aut vidisse, de tam deuote morienti nostris in temporibus. Ipse enim tanquam securus dæmonia videbat, & eorũ parvipendens tentamenta, doctus è cœlo irridebat. Sicque videns Christum advenientem libera voce dicit: *In manus tuas commendo Spiritum meum?* & hoc dicto quasi ridens expirauit, quia CHRISTVS qui secundum Hieronymum habet dare vnctiones Sacramentorum, atque bene viuendi & moriendi potestatem. His cognitis laudate Mariam in suo Psalterio, &c.

CAPVT XX.

De Petro Barone.

ERat quidam Baro nomine Petrus, Beatissimi Dominici consanguineus, & cunctorum excellentissimus patrator flagitiorum, & ita obstinatus in auiditate peccandi, vt omnino converti non posse videretur. In cuius presentia dum plura de laudibus, & virtute Psalterij B. V. Mariæ eiusdemque Confratriæ, à quam pluribus recitarentur, sic ait: Ecce iam desperaveram, sed tanta à viro Dei audire volo mirifica. Itaque Nobilium comitatus caterua ad Ecclesiam properat, non pro sua conversione, sed tantum pro spectanda viri Sancti novitate. Cuius dum prædicationè audisset, nondum conversus, sed timore, vehementer agitatus ad propriam domum redijt.

Altera sequitur festiva dies, in qua Ecclesiam iterum intrat, pro consuetudine cogitur, & nescius Dominicum iterum reperit prædicantem. Quem cum Dominicus esset intuitus, sciretque eum tantis sceleribus obnoxium, vt con-

converti non posſit, nisi exterior confusio adiuuaret, oravit Deum magis voce *O Domine Iesu, videant isti si, placet tibi, qualis est iste, qui intrat ibi.* Et subito Deo volente, viderunt hunc Baronem â Dæmonibus ligatum, & tractum horrendissimè. Clamor oritur in sermone, abscondunt se videntes non hominem, sed Diabolum se videre æstimantes. Cumque in populo clamor, & timor inualescceret, agnoscens Dominicus horam divinæ clementiæ, ad hunc Baronem misit Psalterium B. M. Virg. pulcherrimum, sivè Pariloquium, per quendam Religiosum nomine Bertranduin, exhortans eum ad pœnitentiam, necnon ad legendum huiusmodi. Mariæ Psalterium. Accepit iste Earo peccatorum Capitaneus omnium, ipsumque deuotè legit Psalterium. Sed supra modum timens, petit à S. Dominico, pro se fieri preces apud Dominum. Deinde sibi cõfiteri petit, auditur, & absolvitur. Primo á plurimis sententijs excomunicationis maioris, grauibus cum disciplinis vt moris est. Secundo, ab irregularitabus quasi innumeris. Et tertio, ab omnibus peccatis Et ex revelatione B. Mariæ facta Dominico, imponitur ei ab eodem pro pœnitentia, vt in dies legat vnũ Mariæ Psalterium. Quod cum humiliter acceptasset, & confratriam Psalterij Virg. M. iussu Dominici assumpsisset, proprium nomen libro huiusmodi Fraternitatis, propria manu dedit inscrivendo dedit & subitò illi, qui viderunt illum facie Diabolica, cernebant divino notu, aspectum Angelicum, tribus sertis Rosarum, pulcherrimis adornatum, propter tres Psalterij quinquagenas, Successu verò temporis meritis Glorioſissimæ Virg. M. consecutus est gratiam, vt devotissimus efficeretur. Tãdem in cunctis agendis benè illuminatus, ac prosperè agens, postquam vxorem, & totam familiam induxisset ad frequentationẽ, assiduitatem prædicti Psalterij vnà cum illis perseverando hoc Sancto in proposito prænunciationem obitus sui, & suorum, à Maria V. obtinuit. Et apparentibus sibi Christo, & M. V. promeruit hic peccator penitens, per idẽ Psalterium, inter manus eiusdem Christi, & Mariæ Virg. Spiritum tradere, non sine multorum, qui astabant singulari devotione, ex præsentia Domini Iesu, & Virg. Mariæ.

CAPVT XXI.

Quidam Franciæ Comes flagitiosus conversus Virtute Psalterij Virginis Mariæ.

COmes quidam maximus fuit in Francia, qui totam vitam in adulterijs, & fornicationibus ducens ita in his obstinatus, vt nec sermonibus, nec consilijs, nec exemplis, vllo modo converti valeret. Quod videns vxor eius Nobillissima (zelotipiæ agitata ardore) deliberavit etiam adulterari, ne dum propter libidinem, sed etiam in adulteri vindictam mariti. Res stupenda. Vbi hæc animo firmavit, & cubile intrauit somni gratia, inter dormiendum subitò rapta est in visione, & ecce ostenduntur ei horribilissima tormenta, quibus in inferno puniuntur adulteri post hanc vitam. Vnde tanto horrore cunctussa est, vt penè amens efficeretur, frequenterque clamaret dicens: *Ibi est fornax, volens huc intrare, claudite domum.* Tandem ad se reversa, mutavit propositum, & profacienda confessione, ad S. Dominicum devotius properavit. Cui compatiens idem Dominicus, pro pœnitentia Psalterium Mariæ Virginis iniunxit. Quod dum vna cum Confratria deuotè acceptasset, & Psalterium ipsum per quindecim dies orasset, consilio B. Dominici, qui dicti etiam mariti salutem zelabat sub cervicali eiusdem mariti Psalterium, siue Patriloquium ipsum, tribus noctibus coutinuè posuit, commitens negotium Domino Iesu Christo, & Reginæ continentiæ, & Virginitatis Mariæ. Et ecce prima nocte horrendissimis tremoribus offensæ Dei agitari cæpit, ab vxore quoque magnis cum lacrymis auxilium petere. Secunda nocte videbatur sibi in somnijs, quod ad Dei iudicium traheretur, & de omnibus peccatis suis accusaretur. De quo cum euigilasset, vsque ad mortem territus fuit, cæpitque vxorem in reverentia, & amore habere. Tertia vero nocte trahitur ad pœnas inferni, & pœnas fornicantium intuetur, easdem scilicet, quas prius viderat sua conthoralis, nec solum intuetur, sed & illas parumper experitur. Venit igitur ad illum Angelus Domini, qui eum acriter corripuit, præcipuè de adulterio, & inter cætera dixit: *Veni, veni, & in posterum emenda te, ac Psalteriũ Beatissimæ Virg Mariæ, per quod conversus es, si elius era, diligeque vxorem, & intra Confratriã eiusdem Psalterij cum omnibus tuis*

tuis, vt quæ per te mereri non vales aliorum meritis accipias.

Redijt igitur homo de inferno, & ab vxore veniam petit, eique perpetuam fidelitatis spopondit fidem; B. quoque Dominicum adijt cum suis, consitentur omnes, & Confratriæ inscribuntur. Ipse verò sic conversus Psalterium B. Virg. Mariæ, manibus suis vbique deferebat, non solum in Ecclesijs, verum etiam in bellis, in domo propria, & in Regali Palatio: omnibusque frequentius eiusdem Psalterij, & Confratriæ excellentiam prædicabat. Sicque ex propria vxore multos habuit filios, Deo donante, cum qua diù vixit in prosperitate, sanitate, fama, bonorum omnium opulentia, & sanctitate eximia. Qui tandem Maria Virgine apparente eodem die, eademque hora devotissimè obierunt, atque Parisijs in Ecclesia maiore (quæ in honore eiusdem inviolatæ Virg. Mariæ, consecrata est) in vno, eodemque tumulo sunt humati.

CAPVT XXII.

De Nobili Prodigo Converso.

IVvenis quidam in Germaniæ partibus, mortuis parentibus, malorum consortio depravatus, hæreditatem præclaram in ludo, in tessaris, & tabernis totam dissipauit: hinc postea vagabundus, & miser per Patriam ferebatur. Qui etsi aliàs stultus, castitatem tamen corporis conservavit. Cuius quidam Miles, patruus eius, non modicum misertus, obviãque eum quadam die habens alloquitur dicens: Malè tibi competit, Cousobrine charissime, taliter, aberrare, qui clarus genere, in probum virum, & Magistrum evadere potuisses, nisi te talis insania rapuisset. Cuius verba eum quasi mulierbria iuvenis derideret, subiunxit Miles: Est ne aliquid dilecte mi, quod in gratiam mei tu facere auderes? At ille. Est, inquit vtique. Et Miles. Volo ergo vt glorioſam Dei Genitricem Mariam salutes Salutatione Angelica quinquaginta vicibus omni die. Cui, cum cachinnando responderet: vtinam hoc semel queo, omni die dicerem. Patruus instetit dicens: Hoc facere modis omnibus oportebit, si fortè oculis misericordiæ te Virgo gloriosa respiciat, & pro tua miseria Filium sunm interpellet. Ad cuius verba iuvenis annuit, & recessit. Inde post annum contigit Patruum videre Iuvenẽ, quem, si promissum servasset, interrogat. Et ille, seruavi, inquit & nollem vllatenus non servasse. Remissius enim est

mihi, quam ante erga mundana. Cui Patruus, qui & ipse Virgini gloriosæ in suo Psalterio semper famulabatur? cum ingenti gaudio dixit: Ergo & sic sequentiano servit um Matri Christi in Salutationibus duplicabis & iuvenis: fiat, inquit. Exacto autem secundo anno, reversus est ad Patruum, dicens: iam suffragante Matre Christi, omnis vecordia, miseriæque mei status, evanuerunt, & firmo beneficiandi proposito voluntatis meæ constantia stabilitur. Cui Patruus devotissimus V. Mariæ Psaltes, cum lacrymis dixit: Benedixit pietatis Mater, & tibi quoque charissime gratias refero, qui salubri consilio credidisti. Nihil ergo restat, nisi vt anno præsenti, propositum tuum fixum experiar. Et si dignum invenero, condignas tibi nuptias præparabo. Tu autem medio tempore auxiliatricem tuam in salutationibus ternæ quinquagenæ sednlus honorato. Consentit Iuvenis, & stabilis inventus est. Evoluto anno fecit Patruus, quod promiserat Iuveni. Constituit nuptias, & instaurato conuiuio, ex vtraque parte convenerunt parentelæ. Positis quoque mensis, & lotis manibus cum iam Sponsus, & Sponsa cõmesturi; pariter consedissent, ex inopinato memor Sponsus, nondum Salutationes triumQuinquagenarum, se illa die, more solito dixisse, repente surgens, susurrans Patruo, vt paulum induciaret fercula ministrando. Quo aunueute, Iuvenis solus intrat thalamum, soluit Matri Christi, quod voverat tantò deuotius, quantò clementius se probaverat exauditum. Nec mora, vti vltimam Salutationé tertiæ quinquagenæ iam compleuit, apparuit ei glorioſa Virgo Maria lucidior super Solem, tres plicas in tunica sua clarissima Iuveni vnam anteriorem, & duas laterales, ostendens, in quarum qualibet erant scriptæ quinquaginta Salutationes, litteris aureis. *Ecce* inquit *Salutationes tuæ litteris aureis scriptæ, quibus me tribus quinquagenis seculus honorasti. Et quia corpore tuo, licet vanus, & vagus: tamẽ virginitatis munditiam servasti, mox te lenta febris corripiet, & ad me tertia die, sine vlla carnis corruptione pervenies.* Hoc dicto Virgo glorioſa disparuit. Iuvenis autem egressus, hortabatur omnes lætari, & gaudere, se verè ab appetitu comedendi destitutum ad præsens, cum eis esse non posse excusat. Singulis quoque ad mensam sedentibus, Iuvenis interim lectum ascendit. Et facto prandio Sponsam suam, & amicos in thalamum convocavit, & eis

quid

quid sibi contigerat, indicavit. Morruus est autem Iuvenis die tertia, vt prædixit. Sponsa verò eius, nulli postmodum nubere volens, in sancta Virginitate, atque in servitio Virg. Mariæ vsque ad finem vitæ feliciter permansit.

CAPVT XXIII.

I salterium servat pyratam à familiari spiritu.

MIles quidem habens Castrum, omnes prætereuntes sine misericordia spoliabat. Licet autem cunctis abundaret peccatis, gloriosam tamen Virg. Mariam quotidie in sua Salutatione Angelica honorabat. Quadam vice sanctus quidam Monachus pertransijt, quem prædictus miles spoliari præcepit. Vir autem sanctus rogavit prædones, vt ipsum ad suum Dominum deducerent, quia haberet ei aliqua secreta revelanda. Adductus autem ad militem, rogavit, vt totam familiam suam convocaret, & eum prædicantem audiret. Quod cum factū esset, dixit: *Nequaquam hic estis omnes, ergo diligenter quærite, & invenietis adhuc aliquem.* Ut invenerunt Camerarium Militis abesse, & adduxerunt eum. Tunc dixit Sanctus: *Verè ille est, quem quæro.* Cum ergo veniisset ad medium, & videret vium Dei, volutatis hinc inde oculis, & capite, sicut insanus, se agitabat, & accederè propriùs non audebat. Tunc vir sanctus dixit: *Adiuro te in nomine Dei Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, vt qui sis, dicas, & quare hùc veneris.* Cui ille *Heù! cogor prodere secretum meū. Ego non sum homo, sed sum diabolus. Et quatuor decim annis cum illo Milite habitaui, quia Princeps noster me hùc misit, vt die qua miser sua Mariæ solitum non offerret honorem, in sua Salutatione, diligentius observarem, eumque à Deo potestate accepta continuò strangularem, & si nostro consortio perpetuo sociaretur.* His dictis diabolus euanuit. Miles autem hæc audiens expavit, & ad pedes Monachi provolutus, veniam petijt, & vitam suam in melius commutauit, deuotiusque, quàm ante glorioſam Virginem salutavit. Quapropter vniversi, vt ab insidijs dæmonum, per Virginem Mariam liberemini, in Psalterio suo eam quotidie honorate.

CAPVT XXIV.

De F. Conversо, solum Deum orante.

TEmpore S. Bernardi, venit quidam deuotus miles, devotionis gratia, ad Sanctum Bernardum, petens humi-

militer se recipi ad Fratrum Congregationem. Quem statim B. P. Bernardus gaudenter suscepit, atque habitum Fratrum Laicorum eidem tradidit. Qui aliam Orationem in Monasterio discere non potuit, quam Salutationem Angelicam, quam etiam frequenter cum mira deuotione ruminabat. Vidés autem B. Bernardus hominis simplicitatem, & bonam conversationé, quāvis esset illiteratus, in Choro tamen Monachorum Sacerdotum more eum stare fecit. Qui bonus homo, Virginem gloriosam sincero amore diligebat, atque ei devotissimè in sua Salutatione serviebat. Tandem vocante Domino, diem clausit extremum, atque ad gaudia æterna feliciter pervenit. Sepultusque est in Cæmiterio, vbi alij viri Religiosi sepulturam accipiebant. Post paucos autem dies super sepulchrum eius excreuit quoddam lilium pulcherrimum, & in quolibet lilij folio erat scriptum litteris aureis: Ave Maria: Sanctus autem Bernardus præcepit eijci terram, vt viderent, vbi suas, lilium haberet fixas radices. Et eiecta terra, viderunt hastile lilij ex ore defuncti procedere. Tandem iubente sancto viro, insciscitus est defunctus, & viderunt lilij radices esse in corde fixas. Atque corde inscisso, invenerunt scriptum in ipso litteris aureis, Ave Maria. Quod cum vidissent, admirati sunt vniuersi, intelligentes ip: ideo accidisse indubiè, quia Salutationem Angelicam, cordiali devotione assiduè proferebat.

CAPVT XXV.

De Principe Alphonso.

PRinceps quidam erat Nobilis, & potens, tantum plenus vitijs, quantum rebus, cuius vxor divino iudicio lumen oculorum amiserat, eo quod virum suum ad mala facienda frequenter instigabat. Sed & propter amborum iniquitates Principes alij terram ipsius invadebant, omnia diripientes, omnia vastantes, ipsumque cum vxore ad quandā ciuitatem alienam fugere cōpellentes. Accidit autem vt B. Dominicus, ad hanc Ciuitatem prædicandi gratia declinaret, qui in die Natiuitatis Christi egregium Sermonem fecit in Maiori Ecclesia de Psalterio glorioſæ Virg. Mariæ. Ad hāc etiam Ecclesiam eo die præfatus Princípes nomine Alphonsius, venit, tum propter solemnitatem diei, tum ad vitandum scandalum. Rarò enim, aut nunquam Ecclesiam frequentabat. Hic audiens in prædicatio-

tione Dominici mira de dignitate, & virtute Psalterij Virg. Mariæ, præsertim, quia, quicunque hoc deuotè peroraret, Dominicum, Virgine Maria iuvante, & protegente, obtineret super hostes suos: proposuit orare Psalterium Virginis gloriosæ. Prandio facto, accersivit Beatum Dominicũ, & si vera essent, quæ Psalterij virtute, prædicaverat, interrogabar. Cui Dominicus: *Omnia*, inquit, *vera sunt, quæ de virtute Psalterij Virg. Beatissimæ prædicavi. Et tu, si ipsum orare volueris, & Confratriam eiusdem Psalterij recipere polliceor tibi, quod omnia, quæ de virtute Psalterij prædicaui, senties, immo maiora, quam à me audisti.* Audiens Alphonsius hæc, & reddens, spopondit orare Mariæ Virginis Psalterium, & illius Confratriam humiliter recepit. Post hoc Dominicus indè recessit. Et Alphonsius quotidiè Ecclesiam frequentabat, suum Psalterium, deuotè persolvens, atque in tali Ciuitate, & in isto Mariæ Virg. servitio, per integrum annũ perseverabat. Anno revoluto, eodem die, quo Psalterium Mariæ, & Confratriam ipsius susceperat, in Ecclesia more solito Psalterium suum deuotè compleuit, petens misericordiam, & gratiam â Virgine gloriosa. Finita autem Missa maiori, cum omnes ab Ecclesia ad prandium recederent, Alphonsius solus in devotione sua, in Ecclesia permansit. Et ecce apparuit ante eum, Virgo quædam pulcherrima, tenens in vlnis suis Infantem speciosissimum. Qua visa Alphonsus, obstupuit vehementer. Quæ dixit ad Alphonsium: *O Alphonsi, ecce toto isto anno mihi in Psalterio meo deuotè seruisti, nunc veni tibi dare consolationem pro servitio, quod mihi exhibuisti. Impetraui tibi remissionem omnium peccatorum tuorum á Filio meo, quem cernis in vlnis meis. Insuper habebis omnem gratiam, quam tibi Sponsus meus Dominicus pollicitus est, immò maiorem. Si tamen perseveraris in servitio meo, dabo etiã tibi Patriloquium, quod semper tecum deferas: & non prævalebunt adversum te inimici tui.* Deditque ei statim Patriloquium miræ pulchritudinis, & confestim disparuit. Alphonsius tenens Psalterium manuale, quod sibi Virgo Maria tradiderat, gaudensque, & stupens redijt ad vxorem suam, narravitque ei omnia, quæ facta fuerant: quæ noluit fidem præstare verbis sui mariti. Ad quam ille: Tange, inquit, Patriloquium, quod Virgo Maria mihi donauit, quæ tangens, statim visum recepit, videns illa tantum miraculum credidit, & Virginis gloriosæ Psalte-

terium, deinceps deuotissimè orare cæpit, posthoc Alphonsus exiuit contra inimicos suos, quos omnes de sua terra eiecit, & omnia ablata recupe-rauit, vt in brevi nomem eius longè, latèque divulgatum sit; adeo vt Principes, & Reges, qui bella gerebant contra Infideles, certarent pro Alphonsio: quia cuicunque adhæsit, victoriam obtinuit. Nullus in bello Alphonsium capere, nullus vulnerare, nullusque adversus eum prævalere potuit. At semper ante congressum pugnæ Virginis gloriosæ Psalterium flexis genibus deuotè dicere consuevit: nec vllum voluit habere servum, qui Psalterium Virginis Mariæ dicere nollet, omnes quippe servos orare Psalterium Mariæ Virginis compellebat. Vidensque tantam Psalterij virtutem, fecit depingi, & sculpi Psalteria manualia in sigillis, in scutis, & vexillis suis. Tandem volens Virg. Maria eidem præstare præmium. Alphonsius ægrotare cæpit, hinc ille maximam contritionem pro peccatis habuit, & confessionem suam de tota vita fecit. Cui quidam Sacerdos nomine Ioannes, Ecclesiastica ministrabat Sacramenta. Quæ postquam deuotissimè susceperat, apparuit ibidem Virgo gloriosa cum Filio suo, qui animam Alphonsij, prædicto Sacerdote vidente, quasi columbam, niue candidiorem susceperunt, & ad cælestia Regna perduxerunt. Ad quæ, & nos suos Psaltas eadem Beatissima Angelorum Regina, perducere dignetur. Amen.

CAPVT XXVI.

De Catharina pulchra Romana prodigium.

PRÆFATIO.

NArrauit glorioſus ille Magister Ioannes de Monte in suo Mariali, quod etiam reperi in libro Fr. Thomæ de Templo. Tempore, quo B. Dominicus Prædicatorū Ordinis Dux, & Pater inclitus, prædicabat in orbe terrarum famosissimus plurimis in Regnis populos incessanter ad Virginis inviolatæ Mariæ laudem hortabatur, & ad Angelicam ipsius Psalterij Confratriam. Contigit Romæ eum prædicare, in totius mundi maiorum Prælatorum audientia: admonuitquè figuris, & exemplis fortissimè, gloriosam Virginē esse salutandam in eius Psalterio: Mirantur omnes de verborum affluentia, stupent de prodigiorum potentia. Quibus ita ait: *O fide es., Domini, cæterique fidelium fidei amatores, audi-*

audite verbum singulare, vobisque omnibus salutare, vt sciatis vera esse, quæ dixi, accipite Psalteriũ Virg. Mariæ, & hoc orando passionem Christi deuotè recordemini. Ita vobis annuncio, quod Spiritum Dei experiemini. Nec enim stare potest in aliquo loco tanta flamma sine calefactione; nec lux tam immensa, sine illuminatione, nec medicina tam Diuina sine sanatione. Quid plura? Audiunt omnes, & mirantur, sermonibus attoniti diuinis, concipiũtque multi (nedum popularĩu, verùm, & magnorum Ecclesiæ Prælatorum, puta venerandorum Cardinalium, & honorandorum quam plurimi Episcoporum) Psalterium hoc prædicatum orare, quatenus possent aliquam Dei gratiam experientia, perpendere. Res mirabilis! Ciuitate perturbata, facta est orationum varia multiplicatio statu in omni, prout à S. Dominico fuit auditum. Itaque vidit mane, vespere, & meridie absque viros, & mulleres Psalteria manualia deportantes. Nec verebantur columnæ mundi Cardinales, & Episcopi, tanta diuinitatis in manibus, & zonis deferre Fidei nostræ insignia Orthodoxæ. Ex miraculis enim Dominicus perceptis, non dubitabat Virg. Maria operante, sibi in tali exercitio diuinum ad fore auxilium: Quid vltra referam? Omnes qui hoc tenuerunt Psalterium, aliquod perpenderunt diuinæ pietatis indicium: Ex quibus omnibus tantum vnum narro prodigiũ.

NARRATIO.

ERat Romæ meretrix quædam super omnes famosissima in decore, eloquentia, ornatu, & mundana lætitia: quæ ex Dominici manibus sanctissimis meruit habere Psalterium, quæ sub tunica abscondens, frequentius per diem illud orabat, & heu, nihilominus stupro & impudicitiæ præ omnibus vacabat. Post illam enim plus viri currebant, quam ad quaslibet huiuscemodi vanitatis mulieres. Perseveravit igitur hæc mulier, nomine Catharina cognomento pulchra propter incomparabilem venustatem in suo Psalterio, Ecclesiam semel ad minus in die visitans, vbi Psalterium suum orans, ista meditabatur. Primam quinquagenam dicebat, ad Christi infantiam, vbi Christus portabat totam futuram passionẽ etsi non in executione, tamen in intentione, & mente. Secundam vero quinquagenam dicebat in Christi passione vere exhibita in sua reali passione secundum humanitatem. Tertiam vero orabat ad Chri-

sti passionem secundum Deitatem, non quia Deitas haberet pati secundum se ipsam, sed quoniam Deitas est infinita, & tantum amat naturam humanam (prout Dominus Deus Christus sæpius revelavit) vt si mortalis esset, procul dubio moreretur. Ideo quia sapientia Dei æterna, in se mori non potuit, humanitatem assumpsit, quæ pati & mori, pro toto genere humano voluit. Cum igitur (hæc Catharina pulchra sic orando perseveraret, contigit aliquando, & vagabunda more solito, per Romanam ciuitatem discurreret. Et ecce, subito, vir pulcherrimus, & mirabilis ei astans, dixit illi. Heu, inquit, Catharina. Quid hic stas? Habesne domum? Cui illa, habeo, inquit, & cuncta pulcherrime disposita. Cui ille, in hac, inquit, tecum volo cœnare. Cui illa, libentissime, inquit faciam, & quæcunque volueris, libentius propinabo. Sic manu ad manum euntes pervenerunt ad ipsius domum, vbi plurimæ consimiles iuerunt puellæ.

Cœna paratur, & sedet hic ignotus hospes cum pulchra Catharina & bibebant: & quicquid tangebat hospes, sive potum, sive aliquid simile, mox in sanguineum colorem vertebatur non sine singulari odore, & sapore suavissimo. Cui illa admirans dixit: Quid est Domine, ant sum insana, aut cuncta quæ tangitis fiunt sanguinea. At ille: *Nescis*, inquit, *quod Christianus, nec bibere, nec manducare cliquid debet, nisi sanguine fuerit tinctum*. Sicque illa plurimum miratur de tanto hospite, & eum iam tangere veretur. Ait tamen illi; Domine, vt video, magnæ in vultu estis reverentiæ. Quis quæso estis? & vnde venistis? Cui ille: Cum erimus in thalamo tibi dicam quæ postulas. Sicque suspensa thalamum paravit lectum prior intrans ipsa, hospitem ad se intro eundum inuitat. Res cunctis mortalibus stupenda, & inaudita.

Subito vir ille puerilem formam induens, gestabat in capite coronam spineam, in humeris crucem, & stigmata in manibus, & pedibus, ac innumera, per totum corpus vulnera. Aitque Catharinæ: O Catharina, Catharina, iam à tua stultitia, ecce iam vides passionem Christi infantiæ, pro qua tuam primam orasti quinquagenam. Quoniam à prima hora meæ conceptionis vsque ad mortem, continue portaui in corde meo hanc pœnam, quæ tanta fuit pro te, vt si omnes arenæ maris essent pueri, & quilibet eorum tantam haberet pœnam, quantam habent omnes homines morien-

riendo, nequaquam omnes simul lumpti, tantam sustinerent anguitiam, quantam pro te sustinui. Stupet illa hoc viso,& audito.Et mox iterum mutatur in speciem virilem, secundum effigiem illam, quã habuit tempore passionis, & ait: *Ecce vides filia, quanta pro te sustinui, quæ excedunt omnes pœnas inferni. Quia potestas meæ patiendi non fuit humana, sed divina. Tanta fuit mea passio, & si hæc esse diuisa per cunctas creaturas, omnes mundi creaturæ simul morerentur, & corrumperentur.* Quo dicto, mox in solarem se transmutat claritatem, tamen cum stigmatibus glorioſis, in quibus omnibus cuncta erant immò infinita, quia quolibet, & stupendum, & admirandum ibi valdè cernebatur. Quoniam in qualibet plaga, cernebatur totus mundus pati secundum modum illius plagæ, puta vulneris, lateris, siue manus, &c. Et ait: *Ecce vides, filia, quanta in Deitate patior nunc pro te, & tua salute. Cum enim*, secundũ Apostolum, *omnia sint in me, & ego in omnibus, in cunctis istis te video, te amo, & paratus sum in his omnibus pœnam, quam vides in æternum pati pro tua salute, eo quod amor meus sit infinitus*, secundum Dionysium, & *cuncta in me existentia sint infinita*, secundum eundem. *Agnosce igitur Dei clementiam, & recole Christi passionem triplicem, pro qua tres Quinquagenas dixisti, & in posterum te emenda, quatenus sicut fuisti exemplum totius malitiæ, & spurcitiæ sic in posterum ita viuas, vt sis speculum puritatis, & munditiæ. Nec quod tibi appareo, pro tuis meritis facio, sed pro pœnitentiæ exemplo, & quoniam Fratres tui, de Confratria Matris meæ inviolata, pro te oraverunt, vt in tua conversione multi convertantur, sicut in tua iniquitate innumeri antea diabolici efficiebantur.* Quid plura? Disparet visio, nec fuit inanis: Quoniam hæc Catharina dolorem in manibus, & pedibus sensit Chtisti Passionis,& alijs in partibus. Surgit igitur, pœnitentiam agit,& in crastinum confitetur Dominico. Qui iniuxit pro pœnitentia Psalterium more solito cum receptione Confratriæ Virginis gloriosæ, quam nondum habuerat in facto, sed tantum in intentione, & proposito. Vbi notandum est quantum hæc Confratria valet in facto, cum tantum valuerit isti in proposito. Cum igitur deuotius Virg. Mariam salutaret, apparuit ei eadem Dominꝰ, cum S. Catharina Martyre, dicens: *Ecce filia multum peccasti, plurimum pœnitere opereet: Accipe ergo qualibet die tres disciplinas, quarum quælibet sit quinqua-*

ginta ictum, quæ faciunt Psalterium pœnitentiale. Nec, inquit, *opus est semper habere virgam, sed unguibus te purges, ve. comprimas carnem tuam, in omni tempore, & loco. Poterisque contra tentationes, & pro bonis impetrãdis vniuersis, semper hanc facere pœnitentiam. Et hæc est pœnitentia Regalis, occulta, & naturalis? quæ est Regina cunctarum pœnitentiarum.* Ita hæc omnia peragit, vt audiuit. Cumque omni die sic pœniteret, B. Dominicus aliquando diuina virtute sublimatus, vidit nocte quadã toti mundo stupenda. Perpendebat enim, quod de domo Catharinæ ex membris eiusdem pueri prodibant quinquaginta quinque flumina, quæ ad Purgatorium descendebant, in quorum aduentu, animæ purgandæ confortabantur, & consolabantur. O in quantas voces laudis erumpebant. O quantas benedictiones tali Catharinæ propinabant! Resonabat terra in voces earum. Ibi enim liberabantur animæ, & confortabantur, ac solabantur, atque de pœnis eripiebantur, eo quod hæc Catharina passionem paruuli meditabatur, atque ad defunctos fideles eam deuotius applicare conabatur. O mira res! O noua rerum mãteries! Intuetur postmodum venire virum in cameram Catharinæ, & ex corpore eius. s. de quinque vulneribus, quinquagintaquinque fontes derivari, qui totam Ecclesiam militantem, & mundum præsentem fovebant, & irrigabant. Ibi arbores, & plãtulæ pullulabant, aves verò & pisces viuificabantur, homines signanter illuminabantur, & balneabantur. O quanta suauitas! O quanta mundi lætitia! Nam ibi hæc vniuersa Catharinam benedicebant, & vniversorum creatorem pro illa orabant. Et duo hæc miranda facta sunt, pro prima quinquagena, & secunda. At vbi hæc Catharina pœnitens tertiam quinquagenam insonuit, vidit Dominicus venire Gigantem infinitæ magnitudinis, luce solari clariorem, ex quo quinque prodibant fontes, de quibus oriebantur flumina quinquaginta quinque, quæ non per terram, nec ad Purgatoriũ descenderunt, sed ad cœlum, modo mirabili conscendebant, atque ex illis totus Paradisus cœlestis irrigabatur. Tantaque fuit eorum suauitas, vt de illis S. Angeli potarent, & pro his gratias Domino immẽsas reddebant. Cum hæc Dominicus vidꝛet, vt narrat Thomâs de Templo cœpit valdè mirari, cur hæc fiebant de domo Cathatinæ, peccatricis? Cui Maria astans, inquiti *Cur Dominice miraris in talibus? Nescis quod pecca-*

peccatorum sum amica, & quod in manu mea posita est Dei clementia? Ita ergo volui tibi de hac filia ostendere, quatenus mundo prædices, quod nullo modo debeant, pro quantiscunque peccatis, peccatores desperare, sed semper in Domino confidere, & signanter illi, qui volunt sub chlamidem meã confugere cum Catharina. Addidit Dei Mater Maria: *Vidisti Dominice hæc tam miranda, audi: & prædica, quæ nunc dicam tam pia, & sancta, videlicet, quod impetraui à Filio meo, quod omnes orantes Psalterium meum, & qui erunt de Confratria mea, hanc eandem habebunt excellentiam, quam habuit Catharina. Et si non videant eam, sicut homines non vident Deum, nec Angelos, nec dæmones, nec merita sua, nec virtutes, quinimmò, nec vident Magnetis virtutem, nec stellarum; quantò minus vdebunt hic hanc eorum gloriam: sed hanc intuebuntur post mortem. Confortare ergo ò Dominice, & prædica Psalterium meum, & Confratriam, quoniam hæc, quæ ista Catharina habet omnibus impetraui, non vt videant, sed vt habeant.* Quid plura? Dominicus Domino gratias pro Dei misericordia egir immensas. Hæc autem Catharina Recluſisorium intrauit, & mox cuncta pauperibus distribuit. Quæ tantæ fuit sanctitatis postea, vt maximi Sancti pro revelationibus ad illam confugerent, cui ante dies quindecim mortis suæ apparuit Dominus Iesus, cum Virg. Maria, & S. Catharina denuntiantes ei obitum. Quæ postmodum sanctissimè obijt. Cuius animam tres Virgines Sanctæ, quarum vna dicebatur Ioanna, alia Martha, & tertia Lucia, viderunt de corpore exeuntem Sole clariorem, inter brachia Iesu evolantem. Sepulta est in Ecclesia S. Ioannis Lateranensis. Ex qua te, vniuersi, pensate, quanta virtus sit in Psalterio Virg. Mariæ, si cum Christi passione devotè dicitur. Laudemus virginem Mariam, & filium eius, in Psalterio prædicto. Amen.

CAPVT XXVII.

Speculum peccatricis Benedictæ Florentinæ.

FVit quædam mulier in Ciuitate Florencia Tusciæ, nomine Benedicta (de qua etiam habetur in legenda S. Dominici) Nobilibus orta natalibus, & incomparabili decorata pulchritudine. Annos adolescentioris vitæ perdidit: & consumpsit lubricis discursibus. Tandem facta est meretrix publica meretrix, in laqueum maximum perditionis animarum. Quam videns B. Dominicus, Sponsus singularis

ris B. V. Mariæ, miratus est nimiam eius pulchritudinem; simul, & eius turpitudinem, & doluit vehementer ipsius, & multarum animarum, Christi sanguine redemptarum perditione. Dei autem nutu peccatrix illa, post sermonem Dominici, ex eius sermone compuncta, venit ei ad confessionem. Cui post cætera, confessione facta: *vis*, inquit Dominicus, *vt Dominum nostrum Iesum Christum sponsum tuum, & dulcissimam Mariam matrem suam, orem pro te? vt repetant in illum statum, qui magis tibi expediens est pro tua salute?* Cui illa, *etiam, mater dulcissime: Rogoque humiliter, & deprecor, vt sic facias.* Surgensque Dominicus à sede confessionis, mox pro illa orauit. Et statim multitudo dæmonum corpus mulieris intrauit, & per annum integrum, sic ligata, & obsessa permansit, non sine magno totius populi stupore, atque terrore, & signanter amasiorum eius, & aliorum multorum hominum carnalium. Quid plura. Post annum Dominicus rediens, suam captivam visitauit. Tunc illa fletibus, & suspirijs maximis deprecabatur eum, vt sibi manus porrigat pietatis, liberando eam ab hostibus humani generis. Quod ille libenter annuit, signoque Crucis facto, virtute Psalterij Virg. Mariæ (per quod magnalia semper solitus erat facere) dæmones omnes ab illa fugavit, qui erant numero quadringenti quinquaginta. Ob hoc ipsi in pœnitentiam iniunxit, diebus singulis tria dicere Virg. Mariæ Psalteria, in quibus sunt tot, s. quadringenta, quinquaginta *Ave Maria*, contra tot prædicta dæmonia. Res dolenda. Audi, quid sequitur. Postquam illa infelicissima peccatrix fuit ab illis liberata, & sibi derelicta, in ea inceperunt, carnis iterum incendia excitari, carnales cogitationes succrescere, & noua desideria carnalium pomparum ebullire. Amatores pristini ad eam redeuntes, cum eam primæ gloriæ, & corporis pulchritudini cernerent restitutã ad peccandum sollicitabant, adeò, vt miserrima illa Dei misericordiæ, & gratiæ oblita, pristinis actibus malignis, profundiusque, quâm antea consueverat, semetipsam manciparet. Ad eam penè innumerabiles currunt, & fit theatrum diaboli gravius, quàm vnquam fuerat: Novum spectaculum. Dominicus pijssimus, præfatæ Benedictæ audiens ruinam, innumerorum hominum perniciem, ad eam concitus Dei spiritu veniens. Cum tamen longinquis tunc esset in patribus, eaque reperta in domo, misero-

sorum stipata solatijs, cunctisque diuina luce fugatis, facie terrifica ad eam conversus air: *Estne*, inquit, *ò filia verum, quod Christo, & Virgini Mariæ promiseras, vitam decere immaculatã? Agnosceus qdidem, iam cognosce grandem iacturam; tibi à Domino imminere in vindictam, nisi te citò pœniteat recidiuasse.* Quod illa audiens, cum tremore tacens, & obstupescens, non audebat loqui. Tunc, inquit, vir Dei: *sequere me.* Et duxit eam eadem hora, sicut tunc fuit, meretricali habitu indutam, in maiorem Ecclesiam, in qua populorum multitudo maxima advenerat, ibique pro tribunali sedens, confessionem illius maledictæ audiuit, cunctis videntibus, & in immensum stupentibus. Noua Dei manus, & stupenda. Confessione facta, ait Dominicus ad eam: *Vis filia pro tua, & aliorum salute, te dulcissimæ Matri commitere, misericordiæ?* Ad quem illa paupercula, tremens, ac stupens ait: *Etiam Domine: Fiat eius voluntas.* Cum igitur Dominicus (qui in omnibus suis petitionibus, ad votum exaudiebatur) paululum quinquaginta dœmonibus; vt pelus, est arrepta, & coram omnibus horribiliter vexata. Capitur, cathenatur, ligatur, & vlulans acclamans, maximo cum stridore, & horrore omnium, qui astabant, ad domum deducitur. Dominicus autem subitò disparens, post horam repertus est Parisijs. Sic igitur illa misera per annum: & amplius obsessa permansit, & qnotidiè horribiliter vexabatur. Tempus tamen quamlibet die habebat quietum, & liberum, quo tria Virginis Mariæ Psalteria frequenter orabat. Nec eam tunc illo tempore vexare poterant, vel impedire, licet ad extra percussionibus tabularum, aut murmure vocum, seu rractionibus vestimentorum eius, vel crinium, molirentur pauperculam illam à servitio Dei Matris impedire. Cum igitur tantis tribulationibus agitaretur, B. V. Mariæ, & Dominici captiva paupercula, contigit quadam Vigilia Mariæ Virginis, quod attonita, & in spiritu rapta (Dominico iterum iam subitò ad eam Dei nutu reverso, & pro illa supppliciter Deum orante) cernit se ad tribunal Christi, in infinitum terribiliter pertrahi, agminibus Sanctorum, sole fulgentioribus vallati, liberque ingens ad modum cellæ, vel cameræ est delatus, signis maledictionis, & inferni consignatus. In eo perfectè tota vita Benedictæ illius erat depicta, simul, & descripta. Iubètur illa paupercula primi folij picturam, & scripturam intueri, &

& lege. Quæ ſcriptura tanti erat terroris,& furoris,vt multò libentiùs fornacem incendij, centum quinquaginta ſtudiorum intraſſet, quàm vt ſolum primum folium reſpexiſſet. Tunc tremens,ac ſtupens, clamare altis vocibus cœpit dicens, *Heù, heù! me maledictam, & non benedictam, cur miſera veni in mundum? Cur m lè fortunata, præ alijs filij Euæ: & filiabus, tot malis repleta ſum? Væ mihi miſeræ, maledictionis filiæ. Væ parentibus, qui me genuerunt, & non me docuerunt: væ amplius his,qui primò me deceperunt.Heù! heù me, quo pergam? quò ibo? Vbi latitabo? quo fugiam, quid dicam, aut qui faciam? heù! heu!me miſeram. Infernum apertum ad me ſuſcipiendum intueor,iudicem mihi terribiliorem inferno,conſpicio. Heù! me, cur inuenis non ſum mortua? cur non in cunis ſum extincta?ſed heù,prolixa vita mala, ad has extremas miſerias ſum deducta. O ſi ſciviſſem iſta tanta periculo, & benè cognoviſſem, vtique ſanctè vixiſſem.O ſi mundus, & mundanæ mulieres iſta, quæ video cognoſcerent,qui huiuſmodi cogitarent ? qui dicerent? quid facerent? Væ mihi abominationis filiæ, & confuſionis miſeriæ, & omnis immunditiæ, barathro horribilis turpitudinis,& omnis iniquitatis. Brevia fuerunt mea gaudia, & ecce heù!heù! pro illis intueor, ante me, mihi parata eſſe æterna ſupplicia.* Sicque clamans, & in corruens,coram ſummo iudice, dolore immenſo agitabatur. Ad quam iudex iratus terrifica voce ait: *Surge,* inquit,*ſurge,fac quod dixi, & lege in tuo libro coram omnibus, quæ feciſti.* Legitque illa primam, primi folij marginem, & vidit. Cunctæque litteræ, & apices ſibi videnti cum figuris varia inferebant tormenta, vt longè facilius fuiſſet, & dulcius, mitiuſque corporis mortem ſufferre, quam libri illius, minimæ litteræ ſufferre dolorem. Res horrenda! vellet, nollet, hæc miſera, primi folij paginam libri mortis, legit cum tantis clamoribus,ſuſpirijs, lamentis, & doloribus, vt viribus deficiens,quaſi mortua, ante Iudicem procumberet. Quam tamen attrocius terribilliſſimus Iudex inclamans, conſummare totius libri ſui ſcripturam iubet. Cumque folium aliud ad legendum verteretur, ſic clamaui paupercula illa, cum tanto terrore,pavore, & tremore, præ timore pœnarum ſequentis ſcripturæ, vt etiam lapides, & cætera inanimata, ſi eam audiſſent, & intelliſſent. Propterea aſtantes ipſi, compatientes ad iudicis genua ſunt provoluti, veniam poſtulãtes iſti miſerrimæ pauperculæ. Quod Iudex longè repellens, gravius ſe per eam offen-

offensum fuisse, & animas quamplurimas per eam perdidisse asserebat, & ideo iustè istum librum, quem ipsa fecerat, totum legere debebat, & tandem ex illo condignam, sicut meruerat suscipere sententiam pro meritis suis. Tunc vnus de astantibus, qui vt sibi videbatur, erat S. Dominicus (qui totam rei visionem clarius, quam ipsamet cernebat) ad illam miserrimam conversus aiebat: *Ad Mariam Matrem Dei, cui in Psalterio servisti, nunc ejus clama, vt tui misereatur.* Tunc fortiter gemens, & suspirans ad Dei Genitricem Mariam conversa, humiliter ait: *O Domina dulcissima misericordiæ Mater, & Regina miserere mei maledictissimæ peccatrici, in tantis angustijs pro delictis meis, heu! hic tam stantis.* Tunc Domina nostra pro ipsa Iudicem orans. Et obsecrans, tandem sub spe emendæ, illum placabat. Benignius, quam ante, illam Iudex tunc alloquens ait: *Ecce filia tam pœnitentia tempus tibi concedo. Vide ergo bene, vt diligenter per pœnitentia cuncta deleas peccata, quæ scripsisti in tuo mortis libro. Si autem aliter feceris damnationis æternæ de te dabo sententiam, in die, qua non speras.* Sic itaque disparente visione ad se rediit, & Dominicum in Ecclesia secum præsentem conspexit. Cui celeriùs confessa attentius, & postulat modum, quo terrificum oportet delere librum. Ad quam ille. *Commenda te filia Virgini Mariæ. Quæ enim te sibi iuuit hodie te sibi servientem etiã in futurum adiuauit in dubio, alio enim propero, & cum reversus fuero, sicut Dominus pro te mandabit, tibi manifestabo.* Itaque trium mensium spatio, quotidie viribus totis dulcissimam in Psalterio suo, salutabat Mariam. adveniente Dominico, cum Missam celebraret, rapta fuit in spiritu quasi trium horarum spatio, in quo dulcissimam Virginem intuetur se sic alloquentem: *Filia, filia, de modo delendi librum tuum infernalem sæpius me rogasti, & ecce, Ego Mater misericordiæ adveni, vt artem, & modum doceam te qualiter ipsum totaliter delere poteris.* Moxque Lilium dulcissima Maria proferens pulcherrimum aureis litteris inscriptum, dedit Benedictæ dicens: *Lego filia, & in hoc delentur tua peccata.* Ista autem erat lilij scriptura: Memorare grauitatis peccati, & in hoc, erga te misericordiam Dei. Et cum illa obmutesceret pro confusione Domina nostra ea alloquens, ait: 1. *Dico tibi filia, quod tanta est grauitas minimi peccati mortalis, & tam oaibilis Deo, & omnibus Sanctis;*

curiaque Cœlestis Paradisi adeo detestabilis, vt nisi impossibile esset, quod Ego, & omnes Sancti in Cœlo existentes vno solo mortali peccaremus peccato, mox in infernum caderemus, & in æternum damnarentur. 2. Ob hoc filia, non ne Lucifer, & tot damnum milia. Propter vnicum solum peccatum mortale, subito de Cœlo sunt expulsi, & in æternum damnati? Cum igitur ò filia, tu magis demerueris, quam omnes isti in numero peccatorum, & sis indignior, miserabilior, in infinitum minor, & ipsis, & nobis sine vlla comparatione, nunquid parua misericordia, & gratia tibi facta est? Ergo tanta misericordia debet te mouere, vt redeas ad clementiam, & gratiam, per misericordiam conditoris. Quod audiens Benedicta singultus, & fletus virtute huius lilij dabat abundantissimè Post hoc benedicta virgo in mulieribus Maria, secundum protulit Lilium, ipsi Benedictæ legendū. in quo erat scriptum: memorare innocentissimæ Christi mortis, & Sanctorum pœnitentias attende: *Si*, inquit Domina nostra, *Deus Pater in tantum odio habuit peccatum, vt proprio Filio suo non pepercerit, sed triginta tribus annis, eum ad mundi iniurias exposuerit, & sine finali morte turpissima condemnanari fecit, propter solum inobediētia peccatum Adæ, nunquid ergo Deo debes quamplurimum regratiari, qui vsque nunc dedit tibi pœnitendi tempus sine pœna tui peccati, cum tamen ipse Dei filius, à principio suæ conceptionis, vsque ad mortem inclusivè, pro te semper fuit omni instanti, in tot angustijs mortis, quod Deū offendisti peccatis. Et insuper, non vides, quod qui magis fuerunt Deo grati, vti Prophetæ, Apostoli, Martyres, Confessores, ac Virgines, atque Sancti omnes qui fuerunt in mundo magis tribulati? Et tu miserrima tanta mala fecisti, & tamen tot temporibus expectata es misericorditer, & nullam pœnam sustinuisti.* Quæ verba cor Benedictæ penetrabant velut sagîtæ acutæ, fontes in ea provocabant copiosos lacrimarum. Tertium Lilium proferens Sapientissima Maria tradidit Benedictæ legendum, in quo erat hoc scriptum: Memorare punitionis peccati primi hominis, & omnium iustorum peccantium. Quod exponens Maria ait: *O filia Benedicta! nunquid non debet tibi tua vita multum displicere ex recognitione divinæ misericordiæ, cum videas Protoplastum Adam, & sua consorte Eva, de Paradiso expulsum, mortis damnationem, toti suæ posteritati inferentem, & sic esuriei, siti, frigori, dolori, & infinitis mundi calamitatibus, vsque in fi-*

finem mundi ſubjectum ſicut puteï. Ecce coram te vides diuinæ vltionis gladium vbique, & vndique punire omni hora Adæ peccatum, & tamen tu tanta, & tat mala tam fœtida, tan horrenda, à tot annis commiſiſti, nec pro eis correpta fuiſti, ſed ſemper dulciter ſupportata. Nonnè tibi ò filia, ho. magnum, & non modicum apparet? Et amplius, nonne totus mundus pene in diluuio perij propter peccatum luxuriæ, non ſolum homines, ſed etiam animalia cuncta, & inſenſibilia, & quod maius eſt pueri innocentes innumeri. Et tu tantis peccatis repleta, non vis ad Deum conuerti, qua nec adhuc aliquid mali paſſa fuiſti? Vide inquit. Sodomam, & Gomorram, & Ciuitates alias eis coniunctas, in quibus in igne de Cœlo deſcendente perierunt, innumerabiles feiè innocentes cum eo um parentibus: & tu habitaculum omnium vitiorum, & peccatorum, manes illeſa? Nonne patres omnes ſic in deſerto perierunt? Quinimo Moyſes, & Aron ſanctiſſimi mortui ſunt propter ſolam gloriam, aut murmurationem? tam abominabile ſcortum, tam nefandis plena peccatis, nec dum punita pro eis, non recognoſcis erga te clementiam Iudicis tan ſeueri, & terribilis alijs? Quæ verba audiens benedicta, tantis abſorbebatur fletibus, & gemitibus vt penè moreretur. Quartum Lilium clementiſſima Mater Maria, protuli filiæ Benedictæ. In quo erat ſcriptum: Memorare quomodo es vocata, & tot gentium, & Iudæorum à Chriſto non ſunt tracta. Quod exponens tõs pietatis Sancta Maria ait: *Numquid non ò filia magna tibi gratia facta eſt.* Quod Chriſtus te vocavit, totque Reges paganorum, Duces, & Nobiles: tam pulchros Iuuenes, & pulchras mulieres: fortiſsimos, ditiſſimos, vtriuſque ſexus, tot annis tam ad legem ſuam non traxit, te autem paupercula m, miſeram, & miſerabilem, & minimam omnium, carnalem, & lubricam, ad ſui cognitionem adduxit? Penſa hæc ergo, & penſa an non tibi hoc magnum videatur, quod illi ſunt filij Diaboli, & cum demonibus ambulant, in cunctis peccatis, & vadunt per viam mortis deſcendentes in infernum, & tu indigniſſima, à Deo in baptiſmo es vocata, Angelis ſociata, & in via ſalutis conſtituta. Cogita hæc, & recogita in hoc, quanta eſt tibi gratia & bonignitas, & clementia oſtenſa, & tamen plus omnibus Iudæis, & paganis ſine omni comparatione Deum tuum offendiſti.

O quanti putas sunt Iudæi, & Pagani qui nunc ieiunant, cilicia continuo portant, & se acriter disciplinam; silentium tenent, misericordiæ opera implent, & tamen cum his omnibus ad inferna trahuntur: Et tu plena miserijs & peccatis: hucvsque sine pœnitentia à Deo expectaris & in viam salutis à me, & Angelis custodiris.

3. O quot essent conversi, & fideles, & talia circa eas fierent, quanta putas facerent pro amore Dei, si tanta faciunt cum errore sæculi? Vnde inquit, nunc Vide attentius, quoniam in hoc tibi magis datur, quam si omni die montes aurei tibi donarẽtur, & tu tamen hæc non cogitas neque times. Quod illa audiens, & dentibus stridens præ terrorre, & timore quà exanguis reddebatur, se cunctis miserijs, miserabiliorem cognoscens. Deinde Quintum Lilium pulcherrimum protulit Benedicta Dei Mater, & Reginam Benedictæ ancillæ suæ. In quo sic scriptum erat: Memorare pœnas mundanas, temporibus præteritis peccatoribus in isto mundo infectas. Quod exponens Benedicta Mater Maria, ait: Nunquid scis, pœnam quam hubuit Saùl, quam pœnam Cain, quam pœnam Pharao, Datàm, & Abyron: & multi alij. Quãti quæso fuerun suspensi pro vno furto? Quanti incensi, combusti, & iugulati pro vna luxuria? Quanti autem flagellati, in carcerati, adiudicati, exactionati, & tribulati pro vno solo peccato, à drincipio mundi? Et tu cum infinita feceris mala, & nihil horum passa fueris, nunquid parum tibi videtur? Quinimo in vita doni naturæ, & fortunæ dotata, & servata fuisti, indigna omni dono, & immeritæ, cum plus omnibus tu promerueris. Quod illa audiens, & conscientia remordente, ita confitens, in immensum confusa, pedibus eius prouoluta fletibus irremediabilibus humiliter veniam præcabatur. Sextum Lilium, protulit Regina pietatis varia, quod talem scripturam in se continebat: Memorare pœnas præsentium, & futurorum in hoc sæculo viventium. Quod exponens ipsa Magistra omnium scientiarum, Domina nostra Maria, inquiebat: Sanè filia Benedicta, plerique hodie bonæ vitæ corruerunt, & tu erigis. Multique hodierna die propter vnum solum mortale morientur. Quidam enim mile dormiens, & sui Scorto cohabitans, in somno su-

ſubito morietur, pro hoc ſolo peccato. Et quidam in Anglia pro vno ſolo peccato iræ decollabitur. Et in hac Ciuitate Florentiæ, tres pro vno peccato comburentur. Hac die plerique in vna menſa, pro peccato gulæ extinguentur. Quinimo, & quidam Religioſi ſine obſervantia viventes, propter proprietatis vitiũ ſinglariter, ac cum toto Conventu in Alemanijs, comburentur, & cum oppido adiacente maiori pro parte, quia participes ſunt peccati illorũ, & etiam defendunt illos, Et tu ſcelentiſſima, vſque nunc remanes inpunita. Item hodie aliqui efficientur Leproſi, aliqui dæmoniaci, aliqui infirmi, aliqui ſubmergentur, aliqui damnabuntur. Et tu omnibus illis peior, non agnoſcis Dei miſèricordiam te vocantem? O quanti ſunt, & erunt in hoc mundo, qui ſi inſpirationem, quam habes, & occaſiones haberent, totis viribus, ad Deum per pœnitentiam redirent. Vide ergo iſta, quoniam in hac miſericordia tibi exhibita, magis tibi donatur, quam ſi centum mundi aurei donarentur. Vide ergo, & audi quæ dico, & convertere ad Deum toto corde. Illa hæc audiens, & voces lamentabiles proferens, peccataque ſua confitens, cappellam totam ſic lacrymis implebat, vt etiam eius veſtimenta viderunt, vndique madefacta ſimul cum terre. Septimum Lilium dedit Domina noſtra inclyta, & benigniſſima Maria, præfatæ Benedictæ: In quo ſic ſcriptum cõtinebatur: Memorare damnationem hominum præcedẽtium, præſentium & futurorum. Quod exponens Mater pietatis ait: *Non eſt aliquis damnatus, qui ſi eſſet, vbi tu es, ſumme pòſſet pœnitere. Et rurſum pl rique ſunt damnati, & erunt, qui ſi tuam gratiam habuiſſent, vel haberent, procul dubio ſaluati eſſent. O quanti ſunt pro vno ſolo peccato mertali damnati, & tu quæ tanta commiſiſti flagitia, adhuc eſt indamnata. O quanti vſque ad mortem fuerunt iuſti, & in morte peccantes fuerurt, & ſunt damnati! iuſto Deo, & iuſte hoc faciente, vel permittente, & tu miſera adhuc es viva O quanti propter ſolum peccatum ignorantiæ ſunt damnati, & damnabuntur, & tu qux tanta perpetraſti ſcelera, ex certa malitia affecta, adhuc es reſeruata, & inpunita! Cognaſcis quæ dico? Si credis convertere, ſi non credis, iterum adverte quæ di un[illegible] Hodie puella vna duodecim annorum propter ſolum peccatum luxariæ; cum propria patre occiſa, in æternum eſt dumnata. Et ho-*

hodie in Hiſpania puer octo annorum ſubmergetur, & ſolum propter peccatum luxuriæ, quod cum ſorore egit, & ſi nõ conſummavit, tamen inchoauit, in æternum dammabitur. Quid plura? Hodierna die quadam Domina pulcherrima, & nobiliſsima choreas ducens coram omnibus ſubito morietur, & propter chorearum pecatum damnabitur in æternum. Quidam ab omnibus bonus: & quaſi Sanctus habetur in Lombardia, qui, ſolum propter peccatum negligentis confeſsionis, & non perfectæ conſcientiæ ſuæ examinationis, morietur, & in æternum dammabitur cum tamen de hoc nullam haberet conſcientiam remordentem. Timeant ergo cuncti in poſterum g oſſe confiteri, & negligenter, ſicut heu, hodie quamplures faciunt. Hodie etiam in hac Ciuitate quatuor morientur, & vnus Burgenſis damnabitur, propter ſolam negligentiam, quod filios ſuos, & etiam ſeruos, d ligenter ſecundum Deum non erudiuit. Quidam etiam Curatus ſiue, Paſtor, in ſua perſona bonus, ſed quia negligenter nimis rexit oves ſuas & in examinatione Confeſsionis, non correxit, ſubito morietur, & damnabitur. Quidam etiam Religioſus de Cellario hodie corruens, fracto collo morietur, & damnabitur, propter hoc quod non habebat firmum propoſitum viuendi ſecundum Statuta, & Regulam ſui ordinis, ad quod propoſitum habendum, ad minus in voto, & intentione ſub periculo peccati mortalis, quilibet Religioſus obligatur. Eſt autem & a ius Religioſus in alio Mõaſterio, qui hodie in p ſtilentia ſubttò morietur, & damnab tur ſingulariſsimè propter hoc quod negligenter, & vagabundè dicebat officium divinum Eſt tu miſeræ peccatis plena, quaplus in vna hora peccaſti, quam omnes iſti quatuor in ſua vita non timebis, nec expaveſces; Cum tamen hodie in hac hora duæ ſociarum tuarum in lupa ari à ribaldis nunc iugulantur & damnantur? O ſi nunc tibi hæc contingerent, quid faceres, diceres, aut cogitares? Uide ergo, vide, & penſa, quod in inferno ſunt multi te meliores, ſaluo ſtatu, qui tamen nunquam ſaluabuntur. Et tu omnibus illis magis rea, adhuc non eſt damnata. Quid amplius vis audire? Cernis quãta tibi bona Deus fecit? nec tamen facit alijs, te immenſum melioribus. Vide ergo, & penſa, bene & nota, quæ dixi, ne poſt hæc ad infamiam tuam rediens, ruat ſuper te abſque miſericordiæ Dei ira. Nam in hoc domo, plus tibi donatum eſt, quam ſi tibi fuiſſent dati, tot mundi lapidum prætioſorum, quot

ſunt

sunt stella in Cœlo. Sic igitur hæc audiens, supradicta paupercula, signāter mortes subitaneas sibi conuiuentium, & se ream supra modum agnoscens: palpitare cœpit, coram Virgine glorioſa, Venæ franguntur, & sanguis per omnes corporis meatus fluit, & quasi exanimata, præcordis angustia remansit. Ad quam, post populi astantis clamorem Dominicus adveniens de Missa inqua tribus horis illis steterat, quibus præfata Benedicta in raptu fuerat, suppliciusque pro illa orando, cuncta quæ dicta, & facta fuerant, erga filiam suam, agnoscens, & eam per manum apprehēdens, ac in virtute Psalrerij Virg. Mariæ; consignans, mox illam ferè mortuam, integræ restituit sanitati: populo vniuerso astante, & vidente, atque immensas in Cœlum laudes proclamante. Post hebdomadam, dierum cum deuotissimus Pater Dominicus celebraret in Ecclesia B. Virg. & illa Benedicta præfata, præsens esset vidit Dominicum in Crucifixi specie cum stantibus omnibus, & corona spinea, ad altare procedentem, cum assistentia Virg. Mariæ, & plurimorum. Cumque facta fuisset Consecratio, apparuit Christus visibiliter in Crucem extensus cum omnibus signis Passionis, stillabatque super Dominicum sanguinem diuinissimum, & cum perfectè sibi configuravit. Quo facto, vidit à dextris librum maximum, quem prius viderat in iudicio, candidissimum factum, sed nundum scriptum. Cumque vehementius super hoc mirarerur, clara voce audiuit Dominū Iesum Christum sibi dicentem: filia Benedicta librum tuum septem lilijs deleuisti, ab omni specie septem peccatorum mortalium: Vide vt de cætero rescribatur, non vt prius, picturis infernalibus, nigris, & horribilibus, sed liceris albis, rubeis. Sin autem: vindictam rursus de te accipiam, & corrues. Quod audiens illa, vehementer territa, ad pœnam priorem venire pertimescens, proprius accedens, & ad pedes dulcissimæ Virg. Mariæ se prosternens, misericordiam petebat ne vt prius tantis afficeretur pœnis. Tunc misericordiæ Regina clamidem suam eleuans, ex varijs lapidibus præciosis, de collo suo traxit Patriloquium pulcherrimum, dicens: Hoc filiæ mihi donasti, & ego illud tanquam torquem Imperialem, in collo meo defero. Filiusque meus: quem cernis in Cruce pendentem, si-

similiter pro torque Regali, habet suum sertum, collo suo impositum miræ pulchritudinis, & valoris, quæ tu nobis dedisti, & in quibus librum tuum mortis, cum adiunctione liliorum, delevisti. Nunc ergo filia, constanter age. Eece Psalterium meum, in quo in posterum tua peecata, & aliorum delebis, tibi commendo. Et in prima quinquagena, quæ est ex lapidibus pretiosis albis, & claris: Scribes in libro Articulos Incarnationis Filij mei, & Dei IESV Christi meditando dignitates meas in ordine ad Filium, secundum omnes corporis mei partes, scilicet quam reverenter caput ei inclinaui, auribus eius vocem audiui, manibus maternis, & Virgineis, eius tenerrima, & pulcherrima mẽbra contrectaui, ac materna ministeria impendi, per singula membra discurrendo vsque ad pedes. Litteris autẽ rubeis scribes cum secundo serto: quod dices deuotè, ad horas passionis Filij mei: quod sertum est de rubeis lapidibus pretiosis, meditando scilicet hic quinquaginta articulos passionis Filij mei, & habendo ante te Crucifixi Imaginem, & cuilibet vulneri Ave Maria offerẽdo nec non cum hoc meditando dolorem illius patris. Litteras autem aureas scribes cum tertio Serto, quod erit ad honorem Sacramentorum sanctorum, & contra tua peccata, & pro Imaginibus, habebis Imagines tuæ Ecclesiæ, & tua Patria de vna in aliam meditando, spiritualiter discurrendo, & hoc designanter per tertium Sertum, ex signis aureis compositum. Sic igitur filia, prædicto in Psalterio mihi, & filio meo deuotè seruias, sicut incæpisti, & quoties nobis Psalterium obtuleris, tot torques Imperiales, infiniti valoris existentes collis nostris honore condigno, ac Regio circumaptabis. Igitur Missa sic miraculosè consummata, in qua V. Maria partem hostiæ & sanguinis Christi accipiens Dominico sibi familiarissimo, communicavit, in signum summæ, & singulariss imæ amicitiæ, tanquam Sponsa cum Sponso: cumque iuvit ad vestes Ecclesiæ deponendum, & humiliter ei valefaciens, Benedictam consignans, de qua prædicta acta sunt: cũ gratissima facie disparuit. Atque post Benedicta ista à dæmonibus omnino liberata & in bono proposito confirmata, in seruitio Psalterij Christi, & V. Mariæ, vsque in finem permansit, in omni sanc-

ti-

ætitate deuotionis, & pœnitentiæ feruore, adeo, vt Domina noſtra poſtea ipſi ſæpius appareret, & plurima Dominici facta, quæ nemo hominũ ſciebat, reuellaret, quæ in Legenda F. Thomæ de Tẽplo, pro parte ſunt ſcripta. Qui fuit Hiſpanus, & S. P. N. Dominici ſocius. Ex qua Legenda, & pluribus alijs legendis facta, quæ nunc de Dominico dicta ſunt, fuerunt extracta: Et ſunt nuper per revelationem Chriſti, & Virg. Mariæ, confirmata cum ſignis magnis, & portentis. Et de omnibus his fidem, & teſtimonium ſub iuramento fidei Trinitatis, perhibeo, ſub periculo omnis maledictionis, mihi infligendæ, in caſu, quo deficio à veritatis recto tramite. Propterea convertimini â via veſtra mala, & redite ad Chriſtum, & Virginem Mariam Matrem noſtram, per Pſalterium ſuum diuiniſſimum. Quoniam vt nuper revelatum eſt temporibus iſtis, ab ipſis eorum voluntas eſt, vt prædicetur, doceatur, & ab omnibus dicatur contra omne malum amovendum, & pro omni bono acquirendo: & ſignanter contra mala, toti mundo, in proximo imminentia, niſi adſit, in populis pœnitentia. Propterea omnes: *Laudate eum in Pſalterio decem chordarum*: Scilicet dicendo quindecem *Pater noſter*, & cuilibet addendo decem *Ave Maria*, quæ ſunt in numero centum quinquaginta: ſicut ſunt in Pſalterio Davidico 150. Pſalmi, in quibus dulciſſima Virgo Maria fuit præfigurata. Quod nobis omnibus concedat Ieſus Chriſtus Mariæ, & Dei filius ſæculorum Benedictus. Amen.

CAPVT. XXVIII.

De Benedicta Hiſpana.

ERat Virgo nomine Benedicta, filia Comitis Nobiliſſimi in Regno Hiſpaniæ cognata Sanctiſſimi Dominici Patriarchæ Ordinis Fratrum Prædicatorum Almi. Fuitque vanè in domo parentum educata, cum omni gloria mundana. Erat corpore pulcherrima, elegantiſſima, & fortiſſima, vltraque multas alias, corpore excelſa; doctaque in omni vanitate ſæculi, ac mundana eloquentia Inſuper cantare, diſcantare modo mirabili, ſcivit, adeo quod nullus eſſet Cantor Eccleſiaſticus, qui ſe illi in arte muſica præferre auderet. Quinimo in ſimphonia, in cythara organiſque, ac huſmodi muſicalibus inſtrumentis ſci-

vit peroptimè ludere ad ſchacos, aleas, & ſecularium ludos, tam bene ludebat, vt ab omnibus Magiſtra vocaretur. Quinimmo, cum fortiſſima eſſet, in haſtiludijs, & ſpatareorum artibus, ſic edocta fuit, vt in talibus nullum repetiret victorem. Quod autẽ grauius eſt, cum gratijs mundanis redundaret, diſſolutiſſima in habitu fuit, ſemper in choreis, duellis, & ſpectaculis exiſtens, cunctosque ad ſui amorem alliciebat. Veniebantque quamplurimi, ex diuerſis Regni partibus, ſola eius fama allecti. Immo etiã per conuiuia Nobilium Pater, & Mater, pro carminibus, & choreis ducendis, etiam de nocte, eam conducebant, vt videlicet verbis, reſponſis ſuis conuivas lætificaret. Cumque iſta fierent, & iam quaſi viginti annorum eſſet, quidem miles ſic vagam eam proſpiciens de illa tentatus, cogitauit, qualiter illam decipere poſſet. Dicebat enim intra ſe: Piſcis extra aquam non poteſt ſtare nec Cerva extra ſilvam ſine captione. Non enim poterit eſſe, vt hæc quæ ſe tot periculis injicit, vana exiſtens, quim capiatur aliquando, aliquando non effugare poterit. Itaq; magnum Conuiuium Patri, & Matri faciens, maxima cum culpa, ſimul & illam Benedictam pro lætificatione Conviuarum recepit, quam etiam præ omnibus Conviuis præoptavit. Cumque ſic cuncti in Conuiuio lætarentur, choreiſque, & cantilenis vanis, & ludis iucundiſſimis lætarentur, interea miles ille munuſcula offert prædictæ Benedictæ, ſcilicet annulum aureum, cum torque pulcherrima, ſed occultè. Quæ libenter, ſicut ab alijs conſueverat recepit. Cum igitur cuncti gauderent in ludis iſtius Benedictæ, & ſupra modum mirarentur de eius prudentia, & facundia humana, miles ille dans cæteris vinum in copia fortiſſimum, illico Benedictæ, vinum defæcatum in ſcypho offerebat, & in ampulla vinum albiſſimum, loco aquæ fraudulenter propinabat. Quid plura? Virgo mundana, iam ebria effecta, capitur. Cum enim omnes ſui, nimis eſſent vino abſorpti, & gaudijs attoniti; heù illa miſera cum milite Caſtri habitacula, & loca alia viſura, ſola cum ſolo exiuit: atque per hunc modum horribilem cæno luxuriæ ſe ipſam turpiter polluit. Redieñſque ad ſuos, longe amplius diſſolutior apparere cœpit. Sic igitur latenter in illo anno, ſæpius cum milite præfato

habitauit, filiumque in sui totius Prosapiæ, & suam infamiam concepit, peperitque in domo paterna. Flevit illa, Parentes quoque, & omnes qui illam noverant, vniversaque Ciuitas concitatur, ac Regnum, his rumoribus, supra modum dolens, admiratur. Cum igitur â servis, & ancillis domus opprobria, & irrisiones quam plurimas pateretur, & â Patre auctorem stupri perquirēte, scorpionis grauissimè cederetur, & nullo modo vellet indicare, tan quam animosa, tandem cum nimium quasi deficeret flagellata, ait Patri: **Convoca**, inquit, *Pater domū tuam totam, & huiusmodi sceleris indicabo, nunc indubiè auctorem.* Cumque omnes adveniissent, illa coram omnibus ait: *Tu Pater es solus, qui hūc genuisti filium: & tu Mater mea ipsa es, & nulla alia, quæ ipsum peperisti*: Et cum omnes stuperent, ait illa: *Non miremini Nobilissimi proceres, quia hoc de Patre meo & de Matre dixi; Quoniam hi sunt, qui in omni pompa, & vanitate ad vniuersa Regni spectacula, me quasi Principem vanitatum, deducentes, instituerunt.* Propterea ait illis: *Quare me tale quid facere feciſtis? Iam ex hinc volo discere, Valete: toti mundo publica manebo.* Sicque desperans, cunctis domus paternæ offensis, & immenso odio repletis, in Regno Hispaniarū ast effecta publica meretrix Septem annis omni voluptati, & impudicitiæ se conferens, cunctos ferè ad se concitauit. Nam solemnissima facta est meretrix, ob hoc etiam ditissima effecta, domicelas huius facinoris coaceruauit, vt quasi Ducissa vna de maximis putaretur. Habuit famulos, quasi milites ornatissimos. Et in omnibus duellis astabat sūma cum pompa, erat duellantium post victoriam fœda cōsolatio. Quinimo, cum scienter perfectissimè omnem artem militandi, vt dictum est, ipsa in armis, contra quoscunque pugnabat: & lancea sua omnes sigillatim, devinciebat, Immo adeo fortis erat & prævalida, vt cum duobus viris luctando, auderet confligere, & eos licet fortissimos sustinere. Propterea cuncti cupiebant eam, & se felices æstimabant si eius frui concubitu, potuissent. Ob hoc propter eam, multi fuerunt occisi, luxuriæ zelo, & ob illam plurimi de pauperati sunt. Fama eius vniversas peragrauit Provincias, ac Regiones in illis partibus. Quando ergo duellum quoddam vno tempore, ipsamet intrasset, dictum fuit hoc Dominico sanctissimo

eius videlicet cognato, quod ibi esset vna mulier duellans, quæ plus prædicaret vna die, quam ipse prædicare posset vno mense. Militibus ergo Nobilissimis stipata, ad illam clam accedens ait: *O filia satis mundo deseruisti, seruias nunc quæso Creatori tuo.* Adducebat tunc de Christo, & de Sãctis eius quam plurima exempla. Quæ cuncta tanquam deliramenta, sprevit, dicens: *O Dominice Dominice, si me vel vnam de ancillis meis haberes in privato, aliud faceres, quam nunc me facere doces.* Cui ille: *O filia, die tertio in proximo fude his inter te, & me Deus iudicabit.* Mira res, & omnibus mortalibus stupenda? Die tertia, mulier illa sex mala incurrit. Nam die illa, omnium sensuum viuacitatem perdidit, adeo vt penè rabida esset effecta, habebat tamen quædam parvula lucida intervalla rationis alicuius. Ob, hoc mox contemnebatur ab omnibus, suique famuli, cunctis direptis bonis suis, pauperem illam solam reliquerunt semper impatientem, & Deũ blasphemantem. Sic Ergo Benedicta Evæ filia, post tantam gloriam, cuius finis est carnalis voluptas secundum Bernardum, primam Evæ maledictionem habuit, videlicet, sensuum perditionem! contra hoc verbum Benedicta, sic maledicta. Secunda hebdomada, secundam Evæ maledictionem incurrit, scilicet ignobilitatem, contra Mariæ nobilitatem, & per te designatam. Nam vniuersa familia eius, vt dictum est ab ea discendens, cuncta secum abstulit, clam difugientes, & nudam ipsam dimiserunt. Post hæc statim tertio similiter tertiam Evæ maledictionem, videlicet, Inhonorationem. Quoniam omnes, qui eam cognoscebant, in nullo ei compatientes, eam sub sanabant, irridebant, & parvuli pueri, vt in fatuam lutum, & lapides in eam proiecerunt, & nemo eos cohibebat. Quarta hebdomada, cum in nullo se emendabat, quinimò, & ex impatientia Deum blasphemabat, subitò lepra horribilissima est percussa cunctæque carnes eius computruerunt, tantusque fætor ex illa emanabat, vt nullus mortalium hunc sufferre æquanimiter posset, adeo vt esset sibi metipsi intollerabilis, qnæ olim florida, & fragrans aromatibus redolebat. Ob quod ex intollerabili cordis dolore impatientissima efficiebatur. Nã per hanc lepram subito facta est turpissima contra verbũ pul-

pulchritudinis Mariæ, videlicet. *In mulieribus.* Postmodum autem, cum nec sic se emendaret, quintam maledictione Evæ conquisivit, corporis imbecillitatem, ac impotentiam. Nam hæc illa, quæ olim, vt duo homines fortissimi,& amplius, fortis erat, & robusta, facta est tam imbecillis corpore, vt nec manum, nec pedem movere,immo, nec se ipsam pascere posset,se in tugurio, longè ab hominibus separato, sola derelicta erat. Devotam tamen vnam, & Sanctam(Deo miserante) recepit, & habuit famulam,quæ vt poterat, ei propter Deum deserviens impendebat ei obsequia necessaria.Eratque nulli alteri cura de illa, cum omnes eam fugerent,sicutDei maledictionem, cunctique dicerent,damnum esse, ei in aliquo subvenire: quippè quæ tanta mala fecit in mundo, & tot animas perdidit vanitatibus, & luxurijs suis.Ideoque quod abominabilius est, ipsa illa dudum, tam florida, & opulenta, & lasciva, sine viribus,& sensibus abominabilis omnibus, assiduè iacebat in cœno fœtorũ propriorum stercorum suorũ. Fuitque in isto modo trium annorum spatio in tantum cruciata, vt assiduitate adhæsionis, & decubationis ad cubile, carnes eius essent corrosæ, & vermibus consperſæ. Consequenter Sextam maledictionem Evæ habuit, Infamiam vniversalem, adeo, vt proverbium in illis terris de illa publicè curreret.Cum enim aliquis voluisset alteri maius malum imprecari, dicebat in hunc modum: Faciat tibi Dominus sicut Benedictæ facere dignatus est. Et hæc maledictio fuit contra benedictionem Mariæ, quæ notatur in verbo: *Et benedictus.* Cum igitur in fine trium annorum Sanctissimus Dominicus prædicando ad illa loca redijsset, singulariter ad visitandum suam captivam, ad eam veniens, ab ea nõ est cognitus.Nam oculos perdiderat, totaque eius facies sic erat corrosa, vt penè ossa paterent. Quia tamen semper parumper habebat aliquid rationis, licet modicum,sic Sanctissimus Dominicus cœpit ei prædicare multa de Christo,& Sanctis eius; sed frustra. Illa autem, vt audiuit, simulque cognosceret Dominicum addesset, viribus quibus poterat, non pœnitebat, sed potius ira inflammata, Sanctum maledicebat Dominicum, & ipsum omnium malorum, & ruinæ suarum causam asserebat, libenter, vt dicebat, eum occideret, sit posset. Quæ Dominicus libenter sufferens, ait: *O filia, eligè quod vis, aut statim*

m.ri

mori infra mensem, & sic intrare gehennam sempiternam : & aut commendare te V. M. & dicere omni die Psalterium suum. Persuasitque deuotè agendo, vt se poneret totis viribus in Communicationem Confratriæ V. Mariæ, & bonorum omnium, quæ in ea fiunt per devotos Psaltes eius, vt sic Psaltam meritis eius posset iuvari, perdita recuperare, & etiam ad maiora pervenire. Quæ audiens tertia simul, & compuncta, proposuit Psalterium dicere, & Confratriam illam intrare, toto posse. Rogavitque Dominicū quatenus posset modo debito ab eo informari, vt quantocius incipere, & dicere possit. Sic igitur post sex mala Euæ, incepit in Dei gratia per Virginem Mariam sex suscipere beneficia. Nam in fine primæ hebdomadæ postquam incepit Psalterium dicere omnis vigor sensus perfectissimè est ei restitutus, cum augmento scientiæ virtutum, & morum. In fine verò secundæ hebdomadæ fuit nobilitata, per hoc, quod nobiles cœperunt eam visitare, & proventus nobilium ei donare. In fine verò tertiæ hebdomadæ, tugurium eius totum videbatur lucidum, singulis noctibus, audiebanturque voces chororum canentium scilicet Angelorum, de pœnitentia, eius lætantium, adeo, vt vniversis, timere Deum, & honorare eam cœperunt. Et ita, quæ sic prius erat confusa, velociter à Deo, & B. Virgine sic mirificè est honorata. In fine autem quartæ hebdomadæ Virgo Maria apparens ei, & suo lacte Virgineo totum corpus eius liniens, à lepra eam curauit, pristinamque ei cum augmento, pulchritudinem reparauit. Sub quintæ finem hebdomadæ rursum apparens Deipara, potum ei præbuit, ex cuius gustu, robustior, quàm fuit ante, euasit, vt robur facilè virorum quatuor iustum haberet. Ad sextæ finem hebdomadæ ipsius fama deperdita in integrum est restituta: vt vna in ore omnium maxima cum laude celebraretur, vt de cuius salute, tum admirarentur tum gauderent, tum eidem gratularentur. Et verò, multis donis gratiosior, quam prius apparuit. Fama igitur eius cognita Rex quidam, admiratione raptus, & in Deiparam deuotione, & reverentia in ipsam, statuit ipse secum, & cōstanter affirmauit propalam, aliam se in vxorem ductu-rum nullam, præter Benedictam. Proceres obstupuere omnes, coram quibus Sponsalia Regificè protinus celebrātur: Atque ea ratione totius eius, & personæ, & prosapiæ abolita fuit infamia. Vt verò

rò iam Regina rerum pariter cum Rege posita fuit, prima ipsi cura, Regnum totum ad Deiparæ reducere cultum atque inducere Psalterium, cõtinuò constructæ olim, quæ in Regno fuerunt Ecclesiæ Bethicæ, per ipsam copiosius dotantur, latèque prædicantur Psalterium, ac latè à cunctis accipitur. Bellis Regnum intus, in visceribus æstuabat, ac circum vndique bella tonabant, a Saracenis, Rex longis fessius mallis bellorum Reginã experitur, sive diuinitus submissam. Et ipsa illa Spiritus plena Dei bellantis, sic Regẽ consolabatur: *Domine mi Rex, si ita placet, vnum oro, Regni sceptrum, clavumque moderetur, remque gerat publicam in pace: bella mihi committat. Verùm quod ego ad Psalterium oratura fuissem: id tua Maiestas ritè persolvi curet nomine meo. Per manum fœminæ Deus, hostium dejciet superbiam, crede mi Rex. hac in dextera validius mihi robur inesse quam in vestro corpore toto vigere possit.* Assensit Rex, rem Numine diuino geri sentiens, & ad postulata annuit. Nulla dies erat, qua non Regina diceret Psalterium, quam in aciẽ prodiret. Eodem, & exercitum suum cohortata est: nec vel curam vertere alio quenquam permisit, quin secum tempus certum Psalterio recitando impediret. Ipsa verò suis precationibus. Secretas adhibebat pœnitentias. Atque ita, in campum, in hostes invadens, ouios quosque fudit, fugauitque: Nec raro accedit, vt iam fusi, fugatique essent ante, quam ipsa appareret. Nimirum hæc vis Psalterij est, Deiparæque patrociniũ. Non certum duntaxat, sed ita frequens erat, vt solemne videretur, à centum Regijs quãdoque aduersariorum mille fusos fuisse, alias à quinque hostes centum, â quingentis item aliàs ad tria ferè millia hostium cæsa occubuisse. Nihil vero celebratius ore omnium ferebatur, quam Reginæ in bellis summa fælicitas, atque victoria. Has ipsi Soldano sui Saraceni dilaudare nunquam satis potebant, vt apud ipsum in summa esset admiratione pariter, & veneratione. Vt pax redita Regno fuit, iam omnis Reginæ cura, & industria eo incumbebat, vt Beatæ Mariæ Virginis cultum in Psalterio, iam Regno toto celebratum, ad perpetuam constantiã stabiliter. Quæ Confraternitati valere plurimum, vt sciuimus & eandem promouit. Et inde, vt longiorem vitam sanctè duxit, demum à Patrona præmonita mortis fuit: indeq; die quinquagesimo supra cẽte-

testimum, ante supremam diē: In ipsa morte conspicuum habuit IESVM, MARIAM, ipsa dulcissimè visitantes, vt satis perfuncta cessit mirabili dictu, visu audituque mirabilius aere circum vniuerso, variæ dulcisonæ Castrum nunc advolitabant aviculæ, nunc gregatim canebaat cum suauissimo concentu.

CAPVT XXIX.

De Alexandra Virgine.

ALexandra Virgo Sancti Dominici prædicationibus in Regno Aragoniæ, iam ante à multis annis nomen suum Psalterij Confraternitati dederat: perraró tamen Psalterium persoluebat, alijs dedita vanitatibus. Matutinùm nanque tempus, se comendo perdebat. Gratiam vanissimi cuique aucupabatur, & iam plurimos irretierat, sed & deluserat. Non pauca propter ipsam duella sunt patrata, & homicidia. Cum igitur à quodam, qui ipsam cupiebant sibi desponsare, immane fuisset in publico peractum duellum, ipsa inspectante, adeoque etiā digladiante, vt plures lancea ipsorum satos suo robore, acelerirate ex equo deijceret, suo quoque supra vitam suam despendisset, cum pluribus alijs uitam eriperet, victor. Demum veluti iam omnes profligasset, ipsam sic gloriabundus appellat Alexandram: Et si plures adforent, tui amoae tamen onus conferere manus non dubitarem. Vix ei hæc vox exciderat, iam ex pugilū numero se ofert onus, ipsumque in duellum de poscit, qui & ipse ambibat Alexandram, *Age* inquit: *Si vir es, & audes experi e mecum.* Dictum, factum. Concurrunt lanceis mutuisque ictibus, ambo corruunt. Tuncque animam cum sanguine vouunt, diras invicem vomunt certatim blasphemias, & infelices spiritus exhalant. Circunstabant vtriusque, tum ab sanguine, tum ab familiaritate illius adictissimi amici occisi qui sæuo spectaculo ac vt, fæda vtriusque nece, in Alexandram exarserant animis: nec ab armis abstinuerunt, irruunt in vnam omniumque petitam, gladijs, eontrucidant, nec melior sors illos excepit qui ipsam comitabantur amici quorum plerique mortem oppetierunt. Alexandra credebatur exincta tot ictibus fuerat dilacerata: verùm ipsa non valens mori, semper Confessorem altis vocibus petebat, res horrenda Cum homicidæ cernerent, & audirent eam Confessorem petentem, nec eos accussaret caput eius præscindunt, & illud in puteū cænosum proijciunt

ciuntt. Dominicus, tunc oxoniæ exiſtens, in ſpiritu cognovit per omnia rem ſic geſtã. Neque continuò, ſed poſt cẽtum & quinquaginta dies Dominicum, ſponſum meum chariſſimum inquit Maria, ad locũ, in quo caput Alexandræ iaeebat, deſtinaui. Qui ad eum tandem veniens, Alexandram de ore putei evocat. Mox illa per caput, quaſi nouiter fuiſſet abſciſſum coram Dominico extra puteum fuit præſentata; ac vt prius, petebat Confeſſorem. Quæ confeſſione facta Dominico, & Communione ſancta ſuſcepta, atque ſancta Extrema vnctione peruncta ſumma cum deuotione, gratias Dominico mox plurimas referebat. Dicebatque ſe indubiè fuiſſe damnatam, niſi meritis ſervata fuiſſet Confraternitatis Pſalterij mei. Addebat, quod cum dæmones innumerabiles voluiſſent animam eius rapere, beuedicta Maria ſemper aſſiſtens, eam defendebat, & in vita eam viuentem conſervabat. Dicebatque vlteriùs: quod pro damnatione illorum occiſorum ducentis annis debebat eſſe in pœnis Purgatorij, & pro ornatu vano, & põpa, quibus innumeros peccare fecerat, ad quingentos annos, erat adiudicata grauiſſimis pœnis Purgatorij. Sperabat tamen multum in auxilio Cõfratrum Pſalterij citò ſe liberandam fore. Sic igitur in terra ſancta capite honorifice ſepulto à turba populorum, quorum plurimi cum maxima devotione ſunt compuncti, & ad Confraternitatẽ Pſalterij mei ſuſcipiendam permoti. Nam plurimi caput abſciſſum audierant loqui: fuit enim viuens ferè duobus diebus continuis, poſt confeſſionem Dominico factam, ad Confraternitatis meæ laudem, & ad complendum quendam numerum Pſalteriorum, quem Dominicus captivæ meæ pro pœnitentia impoſuerat. Poſt dies 150. apparuit præfata Alexandra Dominico, tanquam ſtella fulgida, & tria ei dixit: Primum ſe miſſam eſſe ab omnibns fidelibus defunctis, vt diceret ei, quod omnes fidcles defuncti rogarent eum, vt Pſalterium, & Confraternitatẽ Pſalterij Mariæ Virginis prædicaret, & vt eorum amici, & parentes viventes in iſta Confraternitate in hoc concordarent, vt ipſi defuncti poſſent eſſe participes in eorum meritis, ſicut & viventes, de eorum miſericordia: promittebãtque ſeſe vices reddituros in gloria in millecuplum amplius. Secundo, gratias agebat S. Dominico de ſua liberatione. Tertiò aiebat: Angelos, & Sanctos plurimum lætari, de hac Pſalterij Confra-

ternitate. Et quod Angeli, & Sancti Psaltas Beatæ Mariæ, suos Confratres, vocabant, & humiliter amabant: vt potè, quod Deus, eorum sit Pater, & Beata Virgo Maria Mater. Quibus compleris, dispuruit, & ad gloriam me ducente, pervenit.

CAPVT XXX.

De Prænobili Euciæ Hispaniæ.

FVit in Hispania, tempore S. Dominici, vt narrat Ioannes de Monte in suo Mariali deuotissima mulier, à iuventute serviens Deo, & Mariæ Virgini in suo Psalterio, ex eiusdem Dominici beatissimi doctrina, & exhortatione. Hæc Lucia erat claro exorta genere, sed erat longè clarior fide. Quæ desponsata militi concepit, imprægnat verò; infidelibus inuadentibus Regnum Granatense, illius (Deo promittente) marito occiso, à bastantibus armatis, ipsa capta trahitur, cum multis alijs ad infidelium terras, mancipaturque seruitio sæuissimi Tyranni, & ancilla ancillarum facta, vilissima dies peragebat officia, nec parcebant impij prægnanti, sed verberibus, & tormentis eam sæpius afficiebant. Advenit igitur tempus parturitionis: nocte media Natalis Domini, nemine sciente, ipsa sola in medio bouum, & pecorum, tanquam iumentum, deiecta est. Et tamen hac in tribulatione Psalterium Mariæ nunquam postposuit Rem nouam fecit cum illa Maria. Eadem enim hora, cum vehementissimè doloribus parturiens angustiaretur de primo partu. Et (cum tenerrimæ esset ætatis, scilicet 14. aut 15. annorum, & ob hoc verecunda, & rei inexperta, & nescia) dolens sensit, & remedia nesciebat, deficientibus humanis auxilijs, vt valuit Psalterium Mariæ accepit, & quantum dolor permisit, tantum de nocte salutare Virg. Mariam cæpit. Regina clementiæ, quæ sua viscera, sibi seruientibus claudere nescit, angustiatæ adest: obstetricis peragit officia, puerum balneans, scindit vmbelicum: & quia defuit Baptista, subitò aduenit Sacerdos, facie venerabilis, claritate ineffabilis, habens spineam coronam in capite, & stigmata in manibus, non cruentata, sed fulgore stellarum fulgentia: hic cum Diacono, & Subdiacono, & sacro Chrismate veniens, puerum baptizauit, & MARIANVM nominauit. Mariaque Dei Mater puerum tenebat, & sic ex nomine Mariæ Commatrix Luciæ, MARIANVS est vocatus. Mirabatur

tur Lucia, & præ admiratione doloris est oblita. Baptismo itaque facto tradidit Maria filiolum Luciæ, dicens: *Ecce filia filium tuum, confortare & perseuera, imposterum enim de cœlo tibi spondeo auxilium affuturum.* Sicque disparuit visio, & Lucia manet cum filio in vilissimo stabulo, læta de visione. Stupet, quod dolor omnis abijt & fortem se plusquam vnquã reperit. Recepit ergo filium suum, & super paleas, tanquam Mariam filium suum Iesvm in præsepio, inter pecora posuit. Permansit autem hæc Lucia ibidem vsque ad diem Purificationis Mariæ Virginis, semper Mariam in suo Psalterio collaudando. Et subitò manè illius diei, ad eam venit quidam iuuenis, facie rutilans, qui ait: *Quia filia, non es purgata more Christianorum prapara te, vt more fidelium:* Quæ ait: *Domine, nec hic est Ecclesia, nec Sacerdos, nec populus fidelis.* Ait ille: *Imo:* inquit, *nunc te ducam ad Eccesiam pulcherrimam, vbi videbis miranda, & audies stupenda.* Atque per hunc modũ hæc Lucia, puerum baiulans in vlnis, sequebatur iuuenem, intrantq Ecclesiam mirabilissimam, vbi in facie Ecclesiæ occurrit Magdalena, & Sanctissima Annã mater Mariæ, quæ Luciam excipientes ad manus, introduxerunt vsque ad chorum, hoc facto, apparuit gloriosa V. Maria, quæ Luciæ ait: *Benueneris filia: sæpius præsentasti mihi filium meum per Psalterium meum: & nunc te ipsi præsentabo, pro tua purificatione cum filio tuo.* Accepitque Maria eam ad manum, & ad cancellos eam introducens, vbi fuit sedes Imperialis Mariæ, iuxtaque magnum altare sedere eam iussit. Venitque Sacerdos ille, qui filium eius baptizavit, & cum ineffabili melodia peragit Missam. Iamque ad offertorium deuentum erat. Itaque Maria hanc suam Luciam primum offerre iubet cereum sibi datũ. In quo erant tres partes, in qualibet parte erant quinque lucernæ, modo mirabili adornatæ. Quod cum esset maximæ magnitudinis, fuit tamen leuius cera vsuali. Quia quoque lis oritur inter Luciam, & Mariam, quæ harum prima osculari manum sacerdotis Pontificis deberet. Tandem Maria coegit Luciam, vt primo oscularetur, dicens: *Hodie tues purificata: dudum autem ego fui purificata: primum ergo decet te osculari.* Itaque Lucia osculabatur Christi celebrantis Deificam manum, & postmodum Maria. Sic ad suas sedes reversæ, primum Lucia habuit locum. Et cum in fine Missæ omnes cõmunicarent, primo Lucia cõmunicabat, deinde Maria. Cõ-

municatione facta, cognoscebat, & perpendebat mysteria incredibilia, & læta, atque iucunda per Mariam deducitur vsque ad Ecclesiæ portam, & dixit ei Maria: *Tene filia, quod accepisti, & persevera in opere incepto, ducam enim te nunc ad terram tuam.* Et subitò circa decimam horam, hæc Lucia se repetit in medio Ecclesiæ S. Iacobi, cum suo paruulo. Nam ipsa oriunda erat de Compostella, sed longè ad Regnum Granati fuit maritata. Permãsit hæc recluſa omnibus diebus vitæ suæ, & Marianus parvulus filius eius cum ea, erantque simul recluſi. Et post gloriosam mortem matris (cuius animam gloriosa Virgo Maria perduxit ingenti cum lætitia ad gaudia æterna) permansit hic Marianus Eremita in omni virtute conspicuus, timens mundanam gloriam, semper in servitio permanens Psalterij Mariæ Virg. multis cum revelationibus. Et sic Maria Virgine ei apparente, beato fine quievit. Ergo ò mulieres, & parvuli, hoc instructi exemplo, Mariam Virginem laudate, in Psalterio suo dicentes semper: Ave Maria, &c.

CAPVT. XXXI.

De Maria Comitissa Hispaniæ.

MAria, cuiusdam potentissimi Comitis filia, in Regno Hispaniarum, fuit per patrem, & matrem docta, & coacta simul, & allecta verbis, donisque pomorum, non nunquam etiam verberibus compulsa ante prandium orare vnã quinquagenam Psalterij Virginis Mariæ: post prandium secundam manibus coniunctis & genibus flexis; & tertiam ante dormitionem. Hæc igitur ad annos pubertatis, & discretionis perveniens, iussu parentum, viro tradita est. Quæ licet erat maritata. Diuinum tamen illud propositum non dimisit; sed cum deuotis meditationibus, & disciplinis tribus in die, quarum quælibet habuit Quinquaginta ictus ad minus. Continuauit: *Quod enim noua tela capit, inueterata sapit.* Et quia habuit decem filios, & filias, eos diligentissimè in timore Dei, vt matrum bonarum interest, enutriuit. Post hoc, Episcopus quidam, Magister Parisensis, & Theologiæ Doctor in vtroque Iure similiter, Ciuitatem huius Dominæ Comitissæ intrauit, & in ea

pro viribus prædicare cæpit. Tandem Maria prædicta ad eũ iuit, dicens: ab eo ſe vellet ſcire exercitium, per quod peruenire poſſet ad viam perfectionis. At ille, cognito quod eſſet maritata, reſpondit, quod Septem tenere deberet. Primo amorem mariti. Secundò fidelitatem ad eundem. Tertiò miſericordiam ad proximum. Quartò iuſtitiam ad familiam. Quintò, vt fugeret loquacitatem. Sexto, vt ſemper aliquid boni operaretur, & ſeptimo, vt Eccleſiam Dei honoraret, & filios ſuos ſemper in timore Dei cuſtodiret. Cui illa dixit: ſe pro viribus ea obſervaſſe, ſed velle amplius proficere. Tunc Epiſcopus: *O Domina Maria, cum ſis maritata, non eſt benè poſsibile te maiora poſſe facere: ſed his contenta Domino facere: ſed hi s contenta Domino fa-mulare.* Rurſus illa: *O dulciſsime Domine, ſi conſilium dare non vltis, ſaltem ſub brevitate vitam meam, audite, ne errem, quæ ſum indocta.* At ille, *libenter*, inquit. Tunc illa narrauit ſe in die tres dicere quinquagenas Pſalterij Virginis Mariæ, cum triplici genere meditationis, & tripli-ci diſciplina, dicens: Quando dico primam Quinquagenam habeo pro obiecto Mariam Virginem, & ad ſingula membra, potentias, & actus earum dico vnum Ave Maria, puta, ad oculos, qui Filium Dei viderunt, vnum: Ad aures, qui vocem Angelicam audierunt, vnum, & ſic de ſingulis conſequenter. Et ſic faciendo, dixit, quod ſentiebat ex membris Virginis, in membra ſua deſcendere, ineffabilẽ dulcedinem, ſuperantem omnem mũdi conſolationem. Secundam verò Quinquagenam dicebat in honorem paſſionis Chriſti: & tunc habebat pro obiecto Chriſtum crucifixum, ſic meditando: quod capillis auulſis dicebat vnum Ave Maria. Deinde coronæ ſpineæ, & ſic de alijs membris, vſque ad pedes incluſivè deſcendẽs. Sicque dicendo, & meditando, ſentiebat ex Chriſti membris dulcedinem multò maiorem in ſe deſcendere, quam prius, ſic vt tota eſſet quaſi in Chriſtum converſa, & tota plena compaſſione, & amore Chriſti in tantum, vt totus mundus ſibi eſſet pœna, præ amore illum cogitandi, aut ſentiendi. Tertiam verò Quinquagenam dicebat, circa Altaria ſingula ad imagines Sanctorum ſuæ Eccleſiæ, & Capellæ, dicendo omnibus Angelis nouem, vel decem Ave Maria, Ioanni Baptiſtæ vnum: Ioanni Euangeliſtæ vnum, & ſic de alijs, meditando etiam vitam Sanctorum illorum, & ſe ab illis confortari poſtulans, & confirmari. Ita in iſtis meditationibus rapie-

piebatur frequenter ad Dominum, vt perderet vsum sensuũ exteriorum, velut S. Elizebet Landgrauia. Et hæc cum ieiunijs, & disciplinis fecit, vt dictum est: Procurabatque omnes pauperes dicere Psalteriũ. His igitur à Pontifice auditis, quasi extra se constitutus, præ admiratione, flens, aiebat: *O Maria, filia mea charissima: Ecce sum Episcopus: & Doctor in Theologia, & in vtroque Iure annis penè viginti, nec tamen vnquam audiui talem modum spiritualis exercitij. Propterea ex hac ora tu ero Magistra mea, & ego tuus ero discipulus.* Et Statim ille Patriloquium posuit in zona sua, cunctis videntibus, & in crastinum cœpit prædicare Psalterium Virginis Mariæ: Et populus videns, quod prædicabat, & portabat in zona sua Psalterium tantus Pontifex, plures conuersi sunt tam per exempla, quam per verba Sancti Episcopi ad Psalterium Virginis Mariæ dicendum dicentes: *Si hic tam magnus Dominus portat: & legit Psalterium Mariæ, vtique aliquid magni est. Nos igitur meritò, cum simus peccatores, facere debemus similiter.* Itaque tota terra illa, longè, latèque plena fuit Psalterij huius deuotione. Tandem Domina nostra Virgo Maria, apparuit præfatæ Comitissæ Mariæ, prænuncians ei obitum suum, eaque moriente astiti illi, & animam eius in modum solis fulgentem innumerabili comitiua Angelorum, & Sanctorum perduxit ad gaudia sempiterna, vt etiam à mortalibus fuir auditum, his auditis laudate Mariam, vt hæc fecit Maria in Psalterio Angelico, sic & vos mereamini vna cum ipsa perduci ad Regna Cœlestia. Amen.

CAPVT XXXII.

De Moniali conservata, & Monasterio reformato per Psalterium.

COmes quidam erat dives, & multis stipatus liberis, decenti suæ origini nuptui cũctos tradere pertimescens, quãdam filiam tenerrimam corpore, specie pulcherrimam, annis iuvenculam Beato Benedicto deuouit, Monialibus eiusdem Ordinis eam committens quasi cum eis vitæ tramitem peracturam. Induitur virgo, & post hæc, vt reliquæ nobilium filiæ, delitijs affluit. De ordine enim seruando, ista Monialiũ Congregatio, modicum, aut nihil curabat, sed tanquam grex per deuia gradiens, in foveam vitiorum præcipitabatur. Hanc præfatam Virginem loci illius Confessor, sic alloquitur: *Estne tibi exercitium aliquod*

quod, quo te ab otio custodiens, Deo, & Beatæ Virgini purius famuleris? Ad quem illa: *rem ignotam à me interrogas Pater tenera sum, & delitijs assueta: si laboris quid sit ageudum, certè non assuevi.* Ad quam ille: *non est molestia, neque magni laboris, sed magni solatij, & virtutum est congeries.* Cui illa *Quid*, inquit, *hoc est, de quo tam laudabiliter prædicas? Indica mihi quæso Pater, ne differas.* Cui ille: *Psalterium*, inquit, *Mariæ nomen habet, & ex 150 salutationibus Angelicis contextum, post singulas tamen decem salutationes, Orationem Dominicam semper adiungendo, quia sic de Beato Dominico audiui. Hoc indubie filia, exercitium est, d cuius laudis excellentia tam sermo habitus est.* At illa: *Experimento*, inquit, *sciam, si ita est, vt hortaris.* At ille: *Audi igitur modum, quem tibi aperiam; secundum quem te in ipso exercitare debeas. Primam quinquagenam leges ad aliquod punctum Incarnationis Christi, ruminando, & meditando. Secundam dices ad aliquod punctum salutiferum Passionis eius meditando. Tertiam dices pro peccatis tuis, & cum hoc suffragia Sanctorum tibi specialium in deuotione flagitando, & eorum exemplum imitando.* His salubérrimis documentis introrsum tracta, obtemperans puella, hilari mente, & magna cum deuotione incepit. Ista occupatione tali, â multis malis, quibus illud Monialium laborabat Monasterium, perstitit immunis: ac non solum sanitatem mentis verum etiã corporis pulchritudinem ineffabiliter acquisivit. Quia anteaiu seculo continuo infirmabatur, quæ infirmitas maxima causa fuit, quod ad Religionem data fuit à parentibus. Parentes igitur de eius sanitate percipientes, ac eam pulcherrimam esse scientes, professionem eius impedire conantur, nondum enim professa erat, ac Nobilissimum Regis Hispaniæ filium, ei sponsum dare volebant: sed ipsa plus timens Deum, quam parentes, profitetur tempore suo. Ipsa igitur sic professa, quia vnaquæque Monialium suum amicum, & amasium habuit, cum quibus chorisare, & portare consueverunt, & plura pæssima agere muiti Nobiles, eam Nobilem scientem, & pulchram in amicam elegerunt, & litteras ad talia amorosa provocantes miserunt. Ex quibus ipsa angustiata, litteras in cloacam proiecit, solum modo amorem suum, in Deo Iesu suo, & in matrem eius, gloriosam ponens. Sed humani generis inimicus, ista videns,

& ei inuidens, cæteras Moniales commouit super eam, quod non sicut aliæ, ipsa faciebat, & ideo aliæ ipsam despicientes persequebantur, & hypocritam nominabant. Nec ob hoc, ab incepto destitit: sed Virginem Mariam devotius invocabat, petens, vt eam in patientia confortaret. Aliquando igitur ea sic orante: Virgo glorioſa ſemper benedicta, litteras portans, ante eam posuit, in quibus sic scriptum erat: *Maria Dei Mater, Ioannæ filiæ Dei salutem.* Ac vlterius tria documenta in ea continebantur, quæ si opere perficere, ad perfectionem citius perueniret. Quorum primum fuit, vt Psalterium inceptum continuaret deuotius. Secundum, vt quantum posse removeret à se phantasias malas, & otium Tertium, vt depingeret in singulis cellæ suæ locis bona documenta à malo retrahentia, & ad bonum instigantia. Vt sunt de Christi Passione, de Regno Cœlesti, de morte, de inferno, & sic de alijs, secundum suarum tentationum exigentiam. Quarum ratio ista erat, quia ipsa sæpè ex tentatione perdebat memoriam resistendi tentationibus. Quæ omnia deuotè compleuit Ioanna. Contigit postmodum, vt quidam Abbas Sanctus causa reformationis, declinaret ad illum Conuentum, sed ab amatoribns, & amasijs earum, pessimè iniuriatus, & verberatus, coactus est recedere, non sine magno dolore. Post (temporibus non multis tranſactis) ad Conventum eundem redijt, non reformationis causa; sed visitandi gratia, vt moris est. Receptus ergo humaniter ab eis in secunda hora noctis, in visione positus, vidit amæniſſima, simul & horrenda. Nam vidit quandam cellam, quasi luce solis amictam, & intus Dominam Reginam pulcherrimam, cum comitatu vtriusque sexus ineffabilis pulchritudinis. Aderat, & cum eis quædam puella orans, circumstabant autem cellam illam innumeri dæmones, in omni horrenda specie animalium, modis suis voces emittentes, sed quasi telis emissis, inde propulsa sunt euncta dæmonum agmina. Sicque discedentes per alias cameras sunt diffusa, vbi ad quasdam intrabant sub specie bufonis, quidam sub specie serpentis, quidam in effigie draconis, Monialibus carnalia, & immunda proponentes, & propinantes. Et omnes hæc, tanquam potum dulcissimum, venena illa mortifera receperunt. Ac etiam per ora earum, ac singula membra alia intrabant. Hæc igitur ille videns, & talem miseriam fe-

rè in omnibus considerans,clamans, & eiulans, euigilansque penè exanimis factus est, præ anguſtia, & terrore, & ſic tanquam mortuus delatus ad quãdam cellam , ibidem ad tempus iacuit , ſed Deo volente diſcedere Ioannam vocavit,& quæ hæc erant , quæ viderat, vigilanter inquiſivit. Ipſa igitur negare non valens Dominam illam fuiſſe Virg. Mariam, cum Sanctis, ad quos habebat deuotionem in Pſalterio ſuo, dicebat. Quod audiens vir Dei gauiſus eſt valdè , ac eam adhortatur eſt ad conſtantiam in Pſalterio. Conſideranſque virtutem Pſalterij , propoſuit ſancta aſtutia reformare Conventum. Nam emit cuilibet Patriloquium pulcrum,& pretioſum, dans ſingulis Monialibus vnum ſub pacto tali,vt in dies ſingulæ vnum Pſalterium dicerent, addens , & promittens, ſe nunquam cum violentia , earum velle reformare Conuentum. Receperunt ſingulæ lætanter, tum quia lætabuntur in pulchritudine Patriloquij, tum quia non volebant reformari. Mira res? Quas violentia, ac Patris iſtius devoti poteſtas emendare non poterat, virtus Pſalterij Mariæ reformavit. Nam vix annus peractus , & ita ipſas inſtituerant,vt omnem vanam gloriam abiecerint , & ad Abbatem prædictum ſcribentes,notificauerunt ei, quod in omnibus voluntati eius , paratæ eſſent obedire. Ipſis igitur reformatis , vitam poſtmodum cum præfata Ioanna laudabilẽ duxerunt , perſeverantes in Pſalterio V. Mariæ, per quod tantam gratiam promeruerant.

CAPVT XXXIII.

De Helena Anglicana meretrice per Pſalterium Virginis Mariæ converſa.

MVlier quædam fuit , ſecundum ſæculi faſtum Nobilis genere , ſed ignobilis valdè moribus. Ab anno enim duodecimo, vſque ad trigeſimum continuò vacans libidini, cunctarum fuit meretricũ exemplum. Et quoniam fuit pulchra nimis vniuerſos ad ſui trahebat concupiſcentiam, non ſolum naturaliter,verum etiam arte magica. Ob hoc habuit tantæ pecuniæ copiam,vt poſſet duobus Comitibus in maximis rebus, maximas concedere pecunias,quod verum eſt, quamvis incredibile videatur. Hæc igitur interemptrix animarum , ſimul & corporis adveniens aliquando ad concionem cauſa trahendi Nobiles viros, ac potentes ad ſe , & parumper ſubſiſtens , audiuit quaſdam laudes Pſalterij Bea-

tæ Mariæ Virginis prædicari. Inquibus intellexit quod summum remedium ad conversionem morum, & bonam mortem, atque ad habendum diuinas revelationes, esset hoc Psalterium Virg. Mariæ. Et non immeritò: quoniam per Salutationem Angelicam, revelationes Prophetarum cunctorum sunt impletæ. Et oratio Dominica data est Apostolis pro summo remedio impetrandorum vniuersorum Dei beneficiorum. Itaque hæc compuncta, & si non conuersa, cogitauit operam dare ad Psalterium Virg. Mariæ orandum non vt converteretur, sed vt in operibus suis magis, ac magis prosperatur. Exiens ergo hæc meretrix nomine Helena, cum sodalibus suis de Ecclesia, casu reperit virum Psalteria deferentem venalia, à quo vnum emit, & in zona tunicæ inferioris appendit. Tandem paulatim hæc domina Helena cœpit orare, cum sibi vacabat, hoc Psalterium. Cumque per dies quindecim hoc orasset, tanta compunctio in eam venit, & timor iudicij, & mortis, vt subsistere non valens, nec cogitare, nec dormire, sed ad confessionem oportere eam properare. Et confessa est cum tanto lacrymarum fonte, & suspirijs, vt simile Confessori, nunquam fuerit manifestum, confessione autem peracta, & orante ipsa coram Maria Virgine Psalterium; ab ipsa hanc audiuit vocem: *O Helena, Helena, duræ mihi, & filio meo fuisti Leæna, sis mihi imposterum ouicula, & tibi communicabo me & mea.* Ex quibus verbis hæc animata, mox cuncta, quæ habuit indigentibus tribuit: Et Recluſorium intrans, pœnitentiam grauissimam egit. Sed non sine diuinis consolationibus; sæpissime enim videt inter manus Sacerdotis Filium Dei, mentesque hominum cognoscebat, & futura agnoscebat. Verum & post communionem visa fuit, non mulier, sed tanquam in Christum mutata, iuxta dictum Christi Domini ad Aug. *Nec me mutabis in te, sed tu mutaberis in me.* Tentationes plurimas patiebatur dæmonum, sed Maria Virgo in omnibus ei auxiliabatur. Dicebatque hæc Helena, quod sensibilissimè cognoscebat hęc duo oracula, *Pater noster, & Ave Maria*, esse duo vascula Deitatis, in quibus omne pulchrum visu, omne suave olfactu, omne sapidum gustu, & delectabile tactu, & intelligibile intellectu, & appetibile affectu, continetur, & per quæ Trinitas fideles consolatur. Addebatque, quod essent duæ lucetrnæ, quibus fideles illuminantur ad superna contemplan-

da: immo aiebat, quod in his duobus epitalamijs, post Dominici corporis sumptionem, perpedebat totam curiam cœlestem, & totum mundum. Sic vt essent duo maxima Regna, in quibus vnaquæque dictio fuit vnum Castrum, vel Palatium. Vnde secundum significationem illius perspiciebat, quasi vnum mundum benedictionis in Maria, &c. Vnde tanquam Deo reverentiam his duobus oraculis faciebat, quia fuit experta sæpissimè tota Trinitatem ibidē existere. Et sibi fuit dictum aliquoties, quod veneratione latriæ, hæc esset veneranda, quia eadem adoratione, adoratur signum, & signatum in rebus diuinis: secundum S. Thomam, & S. Augustinum. Profecitquè hæc S. Helena in his sic perfectè, vt suo exemplo tota Anglia fuerit ad deuotionem non modicā permota. Vnde post dies multos, Dominus Iesus, cum Maria Virgine apparuit, & finem eius ipsi prædicens, tandem morientem recepit, & velut Columbam candidissima ad sydera deportauit, astantes odorem senserunt suavissimū, & spirituale gaudium. Ergo vniuersi huius Helenæ exemplo accipite Psalterium Virginis Mariæ, vt possitis peccata, cavere, merita cumulare, divinas visiones habere, & ad cœlestia Regna pertingere. Amen.

CAPVT XXXIV.

De Dominica Comitissa. Notabile exemplum.

EXemplum legitur, de quadam Nobili Comitissa Dominica, quæ post primas nuptias, primo defuncto marito, à mariti consanguineis, modis inauditis est perturbata. Nam illius Ciuitates, & Castra dissipantes, vniversa vastarunt. At illa mortis timens iacula, latebras petit, sola diffugiens nuda, tenebras in desertis cavernosas quærebat. Nulli enim illorum; quorum dudum fuit Comitissa, tyranorum metu, eam quouis modo suscipere audebant hospitio. Nova rerum facies dominans dudum nunc vt malefactrix profligatur, & servi sublimantur. Illi grandibus in epulis gloriantur, hæc fame tabescit. Scelesti illi impietatis alumni, vestibus gloriantur expulsæ Dominæ, simul & diuitijs, hæc paupercula nunc abiectissima ranarū, & busonum, in spelunca tremens, ac timens, efficitur socia. Penè fame, & siti moritur misera, nec Dei recolens, sævas prorumpit in blasphemias. O quam durum post mundi huius gaudia hæc flebilia de-

promete carmina? O heù! quanto grauius poſt præſentis ſæculi necem, mortuorum ſuſcipere infinitorum tormenta? Sed parum eſt quod dico, à fletu homines abſtinere non potuiſſent, ſi miſeram hanc lugentem vidiſſent. Qui quæſo audire vultis de heù! mortis filia, impia illa, & miſera malis plurimis dudum aſſueta, vt ſolent mundi Domini, & Dominæ, in quibus cuncta regnam vitiorum genera. Furens igitur illa, & blaſphemans Dei Maieſtatem gladium arripuit, & ter loca per incerta ſe in pectoribus, confodit. Reſupinaque præ doloribus concidens manus extendit, pedes deijcit, & cuncta adſunt mortis indicia. Heù! miſera illa tartarorum legiones intuerunt, quorum numerus ſolarium radiorum excedebant copiam. Heù! Quanti dolores, quanti gemitus, cum nefandiſsimas, horrendiſſimaſque ſupra id, quod æſtimari poteſt, intuetur tartarorum legiones. O quanta ſuſpiria, heu! quantæ calamitates, cum miſera illa intuetur damnationis eorum inenarrabilem turpitudinem, inexcogitabilem obſcuritatem, non incomprehenſibilem tenebrarum copiam, & ignis infernalis infinitam horribilitatem. Caueant igitur ſibi mundani, ne ad tartara perueniant tales tyranni. Demùm illa, pluſquam miſerâ obſidione triplici vallata, ſcilicet mortis naturalis, ſpiritualis, & gehennalis, nil aliud niſi deſperationem, & Dei blaſphemias cogitare valuit. Quippè quæ permittebat, ipſa Dominante, blaſphemos in curia ſua regnare. Sed *vbi abundauit iniquitas, ſuperabundauit, & gratia.* Solebat enim iuuencula, ex B. Dominici prædicatione audita, Pſalterium orare V. Mariæ. Ipſa enim de manibus Sanctiſsimi Dominici in Hiſpanijs Pſalterium acceperat V. Mariæ, qui iam eo tempore fuit canonizatus. Sed aduenięte ſeculari potentia, Pſalteriũ poſtpoſuit in voto, & verbo, quamvis in zona, & collo regale ſemper portabat Pſalteriũ. Mirares, & vbi plurimum laudanda eſt Dei clementia, & prædicanda ſemper Virg. Maria. Inſtante mortis articulo terrifico affuit B. V. Maria, pulcherrimis tribus comitata puellis, earum conductor cum baculo ſuo S. Dominicus aſtabat, legiones tartaricas, grandibus percutiens ictibus. Qui, & ictuum cælicorum Dominici non ferentes, potentiam, aduenientibus diffugientes, latiſſimam præbuere viam. Tunc B. Maria, ad Euæ filiam converſa, inquit; *O filia, filia, mei es oblita, & eius in tua miſeria, & neceſsitate, tui miſericordiſsimè*

ſum

ſum recordata. Dudum tu iuvencula, me in Pſalterio meo ſalutabas, monitis ſingulariſsimi meiſponſi, & Prædicatoris Dominici ; nunc autem per tempora multa, poſt tergum tuum me proieciſti. Sed quia chariſsimus meorum amicorum Dominicus pro te rogavit , audi nunc vocem meam. Si ſpondes mihi Pſalterium offerre meum , & vitam reſtaurabo tibi: & vniverſa, quæ perdidiſti: adijciam bona. Tunc moritura , immò moriens; non voce , ſed mente conjecta, promitti, ſed hoc facturam. Mandatque Maria Dominico, qui appropinquans morituræ, tangit vulnera, & ait: *Quia tres quinquagena dereliquiſti, tria mortifera vulnera es permiſſa, incurrere. Nunc, quia dudum oraſti, & proponis dimiſſas reſumere: Tria ſalutis tibi dantur remedia.* Continuò quæ fuit mortua, aut tanquam mortua ſurrexit ſaniſſima. Et quia fuit veſtimentis denudata, S. Dominicus veſtimenta vxoris illius Tyranni , terram huius Dominæ poſſidentis , tribuit, atque illam cum apparenti Comitiva , ad Palatium reducit proprium , diuinaque potentia egit Dominicus , vt in tortoris ſpeciem Tyrannus verteretur, & in illius concubinam, vxor Tyranni , ſi Domina, tanquam ſecunda. Princeps, cuncta recepit perdita, & omnes præſtant homagium. Hic illa accepit vniverſos hoſtes ſuos captiuos, & quæcunque voluit ad nutum, per omnia illis fecit.

Ac tandem tota poſſeſſione ſibi reddita, narrat vniverſis Virginis Maria, & S. Dominici potentiam: quæ poſtea tanti fervoris, erga Pſalteriuin Virg. Mariæ extiti , vt in maximis Feſtiuitatibus, ſuis in Palatijs: idem per ſe ipſam prædicaret, & vniverſos ad dicendum hoc hortaretur, & cogeret, pulchra cunctis dans Pſalteria. Demique viuens ſanctè in poſterum, glorioſa morte eſt defuncta: cui glorioſiſſima V. Maria apparuit cum S. Dominico , qui animam illius ad ſydera tulerunt grandi cum cœleſtium tripudio propterea pro veritate obtinenda, & morum, & cauſarum , & ſalutis , Patet quod meritò eſt dicendum V. Mariæ Pſalterium ſæpiſſimè , per Beatum Dominicum terris in multis prædicatum, per ſe dictum, portatum, & alijs diſtributum? Amen.

CAPVT. XXXV.

Coniugatas decere, vt orent Pſalterium B. V. M.

LEgitur de Blanca , matre S. Ludouici Regis Francorum, quod cum rogaret Beatiſſimum Dominicum , vt pro ea

ea orare vellet, quatenus Dominus dignaretur ab ea sterilitatem auferre,& proles ad seruitium suum; & honorem cõferre. At ipse consuluit,& persuasit, vt ipsamet Psalterium Virgini glorioſæ deuote peroraret ; multaque patriloquia emeret ad dandum omnibus illud legere volentibus. Quæ cum deuotè feciſſet, poſt breve ſpatium, præcibus B. Virg. Mariæ concepit , & peperit nobiliſſimum, pulcherrimum, & deuotiſſimum filium Ludouicum, & alias proles Regias ſubſecutas.

CAPVT XXXVI.

De Virgine à Lupo diſcerpta.

VIrgo quædam erat in territorio Beluacenſi , ex Francia oriunda, quæ Pſalterium Beatiſſimæ ſemper Virginis Mariæ legere conſueverat. Hæc dum vice quadam,cũ alia ſua ſocia, ſilvam tranſiret, duos famelicos lupos obvios habuit ; dum vnus luporum, mox per guttur; ſociam ſuam arripiens iugularet , ipſa Pſalterij obſervatrix , in tanta anguſtia Mariam inclamans;petit, vt eam non permittat mori, antequam confiteatur , & communicet. Mira res! Lupus eius vbera abrumpit, ventrem diſcerpit, viſcera vorat , mox tamen à ſuperuenientibus liberatur, & adhuc triduo viuit, in quo ſincerè confitetur , devotè communicat , fiducialiter moritur, à Maria in extremis viſitatur, & ad Cœlorum gaudia perducitur. Tunc noluiſſet pro auro totius mundi, quod Pſalterium non oraſſet, per quod obtinuit tanta miſericordiam.

CAPVT XXXVII.

De tribus Sororibus , vita ſanctè functis.

TRes Sorores ſimul habitabant in caſtitate, & in contemptu ſæculi Deo ſeruiebant, atque Pſalterium B. V. Mãriæ deuotè frequentabant, quæ etiam in omni crefcentes, ſanctitate, & deuotione, in tãtam gratiam Sanctiſſimæ Trinitatis, ac totius cœleſtis Curiæ profecerunt meritis,& precibus, eiuſdem Virg. Mariæ,vt ab ipſa dignæ habitæ fuerint ſepius , & familiariter ab ea viſitari. Tandem verò poſt multas apparitiones Maria eis iterum apparuit, duabus comitata Virginibus, & Martyribus, ſc. Catharina , & Agnete in maximo rerum diſcrimine, quæ ſingulæ habebant coronas, in manibus, quas dictis tribus Virginibus ſingulatim obtulit glo-

gloriosa V. Maria, dicens: *Iam securas vos reddo de Regno Filij mei, & cras introducemini.* Post Completorium verò diei sequentis, iterum venis illùc S. Maria, cum dictis suis Pedissequis in claritate, & odore ineffabili, & singulæ tres, vestiebant singulas veste candida, & Angeli cantabant ad singulas expirantes: *Veni sponsa Christi accipe coronam, quam tibi Dominus præparavit in æternum.* Et sic ingrediuntur cœlos cum iubilo. Quarum ab exemplo, plures ad meliora provocati sunt. Ad Virginis Dei Genitricis gloriam, Rosarij, eius exaltationem Confratrumque consolationem.

CAPVT XXXVIII.

De Maria Itala, nolente Psalterium, & Confraternitatem.

ROmæ degebat Maria Itala, Matrona Nobilis genere, & Domina satis magna coram mundo, sed eorum Deo maior, & nobilior virtutibus. Cui dum B. Dominicus in Sacramentali Confessione impo-suissset, per annum vnum quotidie orare Mariæ Psalterium, non tamen obligando eam ad peccatum mortale si dimitteret, sed solummodo dando hoc ei augmentum gratiæ, & meritorum, si hoc oraret, illa acceptare recusauit dicens: *Alias orationes habeo Pater, & ieiunare solita sum, & etiam gero semper cilicium, cum corda catenata, & sic indies per Romanas Ecclesias pro indulgentijs discurrens, otium non habeo, & insuper Confratrias multas habeo, propterea onus istius Psalterij assumere non audeo. Spero etiam sanctorum meritis, & laboribus sine istius Psalterij lectura, & Confratria me salvari posse.* Quod ille audiens, vehementer admiratus est tantam istius fœminæ deuotionem, & sanctitatem, laborauitque in persuadēdo acceptationē præfati Psalterij, sed nihil profecit. Cumque sic recessisset mulier à S. viro, confundebatur, hoc sibi sub viro, tantæ sanctitatis, & famæ contigisse. Quapropter consilio Spiritus sancti, interius inspirantis, per cuncta Romanæ vbi Monasteria, & Hospitalia pergens, maximis cum eleemosynis, supplicabat omnibus, quatenus pro sua causa singulari intercedere dignarentur. Nunquam sic vexata, & tribulata fuit, hæc sancta mulier: Ipsa quidem in somnis sæpius videbat: Infernum super se apertum, quasi paratum ad se recipiendum. Vnde tanto oppressa timore fuit, vt vires, & colorem amitteret. Cum intra dies cir-

circiter duodecim, nullibi reperiens auxilium, propè Minervam accessisset, & ibidem de Mariæ Psalterio B. Dominicũ mirabilia prolixè prædicare audiuisset, in Ecclesia ibidẽ mansit, vt eius Missam mereretur audire. Et ecce B. Dominico celebrante, mulier hæc subito superna in spiritu rapitur, vbi ad Dei iudicium horribilissimumque adducta, de inobedientia ad S. Dominicũ seruum Christi, maximè reprehensa. Cumque per aliquot menses audiuisset se condemnari ad sustinendum à dæmonibus pœnas grauissimas, & iam inenarrabilem pœnarum acerbitatem experiri inciperet; ipsa in pœnis Mariæ Virginis pietatem rogitans, adiutorium eius intensissimè deprecabatur. Cui Virgo Maria apparens, & eam apprehensa eius dextera, de pœnis extrahens, dixit: *O filia? filia? quia ex ignorantia inobediens fuisti. Ideo misericordiam consequeris.* Tunc subitò, prædicta Matrona, vidit ipsum Dominicum quasi confessionem audientem, & Virginis Mariæ Psalteria pro pœnitentia imponentem. Ex quibus Maria vnum accipiens dixit ei: *Ecce filia ponam hoc meum Psalterium in statera, contra vniuersas tuas pœnitentias corporales.* Quod cum fecisset, & stateram; in qua eius erant pœnitentiæ, in aera, vsque ad æquivalentiam elevasset: *Ecce* inquit, *Maria, quanta virtutis sit Psalterium meum.* Et post hæc ostendit ei, per aliam visionem, quod Psalterij sui Cõfratria, in tantum excellis Sanctorum aliorum Fraternitates, in quantum ipsa Maria omnes Sanctos antecellit. Quod cum vidisset, & plura alia de laudibus huius Psalterij, & de eius Fraternitate, per Beatam Virginem audiuisset enarrari, ait mulier. *Væ mihi peccatrici, quod tanta bona, tandiù ignoraui.* Ad se igitur postea rediens, & B. Dominicum ante transeuntem conspiciens, atque ad eum humillimè accedens, omnia quæ viderat, & audieuerat enarravit ei, & pœnitentiam prius refutatam vnà cum Confratria ab eo deuotissimè suscep it, & eiusdem Psalterij, & Confratriæ, in se, & suis, quandiù vixit, fautrix, & promotrix, extitit, fouitque Beati Dominici ordinem nouellum, tanquam Mater filios. Cui tandẽ Beatissima Virgo Maria in morte apparuit, & animam ipsius ad supernam Ciuitatem cum gloria deduxit; corpus verò ipsius apud Fratres Prædicatores, honorificè est sepultum.

CA-

CAPVT XXXIX.

De quadam deuota Monialis, & Salutationis Angelicæ merito.

MOnialis quædam in quodam erat Monasterio, laudabilem valdè ducit conversationem, quem tandem Domino iubente infirmitate graui correpta est, & in gravescente languore agonizare, perque septem dies, tam gravem sustinuit cruciatum, vt cunctæ sorores admirarentur: tandem post diem septimum spiritum felicem, feliciter reddidit Deo. Post paucos dies apparuit præfata defuncta cuidam sorori sibi familiari, dicens; se esse in statu gratiæ, & post breve colloquium subiungit defuncta dicens: *Si possem redire ad corpus, vt vnum duntaxat* AVE MARIA *orarem transeundo, & sine magna deuotione: Ego propter meritum illius vnius* AVE MARIA *vellem adhuc semel sustinere tantum cruciatum per dies septem, quantum sustinui, ante mortem meam.* Quapropter vniuersi, laudate assiduè Virginem gloriosam in suo Psalterio, dicentes semper mente serena:

AVE MARIA GRATIA PLENA.

ANIMA TOTIVS ALANEI OPERIS.

Promemorabilibus Inuentis.

AVTHORE

R. P. Fr. ANDREA ROVETTA DE BRIXIA Sac. Theologiæ Magistro Ord. Prædic.

EX laborato certè aureo Beati Alani Operi animam ex viscеribus totius operis de primatu Fraternitatis Rosarij addidisse; nemini inutile, verum omnibus Diuæ Deiparæ cultoribus necessarium fore apud eruditissimum quemque constabit. Cùm vt Historiæ præcipuæ, non ita passim cuique obviæ, hic promptæ ad manum haberi queant, tùm vt indubitatæ Mariæ Dei genitricis gratiæ singulares erga hanc Sodalitatem certiùs discantur. Tùm denique, ut Romanorum Pōtificum de ea perpetua, consentiensque inter cœteras Fraternitates, non sine præeminentia demonstretur æstimatio, atque voluntas.

Quæro enim in toto nomine, & orbe Christiano, vlla ne existit vnquam, aut etiam existit Fraternitas, de qua tot, talia, ac tanta proferri testimonia, tamque admiranda in dies prædicari valeant? In qua glorioſiùs Augustissimæ Almæ Virginis Mariæ, Dei Matris residerit, Orbique illuxerit maiestas? Ex qua tot gratiarū fontes scaturiant? Et vt plura breviori manu complectamur, hæc præcellunt in Fraternitate Rosarij, quæ ipsam antecellere cœteris docent. Istius generis hæc pauca subijciuntur.

Gloriosissima semper Virgo Maria, hæc verè fuit Mater Dei, ac Mater Fraternitatis Rosarij, ipsius namque instinctu, ac iussu per Diuum Dominicum est nata, ipsius in-

ſtructione certis ritibus, ac inſtitutis informata, & obſervata, ipſius denique auſpicio latiſſimè, celerimèque fuit per orbem propagata. B. *Alanus p. 2. cap. 1.*

Sola eſt Fraternitas, quæ ſecundum Deum, ac Deiparam primordia ſua referre queat, ad eundem Fundatorem, & ſui, & Ordinis Religioſi, quæ ſe Ordini Sacro, dici verè germana poſſit, ac debeat. Is fuit Sanctus Dominicus, qui poſtquam multo labore, fructu exiguo in agro Domini circa Albigium Vrbem hæreticorum antrum diſſudaſſet, cogitatione varia, & anxia perplexus, qua id, quod tentabat, via potiſſimum Deo peragi placeret, vt tantos minus falleret, ſudores euentus; cuius gratia increbras effuſus orationes, demùm aliquando impenſius ad Deum, Deiparamquè ſuam, & præcabatur, & conquerebatur. Ad quem tandem ſanctiſſima Virgo: *Non mireris Fili Dominice; nam arasti in terra non madefacta, nec compluta; ſcire enim debes, quod quando Deus erat reformaturus mundum pramiſit pluviam. Annuntiationem ſcilicet Angelicam; ſicque optima ſequta eſt reformatio. Tu igitur predica Pſalterium meum, & proficies in populo orationibus, atque ſcientia.* Quo audito, Beatus Dominicus ſicut audiuit, ſic fecit, & profecit mirabiliter in populi converſione; paſſim ſcilicet inſtitutis Fraternitatibus Roſarij, quod prædicabat. *Antonius Senenſis. Bernardus Luxzemburg. Caſtillus. Thomas Malvenda t. 1. Annal. Abraham Bzovius tom. 13 Annal. & B. Alan. p. 5. cap 4.*

Hinc Beatus Dominicus huius Author Fraternitatis, atque Fundator indubitanter habendus eſt; prout conſtans traditio eſt, & decrevere Romani Pontifices Leo Papa X. in Bulla *Paſtoris Æterni.* Pius V. in Bulla *Conſueverunt.* Gregorius XIII. in Bulla *Dudum ſiquidem.* Sixtus V. in Bulla *Dū ineffabilia.* Clemens VIII. in Breui *Ordo Prædicatorum.* Et nuperrimè Alexander Papa VII. in Brevi *Cum alias. Et B. Alanus p. 1. cap. 8. & p. 5. c. 4.*

Hæc eadem Fraternitas ſemper habita eſt plurimum Eccleſiæ prodeſſe; ſiue ad Orthodoxorum pietatem, mores, atque diſciplinam excitandā; ſiue ad flagitioſorum converſionem, hæreſumque extirpationem. Vnde Gregorius Papa IX. in Bulla Canonizationis Diui Dominici, ſic habet: *Dominico ſagittante delicias carniū, & fulgurante mentes lapideas piorum, omnis hæreticorum ſecta contremuit, omnis Eccleſia fidelium exultauit.* Ea propter in hac eiuſdem Canonizationis Theatro conteſtatum eſt, quid

ipſe contra hæreticos, tum in Italia, tum in Gallia egerit; ſicuti, & qua vi, atque via hæreſis Albigenſium, potiſſimum fuerit extincta. Magna nempe pars Cruce ſignatorum armis, maior prædicarionibus Dominici, maxima verò Orationibus Fraternitatis Roſarij. Nam iſta priora diù proficere non multum ſola, at Fraternitate accedente. *Cæperunt*, inquit Fælic. recordat. Pius Papa V. *hæreſum tenebræ remitti, & lux Catholicæ fidei aperiri*. Rectè igitur Roſarij Fraternitatem vnam præ cœteris, & Eccleſiæ, pacificatricem, & hæreſum expultricem eſſe dicimus, & fœlix illud eſſe ſemen mulieris Mariæ, quod caput ſerpentis conterit, quod ſuper aſpidem hæreſum, ſuperque baſiliſcum voluptatum, atque vitiorum carnis ambulat quod denique Leonem furentis mũdi, & draconem omnis malitiæ proculcat: *Ex B. Alano p. 2. cap. 17.*

Et quænam eſt alia Fraternitas, quæ tam præſens, conſtanſque Beatiſſimæ Patronæ Virginis Mariæ præſidium, atquè auxilium experta fuerit? Fœnim mulier illa eſt (vti iam dicebamus) de qua ita prædixit Deus *Gen cap. 3. Ipſa conteret caput tuum*, ait ad ſerpentem totius mali authorem; conterit ergo ſerpentem Maria; ſed per ſemen ſuum Chriſtum. Verum enim verò, num per hunc vnũ, ac ſolum. *Ecce*, inquit ipſe Chriſtus, *dedi vobis poteſtatem calcandi ſuper ſerpentes, & ſcorpiones, & ſuper omnem virtutem inimici, & nihil vobis nocebit. Luc. cap. 10.* An ſolis ſaltem Apoſtolis datum eſt iſtud, & non item omnibus credentibus? quando, & inimicitiæ ſunt poſitæ inter ſerpentem, & mulierem addebatur ſimul *inter ſemen tuum, & ſemen illius*. Iam ſicut diaboli ſemen, non eſt vnum aliquod; ſed omnes filij Belial ſunt, ſerpentes genimina viperarum, ita quoque benedictæ mulieris ſemen non vnus eſt Benedictus fructus ventris illius Chriſtus; ſed omnis Chriſtianus, cuius inſidiare calcaneo dæmon poteſt, ac ſolet, omnis, qui frater eſt Chriſti, ac proinde ſimile illi ſemen mulieris Mariæ. In pulchrè, & diſertè D. Ambroſius in Luc. *cap. 10.* ſic docet. *Quis eſt iſte fructus ventris; niſi ille, de quo dictum eſt. Ecce hæreditas Domini filij merces fructus ventris? hoc eſt hæreditas Domini Filij ſunt, qui merces ſunt fructus illius, qui de Maria ventre proceſſit. Radix eſt familiæ Iudeorum, Virga Maria, flos Mariæ Chriſtus, qui veluti bonæ arboris fructus pro noſtræ virtutis præſu, nunc floret, nunc fructificat in in nobis.* Cum igitur omnes, qui

qui ex Deo nati sunt,& Christo initiati , semen sint istius mulieris, & fructus, cuius idcirco venter *Cant. cap.* 7. *sicut acervus tritici vallatus lilijs.* Cur non Confratres , & consorores Rosarij semper mulieris Mariæ dixerimus ; cum eidem Genitrici Dei modo singulari sint addicti , deditique? Dux nobis sit in hac re Paulus Papa V. in Bulla *Piorum hominum*, in qua de Petri Sede dilectos Filios Mariæ Rosarij Confratres, ac Consorores appellare non dubitauit : *Proindè volentes nos Confraternitates canonicè institutas sub invocatione eiusdem B. Virg. Rosarij in quacumque mundi parte existentes, ac dilectos Filios illius Confratres, & Consorores , &c.* Verba sunt Pauli V. Est equidem illa *Gen. c.* 3. *Mater cunctorum viuentium.* Vnde audent , & ipsi quoque illius in Rosario Confratres ita illam affari. *Gen. cap.* 12. *Dic obsecro te, quod Soror mea sis , vt benè sit mihi propter te, & viuat anima mea ob gratiam tui.* Benè est ergo Fraternitati propter eam, viuitque ob gratiam sororis suæ, ac matris ipsa, *Semen* inquam, *cui benedixit Dominus in benedicta inter mulieres*, muliere, sc. Virgine Maria; sicque sub tutissimo illius patrocinio Confratres sese ab omni malo defendi, omnique bono donari persentiunt. *Ex B. Alan. p.* 2. *cap.* 5. *& cap.* 7.

Venerando ab antiquitatis titulo non vulgariter etiam commendatur nostra Rosarij Fraternitas, si nomen spectes; per, maxime verò si rem ipsam. Quo ad nomen enim vocabulo Rosarium secundum quosdam antiqua debetur ætas. Quippe qua ad apriscos Eremi incolas sese referat inter quos culta quædã Fraternitas fuit: Etenim fuit, & piecum vsus ad Rosarium , quamvis Fraternitatis Rosarij nomen , mundus non audierit; nisi forsam circa annum 1212. circa quæ tempora per D. Dominicum huius Virginei Psalterij Fundatorem. Is namque ab ipsa Virgine Deipara edoctus, & iussus est prædicare Rosarium , eiusque Fraternitatem sub certis legibus, ac institutis in publicum dare. *B. Alan. p.* 2. *cap.* 17.

Rem verò ipsam , vel substantiam Rosarij si consideres, iam illi tanta debetur antiquitas, vt eam ab ipsius Euangelij primordio repetere necesse sit. *Salutatio* namque *Angelica* vox prima fuit Euangelica. *Oratio* similiter *Dominica* prima fuit ad vbique orandum *in spiritu, & veritate* instructio Diuina est. His igitur Rosarij Diuinis partibus, quid prius in Ecclesia, quid antiquius reperias? hæc ex *B. Alan. p.* 1. *cap.* 3. *& p.* 2. *cap.* 2.

Addo

Addo ad Dauidici Psalterij similitudinem hoc Marianum nostrum Psalterium conformatum esse; adeoque sicut in primitiva Ecclesia in Choro Horarum Canonicarum vsum viguisse, seu Psalmorum Dauidis Deo psalendorum, dubitari non debet; ita populus fidelis imitator Cleri factus, in Dei cultu, ac orandi Religione, quot Clerus Psalmos Dauidicos, tot idem populus offerret Angelicas Salutationes nonnullis orationibus Dominicis interiectis. At audiamus hac de re virum grauissimum Iudoccum Beyselium Patritium Acquensem Imperatoris Maximiliani I. Consiliarum; illius namque de Rosarij antiquitate in libro, quem de Rosacea Corona conscripsit, tale refert testimonium: *Coronarium*, inquit, *salutandæ Mariæ ritus, à Nostritijs inuentus, haud quaquam adscribitur, siquidem cum ipsa penè Ecclesia pullulauit. Nam cum inter ipsa nascentis Ecclesiæ primordia perfectiores quique fideles tribus illis Dauidicorum Psalmorum quinquagenis diuinas laudes assiduè celebrarent; ad rudiores quoque, qui arctijs diuinis vacabant, pij mores æmulatio est derivata. Vt tamen non Psalmos ipsos canerent, quippè quos, nec legere fas, nec intelligere possent, sed ad mysticum illum numerum Angelici concentus carmine vtes rentur: Rati id, quod erant cuncta illo um Psalmorum Sacramenta cœlesti hoc Eulogio delitescere, siquidem eum, quem Psalmi venturum concinunt, hunc iam adesse hac formula nuntiauit, sicque trinas salutationum quinquagenas, quod iusti Psalterij vicem, & vi, & numero compensarent; Mariæ Psalterium appellare cœperunt. Oratione itaque Dominica in singulas Decades vbique præposita; prout à Psalmidicis obseruari antea adverterant. Itaque piæ obseruationi pro se quisque sibi ipsi inseruiebat, nulla inuicem communione, ac societate inita. Ea tantum erant contenti, quam in fidei vnione contraxerant. Et iam tamen per orbem patescere incipiebat, quantum suis salutatoribus Maria faveret; quorum salutem miris aliquando prodigijs vendicabat; vt eorum, qui Diuæ huius miracula collegerunt, receptissima volumina attestantur.* Hæc ille. Quæ non vno; sed multiplici nomine mirificam Rosarij, planeque singularem præcellentiam, atque vtriusque erga Deum Omnipotentem cultus, & illius Ecclesiastici, & huius Laici parem, aut penè parem esse antiquitatem declarat. Ex B. Alan. p. 1. cap. 3. & cap. 8.

Rosarij item nostri dispositio non minus adnotanda, quã admiranda. Huius enim numeris, qui absolutius, aut mistes-

rio-

rioſius? illius brevitate, quid perfectius? Illius ordine partium, quid pulchrius? illius interprætatione, aut defenſione, quid ratione convenientiùs? illius religione, quid Sanctius? illius Myſterijs, quid ſalubriùs? illius denique facilitate, quid vulgarius, aut promptiùs eſſe poteſt? *Ex B. Alan. p. 1. cap. 5. & cap. 12.*

Aliam adhuc excellentiam finis Roſarij conſtituit. Huius namque altitudo eſt Deus: profunditas Purgatoriũ; latitudo vniuerſa Eccleſia; longitudo tota rerum, ac temporũ omniũ præteritorum, præſentium, & futurorum vniuerſitas. Hæc intuentur, & compræhendunt, hæc permeant eò vſque tendunt, atque pertingunt ſolius preces Roſarij; atque Fraternitas eiuſdem; *ad maximam*, inquit Alexãder Epiſcopus Forlivienſis per totam Germaniam Legatus in Bulla. Et ſi glorioſos *Beatæ Virginis laudem, & gloriam, & multorem ædifi ationem ſalubriter inſtituta*, de qua abundè: *Ex B. Alan. p. 2. cap. 7. & cap. 17.*

Roſarij inſuper excellentiã exagerat Authorum eius nobilitas. Et quidem Orationis Dominicæ Authorem ſi quæras; is eſt Filius Dei, Deus, & homo Chriſtus Ieſus, Salutationis Angelicæ Sanctiſſima Trinitas, S. Eliſabetha, & Eccleſia, Fraternitatis Virgo Deipara, atque D. Dominicus. Ex B. Alan. p. 1. c. 8.

Aliam quoque non contẽptibilem excelientiam pariunt Roſario effectus, ac fructus eius mirabiles, haud ſcio, an vllius rei alterius in Eccleſia perindè, ac magni, mirifici, multiplices, & varij, ſeu corporis, ſeu animæ, bona ſpectes, quæ Confratribus fauente Deipara latiſſimè contulit. Corporis quidem, dum Virgines germinare fecit; matrimonia fecundauit; fæcundauit ſteriles; fami, & inopiæ prouidit, atque pereuntis vitæ huius bona ſuppeditauit; morbos ſanavit, vulnera curauit læthalia, aut avertit; & iam, iam mortuos ab ipſo deteritus limine retraxit. Animę ſimiliter. Enim verò hæreſes interemit; naturra hebetes ingenijs iuxta, & ſcientijs donat; deprauatos corrigit mores; ad veram pœnitent iam, atque confeſſionem Sacramentalem manuducit: diaboli laqueos, atque pacta diſſoluit; in deſperatione fuecurrit; in damnationis periculo patrocinatur, ac ſervat; ad certam beatitudinem viã munuit; at tandem animas è Purgatorio quantoties educit. Hæc inquam, aliaquè maiora ſibi, Deoque in primis in Roſario

sario seruientium mentibus, ac animabus bona præstitit semper, ac præstat Cœli, terræque Diua Regina Maria Rosarij, Fraternitatisque Patrona. De quibus abundè B. Alan. p. 5. per totam.

Nec minus hæc sacra Rosarij Fraternitas illustris habetur ex eo, quod vniversalis prædicetur, ac sit. Nulla namque alia est, ad quam non tantum maior, sed nec par fuerit vnquam occursus hominum omnis ætatis, ordinis, status, ac conditionis; vel quæ pluribus per orbem locis, sedes, ad domicilia fixerit. Obseruatio est eruditis simi Beyselij Acquensis libro de Rosacea Corona cuius verba sunt: *Quæ etiam*, inquit, *tanto existimanda est melior, & diuinior; quanto cum pluribus potest haberi communior. Nam quæ quidem inter Christianas sodaliter, ita firmè sunt instituta, vt neque ætatum sint omniũ, neque sexuum, neque conditionum. At verò hæc infantiam mulcet; senectutem non offendit, otiosos exercet; non impedit occupatos; potentes, ac diuites alli it, pauperes, ac debiles non excludit; tepidos ad fastidium non adducit, nec viuos tantum, sed & defunctos admittit.* Hinc societas ista aliarum omnium videtur, quod in se complexerit diuitias. Ex B. Alan. p. 1. c. 8. & 15.

Tituli etiam, ac nominis sui dignitate eximiam præcellentiam sese offert nostra Cõfraternitas. Nam à Rosario nuncupatio ea est; quod autem genus præcum in Ecclesia vnquam, aut vsquam fuit, aut extitit modo communius, dignius, ac diuinius, facilius, commendatius, & miraculis etiam celebratius vno hoc Rosarij? Præterea si Virgo Maria dicitur Rosa, & se ipsam Rosam nominat, dicens: *Ego quasi plãtatio Rosæ in Jerico.* Eccl. cap. 24. Meritò modus ille orandi, per quinquaginta Salutationes Angelicas, & quinque orat. Dom. odoriferæ sunt Rosæ, non quidem de terra exortæ, sed ex Consistorio Sanctissimæ Trinitatis, per Gabrielem Archangelum cælitus in vnam Missæ, quibus humanum genus per antea ægrotum sanatum est, atque ad Dei amorem accensum. Ex B. Alan. p. 1. cap. & c. 5.

Multò minus suscipiendum quod vel ipsum externum Rosarij signum materiale, nota nõ sit, ac tessera professæ fidei orthodoxæ, qua Catholicos licet ab hæreticis internoscere, quinimo pietatis signum, ac testi quo inter ipsos Orthodoxos de cuiusque pietate dicernas. Promptum argumentum nobis ex pietate præbeant Christi fidelium per totam Sclauoniam Oraria, seu Patri-

loquia

joquia tempore Sancti Ottonis è collo pendentia in signum Religionis Christianæ distinguentia, quorum meminit B. Alan. p. 1. cap. 8.

Plurimas alias Sanctissimi Rosarij excellentias, atque prærogativas videre licet, tum in libris de eo conscriptis, qui quidem in tantum numerum excreverunt, vt nullum sit aliud orationis genus, tot scriptorum studijs elaboratum, tot litterarum monumentis commendatum, sicut nec tantis Concionatorum conatibus, ac omni Prædicatorum contentione vulgatum legimus, aut meminimus, tùm denique ex communi consensu, vniuersalique applausu vniuscuiusque Ordinis, approbatæque Religionis, tam Mẽdicantium, quàm non Mendicantium indifferenter amplexatum, approbatum, commendatumque atque posteris pro sequela demandatum. B. Alan. p. 1. c. 8.

Non spernenda item ex precum in Rosario dispositione, ac numero insurgit excellentia, hæcque adnotanda opere pretium erit, siquidem numerus C. L. non vllius superstitionis vitio, sed imitationis Ecclesiæ titulo gaudet, iuxta namque centum quinquaginta Psalmorum numerum, tessera erit, & præscriptus Salutationum Angelicarum in recitatione Rosarij Virginis Deiparæ numerus, tot namque Angelicis Salutationibus Rosarium conficitur, quod cubitibus constructa erat Libani Supermirabilis domus, cuius longitudo erat centum cubitorum, & quinquaginta domus illa erat latitudinis; quibus nõ obscurè in Rosario longitudo, atque latitudo charitatis, Marianæque misericordiæ ostenditur. Qua mediante non secus, ac olim tempore diluvij ira Dei in misericordiam commutata, sicut namquè aquæ post centũ quinquaginta dies diminui cæperunt, sic per Rosarium misericordiam adipiscimur. Hinc centum quinquaginta *Ave Maria*, centum quinquaginta versibus à Christo Domino in Cruce prolatis ab illo *Deus Deus meus respice in me, &c.* vsque ad illum versum *In manus tuas, &c.* summæ misericordiæ Diuinæ signum dicimus assimilari. Cuius numeri, quam plures rationes ex figuris veteris Testamenti, à natura, à moralitate, atque ex speciali Virginis Mariæ revelatione sibi facta offert. Beat. Alanus p. 1. cap. 5. & cap. 20. & p. 4. cap. 1.

Alter in Rosario misticus numerus erit ternarius trium videlicet quinquagenarum, in quas Mariæ Rosarium diuiditur, iuxta quinquagesimum

Iubilei annum ſecundum Divinam,celebrem per ſæcula legem, eo quod Deipara Virgo Maria ſecundum Hieronymũ Regina eſt triplicis Iubilei, *naturæ ſcilicet, legis Moſaicæ, & gratiæ* nobis diuinitus in die Sanctiſſimo Pentecoſtes communicatæ, qui dies à Domini Reſurrectione fuit quinquagenarius; vel addas, quod totum Virginis Roſarium exprimit centum quinquaginta tres illi piſces Magni, quos cæperunt Apoſtoli in præſentia Chriſti poſt eius glorioſiſſimam Reſurrectionem Ioannis cap. 21. qua teſſera non ſolum ad ſalutationes Angelicas habetur reſpectus in numer. CL. verùm ad triplicem ordinem Myſteriorum eiuſdẽ Gaudioſorum, Doloroſorum, ac Glorioſorum. Verum etiam ad ſupperadditum numerum ternarium noſtræ Fidei, atque Sanctiſſimæ Trinitatis proteſtativum, cuius indubitatam profeſsionem exprimit Roſarium. Quaſi pronoſticon ſit, quod Roſarij confrater perſoluto Virginis Pſalterio in numero. CL. *Ave Maria* particeps erit indubie bonorum Eccleſiæ Militantis; gaudiorum ſuo tempore Triumphantis, nec non ſupernorum bonorum per æuum cum Maria Angelorum Regina imperante. Ex B. Alan. p. 2, c. 1. pag. 60.

Hic conſequenter examinandus ſeſe offert numerus quinquagenarius non minus Sacer, quam ille iubilæi annus quinquagenarius, quo tempore gratis debita relaxabantur, & ſervi libertate donabãtur, qui numerus quinquagenarius brevi calamo, cum idem ſonet, ac quinquagena, in quinque decades non ſine myſterio ſubdiuidi, quis non videt; quam mirifica quinarius ille contineat numerus vniuſcuiuſque quinquagenæ noſtri Roſarij Quinque namque verſibus, ſive verbis Incarnationis Myſterium perficitur Luc. cap. 1. *Fiat, mihi, ſecu dũ, verbum, tuum.* Quinque verbis Euchariſtia conficitur: *Hoc, eſt, enim, corpus, meum.* Et quinque verbis Latronem in gloriam Chriſtus Dominus ſuſcepit: *Hodie, mecum, eris, in, Paradiſo.* Si igitur hic numerus quinarius multiplici non vacat myſterio. An non ergo numerus iſte in Roſario ſacratus erit ſuſcipiendus. Si & Roſa ipſa quoque in capite, ſeu nodo viridi quinque habet folia? Præter hucuſque dicta plura habet ex Sacra ſcriptura de eodem numero. B. Alan. p. 1. cap. 5. & p. 2. cap. 1.

Non minus Sacer erit in noſtro Deiparæ Roſario denarius in repetitione Angelicæ Salutationis à Confratribus vſur-

vſurpatus, cuiuſcumque decadis. Hæ decem Salutationes Angelicæ ſunt decem cortinæ ex Biſſo, & Hyacintho Tabernaculi.(Exodi cap.26.)Hæ ſunt decem panes, quos David tullit fratribus (lib.1. Reg. c.17.) Hæ ſunt talenta decem Ciuitates(Luc.19.) fideli ſervo donatæ.Quibus Decadibus Salutationem Angelicam, cuique Orationi Dominicæ decies ſubijcimus, vt in mentem nobis veniant decem Dei mãdata, iuxta Diui Proſperi intarpræetationem: *Canticum novum*, inquit, *eſt Canticum gratiæ, & noui hominis, ac noui teſtamenti;quod in decachorao Pſalterio, ideſt in decem præceptis legis canitur.*Huius enim Pſalterij S.Roſarij cantatio perfecta dicitur, quoniã perfecta eſt in charitate cantatio. Illa præſertim Angelicæ Salutationis,quæ ad memoriam Decalogi , per Decades in Parthenico Pſalterio ritè , ſolemniterque repetitur. Vt qui dum corde, & ore Virginem in ſalutatione veneramur, eandem , & in vitæ converſatione, atque opere ipſo imitemur. Alia plura habentur ex B.Alano p.1.ca. 5. & p. 2. c 8.

Suppetit tandem , & Sacer quindenarius numerus à Spiritu Sancto , vt piè creditur afflatus. Verba ſunt facic. recordationis Pij Papæ V. in Bulla Conſueverunt : *Spiritu*, inquit,*ſancto* , *vt pie creditur afflatus*, *Beatus Dominicus modum facilem, & omnibus perviũ, ac admodum pium orandi, ac precandi Deum*, *Roſarium,ſeu Pſalterium B. Virginis Mariæ,oratione Dominica ad quamlibet decimam, cum certis Meditationibus totam Domini noſtri Ieſu Chriſti vitam demonſtrantibus interpoſitaquè, excogitatumque per Sanctæ Romanæ Eccleſie partes propagavit.* Vbi quamlibet decimam ad alicuius Myſterij meditationem refert , vt quindena Myſteria numero quindenario decimarum reſpondeant. Qui numerus profecto in quindecim argenteis exprimitur , quibus Oſea : *Mulierem meretricem* ,cap.3.hoc eſt Deus homo factus mulierem , ſcilicet naturam humanam peccatricem in Virginis vtero,demptis imperfectionibus , amoris vinculo mirificè ſibi copulavit. Vel dicamus numerum hunc quindenarium ad imminentia mundi mala evitanda, nobis diuinitus adminiſtratum fuiſſe.Eccl.cap. 11. *Da partem ſeptem, nec non, & octo; quia ignoras, qui futurum ſit mali ſuper terram.* Vel concludamus tandem figurari in illius memorandæ ſcalæ gradibus Iacob Gen. cap. 28. quæ ſecundum

nonnullos Rabinos quindecim gradibus constasse memoratur, iuxta Psalmorum Gradualium numerum, cum hac tamen excellentia, quod Gen.c. 28. Scale Iacob innitebatur solus Deus, *& dominus innixus Scalæ*; huic verò Deus cum Matre; ibi Deus in cacumine tantum, hic Christus, & Maria in omnibus gradibus, quinimo in omnibus, & singulis salutationibus: *Ave gratia plena Dominus tecum.* Alia nobis suggerit B. Alanus p. 1.cap,4.

Ad alia explicanda, summoque studio à nobis amplectenda ordo rerum se postulat. Quis nesciat inter tot Fraternitatum species, Sodalitatumque genera hanc Psalterij Virginis principem locum obtinere? Etenim Rosarij Fraternitas illorum est, qui mirabili modo bona opera communicant, vel pro quibus specialiter aliqua bona in communi fiunt. Omnes enim, ac singuli in illa descripti participes fiunt omnium vniversim satisfactionum, operumque bonorum quæ vbicunque, quomodocumque, vel qualitercunque per orbem Christianũ à quibuscumque Confratribus, atque Sororibus piè geruntur pro tempore, aut vnquã exercebuntur. Singilatim verò participes redduntur singuli trium Rosariorum, quæ pro consueto hebdomadario præcum penso ab vnoquoque persolvuntur. Par est igitur, vt quisque hebdomadatim vnum Psalterium Mariæ, hoc est tres quinquagenas; sivè Coronas, aut ore ipse, aut ab alio curet orari. Qui omiserit, & quantũ vis, tantum, & pro eo tempore sese orationum dictarum participem non reddit. Nihilominus tamen in cæterorum permanet communicatione meritorum. Potestque neglecta post recuperare, si quantũ de penso omisit; tantum de omisso, præter consuetum deinde præstet ex B. Alano p. 2.c.17.

Vltra prædicta singuli in partem veniunt, vt sortem omnium meritorum Fratrum, ac Sororum totius Ordinis prædicatorum, hoc est omnium Missarum, Orationum, Disciplinarum, Ieiuniorum, laborum, nec non bonorum operum, quæ per Diui Dominici alumnos dicti Ordinis Prædicatorum diuina bonitas in mũdo fieri dederit vniuerso. Quod quidem per litteras Magistri Generalis Ordinis, atque Brevia Summorum Pontificum plures fuit confirmatum Messanellus de Regul. Confraternitatis lib.3.c.6.

Eximia autem huius Ordinis merita, quibus Confratres communicant recensita ha-

habentur in Mari Magno Sixti Papæ IV. pro Ord. Prædicatorum: *Nos*, inquit, *Ordinis Fratrum Prædicatorum, & personarum eius statum prosperum, & tranquillum intensis desideramus affectibus, &c. Propter vberes fructus, quos Ordo ipse multa præfulgens gloria meritorum, & gratia Sanctitatis in agro militantis Ecclesiæ, ad propagationem Fidei Orthodoxæ hactenus produxit viriliter, ac producit, & in futurum fore speramus firma teneamus, & palmites suos à mare, vsque ad mare, & etiam ad Barbaras extendendo natione*; hæc ille ex Ordine Minorum assumptus. Ex Lezana de privilegijs, & Bullario.

At dicet aliquis testimoniũ istud Sixti IV. verum est, cæterum vetustate sapit. Cum igitur vicissitudo rerum secundum variationem temporum, mutationem secum similiter afferat ex curriculo tot annorum, aliud requiritur testimonium ad cumulum recensitorum meritorum. Verum ad huiuscemodi animi hæsitationem è Confratrum mentibus radicitus eliminandam. En nostri sæculi SS. D. N. Clementis Papæ VIII. recens, atque indubitatum testimoniũ, qui anno 1601. die 19. Ianuarij sub forma Breuis de Laudibus Ordinis Prædicatorum sic habet, (Ordo inquit Fratrum Prædicatorum à Sancto Dominico fundatus, tam magnos, & suaues in Ecclesia Dei fructus semper protulit, & quotidie profert, vt illius propagationi) (per Virginis Rosarium sub intelligatis vos) (merito consulendum censeamus, &c.) Quid ex Sanctissimo D. Petri solio clarius? Quare non tempore tantum Sixti, verum semper in dies, ad meritorum cumulum in Dei Ecclesia Ordinem Prædicatorum florere, ac floruisse compertum est.

Hinc præfati Ordinis Prædicatorum celebriora eulogia pro Confratrum Rosarij consolatione epilogando, fas sit fraternitatem Rosarij ex visceribus Ordinis Prædicatorum, Diui Pauli ad Ephæsios, cap. 2. vsurpando sententiam, sic aloqui: *Nos* Fratres Diui Dominici Alumni *Dei sumus factura*, secundum Deum, *creati in Christo Iesu*, & Sancto Dominico in operibus bonis, quæ præparauit Deus, vt in illis ambulemus; propter quod memores estote. Fratres, & Sorores in Rosario Mariæ, *qui aliquando eratis longè, facti estis propè in Sanguine Christi.* Per specialem nanque communionem Sanctorum in Christo fundatam, totius Ordinis merita pari nobiscum sorte participatis in Christo: *Ipse enim est*

pax

paz nostra, qui fecit vtraque vnũ, vt duos condat in semetipso in vnũ novum hominem, faciens pacem, & reconcilians ambos in vno corpore Deo per Crucem : perque Fraterniratem; idque tunc cœpit, quando Sanctus Dominicus *veniens euangelizauit pacem vobis, qui longe fuistis*, à Fratribus. s. Rosarij, *& pacem illis, qui propè*. Fratribus scilicet Ordinis sui: *Quoniam per ipsum habemus accessum, ambo in vno spiritu ad Patrem*. Ergo : *Iam non estis hospites, & aduenæ, sed estis ciues Sanctorum*, in Ordine Prædicatorum, *& domestici Dei super ædificati super fundamentum Apostolorum, & Prophetarum*. Martirum scilicet, Cõfessorum, atque Doctorum Dominicanæ Religionis. Verumtamen *ipso summo angulari lapide Christe Iesu, in quo omnis ædificatio* Ordinis, atque Fraternitatis, *constructa crescit in templum Sanctorum in Domino in quo, & vos coædificamini in habitaculum Dei*, per Rosarium scilicet *in spiritu Sancto*. De hac materia B. Alan. p. 1. cap. 16. & cap. 17. & p. 2. c. 17.

Gaudet igitur Rosarij Fraternitas Ordinis Prædicatorũ meritis, gaudet, & satisfactionibus Sanctorum in Thesauro Ecclesiæ reconditis. Et quoniam duobus doctrinæ Christianæ officijs nostræ Catholicæ Religionis perfectio initiur videlicet declinare à malo, & facere bonum : Hinc est quod, & Rosarij Societas vtrumque præstat manuducendo nos ad hoc bonum, atque tollendo pœnam huic malo debitam. Primum Fraternitas præstat, per bonorum communicationem, Psal. 131. *Ecce quam bonum, & quam iucundum habitare fratres in vnum*, secundum verò per Indulgentiarum applicationẽ iuxta Elaiæ vaticinium cap. 50. *Nunquid abbreviata, & parvula facta est manus mea, vt non possim redimere, aut non est in me virtus ad liberandum*, & cap. 51 *Consolabitur ergo Dominus Sion, & consolabitur omnes ruinas eius, & ponet desertum eius, quasi delicias, & solitudinem eius, quasi hortum Domini*. Mirabilibusque fraternitatis ex repetitione Rosarij per Choros arridens. Idem Propheta, subdit. *Gaudium, & latitia invenientur in ea, gratiarum actio, & vox laudis*. Equidem tot Indulgentiæ in hanc collatæ sunt Fraternitatem, & illæ ipso genere tantæ, ipso modo tam singulares, ipsa largitione tam eximiæ, vt alias omnes hac in parte superare quibusvis videri possit. Qui verò innatam in ditanda hac Rosarij Fraternitate ex cumulo Indulgentiarum intuetur desiderat Romanorum Pontificum propensionem. Ad Bul-

lam

Iam *dum ineffabilia* Sanctiſſimi D. N. Sixti Papæ V. ex Ordine Minorum, aſſumpti recurrat: vbi tanquam in lucidiſſimo ſpeculo in communicatione Indulgentiarum prædeceſſorum Pontificum communes vniuerſaleſque applauſus luce meridiana clariores contemplabitur. Ex B. Alano p. 1. cap. 13.

Hunc igitur modum orandi à Sanctiſſima Trinitate excogitatum, Spiritu Sancto (vt piè creditur) afflatum; à Virgine Deipara revelatum, ac tandem per Beatum Dominicum ſub Pontificatu Innocentij Papæ III. ad hæreſes euertendas euulgatum, circa annũ 1212. ſequentibus ſignis non ſine maximo animarum fructu in Eccleſiæ Viridario fuiſſe plantatum pro vberimis fructibus colligendis: non eſt qui in controuerſiam vocet. Extant namque Bullæ Summorum Pontificum Pij Papæ V. *Conſueverunt*, & Sixti Papæ V. *Dum ineffabilia*. Hocque colligitur ex B. Alano p. 2. c. 8 & c. 17. Abraham Bzouio to. 13. Annal. p. 202. Flaminio, Theodorico, S. Antonino, Fernandez, & Thoma Maluenda tom. 1. Annal. p. 125.

Cæterum ſi ſummariè vos Sanctiſſimi Roſarij Confratres, per tot ſæcula vultis ſcire, quid Pſalterium Virginis in Eccleſia Dei hucuſque egerit: audiatis breui manu per ſingula ſæcula, qui fecerit. ſint ergo.

ME-

MEMORABILIA
PRIMI SÆCULI
VIDELICET.

Ab anno 1212. vsque ad annum 1312.
VICTORIÆ
OPE ROSARIJ
CONSEQVVTÆ.

INter Rosarij victorias iure merito memorandas, primum sibi vendicat locum celebris illa victoria in partibus Tolosanis à Catholicis sub fortissimo Duce, ac Comite Simeone Monfortio de Albigensibus anno 1212. opè Virginis Deiparæ reportata. Etenim cum octingentis dumtaxat equitibus, & mille ex peditibus, de centum millibus Hæreticis, eorum partim cedendo, & partim fugando præfatus Rosarij Dux mirabiliter triũphauit. Petrus Monachus de rebus contra Albigenses gestis. B. Alan. p. 2. c. 17. Abraham Bzouius tom. 13. Annal. col. 202. & Maluenda tom. 1. Annal. pag. 104.

Dum hæc in Gallia agerentur circa annum 1212. Cœlorum Regina, Serenissimo Alphonso IX. Regi Catholico in Hispania aduersus Mauritanos sub Virgineo Rosarij Vexillo strenuè dimicanti præstò fuit, in qua pugna circiter ducenta millia hostium occisa memorantur; è seruitoribus verò Mariæ vix viginti quinque fuerunt desiderati: Abraham Bzouius tom. 13. Annal. col. 183. & Thomas Malvenda tom. 1. Annal. pag. 101.

Anno 1213. Consimilem Victoriam aduersus Albigenses, quidam magno Antonio Tolosano attribuere Historici. Etenim contra immensam multitudinem, cum paucis dimicando, multitudini resistere, eum non valeret, per Rosarium V. Deipara implorata, ingra-

ves-

vescente pugna, globorum ignitorum grando, è cœlo hostiles copias obruit, atque attrivit. Abraham Bzouius tom. 13. Annal.

Anno 1213. Strenuus quidam Alanus in Campo Martis, nobilis Brittanus cum exiguo exercitu ab innumerabili Hæreticorũ multitudine, vndique Hostium copijs circumdatus, Rosarij Regina suadet, vt ducat in hostes, præit ipsa lapides in hæreticos iacens; vndè Alanus miles hostem perterritum fugat, magna ad coronidem ædita inimicorum cæde. Abraham Bzouius tom. 13. Annal. col. 202. & Thomas Malvenda tom. 1. Annal. pag. 134.

Anno 1214. Philippus II. Galliarum Rex semper Augustus, Virginis ope, celebri de Othone IV. Imperatore consequuta victoria apud Sylvanectum Templum Dominæ nostræ de parta victoria constituxit. Justinus Mechoviensis in Letan. Lauretan. discurs. 374. num. 32. Colvenerius in Caled. Mariano die 4. Iunij, & Marraccius de Regibus Marianis pag. 204.

Anno 1248 Jacobus I. Aragoniæ Rex in Tarraconensi Hispania sub sola Sanctissimi Nominis Mariæ invocatione (vnde Virginis Rosarium cõflatur) apud Enessam adversus Saracenos dimicando, cum internecione decem millium inimicorum gloriosè triumphauit. Justin. Miechouien. in Litan. Lauretan. discurs. 374. n. 40. & Vargas in Chron. Ordinis S. Mariæ de Mercede lib. 1.

Anno 1262. S. Ferdinandus III. Castellæ, & Legionis Rex, non ignobilem victoriam posteris demandanda de Mauretanis ope Virginis Rosarij obtinuit, etenim alter Iosuè ad Sanctissimi Nominis Mariæ invocationem Solem sistere fecit (quo nomine Rosarium gloriatur) qui ex prostrato exercitu: exque capta præda, inimicorumque occiforum spolijs Deiparæ Templum, non nisi insigne dedicauit. Ex summario processus pro eius Canonizatione impresso Romæ 1629. & Marraccio de Regibus Marianis pag. 73.

Anno 1265. Historiarum professores non absimilem victoriam ope Virginis Rosarij consequutam, attribunt Carolo Andegauensi S. Ludouici Regis Fratri, I. Siciliæ Regi. Etenim Ave Maria pronunciata, quam à Regina Blanca imitator S. Ludouici, cum lacte suscepit, de Coradino Sueuiæ Duce, alijsque confœderatis præclaram victoriam reportavit. Balingen. in Kal.

Mariano, & Colvin. in Kalend. Mariano die 28. Augusti. ex Marraccio de Regibus Marian. pag. 47.

Anno 1280. Alphonsus X. Castellæ, atque Legionis Rex, sub Murtia Vrbe, ope Virginis Rosarij sæpè sæpius implorata, de Saracenis per sæcula memorabili victoria consequuta gloriosè triumphavit. Ex Roderico Sanctio lib. Hispanica Historiæ cap. 5. & Lorico de Maria Augusta lib. 4. cap. 24. & Marraccio de Marian. Regib. pag 13.

Aliæ supereſſent pro Rosario recensendæ memorandæque victoriæ à servitoribus Mariæ de hostium copijs eius patrocinio impetratæ pro primi sæculi laudibus celebrandis, vt sciant Christi fideles quonam titulo Dei Mater dicatur à D. Augustino Bellatrix fortis, quas tamen devoto Confratrum Rosarij studio remittimus.

Viscera Materna Deiparæ ex Rosario in Fratres Prædicatores.

QVàm mirabiles, quamque frequentes ex deuotione Rosarij Deiparæ visiones, atque apparitiones; vnde Virginis affectiones singulares erga profitentes in Rosario partialem erga sanctissimã Dei Matrem seruitutem dignoscantur; per seriem de facili apparebit, & primode

Anno 1212. Beata Virgo Maria ad Rosarium promovendum speciali privilegio inter cæteros Ordines Religiosorum ab Ecclesia aprobatos, medio Sancto Dominico Ordinem sibi elegit fratrum Prædicatorum: B. Alanus p. 1. cap. 15. Flaminius, Theodoricus, Abraham Bzouius tom. 13. annal. col. 206. & Malvenda tom. 1. annal. pag. 133.

Anno 1218. Beata Virgo Maria se Ordinem Prædicatorum singulari affectione protegere ostendit, dum fratres eiusdem Ordinis eius Rosariũ prædicantes sub Sacratissimo patrocinij palio fouet, atque gratijs plurimis illis fauet. Flaminius, Garzo, S. Antoninus p. 1. Hist. tit. 23. c. 3. Malvenda tom. 1. Annal. pag. 223. & pag 419.

Anno 1218. Beata Virgo Maria Romæ in Conuentu S. Sabinæ, Sanctis Catharina, & Cecilia comitata Virginibus Fratres suos Ordinis Prædicatorum benignè visitat. Theodoricus lib. 2. de vita S. Dominici.

Anno 1218. Beata Virgo Maria, Romæ contra nequissimi hostis insidias Fratres Ordinis Prædicatores aqua lustrali eos sua Sanctissima dextera aspergens

gendo communit.ex Theodoric.lib.2. cap. 13. & Thoma Malvend. tom. 1. annal. pag. 223.

Anno eodem Beata Virgo Deipara visitat Beatum Reginaldum in infirmitate laborantem, ipsumque suis sacratissimis manibus inungit.Vincentius Belvacensis , Jacobus à Susato, S.Antoninus lib. 3. 3.p.Hist. tit.23. cap. & Malvenda tom. 1.annal.pag.212.

Eodem anno , Beata Virgo Maria præfatum Reginaldum visitat, suaque propria manu Habitum Ordinis Prædicatorum illi dat, quem postea cæteri Fratres pro magno Cæli munere susceperunt. Theodoricus in vita S.Dominici,Bandellus in Commentarijs Constitutionum Ordinis Prædicator.dist.p.cap.15.& Malvend. tom.1.Annal.pag.212

Anno 1219. Dum Massiliæ Fratres Ordinis Prædicatorum post Completorium de more cantant Antiphonam *Salve Regina*,eadem Cælorum Regina, sibi famulantibus in Rosario caput inclinat , illis benedictionem impertitur , ac benignissimè puellum Jesum eisdem offert osculandum.Flaminius, Fernand. Theodoric. Malvenda tom. 1. Annal. 571. & Abraham Bzouius tom. 15. Annal. 183.

Anno 1219. Beata Virgo Maria pro reformatione Orbis Sanctum Dominicum , eiusque Fratr.Prædicatores Æterno Filio se missuram promittit, atque decernit. B. Humbertus in vitas Patrum lib. 2. cap. 1.Theodoricus, Castillus, S.Antoninus, & Malvend. to. 1.Annal.pag.162.

Anno 1221. In obitu Sancti Dominici Dei genitrix Virgo vna cum Filio scalam è Cælo submittit, vt sic Filium suum dilectum in Rosario sibi deservientem, ad amæna Paradisi gaudia introducere valeat. Theodoricus, S. Antoninus, Flaminius, & Malvenda, tom. 1.Annal.pag.373.

Anno 1221. Beata Virgo Maria Diui Dominici obitum sua fœliciſſima præsentia præcedit, ipsum consolatur; blanda , placidaque de Filiorum eiusdem benigna protectione, atque prompto per tempora eius sucursu , eisdem filijs prestò se esse policetur , grataque pro suo Ordine alloquitur. Ex Saucta Brigitta lib. 3. revelat. cap. 17. & Maluenda tom. 1.Annal.pag.371.

Anno 1222. Beata Virgo Maria summoperè Ordinem Prædicatorum speciosissimis encomijs commendat. Beatus Humbertus, Theodoricus,lib. 6. cap. 6. S. Antoninus p. 3. Histor.tit.23.cap. 2. & Malvenda tom. 1.Annal.pag.419.

Anno 1222. Beata Virgo Maria Fratribus ſuis Prædicatoribus, dum de eius Roſario ad populum concionem deuotam habent, illis aſſiſtere, ſeque auribus eorum, verba ſalutis inſtillantem viſa eſt B. Humbertus in vitas. PP. Ordinis Prædicatorum cap. 5. §. 5 & Abraham Bzouius tom. 17 Annal. col. 301,

Anno 1223. Dum de fundatione Ordinis pro Redemptione Captivorum agitur. B. Virgo Maria præcæteris Ordinem ſibi elegit Prædicatorum, inter fratres verò pro ſingulari gratia Sanctum honorauit Raymundum de Pennefort, quem ad hoc munus ſibi delegit. Chronic. Ord. S. Mariæ de Mercede, & Bzouius tom. 13. pag. 320.

Anno 1227. Gloriola Virg. Maria Cellam S. Petri Mart. de Uerona Sacrarum Virginum comitatu ingreditur, blandè eum viſitat, atque præſentia, luce meridiana clariore, viſibiliter illi apparet: Caſtill. Plod. & Abraham Bzouius tom. 13 Annal. col. 1749.

Anno 1227. Non diſſimili gratia cælitus honoratus fuit in Conuentu Patauino B. Albertus cognomento Magnus, tunc Nouitius, cui B. Virgo Maria Sacrarum Virginum comitatu viſibiliter apparens, omnium naturalium ſcientiarum copiam infudit, atque vt in Ordine Prædicatorum perſeueraret blandè loquitur, atque firmauit. Leander Albertus, Caſtill. Plod. & Abraham Bzouius tom. 13. Annal. col. 349. B. Alan. pag. 272.

Anno 1230. Beata Virgo Maria exemplo B. Nicolai de Iuvenatio, ad coronam in Roſarij exercicio ſibi deſerientes, per internuntium ſe eos inuitare eſſe ſolitam, oſtendit. Ex Aunal. Prædicator. Bzovius tom. 13. Annal. col. 382.

Anno 1230. Ad imperium Virginis Deiparæ, dæmon B. Ægidio Luſitano Chirographum, quo ſe dæmoni aſtrinxerat, coactus reſtituit. Fernandez, Plodius, & Bzovius tom. 13. Annal. col. 378.

Anno 1236. Beata Virgo Maria Sanctis Virginibus Agnete, Chatharinæ, atque Agata aſſociata B. Vlricum Friſiacenſem in infirmitate detentũ benignè viſitat, atque recreat. Leand. vir. Illuſtr. Ord. Præd. & Abraham Bzouius tom. 13. Annal. col. 460.

Anno 1238. Beata Virgo Maria Agatopoli in Gallijs B. Leodatum in Roſario ſibi deſerientem viſitat, eumque ore proprio, vt ad amæna Paradiſi gaudia ingredi velit, invitat. Abraham Bzouius tom. 13. Annal. col. 474.

Anno 1241. Beata Virgo

Maria occasione incursionis Tartarorum B. Hyacinthum Polonum sic alloquitur: *Hyacinthe me hic solam relinquis? cur ludibrio Barbarorum exponis? Et quid tecum me, & mei Filij Sacr menta non effers?* obtemperavit ipse, & ecce postea audiuit. *Gaude Fili Hyacinthe, quia Orationes tuæ gratiæ sunt Filio meo, qui quid enim ab eo petier s me interueniente, impetrabis.* Ex Bulla Canonizationis Clementis VIII. Breuiario Ord. Prædicat. Plodio, & Abrahã Bzovio tom. 13. Annal. col. 497.

Anno 1245. B. Hermano Diui Hyacinthi socio, in Rosarij exercitijs assiduo, Beata Virgo Maria apparens eundem sapientia, linguarumque dono in multis gentibus ad profectum ditauit. B. Humbertus in vit. PP. Ord. Prædicat. & in Chronic. Leander, Fernandez, Lusitan. & Bzouius tom. 13. Annal. col. 544.

Anno 1246. Beata Virgo Maria, Nouitio Ordinis Prædicatorum in summo rerum discrimine periclitanti, statim in solamen illi præstò fit. Abraham Bzouius tom. 13. Annal. col. 583.

Anno 1250. Beata Virgo Maria, Ferdinandum Diaz natione Hispanum; de eius continua protectione in Ordinem Prædicatorum monet, atque certiorem reddit. Bzouius tom. 13. Annal. col. 583.

Anno 1254. Beata Virgo Maria pro Fratribus suis Prædicatoribus, diuersis grauaminibus oppressis in eorum subsidium Filio æterno Litanias offert Abraham Bzouius tom. 13. Annal. col. 622.

Anno 1259. In vltimo vitæ termino Virgo Deipara B. Conradum Teutonicum in Rosario sibi famulantem, de cæleſti gloria certiorem reddit. Leander lib. 5. Bzovius tom. 13. Annal. col. 687.

Anno 1259. Beata Virgo Maria Sacratissimis eius nominibus corona gloriæ Fratrem Ordinis Prædicatorum ornat, in signum eius singularis affectionis erga sibi in Rosario deseruientes. Abrah. Bzouius tom. 13. Annal. pag. 686.

Anno 1259. Beata Virgo Maria, Dilectum Filium B. Petrum Consaluum pro ingressu Ordinis Prædicatorum specialiter hortatur, quia solus iste Ordo Dei Laudes à Salutatione Angelica celebrare, atque Incipere consueverat. Fernandez, & Abraham Bzouius tom. 13. col. 586.

Anno 1260. Beata Virgo Maria cellam B. Conradi Suevi ingreditur, ipsum hilari vultu visitat, & in mortis articulo eidem assistit. Bzouius tom. 13. Annal. col. 695.

Anno 1273. Beata Virgo Ma-

Maria in Conuentu Gandenſi B.Balduino in eius Roſario ſibi famulanti pateram iſquiſitiſſimo vino plenam porigit ſuis Sacratiſſimis manibus, atque de excellentia ſtatus Regularis eruditum reddit. Ioannes Lopez p.5.Hiſtor.Ordin. lib.2.cap.7.§.11. B.Frate Balduino.

Anno 1298. B. Petro Podienſi in vltimo vitæ termino Regina Sacratiſſimi Roſarij illi viſibiliter ſplendidiſſima luce apparet, ipſumque viſitat. Abraham Bzouius tom. 13. annal.col.1100.

Hinc ex D.Cypriano Epiſtola 8.&Venerab. Beda in initio cap.31. de Roſarij Confraternitate, eos colligimus Prophetaſſe cum conſtantiſſimè dixerint, quod *Eccleſia electorum* (Roſarij ſub intelligatis vos) *floribus vernans* , *in pace habet lilia, in bello Roſas* , hæc expreſſimis verbis , ex Dominico Grauina, Opuſculo. Vox Turturis pag.210.

Summi Pontifices erga Roſarij Confrrternitatem inclinati.

INter cæteros Romanos Pōtifices, qui huic ſaluberrimæ Confraternitati Roſarij ex toto corde, atque deuotis votibus adheſerunt. Primus fuit Innocentius fel. record. Papa III. Etenim non ſolum in partibus Toloſanis ad hæreſes euertendas hunc modum orādi in Cruce ſignatorum exercitu ſequentibus ſignis , primò per Sanctum Dominicum publicare fecit; verum & Rommæ de manu eiuſdem Promulgatoris maximo cum animarum fructu, ſummaque veneratione , circa annum 1216. Roſatium Virginis ſuſcepit. Ex B.Alano pag.353.part. 5. cap.26. exque Breui Clementis VIII. Ordo Prædicatorum.

Gregorius Papa IX. Sancti Domiuici Familiaris adeò erga Virginem Roſarij deditus, vt Canticum Salve Regina, quod à Fratribus Ordinis Prædicatorum poſt Completorium in eorum Eccleſijs cantari ſolet ſpecioſiſſima Bulla commendarit; ac tandem mirabilia per Diuum Dominicum Virginis Roſario patrata , elegantiſſimo ſtylo in Bulla eius Canonizationis, non ſine totius Eccleſiæ exultatione propalarit, nec non æternæ memoriæ mandarit. Ex Bullario , Bulla Canonizationis D. Dominici; & Marraccio in Bibliotheca Mariana pag.515.

Vrbanus Papa IV. in Sanctiſſimi Roſarij recitatione aſſiduus, qui, & deuotè Sanctiſſimum Mariæ nomen in Roſario recitantes ſpecioſiſſimis fauoribus locupletauit, ex Bul-

la.

la Sixti Papæ V. *Dum ineffabilia*, & Marraccius in Bibliotheca Mariana pag. 443. 2. *p.*

Innocentius Papa V. Ordinis Prædicatorum erga Sacratissimvm Virginis Rosarium deditissimus, qui ad imitationem Sanctissimi eius P. Dominici Angel. Salutationem centies,& quinquagies in Ros. repetitam elaboratissimis cõmentarijs celebrauit. Ex eius scriptis super Missus est', & Marraccius P.P. Bibliotheca Marianæ pag. 658.

Clemens Papa V. De Orationis Dominicæ efficacia, Angelicæque Salutationis virtute, ex rebus gestis adversus Albigenses satis eruditus, Innocentij III. vestigis inhærendo, sub Rosarij vexillo contra Saracenos suo tempore Cruce signatorum misit expeditionem. Abraham Bzouius tom. 14. annal. col. 158. & Ciaconus ex Registro Platina, & alij.

Benedictus Papa XI. ex Prædicatoria familia assumptus. De mirabilibus per Rosarium Virginis à Diuo Dominico in partibus præsertim Tolosanis patratis, certior factus. Pro recuperatione Terræ sanctæ districtis Christianorum Principum gladijs, ad coronidem, Virginis Psalterium mirabiliter vnius Abrah. Bzovius tom. 14. annal. col. 58. & Platina de Vitis Pontificum.

En quanti existimanda hæc Rosarij semper mirabilis sodalitas. Dum Virgo Deipara sic eius eleuat Sanctissimi Rosarij Confratres: *Vt sedeant cum Principibus, & Diui Petri solio gloria teneant*; ex Cantic. Annal. lib. 1. Regum cap. 2. & B. Alano, p. 4. pag. 254. Hinc enumerandi sunt.

Regiæ Maiestates, aliqne Orbis Christiani Principes exercitijs Rosarij dediti.

DIminuta censenda esset præsens methodus nostra, si summorum Pontificum tesseræ, non adderetur, & devotus Christianorum Principum numerus. Inter celebres ergo, Rosarij deditas, atque Sacratas Regias Maiestates Antesignanus fuit.

Alphonsus huius nomine IX. Castellæ, atque Legionis Rex, qui Deiparæ Rosarij effigiem prælijs, tam in prosperis, quàm in aduersis præferēdo, Cælorum Reginam semper intimè coluit. Ex Ioannè Bonifacio, lib. 3. Hist. Virginis cap. 13. Abraham Bzouio tom. 13. Annal. col. 183. & Malvenda tom. 1. Annal. pag. 101.

D. Blanca Sancti Ludouici Regis Galliarum mater post susceptum è manus Diui Dominici Deiparæ Psalterium, ad maiorem eiusdem Virginis cul-

tultum, ſua manu deuotis populis, ac Nobilibus Roſaria, vt recitarentur per Galliam diſtribuit. Abraham Bzovius to. 13. Annal. Malvend. tom. 1. Hiſtor. & Miechouienſis in Litan. Lauret. diſcurſ. 374. n. 33.

S. Ludouicus IX. Galliarum Rex, Orbiſque Chriſtiani exemplar, Virginis Pſalterium à D. Blanca eius matre, à teneris annis ſuſceptum pro Deiparæ laudibus celebrandis, cum nobilium ſtupore, veluti quotidiano penſo Virginem Roſarij ſalutando, vſque ad obitum ſibi recitandū retinuit. Baling. in kalend. Marian. die 25. Auguſt. & Miechouien. in Litan. Lauret. diſcurſ. 374.

Philippus II. Galliarum Rex adeo erga Roſarij Reginam deditus erat, vt magnificentiſſimum Templum in ſuæ devotionis teſtimonium, illi ædificauerit. Michouienſis, in Litan. Lauret. diſcurſ. 374. num. 32. & Coluenerius in kalend. Marian. die 4. Iunij.

S. Ferdinandus III. Caſtellæ, ac Legionis Rex. Sanctiſſimi nominis Mariæ, quod inter Roſarij exercitia ex Angelicæ Salutationis recitatione ſæpè ſæpius repetitur; adeò fidei iuſſor. vt veluti alter Ioſue contra Sarracenos dimicando, ſub invocatione ſanctiſſimi nominis Mariæ, & ipſum Sole ſiſtere feciſſe commemoretur. Baling. in kal. Mariano die 30. Maij, ex Marracie de Regib. Marian. pag. 76.

B. Margarita Bellæ Regis Hungariæ Filia Ordinis Prædicatorum, in Miſteriorum Roſarij contemplatione, die, noctuque occupabatur, ex Malvenda tom. 1. Annal. pag. 679.

Iacobus I. Aragoniæ Rex, qui propè Eneſſam Valentiniani Regni victoriam, omnibus, ſæculis celebrem ſub Virginis Roſarij invocatione, de Sarrecenis obtinuit. Miechov. in Litan. Lauret. diſcurſ. 374. num. 40. Ex Chronic. Relig. S. Mariæ de Mercede, lib. 1.

Alphonſus X. Caſtellæ, atque Legionis Rex, in teſtimonium ſingularis eius deuotionis erga Angelicam Salutationem, apud Murtiam Virgini Deiparæ magnificentiſſimū Templum coronarijs coronis ornatum, dedicauit. Roderic. Sanctius lib. Hiſpan. Hiſtor. cap. 5. & Loricus in Maria Auguſta lib. 4. cap. 24.

Carolus Andaganenſis Sancti Ludouici Regis Francie Frater, Siciliæ Rex, Roſarij Lacte à D. Blanca Regina emitritus; Neapoli Deiparæ glorioſiſſimæ Templum ſub themate *Ave Maria gratia plena Dominus tecum*, in eius ſummæ Religionis, ac pietatis teſtimonium conſecrauit. Spinell. tract. de Templ. Deiparæ nu.

42. Baling. in kalend. Marian. & Coluer. in kalend. Mar. 28. Augusti.

Simon Comes Monfortius aduersus Albigenses Cruce signatorum Dux, atque antesignanus; ante pugnam Rosarium manibus è Diui Dominici ad debellandas hæreses summa cum devotione susceptum, militibus suis ad recitandum hilari vultu distribuit. Petrus Monachus de rebus gestis contra Albigenses. Abraham Bzonius tom. 13. Annal. col. 202. & B. Alan. p. 2. cap. 17. pag. 117.

Alanus Nobilis Brittanus, atque Antonius Tolosanus ambo Catholicorum exercitus adversus Hæreticos Albigenses invictissimi Duces : non ram armis, quam Rosarij precibus, de Fidei hostibus victores extitere. Abraham Bzouius tom. 13. Annal. col. 203. Maluenda tom. 1. Annal. pag. 134. & B. Alan. p. 2. cap. 17. pag. 117. & cap. 3. pag. 309. & cap. 8. pag. 322. Vt sciamus cum Psamista Rosarij Confratres, vt plurimum *in manu patenti, & bra*chio excelso, inimicos fidei profligasse. Hæc quò ad Regias Maiestates, aliosque Christiani Orbis Principes Seculares. Quo verò ad Regulares.

Ex *Ordine Prædicatorum sanctissimo Rosario dediti.*

IN deuotione, Prædicationeque Rosarij Sacratissimi, antesignanus in Ordine Prædicatorum fuit reuera Diuus Dominicus, etenim à Deipara instructus, Rosarij sodalitatem in Ecclesia fundauit, atque Apostolico Spiritu per totam Galliam, Angliam, Hispaniam, Germaniam, atque Italiam summo cum animarum fructu, in diuersis nationum populis mirabiliter propagauit. Pius V. in Bulla *Consueuerunt.* B. Alanus p. 2. pag. 109. Malvenda & Abraham Bzouius tom. 13. Annal. pag. 206.

B. Humbertus totius Ordin. Prædicat. Magister Generalis Rosar. Virg. deuotissimus, qui & libellum de Fraternitate Rosarij summam pietatem spirantem composuit. Ioannes Andreas Coppestin lib. 2. cap. 11.

B. Iordanus Saxo alter Magister Generalis Ordinis Prædicatorum, in eius singularis devotionis testimonium ergà Rosarium, tractatum de Corona Dominæ nostræ posteris reliquit. Castillus, Flaminius, & Malvenda tom. 1. Aunal. pag. 572.

B. Reginaldus Decanus Au-

relianenſis, ob ſingularem eius erga Virginem Roſarij pietatem, ſpeciali privilegio, è Sacratiſſimis Virginis Deiparæ manibus. Habitum Ordinis ſuſcepit. Abraham Bzouius tom. 13. Annal. & Maluenda tom. 1. pag. 212.

S. Petrus Martir de Verona, qui ex frequenti, vſitataque Roſarij deuotione ad familiaria colloquia Dei Virginis Mariæ, præſentialiter admitti meruit. Caſtillus, Plodius, & Bzovius, tom. 13. Annal. col. 349.

B. Albertus cognomento Magnus, qui ex clara Virginis Deiparæ apparitione ſibi facta alta de Angelica Salutatione nobis diſſeruit. B. Alanus part. 4. cap. 27. pag. 272. Leander, Caſtillus, Plodius, & Bzouius tom. 13. col. 349.

S. Thomas Aquinas totius Eccleſiæ lumen; tantæ pietatis erga Roſarij Reginam, vt in recitatione Angelicæ Salutationis eandem dulcedinem retinuerit ſemper inuariabilem, quam ab infantia ex cartula eiuſdem Angelicæ Salutationis guſtaſſe proditur: Breviarium Ordinis Prædicatorum. Hiſtoria eiuſdem Ordinis, & Malvenda tom. 1. Annal. pag. 598.

S. Raymundus de Pennafort erga Virginem Roſarij in famulatu aſſiduus, qui & crebris apparitionibus, tum Virginis, tum Sanctorum Angelorum honorari meruit. *Chronicon, & Breviarium Ordinis Prædicatorum.*

S. Hyacinthus Polonus, in obſequio erga Roſarij Patronam indefeſſus, vnde & ſe ſemper ab eius Filio Diuino fore exauditurum; audire meruit. Ex Bulla Clementis VIII. pro eius Canonizatione. Breviario Ordinis Prædicatorum, & Bzovio tom. 13. Annal. col. 497.

B. Hermanus Polonus S. Hyacinthi ſocius in Roſarij Exercicio aſſuetus, ex ſeruitute Virgini Deiparæ præſtita, ſingulares gratias conſequi meruit. Leander, Luſitanus, & Bzovius tom. 13. Annal. col. 544.

Præter verò commemoratos ſuperſunt ex Prædicatoria Familia, & Venerab. Conradus Theutonicus, Petrus Conſaluus. Conradus alter Suevus, Petrus Podienſis, Franciſcus Diaz, Ægidius Luſitanus, Vlricus Friſiacenſis, Leodatus Gallus, Nicolaus de Iuuenatio; & quam plures alij, quibus Virginis Roſarij viſiones, atque apparitiones familiares extitere, ex Abraham Bzovio tom. 13. Annal. Maluend. Leãdro, Caſtillo, B. Humberto ex vitis Patrum. Plodio, alijſque Claſicis ſcriptoribus. De hac enim

enim Prædicatoria Familia arguere possumus, quod ipsam pro Confratria Rosarij sibi Virgo Maria elegerit, vnde vsurpare sibi vellit illud Psal. 131. *Hæc requies mea in sæculum sæculi, hic habitabo, quoniam elegi eam.* Neque à solo Prædicatorum Ordine saluberrima hæc Rosarij institutio creuit, verum & apud alias approbatas Religiones invaluit. Vnde, &c.

Exteri Santissimo Rosario

CIsterscienſium Monachorum Ordinem in concursu aliarum Religionum, approbatam Rosarij deuotionē semper in summa habuisse existimatione proditur. Ex relatis à B. Alano p. 5. cap. 40. & P. Francisco de la Croix in Hortulo Mariano pag. 170.

Benedictini quoque Rosarij deuotionem, non solum intra septa Ordinis, verum etiam ad populos per magnam orbis partem præsertim Orientalem, summo cum fructu, propagasse fertur. Ioannes de Prato, & B. Ianus 1. p. cap. 8. pag. 16.

Carthusianorum Ordini per Orbem celebri in Gallia, Alemania, Flandria, atque Anglia in eiusdem Cenobitarum Monasterijs, adeo acceptus fuit hic modus orandi; vt horis Canonici expletis, in Psalterij Virginis exercitio, quilibet eorum se occupare consueverit. B. Alan. p. 2. cap. 2. pag. 66. & p. 5. cap. 13. & Ioannes de Monte in Mariali.

S. Franciscus verè Seraphicus, Ordinisque Minorum Fundator, non solum in Rosarij Virginis exercitio occupabatur, verum etiam hunc modum orandi Fratribus suis, totique Ordinis Minorum summoperè commendasse fertur. B. Alanus p. 1. cap. 8. pag. 17. & 4. p. cap. 4.

S. Antonius Patauinus Ordinis Minorum, hic non solum verbo, & exemplo excellentiam Psalterij Virginis populis suasit; verum etiam miraculis comprobavit; etenim spissimo imbre, dum iter haberet, vndequaque in amplissima planitie circundatus, solo Rosario Virginis, capiti sibi imposito: non minus, ac si fuisset in Téplo à pluvia segregatus, ab imbre illesus mirabiliter custoditur. Chronicon. Minor. p. 3. lib. 1. cap. 36. & 37. & P. Franciscus de la Cruz Hortul. Mariano pag. 65.

Alexander de Ales Ordinis Minorum Santissimi Rosarij obseruantissimus, qui & de Virginis Psalterio opusculum eruditissimum conscripsit. Raphael à Columbis, Ioannes à Carthanena, & Marraccius in Bibliotheca Mariana p. 1. pag. 38.

S. Bonauentura S.R.E. Cardinalis Ordinis Minorum in recitatione, meditationeque Roſarij adeo ſingularis, vt in teſtimonium eius pietaiis, ex profeſſo libellum de Pſalterio Virginis egregit compoſuerit. Marraccius p. 1. pag. 242. Bibliotecæ Marianæ.

Monaſterium ſimiliter Gãdauenſe per omnia hucuſque ſæcula cælebrimum, cuius Sanctimoniales ob ſummam earum deuotionem erga Roſarij Reginam, in Choro loco horam Canonicarum Virginis Pſalterium recitare conſueuerunt. B. Alan. p. 1. cap. 8. num. 11. pag. 17.

Neque mirum ſit apud Chriſti Fideles, Roſarijque Confratres, ſi apud Regularium Ordines, Roſarij deuotio adeo inualuit in primo ſodalitatis exordio, vt nullus Regularium Ordo voluerit à præfato exercitio eſſe excluſus. Quoniam à Roſario condito apud Caraſſonam dœmones circa annum 1214. (Deipara ſic imperante) coacti fatentur Roſarij Magnalia per Orbem, eiuſque ſuper excedentem virtutẽ exagerant: vnde accenſi fideles, ſic ſtatim hic modus orandi in immenſum creuit, atque profecit. Ioannes Martinus Valentianus. Ex B. Iordano, Conſtantino, B. Humberto p. 1. cap. 5. Theodorico de Apoldia, & Bzouio tom. 13. Annal. pag. 207. Vbi & quam plura virtute Roſar. Virg. patrata miracula pro hoc ſæculo refert. Vt tandem cum Deipara Virgine de hoc modo orandi per Roſarium concludamus ſinguli, *ſuper ipſum autem, efflorebit ſanctificatio mea.* Pſalm. 231. Quæ dicta ſint pro primo ſæculo,

eiuſque memorabilibus
inveniendis

***

ME

MEMORABILIA
SECVNDI SÆCULI
VIDELICET.

Ab anno 1312. vsque ad annum 1412.

VICTORIÆ
OPE ROSARIJ
CONSEQVVTÆ.

VIctoriarum huius sæculi ope Virginis Rosarij impetratarum, principem locum tribuimus celebri illi victoriæ Ioannis II. Castellæ, & Legionis Regis, qui anno 1334. adversus Saracenos strenuè dimicando, Virginis auxilio inimicorum copias, non sine eorum internecione vsque ad decem millia, fugauit, atque postrauit; vnde, & Rosarij Deiparæ alludere volens, inter cœtera eius pietatis opera, Templum Diuæ Mariæ de Miraflores nuncupatum, magnificentissimè ædificauit. Theatrum vitæ humanæ lit. R. fol. 231. Mariana lib. 21. cap. 1. & Abraham Bzouius tom. 16. Annal. pag. 24.

Anno 1340. Eduardus III. Anglorum Rex, in Flandrico mari de Gallis, ope Virginis Rosarij insignem consequitur victoriam. Ex B. Alano p. 4. pag. 236. Coluener. in kalend. Mariano, & Sarderus in Luna Mystica.

Anno 1341. Alphonsus XI. Castellæ, ac Legiones Rex, vna cum Alphonso altero Lusitaniæ Rege sibi fœderato, adversus quinque potentissimos Pænorum Reges strenuè dimicando, Virginis auxilio implorato, mirabiliter triumphavit: vndè & Victorum Spolia, Deo, Rosarijque Deiparæ dicauit. Micchouiensis in Litan. Lauritan. discurs. 374. n. 41.

Anno 1362. Ludouicus Hungariæ Rex, à validissimo octuaginta millium armatorũ exer-

exercitu Turcarum ſub Amuratæ Sultano circumdatus Roſarij, Regina ſemper Virg. Maria enixè implorata, cum ſolum viginti millibus pugnã aggreditur, & ſtatim hoſtium exercitum ferè ad internecionem totum poſtrauit, atque deuicit. Laurent. Chriſolog. in mundo Marian. p. 1. diſcurſ. 19. num. 111. Hiſtor. Virgin. & Marraccius de Regib. Mar. pag. 183.

Anno 1382. Carolus VI. Galliarum Rex ob ſingularem erga Virginem Roſarij pietatem verè Chriſtianiſſimus: hic Deiparæ Virginis præſidio implorato apud Roſebecam in Flandria de Hoſtium copijs celeberrima victoria triumphauit, vnde, & Pariſijs pro gratiarum actione Altare Sanctæ Mariæ de Victoria conſtruxit. Coluenerius in Kal. Marian. die 27. Nouembris. Et Marraccius de Regib. Mar. pag. 38.

Cæteras circa hæc tempora ope Virginis Roſarij, per Orbem à Chriſtianiſſimis Regibus partas Victorias, deuoto Lectoris ſtudio relinquimus, ad hoc, vt quilibet ex ſeruitoribus Virginis, Sanctiſsimæ Dei Matri in Hiſtoriarum grata lectura, dignè dicere valeat.

In manibus tuis Virgo Roſarij *ſortes meæ.*

***

Viſcera Materna Deiparæ ex Roſario in Fratres Prædicatores.

COntinuatam Virginis Deiparæ in Fratres Prædicatorer affectionem oſtendere nequimus; niſi ea, quæ ſingulari ſtudio in Prædicatorio Ordine eadem glorioſa ſemper Virgo Maria præſtiterit, brevi ſaltem manu referamus. Quare de

Anno 1317. Beata Virgo Maria ob ſummam Roſarij devotionem B. Agneti de Monte Politiano Ordinis Prædicatorum cellam ingreditur, eidemque peroranti in Meditatione Myſteriorum Roſarij puerulum Ieſum in vlnas ad oſculandum, amplexandumque præbet. Ex Bulla Canonizationis, ſeu Beatificationis eiuſdem ex Breviario Ordinis Prædicatorum. Ex Plodio lib. 3. virorum illuſtrium col. 413

Anno 1319. B. Virgo Maria cellam item B. Simeonis de Sancto Archangelo Ariminenſis ingreditur, ipſumque de Myſterijs Roſarij, alijſque diuinis reuelationibus informat. Plodius virorum illuſtr. lib. 1. col. 188.

Anno 1320. Beata Virgo Maria B. Iacobinum de Meuania in Roſario ſibi famulantẽ, benignè cum Chriſto Redẽptore

tore visitat, eumque ad amena Paradisi gaudia pro octauo die inuitat. Plodius de vir. Illustr. & Bzouius tom. 15. Annal. col. 30.

Anno 1321. Dei Genitrix Virgo Maria consimilem ferè gratiam B. Ioanni Baptistæ de Senis, nonnulla cælestia arcana illi revelando, contulit. Plodius de viror. Illustr. lib. 1. col. 131.

Anno 1336. B. Mauritio de Vngaria in Rosarij meditatione occupato visibiliter apparet; eique plura vsque ad miraculũ revelat. Plodius de viror. illustr. & Bzouius tom. 14. col. 772.

Anno 1340. Beata Virgo Maria cellam B. Dalmatij Moneri Aragonensis gloriosè ingreditur, ipsumque in exercitio Rosarij occupatum, non semel recreat. Plodius de vir. illustr. lib. 1. col. 12.

Anno 1341. Beata Virgo Maria B. Thaclaveret Indum Ordinis Prædicat. in Rosario sibi famulantem, de rore Cæli, cælestique Manna, nec non dono scientiarum ditat, atque ornat. Plodius de vir. Illustr. lib. 2. col. 339.

Anno 1348 B. Fr. Boni de Orvieto conuersi famulitatem Beata Virgo Maria non dedignatur, quinimo, & nonnulla diuina arcana illi propalat, dum in Rosarij recitatione occupatur. Plodius de viror. illustr. lib. 1. col. 137.

Anno 1359. B. Soror Euphemia Domicilla Lesli Ratisboriæ Ducis, ex Regum Poloniæ stirpe orta Ordinis Prædicator. in Rosarij exercitijs assidua, vnde, & crebis Virginis Deiparæ apparitionibus, fuit recreata. Miechov. in Chronic. Polon. & Abraham Bzovius tom. 14. Annal. col. 1272.

Anno 1365. B. Henrico Susoni Suevo in infirmitante laboranti, Beata Virgo Maria, suis sacratissimis manibus fercula vsque ad os subministrat, in signum Rosarianæ exhibitæ sibi servitutis. Laurentius Surius, Lusitanus in Chronico Ordinis Prædic. Et Plod. de viror. illustr. lib. 1. col. 234.

Anno 1367. B. Sibillina Papiensis, in recitatione Orationis Dominicæ atque Angelicæ Salutationis, quibus Rosarium conflatur, crebris revelationibus à Deipara consolata. Plod. de viror. illustr. lib. 3. & Abraham Bzovius tom. 14. Annal. 1340.

Anno 1380. Beata Virgo Maria multis associata Sanctis Spiritibus, domum B. Catharinæ Senensis ingreditur, dum in exercitijs, atque Rosarij meditationibus occupatur, quin & eius Sacratissimis manibus cum Seraphica Catharina Senensi panes componit, atque

que multiplicat. Abraham Bzovius tom. 15. Annal. pag. 59.

Anno 1393. Eadem Virgo Maria Venerabili Sorori Mariæ Speſalaſtæ de Piſis viſibiliter apparens, ipſam de Angelica Salutatione in Roſario frequentanda monet, nec non de diuinis rebus eruditam reddit. Plod. de viror. illuſtr. & Abraham Bzovius, tom. 13. Annal. cap. 159.

Anno 1397. Beata Virgo Maria B. Marcolinum de Foroliuij ſibi famulantem, ſpeciali gratia alloquitur, de diuiniſque inſtruit. Plod. de viror. illuſtr. lib. 1. & Abraham Bzovius tom. 15. Annal. pag. 174.

Anno 1398. B. Nicolaus Rauenatenſis in Myſterijs Sanctiſſimi Roſarij meditandis, adeo occupatus, vt quandoque in extenſim rapi videretur; vnde, & ad Deiparam Virgine hanc vocem, *Hic eſt filius meus dilectus*, pro gratia ſingulari audire meruit. Plod. de vir. Illuſt. lib. 1. & Abraham Bzovius tom. 15. Annal. pag. 183.

Anno 1399. Beata Virgo Maria apud Indos, cellam B. Claræ Sororis Ord. Prædic. ingreditur dum in Roſarij meditatione occupatur ſplendidiſſima veſte, vna cum filio eius amabiliſſimo illam veſtit, atque per Angelos pluries eidem cibum ſubminiſtrat. Plod. de viror. illuſtr. lib. 3. col. 507.

Quare viſio â Fratribus Ordinis Prædicatorum ex Roſarij promotione in Ordine Prædicatorio, tam crebris Virginis Deiparæ ſingularibus apparitionibus, tãta inde extitit eorũ erga Virginem ſub nuncupatione Roſarij deuotio, atque reverentia, tantum eius amandæ, & colendæ ſtudium, tan ſedulæ, & ferventes ad eam præces, tan ingens amor, tanta patrocinij eius fiducia, tam avida, & inſatiabilis eius contemplatio, vt humano ſermone nequeat explicari; inquit P. Franciſcus de la Cruz Soc. Ieſu in Hortulo Mariano pag. mihi 160. quibus nil addendum duximus, cum tam celebris Doctor ſatis, ſuperque de maternis Deiparæ viſceribus in Fratres Prædicatores ex Roſarij deuotione diſſeruerit pro hoc ſæculo.

Summi Pontifices erga Roſarij Confraternitatem inclinati.

INter Romanos Pontifices huius ſæculi erga deuotionem Roſarij deditos ex affectu tempore, nec non pietate, primus Ioanni XXII. Summo Pontifici debetur locus, ipſe namque præalijs huius ſæculi, Roſarij Confraternitatem ſpiritualibus theſauris locupletavit B. Alanus p. 1. cap. 13. pag. 23.

23. & Marraccius in Biblioteca Marian p. 1. pag. 771.

Clemens Papa VI. prædeceſſorum ſuorum ſequens veſtigia, ſub vexillo Roſarij Sacram militiam, aliàs aduerſus hæreticos Albigenſes triumphantem; ſuo tempore contra Turcas prædicari curauit. Abraham Bzovius tom. 14. Annal. col. 971.

Innocentius Papa VI. Innocentij III. Factus imitator, è Sacro Prædicatorum Ordine Quæſtores fidei, ſub Roſarij auſpicijs adverſus hoſtes fidei, præſertim in Oriente, piæque Militiæ Crucis Signatorum expeditionem facit. Abraham Bzovius tom. 14. Annal. col. 2274.

Vrbanus Papa V. Angelicæ Salutationis, nec non Orationis Dominicæ, quibus Virginis Pſalterium coaleſcit, myſteriorumque noſtræ ſalutis contemplator aſſiduus; ſatis eius eximiæ pietatis in Virginem Roſarij nobis reliquit indicia. Abrahan Bzovius tom. 14. Annal. col. 1297.

Vrbanus item huius nominis Papa VI. in myſteriorum Roſarij meditatione aſſiduus, ſolemni ritu Feſtum Viſitationis Deiparæ in Eccleſia Romana celebrari primo inſtituit. Abraham Bzouius tom. 15. Annal. pag. 132.

Bonifacius Papa IX. Vrbani prædeceſſoris in devotione Roſarij ſequens veſtigia, ſolemne Viſitationis feſtum vnũ ex præcipuis Roſarij myſterijs quod eius prædeceſſor inſtituerat, elegantiſſima Bullâ, eius pietatis in Myſteria Roſarij expreſſiva, æternæ memoriæ, confirmatione ſolemni mandauit. Abraham Bzouius tom. 15. Annal. pag. 136.

Hæc pro hoc ſæculo ex Summorum Pontificum vniverſali applauſu, qui maiora, è Sede Diui Petri deſiderat, Roſarij, eiuſque Confraternitati eulogia ad lecturam Annalium Eccleſiaſticorum digeſtis Romanorum Pontificum ſe conferat, vbi nbtatu digniſſima inueniet.

Reuix Maieſtates, alijque Orbis Chriſtiani Principes. In Virginem Roſarij Inclinati.

CEleberrimas Virginis Roſarij laudes, & Regiæ Maieſtates ore vno celebraſſe, absque dubio eſt; inter eos tamen primus debetur locus pro hoc ſæculo Angliæ Regi, in qua inſula plurimum à Roſario condito floruit Pſalterij Virginis deuotio. Sit ergo primus Eduardus II. Angliæ Rex, qui ſingulari pietate à Diui Dominici memoria Virginem, eiuſque Roſarium, pic etoram

Angliam euulgatum summopere coluit. Vnde inter cætera eius Religionis, exercitia, singulis hebdomadibus Virginis Psalterium recitabat. Ex B. Alano p. 4. pag. 215. Abraham Bzovio tom. 14. Annal. & Marraccio de Regibus Marianis pag. 59.

Ioannes II. Castellæ, Legionesque Rex, ob summam in Virginem Rosarij fiduciam, cum internecione decem millium Mauritanorum, insignem victoriam de hostibus mirabiliter sibi comparauit. Theatrũ vitæ humanæ lit. R. fol. 231. & Abraham Bzovius tom. 16. Annali pag. 24.

Ferdinandus I. Lusitaniæ Rex; meditationi Mysteriorũ Rosarij adeo deditus; vt ex Regio Hærario magnificentissimum Templum sub nuncupatione S. Mariæ à Nazareth potissimo Rosarij Mysterio dedicauit. Vasconcellus in descriptione Regni Lusitaniæ, & Marraccius de Regibus Marianis pag. 86.

Ludouicus Hungariæ Rex, qui ex frequenti repetitione Angelicæ Salutationis tantam concepit de Sanctissimo Mariæ nomine fiduciam; vnde & sub illius invocatione, Virgin. Rosarij ope implorata, de Amurate Turcarum Imperatore gloriosè triumphasse fertur. Laurentius Chrisolog. in mun-

do Mariano p. 1. discurs. 18. n. 33. & Marraccius de Regib. Marianis pag. 183.

Iacobus II. Aragoniæ Rex, à Diuo Raymundo in Rosarij Virginis exercitijs educatus, eius pietatis in Virginem Rosarij, argumentum dedit. Marraccius de Regibus Marianis pag. 130.

Carolus VI. Galliarum Rex Sancti Ludouici Regis in Rosarij obsequio erga Deiparam imitator singularis, cui Virgo Deipara celebrem impertiri voluit victoriam. Coluenerius in Kalend. Mariano die 27. Nouembris, & Marraccius de Regib. Marianis pag. 38.

Eduardus III. Angliæ Rex, Eduardi II. in frequenti Salutationis Angelicæ repetitione, ex qua Virginis Rosarium conflatur, non dissimilis, sub Rosarij nuncupatione, ac devotione per totam Angliam fidelissimum Virginis servum se ostendit. Chrisostom. Henriquez in Phenicæ Rediuiuo, lib. 1. Colvenerius in Kalend. Mariano, & B. Alanus p. 4.

Ex quibus sic enumeratis, satis liquet, quam benè Rosarij Regina de Regis Regum throno asseueranter dicat: *Per me Reges regnant, & Principes imperant.* Prov. cap. 8.

Ex Ordine Prædicatorum selectiores in Rosarij devotione.

B. Agnes de Montepolitiano inter Sacri Ordinis Prædicatorum Alumnos pro hoc sæculo verè antesignana, dum per Rosarium è Collo puelli Iesu à Virgine Deipara in vlnas sibi oblati, parvulam Crucem, furtim sibi retinere meruit. Ex Bulla eius Beatificationis, Breuiario Ordinis Prædic. Plod. de viror. illustr. lib. 3. col. 415. & Abraham Bzovius tom. 14. Annal. pag. 19.

B. Simeon de Santo Archãgelo, qui non tantum ore; verum, & mente assiduè Virgin. Psalterium, summa cum animi hilaritate recitare in dies consueverat. Plod. lib. 1. col. 158.

B. Iacobus de Meuania, inter Rosarij exercitia, tam Iesu, quam Mariæ semper Virginis, visiones, atque apparitiones habebat frequentes. Bzovius tom. 14. Annal. col. 30.

B. Ioannes Baptista Tholomeus de Senis, in Mysteriorum Rosarij meditatione, vt plurimũ diuinitus fuit recreatus. Plod. de viror. illust. lib. 1 col. 131.

B. Mauritius ab Hungaria in Rosarij meditatione, atque lectione indefessus. Abraham Bzovius tom. 14. Annal. col. 772.

B. Dalmatius Moneros Aragonensis, apud Christiculos in recitatione Rosarij summi exempli. Plod. de viror. Illust. lib. 1. col. 12.

B. Thaclaueret Indus, qui in meditatione summi Mysterij Incarnationis diuinæ raptus, à Virgine Rosarij scientiarum omnium infusione, mirabiliter fuit repletus. Plod. de viror. Illustr. lib. 1. col. 339.

B. Henricus Suso in Mysteriorum Sanctissimi Rosarij meditatione, alijs ad exemplũ. Laurentius Surius, & Lusitanus in Chronica Ordinis Prædicatorum.

B. Marcolinus de Forlivio in repetitione Angelicæ Salutationis totus incumbens, vnde Rosarium Virginis conflari solet. Abraham Bzovius tom. 15. Annal. pag. 174.

B. Nicolaus Rauennatensis, qui ex frequenti Mysteriorum Rosarij contemplatione; ad tantam peruenit morum perfectionem, vt ne dum ad statum veluti Angelicum, verùm ad Virginis Deiparæ filiationem, extrinseca denominatione sublimari meruerit. Bzovius tom. 15. pag. 183.

B. Angelus de Perusio, inter Rosarij exercitia occupatus qui & à frequenti salutationis Angelicæ repetione, P.

Angelus à Iesu Maria nuncupabatur. Plod. de viror. Illustr. lib. 1. col. 139.

B. Guido Regiolanus recitationi Rosarij Virginis intentus, qui & in Choro Fratrum, Virginem Deiparam splendidissima luce circundatam, visibiliter conspicere meruit. Plod. lib. 1. viror. illustr. col. 141.

Ven. P. Fr. Franciscus Retza Viennensis in Laudib. Virginis Deiparæ per Rosarium decantandis, vt plurimum occupatus. Abraham Bzovius t. 15. Annal. pag. 278.

B. Bonus Conuersus in Rosarij recitatione indefessus, qui, & crebras apparitiones cælestes habere meruit. Plod. de viror. illustr. lib. 1. col. 137.

B. Soror Maria Spesalasta de Pisis, sæpè sæpius à Deipara Virgine circa meditationes Rosarij, diuinitus instructa. Abraham Bzovius tom. 15. Annal. pag. 159. & Plod. lib. 3.

B. Sofor Sibilina Papiensis, cuius familiaria exercitia erant Oratio Dominica, Angelicaque salutatio, sæpè sæpius in Rosario repetitæ. Abraham Bzovius tom. 14. Annal. col. 1340. & Plod. lib. 3.

B. Sor. Euphemia Domicilla Lessi Ratisboniæ Ducis Filia, Mysteriorum Rosarij celeberrima contemplatrix. Miechov. in Chronic. Polon. & Abraham Bzovius tom. 14. Annal. col. 1272.

Santa Catharina Senensis erga Angelicam Salutationem tanta pietate pollens; vnde in tenera adhuc ætate ab Angelis sublimari meruit. Angelus Florillus in Chronologia Rosarian. Plod. Abraham Bzovius tom. 15. Annal. pag 45.

B. Raymundus de Capua, Seraphicæ Sanctæ Catharinæ Senensis Confessarius, in Rosarij exercitijs assiduus. Idem Florillus in Chronologica Mariana pag. 559.

Quibus addendi essent ex eadem Prædicatoria familia B. Bartholomæus Paruus. B. Albertus de Alemania. B. Iacobus Salomonius Venetus. B. Albertus de Brixia. B. Iacobus de Mantua. B. Venturinus de Bergomo. B. Ioanna de Orvieto. B. Margarita de Ciuitate Castelli, & B. Maria de Venetijs. Omnes enim sicuti Diui Dominici Filij sub Rosarij nuncupatione plantati, ita, & Fidei testimonio in Virginis famulatu, eorundem gestis examinati, stabiles, ac firmi inuenti sunt. Vnde, & benè de Prædicatorum Ordine concludebat Virgo Maria Diuum alloquens Dominicum. Psalm. 132. *Super ipsum autem*, inquit, *florebit sanctificatio mea*, scilicet Diadema meum. Et reuera de Ordine Prædicatorum tot Virginis Deiparæ sunt gemmæ, quot Re-

Religiosorum capita i, quibus Dei Matrem talis Prædicatoria familia coronat. Ex P. M. Grauina in libello Vox Turturis p. 2. cap. 5. circa finem. Hæc ex Prædicatorum Ordine. Verum non solum ex Dominicanis, sed etiam ab exteris Rosarij deuotio summoperè commendatur. *Vnde sit.*

Sacratissimi Rosarij deuoti exteri.

SAluberrimum hunc orandi modum per Rosarium, Benedictinorum Ordo semper coluit, ita communiter tradunt Historiæ. Verum Monachorum Cistercienſium Societas, pro summo duxit honore, Dei genitricem huiusce modi laudibus diurnis, nocturnisque celebrare, cuius Ordinis testimonia præseferunt P. Ioannes Villarienſis, & P. Conradus Rastoris, qui suæ Religionis nomine, Monasticæque obseruantiæ titulo, in Virginem Deiparam, opuscula pietate vndequaque spirantia de Rosarij excellentij scripsere. Ex Monologio Cistercienſium, ex Marraccio in Bibliotheca Mariana p. 1. pag. 293. & pag. 803.

Ordo Benedictinorum Casinenſium in Rosarij exercitijs omnibus Christi fidelibus, in Virginis obsequium ad exercitium. Vnde ad Sancti Ottonis totius Selauoniæ Apostoli Ordinis Sancti Benedicti imitationem tota illa Selauoniæ Prouincia Virginis Psalterium pro summo suscepit honore. Ex B. Alano p. 1. cap. 8. pag. 16

Carthusianorum Monachorum Ordo, sicuti hilari vultu Virginis Psalterium ad recitandum suscepit, ita omnibus esse per vtile, verbo i, atque exemplo demonstrauit, eiusque nomine P. Henricus Kalkarienſis Germanus Ordinis Carthusiani, opus insigne, de Rosario Virginis persolvendo, composuit. Petreius in Bibliotheca Carthusiana, & P. Petrus Canisius in Martyrolog.

Ordo Minorum S. Francisci. In recitatione Rosarij adeò fervens, vt illud nunquam, nisi sequentibus signis singularis eius affectionis, erga Deiparã recitarit. Vnde, & B. Virg. Mariam in dicto Ordine ab Angelis Rosacea corona ornari, totquè speciosissimas Rosas, quot Angelicæ Salutationes ex ore deuoti Nouitij, dum Virginis Rosarium persolvit, exisse proditur. Chronic. Ordin. Minor. p. 3. lib. 1. cap. 36. & P. Francisc. de la Cruz, in Hortulo Mariano Areola 4. cap. 1. pag. 172.

Sanctimonialium Ordinis Benedictinorum veneratione erga Virginem Rosarij, talem ex-

extitiſſe, atque mirandam, vt Beata Geltruda, Virgo Angelicas Salutationes in Roſario pronunciatas in tot aureos denarios de theſauro cordis ſui Deiparæ oblatos, ſit contemplata. Lib. 4. Reuelat. cap. 55. & P. Franc. de la Cruz in Hortulo Marian. Areola 4. cap. 1. pag. 176.

Conſimilem viſionem B. Mithildam Ordinis Sancti Benedicti inter Roſarij exercitia habuiſſe fertur. Virginem namquæ Deiparam Salutationem Angelicam aureis litteris contextam in pectore geſtaſſe coram B. Methilda pro certò proditur. P. Franc. de la Cruz. Areola 4. pag. 163.

Quinimo celeberrimum quoddam Monaſterium Sanctimonialium non ſine magno zelantiſſimi Abbatis gaudio, ex ſolius Roſarij exercitijs mirabiliter reformatur. B. Alanus p. 5. cap. 32. P. Bonifacius lib. 4. cap. 9. Hiſtor. Virgin. & P. Franc. de la Cruz in Hortulo Mariano. Areola 3. pag. 187.

Alia pro laudibus huius ſæculi leguntur, apud Cæſareum lib. 7. c. 50. P. Michaelem ab Inſulis, & P. Ioannem de Monte in Mariali, quæ tamen Lectoris, diuotique Confratris ſtudio relinquimus, ſufficietque vobis pro Roſarij laudibus huius ſæculi, lumen ſaltem ſubminiſtraſſe. Sic namque, & Roſarij Confratres Virginem Deiparam alloqui poſſunt, atque merito ſibi vſurpare illud.

In lumen tuo videbimus lumen. Pſal. 35.

***

MEMORABILIA
TERTIJ SÆCULI
VIDELICET.
Ab anno 1412. vsque ad annum 1512.
VICTORIÆ
OPE ROSARIJ
CONSEQVVTÆ.

INter Rosarij memorabilia huius sæculi, non immeritò enumeranda venit celebris illa Victoria, circa hunc annum 1412. ab Invictissimo Ladislao Poloniæ Rege ope Virginis Rosarij consequuta. Adversus namque Marianos Crocigeros strenuè dimicando, de interfectis inimicorum, copijs vsque ad quinquaginta millia enumerauit. Abraham Bzouius tom. 15. Annal. pag. 332.

Anno 1414. Ferdinandus I. Aragoniæ Rex Sacratissimi Rosarij per totam Hispaniam euulgati deuotissimus, hic prò gratiarum actione celeberrimæ cuiusdam victoriæ aduersus Mauretanos ope Virginis consequutæ, Ordinem Liliatorum Equitum, Rosarij sodalitatis corelatiuum instituit. Gononus in Chronic. B. Virginis. Laurentius Valla de Ferdinando Aragoniæ Rege lib. 1. ex Abraham Bzouio tom. 15 Annal. pag. 377.

Anno 1419. Henricus V. Angliæ Rex. In Assumptionis Deiparæ consuetis Ecclesiæ solemnijs, vnum ex præcipuis Rosarij Mysterijs, ter mirabiliter de hostibus triumphauit vnde, & Virginem Dei Matrem sub nuncupatione Rosarij ardentius colore cœpit. Thomas Valdens. Coluin. in Kalend. Mariano 30. Augusti, & Abraham Bzouius tom. 15. Annal. pag. 594.

Anno 1431. Ioannes Castellæ, ac Legiones Rex, in San-

Sanctiſſimi Roſarij deuotione alijs ad exemplar; hic ad Sanctiſſimi nominis Mariæ invocationem, de inimicorum copijs vſque ad interneccionem decem millium glorioſiſſimam victoriam reportauit. Abraham Bzouius tom. 16. Annal. pag. 24. ex Mariana lib. 20. cap. 7.

Anno 1443. Wladislaus Potentiſſimus Poloniæ Rex, Myſteriorum Roſarij Meditationi deditus, in Pruſſia apud Grunevaldum Pagum, pugnam viriliter cum hoſtibus aggreditur, de quibus celebrem, victoriam Virginis ope conſequitur. Simon Staroloſcus in Diua Claramontana, Iuſtin. Miechov. in Litan. Lauretan. tom. 2. diſcurſ. 370. num. 22. & diſcurſ. 374. n. 55. & Bzovius tom. 16. Annal. pag. 755.

Anno 1453. Carolus VII. Galliarum Rex, ob ſingularem eius deuotionem in Deiparam Roſarij, pluries de hoſtibus Maria duce triumphauit; vnde, & ob eius in Sanctiſſimum Mariæ nomen incomparabilẽ deuotionem, quod in Roſarij exercitijs ſæpè ſæpius repetitur, totius exercitus Labarum inſigniri voluit. Balingen. in Kalend. Marian. 3. Iulij: Lyreus in Triſagio Mariano, lib. 2. & Gononus in Chronico Sanctiſſimæ Deiparæ ad annũ 1445.

Anno 1471. Alphonſus V. Luſitaniæ Rex. Dum in Arzillam in Africa oppugnare meditaretur, non valens hoſtium reſiſtere multitudini, Virgine implorata, copijs ſigno dato, pugnam aggreditur, Arzillam Caſtrum occupat, atque inſigni victoria de Maurotanis mirabiliter triumphat quare & prò tanta victoria Roſarij Reginæ propè Æboram elegantiſſimum equum, Regemque inſidentem ex argento puriſſimo conflatum, vt votum exſolveret dedicauit. Vaſconcellus de Regib. Luſit. in Alphonſo V. Abraham Bzovius tom. 18. Annal. pag. 5. & Marraccius de Regib. Marian. pag. 27.

Anno 1480. Ludouicus XI Galliarum Rex in Pſalterio Virginis Sancti Ludouici Regis imitator, ob ſingularem eius deuotionem Comitatum Bononienſem, quem ope Matris Dei Regno vniuit, gratitudinis gratia, eidem Virgini dicauit. Laurent. Chryſogonus in mundo Marian. p. 1. diſcurſ. 1. num. 70. Benedictus Gononus, in Chronic. Virginis ad annum 1483. & Balingen. in Kalendar. Mariano, 30. Auguſti.

Anno 1483. Ferdinandus V. Caſtellæ, & Legionis Rex, vna cum Sereniſſima coniuge Iſabella, in grauiſſimis bellorum incommodis occupatus; Cælorum, Roſarijque, Impera-

patrici, voto emisso glorioſam de hoſtium copijs victoriam reportauit. Iuſtin. Miechov. in Litan. Lauretan. diſcurſ. 374. num. 45. Marineus lib. 19. & Abraham Bzovius tom. 18. Annal. pag. 242.

Anno 1503. Sigiſmundus I. Poloniæ Rex. Glorioſiſſimæ Virginis Roſarij deuotiſſimus; apud Oſran viriliter pugnam cum hoſtibus aggreditur, Virgineque implorata, ſtatim illi præſtò fuit. Etenim cum hoſtium internecione, vſque ad quadraginta millia, decemque millibus alijs captivis de Moſcovitis, ad victoriæ coronidem Virginis Deiparæ ope enumerauit. Iuſtinus Miechov. in Litan. Lauret. diſcurſ. 374. num. 57. Ioannes Herburt. in Hiſtor. Polon. lib. 29. ex Marraccio de Regibus Marianis, pag. 286.

Pro Roſarij Laudibus celebrandi, nonnullæ aliæ ſupperesſent Roſarianæ victoriæ recenſendæ, quas tamen Confratrum curioſitate remittimus, pro nunc ſufficiat hucuſque relatas pro hoc ſæculo decerpſiſſe. De virginis namque Sanctiſſimo nomine eam aloquentes, Duces, Regeſque Chriſtiani Orbis Confratres dicere poſſunt. *In nomine tuo ſpernemus [illegible]nes inſurgentes in nobis*

Pſ. lm. 43.

* * *

Viſcera Materna Deiparæ ex Roſario in Fratres Prædicatores.

SI vnquam Deipara in ſuos filios Fratres Prædicatores eius viſcera materna oſtendit; potiſſimè in hoc ſæculo 1400. præſtitit, in quo Roſarij deuotio mædijs Prædicationibus Fratrum Sancti Dominici, adeo creuit in Orbe Terrarum, vt nullus aſſignabilis ſit locus, ad quem non æxierit ſonus prædicationum eorum. Vnde Ordo iſte Dominicanus per Roſarium Deo Virginique Matri non parum populum acquiſiuit, hinc eſt, quod de

Anno 1414. B. Virgo Deipara ſpeciali gratia cellam B. Fr. Petri Blanes Galli ingreditur, vt eum in Sanctiſſimi Roſarij exercitijs, non modum recrearet. Diaz. Luſitan. in Chronic. Ordinis. Plod. de viror. illuſtr. lib. 1. col. 15.

Anno 1419. B. Virgo Maria ſpecialibus fauoribus B. Ioannem Dominicum Florentinum proſequitur vnde magis, ac magis in Myſteriorum Sanctiſſimi Roſarij meditatione accenditur. Leander Alberti lib. 5. & Plod. de viror. illuſt. lib. 1. col. 127.

Anno 1429. B. Virgo Maria, duas inter Virgines comi-

tantes cellam B. Corradini de Brixia in Rosario sibi famulantis ingreditur, Sacro vnguine suis Sacratissimis manibus pervngit; vnde nullum postea presentit carnis in se stimulũ. Leander Alberti, lib. 5. Abraham Bzouius tom. 15. Annal. pag. 736.

Anno 1430. Deigenitrix Virgo servitutem B. Thome de Antonijs Senensis, sibi in Rosario deseruientis, adeo magni fecit; vt eum visibiliter visitaret, semperque ipsum consolata fuerit. Plodius de viror. illustr. lib. 1. col. 132.

Anno 1433. B. Lyduinam Virginem in Comitatu Hollãdiæ Virgo Deipara benignissimè visitat, ipsique se familiarem præbet, dum in recitatione Angelicæ Salutationis occupatur. Abraham Bzovius tom. 16. Annali pag. 294. & pag. 300.

Anno 1459. Beata Virgo Maria præsentia sua B. Antonium Vercellensem in mysteriorum Rosarij contemplatione occupatum recreat; vnde à socijs quandoque splendidissima facie conspicitur, atque diversis charismatum donis cælitus illustratur. Leander Alberti viror. illust. lib. 5. & Plodius lib. 1. col. 198.

Anno 1460. Beata Virgo Maria ad Rosarium eius in Orbe Christiano iterum restaurandum, præcæteris. Religiosos fratres sibi elegit Prædicatores. Abraham Bzouius tom. 18. Annal pag. 82. Breviarium Ordinis Prædicatorũ, & Plod. lib. 1. col. 109.

Anno 1460. Beata Virgo Maria, B. Fr. Alanum in summo rerum discrimine; tùm animæ, tum corporis, Lacte Virgineo suis ipsa manibus plagas medetur, lactat, atque in sponsum sibi dilectum eligit. Abraham Bzouius tom. 18. Annali pag. 84. & Plod. de vir. illustr. lib. 1. col.

Anno 1460. Beata Virgo Maria ad propagandum eius Rosarium inter cæteros, & Priorem Colonienſem delegit, atque de modo promouendi eius Psalterium, diuinitus instruit. Breviarium Prædicatorum, & Abraham Bzovius tom. 18. Annal. pag. 85.

Anno 1465. Dum Beata Margarita Sereniſſimi Ducis Sabbaudiæ Filia Ordinis Prædicator. in mysteriorum Rosarij meditatione occupatur, à Virgine Deipara glorioſa apparitione consolatur, atque recreatur. Abraham Bzovius tom. 17. Annal. pag. 544. & Plod. de viror. illustr. lib. 3. col. 476.

Anno 1472. Beata Virgo Maria in extremo vitæ discrimine B. Petro Caraldo in Rosarij exercitijs assiduo visibiliter

ter apparens, illi præsto fuit; vnde & caput ipsius suis Sacratissimis manibus amplexata est, donec periculum euaderet. Francisc. Diaz Lusit. in Chronico Ordinis, & Plod. de viror. illust. lib. 1. col. 33.

Anno 1476. B. Ioannes Augustinus Cathalanus Santissimi Rosarij per totam Hispaniam zelantissimus promulgator, hic crebris Virginis Deiparæ apparitionibus honoratur; cui eadem Dei Genitrix Virgo, in mortis articulo interesse voluit. Plod. de viror. Illustr. lib. 1. col. 17. & Franc. Diaz Histor. Aragoniæ.

Anno 1490. Beata Virgo Maria deuotissimam sibi Beatam Ioannam Lusitaniæ Regis Filiam Ordin. Prædicatorum in Rosarij exercitijs occupatam, sæpè sæpius Diuinis, è cœlo reficiebat solatijs. Abraham Bzovius tom. 18. pag. 117

Anno 1493. B. Virgo Maria consimilibus apparitionibus B. Sor Benuenutam ab Austria in Mysteriorum Rosarij meditatione detentam, & plurimum diuinitus consolare, atque visitare consueuerat. Fernandez, Castillus, & Plodius de viror. Illustr. lib. 3. col. 492.

Hinc quantum Deiparæ Virgini accepta sit Sanctissimi Rosarij per Fratres Prædicatores in toto orbe promulgatio, dum sic frequenti apparitione, fouet, ac patrocinatur filios suos Fratres v3. Prædicatores. De quibus dicebat: *Et in plenitudine Sanctorum detentio mea.* Eccles. cap. 24.

Romani Pontifices erga Rosarij Confraternitatem inclinati.

ROmanorum Pontificum extollendi Sanctissimi Rosarij Confraternitatem, vna fuit vnanimis omnium mens, atque firma sententia, vti experientia docet. Verum inter cæteros huius sæculi, merito venit enumerandus.

Martinus Papa V. in Mysteriorum Rosarij meditatione assiduus, qui & Sacellum Santæ Mariæ Lauretanæ, vbi primò Angelica salutatio pronũciata fuit ab Arcangelo, mysterium Rosarij potissimum celebratum fuit, elegantissima Bulla extulit. Turcellinus in Historia Lauretana, lib. 1. c. 22. & Marraccius pag. 992. & de Pontificibus Marianis cap. 70.

Nicolaus Papa V. hic prædecessoris eius Martini V. non solum in mysteriorum Rosarij meditatione, verum etiam in veneratione Domus Lauretanæ, Sacellum illud in testimonium singularis eius pietatis elegantissimo stylo exaltavit, atque commendauit. P.

Tur-

Turcellinus Hiſtor. Lauretan. lib.1.c.24.ex Marraccio p. 2. Bibliothecæ Marian.p.176

Calixtus Papa III. Angelicæ Salutationis, Deiparæque Virginis deuotiſsimus, qui & Angelicam Domum S. Mariæ de Columna Ciuitatis Cæſar Auguſtanæ, vbi Roſarium recitari conſueuerat pro frequẽtiori populi deuotione ſpecioſiſsimaBulla commendauit. Ex Marraccio de Pontificib. Marianis cap.77. & in Biblioth. Mariana pag.258.p.1.

Pius Papa II. Summæ erga Virginem Roſarij Obſervantiæ, atque pietatis, hic de mirabilibus in partibus Toloſanis aduerſus Albigenſes per Crucе ſignatos ope Roſarij patratis certioratus, in grauiſsimis Eccleſiæ incommodis ad mõtem Mariæ eleuans cum Propheta occulos, aduerſus Turchas præfatæ militiæ ſub Roſarij auſpicijs expeditionem fecit.Marraccius in Bibliotheca Mariana p. 2. pag. 302. & Abraham Bzouius tom. 17. pag.231.

Sixtus Papa IV. ex Minorum Ordine aſſumptus, eximiæ pietatis erga Virginem Roſarij, qui ſupplicationibus Sereniſsimi Ducis Brittaniæ, eiuſque Duciſſæ; nec non Civium Colonienſium,ſpecioſiſſimis Bullis, Confraternitatem Roſarij confirmauit Confratreſque eius ſpecialibus favoribus ditauit. Petrus Louuet. in Theſauro Roſarij,& Abraha Bzouius, tom. 18. pag. 148. & 175.

Innocentius Papa VIII. Summæ Religionis,atque pietatis erga Dei matrem, vnde, & ſingularibus fauoribus Roſarij Confraternitatem,eiuſque pios Confratres de Theſauris Eccleſiæ Indulgentijs,benignè locupletauit. Leo X. in Bulla *Paſtoris Æterni*, & Sixtus V.in Bulla *Dum ineffabilia.*

Cærtum non ſolum Romani Pontifices erga hanc Sanctiſsimi Roſarij eorum ſingularis pietatis indicia dedere.Verum, & Eminentiſsimi S.R.E. Cardinales,alijque Prælati,qui hoc ſæculo, vel Indulgentias, vel eorum nomina Confraternitati dederunt, ſint ergo.

Eminentiſsimi DD. *Cardinales, alijque Eccleſiæ Primates Sanctiſsimi Roſarij deuotiſsimi.*

GVillelmus Cardinalis Oſtienſis, hic ſodalitatem Indulgentijs ditauit. Abraham Bzouius tom. 18. Annal. pag. 176.

Rodericus Cardinalis Portuenſis ex ſingulari pietate in Virginem Roſarij, eius Confraternitatem ſpecialibus favoribus cummulauit. Ex Abraham

ham Bzovius tom. 18. Annal. pag. 176.

Angelus Cardinalis Prænestinus summæ deuotionis erga Dei parentem sub nuncupatione Rosarij, huiusque pietatem singularem eius gestant declarant. Bzovius tom. 18. pag. 176.

Oliuerius Cardinalis Albanensis, Virgini Rosarij deditissimus. Abraham Bzouius tom. 18. pag. 176.

Jacobus Cardinalis Tusculanus; cuius pietatem in Dei genitricem, ex liberali in Confratriam Rosarij elargitione Indulgentiarum, coligimus singularem. Bzovius ibi.

Marcus Cardinalis Tituli Sancti Marci, non minoris pietatis in Virginem Rosarij, ac liberalitatis in concessione indulgentiarum in eius Confraternitatem. Bzovius ibi.

Iulianus Cardinalis Tituli Sancti Petri ad vincula, in Cõfratribus Rosarij fauendo, cæteris ad exemplum. Abraham Bzovius ibi.

Hyeronymus Cardinalis Tituli Sanctæ Balbinæ, Virginis Rosarij, eiusque sodalitatis partialissimus. Abraham Bzovius ibi.

Stehanus Cardinalis Tituli Sanctæ Mariæ trans Tiberim apud Colonienses Sanctissimi Rosarij Virginis, in elargitione indulgentiarum promotor. Abraham ibi.

Ioannes Cardinalis Tituli Sanctæ Praxedis, in Uirginis Rosarij obsequio assiduus. Bzovius ibi.

Antonius Iacobus Cardinalis Tituli Sancti Clementis, qui & ipse Rosarij Confraternitatem, Indulgentijs ditauit. Bzovius ibi.

Ioannes Baptista Cardinalis Tituli Sanctæ Cæciliæ, maximæ pietatis erga Virginem Rosarij, qui & sodalitatem eiusdem specialibus favoribus prosequutus est. Abraham Bzouius tom. 3. pag. 176.

Philibertus Cardinalis Tituli Sanctorum Ioannis, & Pauli, instituti Rosarij Pijssimus promotor. Abraham Bzovius tom. 18. Annal. pag. 176.

Ioannes Michael Cardinalis Tituli Sancti Marcelli Rosarij Virginis, eiusque Confraternitatis benemeritus. Abraham Bzouius t. 18. pag. 176.

Petrus Cardinalis Tituli Sancti Nicolai ad imagines, Sacratissimi Rosarij Virginis zelator. Abraham Bzovius t. 18. Annalium pag. 176.

Diaconi Tituli Sancti Vitalis Presbyter Cardinalis, Rosario Deiparæ, eiusque Confraternitati deditus. Abraham Bzovius tom. 18. pag. 176.

Franciscus Sanctæ Mariæ Nouæ, & Theodorus Tituli Sancti Theodori ambo S. R. E.

E. Diaconi Cardinales, qui æquali propensione in Virginem Rosarij, eiusdem Confraternitatem exquisitis Indulgẽtiarum thesauris locupletarunt Abraham Bzovius tom. 18. pag. 176.

Ioannes Dominicus Florẽtinus Cardinalis Archiepiscopus Ragusinus ex Ordine Prædicat. assumptus summis licet Ecclesiæ negotijs occupatus, nunquam tamẽ à Rosarij exercitijs se abstinuit. Leander Alberti lib. 5. Plod. de viror. illustr. lib. 1. col. .& Bzovius tom. 15. Annal. pag. 567.

Raymundus Gerardus S.R.E. Cardinalis, per totam Germaniam Legatus à latere, qui specialibus favoribus Confraternitatem, eiusque Confratres ditauit. Leo X. in Bulla *Pastoris, &c.* Coppestein in lib. 3. cap. 6. & 8. ex Marraccio p. 2. pag. 232. eius Bibliothec. Marianæ.

Sanctus Antoninus Archiepiscopus Florentinus Ord. Prædicatorum in Oratione, mysteriorumque Rosarij contemplatione assiduus. Plod. de vir. illustr. lib. 1. pag. 126.

Ferricus Episcopus Tornacensis SS. Rosarij partialissimus, cui, & tractatum de Ortu, & progressu Rosarij, B. Alanus dedicauit. B. Alan. præfatio.

Alexander Episcopus Forliviensis, SS. Sixti Papæ IV. per totam Germaniam Legatus à latere, qui non solum Colonienſium Rosarij Confraternitatem confirmauit, & auxit verum, & in eam ad album sive album inscribi voluit. Ex Bulla *non defuit.* Leo X. Bulla *Pastoris Æterni.* Petrus Louuet. in Thesauro Rosarij, & Marraccius in Bibliotheca Mariana p. 1. pag. 37. quibus successive recensendæ sunt, &c.

Regiæ Maiestates, alijque Orbis Christiani Principes SS. Rosarij dediti.

QVantum per Orbem floruerit in hoc sæculo apud Reges, aliosque Principes, Rosarij deuotio per fratres Prædicatores Apostolico zelo promulgata, atque exaltata, ex immediatè dicendis apud vnumque de facili apparebit. Etenim primo loco enumerandus est.

Federicus III. Romanorum Imperator semper Augustus, qui per totam Germaniam Virginis Rosarium eiusque Confraternitatem per Legatum à latere confirmatam, atque à fratribus Ordinis Prædicatorũ euulgatam, exaltari, eiusque indulgentijs ditari curauit. Ex Bulla *Alexandri Forliviensis Episcopi. Et si glorioſus.* & alia *Non defuit.* Et Leonis X. *Pastoris*

iis Æterni. & Bzovio tom. 18. Annal.pag.117.

Ladislaus PoloniæRexPotentiſſimus, qui ſpetiale erga Virginem Roſarij pietate,eam ſemper coluit Dei Genetricē; vnde memorabiles victorias obtinuit. Abraham Bzouius tom. 15.Annal.pag.332.

Ferdinandus I. Aragoniæ Rex Sanctiſſimæ Virginis Roſarij deuotiſſimus.Laurentius Vaila lib.1.deFerninando Aragon.æ Rege.

Henricus V. Angliæ Rex meditatione myſteriorumRoſarij, vt plurimum deditus. Abraham Bzouius tom. 15. Anal. pag. 594. Et Hiſtoriæ Angelicanæ.

IoannesCaſtellæ,acLegionis Rex, erga Virginem Roſarij devotionis ſingularis. Mariana lib. 21. cap. 1.

Alphonſus V. Aragoniæ Rex, tantæ pietatis, nec non Religionis ergaDeiparamRoſarij,vt magnificentiſſima Tépla illi conſtruxerit. Cæſar Eugenius in Neapoli Sacra.

Vvladislaus potentiſſimus Poloniæ Rex in recitatione ſalutationisAngelicæ ſolicitus. Miechovienſis in Litan. Lauretan. tom. 2. diſcur. 370. n. 22. & diſcur. 374. n. 55.

Ioannes I. Luſitaniæ Rex, erga Deiparam Roſarij, in invocatione Sanctiſſimi nominis Mariæ deditiſſimus. Vaſconcellus de Regib. Luſitanis in tract.Ioannis I.

Carolus VII. Galliarum Rex, Sanctiſſimæ Mariæ nominis, quod centum, & quinquagies in recitatione Roſarij repetitur, ſemper douctiſſimus. Balingen. in Kalend. Mariano 3. Iulij.

Alphonſus V. Luſitaniæ Rex;ſummæ pietatis in Roſarij Deiparam, cuius protectionis non leuiſſima ſenſit indicia. Vaſconcellus de Regibus Luſitaniæ in perſonam Alphonſi V.

Ludovicus XI. Galliarum Rex, qui in teſtimonium eius obſervantiæ Reginæ Roſarij, cor, bonaque ſua, legauit, atque dicauit. Chryſogonus in Mundo Mariano. p. 1. diſcur. 1. n. 70. & Balingen in Kalend. Mariano 30. Auguſti.

Ioannes II. LuſitaniæRex, tanta in VirginemRoſarij fulgens pietate, vt nullam maiorem perciperet vnquam internam conſolationem, quam ex frequenti ſanctiſſimi nominis Mariæ, ac Iesv repetitione, quæ in Roſario itératur. Vaſconcellus de Ioanne II. Luſitaniæ Rege.

Philippus I.Auſtriacu Hiſpaniarum Rex,tanta erga Sanctiſſimam Myſteriorum Roſarij inventricem pietate pollens, vt vltra meditationem Myſteriorum Roſarij, alia con-

conſimilia de compaſione Virginis Deiparæ ad invenerit meditanda myſteria. Coluinetius in Kalendario Mariano die 26. Octobris. & Auguſtinus Vnichman in Brabantia Mariana lib. 2. ca. 64.

Sigiſmundus I. Poloniæ Rex, qui & à Virgine Roſacij gratias vnde quaque ſingulares accepit. Iuſtin. Miecheov in Litan. Laurentan. diſcur. 374. & Ioannes Herburt. Hiſtor. Polon.

Carolus VIII. Galliarum Rex, tantæ obſervantiæ circa Sanctiſsimi nominis Mariæ invocationem, vt ad interpoſitionem Confratrum Sanctiſſimi Roſarij, pœnam civilem contra hoc Sanctiſsimæ Mariæ nomen temerè blaſphemãtes promulgarit. Gononus in Chronico Deiparæ ad annum 1487. & Daurot. in Cathec. Hiſtor. cap. 2. tit. 49.

Ferdinandus V. Caſtellæ & Legionis Rex, ſummæ obſervantiæ in Virginem Roſarij; vnde in adverſis maximè, Dei matre implorata, ipſam ſibi promptam habere meruit Miechou. in Litan. Laurentan. diſcur. 374. num. 45. & Ioannes de Cartagena lib. 1. de Arcanis Deiparæ, Hom. 19.

Donna Iſabella Caſtellæ, ac Legionis Regina, Ferdinãdi V. vxor, ſingularis pietatis in Virginem Roſarij. Maraccius de Regibus Marianis pag. 82.

Donna Eleonora Petri IV. Aragoniæ Regis vxor, erga Virginem Deiparam tantæ obſervantiæ, vt Dei matri Regnum, Regem, atque ſucceſſores enixè commendaret. Hiſt. Arag. & Fernandez Caſtillus.

Franciſcus Dux, & Margarita Brittaniæ Duciſſa ex totis viſceribus in Virginis Pſalterium inclinati, qui & Confraternitatis confirmationem à Sixto Papa IV. impetrarunt. Bulla Sixti IV. *Ea, quæ fidelium.* & Leo X. in Bulla *Paſtoris Æterni*, atque Abraham Bzovius tom. 17. pag. 175.

Erneſtus Saxoniæ Dux, Romanique Imperij Elector, vir pietatis gloria, aliarumque virtutum præſtantia celebris, tantæ erga Deiparam Roſarij obſervantiæ, vt litteras circulares de Fraternitate Roſarij ad populos tranſmiſerit. Ioannes Andreas de Coppeſtein. lib. 3. de Fraternitate Roſarij, cap. 9.

Cœterum pro maiori rerũ indagine huius ſæculi, quæ per totam Germaniam ad Roſarij prædicationem circa hunc annum 1478. geſta ſunt, fideliter ex Abraham Bzouio Eccleſiaſtico Scriptore referremus. Vnde tenor ſit.

Primi

Primi, qui per Germaniam in album Confraternitatis Rosarij eorum nomina dederunt, fuerunt Alexander Episcopus Forliviensis Legatus Apostolicus ad Federicum Imperatorem, & Cletus Basilicæ Coloniensis, cum Rectoribus vrbis, atque Vniuersitatis, quo facto nomina dederunt. Ex Bzouio tom. 18. Annal. pag. 148.

Imperator Federicus III. semper Augustus. Adulphus Archiepiscopus, & Elector Maguntinus. Ioannes Archiepiscopus, & Elector Trenerensis, Guillelmus Archiepiscopus Auriatensis, Henricus Episcopus Monasteriensis, Episcopus Spirensis, Vangionum, cæteriquè plures Ecclesiastici dignitatis.

Ex sæcularibus verò Principibus. D. Sigismundus Dux Austriæ. Ludouicus Dux Bauariæ. Albertus Dux Bauariæ à Monechen. Federicus Dux Bauariæ à Spauchen, Ernestus Dux Saxoniæ, Henricus Landgrauius Hassiæ. Christophorus Marchio Baden. Ludouicus Landgrauius Hassiæ cum filio suo Vuillelmo, Sigismundus, Ernestus, & Rodulphus fratres, & Principes in Anhaalt & Comites Ascaniæ. Henricus Comes Nassaù, Dominus in Bylstehen. Philippus Comes in Virnenberg. Ioannes à Nassaù, & quatuor eius heredes Theodoricus, Conradus, Ioannes, & Sigismundus Duces Babariæ, Vuillelmus Dux Saxoniæ. Ioannes Dux Bauariæ Præpositus Augustanus. Vuolfangus Dux Monachij. Maximilianus Archidux Austriæ. Philippus Comes Palatinus Rheni Elector. Albertus Dux Saxoniæ, & Elector, & Albertus Dux, & Elector Brandemburgensis, præ alios Comites, aliosque titulatos ad numerum xix. Ex Abraham Bzovio tom. 18. Annal. pag. 148.

Ex Matronis verò Nobilioribus, quæ Confraternitati Rosarij præfata occasione, nomina dedere fuerunt. Donna Eleonora semper Augustaimperatrix. Maria vxor Maximiliani Ducis Iuliacensis, atque Montensis. Sibylla Marchionis Brandemburgensis vxor. Catharina vxor Vuillelmi Ducis Saxoniæ. Anna Mater Principum Anhaltioorum. Et aliæ quam plures nobilissimæ prosapiæ Matronæ Germanæ. Abraham Bzovius tom. 18. Annal. pag. 148.

Ex nobilioribus item Ciuitatibus, qui sodalitati Rosarij dederunt eorum nomina; fuerunt Augustanorum ciuium triginta duo millia. Acquisgranensium terdecim millia. Basilienſium septem millia, qua-

tuor. Francofordiensium decem millia. Leodiensium quatuor millia, & Brabantinorum triginta millia, vltrà innumerabilem multitudinem aliarum ex diuersis Ciuitatibus, Oppidis, ac Pagis, qui ad dictam sodalitatem Rosarij Coloniæ institutam confugerunt. Ex Abraham Bzouio tom. 18. Annal.pag.148.

Hinc sciamus Confratres Mariæ dilectissimi: *quam bonũ, & quam iu undum* sit in Rosarij sodalitate, cum tot Regibus, atque Nobilibus *habitare fratres in vnum*. Psalm.133.

Ex Ordine Pradicatorum ad Virginis Rosarium Selecti.

NOn defuere ex Prædicatoria Familia viri pietate, ac Religione singulares, qui hoc sæculo Rosarij exercitijs toto Spiritu se non dederint, inter quos iure merito enumerantur.

S. Vincentius Ferrerius Valentinus, Verbi Dei, Deiparæquè laudum Apostolico Spiritu Prædicator vudequaque celebris; cui à Filio, Divaque Matre Dei, insignia collata fuere priuilegia. B. Alanus p.4.cap.2.pag.201. Plod. de viris illustr.lib.1.

S. Antoninus Archiepiscopus Florentinus summæ erga Virginem Rosarij observantiæ. Plodius de vir. illustr. lib. 1.col.126. & Abraham Bzovius tom.17.Annal.pag.297.

B. Antonius de Santo Germano Vercellensis, ex deuotione singulari erga Deiparam, illi familiaris. Leander Alberti lib.5.& Plod.lib.1.col.198.

B.Ioannes Dominicus Florentinus Archiepiscopus Ragusinus, in Deiparæ laudibus celebrandis assiduus, cuius mentionem fecimus in tractatu Eminentissimorum DD. Cardinalium. Leander Alberti lib.5.& Plod.lib 1.col.127.

B. Corradinus Bononiensis, in Rosarij recitatione adeo frequens, vt neque inter manualia exercitia, à Rosarij recitatione cessare valeret: Leander Alberti lib.5. & Plod. lib. 1.col.171.

B.Ioannes Augustinus Catalanus per Hispaniam, & Ven. Fr.Iacobus Sperengerius Prior Colonien sis per totam Germaniam Rosarij Virginis Mariæ verè restauratores, atque promulgatores. Abraham Bzovius tom 18, Annal. Lusitan. Plod. & alij.

Ven.Sor.Maria de Resurrectione. Sanctissimi Rosarij deuotissima, cuius gesta memoranda refert. Ioannes Episcopus Monopolitanus p.4.lib. 3.Histor.Ord. Prædicator.

B.Petrus Caraldus. B.Thomas de Senis. B.Petrus Blanes Gallus.

Gallus. Psalterij Virginis Deiparæ ad miraculum zelatores: vnde apparitiones mirabiles, illis frequentes fuere. Ex Frācisc. Diaz Lusit. Plod. & alijs.

Quibus in Summario, addo & infrascriptos, nimirum B. Petrum Cerdannm, B. Anselmum Hisoanum, B. Damianū de Finario, B. Ioannem Fesulanum, B. Marcum Mutinensem, B. Sebastianum Brixiensem, B. Petrum de Confluentia. B. Matheum de Mantua; B. Andream da Pischeria, & B. Ioannam Lusitaniæ Regis Filiam, in exercitijs Rosarij vere professores. Ex Leandro Alberti, Abraham Bzovio, Franc. Diaz, & Plod. Quibus addendi pro complemento immediatè, &

Sanctissimi Rosarij deuoti exteri.

EX approbatis Religionibus, qui hoc sæculo Rosarij deuotioni ex professo se dederunt. Ordo Carthusiensiū primuu sibi promeruit locum Ex Ordine nempè Carthusianorum nomina dederunt Fraternitati Rosarij: Conuentus Sancti Beati ad Confluentiam: Carthusia ad Argentinam, & Conuentus Carthusiensiu propè Delftium. Ex Abraham Bzovio tom. 18. Annal. pag. [illegible] 18. In cuius obseruantiæ testimonium, mira de excellentijs Rosarij scripserunt in hoc sæculo ex Ordine Carthusiensium, P. Henricus Dissenius, natione Germanus; & P. Petrus Dorlandus, qui ambo tractatus mirabiles de vtilitate Rosarij nobis reliquerunt. Ex Theodoro Petreio in Bibliotheca Carthusiana, & Marraccio in Bibliotheca item Mariana p. 1. pag. 554. p. 2. pag. 245.

Ex Ordine S. Benedicti nomina dederunt Fraternitati Rosarij infrascripta Monasteria, videlicet, Abbas Monasterij S. Benedicti propè Basileam cum toto eius Monasterio. Abbas Monasterij Sancti Benedicti Spauehemen centum Monachorum; Monasterium S. Benedicti in Rothem ad Goringam: Monasterium Sancti Benedicti in Norda; & Monasterium S. Benedicti Tetzingæ. Abraham Bzovius tom. 18. Annal. pag. 148.

Ex Ordine Cistercienſium, Nomina dederunt Rosarij sodalitati. Monasterium Monachorum ad Salisburgum, & Monasterium ad Goringam. Ex Abraham Bzovio tom. 18. pag. 148.

Ex Ordine Canonicorum Regularium, nomina dederunt Confraternitati Rosarij, Conventus Traiectensis ad aquas Mariæ. Conuentus Bruxelensis, Conuentus Ebersbegensis; Truttenansensis, Mortzeustrallensis, & Conuentus Bercklingen.

gen. Ex Abraham Bzovio to. 18. pag. 148.

Ex Ordine tertiæ Regulæ Sancti Franciſci, Nomiua dedere omnes, & ſinguli Fratres Conuentus Sancti Nicolai ad Noueſium, & ex Ordine Minor. conſtantes in Pſalterio Virginis perſolvendo permanſerunt. S. Bernardinus Senenſis, cuius fiducia in Roſacea corona tota poſita erat, & Venerab. Soror Catharina Bononienſis, quæ Myſticum Roſarium de vita Deiparæ meditãda nobis reliquit. Ex Abraham Bzovio tom. 18. Annal. pag. 148. P. Franc. de la Cruz in Hortulo Mariano Areola 4. c. 4. pag. 187. Et Marracio in Bibliotheca Mariana p. 1. pag. 871.

Diuerſorum verò Ordinum Sanctimonialium per totam Germaniam, quæ hoc ſæculo 1400. nomina dederunt Confraternitati Roſarij, præſertim Benedictinorum, Ciſtercienſium, Dominicanorum, aut Minorum cœnobia fuerunt innumerabilia. Ex eodem Abrahamo Bzovio tom. 18. Annal. pag. 148. Quibus ſic prælibatis, quot, qualeſque fuerint in hoc ſæculo Roſarij progreſſus, cum dicta hucuſque, atque geſta ex probatis Authoribus ſint luce meridiana clariora, ſatis, lateque conſtat. Vnde progredimur ad

***

MEMO

MEMORABILIA
QVARTI SÆCVLI
VIDELICET.
Ab anno 1512. vsque ad annum 1612.
VICTORIÆ
OPE ROSARIJ
CONSEQVVTÆ.

ETsi innumeræ essent pro hoc fæculo recensendæ Sanctissimi Rosarij victoriæ; nos tamen pro Confratrum eruditione, celebrioribus duntaxat huius sæculi, contenti erimus. Et primo de

Anno 1512. Memorabilis nobis occurrit celebris illa victoria Rosarij Virginis, qua Sigismundus I. Poloniæ Rex Potentissimus, de hostibus cæsis ad quadraginta millia, & de captiuis ad decem millia apud Ofran enumerauit; vnde, & pro commemotatione tantæ victoriæ ope Virginis consequutæ, Leo Papa X. ad supplicationem pijssimi Regis, inter [redacted] solemnia, ad Virginis gloriam, in qualibet Poloniæ Regni Diœcesi per Ordinarios Anniuersarium celebrari mandauit, vt Christi fideles de parta victoria aduersus Moscouitas congauderent. Miech. in Littan. Laurit. discurs. 374. num. 57. de qua victoria mētionem fecimus in præcedenti sæculo, verum fuisse huius sæculi fructum. Ex Ioanne Herburt. lib. 20. Histor. Poloniæ. Existimamus probabile.

Anno 1516. Emmanuel Lusitaniæ Rex hic sub Virginis Rosarij auspicijs grauissima hostium internecione, subiectis sibi; suoque Imperio Goa, Armusia, Malaca, Maluciisque dictione Orientaliū, victoriam consequitur, & pro tali triumpho coronam sibi texit ad immortalitatem. Vasconcellus de rebus Lusitanis, in

Em-

Emanuelem. Miechou. in Litan. Lauretan. discurs. 374. n. 69. & Balligen. in Kalend. Mariano 13. Decembris.

Anno 1559. Philippus II. Austriacus æternæ memoriæ, Hispaniarum Rex in Sanctissimi Rosarij deuotione celebris; hic nullo alio fretus auxilio, quam Deiparæ Virginis, validissimo subsidio, rebus Melitensibus à Turcarum exercitu perturbatis, sedatis. Mauribus in Bœticæ Regno tumultuantibus domitis, tandem memorabili pugna vsque ad internecionem in Africa munitissimã Arcem del Pevol de Velez, nuncupatum è Turcarum manibus eripuit, atque sibi vendicauit. Balingen in Kalendar. Marian. 13. Septemb. Miecho. in Litan. Lauret. discurs. 374. num. 46. & Marraccius de Regibus Marianis, pag. 228.

Anno 1571. Dum res Christiani orbis à validissima Turcarum classe in dies magis, ac magis præmerentur, ac proinde in summo rerum discrimine conspicerentur Christiani Principes indissolubili pacis fœdere ad inuicem confœderati, fusis per Orbem Rosarij precibus Virgineque Deipara erixe implorata: illicò Angelico circumvallata subsidio, præstò illis fuit, in Corintiacho sinu ad Naupactum Achaici sinus. Nam dum sodalitates Rosarij solitat preces, ac processiones haberent, de Turcarum Classe, Christiana longè potentiori, vniuersa ferè partim capta, partim depressa, cæsis suprà quinquaginta millibus, quindecim millibus captis, nec non septem millibus Christi fidelibus iam captivis in libertatem redactis; gloriosissima per omnia sæcula victoria ope Virginis consequuta, de Christiani nominis hostibus mirabiliter triumpharunt. Quare tantæ victoriæ cùm publicis inscriptionibus, tum solemnijs Aniuersarijs Romæ Santissimus Pius Papa V. in Hispania Philippus II. Austriacus, & Venetijs Senatus Venetus communis lætitia inditia, vniuersalisque gaudij signa dederunt. Cardinalis Cæsar Baronius in Martyrologio Romano die 7. Octobris. Ioannes Antonius Gabbutius in vita Pij V. P. Franciscus Turcellinus Societatis Iesu. Miechov. in Litan. Lauretan. discursu 374. num. 46.

Anno 1593. Rupertus Principes Egembergensis Archiduci Ernesti Locumtenens, Cæsareæ Maiestatis Dux militum apud Kamen Saua, atque culpam cum solis quatuor millibus Christianis partim equitibus, & partim peditibus, præcedentis Pij V. Victoriæ Navalis aduersus Turchas memor,

nec

nec immemor tanti beneficij. Dei exercituum, Bellatricisque Rosarij Mariæ, præsidio inuocato, pugnam cum paucis, viriliter aggreditur, in qua de viginti quinque millibus vsque ad internecionem decem, & octo millium Turcarum mirabiliter triumphauit. Vnde, & pro gratiarum actione Monasterium Silachiense, vbi Rosarium Virginis de more recitari consueverat; ter victoriosus exercitus (iuxta mirabilem Mysteriorum Rosarij partitionem) genua flectendo ante Templi Ostium, citra superstitionis scrupulum, circumdedit: Campana lib. 4. Histor. vol. 2. & Astolphius in Officina Historica lib. 4.

Anno 1606. Sigismundus III. Poloniæ Rex, Virgini Rosarij, nec non sodalitati eiusdem Virginis à teneris annis deditissimus; hic Deipara intercedente, sui Regni domitis superbis, profligatis hostiũ exercitibus; glorioseque in pace omnibus compositis, tandem pro coronide de contumacibus Rochoscanis insignem victoriã reportauit. Maximil. Sand. in Maria Luteæ Mystica, pag. 616. Annal. Poloniæ, & Miechov. in Litan. Lauret. discurs. 24. num. 60. Hæc breui mande victoria huius sæculi celebrioribus ope Virginis Rosarij gloriosè consequutis.

Viscera Materna Deiparæ ex Rosario in Fratres Prædicatores.

EX promotione deuotionis Sanctissimi Rosarij Virginem Deiparam, speciali quadam affectione suos adamare Fratres, ac Sorores Ordinis Prædicatorum. Vigore eius viuæ vocis oraculi: *Quandiù durauit hoc Psalterium in tali Ordine sancto, tandiù scientia, sapientia, obseruantia, miracul. rũ fama, & gloria apud Deum, & homines in immensum florebunt.* B. Alanus p. 2. cap. 17. pag. 107. nullus sani capitis est, qui in dubium revocare audeat, aut asserat contrarium. Cæterum, quoniam experientia est rerum Magistra, idcirco ea, quæ Dominicana Religio experta est in hoc sæculo fidelissimè referremus. Etenim. De

Anno 1512. In actuali Rosarij lectione, aut Meditatione mysteriorum eiusdem, Vener. Sor. Charitati de Gambra Ordin. Prædicatorum circa eadem Sanctissimi Rosarij Mysteria nonnulla revelantur abscondita. Plod. lib. 3. vir. illustr. col. 465. & 466.

Anno 1513. Beata Virgo Maria. In nocte Sanctissimæ Natalis Dominici, Puellum Iesum in vlnas B. Sor. Antoniæ

niæ Brixienſis viſibiliter consignat, vt ab ipſo, omnibus alijs Sororibus, videntibus, Sanctam eius benedictionem accipiat. Plod. de viror. illuſtr. lib. 3. col. 464.

Anno 1530. B. Soror Stephana de Quintiano dicta de Soncino, dùm in meditatione Myſteriorum Roſarij occupatur B. Virgo Maria multa illi revelat de Chriſti Vnigeniti Filij ſui paſſione. Plod. de vir. illuſtr. lib. 3. pag. 462.

Anno 1536. B. Virgo Maria, Infantulum Ieſum miraliberalitate in manus B. Sororis Luciæ Narnenſis conſignat, in teſtimonium gratæ ſibi ſervitutis ex meditatione Roſarij. Luſitan. in Chronic. Martyrol. Ordinis Prædicat. & Plod. de viror. illuſtr. lib. 3. col. 433.

Anno 1537. Hoc idem præſtitit B. Virgo Maria in nocte Natalis Domini Venerabili Sorori Domicillæ Bononienſi Móniali in Monaſterio Sanctæ Agnetis Bononiæ. Ex Scripturis præfati Monaſterij, & Plod. de viror. Illuſtr. lib. 3. col. 441.

Anno 1538 Beata Virgo Maria viſibiliter apparet Venerabili Sorori Potentianæ Florentinæ, oſtendens ei annulum, quo Vnigenitus Filius eius B. Catharinam de Riccijs ſibi in Sponſam ſubarare intendebat. Plod. lib. 3. vir. illuſt. col. 413.

Anno 1539. Beata Virgo Maria ad promovendum, Roſarium in partibus Hiſpaniarū præ cæteris ſibi elegit B. Ioannem de Amato Valentinum, cui viſibiliter apparens Roſarij prædicationem, non niſi Apoſtolico zelo eſſe exercendam, conculcat, qui & Roſario Virginis mulierem à dæmone obſeſſam, mirabiliter liberauit. Franc. Diaz Hiſtor. Aragonia, & Plod. lib. 1. vir. illuſtr. col. 43.

Anno 1547. B. Soror Catharina de Raccomiſio in meditatione Myſteriorum Roſarij occupatiſſima, ad Mariæ interpoſitionem ter â Chriſto Domino in Sponſam ſubaratur, qui & Virginem Deiparam eidem Sorori Catharinæ in dilectiſſimam Matrem aſſignavit. Seraphin. Radius, & Plod. viror. illuſtr. lib. 3. col. 470.

Anno 1559. Bononiæ dum in Venerab. Monaſter. Sancti Mathiæ Moniales Ordinis Prædicatorum in recitatione Roſarij de more ſalutationem pronunciant Angelicam, Virginique Deiparæ illam humiliter offerunt, quoties id præſtant, toties Regina Cælorum virentes, atque ſuave olentes Roſarum Ramos, de ore Sancti Dominici ſui duxerunt exegit, atque ſibi aſſumit. Plod. de viror. Illuſt. lib. 3. col. 448.

Anno

Anno 1560. Beata Virgo Maria ſervo ſuo B. Thomæ à Sancto Ioanne in ſummo tentationum diſcrimine, illi manu ſua glorioſiſſima occurrit, eique ſic manu apprehenſo inquit: *Eia Fili, ecce ego tibi preſto ſum. Vade meum predica Pſalterium.* Qui, & primo ad Indos Roſarium Apoſtolico ſpiritu promulgauit, ab Angeloque de hora mortis certior factus, & tandem Virgine Maria comitante Cœlum ingreditur. Auguſtinus Dauila, Padilla Hiſtor. Mexic. & Plod. de viror. illuſtr. lib. 2. col. 20. & 21.

Anno 1565. Beata Virgo Maria, vt B. Soror Oſſana de Cartaro in meditatione Roſarij cœleſtium Myſteriorum fieret particeps, viſibiliter ei apparens in nocte Natalis Domini: omnia, & ſingula Myſteria circa puelli Ieſu uatiuitatem occurrentia exponit, atque patefacit. Plod. de viror. illuſt. lib. 3. col. 506.

Anno 1568. In venerabili Monaſterio Ferrarienſi S. Catharinæ Virginis & Martyris, à Virgine Deipara eadem fere gratiam Venerab. Sor. Cecilia Sancti Monialis Roſarij Virginis deuotiſſima conſequitur [illegible] natalis Dominici. Seraphinus Radius, & Plodius de viror. illuſt. lib. 3. col. 489.

Anno 1573. Bononiæ in Ven. Monaſt. S. Petri Martyris B. Virgo Maria Monialibus dicti Monaſterij affabilem, familiarem, nec non veluti contuberna lem illis ſe oſtendit potiſſimè verò Ven. Eufraſiæ & Accurſio in exercitijs Roſarij, vt maximè occupatæ. Ex Plod. de viror. illuſtr. lib. 3. col. 450.

Anno 1574. Beata Virgo Maria Bononiæ cellam Ven. Soror. Clementiæ de Baneis in mortis eius articulo ingreditur, eam benignè in agone cõfortat, atque eius animam ad amena paradiſi gaudia perducit. Ex Plod. de vir. illuſtr. lib. 3. col. 449.

Anno 1581. Beata Virgo Maria cellam Beati Ludouici Bertrandi ſplendidiſsima luce ingreditur; cumquè de excellentijs, & virtutibus Roſarij erudit; vnde non ſolum in Hiſpania, verum & apud Indos Pſalterium Virginis Apoſtolico zelo predicando mirabilia per Roſarium patrauit. Franc. Diaz. Vincent. Antiſt. & Plodius de vir. illuſt. lib. 1. col. 40.

Anno 1582. B. Soror Maria de Popilio in Roſarij exercitijs, dum deuotè occupatur, à Virgine Deipara viſitatur, de eiuſdem Roſarij Myſterijs inſtruitur, ac tandem conſolatione cæleſti recreatur. Seraphinus Radius, & Plod. de viror. illuſtr. lib 3. col. 428.

Anno 1590. B. Virgo Ma-

ria filio eius Benedictiſſimo aſſociata cellam Vener. Soror. Catharina de Riccijs ingreditur, acceptaque à Deipara Sororis Catharinæ manu, illam porrigit Filio, quam in teſtimonium gratæ ſervitutis ex Roſario ſibi deſponſat. Seraphin. Radius, Plod. de viror. illuſt. lib. 3. col. 405.

Anno 1591. Bononiæ in Venerab. Monaſterio Sanctæ Agnetis Ordinis Prædicatorũ, Moniales ibi ſtupenda vident à Virgine Deipara ſibi revelata; dum in recitatione Roſarij occupantur. Plod. de vir. illuſt. lib. 3. col. 443.

Anno 1592. Beata Virgo Maria deuotum Roſarij filium ſuum B. Ioannem Uallisoletanum in vltimo rerum diſcrimine conſtitutum benigniſſimè in lectulo decumbentem viſitat, ipſumque recreatum ad Cœli gaudia introducit. Padilla Hiſtor. Mexicana, & Plod. de vir. illuſt. lib. 1. col. 47.

Anno 1596. B. Virgo Maria, adeò gratas ſe habere oſtendit Angelicas Salutationes, quæ ex Fratrum Prædicatorũ perſolutione Roſarij ore proceduntur; vt Salutationes Angelicas ab ore P. Generalis totius Ordinis prædicti procedentes, non niſi ſub forma pulcherrimarum Roſarum ad eius coronidem acceptare voluerit. Ex Angelo Florillo in Chronologia Roſarij pag. 568.

Anno 1602. B. Dominicus de Annadon Hiſpanus Sanctiſſimi Roſarij de mandato Virginis Apoſtolicus Prædicator, quem Virgo Deipara tanta extimatione apud deuotos populos ſublimauit, vt eius Roſaria, ſeu Patriloquia ex contactu ſummo in veneratione apud Reges, ac Principes communiter haberentur. Plod. de vir. illuſt. lib. 1. col. 30.

Neque mirum ſit inter iſtius ſæculi curicula intra Prædicatorum Ordinis ſepta Virginem Deiparam tam admiranda patraſſe, ſe in exordio Sæculi in Opido Soriani deferendo Fratribus ſuis memorabilem Sancti Patris Dominici Imaginẽ. Ordini Prædicatorum eadem Virgo Maria: *Cor ſuum tradidit in ſimilitudinem picturæ.* Eccleſ. 94. Ex Brev. Ord. Prædicator. Hinc, &

Romani Pontifices erga Roſarij Confraternitatem inclinati.

TAnta fuit Summorum Pontificum erga Virginem Roſarij in hoc ſæculo deuotio, atque reverentia, tantum eius Confraternitatis augendæ atque exaltandæ ſtudium, tam ingens amor, tanta patrocinij ex ſodalitatis precibus fiducia; vt nullus ferrè exci-

titerit Summus Pontifex, qui eam ingressus non sit, præcipuis gratijs, specialibus favoribus ditauerit, vel saltem clemẽtissimo stylo in forma Brevis eam non commendarit. Etenim.

Iulius Papa II. Ita Dei Parentem sub nuncupatione Rosarij veneratus est, vt prædecessorum eius inhærendo vestigijs, inque eius pietatis argumentum. Recitantes Sanctissimum Virginis Rosarium locupletauit: Sixtus Papa V. in Bullá *Dum ineffabilia*, & Marraccius in Bibliothec. Mariana p. 1. pag. 839.

Leo Papa X. Summæ pietatis in Uirginem Deiparam sub nuncupatione Rosarij. Vnde & Indulgentias Sixti Papæ IV. & Innocentij Papæ VIII. nonnullis alijs à se liberalissimè concessis, ex certa scientia, motuque proprio confirmauit. Ex Bulla *Pastoris Æterni*. Sixto V. in Bulla *Dum ineffabilia*, & Bullario Romano.

Adrianus Papa VI. eadem affectione, qua Leo Papa X. Rosarij Confratriam prosequutus est. Etenim visitantibus Altare, siue Cappellam SS. Rosarij de Victoria speciosissimis Indulgentijs ditauit. Ex Bulla *Illius, cui Dominicum*, & Sixto V. *Dum ineffabilia*.

Clemens Papa VII. tantæ observantiæ in Virginem Rosarij, vt omnes, & singulas Indulgentias Adriani VI. & Sixti IV. & Leonis X. Confratribus Rosarij concessas præsertim visitantibus quinque Altaria in Ecclesijs Ordinis Prædicatorũ de benignitate, Apostolica liberalissimè confirmat. Ex Bulla *Ineffabilia*. Bulla *Etsi temporalium*. Sixto V. *Dum ineffabilia*, & Marraccio in Bibliotheca Mariana, p. 1. pag. 290.

Paulus Papa III. Non minoris pietatis erga Deiparam prædecessorum eius, Indulgẽtias stationum concessas visitantibus quinque Altaria, vbi situm sit Altare Sanctissimi Rosarij inhærendo vestigijs Leonis Papæ X. & Clementis Papæ VII. auctoritate Apostolica confirmat. Bulla *Rationi congruit*, & Sixto V. in Bulla *Dum ineffabilia*. Comppestein, & Marraccio in Bibliot. p. 2. pag. 214.

Iulius Papa III. Confraternitatis Rosarij maiora in dies desiderans incrementa omnes, & singulas Indulgentias concessas Confratribus Rosarij à Sixto Papa IV. Leone X. Clemente VII. & Paulo III. Auctoritate Apostolica benignissimè confirmat. In Bulla *Sinceræ deuotionis affectus*, & Sixto V. *Dum ineffabilia*, & Marraccio in Bibliotheca Ma-

riana part. 1. pag. 839.

Paulus Papa IV. Sanctiſſimi Roſarij Virginis deuotiſſimus, qui & dictæ Confraternitatis ſodales de Eccleſiæ cæleſtibus theſauris locupletauit. Ex Bulla Sixti V. *Dum ineffabilia*, & Marraccio in Bibliotheca Mariana p.2.pag. 215.

Pius Papa IV. Ad augendam Fidelium Confraternitatis Roſarij pietatem inclinatus, duplici reſcripto in forma Brevis, ſpiritualibus favoribus ſodalitatis prædictæ augmento intereſſet voluit multiplicando Confratrum Sacrarum Indulgentiarum dona. *Dum præclara meritorum inſignia, & cum ſicut accepimus.* Ex Sixto V. Bulla *Dum ineffabilia.* Petrus Louuet.& Marraccius in Bibliot. Mariana p.2.pag.303.

Pius Papa V. Ex Ordine Prædic. aſſumptus tantæ Religionis, ac obſervantiæ erga Virginem Roſarij, vt meritò dici poſſet in deuotione Roſarii ad miraculum: hic namque Apoſtolico zelo Roſariũ Virginis, eiuſque Confraternitatem exquiſitiſſimis favoribus, nec non ſpecioſiſſimis encomijs, atque priuilegijs per totum Orbem pro viribus exalari curauit. Ex Bullis *Iniunctum nobis. Inter deſiderabilia*,& Bulla *Conſueverunt.* Ex Sixto V. Bulla *Dum ineffabilia.* Bullario Cherubini, Petro Louvet. in Theſauro Roſarij , & Marraccio in Bibliotheba Mariana p.2. pag. 303. Nauarra Lezana, Valentinus Zagaſtazaval,& alij.

Gregorius Papa XIII. deuotionis Sanctiſsimi Roſarij promotor zelantiſsimus , qui ter decim,& amplius Bullis in forma Breuis iura Confraternitatis mirificè roborauit , atque confirmauit. Ex Sixto V. Bulla *Dum ineffabilia*, Petro Louvet. in Theſauro Roſarij , Iolepho Valentino. Chriſtophoro Zagaſtazaual,& Marraccio in Bibliotheca Mariana p. 1. pag. 517.

Sixtus Papa V. Ex Ordin. Minor. aſſumptus, non minus, ac ſi ex Dominicana familia oriundus tantæ propenſionis indefeſſionem Iurium Confraternitatis Roſarij, vt ſpecioſiſſima Bulla omnes , & ſingulas Indulgentias, indulta, ac prærogativas à Ioanne XXII. Vrbano IV. Sixto IV. Innocentio VIII. Alexandro VI. Iulio II. Leone X. Adriano VI. Clemente VII. Paulo III. Iulio III. Paulo IV. Pio IV. Pio V. & Gregorio XIII. Confraternitati Roſarij conceſſas Plena manu confirmarit , ac aliàs de nouo conceſſerit. Bulla *Dum ineffabilia.* Ex Bullario Cherubini. Petro Louuet. in Theſauro Roſarij, Valentino, & Marraccio in Bibliotheca Ma-

Mariana p.2.pag.374.

Clemens Papa VIII. tantæ affectionis erga Rosarij sodalitatem, vt in testimonium singularis eius obseruantiæ vltra magnum numerum Indulgentiarum liberalissimè eidem Confraternitati concessarum Bullam specialé in forma Brevis de ortu, & progressu Psalterij Virginis ad augédam Christi fidelium deuotionem ediderit, quæ incipiti *Ordo Prædicatorum*. Ex Petro Louuet. in Thesauro Rosarij, & Marraccio in Bibliotheca Mariana p. 1.pag.290.

Verum visis Summorum Pontificum vniuersalibus de excellentijs Rosarij acclamationibus, qui senserint in hoc sæculo Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales videndum est. Vnde sint.

Eminentissimi DD. Cardinales, erga Rosarij Confratriam inclinati.

VBeres pro hoc sæculo 1500. Rosarij fructus, non solum ex gestis Romanorum Pontificum, qui exquisitissimis Bullis, specialibusque favoribus sodalitatem ditarunt constare fatemur; verum, & [illegible] Eminentissimorum DD. Cardinalium applausu comprobari experientia docet, tesseraque Purpurato-

rum declarat, quorum primus.

Fr. Garcia de Loaysa S. R. E. Cardinalis Ordinis Prædicator. qui pro Confratribus Rosarij Indulgentias omnes stationum Vrbis Romæ pro singulis Ecclesijs Ordinis Prædic. in toto Orbe existentibus à Leone Papa X. impetrauit. Ex Petro Louuet. in Thesauro Rosarij pag. 19. & Sagastazaval.

Ægidius tit. S. Matthæi S. R. E. Presbyter Cardinalis, ac per totam Hispaniam Legatus à Latere, qui ob summam erga Virginem Rosarij deuotionem, Rosarij Confratriam nõnullis Indulgentijs in forma Breuis condecorauit. Petrus Louuet. in Thesauro Rosarij pag. 16. & Zagastazaual.

Fr. Thomas de Vio tit. Sancti Sixti Cardinalis Caietanus ex Ord. Prædic. assumptus in promotione Sanctissimi Rosarij zelantissimus, qui apud Leonem X. pro sodalitatis augmento plurimum insudavit. Angelus Florillus in Chronologia Rosarij pag. 562.

Fr. Ioannes tit. Sancti Syxti Cardinalis de Toleto ex Ordin. Prædic. assumptus, qui ad augendam fidelium in exercitijs Rosarij devotionem, pro recitantibus Rosarium, speciales favores â Paulo Papa III. impetrauit. Ex Petro Louuet. in Thesaur. Rosarij pag. 52.

Ale-

Alexander tit. Sancti Ioannis ante Portam Larinam Cardinalis Crebellus, Iurium Cõfraternitatis Roſarij, nec non eiuſdem immunitatis defenſor acerrimus. Ex Petro Louuet. in Theſauro Roſarij pag. 203.

S. Carolus Mediolanenſis tit. Sanctæ Praxedis Cardinalis Borromeus eximiæ deuotionis erga Virginem Roſarij, qui pro erectione Confraternitatis eiuſdem in Eccleſijs ſuæ Diœceſis ex profeſſo ad excitandam populorum deuotionẽ litteras Paſtorales vulgauit. Marraccius in Bibliothec. Mariana p. 1. pag. 262.

Fr. Michael Bonnellus tit. Sanctæ Mariæ ſuper Minervã Cardinalis Alexandrinus Ord. Prædicator, hic Iurium ſodalitatis Roſarij apud Sacras tam Sacrorum Rituum, quam Epiſcoporum Congregationes pro viribus defenſor; quin, & apud Pium Papam V. Gregorium XIII. & Syxtum V. pro augmento priuilegiorum eiuſque manutentione plurimum ipſum coadiuuaſſe compertum eſt. Ex Petro Louuet. in Theſauro Roſarij pag. 203. Petro Martyre feſto, & ex Bullæ Svxti V. *Dum ineffabilia.* Ex Bullario.

Cæſar tit. SS. Nerei, & Achilei Cardinalis Baronius ſummæ deuotionis erga devotionem Roſarij, qui & elegantiſsimo ſtylo quantum in Eccleſia Dei proficua ſit Roſarij deuotio in Martyrolog. Romano die 7. Octobris oſtendit. Ex eius commentarijs ad diem 7. Octobris de excellentijs Roſarij in Nauali Victoria.

Fr. Hieronymus Xaviere titul. Sanctæ Sabinæ *P*resbyt. Cardinalis ex Prædicatoria Familia aſſumptus, tantæ deuotionis erga Virginem Roſarij, vt primò in Eccleſia Sanctæ Mariæ ſuper Minervam applauſibilem modum recitandi Roſarium, per Choros Romæ ipſe introduxerit. Ex Caliſto Meſſanello de legibus Confraternitatis Roſarij, & Angelo Florillo in Chronolog. Roſarij pag. 566.

Hic recenſendi eſſent, & alij ſummæ integritatis Eccleſiæ Prælati, qui tum in eorundem Diœceſibus ad praxim, tùm in publicis ad populum Concionibus, tùm elaboratis eorundem ſcriptis Roſarij vtilitatem, profectum, atque vtilitatem oſtentant, quos tamen brevitatis gratia acuratiſsimo Lectoris ſtudio ex Lectura Scriptorum remittimus.

Regiæ Maieſtates, alijque Orbis Chriſtiani Principes SS. Roſarij dedicati

PLures in hoc ſæculo erga Virginem Roſarij dicatas, de-

deditas Regis, atque Christiani Orbis Principes extitisse, qui hanc Sanctissimi Rosarij Reginam in Dominam, ac Patronam sibi acceptarint; extra dubium est. Etenim

Carolus IX. Galliarum Rex tantæ deuotionis erga Deiparentem extitit, vt in testimonium eximiæ eius obseruantiç pluries in die statuam Virgiais Rosarij sibi dilectæ visitare consueverit Poyre de triplici Corona B. Virginis tract. 3. cap. 7. & Marraccius de regibus Marianis pag. 41.

Emmanuel Lusitaniæ Rex, qui inter cætera eius deuotionis testimonia in memoriam Mysteriorum Rosarij. Edículam Virginis Deiparæ à Bethleem in Magnificentissimum Templum ædificauit. Vasconcellus de Regibus Lusitan. in Emmanuel, & Balingen. in Kalendario Mariano 13. Decembris.

Franciscus I. Galliarum Rex in Diuinis Virginis Rosarij laudibus celebrandis assiduus, hic de victoria aduersus Heluetias ope Virginis consequuta Monasterium Regale, in quo Rosarium Virginis recitari consueuerat à fundamentis errexit. Gregorius Calva-
-rius in Mariano Kalend. die
8. Ianuarij. Balingen. & Miechov.
in Litan. Lauretan. discur. 374
num. 37.

Henricus II. item Galliarum Rex in recitatione Angelicæ Salutationis (ex qua Rosarium conflatur) adeo frequens, vt né ad paululum siue Deipara Rosarij deteneretur, per omnia cubicula Regij Palatij Virginis Mariæ Iconas collocari mandauit. Baligen in Kalend. Mariano die 12. Iulij, & Marracius de Regibus Marianis pag. 105.

Henricus I. Lusitaniæ Rex à Sapientissimo Ludouico Granatensi Ordinis Prædicatorum in meditandis Sanctissimi Rosarij Mysterijs instructus, tantum profecit, vt in testimonium singularis eius pietetis erga Virginem Deiparã, pias quinquaginta nullas Rosarij meditationes in lucem ediderit. Vasconcellus de Regibus Lusitan. Balingens. in Kalend. Mariano 31. Ianuarij, & Miechov. in Litan. Lauretan. discursu 374. num. 70.

Ioannes III. Lusitaniæ Rex Virgini Rosarij adeo deditus, vt in commodiorem vsum contemplandi Incarnationis Mysterium potissimum Gaudiosorum obiectum. Sacellum Vlissipone, sub nuncupatione Sanctæ Mariæ ad Betheelem sibi instruxerit. Autonius Vasconcellus de Regibus Lusitan. & Balingen. in Kalend. Mariano 19. Decembris.

Philippus III. Austriacus His-

Hiſpaniarum Dei gratia Rex Catholicus, tanta pietate in Virginem Roſarij pollens, vt eiuſdem Roſarij clientelam, atque ſodalitatem intrare pro ſummo honore duxerit. Hyacinthus Choquetius in Triumpho Roſarij cap. 9. & 12. & Marraccius de Regibus Marianis pag. 230.

Stephanus Batorius Poloniæ Rex ſummi ſtudij in Virginē Roſarij, eiuſque Confraternitatem, vbique terrarum per Fratres Prædicatores celebratam; adeò in Dominam, ac Patronam agnouit, vt nil vnquā: Deipara Roſarij in conſulta, deliberaſſe feratur. Ioannes Rzerius in Regum Palladio diatriba 6. & Turcellin. Hiſt. Lauretan. lib. 2. c. 6.

Sebaſtianus Luſitaniæ Rex eximiæ obſervantiæ in Virginem Roſarij, hic non niſi perſoluto prius Deiparæ conſueto Roſarij penſo Regni negotijs aſſiſtere audebat. Vaſconcellus de Regibus Luſitan. Ioannes Vadati in Annal. Marian. ſabb. 3. & Marraccius de Regibus Marianis pag. 282.

Donna Conſtantia Sigiſmundi III. Poloniæ Regis vxor. tantæ deuotionis extit erga Roſarij Deiparam, vt totam eius fiduciam in Angelica Salutatione per Roſarium repetita repoſuerit. Maximilian. Carderus in Maria Luna Myſtica pag. 656. & Annal Polon.

Hic enumerandi eſſent, & Sigiſmundus I. Sigiſmundus III. Potentiſſimi Poloniæ Reges. Rupertus Egembergenſis Princeps, & Philippus II. Auſtriacus ſemper Auguſtus, qui de manu Reginæ Cælorum de hoſtibus eius ope celeberrimas à ſæculo victorias reportarūt. Cæterum quia iam ſatis de his tractarum habuimus cum de eorundem glorioſiſſimis victorijs egerimus; idcirco brevitatis gratia ad ſupperius dicta pium Lectorem remittimus.

Ex Ordine Prædicatorum Sanctiſſimo Roſario Virginis deditiſsimi.

SI deuotionem erga Virginis Roſarium in Prædicatoria Familia eradicatam pro hoc ſæculo 1500. ex intimis rimari voluerimus certè deficiet enarrationi tempus, & nō enarratio tempori: præſertim cum nullus ex æquo Ordinis Prædicatorum ab hoc Roſariano Cathalogo ſecerni, aut ſecludi poſſit. Verùm celebriores referendo, qui in Virginis obſequio inſudarunt, brevique manu ex pluribus, dicimus quod enumerandus ſit inter cæteros.

B. Fr. Ioannes de Hurtado Salmaticenſis in meditatione Myſ-

Mysteriorum Rosarij ad miraculum assiduus. Ex Plod. vir. illustr.lib.1.

B. Alfonsus de Almazata Hispanus tantæ obſervantiæ in promotione Sanctissimi Rosarij, vt nunquam concionem ad populum haberet,quin de excellentijs Rosarij Virginis Sermonem Apostolico spiritu non texerit peculiarem. Francisc.Diaz Histor.Aragon. & Plodius de vir. Illustr. lib. 1.col.41.

B. Christophorus de Siuiglia in meditatione Mysteriorum Rosarij assiduus, eiusque promotionis feruentissimus zelator.Padillæ Histor. Mexico, & Plodius de vir. Illùstr. lib.1.col.54.

Ven.Fr.MichaelOrtizTertiarius summæ deuotionis in Rosarij recitatione, vndè in Mexico per os omnium ad miraculum commendabatur. Padilla Histor.Mexic. & Plodio lib.1.col.57.

B. Vincentius de Sancto Stephano in recitatione Rosarij vnicus.Ex Plod.viror. illustr.lib.1.col. 226. ex Martyrolog.Ordin.Prædicat.

B. Dominicus de Monte Maiori,cui Rosarij occupationes,erant summæ delitiæ.Frãciscus Diaz Histor,Aragon. & [illegible] 2.col. 103.

Ven.Fr.Ludouicus Granatensis morum probitate, atque scientia celebris; Sanctissimæ Virginis Rosarij deuotissimus, vnde in testimonium eius pietatis libellum de meditationibus Rosarij composuit. Plod. de viror.illustr.lib. 1. & Maraccius in Bibliotheca Mariana p.2.pag.28.

B. Petrus de Praccia, qui Virginis Rosarium cum tanto zelo Apostolico apud Indos prædicauit, vt ex illis gentibus magnum populum Domino acquisiuit. Augustt. Dauila. Histor.Mexico, & Plod. de viror.illustr.lib.1.col.23.

Ven.Fr.Ioannes de Calarogia Virginis Rosarij adeò devotus, vt apud Indos in summa habitus fuerit veneratione. Augustt.Dauila Histor. Mexico,& Plod.de viror.illustr.lib. 1.col.45.

B.Petrus de Corduba apud Indos in promotione Rosarij Virginis verè Mariæ Apostolus, præsertim in Mexico.Augustt. Dauila Histor. Mexico. & Plod.de viror.illustr. lib. 1. col. 50.

Ven.Fr.Dominicus de Sancta Maria ex singulari affectione in pronuntiatione Sanctissimi Nominis Mariæ in Rosario sic nuncupatus. Aug. Dauilæ Histor. Mexico, & Plod.de viror.Illust.lib.1.col. 52.

B.Dominicus Fycia Indus

in Roſarij exercitij vſque ad hominum admirationem deditus. Auguſt. Dauila Hiſtor. Mexico, & Plod. de vir. illuſt. lib. 1. col. 84.

B. Soror Margarita de Mutina Tertij Ordinis Prædicatorum tantæ fiduciæ in Roſarij Reginam, vt panis fragmenta, dum in eleemoſynam pauperibus diſtribuerent, in eius manibus multiplicari, nec non in ſuauè olentes Roſas pulcherrimas conuerti mereretur. Seraphin Radius, & Plod. de vir. illuſtr. lib. 3. col. 452.

B. Soror Maria de Reggio, quæ dum in prædicatione Myſteriorum Roſarij occuparetur tanta refundebatur dulcedine, vt ſæpè ſæpius extra ſe ipſam in extaſim rupi viderentur, Seraphin. Radius, & Plod. de vir. Illuſtr. lib. 3. col. 453.

Quibus hucvſquè enumeratis recenſendi eſſent, & pro hoc ſæculo in devotione Roſarij ferventes ex Ordine prædicatorum Venerabiles PP. Fr. Franciſcus Garzias Hyſpanus, Fr. Michael Cuba Indus, Fr. Ioannes de Treuino ex Provincia Mexico, B. Calimerius de Monte claro Diœceſis Brixenſis, qui ad cumulum aliorum multorum ex frequentia exercitorum Roſarij, cum ſcientia, tùm morum bonitate ſemper illuſtres claruere. Iuxtâ Virg. Deiparæ vaticinium, *Flores mei fructus honoris, & honeſtatis Ecc. cap.* 24. Quorum geſta ex approbatis authoribus. Aug. Dauila in Hiſtor. Mexico. Padilia in in Hiſtor. Mexico. Seraphin. Rad. & Ioannes Michael Plod. de vir. Illuſtr. Ord. Prædicatorum, quiſquis ſit conſuiere poterit, hæcquè expredicatoria Familia pro complemento huius ſæculi ſint. Et

Exteri in devotione Sanctiſſimi Roſarij ſingulares.

SIngularem, pepetuamque Exterorum in Deiparam Roſarij fiduciam melius comprehẽdere nequimus, quã ex Cœnobiarum Collegijs; in quibus omnium virtutum genera præſertim pietatis, atque perpetuæ obſervãtiæ erga Dei Genitricem ſub nuncupatione Roſarij mirabiliter effulſere; inter cæteras autem Religioſorum Congregationes.

Benedictina Religioſorum hanc Roſarij obſervantiam, tam quò ad Monachos, quàm quò ad Sanctimoniales, ſicuti iam Aſiari vultu eam ſuſcepit, ita & eandem pari cultu in dies ſemper venerata eſt; quare in Italiæ & per vniuerſum Orbem [illegible] monium inter cæteros Cassinẽſes nomine totius Benedicti-

na

næ Religionis P. Angelus Sagrius Abbas Casinensis verè virtutis, ac sapientiæ exemplar. libellum de Rosario Virg. eruditissimè conscripsit. Annoldus de Vccione in Ligno Vitæ, & Marraccius in Bibliotheca Mariana p. 1. pag. 103,

Carthusiana Religio à primæua ætate ferme solo Rosarij lacte enutrita, ne dum in eadé deuotione persuerare dicitur; verum, & modo cæterarum in comparatione, quodam modo eas videtur antecellare. Hinc nomine totius Carthusiæ P. Antonius Dulckmus natione Germanus nonnulla Opuscula singulari pietate fragrantia Virginis Rosarium exulit. Ex Petreio in Bibliotheca Carthusiana, & Suerto in Athenis Belgicis.

Religio Canonicorum Regularium S. Augustini ex deVotione Sanctissimi Rosarij in hoc seculo iure merito illustris, hæc inter cætera eius pietatis monumenta erga Virginem Rosarij dedit P. Martinum Nauarrum, P. Theseum Mansuetum Vulanatensem, & P. Ioannem Mauburnum Bruselensem, qui omnes eruditissimè de excellentijs Rosarij scripsere. & Marraccio in Bi- [illegible] Mariana

Franciscana Religio ab incunabulis inter Rosarij Virginis exercitia enutrita, atq; educata, vt communis lætitiæ huiuscemodi Seraphicæ pietatis erga Virginem Rosarij sufficientia testimonia daret. Sixti Papæ V. largissimæ cõcessiones in favorem Confraternitatis, nec non elaborata monumenta de excellentijs Rosarij in lucem ædita à Patre Ioanne Carthagena, Patre Marcello de Ribandeneira, & P. Paschali Baylon Valentino, pro hoc sæculo satis comprobarunt. Ex Marraccio in Bibliotheca Mariana p. 2. pag. 75. & pag. 200.

Carmelitarum Discalceatorum, altera Seraphica Religio in Rosarij exercitijs à Sancta Matre Theresia fundata, quanti; meriti quantæque vtilitatis sit hic modus salutandi Dei Genitricem, per Rosarium satis, superque eadem Seraphica Theresia agnovit; Dum Rosarij Deiparæ Monasterij curam sibi demandatam Theresiæ nomine benignè suscepit. Quantum pro indè, hæc Rosarij deuotio in Carmelitarum Discalceatorum Ordine creverit, testis sit, omne acceptione maior, P. Ioannes à Iesv Maria Hispanus, qui pro eius Religione modum facilem, atque omnibus pervium meditandi Virginis Rosarium præscripsit. Marraccius in Bibliotheca Mariana p. 1. pag. 744. & P. Fran-

crucis de la Crux Soc. Ieſu in Hortulo Mariano Areola. 3. cap. 2.

Societas tandem Ieſu toto Orbi celebris non minus pietate fulgens ac huius ſaluberrimæ deuotionis Roſarij honorem zelans; hæc diuinis ſæper intenta, non ſolum Alumnos ſuos hoc Roſarij ab incunabulis lacte enutrivit, verùm etiàm ad proximi commodum inter cætera Societatis pia exercitia, iſtud Roſarij Virginis penſum introduxit: vnde tantum profectum Societas ſuſcepit; vt tam publicè, quam priuatim, P. Lucas Pinellus, P. Petrus Thyreus, P. Thomas Vvortoigromus Anglus, P. Ægidius à S. Aldegunde Duacenſis, P. Franciſcus Arias, P. Franciſcus Coſterus, P. Iacobus Alvarez, P. Ioannes Buſeus, P. Ioſeph Creſuuellus Anglus, alijque PP. ſolito elegantiſſimo Societatis ſtylo, purgatoque calamo, & pietatem oſtenderint, & Dei Genitricem Mariam ſub nuncupatione Roſarij pro viribus eorum ſcriptis exulerint. Ex Alegambe in Bibliotheca, & Marraccio in Bibliotheca ſimiliter Mariana p. 1. & 2.

Cum igitur Celebriores in Eccleſia Religionis inter cætera earundem pietatis obſequia, inditam ſibi vindicent in Mariam Roſarij ſummam Religionis obſervantiam, extra dubium eſt, quin *ſurrexerint Filij eius, & Beatiſsimam eam prædicaverint. Multæ nanq; Filiæ congregauerunt divitias.* At hæc Roſarij Confraternitas *ſupergreſſa eſt vniverſas.* Proverb. cap. 31. Quæ dicta ſint in ſumario pro quarto ſæculo in ordine. Quibus nonnulla addenda erunt fragmenta, pro dimidia ſubſequentis ſæculi. Sint ergo.

FRAG.

FRAGMENTA
PRO
MEMORABILIBVS
QVINTI SÆCULI
VIDELICET.
Ab anno 1612. vsque ad annum 1664.

VICTORIARVM
ROSARIJ
FRAGMENTA

PRo Animæ totius Alaneæ operis Complemento, memorabiliumque ſummario, quæ hoc in dimidiato ſæculo Virginis ope acciderunt, currenti calamo nonnulla duntaxat in teſtimonium eorum, quæ diffuſiſſimè dici poſſent quibuſdam fragmentis referemus, & primò. De

Anno 1621. Ludovicus XIII. Galliarum Rex in Britanico Bello, Virginem Roſarij enixè implorata Oceano hoſtili ſanguine cruentato Angli-

[illegible] Nauibus conflatam, Gallicis armis, eam confregit, atq; depreſſit; ita vt ope Virginis Roſarij nimirum. Lilijs Galliarum Roſaceis mixtis Coronis de Anglicana Barbariæ mirabiliter triumphavit. Franciſcus Poyre de triplici corona B. Virginis tract. 3. & Maraccius de Regibus Marianis pa. 173.

Anno 1624. Vvladislaus IV. Invictiſſimus Poloniæ Rex Sanctiſſimæ Virginis Roſarij deuotiſſimus, in Turcico ſæviſſimo Bello adverſus Poloniæ Regnum concitato ad Virginem converſus, votoque pro ſubſidio emiſſo; illicò pugnam aggreditur, & eſſe hoſtiles, cum tanta Turcarum internecione proſternit copias;

pias; quod à Polonia condita numquam Poloniæ Principes conſimilem victoriam obtinere. Quare pijſsimus Roſarius Rex pro gratiarum actione Virginis Sacellum ſupplex viſitat. Simon Staroloſcus in Diva Claramontana.

Anno 1630. Idem Vvladislaus IV. Poloniæ Rex adverſus Moſechos Poloniæ confina devaſtantes equitibus atq; peditibus ſuis in vnum redactis, Virgineque Claramontana, in cuius Æde Roſaria, aliaſque preces ſupplex offere cõſueuerat invocatá, illicò illi preſto fuit, etenim hoſtibus fugatis copijs, Moſchoviam victor egreditur, pugnat, vincit, eodemque ſigno mirabiliter triumphat. Vnde ad perpetuam rei memoriam in ſignum tan celebris victoriæ ope Roſariarum præcum conſequutæ Palmas, atque Coronas Divæ Claræmontanæ ſibi dilectæ ſacrauit. Andreas Golcnouſti in Diua Claramontana, Simon Staroloſcus, in Deipara Claramontana, & everardus Vvſumbergius de geſtis Vvladislai IV. Ex Marraccio de Regibus Mariainis pag. 319.

Anno 1638. Ludovicus XIII. Galliarum Rex Chriſtianiſsimus apud Roccellam, vnitis militum copijs, cum Roſarianis paæcibus, adeo invaluit pijſsimus Rex, vt depreſsis hæreticorum animis, tormentorum vi collapſis mœnibus ex hæreticis plurimis ſis, ad Virginis tandem gloriam, Vrbe capta, mirabiliter triumphat. Quare pro gratiarum actione tantæ victoriæ magnificentiſsimum Templũ in Deiparæ cultum, quo Chriſti fideles pro Roſario Virginis perſolvendo faciliùs convenirent, à fundamentis conſtruxit. Franciſcus Poyre de triplici Coron B. Virginis tract. 3. & Marraccio de Regibus Marianis pag. 174.

Materna Viſcera Deiparæ in Fratres Prædicatores ex ſumma Roſarij devotione.

QVod Virginis Deiparæ ſingularis affectio in Fratres Prædicatores ab Ordine condito fuerit illi congentia nullus ſani capitis eſt, qui neget; ad quod huvcſque eadem Paterna propenſione, indiſſolubile pacis fœdere, vt ita diccamus, ſine vlla prorſus diminutione, quinimo integerrima perſeverauerit, hoc ea quod ex frequentibus Deiparæ Virginis apparitionibus, hiſce noſtris fragmentis, etiam [illegible] ſæculo demonſtrare ſtatuimus; exitus namque acta probant. Quare de

An-

Anno 1613. Beata Virgo Maria, ob summam Rosarij devotionem Venerabilis Sororis Rosæ Peruanæ in Filiam sibi adoptauit: eamque Filio eius Vnigenitum summoperè commenduit. *Ex processu Canonizationis eius in ressu Roma* 1664.

Anno 1616. Beata Virgo Maria in Hispania magna circumfusa luce, Curiaque Cælesti associata Cellam Venerab. Sororis Franciscæ de Sancto Dominico ingreditur, quæ ob summam Rosarij deuotionem, in Sponsam Dei Filij dilectã, desponsari meruit. Ioannes Episcopus Monopolitanus p. 5. Annal., lib. 5. cap. 46.

Anno 1617. In Venerab. Monasterio S. Dominici de Sanctarent Beata Virgo Maria visibiliter visitare dignata est Venerab. Sororem Mariam de Apostolis sibi in Rosario deservientem, quæ & Rosarium, quod Dæmon violenta manu de manibus præfatæ Sororis eripuerat, Ancillæ suæ Regina Cœlorum illeò restitui mãdavit, & ita effectus comprobavit. Ioannes Lopez par. 5. Histor. Ord. Prædic. lib. 2. cap. 35. §. Suor Maria de gli Apostoli.

Anno 1618. Beata Virgo Maria, adeo sibi in exercitio [illegible] assistit; Venerab. P. Fr. Alphonsus de Peces solo Rosarij præsidio nunitus, adversus innumeram Dæmonum multitudinem in agone positus, Virginis ope mirabiliter triumpharet. Ioannes Lopez p. 5. Histor. Ord. Prædic. lib. 3. cap. 38.

Anno 1621. Beata Virgo Maria, Adeò deamat sibi in Rosario famulantes, vt Rosario Venerab. Sororis Vgarthæ à Cruce Tertij Ordinis S. Dominici tantam virtutem conferre dignata sit vt in sola Rosarij virtute eius ancilla mirabilia opera sit. Quare, & Rosarium eius, post mortem; *Parturientur Rosarium*, dici meretur. Ioannes Episcopus Monopolitanus p. 5. Histor. Ordin. Prædicatorum lib. 3. cap. 69. pag. 745.

Anno. 1630. Fontanellati Parmensis Diœcesis, in Conventu, & Ecclesia Domus Fratrum Prædicatorum, Beata Virgo Maria sub nuncupatione Rosarij toto Orbi Christiano, publicum aperuit valetudinarium. Ex libris Miraculorum S. Mariæ Fontanellæ ab Ordinario Parmensi approbatis.

Anno 1652 die 4. Augusti currente Dominica prima huius Mensis, Virgini Rosarij consecrata pro conversione Magni Imperatoris, Imperatricisque Imperij Menomotapæ Maioris Ætyopiæ, Beata Virgo Maria pro Sacro solemni-

Lavacro Imperatoris, aliorumque Palatinorum, ac Procerum præfati Imperij, inter cæteros elegit sibi Fratres Prædicatores, vt sciamus constanterque teneamus, quod etiã in extremæ Ætyopiæ partibus, media salutatione Angelica, per Fratres Rosarij, iuxta Sanctissimum Pij Papæ V. vaticinium in Bulla *Consueverunt*: Lux Catholicæ Fidei cœpit aperiri. Ex relatione Fidedigna, exque publicis Tabellis: non sine Superiorum permissu Romæ prælo, ac luci æditis, atque impressis. Sic namque Virgo Deipara solitis favoribus sequentibus signis ex summa Rosarij deuotione ab Ordine condito, vsq; in præsentem diem, Prædicatoriam Familiam prosequuta est. Quibus fauoribus diligẽter perpensis, & Romani Pontifices solitas gratias Rosarij Confraternitati non denegarunt, sint ergo.

Romanorum Pontificum fragmenta

INter cæteros Romanos Pontifices, qui singularibus gratijs hanc Rosarij Confraternitatem dimidiato hoc sæculo quo decorarunt recẽsentur infrascripti: nimirum.

Paulus papa V. summæ affectionis, non tantùm erga Religionem Ord. Prædicatorum, verùm etiam erga Rosarij Confraternitatem, qui vltrà solitas gratias Indulgentiarum eidem Confraternitati concessas ad supplicationes Magistri Generalis Ordinis Prædicatorum Prioribus Indulgentijs, cæterisque immunitatibus, nec non privilegijs; quibuscumque in contrarium non obstantibus, restituit. Ex Bulla: *Cum olim*, & ex Petro Louuet. in Thesauro Rosarij pag. 125.

Gregorius XV. Iurium Confraternitatis Rosarij pijssimus Defensor, qui in Bulla revocationis omnium vivæ vocis Oraculorum ab eius Prædecessorbus emanatorũ; Rosarij Confraternitatem, eiusque vivæ vocis Oracula speciali studio videtur, quod excipere voluerit: Ex Bulla *Romanus Pontifex*. Ex Bullario.

Vrbanus Papa VIII. Mirabilis obseruantiæ erga Virginẽ Rosarij, eiusque Confraternitatem, vt non solùm in eam se inscribi curaverit; verùm & horam pro agonizantibus dictæ Confraternitatis, quam vocant perpetuam, sibi assignari postularit. Ex Ioanne Paulo [illegible] Maro in Joiello Rosarij, & Calistus de Messanello de legibus Confraternitatis, qui [illegible] ma pietate tanti Pontificis.

Alexander Papa VII. quem

D.

D. O. M. pro maiori Sanctæ Matris Ecclesiæ exaltatione incolumen, per tempora conservare dignetur, hinc non solum recitantes horam perpetuam pro Agonizantibus specialibus Indulgentijs locupletavit; verum, & huiusmodi Sacratissimum Rosarij Institutum esse, duntaxat Filiorum Divi Dominici amplissimum Patrimoniũ speciosissima Bulla contra vsurpantes oppositum, ad futuram rei memoriã auctoritate Apostolica, die 28. Maij 1664. Decreuit, atque declarauit Ex Bulla; *In supremo militantis Ecclesiæ*, & in Bulla informa Breuis. *Ad augendam Fidelium deuotionem.*

Eminentissimorum DD. Cardinalium Fragmenta.

NEque deesse huic dimidio sæculi ex Sacro Eminentissimorum D D. Cardinalium cætu solitos applausus erga Virginem Rosarij, eiusque Confraternitatẽ; iam pro comperto habemus; verum quinam sint præfati Eminentissimi, Sanctæque Romanæ Ecclesiæ Principes, hoc est, quod his nostris fragmentis notificamus. Inter cæteros autem in deuotione Sanctissimi Rosarij feruientes, ordine primo enumerandus venit Eminentissimus D. Fridericus tit. Sanctæ Praxedis Cardinalis Borromeus Archiepiscopus Mediolanensis, qui Sancti Caroli in deuotione Rosarij, eiusque Spiritualium exercitiorum sequẽs vestigia, pro maiori animarum sibi cõmissarum commẽdo, pro Institutione Altaris Sanctissimi Rosarij in Metropolitana Ecclesia à Magistro Ordinis Prædicatorum erectionem impetrauit. Ex actis Cancellariæ S. Mariæ Super Minervam, exque Decretis Sacræ Congregationis in vna Mediolani.

Ioannes Baptista tit. SS. Nerei, & Achilei Cardinalis Spinula, tantæ deuotionis erga Virginem Rosarij, vt Sanctimonialibus Ecclesiæ Toletanæ Rosarium Virginis, tanquam debitum pensum in singulis diebus Matri Dei per Choros persoluendum mandarit. Ferrerius in tractatu in scripto de Los Rosarios à Choros.

F. Augustinus tit. S. Mariæ de Aracœli Cardinalis Galninus ex Ord. Prædicatorum assumptus in promotionẽ Sanctissimi Rosarij, eiusque Indulgẽtiarum vigilantissimus qui & à Paulo Papa V. Indulgentias omnes, & singulas à Prædecessoribus, Coufraternitati quomodolibet concessas

confirmari, ac manuteneri perpetuis futuris temporibus curauit; sicuti, & de facto auctoritate Apostolica impetrauit. Ex Bulla *Cum olim*. Et Petro Louuet. pa. 125. Thes. Rosarij.

Fr. Desiderius Scalea Cardinalis de Cremona nuncupatus Ord. Præd. c. Iurium Confraternitatis Rosarij adeò defensor, vt in Publicis Congregationibus DD. Eminentissimorum Cardinalium pluries in Priuilegiorum eiusdem manutentiones insudauerit. In vna Bolonien si. Ex Petro Louuet. in Thesauro Rosarij pag. 155.

Franciscus tit Sancti Eustachij Cardinalis Boncompagnus Archiepiscopus Neapolitanus, qui in eius Vrbe Neapolitana, non solum verbo, & exemplo Rosarij deuotionem in populo sibi commisso promoueri curauerit; verum vti populo sibi demandato, per necessariam in actis Synodalibus, publicis encomijs plurimum celebrauit, atque ad maiorem animarum fructum hauriendū ex consimilibus exercitijs Oratoria, Ecclesias, atq; Monasteria, in quibus per Choros commodius Psalteriū Uirginis recitaretur, sub nuncupatione Rosarij à fundamētis erexit. Angelus Florillus in Chronologia Rosarij, pag. 572. & Calistus de Messanello de Regulis Confraternitatis.

Ascanius tit. S. Mariæ de Aracœli Cardinalis Philamarinus Archiepiscopus Neapolitanus, cuius virtutum præclarissima merita in Ecclesia Neapolitana regenda ad peremnem gloriam, pér omniū ora volitant, tantæ pietatis, tanque mirabilis Obseruantiæ erga Virginem Rosarij hucvsque dedit indicia, vt inherendo Sanctissimi Pij Papæ V. vestigijs in promotione exercitiorum Rosarij, maximè quo ad solitas Processiones habendas, hanc Rosarij Confraternitatem à legibus, cæterarum Confraternitatum speciosissimo decreto plena manu excipiendo; eam extulerit, atque exaltarit. Vnde eximiæ, Religionis tanti Principis maius argumentum desiderari nequeat. Ex actis Divi Gregorij Piccerilli 1657.

Paschalis tit. Sanctæ Balbinæ Cardinalis de Aragonia ad præsens in Regno Neapolitano nomine Catholicæ Maiestatis dignissimus Pro Rex, totiusquē Senatus Eminentissimorum DD. Cardinalium gloria, in pietate [redacted] ram Rosarij maiorum suorum nemini secundus, qui Dominica prima Octobris elapsi anni 1664

1664. pro gratiarum actione memorandæ, per sæcula victoriæ Nauallis aduersus Thurcas, aliàs Austriacis, aliorumque confœderatorum armis, ope Virginis Rosarij consequutæ non solum Virginis Rosarij Sacellum visitauit; verùm, & eiusdem Rosarij, omnium Nobilium comitatu solemnem Processionem, alijs ad exemplum associauit.

F. Michael Torres Episcopus Potentiæ ex Ordine Prædic. assumptus, tantæ efficaciæ in promotione Rosarij in Ciuitate Neapolitana tempore Vesuuiamni incendij, sola Rosarij Prædicatione ad pœnitentiam, aliaque opera pia exercenda: adeo populos cominouerat, vt nullus extiterit locus, aut vicus, in quo Rosarium Virginis die, noctuque, per choros non recitaretur, vnde, & plura loca sub tutela Rosarij, ad conversionem perditarum animarum, à fundamentis erexit. Angelus Florellus in i Chronologia Rosarij pag. 571.

Marcus Maurocenus Episcopus Brixiensis eximiæ obseruantiæ in Virginem Rosarij, in cuius pietatis testimonium Anno 1649. Dominica prima Octobris in Ecclesia Sancti Dominici Domus Fratrum Prædicatorum de excelentijs, vtilitateque deuotionis Rosarij concionem ad populũ habuit; atque eadem die, per totam Vrbem, non sine animarum ædificatione, Rosarij processionem, cum innumerabili populi deuoti concursu associauit. Vnde, & nonnulla Miracula ope Virginis Rosarij in loco Ponteuici Diœcesis Brixiensis patrata, iuridica præmissa informatione ad augendam fidelium deuotionem, in autentica forma plena manu publicauit. Ex actis Curiæ Episcopali Brixiensis.

Regum aliorumque Principum Fragmenta.

FAmiliares extitisse Regnũ applausus erga Rosarij Confraternitatem, ex hucvsque relatis, ex approbatis scriptoribus satis constare compertum est; verùm si Sermo sit de dimidiato hoc sæculo 1600. fateri possumus cum Psalmista: quod iuxta Davidicum vaticinium ad laudes Dei Matris celebrandas in deuotione Rosarij omnes in vnũ conuenerint. In conueniendo populus in vnum, & Reges, vt seruiant Domino. Psal. 101. inter cæteros autem enumerandus est.

Vvladislaus glorioſissimus Poloniæ Rex, qui vt grates Virgini Deiparæ referret gratias, in exercitijs Rosarij, re-

petitioneque Angelicæ salutationis, vt plurimum occupabatur. Euerardus Vvesembergenses de gestis Vvladislai IV.

Philippus IV. Austriacus Dei gratiæ Hispaniarum Rex, ob insignem eius pietatem erga Virginem Rosarij merito Europæ ornamentũ, Catholicæque Ecclesiæ gaudium, hic Pijssimi Philippi III. sequens vestigia, Sodalitati Rosarij Summa, cum veneratione in album nomen dedit. Barthol. de Los Rios, in Epist. Dedicator. Hier. Marianæ.

Ludouicus XIII. Galliarum Rex Summæ Religionis, ac pietatis in Deiparam Rosarij, hic dum bellis præmeretur in adversis in Rosacea Corona, quam, vt plurimum manibus, pro summo honore gestabat, summoperè confidebat. Franciscus Poyre. de triplici Corona Beatæ Virginis tract. 3. cap. 9. & Marraccius de Regibus Marianis pag. 173.

Ludouicus XIV. Galliarum nunc ex, ex Voto ad Deiparam, veluti aliter S. Ludouicus tẽpore Diui Dominici natus, erga Rosarij Reginam è pectore Sereniſſimæ D. Annæ piæ Austriacæ Philippi III. Catholici Regis filiæ simul cum lacte, pietatem singularem bibit, eius obseruantiæ non semel speciem dedit; Vnde, & singularem gratiam in regendos populos sibi promeruit. Marraccius de Regibus Marianis pag. 181.

D. Margarita Austriaca Philippi III. Hispaniarum Regis vxor, tantæ affectionis in Virginis Rosarium, vt in repetione Angelicæ Salutationis, siuè *Aue Maria*, Spiritus hilaritatem frequenter in se experiri sentiret. Barthol. de los Rios in Hierarc. Mariana lib. 2. cap. 7. & Marraccius de Regibus Marianis pag. 227.

D. Cæcilia Renata Vvladislai IV Poloniæ Regis Vxor In Rosarij Deiparam totius devotionis exemplar. Quare in eius pietatis testimonium copiosissimis elargitionibus in honorem Reginæ Angelorum Altaria erexit, atque Capellas Marianas dotauit. Simon Starolouscus. Ex Marraccio de Regibus Marian. pag. 319.

D. Anna Pia Austriaca Ludouici XIII. Galliarum Regis Vxor; hæc veluti nova D. Regina Blanca Ludovicũ XIV. nunc regnantem ex Virginis Miraculo sibi datum, Virginì Rosarij, Lauretanæque Deiparæ dicauit, atque eius Regni directionem Dominæ Dominantium Supplex, ennixèq; consecravit. Ex Hyacintho Choquetio de Triumpho Rosarij, & ex Marraccio de Regibus Marianis pag. 179.

Hæc præstitere Eulogia Sacræ Maiestates. Modo Ex-

Ex *Ordine Prædicatorum Fragmenta.*

PRædicatoria Familia, quæ in dies vberes Rosarij protulit fructus, vberrimos in hoc dimidiato sæculo procùl dubio protulit, atque profert; inter cæteros autem Virginis Rosarij partiales, celebriores fuere infrascripti nimirùm.

V. Soror Paula à Conceptione, tantæ deuotionis erga Virginis Rosarium, quod in foliis nonnullarum Rosarum in eius Cælla existentium, quãdoque ad viuum Rosarij Mysteria, veluti in speculo relucentia extitisse, seu repræsentata fuisse feratur. Ioannes Episcopus Monopolitanus p. 5. Histor. Ord. Prædicatorum pag. 306. cap. 40. libro 2.

V. P. Fr. Magister Seraphinus Capponius à Porrecta. Sanctissimi Rosarij partialissimus; cuius Rosarium post mortem in testimonium eius singularis pietatis, mirabilia patrasse fertur. Lopez part. 5. lib. 3. Histor. cap. 28. pag. 568.

V. Sor. Catharina de Herrera, tantæ deuotiònis erga Rosarium vt, nisi, &c. non solum pro se ipsa; sed & pro aliis, nimirùm peccatoribus; ilud recitare consueverat: Vnde & eius Rosaria mirabilia patrarunt. Ioannes Lopez par. 5. Histor. Ord. Præd. cap. 13. lib. 3.

Ven. P. Fr. Marcus de Marthesino, summæ integritatis apud Clementem Papam VIII. in exercitijs Rosarij assiduus, qui maximo cum fructu, animarum saluti Rosarij deuotionem debitam fore super necessariam Neapoli prædicauit. eiusque exercitio exaltauit. Ioannes Lopez par. 5. Histor. Ord. Prædicatorum lib. 4. cap. 18. ll. 1.

Ven. P. Fr. Ioannes de Livana in promotione Sanctissimi Rosarij ardentissimus, cuius Rosaria à deuoto Populo, vti Sanctorum Reliquiæ venerata fuisse fertur. Ioannes Episcopus Monopolitanus par. 5. lib. 3. Hist. cap. 39.

P. Fr. Augustinus de Torres, qui Summo cum Apostolico Spiritu in populos, Rosarij deuotionem, Christiano Orbi, per vtilem ad salutem, summoperè promouebat. Lopez par. 5. Histor. Ord. Pred. lib. 3. cap. 40.

Ven. P. Fr. Ioannes Leonardus de Neapoli, qui vltra alia virtutum semina, in exercitio Rosarij assiduus, vnde Virginem Deiparam simili pẽso venerabatur, & populos erga eamdem Dei Genitricem

ver-

...bo, & exemplo consimilem stimulo ad pietatis opera occupatos tenebat in obsequium illi debitum. Lopez par. 5. Hist. lib. 3. cap. 32.

Ven. P. Fr. Petrus Rodericensis promotiones Sanctissimi Rosarij zelantissimus: hic in Insula Philippinarum Sodalitates, cum tanto Spiritu erexit; vt meritò veluti alter Beatus Alanus in partibus illis Rosarium Virginis, sequentibus signis mirabiliter propagarit. Ioan. Episcopus Monopolitanus par. 5. Hist. lib. 3. cap. 33.

Ven. P. Alphonsus Nauarrete, apud Indos in Iapponio Regno Apostolico Spiritu Rosarium Virginis prædicans innumerabiles ad fidem converti. Quare & in Martyrio à Deipara Virgine constantiã, & â Regina Martyrum firmitatem sibi promeruit. Ioannes Lopez lib. 3. Histor. p. 5. cap. 53. pag. 678.

Ven. P. Fr. Hernandus Sanctissimi Rosarij in Ciuitate Vomarensi promotor, qui, & se ipsum in obsequium Virginis Dei matris veluti Hostiã offerens, Martyrij Laureola fuit coronatus. Ioannes Lopez part. 5. Hist. lib. 3. cap. 53. §. 10. pag. 678.

Ven. P. Fr. Sebastianus Montagnus apud Indos Rosacea corona Virginem Deiparã in Psalterij exercitijs coronando, in Ciuitate Guadiena; vti Deiparæ fidelissimus Atietha, Martyrij Aureola coronatus est. Ioannes Lopez part. 5. Hist. lib. 3. cap. 23.

Verùm, vt quid Religiosos in deuotione Rosarij dicatos recensere, si ex Prædicatoria Familia Prouincias apud Indos, & Monasteria ipsa tàm Fratrum, quàm Sanctimonialium, tùm in Hispania, tùm in Gallia, tùm in Lusitania, tùm in Italia, tùm apud Indos sub Sanctissimi Rosarij Vexillo, cognomentoque militare dignoscuntur? Ex quibus semmam Dominicanæ Religionis obseruantiam erga Rosarij propagationem sibi coæuam, vndequaque in alteratam, atq; invariabilem, vsque in præsentem diem comprehendimus: atque comprobamus. Ex Ioanne Episcopo Monopolitano. part. 5. Histor. lib. 2. & 3. exque dictis Capitulorum.

Deuotorum Extraneorum Fragmenta.

NEque deesse approbatarũ Religionum, pro hoc dimidiato sæculo communes [illegible] Rosarium Virginis pietatis, atque obseruantiæ applausus, ratio ipsa ordoque rerum [illegible] offendamus. Quare per singulas percurriendo; ab antiquiore exordium sumimus.

Be-

Benedictina namque Religio, sicuti in Regulari Observantia, monasticaque disciplina semper floruit, ita ab vsitatissimo Rosarij penso Virgini Deiparæ persolvendo nunquam cessauit, Testis sit P. Cornelius Lumineus Cassinẽsis, qui de excellẽtijs Rosarij, egregium libellum conscripsit. Marraccius in Bibliotheca Mariana part. 1. pag. 301.

Canonicorum Regularium S. Augustini Religio, laudabilissimam Rosarij deuotionem à prioribus Patribus dictæ Religionis antiquitùs acceptam, eandem hucvsque in viridi obseruantia interruptam semper seruauit; Quare in testimonium huius veritatis P. Joseph. Geldulphus, & P. Theseus Mansuetus, hanc Rosarij deuotionem elaboratis eorundem scriptis summoperè commendarunt. Ex Marraccio in Bibliotheca Mariana. part. 1. pag. 819. & part. 2. pag. 398.

Seraphica item Religio à tempore Divi Francisci, eandem deuotionem erga Rosarij Patronam, quam semèl professa est, eandem prorsus vsque in presentem diem cantat, hinc est quod eleganter de Virginis Rosario, omnive totius Seraphicæ Religionis, scripsere P. Fr. Bartholomeus à Saluthio, P. Fr. Hugo Cauellus; & P. Fr. Ludouicus Hieronymi ab Ore ex Ordine Minorum. Ex Bibliotheca Mariana Marraccij part. 1. pag. 197. & 608. & part. 2. pag. 58.

Carmelitarum similiter Religio, vt suæ pietatis in Virginem Rosarij Christiano Orbi profertet argumenta, præmisit nonnullos Scriptores, nõ taã pietate, quam scientia præclaros, qui Rosarij laudes propalarent, inter quos enumerantur meritò P. Fr. Benignus de Martinis, P. Fr. Hieronymus Gratianus Hispanus & P. Fr. Philocalus Caputus tus Neapolitanus. Ex Marraccius in Bibliotheca Mariana part. 1. pag. 216. & 583. & part. 2. pag. 300.

Congregatio item Clericorum Regularium, Diui Pauli, præsertim, cæterarum Religionum inherendo vestigijs, hanc Rosarij deuotionem, nõ solum eius Patres pro seipsis ad profectum hilarij vultum fuscæperunt, verùm & alijs Christicolis amplectendã calamo deuoto proposuerunt, inter quos enumerantur Pater Blasius Palma, & Pater Dominicus Flamara Neapolitanus. Ex Bibliotheca Mariana Hyppoliti Marraccij part. 1. pag. 237. & pag. 344.

Verùm celeberrima Societas Iesv, Orbis decor, Religionis

nisque gloria, ne inter cæteras Religiones in celebrandis laudibus Rosarij Virginis videretur secunda, hanc Rosarij Confraternitatem, eiusque deuotionem purgatissimo calamio, elegantissimo stylo, phrase superba, ex pietate meditandorum, ex grauitate Orationum, vnicuique per vtilem, omnibus perviam, adeò celebrem per sæcula reddidit; vt in promovenda Rosarij deuotione cæteras Religiones anteeellare videbatur. Eruditissimique Societates PP. qui alti de excellentijs Rosarij scripsere, fuerunt P. Antonius Rouolutius Belgicus; P. Balthasar Kitzuerus Germanus P. Bernardinus Zononus, P. Franciscus Pavonus, P. Franciscus Poyreus Burgendius P. Hieremias Druxelius Germanus, P. Ioseph. Chisuelus Anglus, & P. Michael Coyzardus Gallus, qui omnes pro hoc dimidiato sæculo claruerunt. Ex Alegambre, atque Biblotheca Mariana Hyppoliti Marraccij.

Cum igitur nulla extet Religio, quæ ex summa deuotione Rosarij, vberes virtutum in se non senserit fructus; nullusque in Ecclesia approbatus Ordo; qui pro gratiarū actione glorioſissimæ Dei Matri eximiæ obseruantiæ pro celebrandis Rosarij laudibus, insignia non tribuerit testimonia. Certè si nomine tot Religionum Virgine Deiparam sub nuncupatione Rosarij alloqui mihi liceret; non alium texerem Sermonem nisi ad eā-dem Benedictissmam omniū Religiosorum Patronam conuersus Esaiæ vsurpando verba, sic auserim dicere.: Leva in circuitu (ò benignissima Maria) oculos tuos, & vide: Omnes isti per Rosarium scilicet venerunt tibi; quare Filij tui de longe venient, & filiæ tuæ de latere surgent, Tunc videbis, & affluues, & merito mirabitur, & dilatabitur cor tuū, quando multitudo gentium venerit tibi. Esaia cap. 60.

Cæterum pro coronide nō prætereundum esse censeo, quod in Irlandiæ Insula de Anno 1575. in quodam agro ditionis Catholici Comitis de Esmon, præter omnium existimationem, nec non sine miraculo orta fuerit Arbor altitudinis vnius hominis, è cuius ramis vice frondium, fructicæ veluti Coronæ Rosarij pendebant, filij videlicet, quibus decades globulorum insertæ cum notabili distinctione maiusculorum ad sensum videbantur, atque contemplabantur, quæ Rosaria ex pia [redacted] tate memorati Comitis inter Catholicos ad Rosarij Mariani deuotionem augendam libe-

ra-

ralisimè distributa fuere; Ex Rebellio, & Romanio tom. 3. lib. 4. narrat. 3. Vberrimi fructus Ecclesiæ Catholicæ in partibus Anglicanis ex Rosarij prædicatione tunc instantis verum omen.

Etenim sub dira Anglicanæ Iesabellis persecutione in martyrio constantiam, in diuersis tormentorum generibus tollerantiam inter deuota Virginis Rosaria, chatolicæ fidei protestativa cum Serenissima (æternæ memoriæ) Maria Stuarda, Tomaque Mauro, tot Atletæ, tot Martyres, tùm Ordinis Prædicatorum, tùm Minorum, tùm Societatis Iesu sibi adinuenere. Vnde ex Rosarij, meritis glorioßissimis martyrij palmis, & Roseas. Marianas Coronas coniungere meruerunt, de qua persecutione abundè tractatum habent. Fernandez in concertat. Prædicatorum Ioannes Episcopus Monopol. par. 4. Hist. lib 2. Sander. de Schis. Anglic. lib. 2. Dominicus Grauina, in Opusculo vox. Turtur, & acta Capitu: Gen. Ordin. Prædic.

Et nedum ex Patribus Anglicanis vberrimi Rosarij fructus ab Ecclesia expectandi erant, verùm è novo mundo, Indicis virginum populis, nobis ignotis. Etenim vix fructifera hæc Deiparæ Iericontina Rosa, per Fratres Prædicatores ibi fuit plantata, atque eorundem sudoribus irrigata, quot namquè statim attulerit Ecclesiæ Rosaceos fructus vt vix á quouis humano intellectu enumerari, aut á quauis creata lingua fari potest.

De Anno namque 1619. Dominico die 1. Mensis Octobris, Rosarij solemnis dicato, in sola Ciuitate Moncensi Iaponensis Regni, ex Christi fidelibus Virgine Deiparæ in Rosarij exercitio dicatis. Quinquaginta quatuor tùm Rosarum coronis, tùm laureola martyrij enumerantur coronati. Ex Ioanne Lopez par. 5. Histor. lib. 3. c. 53. §. 13. & cap. 59. §. à 6. de Octobre. & de

Anno 1622. die 17. de Augusti in Ciuitate Nagasachi ex Ordine Prædicatorum postquam multum populum, per Rosarium Domino acquisissent in præparatione Evangelij, sæuiente Iapponica persecutione, lenta flama, Fr. Aloysius de Flores, P. F. Thomas de Spiritu Sancto, P. Fr. Angelus Orsuchius Lucensis, P. Fr. Ioannes de Sancto Dominico, P. Fr. Franciscus Morales, P. Fr. Alphonsus Mena, P. Fr. Ioseph de Sancto Hyacinto, P. Fr. Hyacintus Orphanellus, Fr. Martinus de S. Thoma, & Fr. Tho-

las de Rosario Martyrio Coronati sunt. Ex autenticis informationibus Archiepiscopi Maniliæ, Ioanne Lopez, Episcopo Monopol. par. 5. Hist. cap. 53. & sequentibus, & P. Dominico Grauina in Epus. Vox Turtur p. 2. cap. 23. §. anno verò pag. 189.

Hinc est, quod Sanctissimus D. N. Alexander diuina providentia Papa VII. tanquam in specula sedens, hoc mirabili Rosarij fructu ex conversione gentium in prædicatione Psalterij Virginis diligenter in specto, dum de promotione Sanctissimi Rosarij, apud Indos, per Fratres Prædicatores agitur, ad magis, magisque augendam illarum gentium in Virginem Rosarij deuotionẽ, Largiori manu, abundantiorique promptitudine Cælestes Ecclesiæ thesauros Indulgentiarum Apostolica auctoritate aperire consueverat. Ex Bulla in forma Brevis vniversis. Dat. Romæ 1656. & Brevi ad augendã Dat. Romæ 1663. Pontificatus eiusdem Anno octavo.

PRO-

PROSEQVVNTUR

FRAGMENTA

PRO

MEMORABILIBVS

QVINTI SÆCVLI

CIRCA ROSARIVM MARIANVM

VIDELICET

Ab anno 1664. vsque ad 1693.

Romani Pontifices Rosario addictissimi.

CLemens Nonus non solum speciales indulgentias cõcessit Confratribus Sanctissimi Rosarij: sed etiam ipse in articulo mortis cõstitutus voluit absolvi, vt confratrer; petens enixè à Magistro Generali Ordinis Prædicatorum talem absolutionem, & candelam benedictam, quæ solet dari pro talibus in hora mortis. Acta Capituli Generalis celebrati Romæ anno 1670. fol. 43. sub Reuerendiss. Fr. Ioann. Thom. de Rocaberti. Et Lorea in vita B. [illegible] V. cap. 24. fol. 301.

Clemens Decimus Confratribus Rosarij particulares indulgentias dedit, & alijs Fidelibus assistentibus festis Beatissimæ Virginis, recitantibus Rosarium, vel dicentibus Missam in Altaribus Rosarij. Idemque statuit posse has omnes applicari fidelibus defunctis per modum suffragij. Ribas in Manuali indulgentiarum Rosarij fol. 97. & 99. Acta Generalia citata fol. 45. vbi & de vtriusque Clementibus in Rosarium favores assignant.

Innocentius XI. non solum confirmauit indulgentias Rosarij vtiis his, & ablatis alijs per examen antecedens; sed etiam illas auxit speciali fidelium solatio non solum pro vivis, sed etiam pro defunctis. Ribas citatus fol. 99. & 100. & fol. 13. & 14.

Ale-

Alexander VIII. tam cito è viuis evolauit: vt nec in fauorē Rosarij, nec aliarum Confraternitatum quidquam indulgētiarum emisserit, attamen quia Ordinem Prædicatorum speciali cultu prosequebatur, quare ipsum Ecclesiæ dextrum brachium appellauit indubitatum esset, quin Confratres Rosarij specialibus fauoribus donaret nisi immatura mors, quæ æquo pede pulsat Regum turres pauperumque tabernas illum è vivis rapuisset. Quesada in effigie S. Thomæ cura ipsius illuminata, quam eidem Sanctissimo Domino dicauit Romæ anno 1690.

Innocentius XII. qui nunc viuit, & præest Ecclesiæ nil adhuc in fauorem Rosarij emisit. Attamen non longe abest, quin Confratres Rosarij specialibus indulgentijs donentur, cum eius cura sit populum Christianum in via Dei indefessa custodia munire.

Eminentissimi Cardinales, Episcopi, qui Rosarium prosequuti sunt, & qui in memoria sunt.

EMinentissimus Cardinalis Astalius; qui sua relatione Sacram Congregationem allexit; vt iuberet quod Confraternitas Rosarij erecta in Collegiata Mediolanensis Ecclesia S. Laurentij, quamvis esset in Clericorum Ecclesia, deberet visitari, & erigi à Magistro Generali Ordinis Prædicatorum. In Actis citatis fol. 12.

Eminentissimus Cardinalis Albicius approbavit, & examinavit placidissimè indulgentias Rosarij iussu Sacræ Congregationis. In Actis Generalibus citatis fol. 45.

Illustrissimus Archiepiscopus Hispalensis Palafox, speciali cultu Rosarium Marianum prosequitur, illudque frequentantibus indulgentijs fouet.

Illustrissimus Episcopus Malacitanus à S. Thoma, vti verus Sancti Dominici filius, hanc Virginem, eiusque Rosarium pro viribus in cordibus fidelium introduxit, qui nisi graviter detentus in primis mensis Dominicis processioni assistens suo exemplo fideles aliciebat.

Illustrissimus Episcopus Gaditanus à Barcia merito inter huius Reginæ devotos cooptari debet: cum feruorem Rosarij promoverit, specialesque indulgentias, illud venerantibus impertiuerit: illis benedicens, qui hanc B. Virginem benedicunt.

Reges, & proceres in Rosarium inclinati.

CLarissimus Romanorum Imperator Leopoldus. Serenissimus Ioannes Poloniæ Rex;

Rex; ceteriquè proceres ad Bellum contra Turcas confluentes expeditionem nullam commisere: quin fauorem Marianum in Rosario primum non quererent, ob quod speciales victorias, in præcipuis festiuitatibus illis contulit.

Cæsarea Caroli Secundi Hispaniarum Regis in Rosarij meditatione dies noctesque insumit, à Beata Virgines fælices Regni successus in omnibus semper sperans.

Domina Domina Mariana Austriaca non parum fecit: vt festum Rosarij, quoad officium Diuinum ad Clerum extenderetur, vt in Actis Capituli de Rocaberti, folio 39.

Ex Ordine Prædicatorum fragmenta de Rosario.

VEnerabilis Pater Magist. Fr. Angelus Nuza re, & nomine Angelus, qui obijt in Prouincia Romana in Cænobio S. Mariæ de la Nouella Rosarium in prætermisse prædicans: ob quod à B. Virgine meruit honorari. Acta citata fol. 136.

Venerabilis Pater Magister Fr. Franciscus [illegible]us, qui mortuus est in Conuentu Lucensi S. Romani, qui præter alias virtutes omnia adornavit in sessa Rosarij prædicatione, in qua mortem inuenit prætiosam. Acta citata fol. 138.

Venerabilis Soror Angela de Pace, Deo, eiusque matri additissima, in Rosario nocte dique ocupata gaudia sponsi spectabat vigilans; vt mererentur accipere æternæ gloriæ Coronam. fol. 142.

Venerabilis Soror Maria Villana, quæ de nobili stirpe nata, ad Christum, & Matrem eius transtulit nobilitatem. Quare obdormivit in Domino non semel Beatissimæ Virginis illustrata visione, quam in Rosario quotidie salutabat, in Monasterio diuini amoris. In Act. fol. 145.

Venerabilis P. Fr. Ambrosius Druve, qui non solum pater pauperum indigitatus; verum etiam Rosarij Mariani promotor extitit tanta deuotione: vt vnus in hoc pro milibus computaretur. Decessit eviuis in Prouincia Germaniæ inferioris. In Actis fol. 157.

Venerabilis Soror Anna Labruto in Prouincia Calabriæ. Quæ super alias deuotiones [illegible] Rosarij recitatione feruebat. fol. 160.

Venerabilis Pater Magister Fr. Xantes Mariales addictissimus Virgini Mariæ eiusque Rosario: ob quod nomine eius insigniri voluit. Decessit evivis Venetiis in Conuentu Ss. Joannis, & Pauli, fol. 161.

Venerabilis Pater Præsenta-

tatus Fr. Petrus à S. Maria aliàs Vlloa virum in Marianis Rosarijs exercitijs apprime excultũ manus nostræ esse contrectauerunt, non solum apud nos, sed apud Indos quam plures annos in tan lancto exercitio consumpsit, & velut alter Petriarcha Dominicus in Dei Matre salutanda indefessus extendens plantationes jericuntinas vsque ad mare, donec relinquens suæ deuotionis, quam plures imitatores resolvtus in morte glorificando fine quievit, de quo Provincialia acta, & generalia sequentia facient mentionem, & Deus, cui nec animæ, nec corpora nostra moriendo pereunt intra Paradisi amena vireta habebit. Obijt in Sancti Pauli Hispalensis Cænobio.

Extranei, & Rosarij addictissimi.

ET quoniam Spiritu Santo monente homines in fine vitæ laudandos; ideo dissi alicuius facere mentionem, quoniam nostris diebus Rosario propagato ferviente Spiritus ardore non desunt, qui propriæ commoditatis obliti in Rosarij exercitijs nocte dieque perseverent. Hic asignri poterant Clerici, Religiosi, & Sæculares, quos perseverantes in tali deuotione nomina scripta prædestinationis liber tenebit, habebuntque laudationem suã cũ in portis mortis scilicet sint, Deo volente constituti; nam instituti huius solum est: illos, qui Beatissimæ Virgini deservium asignare è viuis sublatos.

Quibus dilgenter considerati, cum ex substatialibus huius Confraternitatis, Rosarij, tùm ex exequtis per tot sæcula; tum denique ex multis brevi manu in vnum collectis in nostris fracmentis, de hac sodalitate vniversali in toto orbe Christiano erradicata; merito vsurpare possumus cum Divo Augustino Serm. 27. de sanctis, *O vere beata Sodalitas, quam vincentium glorioſus Martyrum ſanguis exornat, & candida induit Virgnitas, nec Roſæ nec Lilia deſunt, certatim igitur ſinguli ampliſſimas accepere Confraternitatis roſaceas Coronas, vel de Virgiuitate candidas; vel de paſsione purpureas, in Cœleſtibus tamen Caſtris pax, & acies habent flores ſuos, quibus in ſodalite Roſarij milites Chriſti, & Mariæ coronantur.*

FINIS.

Ad opus B. M. Alani de R[illegible]
Deuotissimi-
nati.

IN-

INDEX RERVM NOTABILIVM IN B. ALANVM.

Primus numerus notat Capita, secundus folium marginalem.

A

ACedio bestia est, Cap. 21. fol. 140.

Acedioſi in Pſalterio redarguũtur. cap. 13. fol. 105. & 106.

B. Alanus tentatur ſeptennio. cap. 10. fol. 21. Deſperatus à B. V. ſervatur, collaphiſatur. cap. 4. fol. 73, & 74. Oculto morbo punitur. cap. 4. fol. 74. Multatus malè à dæmonibus ſanatur à B. V. cap. 4. fol. 75. Deſponſatur à B. V. dato annulo, & Pſalterio. cap. 4. fol. 75. Lactatur à B. V. oſculatur: ibidem: Potatur è vulnere Chriſti. Eſt peccator. cap. 5. fol. 76. Pro converſione eius orat. B. V. fol. 85. Donatus XV. monilibus fol. 73. Iubetur à Chriſto prædicare Pſalterium. cap. 13. fol. 106. à B. M. V. fol. 69. cap. 3. Tepeſcens in prædicando Pſalterio arguitur à Chriſto, cap. 13. fol. 106. Preuidet tres plagas orbis, cap. 8. fol. 87. Videt Chriſtum concipi. cap. 12. fol. 99. Aridus in oratione reformatur à B. U. fol. 288. Accipit 150. puncta meditandi. cap. 33. fol. 290. Morbi impatiens arguitur à Chriſto, cap. 12. fol. 100. Pſalmos, vt Cantarit? cap. 7. fol. 82. In raptu confitetur S. Petro, cap. 26. fol. 247. Paſſo Chriſto pene commoritur, cap. 14. fol. 106. Stigmata Chriſti habet cap. 12. fol. 98. Sentit dolores Chriſti, cap. 13. fol. 105. Vnitus eſt intimè Deo, cap. 5. fol. 78. Chriſto, cap. 12. fol.

fol. 99. Mariæ, cap. 5. fol. 77. & cap. 6. Sanctis, cap. 5 fol. 77. Sentit in se Iesum post Eucharistiam, cap. 7. fol. 83. Scrupulosus à Iesu communicatur, cap. 26. fol. 247. Degustat in dies vnum gaudiorum cæli, cap. 17. fol. 338. Evulnere Christi potatur, ibidem. Raptus in cæ- [illegible] p. 12. fol. 99. Testatur de revelationibus, cap. 10. fol. 21. Fraternitatem Rosarij innouare videtur à B. Virgine, cap. 16 fol. 37. Fit Bachallaureus, c. 24. fol. 186. In visione 15. bestiarum pœnas orci sentit, cap. 21. fol. 158. Ex Ave signum prædestinationis, cap. 12. fol. 101. Sancta Trinitas loquitur ei de Christo passo, cap. 14. fol. 106. Moritur cap. 32.

Alani Ave peculiare, cap. 11. fol. 98. B. Magdalenæ, & alliarum assistentia, cap. 5. fol. 78. Solatium à Christo, & B. V. cap. 4. fol. 75. Os eius dulcesit ab Eucharistia, cap. 5. fol. 79. Reuelatio de Assumptione Mariæ Alano à Iesu facta, cap. 8. fol. 85. De excelentijs Angelicæ Salutationis, cap. 10. fol. 95. De tribus mundi plagis, cap. 8. fol. 87. De arbore Crucifixi. cap. 12. fol. 101. In Missa revelatio Alani de inferno cap. 13. fol. 105. De compassioni Christi, cap. 14 fol. 106. De Iesu celebrare viso, cap. 26. fol. 246. De Florentina peccatrice, cap. 27. fol. 357. De Historia Tolosana, cap. 3. fol. 68. De desponsatione reuelatio cap. 4. fol. 73. De Monilibus c. 5 fol. 77. De modo considerandi in Imagine B. Virginem cap. 6. fol. 80. De vsu Psalterij antiquo, cap. 3. fol. 67. 68. 69. De succubis XV. cap. 20. fol. 135. De excellentijs Ave, cap. 10. fol. 95. De brevibus revelationibus, cap. 7. fol. 82. 83. de 15. bestijs, cap. 21. fol. 139. De 15 Reginis, cap. 23. fol. 163. De Fratrum Statutis, cap. 17. fol. 109. De fructibus Pater, & Ave, cap. 18. fol. 42. De 15 terribilibus iuditij, cap. 25. fol. 222 De 30. excellentijs Religionis, cap. 31. fol. 283. De ornatu humilitatis, cap. 23. fol. 163. De modo orandi coram icone Christi, aut Beat. Virg. cap. 32. fol. 285. De punctis in Psalterio meditandis, cap. 33 fol. 287. De tribus Ciuitatibus, & tribus scalis, cap. 32 fol. 287. De ariditate in orā- [illegible] do, [illegible] fol. 288. De [illegible] batione apparitionis ibidem. De oratione Psalterij cum disciplinis secretis, cap. [illegible] fol. 67. De S. Dominico cap- to, cap. 17. fol. 109. De Car- di-

dinali Rosarij deuoto, cap. fol.319.
Alani reuelationes factæ à S. Dominico. De Ave Sermo, cap. 19. fol. 127. De Scala Cæli cap. 32. fol. 285. De gestis suis, cap.22.fol. 159. & sequentib.
Amicitia quæ quanti? cap. 23. fol.165.
Angeli concinunt Ave, cap. 8. fol.86. Gerunt Psalteria.ib.
Apostasia bestia, cap. 21. fol. 152.
Avaritiæ bestia, cap. 21. fol. 142.
S. Augustinus scivit psalere, cap.2.fol.66.
Ave Maria. Vide Psalterium. Renovat orbem, cap.8.fol. 85. Genuit quasi Christum cap. 10. fol. 99. Est fabrica mundi,cap.10.fol.96.S.Trinitas id fecit, cap.8. fol. 14. Dictum est ab Angelis, à Christo, à B. V. ab Apostolis,cap.15.fol.29.& sequēt.
Angeli id psalunt.cap.8.fol.86 Repetuntque sine tædio,c.8 fol.86. Est Corona, & Scala, cap.24.fol.192.Est prædulce, cap.8.fol.86. Est vetus, & novum testamentum, [illegible] fol. 60. Est signum prædestinationis,cap.11.fol. 98.
Ave sunt duo Euangelia, cap. 15.fol.29.Semper nota, & [illegible], ibid. Ad Religionem confert, cap.10.fol.97.Prophetat, ibidem.
In Ave insunt XV. Monilia cap.5.fol.76. Regna XV. cap.8.fol.87. Excelentiæ multæ,cap.10.fol.95. Effectus miri, cap.12.fol.2[illegible] Gemmæ XV. cap. 24. fol. 190. Sacerdotum excellentiæ XV. cap. 27. fol. 250. Terribilia XV. iudicii cap. 25.fol.220. Rami XV. arboris Crucifixi, cap.12. fol. 101. Vnius Avæ prætium 7. fol.13.

B.

S. Bartholomæus orat. in dies 200. adgeniculatus, cap.12. fol.63.
V.Beda Psalterium vulgat,cap. 2. fol.65.
Belli bestia, cap. 21.fol.153.
S.Bernardi Psalterium, cap. 2. fol.65. Eius visio, cap.15. fol.107. Reuelatio eidem de XV. terribilis iudicij, cap. 25.fol.219.
S. Benedictus Psaltes, cap. 2. fol.65.

C.

Carthusiani Psaltæ,cap.2.f.66. Charitas Regina, cap. 23. fol.176.
Christus per Ave Incarnatus, cap.11. fol.98. Sæpe nascitur, cap.27.fol.256. Docet Pater noster, cap. 2.

fol.63. Orat. cap. 15. fol. 33. Iratus orbi placatur per B. Virginem, cap. 8. fol. 88. Sacrificans communicat Alanum, cap. 26. fol. 247. Incommunicaris, quomodo incarnat, cap. 7. fol. 83. Vnitus est intime Alano, cap. 6. fol. 82. Christi 15. arma passionis fospirant, cap. 29. fol. 289. Imago vti veneranda, cap. 32. fol. 285. Ad membra quomodo meditanda, cap. 32. ibidem. Passi, & patientis dolor, cap. 12. fol. 101. Vulnera quot, cap. 15. fol. 107. Passo vt omnia compassa, cap. 14. fol. 106. Alanus Christo compassus, cap. 13. fol. 105. Item S. Dominicus, cap. 33. fol. 290.

Communicare vide Eucharistia. Communicatio meritorum, cap. 16. fol. 34.

Concordiam gignit Psalterium, cap. 26. fol. 245.

Confitetur Alanus in raptu S. Petro, cap. 26. fol. 247.

Consuetudinis malæ bestia, c. 21. fol. 150.

Continentia quæ quanti, cap. 23. fol. 170.

D.

Dauidis Psalterium est typus Psalterij Christi, & Mariæ, cap. 7. fol. 82. Vtrùm præstet alteri, cap 11. fol. 25.

Desperationis bestia, cap. 21. fol. 146.

Deus est hominum Sponsus, cap. 7. fol. 83 Est in Sanctis, & contra, cap, 21. fol. 285.

Dei ira in in mundum placatur per Ave, cap. 3. fol. 71. Per Virginem Mariam, cap. 8. fol. 88. Deuotionis medium cap. 7. fol. 84.

Diuitiarum gemma, cap 24. fol. 193. & sequentibus.

Dæmones Psalterio ligantur, cap. 3. fol. 7. Servatis pyratis fremunt cap. 17. fol. 109. & sequentibus. Succubi nocere nequeunt ob Psalterium, cap. 20. fol. 132. Exibent se fœdissimos ibidem. Quare vt bestiæ pingantur, cap. 21. Visus est specie catti; cap. 21. S. Dominicus mirificus Psaltes. cap. 3. fol. 68.

E

Ebriosorum pœnæ, cap. 21. fol. 158.

Ecclesiæ bonorum invasores, cap. 21. fol. 156.

Eremitarum tentatio, liberatio per Psalterium, cap. 2. fol. 64. & cap. 8. fol. 14.

Eucharistia facit Alano os dulce, cap. 5. fol. 78. Datur ei à Christo sacrificante, 26. fol. 246.

Eucharistiæ diuersi effectus, cap. 23. fol. 182.

Exempla plurima â fol. 390. vsque ad 395.

F.

Fides quanti, cap. 22. fol. 174.
Fortitudo quanti, cap. 23. fol. 173.
S, Franciscus Psaltes, cap. 8. fol. 17. Fraternitas orta mari, cap. 17. fol. 109. Eam intrá-di votum liberat à periculo. ibidem fol. 113. Prædicatur à S. Dominico, ibidem, fol. 116. Omnes sumus Fratres, ibidem, fol. 118.

G.

Germanis est vsus Psalterij, cap. 3. fol. 7.
Gratiæ gemma, cap. 24. f. 197.
Gulæ bestia, cap. 21. fol. 144.

H.

S. Hieronymus est Psaltes, cap. 2. fol. 66.
S. Hugoni. XV. excellentiæ Sacerdotum revelantur, cap. 26. fol. 246.
Humilitas quanti, cap. 22. f. 63.

I.

Ideæ rerum B. Virginis, &c. in Deo, cap. [illegible] fol. 68.
Imago Christi, & Sanctorum, vt considerandæ, cap. 32. fol. 285. Cor quædam locutæ, ibidem, fol. 287.
Impatientia morbi, cap. 12. fol. 114.
Innocentiæ gemma, cap. 24. fol. 193. Fr. Ioan. de Monte quis, cap. 23. fol. 183
Bestia iræ, cap. 21. fol. 241.
Psalterij iubilea, cap. 1. fol. 62.
Iudicij extremi terribilia cap. 25. fol. 219.
Iustitia quanti, cap. 23. f. 172.

L.

Lætitia spiritualis, cap. 23. fo. 166.
Luxuriæ bestia, cap. 21. f. 144.

M

Maria dat Sponsis oscula, lac, sanitatem, vt Alano, cap. 3. fol. 75. S. Dominico, ibidem, fol. 69. Eremitæ, cap. 27. fol. 278. Vt oranti consideranda, cap. 6. f. 81. Quanti sit Deo, cap. 7. fol. 84. Docet per Ave repare orbem, ibid. fol. 83. Reparatrix orbis, cap. 8. f. 88. & 89. Conceptrix, cap. 12. fol. 99. Mediatrix, cap. 11. fol. 98. & cap. 7. fol. 83. Liberatrix è Purgatorio, cap. 7 fol. 84. Renouatrix Psalterij cap. 1. fol. 62. Est fons Sacramentorum, cap. 11. fol. 98 Est ipsum Psalterium, cap. 8 fol. 10. Patrona peccatorum. cap. 7. fol. 84. Est Sponsa Christi, & Sanctorum, cap. 7. fol. 82. Sacerdotum, & Christianorum, cap. 8. fol. 85. & 84. Colitur ab omnibus Sãctis

etis, cap. 32, fol. 285, & cap. 7. fol. 83. Cultus eius quan-[illegible], ibid. fol. 83. Laudatur, ibid. Est Regina iubileorum, cap. 8. fol. 69. Est gemma quin-[illegible]na, cap. 24. fol. 193. Est [illegible]clinium Sanctissimæ Tri-[illegible]itatis, cap. 9. fol. 90. Illumi-nat cap. 5. fol. 76. Docet Alanum de ariditate, cap. 33. [illegible]. 288. Dominico loqui-tur, cap. 3. fol. 69. Est custos generalis hominum, cap. 7. fol. 83. Vis nominis Mariæ, ibidem. Impetrat quidquid orarit. cap. 7. fol. 83. Impetrat Sanctis beatitatem, cap. 8. f. 90. Curat prouideri Sacra-mentis, cap. 11. fol. 98. Com-passa Christo, cap. 14. f. 106. Assumptio eius, cap. 8. fol. 85 Apparet Toloffanis, cap. 3. fol. 68. Apparet pyratis, cap. 17. fol. 112. Britanis, cap. 22 fol. 159. Episcopo, cap. 4. fol. 312. Meditatio est me-dium perfectionis, cap. 6. fol. 79. Ad membra Christi, & Mariæ, ibidem. Misericordiæ Regina. cap. 9. fol. 91. Gem-ma, cap. 24. fol. 201.

Missa est maximum miracule-rum, cap. 27. fol. 256. Quan-do ob pollutionem omitten-dam, cap. 26. fol. 247. Dam-nat omissa, ibid. fol. 248. Dicta ad orationem Domi-nicam, Apol. cap. 4. fol. 8. Sa-cerdos desponsatur Christo, cap. 7. fol. 84. Psalterio con-tinetur, cap. 17. fol. 114. Missam celebrat Christus, cap. 26. fol, 246. Raptus S. Do-minici in Missa, cap. 22. fol. 160. Mors Psaltis in gratia, cap. 1. fol. 61. & cap. 5. fol. 78

Mundus à Christo puniendus, cap. 8. fol. 87 & 86.

O

Odij bestia, cap. 21. fol. 149.

Orationis ariditas pena, cap. 33 fol. 288.

Ordo Tertiarorum oritur, cap. 17. fol. 109. Prædicatorum, cap. 3. fol. 67.

S. Otto prædicator Psalterij, c. 2. fol. 65.

P.

Pater noster Ecclesiam parit, cap. 1. fol. 61. Est tessera fi-dei, cap. 18. fol. 121. & 43. Ad Horas Canonicas dicitur, cap. 4. fol. 7. Cum XV. di-cuntur in Psalterio, ibidem. Cur in Missa, ibidem. Pater & Ave duo Euangelia, cap. 32. fol. 287. Sunt salutis principia, cap. 20. fol. 50. Vtrum præcellat, cap. 15. fol. 33. Vtriusque ra[illegible] cap. 12. [illegible]

Patientia quanti, cap. 23. fol. 167. Peccati fœditas, cap. 21 fol. 139. Cernitur subtilissa, cap. 22. fol. 161.

Peccatori fœdæ insunt bestiæ, cap.

cap. 21. fol. 139.
Pœnitentia quanti, cap. 22. fol. 177.
Prædicatori suadetur psalteriũ, cap. 18. fol. 125. Miraculis cap. 3. fol. 79. Eloquens per B. V. cap. 5. fol. 77.
Processio Tolosæ, cap. 3. f. 72.
Prudentia quanti, cap. 22. fol. 172.
Psalterium vide Ave. Pater. Dauid. Quid? cap. 1. fol. 60. Duplex Christi, & Mariæ, cap. 2. fol. 63. Christi est potius, cap. 8. fol. 11. Reuelatum Eremitis, cap. 8. fol. 11 & cap. 2. fol. 65. S. Dominico, cap. 3. fol. 67. & 8. f. 17 Datum Alano à B. V. cap. 4. fol. 73. Antiquum est, cap. 3. fol. 6. Vnde sic dictum, cap. 1. fol. 1. Aptè, cap. 3. fol. 6. Notum re ipsa semper. cap. 15. fol. 29. Ignoratum nomine, cap. 9. fol. 19. Oratum sub horis, cap. 3. fol. 6. Mandatum orari, cap. 15. fol. 29. Suasum orari, cap. 2. fol. 63. Iussum prædicari, cap. 3. fol. 67. & 20. fol. 48. Portatum, cap. 4. fol. 76. & 8. fol. 87. Distributum, cap. 3. fol. 69. Oratum cum discipulis, cap. 3. fol. 66. Quam attentionem [illegible] t. cap. 19. fol. 46. Comparatum cum Missa, cap. 26. fol. 245. Gratum Deo, cap. 7. fol. 83. Miraculis clarum, cap. 17. fol. 10[illegible], & 2. fol. 5. Est vtile Ecclesiæ, cap. 18. fol. 95. Est proprium Sacerdotum, cap. 26. fol. 245. Pensum est horæ, cap. 5. fol. 10. Spretum vindicatur, cap. 8. f. 11. Quid melius prædicare, vel orare, & propugnare illa, cap. 19. fol. 46. Placat Deum, cap. 2. f. 5. Reformat orbem, cap. 3. fol. 72. Tolosanos cõuertit, [illegible] 17. fol. 110. Prædones, cap. 20. fol. 134. Religiosos, Comitem, Vsurarium, Cardinalem, & alios, vt in exemplis. Ornat donis orbem, cap. 22. fol. 159. Illuminat. Vide Ave. Fugat tentationes, cap. 2. fol. 64. Religat dæmones, cap. 3. fol. 71. Sucubum, cap. 20. fol. 133. Moribundis oppitulatur, cap. 7. fol. 83. Mala publica avertit, cap. 8. fol. 86. Diluvium bestiarum, cap. 20. fol. 137. Pacificat homines, cap. 21. fol. 4. Despondet inter Deum, & B. V. ibidem, & cap. 3. fol. 69. & cap. 10. fol. 23. Psalterij laus. cap. 1. fol. 61. Effectus cap. 1. fol. 62. & 10. fol. 21. Fructus, cap. 3. fol. 68. & 12 fol. 26. Despectus vindicatus, cap. 8. fol. 90. & cap. 24. fol. 57. Promotores laudati, cap. 23. fol. 56. Vsus vulgo mirus, cap. 19. fol. 46. & cap. 17. fol. 113. Voces in eo sunt, cap. 25. fol. 219. Signum salutis æternæ, cap. 24. fol.

fol. 215. Iubilei, cap. 1. fol. 62
Ad membra Christi, cap. 6. fol. 81. Schemata Psalterij.
In Regnis, cap. 3. fol. 69. In organo, cap. 1. fol. 62. & cap. 2. fol. 63. & 1. fol. 1. In Psalterio ducunt, ibidem. In fornacibus orci, cap. 8. fol. 87
In XV. bestijs, cap. 21. fol. 138. In XV. Ramis, cap. 12. In XV. Stellis, cap. 24. fol. 185. In Scala, cap. 22 fol. 287. In XV. turribus iudicij, cap. 31. fol. 283. In ttibus Ciuitatibus, cap. 32. fol. 287. In membris Christi, & Mariæ, cap. 6. fol. 81. In annulo; & torque, cap. 10. fol. 23. Numerus Psalterij ternarius cur. quia iubilea tria, cap. 5. fol. 14. Regiæ tres, cap. 3. fol. 69. Regna tria, cap. 8. fol. 88. Psalterij quinquagena cæpta, cap. 8. fol. 11. Habet peculiares gratias, cap. 28. f. 266. Psaltæ fuerunt Sancti PP. cap. 2. fol. 64. Angeli, cap. 8. fol. 86. Sacerdotes, cap. 7. fol. 83
Typi de ijs, cap. 23. fol. 56,
Sunt Reges, cap. 8. fol. 201.
Exaudiendi impetendis, cap. 16. fol. 108. Gaudia specialia psaltis, ibidem. Psalterij fructus, cap. 17. fol. 116. Sunt fratres Cælitum, cap. 19. fol. 47. Plures erunt non psaltæ, cap. 9. fol. 19. Ei purgatorio liberat, fol. 108. cap. 16. & cap. 7. fol. 84. Psaltarum dotes, cap. 9. fol. 92. Gratiæ cap. 7. fol. 84. Gloria, ibid. Purgatorij an inscribendi in Psalterio, cap. 16. fol. 35.

Q.

Quinquagena vide Psalt.

R.

Religio quanti, cap. 22. fol. 177
Religionis Scala 28. fol. 280.
Excellentiæ, cap. 31. fol. 283.
Ad Religionem quid confert Ave, cap. 10. fol. 97. Revelatio. Vide Alanus. Non sunt necessariæ Psalterio, cap. 10. fol. 21. Eas merentur psaltæ. cap. 2. fol. 63. Sunt creditu difficiles, cap. 10. fol. 22. Rosarium ex cæmibus B. V. cap. cap. 10. fol. 23. Vide dictum, cap. 1. fol. 1. An bene, cap. 3. fol. 6. Oritur, cap. 8. fol. 14.
Triplices Rosarum, Gemmarum, Stellarum, cap. 18. fol. 45. Item telorum, lanceæarum hastarum, cap. 1. f. 61

S.

Salutatio Angelica, vide Ave.
Sacerdotes habent XV. excellen... 250. & 259. Sunt Christi patres, ibidem. Sunt Sponsi Mariæ, cap. 7. fol. 83. & cap. 27. fol. 254. Ardeant charitat in Missa, cap. 27. fol. 26[illegible] Vn-

de

de vilescunt, ibid. fol. 264. Eorum proprium est Psalterium, ibidem, & sequentib. Sunt Christi, ibid. fol. 269. Quid non offerens Missam. fol. 269. Non est potestas, vt illorum, ibid. fol. 276. Sacramentorum fons B. V. cap. 11. fol. 98. Sancti sunt in Christo, & Maria, cap. 7. fol. 84. Sunt in Ave, cap. 10. fol. 97. Quomodo Deum vident cap. 7. Gaudent, ibidem, fol. 83. Christo compassi, cap. 14. fol. 106. Eorum vnio cap. 7. fol. 84. Concinunt Psalterium, cap. 16. fol. 108. Sunt fratres psaltarum, cap. 19. fol. 47. & 23. fol. 56. Orarunt psalterium, cap. 8. fol. 14. Sponsati Christo, vel B. V. cap. 10. fol. 21. & cap. 4. fol. 75. Qualis sit & quomodo fiat desponsatio, ibid. & cap. 6. fol. 79. Spes quapti cap. 23. fol. 175.

T

Transporatio Sancti Dominici corporalis, cap. 23. f. 184.

V

Visio vide Alani revelationes. Visionis explicatio de pugna Reginarum, cap. 9. fol. 92 De bestijs, cap. 21. fol. 138. De Regnis vissis, cap. 23. fol. 162.

IN-

INDICVLVS BREVIS personarum Sanctissimo Rosario affectarum singulari deuotione, nec non gratiarum à B. Virg. exhibitarum erga Ordinem Prædicatorum: & deuotos in Rosario deseruientes.

Numerus signat folium marginalem.

A

Abbates S. Benedicti. 445
Adrianns VI. 453
B. Ægidius Lusitanus. 414
B. Agnes Politiana 414
Alphonsus IX. Rex 420
Alanus quidam 411
Alphonsus X. 412
B. Albertus Magnus 414
Alphonsus X. 418
Alphonsus XI. 423
Alexander de Ales. 421
Alexander Forliviensis. 440
Alphonsus V. 441
Alphonsus 441
V. Alphonsus Almazata. 459
V. Alphonsus de Pezes. 465
Albisius de Flores 476
Alphonsus de Mena. 476
Alphonsus Nauarrete. 472
Alexander VII. 476
Alexander VIII. 477
Alocius Cardinalis. 478
Alphonsus à S. Thoma. 478
Ambrosius Druve. 480
Andreas Rovetta. 396
Antonius Tolosanus. 419
Antonius Patavinus. 421
Angelus de Perusio. 429
Antonius Vercellencis. 436
Antonius Cardinalis 445
Antonius 445
Antonia Brixiensis 450
Ana de Austria. 470
Ana Anhaltiorum. 445
Antonius Belvolutius 474
Angelus Orsuchius 476

An-

Angelus Nuza 479
Angela de Paz. 480
Aſtalius Cardinalis 478
Aſcanius Philamarinus. 468
Auguſtinus Galaminus. 467

B

Balduinus. 416
Bartholomæus Parvus. 430
Benedictus IX . 417
Benedictini Monachi. 421
Benevenuta de Auſtria 437
Bernardinus Zononius 464
Bonaventura Cardinalis. 422
Bonifacius IX. 427
Blaſius de Palma. 473
Blanca Regina. 417
Bruxulenſis Conuentus. 445
Benignus de Martinez. 477
Bernardinus de Sena. 446

C.

Carolus Andegavenſis. 411
Carolus IV. Rex. 424
Carthuſianorum Ordo. 421
Catharina Senenſis. 430
Calixtus III. 438
Catharina Bononienſis. 446
Charitas de Gambra. 449
Catharina de Raconiſio. 456
Catharina de Ricijs. 452
[illegible]lus Mediolanenſis 456
Canonici Regulares. 461
Carmelitæ Diſcalciati. ibid.
Catharina de Herrera. 471
Cæſar Baronius. 456
Cecilia Renata. 470
Conradus 415
Conradus Suevus. ibid.
Conradinus Bononienſis. 444
Cornelius Lumineus. 475
Clemens V. 417
Clemens VI. 427
Clemens VII. 4[illegible]
Clemens VIII. 45
Clara Dominicana 426
Clemens IX. 477
Clemens X. ibid.
Ciſtercienſium Ordo. 42[illegible]
Chriſtophorus Baden. 445
Chriſtophorus Siviglia. 459

D.

Damianus de Finario. 445
Deſiderius Scalea. 468
Dominicus Anadon. 453
Dominicus deMõtemayor 459
Dominicus de S. Maria. ibid.
Dominicus de Ficia ibid.

E

Ægidius Luſitanus 421
Ægidius Cardinalis. 455
Ebersbegenſis Conuentus 443
Eduardus III. 423
Eduardus II. 427
Euphemia Domicilla. 431
Eufraſia de Acurſio 451
Eleonora Regina. 443
Emanuel Rex 447
Erneſtus Dux 442

F

Ferdinandus Rex 412
Ferdinandus Rex 418

Ferdinandus Rex. 428
Ferdinandus Rex. 433
Ferdinandus V. 414
Ferricus Episcopus. 440
Federicus III. Imperator. 441
Federicus Dux Bauariæ. 443
Franciscus Diaz 420
FranciscusS.MariæNouæ. 439
Franciscus Rex 457
Franciscus Garcia 460
Franciscus Arias 462
Franciscus Costerus ibid.
Franciscа de S.Dominico. 465
Franciscus Cardinalis 468
Franciscus Pavonus 474
Franciscus Poyre ibid.
Franciscus Morales 475
Fridericus Cardinalis 467

G

Gandavense Monasterium 416
Garcia Loaysa 455
Guidus Regiolanus. 430
Geltruda Monialis 432
Guillielmus Cardinalis 438
Guillielmus Auriatensis. 445
Gregorius IX. 416
Gregorius XIII. 454
Gregorius XV. 466

H

Hermanus Polonus. 415
Henricus Suso. 425
Henricus V. Rex. 433
Henricus Langravius 443
Henricus Dissenius. 445
Henricus Rex I. 457
Henricus II. Galliæ. ibid.
Hernandus à S. Rosario. 472
Hyacintus Polonus 415
Heremias Drexelius. 474
Hyeronimus Xauiere. 456
Hyeronimus Gratianus. 473
Hyacintus Orphanellus. 475
Humbertus Generalis. 419

I.

Iacobus I. Rex 411
Iacobus de Mevavia. 424
Iacobus II. Rex. 428
Iacobus Salomonius. 430
Iacobus Venetus. 430
Iacobus Cardinalis. 439
Iacobus Sprengerius. 444
Iacobus Palafox. 479
Iacobus Alvarez. 462
Iordanus Saxo. 419
Ioannes II. Rex. 423
Ioannes Baptista. 425
Ioannes XXII. 426
Ioanna de Orbieto. 430
Ioannes Villarensis. 431
Ioannes de Monte. 432
Ioannes Dominicus. 435
Ioannes Augustinus. 437
Ioanna Lusitana. ibid.
Ioannes Cardinalis. 439
Ioannes Baptista. ibid.
Ioannes Michael. ibid.
Ioannes I. Rex. 441
Ioannes II. Rex. [illegible]
Ioannes a [illegible] 443
Ioannes Dux. ibid.
Ioannes Augustinus. 444
Ioannes Fesulanus. 445.
Ioannes Rex Poloniæ. 477
Ioannes de Amato 450

Ioan-

Ioañues Vallisoletanus. 452
Ioannes Toletus. 455
Ioannes III. Rex. 457
Ioannes Hurtado. 458
Ioanues de Caralogia. 459
Ioannes de Treuino 466
Ioannes de Cartagena. 461
Ioannes Maburnos. ibid.
Ioannes à Jesu Maria. ibid.
Ioannes Busseus. 462
Ioannes Baptista. 467
Ioannes de Lievana. 471
Ioannes Leonardus. ibid.
Ioannes à S. Dominico. 475
Iosephus Barcia. 480
Iosephus Geldulphus. 473
Iosephus Chisnelus. 464
Iosephus à S. Hyacinto. 475
Iulianus Cardinalis. 439
Iullius II. 453
Iullius III. ibid.
Ildephonsus à S. Thoma. 479
Innocentius V. 417
Innocentius IV. 427
Innocentius VIII. 439
Innocentius XI. 477
Innocentius XII. 478

L.

Ladislaus Rex. 433
Leodatus. 414
Leo X. Pontifex. 447
Ludovicus IX. Rex 418
Ludouicus Rex. 428
Ludouicus Dux. 445
Leopoldus Austriacus. 479
Ludouicus Landgravius. ibid.
Ludouicus Bertrandus 451
Ludouicus Granatensis. 459
Lucas Pinellus. 462
Ludouicus Rex XIII. 463
Ludouicus Rex XIV. 470
Ludouicus Hyeronimi. 473
Lyduina in Hollandia. 436
Ludouicus XI. Rex. 43

M

Margarita Filia Regis Hungariæ. 416
Mauritius Dominicanus. 42
Marcolinus Dominicanus. 426
Mauritius de Hungaria. 429
Marcolinus de Forlivio. ibid.
Mathildis Monialis. 432
Margarita de Sabbaudia. 436.
Maria de Resurrectione. 444
Marcus Musinensis. 445
Matheus de Mantua. ibid.
Monasteria Monachorum. ibid.
Michael Bonellus. 456
Michael Ortiz. 459
Maria de Regio. 460
Margarita Mutina. ibid.
Michael Cuba. ibid.
Martinus Nauarro. 461
Maria de Apostolis. 465
Michael Torres. 469
Michael Coizardus. 474
Martyres Anglicani. 475
Martinus à S. Thoma. 475
Maria Austriaca 479
Maria Villana. 480
Maria Virgo Beata Angelorum & hominum Regina in terris iuuat Alphonsum IX. in prelio. 410
Favet Antonio Tolossano ibid.
Alano militi. ibid.
Philippo. ibid.

Iacobo I. ibid.
Ferdinando Tertio favet. ibid.
Carolum Andegauensem. 411
Eligit Fratres Prædicatores. 412
los protegit. ibid.
los visitat. ibid.
los communit. ibid. & 413
Visitat B. Reginaldum. 413
In infirmitate sanat. ibid.
Vestit benedictione Fratrib. ibid.
Mitit Dominicum ad reformandum orbem. ibid.
Scalam mitit cum filio obitu S. Dominici. ibid.
Consolatur Dominicum. ibid.
Commendat Prædicatores. ibid.
Assistit Fratribus prædicantibus. 414
Eligit S. Raymundum. ibid.
Ingreditur cellam S. Petri Martyrij. ibid.
B. Albertum iuvat. ibid.
B. Nicolao apparet. ibid.
B. Ægidium tutatur à dæmone. ibid.
Visitat Vlricum infirmum. 414
Alloquitur S. Hyacintum. 415
Apparet B. Hermano. ibid.
Solatur Nouitium. ibid.
Consolatur Conradum. 415
Protegit Ordinem. ibid.
Coronat Fratres recitãtes. ibid.
Hortatur Petrũ Gonzalũũ. ibid
Porrigit vinum. 416
Apparet Petro Podiensi. ibid.
Agnetem Politianã visitat. 424
Cellam Simonis ingreditur. ibid
B. Iacobum recreat. 425
Revelat Cælestia secreta. ibid.
B. Dalmatium visitat. ibid.
Ditat rore Cæli. ibid.
Propalat arcana Cælestia. ibid.
Recreat Enphemiam. ibid.
Apparet Henrico Suevo. ibid.
Consolatur B. Sibilinam. ibid.
Ingreditur domum S. Catharinæ ibid.
Apparet Mariæ Spesalta. 426
Favet B. Nicolao. ibid.
Cellam Beatæ Claræ ingreditur. ibid.
Apparet Guidoni. 430
Francisco Betza. ibid.
Visitat Petrum de Blanes. 435
Favet Ioanni Dominico. ibid.
Visitat Conradinum. 436
Favet Thomæ de Senis. ibid.
Visitat Lyduinam. ibid.
Antonium Vercellensem recreat. ibid.
Lactat Alanum. ibid.
Priorem monet. ibid.
Consolatur Margaritam. ibid.
Petro Coraldo apparet. 437
Honoratur Ioannem Augustinum. ibid.
Reficit Ioannam Lusitanã. ibid.
Visitat Benevenutam. ibid.
Docet charitatẽ de Gãbra. 449
Præsentat filium suum Antoniæ. 450
Visitat Stephanam. 456
Tradit Filium S. Luciæ. ibi
Idem facit [illegible]. ibid.
Visitat Potentianam. ibid.
B. Amatum recreat. ibid.
Despondet Filium S. Catharinæ. ibid.
Colligit Rosas Bononiæ. ibid.

Recreat Ioannē á S. Thom. 451
Apparet Oſanæ de Mantua. ibid.
Favet S. Ceciliæ. ibid.
Monialibus exibet ſe familia-
ris. ibid.
Clementiã in morte iuvat. ibid.
Cellam ingreditur S. Ludoui-
ci. ibid.
Viſitat Mariã de Popilio. ibid.
B. Ioannem Valliſoletanũ. 452
Mitit prædicaret Dominicũ. ib.
Viſitat Roſam Peruanam. 465
Ingreditur cellã Franciſcæ. ibid.
Viſitat Mariam Apoſtolorũ. ibi.
Accipit Roſarium ſublatũ. 465
Triunfare facit Alphonſum. ibi.
Amat Vgatam de Cruce. ibid.
Apperit publicum valetudina-
rium. ibid.
Eligit in Ætyopia Prædicato-
res. ibid.

N

Nicolaus de Iuvenatio. 414
Novitio Ordinis ſubveni-
tur. 415
Nicolaus Rauenatenſis. 426

O

S. Otho Selauoniæ Apoſt. 431
Ordo Benedictinorum. 421
Ordo Carthuſianorum. 422
Ordo S. Auguſtini. 421
Ordo S. Franciſci. 421
Ordo Canonicorum ibid.
Ordo Carmelitarum. ibid.
Oliverius Cardinalis. 439
Oſſana de Cartharo. 451
Oſſana de Mantua. 455

P

Paul de Conceptione. 471
Paulus III. 453
Paulus IV. 454
Paulus V. 460
Paſchalis Bailon. 461
Petrus Martyr. 414
Petrus Gonſalius. 4
Petrus Podienſis. 4
Petrus de Blanes, 435
Petrus Coraldus. 436
Petrus Rodoneuſis. 472
Petrus Cardinalis. 4
Petrus Cerdanus. 447
Petrus de Confluentia. ibid.
Petrus Dorlandus. ibid.
Petrus de Ficia. 459
Petrus de Corduba. 459
Paſchalis Cardinalis. 468
Petrus à S. Maria. 480
Philippus II. Rex. 418
Philocalus Caputus. 473
Philibertus Cardinalis. 439
Philipus I. 441
Philipus Comes Palatinus. 445
Philippus Comes Witeer-
bemg. ibid.
Potentiana Florentina. 450
Philippus III. 457

R

Raymundus de Peñafort. 414
Raymundus de Capua. 43
Raymundus Gerardus. 443
Reginaldus Aurelianenſis. 419

S.

Sebaſtianus Rex Luſitan. 459
Sebaſtianus Montagnus. 472
Simon Monfortius. 410
Simon de S. Archangelo. 424
Sibilina Papienſis. 425
Sigiſmundus I. Pol. Rex. 435
Sixtus IV. 438

Sibilla Brandemburgenſis. 445
Sixtus V. 454
Stephanus Cardinalis. 439
Stephana de Quintiano. 450
Stephanus Batorius. 458

T

Theclaueret Indus 425
Theodoricus Conradus. 445
Thereſia Abuleñis à Ieſu. 462
Theſeus Manſuetus. 472
Thomas de Aquino. 420
Thomas à S. Ioanne. 451
Thomas Caietanus. 455
Thomas à Spiritu Sancto. 476
Thomas de Roſario. ibid.

V

Wadislaus Poloniæ Rex. 434
Wadislaus Poloniæ Rex. 469
Wadislaus IV. Rex Poloniæ. 463
Venturinus de Vergomo. 430
Willielmus Dux Saxoniæ. 443
Willielmus Dux Haſſiæ. 444
Wgata à Cruce. 465
Vlricus Frixiacenſis. 420
Urbanus V. 427
Vrbanus VI. ibid.
Vrbanus VIII. 467

X.

Xantes Marialos. 480

AD

AD QVOS OMNES, ET ad cæteros B. Uirgini ſervientes: & in ſuo Roſario famulantes illud Flaci lib. 10. adaptari poteſt.

GAudete Heroum fœlix progenies, imbiferi patris
Vis maris, & crebris ceſſabunt flabra procellis.
Lætitiæ, cantuſque aderunt, mox pectine Phæbi
Dulcior attollet veſtros ſuper aſtra labores,
Annorum ſuperans voluentia ſæcula Clio.
Rurſus ab Ægina redeuntibus aſpera bella,
Nulla ratem præſſura manent, nec turbinis atri:
Immanis que; noti rabies, ſed ſtrata quïetis
Vnda maris Zephiris, leni vos provehet aura
Cecropios portus, emenſique Aulidis oram.
Euboiæque ſinus, & opuntia mœnia locrum.
Littora mox Sacra Pegaſeia puppe legetis.

FINIS

FEE DE ERRATAS.

Fol.6.lin.10.allegatis, *lege* alligatis. Fol.7.lin. 32. collaphisatio, *lege* collaphizatio. Fol.15.lin.29. si nossent. *lege* si noscent. Fol.13.25.ecqui Psalterio, *lege* quænam psalterio. Fol.13.lin.1. cuius sit fas, *lege* cui vis sit fas. Fol.19.lin.10.facessa, *lege* facessat. Fol.19.lin.25.max.*leg*.maxim. Fol.19.lin.27.potuisse, *lege* potuisse. tol.27.lin.25.instrumentorum, *lege* instrumentum. Fol. 29.lin.3.offeium, *leg*.officium. Fol. 150.lin.8. transfedit, *lege* transfodit. Fol.153.lin.9.belllo, *lege* bello. Fol. 153. lin.10.sal, *lege* salut. Fol.153.lin.10.Ang.*lege* Angel. Fol.219.lin.17.credidis, *lege* credidisti.Fol.227.lin.5.minus *lege* [illegible] lin.23.reciſſo, *lege* reſciſſo. Fol.246.lin.34. fit morosa, *lege* fit amorosa. Fol. 281. lin. 19.Iesns, *lege* Iesus. Fol. 344. lin. 22. audisset, *lege* audiuisset. Fol.369. lin.34.husmodi, *lege* huiusmodi.

De orden del Consejo he visto este libro intitulado : *B. Alani tractatus de ortu atque progressu*; y con estas erratas corresponde con su original. Madrid, y Agosto a 31. de 1693.

Lic.D.Simon Ioseph de Olivares y Balcazar.